

$$\begin{array}{r} 1300 \\ \hline 10,030 \end{array}$$

ఓమ్ పరబ్రహ్మ స్తోత్రము.

శ్రీమదాప స్తంబ మహర్షి యోగము. 15 JUL 1922

యాజుర్వేద పూర్వ ప్రయోగమును.

యాజుష శ్రౌత స్మార్తానుక్రమణిక.
(ఆధాన పంచక సహితము)

ఇంద్రప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థ, భాగ సహితము.
పుగంజము. 259

బృహదల్లా మహర్షి వ్రాసినదిగా నున్నది. పాతకములను
చేర్చి వాగ్దానిని జూరవలెనని పుత్రులకు

లక్ష్మీ నృ సింహ దాస్త్రీ చే

బృహదల్లా, ఇంద్రాస్త్ర, వ్యాస, పరమహంసహితమున
చేర్చబడి

మహర్షి వ్రాసినదిగా నున్నది.

అర్చాపాఠ ముద్రాక్షరములను ముద్రింపబడి,
ప్రకటింపబడియు.

చతుర్థ ముద్రాక్షరము 1500 కాపీలు.

1922

దీనికెల రు 4-0-0 Registered Copy Right

చిత్రం. లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి.

శ్రీ రక్షు.

ఓమ్ పర బ్రహ్మణేనమః,

శ్రీమదాప స్తంబ మహర్షయేనమః.

యజుర్వేద పూర్వప్రయోగనామాంతర

యా జుష శ్రౌత స్మారాను క్రమణికా

భ్యోయంగ్రంథః ఆధానపంచక సహితః

అ యమ్.

(ప్రాచీనతాళపత్ర) బహుగ్రంథభ్యసంగృహీతస్సకృష్టా రా
జధాన్యాః ప్రథాననగర్యాం బృందావనపుర్యాం నివాసినా సుప్రసి
ద్ధేనచల్లాన్వయసంఘాతేన నాగలింగశాస్త్రి పుత్రేణ లక్ష్మీన్మసింహ
శాస్త్రిణా గృహ్యసూత్ర ధర్మశాస్త్ర స్వరప్రయోగాదీక క్రమేణ
సంపుటికృత్య స్వకీయ శ్రీ ఆర్యానందముద్రాక్షర శాలాయాం
ముద్రాపికో విజయతేతరామ్.

చతుర్థ ముద్రాపిత గ్రంథసంఖ్యా. 1500

వీరద్గ్రంథమూల్యం చతురూప్యమ్.

రిజిస్టరు కాపీరైట్.

హూణకకవత్సరా. 1922

ప్రకటన.

కాపీరైట్:— మచిలీపట్నం నివాసులైన.

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిగారు ఈ గ్రంథమునకు కాపీరైటుదార్లు. ఎవరుగాని యీ పుస్తకమును సంపూర్ణముగాగాని, యిందొక భాగమునుగాని వేరుగా ప్రకటించుట, మఱియొక భాషయందు భాషాంతరీకరించి ముద్రించి విక్రయించుటయును కూడదు. గనుక దీని నేమాత్రమైనను కాపీ చేసినవారు కాపీరైటును పుల్లంఘించినవారగుట జేసి యట్టివారు దావాకు పాత్రులగుదురు.

పీఠిక.

పరాశరః॥ శ్లో॥ సంధ్యాస్నానంజపోహామా దేవతానాం
చపూజనమ్ । ఆతిథ్యంవైశ్వదేవంచ షట్కర్మాణిదినేదినే॥ మనుః॥
అధ్యాపనంచాధ్యయనం యజనంయూజనంతథా । దానంప్రతిగ్రహ
శ్చేదిషట్కర్మాణ్యగ్రజన్మనః ॥ షణ్ణాంతు కర్మణామన్యత్రీణికర్మాణి
జీవికా । యాజనా ధ్యాపనేచైవ విశుద్ధాచ్చప్రతిగ్రహః॥ షట్కర్మ
సహితోవిప్రఃకృషికర్మచ కారయేత్ ॥

తా॥ కాలత్రయమునందు సంధ్యావందనము, స్నానము, గాయ
త్రీజపము, జౌపాసనాగ్ని హోత్రాదికర్మములు, దేవతారాధనము,
అతిథిపూజ, వైశ్వదేవము, అను నీయాలుఁ బ్రార్థించుటను నిత్యముగృహ
స్థుఁడు జరుపవలయును. మఱియు శిష్యులకు వేదముఁజెప్పట, తాను
అధ్యయనము సేయుట, యజ్ఞము సేయుట. ఇతరులచే జేయించుట, ని
కరికిదానమిచ్చుట. ఇతరులచే గ్రహించుట, ఈయాలుకర్మంబులుబ్రా
హ్మణగృహస్థున క్ష్మాంబులు, వీనియొక్క యాజనము, అధ్యాపనము, పరి
శుద్ధునివలన దానముఁగొనుట, అను నీయాలుకర్మంబులును జీవనో
పాయంబులు, ఒకవేళ ఈయాజనాదులవలన జీవనముజరుగనియెడల
షట్కర్మములఁ జరుపుకొనుచు కృషికర్మమును జరిగింపఁదగును, మ
ఱియు, జగత్సిష్ట్యాంభమున నేర్పడినబ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య,
శూద్రులనెదు ర జాతులొగ్రిందనుండి యొకరికంటే నొకరుజన్మము
చేతనే శ్రేష్ఠులగుచున్నారు. శ్రీభగవంతుని యుత్తిమాంగమునందుఁ
బుట్టుటవలనను, వేదములను ధరించుటవలనను, అన్నిటికి ధర్మముగా
బ్రాహ్మణుఁడే పురుషు, దేవతలయొక్కయు, పితృదేవతలయొక్కయు,
హవ్యకవ్యములను బ్రాహ్మణముఖముగా భుజి పుచున్నార, అట్లుగు
టందేసి యితరవర్ణన లవారికంటే విప్రులధికులు, బ్రాహ్మణజన్మమే

శాశ్వతధర్మముయొక్క శరీరము, కావున బ్రాహ్మణుడు ధర్మముని
 లుపుటకై పుట్టితుడిని మోక్షమునకు సమర్థుడగుచున్నాడు, తొ
 లుతఃజతుర్ముఖుడు శ్రీమన్నారాయణునిగూర్చి తపముచేసి వేదము
 లంగాపాడుటకును, పితృదేవతలఁ దృప్తినిొందించుటకును, ధర్మముల
 ఁక్షించుటకును బ్రాహ్మణులను సృజించెను, కనుక జన్మముచేతనే
 శ్రేష్ఠులై సకలభూతములకును దల్లియుఁదండ్రీయుగుచువులై సకలవర్ణ
 ములకును శ్రేష్ఠులుగా నున్నందున ముల్లోకములయందును వీరికంటె
 బూజనీయులు మఱియొకరు లేరు, వేదవిద్యావిశేషముచేతఁ దమలో
 నొకరి నొకరు పూజింపుకొనుచు, నొకనికి నొకరు గురువులై అతిథులై
 పరస్పరముపకరించుకొనుచుఁ దాము తరించి యితరులఁదరింపఁజేయు
 చున్నారు. మఱియు సకలభూతములలో ప్రాణులు శ్రేష్ఠములు, వాని
 కంటె చేతనములు, వానికంటె మనుష్యులు, వారికంటె విద్యానులు
 వారికంటె వేదార్థపరిజ్ఞాతలు, వారికంటె బ్రహ్మవేత్తలు, శ్రేష్ఠుల
 ని సమస్తగ్రంథములువక్కాణింపుచున్నవి. అపస్తంబః సర్వవర్ణా
 నాం స్వధర్మానుష్ఠానేషరమపరిమితం సుఖం, తతః పరివృత్తై కర్మస
 లశేషేణ జాతేంద్రూపం వర్ణం బలం మేధాం క్రజ్ఞాం ద్రవ్యాణి ధ
 ర్మానుష్ఠానమితి ప్రతిపద్యతే తచ్చక్రవదుభయోల్లోకయోస్సుఖమే
 వనర్తతే సకలవర్ణములవారికిని స్వధర్మానుష్ఠానము సలిపిఁమాత్ర
 ముననే పరలోకమునం దపరిమిత సౌఖ్యముగలుగును, అట్టిమహాను
 భవముఁడెందఁపిదపఁ దిరిగి భూలోకమున జనించి శ్రేష్ఠచిహ్నస్థుల
 ముచేత నుత్తమజాతిని సౌందర్యాదులను, శరీరవర్ణమును, బలమును,
 ధారణాశక్తిని, బుద్ధిని, ధనమును విధర్మానుష్ఠానము మొదలగువానిని
 బొందుచున్నారు, కావున నుభయలోకములయందును సుఖమే మను
 జునిఁజెంది చక్రమువలె తిరుగుచుండును. మఱియు శ్రీభగవంతుడు
 లోకధర్మసంరక్షణార్థము చతుర్ముఖుని ముఖమునుండి మొదట వేద
 ములను వెలిపుచ్చె. అట్టివేదములయందలి ధర్మములను, శ్రీమదాప
 స్తంబ, మను, పరాశర, గౌతమ, ధర్మదాజప్రముఖులగు మహాను

లు స్మృతులమూలముగఁ బ్రకాశింపఁజేసిరి. తరువాత (వాక్యసో నా
 రాయణోహరిః) అనువచనము ప్రకారము సాక్షాన్నా రాముణాంశ
 సంభూతుండగు వేదవ్యాస మహామునీంద్రుఁడు స్మృత్యైక్యవర్ణాశ్ర
 మ ధర్మాదులను, భగవదవతార ప్రభావంబులను, అనేక దేవతాను
 హిమలను నానావిధసీతీప్రకారంబులను బ్రకాశింపఁజేసిరి, అట్టియ
 హ్వాదశ పురాణములు లోకమందుఁ బ్రకాశింపుచున్న విషయము
 అందఁకిని దెలిలిఁ విషయమేను. మఱియు ఆచుహా పురాణములయందు
 అద్భుతవిషయంబులుగలిగి కర్మసిద్ధి వ్యా రాజ్ఞానము, జ్ఞానమువలన మో
 క్షమార్గ సాధనంబులని ఘోషింపుచున్నవి. గనుక మనము ముందు
 కర్మకాండను గుఱించియు, పిమ్మట ఉపాసనాకాండను గుఱించియు,
 అటుపిమ్మట జ్ఞానకాండనుగుఱించియు విచారితము — “వేదయితీ
 తివేదః” తెలియఁజేయునదిగాన వేదమని చెప్పఁబడెను. వేదశబ్దసిష్ట
 త్తియొట్లనఁగా “విదన్తియతో ధర్మా ధర్మావితీవేదః” అనఁగా దీనిన
 హామయమువలన ధర్మా ధర్మములు తెలియఁబడును. “శ్రూయతే ఇతి
 శ్రుతిః” అనఁగా పరమేశ్వరునుండియే వినఁబడినందున శ్రుతియనఁబ
 డెను. మఱియు శ్రోత్రేంద్రియముచే శబ్దరూపముగాఁ దెలియఁబడు
 టచుబట్టి “శ్రుతిః” యని జెప్పఁబడెను, అమ్నాయః అనఁగా వర్ణించు
 టయని యర్థము. ఇతియగాక వేదమునుగుఱించియు వేదానుష్ఠాన
 మును గుఱించియు ఆదియందు భగవంతుఁడు బ్రహ్మదేవునకు పదేశం
 చెను. బ్రహ్మదేవుఁడు ఋషులకు పదేశించెను. ఋషులు తమ శిష్యు
 లకు పదేశించిరి. తనాది వ్లా రకర్మానుష్ఠానముగుఱించి విపులముగా
 ఆపస్తంబ గౌతమ భరద్వాజాది బ్రహ్మకులందఱు వారివారి సూత్ర
 ములు ప్రకటన జేసిరి, ఆయా సూత్రములయందు ఇహ పరసుఖముల
 కుఁదగిన కర్మానుష్ఠానములను జేయు పద్ధతులును; అశ్వమేధము, వా
 జపేయము, మొదలగు యజ్ఞములుచేయు విధములును; అవిచేయు
 టవలనఁ గలుగు ఫలములును బోధించును. ఉపాసనాకాండము పర

మేల్వేరు? నుంకు లక్ష్యమునిల్పువిధము, అట్టిభక్తులకుఁ గలుగుఫల
 మును బోధించును. జ్ఞానకాండము:—తత్త్వబోధవలన బ్రహ్మజ్ఞాన
 మును బొందుమార్గమును, అందువలనఁగలుగు ప్రయోజనమును
 బోధించును. మఱియుఁబ్రాహ్మణులకుద్విజత్వముతోడశకర్మాచరణం
 బుచేఁగలుగును, కావున నీద్విజత్వసిద్ధికొఱకు ప్రథమములో తోడ
 శకర్మలు బెప్పుఁబడును ఎట్లనిన ౧ గర్భాధానము, ౨ పూసవనము,
 ౩ సీమంతము, ౪ జాతకర్మము, ౫ నామకరణము, ౬ అన్నప్రాశన
 ము, ౭ చౌలము, ౮ ఉపనయనము, ౯ ప్రాణావత్యము, ౧౦ సౌమ్య
 వ్రతము, ౧౧ ఆగ్నేయవ్రతము, ౧౨ వైశ్వదేవము, ౧౩ గోదానము,
 ౧౪ స్నాతకము, ౧౫ వినాహము, ౧౬ పితృమేధమని (నామములు)
 ఈతోడశకర్మములనుకొందరు సూత్రమార్గముగను మఱికొందరు భట్టీ
 యమార్గముగను జేయుదురు. ఈరె డుమార్గములు నొకగొందమం
 దుసస్వరప్రయోగ విధిగాలేనందున, వేదశాస్త్రములయందుఁ బ్రసీ
 ణతగల యాజ్ఞికులకుఁ దప్పతిక్కినసామాన్య యాజ్ఞికులకు దానిం
 జూచిగ్రహించుటకుఁ గఠినముగానున్నది. మఱియునిమంత్రముఁ బెప్పి
 ఈకియఁజేయ వలయునని యెల్లరికుఁదెలియకయు, నడుమ నడుమ
 ధర్మశాస్త్ర ముండుటచేఁ బ్రయోగమును వసునగా గ్రహించుటకు
 దెలియకయున్నది. పెక్కుజేశములయందు ధర్మశాస్త్రరీతిగఁజేయిం
 చువిప్రవర్యులు శ్రమపడుచుండిన కష్టమింతయని బెప్పునలవిగాదు.
 ప్రయోగములు కొందరు కొంతకలమునఁజేయుఁ జదివీయు కొన్ని

ప్రయోగాదులందు సందేహము గలవారైయున్నారు కొందరు
 యీవేదోక్త ప్రయోగములు దురవగాహంబని ప్రారంభింపకయే
 యున్నారు. బహుజనులు ఇట్టిశ్రమకడుటనుజూచి యాజుషస్మార్తాను
 క్రమణిక యనుపేరుతో 1909 వ సంవత్సరంబున సహస్ర ప్రతు
 లును, పునః 1912 సంవత్సరంబున సహస్రప్రతులును 1916 స॥
 రంబున 1500 ప్రతులును ముద్రింపించితిని, ఆముద్రింపించిన ప్రతు
 లన్నియు సెలవైనవి. ఇదియిట్లుండగా దేశములనుంచి బహుజనులు
 ఈగ్రంథములు పంపుమని పదేపదే జాబులు వ్రాసిరి. అందుమీద
 ఈముద్రణమందు పూర్వముకన్న బహువిషయములు గూర్చు స్తక
 మందు చేర్పఁబడి వేదశాస్త్రప్రవీణులైన, బ్ర॥ వేమూరి చిరంజీ
 వావధానుఁగారిచేతను, 2 బ్ర॥ వేమూరి వేంకటరామ సోమయా
 జులవారిచేతను, 3 బ్ర॥ ఇంగువ వేంకటకృష్ణ శాస్త్రిగారి చేతను,
 4 బ్ర॥ ప్రథల ఆదినారాయణ ఘనాపాటిగారి చేతను, వరిష్కరిం
 పఁబడి ప్రకటింపఁబడెను. గనుక ఇక సజ్జనులు సహాయులై నాశ్రమ
 సార్థకంబు చేసి లేని నిట్టియద్గ్రంథము లనేకములు వెలువరింప నుత్సా
 హింపగుదును. విద్యాదత్తులు సమయోచితమును సద్గ్రంథప్రకటన
 ప్రయోజనమును నెఱుంగుదురుగాన, విశేషము విన్నవింపఁబనిలేదు.
 ఈగ్రంథమందు స్వరాదిస్థాలిత్యములున్నచో వానింగనుగొన్న మహా
 నీయులునన్ను మన్నించి వానిని విశదముగా నాకుఁ దెలిపి లేనిరాబోవుకూ
 ర్పునందు సవరణచేయబడును, కాఁబట్టి వేదశాస్త్ర సంపన్నులను బా
 ణించెదను.

మచిలీకట్టణము
 బచ్చుపేట.

}

ఇట్లు
 కల్లా లక్ష్మీనృసింహ శాస్త్రి

నవీనగ్రంథ ప్రకటనము.

యాజుష స్మార్తమంత్ర పాఠము

ప్రథమభాగము సస్వరము, సద్గ్రంథము.

అయ్యా !

భగవదనుగ్రహముచే చతుర్థమంద్రణముతీరను ఇది ముద్రింపించుచుండగా
యాజుషములుపదేపదేపంపుచుని జాబులువాసిరి అట్లుటో ప్రెగ్రంథమునుపంపలేకపోతి
మి “శ్రీయాంసీబహువిఘ్నాని” అనునట్లు ముద్రింపించుచుండకాగితములు, కాటుక,
తైల సామానులు మొదలగునది ఒకటికి పదిరెట్లు పోచ్చి కొన్ని సమయములలో
దొంకకుండుటవలన గలిగిన యాలస్యమును గూర్చి చదువగులే గ్రహింతురు గాక—
గ్రంథస్థవిషయము లెన్నియనిన, నమకము, చమకము, పురుషనూక్తము, శ్రీనూక్తము
భూనూక్తము, అరుణము, సౌరము. త్రిచ, వివాహమంత్రప్రకృతి, ఉపనయనమంత్ర
ప్రకృతి, నక్షత్రేష్టి, ఉపనిషత్తులుఅనగా—చిత్తి, శిక్ష, ఆనందవిల్లి, భృగువల్లి,
కారాయణము, పితృమేధము, అధిక్రవణము, మన్యునూక్తము, గుప్తీనూక్తము, సన్ననూ
క్తము, జేవీనూక్తము, గాత్రినూక్తము, హిరణ్యనూక్తము, నీళానూక్తము, సుగస్వతీనూక్త
ము, లక్ష్మీనూక్తము, కాలీనూక్తము, అన్ననూక్తము, వ్యాసఖిణ్ణ, మనావ్యాసము, దశాం
గశాద్రీకరణము, షోడశాంగశాద్రీకరణము, ఆత్మకౌ, శివసంకల్పములు, దశ
కాస్తులు, సామ్రాజ్యపట్టాభిషేకము, చిల్వాష్టోత్తరశతసామత్రాజా, ఇన్ద్రాక్షిప్తాత్రయము,
రుద్రాక్షపచము, నవగ్రహమంత్రములు మొదలగు స్మార్తమంత్రవిషయములన్నియునుగ
లదిఇదిస్మార్తగృహస్థులకును విశ్వాధ్యులకును, రాజాశ్రీతులకును, యాక్షకులకును, స్వ
క్షీణాచకులకును, శివాలయవిష్ణ్వలయార్చకులకును, ఋగ్వేదులకును అత్యవసరముగ
నుండదగినది గురువువద్ద 1. 2 సార్లు పాఠము చెప్పించుకుని, స్వయముగా గ్రంథనతో
య్యముచే పఠింపదగును, మఱియు నీగ్రంథముండుటవలన రుద్రాభిషేకము, నవగ్ర
హకాస్తులు, నవగ్రహజపము, మొదలగునవియును, వివాహోత్సవమునాదిషోడశర్క
ములమొదలగు స్మార్తకర్మలన్నియు పూర్తిగా నెరవేర్చుటకును ముగ్ధులగుచును ఈగ్రంథ
మువలనయే వారందఱు వెంటనేవ్రాసిరెప్పించుకొనగలరు ప్రతి 1 క రు 2—3—0
తమరుమాకుజాబువ్రాయునప్పుడు తమగ్రామంపొట్టు, జిల్లా, తాలూకా, మొదలగు
నవివిస్పష్టముగా తెనుగుభాషలోగాని ఇంగ్లీషుభాషలోగానివ్రాయవలెనుసంజేహ
ములుండకూడదు రి ప్రతులుఒకేతూరివ్రాయునప్పుడు తమకుచేయవనున్న రైల్వేస్టే
షన్ పేరు తెలియపర్చవలెను. రైల్వేపోస్టులో వ్యాపారెప్పించుకొనునప్పుడు మీకు
పురుషులుకాలాకగ్గును మాకేట్లాగులు గ్రంథములతో పంపుము.

గ్రంథస్థవిషయములు.

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
1	విఘ్నేశ్వరపూజా	1	20	తంతుమత్థిపాళీపాకము	74
2	విఘ్నేశ్వరపూజా	8	21	ఔపాసనము	75
3	పుణ్యాహవాచనవిధి	9	22	లఘుపునస్సంధానవిధి	77
4	పుణ్యాహవాచనసూత్రము	11	23	ఔపాసనవిధి	78
5	పుణ్యాహవాచన ప్రయోగము	14	24	షడాహుతి తండుల వైశ్యదేవం	79
6	కర్మణః పుణ్యాహవాచనము	20	25	ఆత్మారోపణము	79
7	అంకురాగోపణము	23	26	శయనవిధి	80
8	(అగ్నిముఖం) చతుష్పాత్రప్రయోగం	32	27	గర్భాధానము	81
9	(అగ్నిముఖం) షట్పాత్రప్రయోగము	34	28	పునసవనము	84
10	జయాదిహోమము	38	29	క్షీప్రపునసవనము	85
11	పూర్ణాహుతిహోమము	47	30	సీమంతోన్నయనము	89
12	దీపవిధి	51	31	ముఖావగోళనము	94
13	గృహ్యసూత్రారంభః (ప్రథమప్రశ్న)	55	32	శాంతిపీఠికా	95
14	,, ద్వితీయప్రశ్న	55	33	గ్రహకోష్ఠములు	98
15	,, ఉత్తరభాగము	60	34	నక్షత్రపీఠికా	99
16	నాందీముఖము	65	35	,, ఉప హోమాదుః	105
17	నాందీవిధి	66	36	(శ్రావణవిషయం) అగ్నిహోత్రప్రశ్నం	108
18	పునస్సంధానము	68	37	,, దర్శపూర్ణమాశాలు	116
19	పునస్సంధానాహుతులు	70	38	,, ఆధానపర్వము	178
			39	పావమానస్థి	193
			40	,, పశుపన్నము	197
				(ప్రథమభాగము సమాప్తము)	

సంఖ్య	విషయము.	పుట.
41	నవగ్రహారాధనము	226
42	,, ఉపగ్రహారాధనము	239
43	నవగ్రహజపము	243
44	నవగ్రహజప హోమా మ తర్పణసంఖ్య	246
45	నవగ్రహతర్పణము	247
46	నవగ్రహహోమము	,,
47	నవగ్రహదానములు	250
	నవగ్రహస్తోత్రము	254
	నవగ్రహష్టకము	260
50	మంగళాష్టకము	262
51	లగ్నాష్టకము	263
52	పురుషసూక్త విధాన దేవతార్చనము	265
53	మంగళపుష్పము	271
54	పంచాయతనపూజ	278
55	శంఖతీర్థస్వీకరణవిధి శివాష్టోతర శతనామ పూజ	284 285
57	బ్రహ్మయజ్ఞము	287
58	దేవపితృతర్పణము	289
59	నిత్యపితృతర్పణము	290
60	విచ్చిన్నాపాననవిధి	292
61	విచ్చిన్నప్రాయశ్చిత్త హోమము	,,

సంఖ్య.	విషయము.	పుట
62	తౌప్యాపాననప్రయోగము	293
63	,, సమిదాధానము	298
64	,, సమిదారోపణము	298
65	సస్వరఅభిక్రమయోగము	299
66	అన్నసూక్తిము	322
67	షట్పవిత్రధారణవిధి	328
68	విశ్వేదేవనిర్ణయము	,,
69	మహాలయప్రకరణము	,,
70	హిరణ్యశార్దూమము	330
71	సంకల్పశార్దూమము	332
72	పురుషప్రాయశ్చిత్త ప్రయోగము	333
73	మృత్తికాస్నానము	342
74	బ్రాహ్మణసభానిర్ణయము	347
75	స్త్రీప్రాయశ్చిత్తము	348
76	సునుంగలీప్రాయశ్చిత్తము ద్వితీయభాగముసమాప్తము	356
77	అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తము	358
78	పాహిత్రయోదశశామము	360
79	జాతకర్మప్రయోగము	361
80	జాతకర్మవిధి	---
81	జాతాదిసూతకంబునకర్త వ్యనిబంధనము	368
82	కర్మకుమారోపవేశనము	,,

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
83	నామకరణము అందు మాసనామములును	369	105	వైకల్పిక సమావర్తనము	434
84	అన్నప్రాశనము	372	106	సూత్రీయవివాహ	
85	చౌలప్రకరణము	374	107	భట్టియవివాహప్రయోగము	4
86	ఉపనయనముందు తల్లి బహిష్టయగుట	377	108	ప్రధానవహామము	
87	ఉపనయనము	378	109	వివాహప్రవేశవహామము	457
88	అగ్ని కార్యము	390	110	ఆగ్నేయస్థానీపాకము	461
89	భిక్షాక్రమము	393	111	మహాసంకల్పము	463
90	అగ్ని గోదానము	395	112	చూర్తి కా	466
91	పాలాశప్రయోగము	399	113	సడస్యప్రయోగము	467
92	ఉపాకర్మప్రకరణము	403	114	కంకణవిమోచనమంత్రము	468
93	వివాహవహామము	406	115	మిథునవిడియమంత్రము	469
94	ఉపాకర్మోత్సర్జనము	407	116	ఉపహారమంత్రములు	470
95	వేదవ్రతప్రకరణము	408	117	కన్యామూర్త్యుంధ్యధీన మంత్రములు	471
96	ప్రాజాపత్యవ్రతము	409	118	శేషవహామము	472
97	ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జనము	410	119	నాకబలి	473
98	సౌమ్యవ్రతము	417	120	శ్రీవిష్ణుకవచము	474
99	సౌమ్యవ్రతోత్సర్జనము	419	121	ఉపనయనమంగళాష్టకము	475
100	ఆగ్నేయవ్రతము	421	122	పునరుపనయనవిషయము	476
101	ఆగ్నేయవ్రతోత్సర్జనము	423	123	స్నానప్రకరణము	477
102	వైశ్వదేవవ్రతము	424	124	హిరణ్యశృంగసూక్తము	478
103	వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనము	425	125	పవమానసూక్తము	479
104	స్నానప్రకరణము	426			

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
126	అమలమహానామము	480	146	వైశ్వదేవభాగవిధియుము	513
127	స్నానకాలదేవదితిర్పణము	481	147	భాగవిధియోగము	„
128	భస్మధారణవిధానము	482	148	మత్తత్రయవైశ్వదేవ	
129	యమతర్పణము	484		ప్రయోగము	„
130	భీష్మతర్పణము	„	149	ప్రేయభోజనము	517
131	సింహస్నానప్రయోగము	485	150	స్థానీపాకము	„
132	ఉర్ధ్వపుత్రవిధి	487	151	హృదయసంస్కారము	518
133	ఘటర్థాత్మకజాడవిధి	488	152	మూలికాపహరణ	
134	ఘటర్థాత్మకప్రయోగము	489		ప్రయోగము	519
135	అధోక్షాయనము		153	వివాహకాలఃపూయుతు	
	దయస్నానము	492		మత	520
136	సూర్యోపసానము	493	154	కృష్ణపక్షవివాహవైశ్వ	
137	రథసప్తమీర్వాసవిధానము	495		దేవము	521
138	మాఘస్నానము	496	155	ప్రథమపూర్ణిమాశుక్రము	
139	అన్వారంధణీయస్థానీ			కృత్తిం	„
	పాకము	497		బిల్	
140	అన్వారంధణీయానంతర			శ్చిత్తిం	„
	మన్వాధానము	500	157	ఆలస్యపరిత్యాగప్రాయశ్చ	
141	బిభ్రశ్చేష్టి	„		శ్చిత్తిం	522
142	వైశ్వదేవార్థగృహపాకం	501	158	కామకృతపరిత్యాగ	
143	వైశ్వదేవమంత్రప్రయో			ప్రాయశ్చిత్తిం	„
	గము	„	159	నాసిక్యపరిత్యాగప్రాయ	
144	వైశ్వదేవబలినిక్షేపణ			శ్చిత్తిం	„
	చక్రము	504	160	వైశ్వదేవపర్వత్యాగప్రాయ	
145	వైశ్వదేవప్రయోగము	505		శ్చిత్తిం	522

సంఖ్య.	విషయము.	పుట సంఖ్య.	విషయము.	పుట
161	సర్వబలి	523	182 ఉదకదానము	560
162	ఆగ్రయగణపాశీవాకము	527	కృషీయ భాగస్సమాప్తః	
163	ఈశానబలి	528	183 కూళ్ళాండ హోమానుము	561
164	మానశాద్ధము	534	184 గణ హోమానుమంత్రములు	569
165	పుత్రదానప్రయోగము	540		
166	దత్త హోమానుము	541	185 సింహానుమము	580
167	ఉదళీపిచాహము	543	186 గృహ్యపూర్వార్థము	582
168	నామాన్యాశీ	544	187 గృహ్య పంచమము	583
169	చంద్రగ్రహణహోమానుము	546	188 పక్షి హోమానుము	"
170	సూర్యగ్రహణహోమానుము	547	189 అక్షరాభ్యాసము	584
171	అబ్జపూర్తి జన్మోత్సవము	"	190 విధుకాపాననము	"
172	ఆయుష్య హోమానువిధి	548	191 విధురవైశ్యదేవము	"
173	ఆయుష్య హోమానుము	"	192 గోదాన నతము	586
174	జన్మోత్సవవిధి	550	193 పాశీవాక పరిత్యాగ	
175	వివాహాద్యగ్ని నాశే		ప్రాయశ్చిత్తము	587
	ప్రాయశ్చిత్తము	"		
176	బౌపాసనాగ్నిద్యయ		194 పాయశ్చిత్తసమన్వయము	588
	సంస్కృతప్రాయశ్చిత్తము	551	195 ప్రాయశ్చిత్తవిషయము	"
177	భార్యద్యయగ్ని సంస్కరము	"	96 ఏకద్యపయూనుక్రమణి	"
178	శ్రీసీతారామకళ్యాణోత్సవము	"	97 వైశ్యదేవ కేచనవిశేషములు	589
179	కౌతుక ధారణము	553	198 దేవతార్చనాత్పరం వైశ్య	
		554	దేవనిర్ణయము	"
180	సీతారామకళ్యాణప్రవరలు	"	199 వైశ్యదేవ సంస్కారదత్తం	
181	పుత్రకామేష్టిప్రయోగం	557	కృత్యాదుష్టాదివిషయము	590

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
200	వైశ్వదేవాత్పరం భిక్షా దానము	591	208	మధ్యమాష్టకా	594
201	బలిప్రవాసకాలకాక స్మృతి ప్రాయశ్చిత్తము	592	209	దధ్యంజలి	598
202	బలిప్రవాసము	593	210	అన్వష్టకా శ్రక్తి గూ	599
203	వైశ్వదేవవజ్రవ్యములు	594	211	పిండపితృయజ్ఞము	600
204	వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తమలవానాది	595	212	అన్వష్టకా పనయనము	603
205	సర్పబలేయత్సము	596	213	స్వస్తిమంత్రార్థము	605
206	హేమంత్రత్యవరోహణం	597	214	కృష్ణాపుష్కరము	606
207	అష్టకా	598	215	షట్పవిత్రధారణము	607
			216	అధిష్టానము	608
			217	ఆశీర్వాచనముత్రాః	609
			218	విశ్వదేవనిర్ణయము	610

నాళవేష్టన శాంతి.

అతఃపరంప్రవక్ష్యామి నాళవేష్టనజంఫలం । శిక్షేకంరేచనా
భాచ వేష్టతేచేచ్ఛవేష్టతః ॥ తత్ప్రవక్ష్యామి నాళవేష్టనా పితృవ్యసా
త్తరేభుజే । మాయాప్రసూనభవేష్టత్యు రుదరేనూతులస్యచ । ప్రా
ర్థ్యమోస్సహజా పార్థాత్సనానాశోభవేష్టనం । నాభ్యాది
మూలాకారేణ సర్వమృత్యుప్రదంభవేత్ । తద్దోషపరిహారార్థంశం
తింకుర్యాద్విచక్షణః ॥

పాదాప్రక్షాళ్యద్విరాచన్య । ఓం నమస్తదసే + ఉపాసకాం
సర్వేభ్య శ్రీః ... భ్యోనమః । అశేషేత్యాది స్వీకృత్యగోత్రస్య నక్ష
త్రే రాశౌజాతస్యనుమ కుమారస్య నాళవేష్టనజననేన యోదోషస్స
మజని తద్దోష పరిహారార్థం జన్మనక్షత్ర జన్మరాశివశాన్నామ నక్షత్ర
నామరాశివశా దాదిత్యాది నవగ్రహేషుయే యేగ్రహఃఅర్చితానామ
స్థితాః తైస్స క్రియమాణ కరిష్యమాణమప్రాప్నుకరిహారద్వారా శుభ
ప్రకాదాప్నాన ఫలావాప్త్యర్థం యేయేగ్రహా శుభస్థానామ స్థితాః

మంగళాగ్రహ మతిశయఫల జనకతాసిద్ధ్యర్థం గూతాప్తితో శ్రిశోశ్చ
 మాతులాదీనాంచ సర్వార్థప్రపరిహారద్వారా శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థంనా
 శశేష్టన శాంతిజపమాచార్యఋశ్యిజుఃశ్రేః కారయితం మమ యోగ్య
 తాసిద్ధిమనుగ్రహణ ॥ కరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య గణపకీర్తనాధనం కృత్వా-
 ఆచార్యవరణంశుద్ధిపుణ్యానాంచ కృత్వాగ్రహణికంసర్వంప్రోక్షయేత్ -
 శుచాదే శేవీహిన్నిక్షీప్య ॥ అష్టశశపద్మలిఖత్వా నవవస్త్రచూచ్ఛా
 ద్య తస్యాపరితద్ధం తిలంనిక్షీప్య తదుపరినవవస్త్ర మాచ్ఛాద్య త
 స్యాపరితద్ధం తింపలంనిక్షీప్యష్టదశపద్మం లిఖత్వాదర్భానాస్తీర్య త
 స్యాపరిశ్వే సూత్రవెట్టితంకుంభంనిధాయ హిరణ్యస్కంఠం + అణక
 వః । ఆపోనా ఇదం + రాప ఓం! గం గేచ యమునేచైవ గోదావరిసర

స్వతి । నర్మదేసింధు కావేరిజలేఽస్మిన్నిధింకురు! ఇతిమంత్రేణతీర్థంపూ
 రయిత్వా గు భరత్నం స్వణా ప్రతిమాం లక్ష్మీనారాయణ మూర్తికం
 చనిక్షీప్య - దభికూర్చామశాఖ పంచత్వక్పంచపల్లవాన్నిక్షీప్య ॥
 తస్యాపరివారి కేశఫలంనిధాయ! నాశాకారంస్వర్ణసూత్రమా వెష్ట్య! రక్త
 వస్త్రం తస్యాపరిశ్వేతవర్ణం వస్త్రచూచ్ఛాద్య ' ఇమంమేవరుణ, ఇతి
 వరుణాంతర్యామిణ శ్రీమన్నారాయణమా నాహయామి! తినారాయణం
 నాశశేష్టనశాంతికలశే ఆ హయేత్ । తత్పురతఃకేశవాది ద్వాదశకల
 శాఢ్భావయేత్ । తస్మధ్యే వాసుదేవ సంకషణాప్రద్యుమ్నానిరుద్ధాన్
 తస్మధ్యే లక్ష్మీనారాయణమేవం ప్రాదక్షిణ్యేన సప్తదశకలశాఢ్భావ
 యేత్ । వాసుదేవాదీన్ లక్ష్మీనారాయణంచేతి పంచకలశాన్ వాఢ్భా
 వయేత్ । శన్నోదేవీ, రిత్యపః పూరయిత్వా । తత్కలశేస్వర్ణమూర్తి
 ప్రతిమాంనిక్షీప్య । ద్భికూర్చామశాఖనారి కేశఫలాని నిధాయ! గం
 ధపుష్పైరలంకృత్య! నినెదనం విష్ణుగాయత్ర్యా షోడశోపచారాన్ కు
 ర్యాత్ బ్రాహ్మణాన్ బహూన్ వృత్వా స్వయందర్భసాస్తేనకలశమన్వా
 రధ్యజయేత్ ॥ వేదాదీన్ జాపయేత్ ॥ అగ్నిమీశే- ఇషేత్వా- అగ్న ఆ
 యాహి- శన్నోదేవీ- కృణుష్వపాజః- మహాగంధద్రు- సకోహాఇంద్ర

అగ్ని కాయస్కాం - ఆశుశ్శిశానః - విష్ణుసూక్తం - బ్రహ్మసూక్తం - పురు
షసూక్తం - నారాయణసూక్తం - భూసూక్తం - పంచశాంతిః - ఘోష
శాంతిః - జపిత్వా - కుభస్యపురతః అగ్ని పరిష్ఠాపనం కుర్యాత్ ।

స్వగ్నిహవ్యాక్తిపః కారేణ ముఖా తంకృత్వా - విష్ణుసూక్తేన న
మిధా వాసః - రుద్రసూక్తే ఆజ్యాహుతీః - బ్రహ్మసూక్తే అన్నాహు
తీః - తస్యంబకమగ్రేణ పీహామిశ్రితలహూమః - నక్షత్రాష్టావక్త్యేన
చస్వహూమః - తత్తస్మగ్రేణ అష్టోత్తరశతం అష్టావింశతివారం వా
హుత్వా - వ్యాహుతిభిః స్విష్టకృతంచహుత్వా పరిధ్యంజనం లేపకార్యం
పరిధిప్రసారణం పతిషేచనాంతంకృత్వా - బ్రహ్మహూద్వా నసంకుంభో
దకేన నరుణసూక్తేన దేవస్య వ్యేతి, మాతా పితౄశ్శిశోశ్చాభిషంచేద
థవా ప్రోక్షయేత్ - ఆచార్యాయ దక్షిణాండత్వా - కలశవస్త్రప్రతిమాం
వస్త్రధాన్యానిచదత్వా - ఆజ్యానవోకనం ॥ రూపగం రూపం ప్రతిరూపా
బభూవ - తదస్య రూపం కరితచక్షగాయ - ఇద్రోమాయాభిః పురురూప
ఈరుతే యుక్తాహ్య స్యహరయశ్శితాదశ - యాఽలక్ష్మీర్యస్యేమేదా
స్థ్యంసర్వాంగే షువ్యవస్థితా । లిల్సర్వం శమయాద్యత్వం శ్రియః పుష్టిం
చవర్ధయ । ఆజ్యదానం । కానుధేనోస్సమదూభితం నర్విక్రతుషుసంస్థితం ।
దేవానామాజ్యమాహార మదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । ఇదం ఆజ్యదానం
సదక్షిణాకం సతాంబూలం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ । దధిదానా
ని - గోభూతిలహిరణ్యాజ్య వాసాధాన్యగుణానిచ । కావ్యంలవణమిత్యా
హృదైదానాః కక్తితాః । ఇమానిదశదానాని నానాగోత్రేభ్యః + ప్ర
దదే ॥ ఆశిషోవాచయిత్వా - సదక్యవాం తాంబూలదక్షిణాంచదత్వా ।
బ్రాహ్మణాభోజయేత్ ॥ వాళవేష్టనశాంతి స్సంప్రార్థా ॥

శ్రీ రస్తు.

శ్రీగురుభ్యో నమః పారిః ఓమ్.

యాజుషశ్రౌతస్తార్తాను క్రమ చికాయాం.

ఆకా విఘ్నేశ్వరపూజా పారంభః.

ఓమ్॥ దేవీం వాచ మజనయంత దేవాస్తాం విశ్వరూపాః ప్రశ
 వోవదంతి । నానో ముద్రేషు మూర్జా దుహానా ధేను ర్వాగస్తాను
 ప్రసుప్తు శైతు ॥ అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు॥ యశ్శివో
 నామరూపాభ్యాం యా దేవీ సర్వమంగళాతయో స్సంస్మరణాత్పుం
 సాం సర్వతో జయమంగళమ్॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణంచతు
 ర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥ తదేవ
 లగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలం తదేవ । విద్యాబలం దై
 వబలంతదేవ లక్ష్మీపతే తేఽంఘ్రియుగం స్మరామి॥ యత్రయోగీశ్వ
 రఃకృష్ణోయత్ర పార్థో ధనుర్ధరః । తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిధ్రివా ని
 తి ర్మతి ర్మమ ॥ స్మృతే సకలకల్యాణభాజనం యత్రజాయతే । పురు
 ష స్తమజం నిత్యం ప్రజామి శరణం వారిమ్॥ సర్వదా సర్వకార్యేషు
 నా స్తిదేమామమంగళమ్॥ యేషాం హృదిష్ఠో భగవాన్మంగళాయతనం
 పారిః ॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాభః । యేషా
 మిందీవరశ్యామో హృదయష్ఠో జనార్దనః ॥ ఆపదామపహర్తారందా
 తారంసర్వసంపదామ్॥ లోకోభిరామం శ్రీరామంభూయోభూయో
 నమామ్యహమ్॥ సర్వమంగళమాంగళ్యే శివేసర్వార్థసాధికే॥ శరణ్య
 త్ర్యంబకే దేవి నారాయణి నమోఽస్తుతే ॥

శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః - ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః - వాణీహరణ్యగర్భాభ్యాం నమః - కచీపుండరాభ్యాం నమః - అరుదణీవసిష్ఠాభ్యాం నమః - సీతారామాభ్యాం నమః - సర్వభ్యోమహాజనేభ్యో నమః॥ ఆచమ్య - ఓమ్ కేశవాయ స్వాహా ॥ ఓమ్ నారాయణాయ స్వాహా - ఓమ్ మాధవాయ స్వాహా - ఓమ్ గోవిందాయ నమః - విష్ణవేనమః - మఘసూదనాయ నమః - త్రివిక్రమాయ నమః - వామనాయ నమః - శ్రీనిరాయ నమః - హృషీకేశాయ నమః - పద్మనాభాయ నమః - దామోదరాయ నమః - సంకర్షణాయ నమః - వాసుదేవాయ నమః - ప్రద్యుమ్నాయ నమః - అనిరుద్ధాయ నమః - పురుషోత్తమాయ నమః - లింగోపేతాయ నమః - నాగసింహాయ నమః - లిచ్యుతాయ నమః - జనార్దనాయ నమః - ఉపేంద్రాయ నమః - హరయే నమః - శ్రీకృష్ణాయ నమః ॥ (ప్రణామనామయమ్య)

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః యే శే భూమిభారకాః । ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥ ఓం భూః - ఓం భువః - ఓం నువః - ఓం మహాః - ఓం జనః - ఓం తపః - ఓం సత్యమ్ - ఓం తత్సత్తత్త్వ ర్వ రేద్యమ్ । భగ్గోజ్జేనస్య నీమహి । ధయోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓమాహోజ్యోతీరహోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సుప్తరోమ్ ॥

మ మోపాత్తమరితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరశ్రీత్యర్థం శుభేశోభనే ముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణో రాజ్యయా ప్రవర్తమానస్య అయ్య బ్రహ్మణః - ద్వితీయపరాధే - శ్వేతవరాహకల్పే - వైవస్వత మన్వంతరే - కలియుగే - ప్రథమపాదే - జంబూద్వీపే - భరతవర్షే - భరతఖండే - మేరోర్ద్వీపాదిగ్భాగే - శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే - కృష్ణాగోదావరోర్మధ్యదేశే - శోభనగృహే సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణస

స్మిథౌ - అస్మిన్వర్తమా నవ్యవహారికచాంద్రమానేన... సంవత్సరే...
 అయనే... ఋతే... మానే... పక్షే... తిథౌ... వాసరే॥ శుభసక్షతే-
 శుభయోగే- శుభకరణ ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ- శ్రీ
 మా- గోత్రః - నామధేయః - శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య
 మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థమాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం వాణిగహణాఖ్యం కర్మకర్మ్యమాణస్తదంగ త్వేనతదాదా
 శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థం నాభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహ
 స్వస్తి పుణ్యావాచనం కరిష్యే॥ ఆదా నిర్విఘ్నైః పరిసమాప్త్య
 ర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే ॥ కలశంగంధపుష్పాక్షతై
 రభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ కలశస్య ముఖేఽష్టాః కంటేరుద్రస్సమాశ్రితః॥ మూలే
 తత్రస్థితౌ బ్రహ్మమగ్ధ్యే మార్త్తికగాస్సమ్మృతాః॥ కుక్షౌతు నాగరా
 స్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా । ఋగ్వేదోఽప యజుర్వేద స్సామ
 వేదోఽహ్యధిర్వణః॥ అంగైశ్చ సహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః॥
 ఆకలశేషుధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే॥ ఉత్తర్యజ్ఞేషువర్ధతే॥ ఆప్రోవా
 ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపఃప్రాణావాఆపఃప్రశాంతాపోఽన్న
 మాపోఽమృతమాప స్సప్రమాదాపో పిరాడాప స్స్విరాడాప
 శ్చంద్రాగ్ న్యాప్రోక్త్యోత్తగ్ మ్యాప్రోయజ్ఞాగ్ మ్యాప స్సత్యమా
 ప్రస్సర్వా దేవతా ఆప్రోభూర్భువస్సువ రాప్తపః॥

శ్లో॥ గంగేచయమానే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి॥ నర్మదేసిం
 ధుకావేరి జలేఽస్మిం త్సన్నిధింకురు॥ ఆయాంతం శ్రీమహాగణాధిపతి
 పూజార్థం మమదురితక్షయకారకాః । కలశోదకేనపూజాద్రవ్యాణిసం
 ప్రోక్ష్య దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥ ఓం అసునీతే పునరస్మాను

యాజుషశ్రౌత స్మార్తాను క్రమణికాయాం,

చక్షుఃపునః ప్రాణమిహనో ధేహిభోగమ్ । జ్యోక్ష్మశ్యేమ మార్య
ముచ్చరంత మనుమతే నృడయాన స్వసి॥ అమృతం వై ప్రాణా
అమృతమాపః ప్రాణావేవ యథాస్థాన ముపవాప్యతే ॥ స్థిరోభవ
వరదోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనం కురు॥
ఓం గణానాంత్యా గణపతిగ్ం హవామహేతవిం కవినాముప్రమత్ర
వస్తమమ్ । శ్రీష్టరాజం బ్రహ్మణా బ్రహ్మణస్పతేతనశ్చైవ న్నాతిభి
స్సీదనాదనమ్ ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః ధ్యాయామి॥ ఆవాహ
యామి॥ సువర్ణరత్నఖచితసింహాసనం సమర్పయామి॥ పాదయోఃపా
ద్యం సమర్పయామి॥ హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ శుద్ధాచమనీ
యం సమర్పయామి ॥ ఓం ఆప్రోహిస్తామయోభువః । తానశ్శ్రేష్ఠే
ధాతనా మహేరణాయ చక్షుసే॥ యోవత్త్వివతమోరసః॥ రస్య భాజ
యశేహనః॥ ఉశతీ రివ మాతరః॥ తస్మా అరంగమామవః॥ యస్యైశ్చ
యాయజన్వర । ఆపో జనయథాచనః॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః॥
శుద్ధోదకన్నానం సమర్పయామి॥ న్నానానంతరం శుద్ధాచమనీయంస
మర్పయామి॥ ఓమ్ అభివస్తాసువస్తనాన్యప్రాభి ధైనూ స్సుదుఘాః
పూయమానాః॥ అభిచంద్రా భగ్వేనో హిరణ్యాభ్యశ్వాన్ప్రభివోదే
వసామ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః॥ వస్త్రంయుగ్మంసమర్పయామి॥
వస్త్రధారణానంతరం శుద్ధాచమనీయంసమర్పయామి॥ యజ్ఞోపవీతం
పురమంపవీతం పుజాఫలైర్యత్ప్రహడం పురస్తాత్ । ఆయుష్యమగ్న్యం
క్షృతిముంచశుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తుతేజః॥ శ్రీమహాగణాధిపత

యేనమయజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి॥ యజ్ఞోపవీతధారణానంతరం శు
 ద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ గంధద్వారాం దురాధర్వాం నిత్యపు
 స్తాం కరీషిణీమ్॥ ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయై
 శ్రియమ్॥ శ్లో॥ శ్రీగంధంచండనోన్మిశ్రిం కర్పూరేణసుసంయుతమ్॥ వి
 లేపనంసురశ్రేష్ఠప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేన
 మః॥ శ్రీగంధంసమర్పయామి॥ ఆయునేతేపరాయణేదూర్వారోహంతు
 పుష్పిణీః॥ హ్రదాశ్చపుండరీకాణిసముద్రస్యగృహాఇమే॥ శ్రీమహాగ
 ణాధిపతయేనమః॥ గంధస్యోపరిలలంకరణార్థంలక్షితాం తస్మైసమర్పయా
 మి॥ పుష్పైఃపూజయామి॥ ఓంసుముఖాయనమః॥ ఓం ఏకదంతాయ
 నమః॥ ఓం కపిలాయనమః॥ ఓం గజకర్ణకాయనమః॥ ఓం లండోదరా
 యనమః॥ ఓం వికటాయనమః॥ ఓం విఘ్నరాజాయనమః॥ ఓం గణాధి
 పాయనమః॥ ఓం ధూమకేతవేనమః॥ ఓం గణాధ్యక్షాయనమః॥ ఓం
 ఫాలచంద్రాయనమః॥ ఓం గజాననాయనమః॥ ఓం వక్రతుండాయనమః॥
 ఓం శూర్పకర్ణాయనమః॥ ఓం హేరంబాయనమః॥ ఓం స్కందపూర్వజా
 యనమః॥ ఓం సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయనమః॥ శ్రీమహా — నమః॥
 షోడశనామపూజాం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ వసన్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నా
 నా గంధైస్సుఖంయుతః॥ ఆఘ్నేయస్సర్వదేవానాం ధూపోఽయం
 ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహా — నమః॥ ధూపమాఘూపయామి॥ శ్లో॥
 నాజ్యతివర్తినంయుక్తం వహ్నినాయోజితంప్రియమ్॥ గృహాణమం
 గళందీపంశ్రేయోక్యతిమిరాపహ॥ భక్త్యాదీపం ప్రయచ్ఛామి దేవా
 యపరమాత్మనే॥ త్రాహిమాంసరకాఘ్నోరాద్దన్యజ్యోతిర్నమోఽస్తు
 తే॥ శ్రీమహా — నమః॥ దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధా
 భమనీయం సమర్పయామి॥ నైవేద్వం॥ ఓంభూక్తువస్తువ॥ ఓంతతి॥ వి

యోజక శ్రోతస్మిన్నాను క్రిమణికాయాం

తుర్వరేణ్యమ్ భగ్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః హ్రీహోదయాన్
 నైత్యోత్త్యరేన పరిపించామి అమృతమస్తు అమృతోప్తసరణమసి
 శ్లో॥ నైవేద్యంషడ్రూపేతం ఫలలక్ష్మక సంయుతమ్ భక్త్యభోజ్యసమా
 యుక్తంప్రీత్యైతత్ప్రతిగృహ్యతామ్ శ్రీమహానమః మహానైవేద్యం
 సమర్పయామి ఓంప్రాణాయామ్యహం ఓంఅపానాయామ్యహం ఓం
 స్యానాయామ్యహం ఓంఉదానాయామ్యహం ఓంసమానాయామ్యహం
 తుధ్యేమధ్యేపానాయం సమర్పయామి అమృతాపిధానమసి ఉత్త
 రాపోఽశనం సమర్పయామి హస్తాప్రత్యక్షయామి పాదాప్రత్యక్ష
 యామి శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి శ్లో॥ పూగీఫలైస్స కర్పూరై
 ర్నాగవల్లీదళైర్ముతమ్ ముక్తామృత సమాయుక్తం తాంబూలంప్రతి
 గృహ్యతామ్ శ్రీమహానమః తాంబూలం సమర్పయామి శ్లో॥ ఘృ
 తవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా నీరాజనం మయాదత్తం
 గృహణ వరదోభవ శ్రీమహానమః నీరాజనం సమర్పయామి
 శ్లో॥ సుముఖత్యైకదంతశ్చ కపింగజకర్ణకః లబోదరశ్చవికటోవి
 ఘ్న రాజోగణాధిపః ధూమకేతుగ్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రోగజననః
 వక్రతుండ శూర్పకణ్ఠో హేరంబస్కందపూర్వజః పోడశైతానినా
 మాని యఃపతేచ్ఛుణుయాదపి విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశే
 నిర్గమేతథా సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్న సస్యనజాయతే శ్రీ
 మహానమః సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి శ్లో॥ యానికాని
 చపాపానిజన్తాంతరకృతానిచ తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే
 పాపోఽహంపాపకర్మాహంపాపాత్మాపాపసంభవః శ్రాహిమాం
 కృకయా దేవ శరణాగతవత్సల అన్యధాశరణం నాస్తిత్వమేవ శర
 ణం మమ తస్మాత్కారుణ్యభావేనరక్షరక్ష గణాధిప శ్రీమహా +

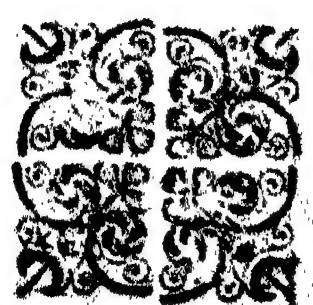
విఘ్నేశ్వరపూజ

సమమ్ || అత్మపదక్షిణనమస్కారా సమర్పయామి || శ్లో || విఘ్నేశ్వరాయ
 వరదాయ గణేశ్వరాయ సర్వేశ్వరాయ శుభదాయ సురేశ్వరాయ
 విద్యాధరాయ వికటాయ చ నమనాయ భక్తప్రసన్న వరదాయ
 నమోనమోఽస్తు || శ్లో || యస్యస్మృత్యాచ నామోక్త్యాతపఃపూజాక్ర
 యాదిషు | న్యూనంసంపూర్ణ తాంయూతి సద్యోవ దేగణాధిపమ్ | మం
 త్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనంగణాధిప | యత్పూజితం మయాదే
 వ పరిపూర్ణం తదస్తు తే || అనయా ధ్యానావావానాది షోడశోపచార
 రపూజయా భగవాన్పూర్వాశ్మకః శ్రీమహాగణాధిపతి స్సుప్తీ వర
 దో భూత్వా ఉత్తరే శుభకర్మణ్య విష్ణు మస్మితి భవంతో బ్ర
 వంతు | ఉత్తరేశుభకర్మణ్యవిష్ణునస్తు | శ్రీమహాగణాధిపతి ప్ర
 సాదం శిరసా గృహ్లామి || యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంతి దేవాస్తానిధర్మా
 నిప్రథమా న్యాసః | తేహానాకం మహిమాన స్సంచంతేయత్త్రిపూ
 ర్వేస్తాధ్యా స్సంతిదేవాః || శ్రీమహాగణాధిపతిం యథాస్థానముద్వా
 సయామి || శ్లో || వక్రతుండమహాకాయ సూర్యకోటినమ్రపభ | అవిఘ్నం
 కురుమే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా || శోభనార్థంపువరాగమనాయ
 చ || ఓమ్ తత్పురుషాయ విద్మహే వక్రతుండాయ ధీమహి | తన్నో

ప్రచోదయాత్ || ఇతి జపాకృత్యా || శ్లో || ఆనాహనం నజా
 నామి నజానామి విసర్జనమ్ || పూజాంచైవ నజానామి క్షుధాకాశ
 గణాధిప ||

ఓమ్ తన్నోత్ .

శ్రీవిఘ్నేశ్వరపూజ సమాప్తా.

విష్వ క్షే న పూ జా.

అదానిర్విఘ్న పరిసమాప్త్యర్థం విష్వ క్షే న పూజాంకరిష్యే
ఇతిసంకల్ప్య!

విష్వ క్షేనం సకలవిబుధప్రౌఢ సై న్యాధినాథంముద్రాచక్రకేకర
తలయుగేశంఖదండౌదధానం । మేఘశ్యామంసుమణిమకుటం పీతవ
స్త్రంశుభాంగంధ్యా యేదేవందళితదనుజం సూత్రవత్సాసమేతమ్ । శ్రీ
విష్వ క్షేనంధ్యామూమి॥ ముగ్ధసూత్రవతీనాథం చతుర్భుజ విరాజితమ్
కరిత్రాతాఽఖలాసీకం దేవమానాహయామ్యహమ్ । శ్రీవిష్వ క్షేనమా
వాహమామి॥ రత్న సింహాసనం సమర్పయామి॥ పాదయోః పాద్యం సమ
ర్పయామి॥ హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ ముఖే ఆచమనీయం సమ
ర్పయామి॥ ఆపోహిష్మతిన్నాపయామి॥ స్నానానంతరం శుద్ధాచమనీ
యం సమర్పయామి॥ చమూపతేనమస్తేస్తునరకార్ణవతారక । దదామి
వస్త్రం దేవేశ ధారయత్వమనుత్తమం । వస్త్రం సమర్పయామి॥ ఊర్ధ్వ
పుండ్రం సమర్పయామి॥ యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి॥ కస్తూరీకుంకు
మోపేతం కర్పూరేణ సమన్వితం । గృన్యతాం దేవతాశ్రేష్ఠ దివ్యచంద
నలేపనమ్ । దివ్యశ్రీచందనం సమర్పయామి॥ అలంకారార్చమక్షతాం
త్సమర్పయామి॥ ఓం విష్వ క్షేనాయనమః । సకలవిబుధప్రౌఢ సై న్యాధి
నాథాయనమః । జ్ఞానముద్రధరాయనమః । శంఖచక్రాయుధాయన
మః । దండపాణాయనమః । మేఘశ్యామాయనమః । సుమణిమకుటాయ
నమః । పీతవస్త్రాయనమః । శుభాంగాయనమః । దేవాదిదేవాయనమః ।
విజితదనుజాయనమః । సూత్రవతీసమేతాయనమః । సర్వవిఘ్నహరా
యనమః । సర్వార్థప్రదాయినేనమః । వేత్రహస్తాయనమః । పుండరీకాక్ష
ాయనమః । నానావిధపరిమళపుష్పాణిసమర్పయామి॥ వనస్పత్యుద్భవై

ద్రివైర్గంధాద్యైస్సుమనోహరైః । కపిలాఘృతసంయుక్తో ధూపో
యంప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ ధూపమాఘృపయామిశ్లో ॥ సాజ్యంత్రివర్తి
సంయుక్తం వహ్నినా యోజితంప్రియం । గృహాణమంగళందీపం త్రై
లోక్యతిమిరాపహా । దీపందర్శయామి ॥ ధూపదీపానంతర మాచ
మనీయం సమర్పయామి ॥ నైవేద్యం ॥ గుడోపహారనైవేద్యంసమర్ప
యామి ॥ మధ్యేమధ్యేపానీయంసమర్పయామి ॥ ఉత్తరాపోశినంసమ
ర్పయామి ॥ హస్తాప్రత్యుశయామి ॥ పాదాప్రత్యుశయామి ॥ శుద్ధాచ
మనీయంసమర్పయామి ॥ శ్లో ॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరై ర్నాగవల్లీదళైర్వృ
తమ్ ॥ ముక్తాచూర్ణేనసంయుక్తంతాంబూలంప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ తాం
బూలంశమర్పయామి ॥ విష్వక్సేన నమస్తేస్తు లోకరక్షణతత్పర ॥ నమ
స్సూత్రవతీసాధ వేత్రహస్తాయతేనమః ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాంతస్స
మర్పయామి ॥ శ్లో ॥ పవిత్రంసర్వలోకానాంసర్వాభీష్టాగ్రసాధకమ్ ॥ సర్వ
మోపాకరంతుభ్యం స్వర్ణపుష్పందదామ్యహమ్ ॥ సువర్ణమంత్రపు
ష్పం సమర్పయామి ॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనంచమూ
పతే ॥ యత్పూజితంమయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥ అనియాభ్యానా
వాహనాది షోడశోపచారపూజయా భగవాంతస్సర్వాత్మక శ్రీవిష్వ
క్సేనస్సుప్తీత స్సుప్రసన్నోవరదోభవతు ॥ ఉత్తరేశుభాగర్హణ్యవిఘ్న
మస్తు ॥ శ్రీవిష్వక్సేనప్రసాదం శిరాసా గృహ్ణామి ॥ విష్వక్సేనం యథా
ఘోషానముద్వాసయామి ॥ మం ॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతిదేవాస్తానిధర్మాణి
ప్రథమాన్యాసన్ ॥ దేహనాకం మహిమాన స్సచంతేయత్రపూర్వే
సాధ్యాస్సంతిదేవాః ॥ యాజుష స్సార్తానుక్రమణికాయాం.

విష్వక్సేనపూజా సమాప్తా.

అథ పుణ్యాహవాచనవిధిః.

ప్రయోగపారిజాతే ॥

శ్లో ॥ ద్వాత్త్రింశదంగుళందీర్ఘం సమంతాశ్చతురశ్రకమ్ ॥ లేఖ్యే
గోణతఃకోణే తిర్మక్కుర్వీతపార్శ్వయోః ॥ కోష్ఠానికారయేత్తత్రద్వా

త్రింశత్సంఖ్యకానితు । పదవత్పార్శ్వయోస్తత్ర పురతోగజతుండ
వత్ । పశ్చిమేకలశాకార నిర్మితబ్రహ్మణాపురా । తదేవస్వస్తికంచే
తి ప్రవదంతినువార్షయః । తండులైస్స లిఖేద్భూచా ఆదాతుశుభక
ర్మణామ్ । తస్మద్ధ్యేషాపయేద్రాశ్యో స్సజలంకలశేత్రయం । సావర్ణ రా
జితంవాపికాంస్యంచారత్నపూరితమ్ । త్రివాక్రేవిన్యస్తేత్తత్ర సావర్ణ
రాజితేపివా । సఫలేకాంస్యపాత్రేవాన్యస్తేత్తండులపూరితే । సువర్ణ
పత్రపుష్పేర్వా పంచరత్నై స్సనున్వితే । షట్పితృత్రైస్సమాయుక్తో
శుభార్థీబ్రాహ్మణేస్సహ । వివాహంశేషుసర్వేషు గర్భాధానాదికర్మ
సు । నాందీశ్శార్దూ సముద్దిశ్య స్వస్తివాచనమాచరేత్ । స్వస్తివాచ
నమంత్రేషు సర్వేషాంవృద్ధికర్మణామ్ ॥

॥ పుణ్యాహవాచనవిధినికొంచంబ్రావాయుచున్నాను! “ద్వాత్రిం
శదంగుళం దీర్ఘం ... కర్మణామ్” ఇరువది రెండంగుళముల పొడ
వును, అంతటనునాలుగంచులును, రెండులేఖములును, కోణములు
ను, పార్శ్వములనుండునట్లు చేయవలయును. ఇరువదిరెండు కోష్ఠము
లను గల్పింపవలయును. పార్శ్వములయందుఁ బదాకారముగఁ జేయ
వలయును. ముందరగజతుండా కారముగరచింప వలయును. పశ్చిమ
మునందుఁ గలశాకారమును నిర్మించవలయును. అదియేస్వస్తికమని
మహర్షులుచెప్పుచున్నారు. శుభకర్మలను జేయునపుడు ముందుగఁ
దండులములచే సంలేఖనమును జేయవలయును. దానినుద్వయమునఁ బా
ర్శ్వభాగములయందు జలముతోఁగూడిన మూడు కలశములను స్థా
పించవలయును. రత్నపూరితములగు బంగారపాత్రనైనను, రజితపా
త్రలైనను, కాంస్యపాత్రలైనను, నుంచవలయును. రత్నములు
భించనియెడలతండులములచేతనైనను, ఆపాత్రలయందుంచవలయును.
అయిదుసువర్ణపుష్పములనైనను, అయిదురత్నములనైననునుంచవల
యును, అట్లుంచిపత్తిపుత్రులతోఁగూడి శుభార్థియైబ్రాహ్మణులతోఁ
గూడ పూజాహవాచనమునుసకలశుభకర్మములయందునునాచరింప

వలయును. వివాహదులయందును గర్భాధానాది కర్మలయందును నాందీ శ్రాద్ధము నుద్దేశించి స్వస్తివాచనము నాచరించవలయును. సమస్తవృద్ధికర్మలకును పుణ్యాహవాచనము ముందు చెప్పబడిన దని తాత్పర్యము.

ఇతి పుణ్యాహవాచనవిధిస్సమాప్తా:

పుణ్యాహవాచన సూత్రమ్.

ఆశ్వలాయనగృహ్యపరిశిష్టే చోక్తమ్.

అథ స్వస్తివాచన మృద్ధిపూర్తేషు స్వస్తియనం వాచయేది
త్యాచార్యః । బుద్ధిర్వివాహంతా అపత్యసంస్కారాః । ప్రతిష్ఠాద్యా
పనేపూర్తం । తత్కర్మణ ఆవ్యంతయోః కుర్యాచ్ఛుచి స్వలంకృ
తోవాచయీతతిథానూతే సద్గని మంగళసంభారభృతి యుగ్మాన్
బ్రాహ్మణాః ప్రశస్తానాచారలక్షణ సంపన్నానర్హ్యాదిభిరభ్యర్చ్యద
క్షిణయాతోషయే దధిప్రాజ్ఞుభాః ప్రశస్తాదర్భపాణి యస్తిష్ఠేయు
స్తద్దక్షిణతో వాచయీతో దజ్ఞుభిస్సంస్కార్యా వాచయితు ర్దక్షిణ
పార్శ్వ మాతిష్ఠేయు రథవాచయితా దర్భపాణి రపాంపూర్ణముద
కుంభంస్వర్చితం సపల్లవముఖం గృత్వాతిష్ఠన్ సమాహితో మన
స్సమాధీయతామితి బ్రాహ్మణాన్రూపయాత్సమాహితమనసస్సః ఇతి
తేబ్రూయుః ప్రసీదంతు భవంతిఇతి వాచయిత్వా ప్రసన్నాస్సః ఇతి
తరేఽథ తేన ర్వేసంహృత్యశాంతిః పుష్టిస్తుష్టిర్వృద్ధి రవిఘ్నమాయు
ష్య మారోగ్యం శివంకర్మ కర్మసమ్మద్ధి ర్ధర్మసమ్మద్ధిః పుత్రసమ్మద్ధి
ర్వేదసమ్మద్ధి శాస్త్రసమ్మద్ధి ర్ధనధాన్యసమ్మద్ధిఃప్రసమ్మద్ధి రిత్యేతాని
పంచదశతంత్రాణ్యుక్తాని తన్నామ్నా కర్మదేవతాం ప్రీయతా మితి
బ్రూయు రథ వాచయితాపూర్వన త్తలింగమంత్రాః పతిత్వాత్రిస్త్రీ

ర్కందమధ్యోచ్చస్వరై రోఃపుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు స్వస్తిభ
గంతో బ్రువంతు ఋద్ధిభవంతో బ్రువంత్వితి బ్రూయాత్తేఽపితథా
ప్రత్యేకం ప్రతిబ్రూయ రోమితృవ్యంతా మిత్యేవై ప్రత్యేకబ్రూయ
రథ పౌష్కృఖమాసీనం సామాయం కర్తారం బ్రాహ్మణాస్సపల్ల
వదర్భపాణయః ప్రత్యజ్ఞుఖా స్తీష్ఠేయ శ్శాతపవిత్రలింగాభి రృగ్వి
రభిపించేయః పురంధ్రోసీరాజనాది కుర్యుః॥

తా॥ అనంతరము స్వస్తివాచనము (చెప్పబడుచున్నది) ఋద్ధి
కర్మయందును పూర్తికర్మలయందును స్వస్తివాక్యములను చెప్పవల
సినది అని ఆచార్యులు చెప్పిరి. (గర్భాధానముమొదలు) వినావా
ముతుదిగాగల బాలురకు జేయఁదగిన సంస్కారములు ఋద్ధికర్మము.
వాపీకూపాదులయొక్క ప్రతిష్ఠయు (వ్రతాదులయొక్క) ఉపాసన
మాన్ము పూర్తికర్మలు, ఆకర్మలయొక్క ప్రారంభమందును అనసాన
మందును (స్వస్తివాచనమును) చేయవలసినది. (యాజమానుఁడు)
తొచియై అలంకరించబడినవాడై (స్వస్తివాక్యములను) చదివించవల
సినది. అలంకరించబడిన మంగిలనస్తువులు కలిగియున్న గృహమందు
యోగ్యులును ఆచారసంపన్నులును (అయిన) ద్వంద్వముగానున్న
బ్రాహ్మణులను అర్ఘ్యపాద్యాదులచే పూజించి దక్షిణచే సంఘ
పెట్టవలసినది, పిమ్మటయోగ్యులగు (అబ్రాహ్మణులు) దర్భలు హస్త
ములయందు గలవారై తూర్పు మొగముగలవారై యుడవలసినది.
(పుణ్యాహమంత్రములను) చదివించే (యాజమానుఁడు) ఉత్తరముఖ
ముగలవారై అబ్రాహ్మణులకుదక్షిణదిశయందు (ఉండవలసినది (యాజ
మానునిచే) సంస్కారముజేయఁదగిన (కుమాళ్లు మొదలగువారు)
యాజమానునియొక్క దక్షిణభాగమందుండవలసినది. పిమ్మట యజ
మానుఁడు దర్భలు హస్తమందు గలవాడగుచు ఉదకముతో నిండి
యున్న అలంకరించబడిన చిగుళ్లు మాఖమందుగల ఉదకపాత్రమాను
భరించి ఉన్న వాడగుచు స్థిరచిత్తుడై మనస్సు స్థిరపరచబడుగాకయని

బ్రాహ్మణులనుగూర్చి చెప్పవలసినది. స్థిరపరచబడిన మనస్సుగలవారమగుచున్నాము అని ఆ బ్రాహ్మణులు (ప్రతివాక్యమును) చెప్పవలసినది. (ఓ బ్రాహ్మణులారా) మీరుప్రసన్నులగుదురుగాక అని యజమానుడు (చెప్పుచున్నాడు) ప్రసన్నులగుచున్నాము అని బ్రాహ్మణులు (చెప్పుచున్నారు) పిమ్మట ఆయజమానుడు బ్రాహ్మణులున్న అందఱునుకూడి శాంతి, పుష్టి, తుష్టి, వృద్ధి, అపిఘ్నము, ఆయుష్యము, ఆరోగ్యము శివమైనకర్మ, కర్మసమృద్ధియు. ధర్మసమృద్ధియు, పుత్రసమృద్ధియు వేదసమృద్ధియు శాస్త్ర సమృద్ధియు, ధనధాన్యసమృద్ధియు. ఇష్టసమృద్ధియు అను నీపది హేనుకృత్యములు చెప్పబడినవి. ఆపేరుచేతకర్మదేవలనుగూర్చి తృప్తి నొందుగాకా యని చెప్పవలసినది. పిమ్మటయజమానుడు పూర్వమువలె శాంతి, పుష్టి. (మొదలగుపదములు) గల మంత్రములను పఠించి మూడేసిమార్లు (మొద

టిపర్యాయము) అల్పస్వరముచేతను (రెండవపర్యాయము) మధ్యస్వరముచేతను (మూడవపర్యాయము) ఉచ్చస్వరముచేతను “ఓం పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ” “స్వస్తిభవంతో బ్రువంతు” “బుద్ధిభవంతో బ్రువంతు” అని (ఈమూడువాక్యములును) చెప్పవలసినది. ఆ బ్రాహ్మణులున్న వేరువేరుగా ప్రతివాక్యమును పఠకవలసినది. ఋద్ధికర్మయందు “ఓమిత్యృద్ధ్యతాం” అనిప్రతివాక్యమును పఠకవలసినది. పిమ్మట తూర్పుమొగముగా కూర్చున్న భృత్యాదులతోకూడియున్న యజమానునిగూర్చి బ్రాహ్మణులు చిగుళ్ళతోను దర్భలతోను కూడిన నా సములు గలవారగుచు పడమర మొగములుగలవారలయి ఉండవలసినది. శాంతి, పవిత్రమొదలగు పదములుగల ఋక్కు లచేత (యజమానుని) అభిషేకముజేయవలసినది. కుటుంబనంతులయిన సువాసినీ స్త్రీలునీరాజనముమొదలగుదానిని చేయవలెను.

వ్యాసః॥శ్లో॥ సంపూజ్యగంధమాల్యాద్యై బ్రాహ్మణాణాంస్వస్తి
భాభయేత్ | కామ్యకర్మణి మాంగల్యే సంగ్రామాద్భుత దర్శనే॥

యమః ॥ ౧౯ ॥ ఓంకారంబ్రహ్మణేకుగ్యాన్ని రోంకారంమహీవతో ।
ఉపాంశుచలథానై శ్వే స్వ స్తిశూద్రేషకీర్తయేత్ ।

పుణ్యాహవాచనవిషయము సమాప్తము.

అథ పుణ్యాహవాచన ప్రయోగః.

(3) ఓం పుణ్యాహం దీర్ఘమాయురస్తు । (శిరస్యభిఃసంత్త్య) శివా
ఆపన్నంతు (కలశేష్వభిమృశ్య) సామనస్యమస్తు (3) (హృదయేఽ
భిమృశ్య) అక్షతం చాక్షుః చాస్తు-ఓం అర్చితే పార్శ్వితే । ప్రియమే
థాస్తో అర్చితే । అచ్చంతు పుత్రకా ఉత పుత్రన్నథ-ఎవ్యేచిరి । అర్చ
తవార్చితే । గుఢ-ద్వారాం మరాథ-ర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీమ్ । ఈ
శ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తా మిహా పవ్యాయై శ్రియమ్ ॥ గం
ధాః పాంతు ॥ ఓం ఆయునేణి ప్రరాయణే దూర్వారోహంతు పుష్పి
ణీః । హృదాశ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య స్త్రహశ్చమే । అక్షతాః పాం
తు । ఆయుష్య నాస్తు । పుష్పాణి పాంతు - సామంగల్యం చాస్తు ।
తాంబూలాని పాంతు - విశ్వేర్య మస్తు । దక్షిణాః పాంతు - బహుజే
యమస్తు । శ్వేతేయసమస్తు । ప్రజాపతిః ప్రియతామ । శాంతి రస్తు ।
యం కృత్వా సర్వవేదయజ్ఞక్రియాకరణకర్మారంభాశ్శుభాశ్శోభనా
ప్రవర్తంతే । తమహమోంకార మాదింకృత్వా - భవద్భిరమజ్ఞతః
పుణ్యం పుణ్యాశాం వాచయిష్యే । వాచ్యతామ్ । భద్రంక శ్శేభిశ్శు
ణ్ణయామ జేనాః । భద్రం పశ్యే మాక్షభిర్యజత్రాః । స్థైరైరంగస్త
ష్టువాగ్ంస స్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితంయ దాయుః । ద్రవిణో
తాద్రవిణానస్తు-రస్య । ద్రవిణోదాస్సనరస్య ప్రియసత్ । ద్రవిణో

దానీరవతీమిషంనో । ద్రవిహోదా రాసతేద్ద్విమాయుః । సవితా
 పశ్చాత్ త్వవితా పురస్తాత్ప్రవితో త్తరాత్ త్వవితాదరాత్తాత్ । న
 వితాన స్సువతు సర్వతాతీం సవితా నో రాసతాం ద్విమాయుః॥
 నవోనవో భవతి జాయమా నోఽహ్నింకేతు కుషసా మేత్యగ్రే ।
 భాగం దేవేభ్యోవిదధాత్యాయ స్ప్రిచంద్రమాస్తిరతి ద్విమాయుః ।
 ఆపణందాతు జీవసే ద్ద్వియాయుత్వాయ వర్చసే ॥ యస్తా హృతాక్షీరి
 నా మన్యమానోఽ మర్త్యం మర్త్యోజోహవీమి । జాతవేదోయశో
 అస్మాసు ధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వ మశ్యామ్ । యస్మైత్వగ్ం
 సుకృతే జాతవేద ఉక్తోక మగ్నే కృణవ స్సోనమ్ । అశ్వినగ్ంనపు
 త్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయిం నశ తే స్త్వస్తి॥ సంత్యాసించా
 మి యజమా ప్రజా మాయుర్ధనంచ ॥ దక్షిణకలశ మాదాయ । ప్రా
 క్కలశేకించి త్కించి దుదకం నిసయతి । ద్విమాయు రస్తు - మన
 సమాధీయతామ్ ॥ సమాహితమనసస్సన్ధః । ప్రసీదంతు భవంతః ।
 ప్రసన్నా స్సన్ధః । శాన్తి రస్తు । పుష్టి రస్తు । తుష్టి రస్తు । వృద్ధి రస్తు ।
 అవిఘ్న మస్తు । ఆయుష్య మస్తు । ఆరోగ్య మస్తు । స్వస్తిశివం
 క ర్మాస్తు । కర్మ సమృద్ధి రస్తు । పుత్రసమృద్ధి రస్తు । వేదసమృద్ధి
 రస్తు । శాస్త్రసమృద్ధి రస్తు । ధనధాన్య సమృద్ధి రస్తు । ఇష సంపదస్తు ।
 ఈశాన్యాం బహిర్దేశే అరిష్టనిరసన మస్తు । కలశయోరీశాన్యదేశే
 ఉదకం సించేత్ । యత్పాపం తత్ప్రతిహతి మస్తు । యచ్ఛ్రేయ సదస్తు॥
 శుక్రాంగారక బుధబృహస్పతి శనైశ్చరరాహుకేతు సోమసహితాఽ
 దిత్యపురోగా స్సర్వే గ్రహః ప్రీయంతామ్ । తిథికరణముహూర్తవిష్ణు
 నక్షత్రదిగ్దేవతాః ప్రీయంతామ్ । నైరృత్యాం దిశిశామ్యంతు ఘోరా

ణి శామ్యంతరాపాని శామ్యంతరాకరయః । ప్రథమకలశే శుభాని
 వర్ధంతామ్ । శివా ఋతవ స్సంతు । శివా ఓషధయ స్సంతు । శివావ
 సస్పతయ స్సంతు । అహణాంత్రే శివే న్యాతామ్ । ఉత్తరే శుభకర్మ
 ణ్యవిఘ్న మస్తు । ఉత్తరోత్తరం మహాభివృద్ధి రస్తు । ఉత్తరోత్తరాశ్శు
 భాః క్రియా స్సంపద్యంతామ్ । అగ్నిపురోగా విశ్వేదేవాశ్చ ప్రీయం
 తామ్ । మాహేశ్వరీపురోగాః మారతః ప్రీయంతామ్ । ఇంద్రపురో
 గామరుద్రాః ప్రీయంతామ్ । వసిష్ఠపురోగాఋషిగణాః ప్రీయంతామ్ ।
 శ్రీవిష్ణుపురోగా స్సరే దేవాశ్చ ప్రీయంతామ్ । ఆదిత్య పురోగా స్స
 ర్వే గ్రహాః ప్రీయంతామ్ । ఋషయ శ్చిందాగ్ న్యాచార్యా వేదా
 యజ్ఞా దక్షిణాశ్చ ప్రీయంతామ్ । బ్రహ్మచ బ్రాహ్మణాశ్చ ప్రీయం
 తామ్ । బ్రహ్మవిష్ణును హేశ్వరాశ్చ ప్రీయంతామ్ । శ్రద్ధామేధేప్రీయేతా
 మ్ । ప్రీయతాం భగవా న్నారాయణః । ప్రీయతాం భగవా న్నర్జ
 న్యః । ప్రీయతాం భగవాన్ స్వామీమహాసేనః । ప్రీయతాం భగవాన్నితా
 మహాః । ప్రీయతాం భగవాన్ ప్రపితామహః ॥ సత్యా వ్రతా ఆశిషస్సం
 తు । పుణ్యాస్తాకాలా వాచ్యంతామ్ ॥ ఉగ్రా తేవశకునే నామగాయ
 సి । బ్రహ్మపుత్రతప్తసననేషు శిగ్ంససి ॥ వృషేవ వ్రాజే శిశుమతీప్రీచ్యా
 సర్వతో న శ్శకునే భద్ర మావద । విశ్వో నశ్శకునే పుణ్య మా
 వద । యాజ్ఞయా యజతి ప్రత్యైవ యాజ్ఞాః । పుణ్యేవ లక్ష్మీపు
 ణ్యా మేవ తల్లక్ష్మీంసంభావయతి । పుణ్యా లక్ష్మీ న స్కురుతే ॥ య
 త్పుణ్యం నక్షత్రమ్ । తద్భట్కర్వీ పప్ర్యుషమ్ । యదా నైసూర్యఉ
 దేతి । అద నక్షత్రం నైతి । యావతి తత్రసూర్యో గచ్ఛేత్ । యత్ర
 జనున్యం పశ్యేత్ । తావతి కుర్వీతయత్కారీస్యాత్ । ఓంతానివాప్త
 తాని యమనక్షత్రాణి । యాన్యేవదేవనక్షత్రాణి తేషు కుర్వీతయ

త్కారీస్యాత్ । పుణ్యాహ వవకురుతే ఓం పుణ్యాహంభవంతోబ్రు
 వంతుః ఓం పుణ్యాహమ్॥వవంతిః॥స్వస్త్వయే వాయు ముపబ్రవామ
 హైస్తోమమ్॥స్వస్తిభువనస్వయస్పతిః॥బృహస్పతిగ్ంసర్వగణః॥స్వస్త్వ
 యే॥ స్వస్వయ ఆదిత్యాసోభవంతునః॥ ఆదిత్య ఉదయనీయః । పథ్యే
 వేద స్వస్త్వాప్రియంతి । పథ్యం స్వస్తిమభ్యుద్యంతి । స్వస్యేవేదప్రి
 యంతి॥ స్వస్త్వద్యంతి॥ స్వస్త్వద్యంతి॥ స్వస్తిసంత్రో వృద్ధశ్రీవాః॥
 స్వస్తిసః పూషావిశ్వవేదాః॥ స్వస్తిస్తాక్షోక్య అష్టశేమిః । స్వ
 స్తిసో బృహస్పతి ర్దధాతు ॥ అష్ట దేవా వసవ స్సోమ్యాసః ।
 చతసో దేవీ రజరా శ్రవిష్ఠాః । తేయజ్ఞ పాంతు రిజసః ప
 రస్తాత్ । సంవత్సరిణ మమృతగ్ స్వస్తి॥ మహ్యం సహకుటుంబా
 య శుద్ధిస్పద్ధ్యభ్యుదయకర్మణేమహాజనా న్న మస్మక్స్వానా యాశీర్వ
 చన మపేక్షమాణా యాయుష్మతే స్వస్తిభవంతో బ్రువంతుః॥ ఆయు
 ష్మతేస్వస్తి॥ వవంతిః॥ ఓగ్ స్వస్తిభవంతోబ్రువంతు । ఓగ్ స్వస్తి
 వవంతిః॥ ఋధ్యామ స్తోమగ్ం సమయామవాచ మానోమంత్రగ్ం
 సర ధనాపయాతమ్ । యశోను పక్వం మదు గోవ్వంతరా భూ
 తాంశో అశ్వినోః కామ మప్రాః॥ సర్వామృద్ధి మృద్నుయామి తిలం
 వై తేజ సైవ పురస్తాత్పర్యభవ చ్ఛంరోభిర్మన్యతోక్షై రుపరిష్టా
 గ్గాయత్ర్యాస్సర్వతో ద్వాదశాహం పరిభూయా త్సర్వా మృద్ధిమా
 ధ్నో త్సర్వా మృద్ధి మృద్నోతి యవవం వేద ॥ ఋధ్యాస్మ స్తావ్యై
 ర్నమ సోపనద్య । మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తు । అనూహ

ధా వావిషావర్థయంతః । శతంజీవేను శరణ స్సవిరాః ॥ త్రిణీ త్రి
 ణీనై దేవానా మృద్ధాని త్రిణీఛందాగ్ంసి త్రిణీ సవనామి । త్రయ
 యమోకాః । ఋధ్యామేవ తద్వీర్య వీను లోకేషు ప్రతితివతి ।
 వామదక్షిణః సాధ్యాం దక్షిణో త్తరకలశౌ యుగపద్మహీత్యాః ఋ
 ద్ధిం భవంతో బ్రువంతుః ॥ ఋధ్యతామ్ ॥ ఋద్ధిసమృద్ధిః । ముఖసను
 ముద్భృత్య ॥ స్వస్తిపుణ్యావాసమృద్ధిరస్తు । వర్షితసంపూర్ణమస్తు గో
 త్రాభివృద్ధిరస్తు । శాంతిః పుష్టిస్తుష్టిశాన్తు ॥ శుభగం శుభ మస్తు
 పున రపి గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం భవతు ॥ సర్వసంప దస్తు (ఇత్యు
 దకం నిక్షిప్య) శుచివో హవ్యా మరుతశ్శుచీనాగ్ం శుచిగ్ంహినో
 మృద్వరగ్ంశుచిభ్యః ॥ ఋతేన సత్యమృత వాప ఆయన్చుచిజన్తాన
 శ్శుచయః పావకాః ॥ అగ్ని శ్శుచివరితమశ్శుచి ర్విప్రశ్శుచిః కవిః ॥
 శుచీ రోచత ఆహుతః ఉదగ్నే శుచయ స్తవ శుక్రా భాజంత ఈ
 రతే । తవక్యోతీగ్వ్యర్చయః । యతో స్వంద్రం స్తనామ శుద్ధం
 శుద్ధేన సామ్నా । శుద్ధైరుక్తేర్వాప్తధ్వాంసమ్ । శుద్ధ ఆశీర్వాం
 మమతుః ॥ ఇంద్రశుద్ధోస్త ఆగహి । శుద్ధ శుద్ధాభి రూతిభిః । శుద్ధో
 రయిం నిధారయ । శుద్ధో మమద్ధిస్తామ్యః । ఇంద్ర శుద్ధో హినో
 రయిమ్ శుద్ధో రత్నాని దాశుషే । శుద్ధో వృత్రాణి జగ్ముసే । శు
 ద్ధో వాఙ్గం శివాససి । బ్రాహ్మణి వ్యమృతగ్ం హిరణ్మయేన దే
 వాః పద్మితేణ ఆత్మానం పున తేన దా తేన సహస్రధారేణ పావహ్యానా

పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం ప్రవీరిమ్ । శతోహ్యమగ్ం హిరణ్మ
 యమ్ । తేన బ్రహ్మవిదోవయమ్ । పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్ర
 స్సువీరి సహమా పునాతు । సోమ స్స్విస్త్వా వరుణ స్సమీ
 చ్యా । యమోరాహ ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామో
 ర్జయంత్యాపునాతు॥ (ఇతి మార్జనం కృత్వా) ప్రాచ్యాదిశి దేవా
 ఋత్విజో మార్జయంతామ్ । దక్షిణాయాం దిశి మానాగ పితరో
 మార్జయంతామ్ । ప్రతీచ్యా దిశి గృహగ ప్రశవో మార్జయంతా
 ముదీచ్యాం ది శ్యాప ఓషధయో వనస్పతయో మార్జయంతామూ
 ర్ధాయాం దిశి యజ్ఞస్సోయజ్ఞపతి ర్మార్జయంతామ్॥ ఏతేభ్యో
 బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్యశ్శీలక్షీనారాయ
 ణోమామ హేశ్వరాంత్యాదినవగ్రహస్వరూపేభ్యశ్శీలక్షీనారాయ
 ణోమామ హేశ్వరాంత్యాదినవగ్రహప్రత్యర్థస్వస్తిపుణ్యాహవాచన
 మంత్రజపదక్షిణాం మనసోత్సాహపరిమిత హిరణ్యం తుభ్య మహం
 సంప్రదదే నమమ॥ వాస్తోష్పతే ప్రతిహనీ వ్యస్మాక్ తస్మివేళో
 అనమీవోభవానః । యత్సేమహే కృత్తి తన్నో జపస్వశంస ఏధి
 గామ శేషగృహాసగ్ంసదా తేనక్షిమహే
 ర్మణ్యయా గాతుమత్యా॥ అనః క్షేమఉతయోగే వరంనో యూయం
 జాత స్వస్తిభి స్సదానః । అమీ వహః వాస్తోష్పతే విశ్వరూపా
 గ్యావిశ్వా త్సహస్ర శేవ ఏధి నః । శుభగ్ం శుభమ్॥ స్వస్తిస్త్వయ్య
 సుం తాక్ష్య మర్హిష్ట నేమి ర్మహద్భూతింవాయ సు దేవతానామ్

అనురఘ్ను మింద్రసఖర సచుత్సభృహద్యశో నావమివారుహేమ ।
 అగ్ం హూమచనూంగిరసంగయంత్య స్వస్త్వాత్తేయం మనసా
 చతాన్త్యమ్ ప్రయతపాణి శ్శరణం ప్రపద్యేస్వస్తిస బాధేష్విభా
 యంనోఅస్తు॥ శుభగ్ం శుభమ్ ఓంశర్పత్ ।
 ఇతి యాజుషస్మారానుక్రమణికాయాం పుణ్యాహవాచనమ్ సమాప్తం.

అథ కర్మణః పుణ్యాహవాచనమ్.

అచవ్య ఏవంగుణ...క్షీత్యర్థం తదంగకర్మణః పుణ్యాహవాచ
 నం కరిష్యే॥ అదా నిర్వఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీః సహగణాధపతి
 పూజాం సమాచరేత్ ॥ అథ సోదకం కలశం తండుల తాంబూలం
 నిధా యాపిధీషు ప్రతిష్ఠాప్య॥ బ్రాహ్మణా న్నార్థయేత్ ॥ ఓంకర్మణః
 పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు । ఓంపుణ్యాహంకర్మణోఽస్తు॥ ఏవం
 త్రి॥ యత్పుణ్యం నశిత్రమ్..... పుణ్యాహం నవ కురుతే ఓంకర్మణే
 స్వస్తి భవంతో బ్రువంతు । ఓగ్ స్వస్తి కర్మణోఽస్తు ॥ ఏవం త్రిః
 స్వస్తి ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః..... స్వస్తి సప్తార్ష్యో అశ్వినేమి॥ స్వస్తి
 నోచ్చనాన్పతి ర్దధాతు॥ ఓమ్॥ కర్మణ ముద్ధిం భవంతో బ్రువంతు॥
 ఓమ్॥ కర్మముధ్యతామ్ । ఏవం త్రిః ॥ ముధ్యాన్మహావై ర్మమసోద
 నద్య । మిత్రందేవం మిత్రధేయన్నో అస్తు । అనూరాధాహవావిహ
 వర్థయంతః । శతం జీవేమశరరస్సపీరాః ॥ త్రిణితి నైదేవానామ్ ॥
 దాని॥ త్రిణిచంవాగ్ంస్త్రిణి సవనాని॥ త్రియైమేలోకాః । ముధ్యా
 మేవతద్వీర్య నమ లోకేషు ప్రతిష్ఠతి । ముద్ధిం భవంతో బ్రువంతు॥

ఋధ్యతా మృద్ధి వృమృద్ధిః ॥ ముఖసమం కలశ ముద్ధకేత్ ॥ కర్మ
 గః పుణ్యావా సమృద్ధి రస్తు । వర్ష శతసంపూర్ణ మస్తు । గోత్రా
 భవృద్ధి రస్తు । శాంతిఃపుష్టి శాస్త్రస్తు । శుభగ్ం శుభ మస్తు । పున
 రపి గోత్రావాహనాభ్య శ్శుభం భవతు । సర్వసంప దస్తు । శు
 చో హవా మరుత శుచీనాగ్ం । శుచిగ్ం హి నో మృద్వరగ్ం
 శుచిభ్యః ॥ ఋతేన సత్య మృతసాప ఆయన్చచి జన్మాన శుచయః
 పావకాః ॥ అగ్ని శుచి వరితమ శుచి ర్విప్ర శుచిః కవిః । శుచి
 రోచత ఆహుతః । ఉదగ్ం శుచయ సవశ్రుకా భాజంత శురతే ।
 తవ జ్యోతిగ్ వ్యుచ్చయః ॥ ఏవో నిర్మలగ్ం స్తనామ శుద్ధం శుద్ధేన
 నామ్నా । శుద్ధైర్గుకై ర్వాప్తధ్వాంసమ్ । శుద్ధ ఆశి ర్వాం మమత్తు
 ఇంద్ర శుద్ధోన ఆగహి । శుద్ధ శ్శుద్ధాభి యాతిభిః । శుద్ధో రయినిధా
 రయః । శుద్ధో మ ముద్ధి సోమ్యః । ఇంద్రశుద్ధోహి నో రయమ్ । శుద్ధో
 రత్నానిదాశుకే । శుద్ధోవృతాణి జఘ్నుసి । శుద్ధో వాణం శిషా
 ససి ॥ బ్రాహ్మణ వ్యమృతగ్ం హితమ్ । యేన దేవాః ప్రవిత్రేణ ।
 ఆత్మానం పునతే సచ । తేన సహస్రధా రేణ । ప్రావమాన్యః పునతు
 మా । ప్రాజాపత్యం ప్రవిత్రమ్ । శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయమ్ । తేన
 బ్రహ్మవిదోవయమ్ । పూతంబ్రహ్మ పునీమహే । ఇన్ద్రీన్సు నీతీసహ
 మా పునాతు । సోమస్సస్త్వావసుణస్సమీచ్యా । యమో రాజా
 క్రమృగాభిః పునాతుమా । జాతవేదా మ్మార్జయంత్యా పునాతు ॥
 ప్రాచ్యాం దిశి దేవా ఋత్విజో మార్జయంతామ్ । దక్షిణాయాందిశి

మానాః పిత॑నో మా॒ర్జయంతామ్॑ । ప్ర॒తీ॒చ్ఛ్యాం దిశి॑ గృ॒హః శశ॑వో
 మా॒ర్జయంతా॑ముదీ॒చ్ఛ్యాం దిశ్యా॑ప్ర ఓష॑ధయో వనస్ప॑తయో మా॒ర్జ
 యంతా॑మూర్ధ్వా॒యాం దిశి॑ యజ్ఞస్సం॑వత్స॒నో యజ్ఞ॑పతి ర్మా॒ర్జయం
 తామ్॑ ఏ॒తేభ్యో బ్రాహ్మ॑ణేభ్యో నానాగో॒త్రేభ్యో నానా॑నామభ్య
 శ్శ్రీ॒లక్ష్మీనారాయ॑ణో మామపే॒శ్వరా దిత్యా॑ది నవ॒గ్రహ స్వరూ
 పేభ్య శ్శ్రీ॒లక్ష్మీనారాయ॑ణో మామపే॒శ్వరాదిత్యా॑ది నవ॒గ్రహ
 ప్రీ॒త్యర్థం కర్మ॑ణః పు॒ణ్యాహవా॑చన మంత్ర॑జప దక్షి॑ణం మనసా॑త్సా
 వాపరిమిత హి॒రణ్య తుభ్య॑ మహం సంప్రద॑దే నమమ ॥ వాస్తా॑
 వ్మతే ప్రతి॑జానీ హ్యస్మాక్ తస్యై॒వేళో అన॑మీ వో భ॑వానః ।
 యత్వే మహే॒ప్రతి॑తన్నో జవస్త్వశం॑న ఏధి ద్వి॒పదే॑శం చతు॒ష్ప
 దే ॥ వాస్తా॑వ్మతే శ్శగ్మ॒యాసగ్ం సదా॑తే స॒క్షీ మహి॑ ర్ణయా
 గాతు॑మత్యా । అ॒న్తఃక్షే॑మ ఉతయోగే॒ నరం॑ నో యూ॒యం పాత
 స్త్వస్తి॑భి స్సదా॑నః । అ॒మీన॒హ వాస్తా॑వ్మతే విశ్వా రూపా॑ణ్యా
 వి॒శా త్సఖా॑సు శేవ ఏధి సః । శుభ॑గ్ం శుభమ్ ॥ స్వస్త్వయన్తం
 తాక్ష్య॑ మి॒ష్ట సేమి॑ర్మనాదృ॒భతం వాయ॑సం దే॒వతా॑నామ్ । అ॒సుర
 ఘ్న మింద్ర॑సఖం స॒నుత్సు బృహ॑ద్యశో నావ॑మి॒నాకుపే॑మ । అగ్ం
 హూ॒మచ మూ॑గి॒రసం గయ॑ంత్య స్వస్త్వై॒త్రేయం॑ మనసా॑చ
 తాక్ష్య॑మ్ ప్ర॒యత॑పాణి శ్శగ్ం॒ణం ప్రప॑ద్యే స్వస్తి॑ సంబ్రా॒ధే(వ్యభ
 యం॑నో అ॒న్తు శుభ॑గ్ం శుభమ్ ॥ వారిః ఓం తిర్సి॑త్ ॥

ఇతి యాజుష స్మార్తానుక్రమణికాయాం - కర్మణః

పుణ్యాహవాచనం సమాప్తమ్ ॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

అంకురారోపణమ్

శ్లో॥ కతావ్యోవిధితోంకురాపణవిధి శ్చాలాదికగ్గాదితోరా
త్రిష్యే వశరాగ్నిశైలగణనా స్వేతాసుసద్యోధనా॥ రిక్తాపర్వవిషప్ర
దోష రహితేనారేశుభానాంగ్యహేతీ ప్రన్యాతిమృదుఘ్రవాసురమ
ఖావిష్ణుత్రయాభ్యోదుషు ॥

తా॥ అంకురారోపణమును - గృహ్యసూత్రములో జెప్పినప్ర
కారము - అన్నప్రాశనచౌల ఉపనయన, వివాహ - సీనుంత - పుంసవ
నకర్మలకుపూర్వముందనఁగావీటి ముహూర్తదినానికిపూర్వరాత్రియం
దైనను - సద్యస్కాలముందైనను - పరరాత్రియందైన చేయవలెను -
అట్లుచేయని పక్షంబున - ముహూర్తదినానికి - 3 వ రాత్రియందైన
ను - 4 వ రాత్రియందైనను - 2 వ రాత్రియందైనను - చవితి - నవమి -
చతుర్దశి యీరిక్తాదులును - పూణేమ - అమావాస్య - కృష్ణాష్టమి
కృష్ణచతుర్దశి - సంగ్రహణమునీ పర్వములును - చవితి - నవమి - త్ర
యోదశి - ప్రదోషదిములును - త్యాజ్యగడియలును - నిషేధించి -
సోమ - బుధ - బృహస్పతి - శుక్రవారములయందును - వృషభ - మిథు
న - కర్కాటక - కన్య - ధనుర్జ్యేషములైన శుభగ్రహములయొక్క లగ్న
ములయందును - అశ్విని - పుష్యమి - హస్త - స్వాతి - చిత్ర - రేవతి -
మృగశీర్ష - అనూరాధ - రోహిణి - ఉత్తర - ఉత్తరాషాఢ - ఉత్తరా
భాద్ర - మూల - మఖ - శ్రవణ - ధనిష్ఠ - శతభిష - నక్షత్రములయందు
ను - అంకురారోపణము జేయవలయునని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ సర్వేషు మంగలే స్వాదా వంకురార్పణమిష్యతే పూర్వం
వాత్రేది నేనప్తదివసే పంచమేపివా॥ పంచాంగశుద్ధదివసేబీజనక్షత్ర
సంయుతే సహమంగళ హేమాద్యై ర్విప్రపుణ్యాంగనాదిభి॥ స్వగ్రా
మాత్పా గుదగ్వాతు మృత్తికానయనం శుభం॥ అథాతోంకురా
ర్పణవిధింవ్యాఖ్యాన్యమోఽన్ననపరితుష్యసాయంకారేబ్రహ్మణా

నావాయ పుణ్యాహం వాచయిత్వా శుభమస్తు యశ్చిన్ నామ
 కూపాభ్యాం... సర్వేభ్యామహజసేభ్యోననుః॥ ఆచమ్య॥ ఏవ... శుభ
 తిథామమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగభూతమం
 కురారోపణాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం
 ... సహస్రస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదానిర్విఘ్నైః పరిసమా
 త్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాంపుణ్యా
 హవాచనంచసమాపయేత్ ఆచమ్య... ఏవంగుణ + ప్రీత్యం మమ
 కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంతత్త్వర్ణాంగభూతమం కురారోప
 ణాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్యంకురారోపణాంగత్వేన బ్రాహ్మణా
 న్భోజయిత్వాఽశిశోవాచయిత్వా అథశుచాదేశే గోమయే నానులి
 ప్యగంధపుష్పాక్షతైస్సృజకీర్త్యపంచపాలికానావర్ణరజితతామ్రమ్
 బ్లమైర్వాయథాసంధవగృహీత్యాశ్లో॥ మధ్యేచతుర్ముఖంవింద్యా
 త్పూర్వేనజిణమేవచ॥ దక్షిణేచయమవింద్యాత్పశ్చిమేవరుణం తథా
 ఉత్తరేశశినంవింద్యాత్పాలికాస్థాపనంక్రమాత్॥ దూర్వామశ్వత్థప
 ర్ణంచశరీషం బిల్యపత్త్రకం॥ తానామూలేతు బహ్నియాచ్ఛేతసూ
 త్రేణవేప్తయేత్॥ శుద్ధపదేశే భూమి భూకమ్మతి భూమి మభిమం
 త్ర్య॥ భూమిభూకమ్నా ద్యార్వరిణాంతరిక్షం మహిత్యా॥ ఉపస్థే
 తేదేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయాదధే॥ ఆయంగాఃపృశ్చి
 రక్రమీదసనన్మాతరంపునః॥ పితరఞ్చప్రియంత్సవః॥ త్రిగ్ంశ
 ద్ధానువిరాజతివాక్పతంగాయశ్శిశియే॥ త్రయస్య వహ్నామృభి॥ అస్య
 ప్రాణాదపానత్యంతశ్చరతి రోచనా॥ వ్యఖ్యన్మహిషస్సువః॥
 యత్వాక్రుద్ధః పరోవప మన్యునా యదవర్త్యా॥ సుకల్ప మగ్నేతత్ర
 వపునస్త్యద్దీపయామసి॥ యత్తేమమృతరోప్తస్య పృథివి మను దధ్వ

సే । ఆదిత్యావిశ్వేతదేవా వసవశ్చనమాభరణ । మనో జ్యోతిరువ
 తామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు । బృహస్పతిస్త
 నుతామిమన్నోవిశ్వేదేవా ఇహమాదయంతామ్ ॥ సప్తతేలగ్నే సమిథ
 సప్తజిహ్వః సప్తర్షయ సప్తధామప్రియాణి । సప్తహస్తాన్స
 ప్తధాత్వా యజంతి సప్తయోనీ రావృణ స్వామృతేన । పునరూర్జా
 నివర్తస్వ పున రగ్న ఇషాయుషా । పునర్నః పాహి విశ్వతః । సహ
 రయ్యానివర్తస్వాగ్నే పిన్వస్వధారయా । విశ్వస్నియా విశ్వతస్సరి
 లేక్ష స్సలేక స్సులేక స్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణా వియంతు ॥ కేత
 స్సకేత స్సుకేతస్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణా వియంతు విసస్వాగ్ం అది
 త్రిరేవ జాతిస్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణా వియంతు ॥ మా వో
 నివశ్చని తేతి భూమిం ఖనతి ॥ మా వోరివ త్ఫనితా యస్తే చాహం
 ఖనామివః । ద్విపచ్ఛతుష్ప దస్మాక్గ్ం సర్వమస్త్వనాతురమ్ ॥ అప
 ఉపస్పృశ్య ॥ భూమిర్ధేనురితి మృదమభిమంత్ర్య । భూమిర్ధేనుర్ధరణీలో
 కధారిణీ..... ప్రణవేన పూరయిత్వా ॥ ఓం, గి ॥ శ్లో ॥ వల్మీ
 కమృత్తికాం చైవ గోమయంచ తథైవచ । ఏతాని ప్రక్షిపేత్తాసు
 పాలికాసుయథాకృమం । పాలికాసుకించిత్కించి దుదకం సంప్రీక్ష్య ॥
 తిలమాషయవప్రిహిముదస్సర్వపచణక కుళుత్థనోధూమప్రియంగుశ్శ్యా
 మాకాది చతుర్దశ ద్వాదశ వా యథాసంభవం గృహీత్వా ॥ యా
 జ్ఞాతా ఓషధయ ఇత్యనువాకేన కాంస్యపాత్రేమిశ్రయిత్వాక్షీరేణాన
 త్తాశ్య ॥ యాజ్ఞాతా ఓషధయోదేవేభ్యస్త్రీయుగంపురా । ముదామిశ్రి

భూ|ణా|మహా|గ్ం శతం ధా|మా|ని|స్తప్త|చ| శతం|వో|అంబ|ధా|మా|ని|స్తప్త|
 సము|తనో| రుహః | అ|థా|శత|క్రత్వో| యూ|యమి|మం మే అగ|దం
 కృ|త| పు|ష్పా|వతీః ప|సూ|వతీః ప|లిపీ|రస|లా ఉ|త | అ|శ్వా|ఇవ|సజిత్వో|
 ర్వీ|రుధిః పా|రయి|ష్టవః| ఓష|ధీ|రితి|మా|తర|స్తద్వో| దేవీ| రు|ప|బ్రు|వే|ర|చా
 గ్ం|సి వి|ఘ్న|తి రి|త ర|పః|| ౧|| చా|తయ|మా|నాః| అ|శ్వ|థే|వో|ని|ష|దనం
 ప|రే|వో|వ|సతిః కృ|త | గ్రో|థా|జ ఇ|త్కి|లా|న|థయ త్స|నవ|థ పూ|రు
 ష|మ్| య|దహం నా|జయ ని|మా ఓష|సే|హా|స్త ఆ|దధే | ఆ|త్మా
 య|క్మ|స్య న|శ్యతి పు|రా జే|వగృ|భో|య|థా| య|దో|ష|థయ|స్సంగ|శ్చం
 తే రా|జా|న స|మి|తా|వివ | వి|ప్ర|స్స|ఉ|చ్యతే ధి|ష గ్ర|క్షో|హా|మి|న|చా
 త|నః| ని|ష్కృ|తి ర్నా|మనో|మా|తా ధా|యా|యగ్ం|స్థ సం|కృ|తీః| స|రాః
 ప|త్ర|తీ|ణీః|| ౨|| స్థ|నయ|దా|మయ|తి ని|ష్కృ|త| అ|న్యా|వో|అ|న్యా|మవ
 త్వ|న్యా న్య|స్యా ఉ|పా|వత | తా స్స|న్యా ఓష|థయ స్సం|వి|దా|నా
 ఉ|దం|మే|ప్రా|వతా| వ|చః | ఉ|చ్ఛ|స్మా|ఓష|ధీ|నాం|గా|వో గ్రో|ష్ఠా|ది|వే|ర|తే|
 ధ|నగ్ం| స|ని|ష్యం|తీ|నా|మా|త్మా|నం|తవ పూ|రుష| అ|ని|వి|శ్వో|ప|రి|ష్ఠాః| స్తే|న
 ఇ|వ|ప్ర|జ|మ|క|ముః| ఓష|థయః ప్రా|చు|చ్య|పు|ర్య|త్కి|ంచ|తను|నా|గ్ం|ర|పః
 యా|| 3|| త ఆ|తస్థ రా|త్మా|నం|యా| ఆ|వి|వి|శుః|ప|రుః|ప|రుః| తా స్తే|య
 త్మం| వి|బా|ధం|తా|ము|గ్రో మ|ధ్య|మ|శీ|రి|వ| సా|కం|యత్మ|ప్ర|పత|శ్యే|న|న
 కి|దీ|వి|నా| సా|కం చా|తస్థ|ధా|జ్య సా|కం న|శ్య|ని|హా|క|యా| అ|శ్వా|న
 తీ|గ్ం సా|మ|న|తీ|మూ|ర్జ|యం|తీ ము|దో|జ|సం| ఆ|వి|త్సి|న|న్యా|ఓష|ధీ|ర|స్మా

అర్చితాతమే । యాః ఫలిన్తీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చపుష్పిణీః ।
 బృహస్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్యగ్ంహసః । యాః॥౪॥ ఓషధయః
 స్సోమరాజ్ఞః ప్రవిష్టాః పృథివీ మను । తాస్తాం త్వమస్య త్తమాప్ర
 తోజీవతీవే నువ । అనపతంతీ దవదృద్ధివ ఓషధయః పరి । యం జీవ
 మశ్ చక్షామహౌ నస రిష్యాతి పూగుషః । యాశ్చేదముపశ్శృణ్వం
 త్రియాశ్చ దూరం పరాగతాః । ఇహసంగత్యతా స్సర్వాఅస్త్వైసంధ
 త్తభేషజం । మావోరిషత్ఫలితా తాస్మైచ్చాహం ఖనామివః । ద్విప
 చ్చతుష్ప ద్దస్మాక్గ్ం సర్వమస్త్వనాతురమ్ । ఓషధయః స్సంవదం
 సోమేన నపారాజ్ఞా । యస్మై క్షరోతి బ్రాహ్మణ స్తగ్ం రాజన్పారయా
 మసి । బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రజాపతేన త్వదేతానితిమధ్యపాలికాయాం । బ్ర
 హ్మజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమత సుమచోవేన ఆవహానబుద్ధి
 యా ఉపమా అన్యవిస్తాస్సత శ్చ యోనిమసతశ్చ వివః । ప్రజాపతే
 నత్వదేతా న్యన్యో విశ్వాజాతానివరితాబభూవ । యత్కామాస్తేజ
 హుమస్తన్నో అస్తువయగ్న్యాయ పతయో రయూణామ్ ॥ యత ఇంద్ర
 భయామహేస్వస్తిదా విశస్పతిరితి ప్రాచ్యం । యత ఇంద్రభయామ
 హేతతోనో అభయం కృధి మసువన్ చృగ్ధితవతన్న ఊతయేవిద్విహో
 విమృధోజహి । స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్రహ విమృధోవ శే । వృ
 షేంద్రః పుర ఏతున స్వస్తిదా అభయంకరః । యమాయ సోమ
 మిమం యమేతిదక్షిణస్యాం । యమాయ సోమగ్ం స

యాజురశ్రోతస్మార్తాను క్రమణికాయాం.

య జహుతా హవిః । యమగ్ంహ యజ్ఞగచ్ఛ త్యగ్నిదూహో
 అరం కృతః । ఇమం యమ ప్రస్తర మాహిసి దాంగిరోభిః పితృభిః
 స్సంవిదానః । ఆత్వా మంత్రాః కవిశస్తావహాంత్యేనారాజాహవిషా
 మాదయస్వ ఇమం మేవరుణ తత్త్వాయామితి ప్రతీచ్యాం । ఇమం మే
 వరుణ శ్రుధీహవ ముద్యాచ మృడయ । త్వా మనస్యరాచ కేతత్త్వా
 యామి బ్రహ్మహ వందమాన సదాశాస్తే యజమానోహవిధిః ।
 అహేదమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ంస మాన ఆయుః ప్రమోషీః ।
 సామోధేను మాప్యాయస్వ త్యదీచ్యాం । సామోధేనుగ్ం సామో
 అర్వంత మాశుగ్ం సామో వీరం కర్తవ్యం దదాతు । నానస్యంవిద
 ధ్యగ్ం సభేయం పితృ శ్శ్రీవదాం యో దదాశదస్మై । ఆప్యాయస్వ
 సమేతు తే విశ్వత స్సామ వృష్టియం । భవా వాజస్య సంగధే శుద్ధా
 భిస్సికతాభిః ప్రచ్ఛాదయే త్పంచగవ్యేన జలేనవా ప్రోక్షయేత్ । మ
 ధ్యమపాలికాయాం ఓంభూః । బ్రహ్మణమావాహయామి ఓంభువః ।
 ప్రజాపతి మావాహయామి ఓగ్ంసువః । హిరణ్యగర్భ మావాహ
 యామి ఓంభూర్భువస్సువః । చతుర్ముఖ మావాహయామి ప్రాచ్యాం
 ఓంభూః । వజ్రణ మావాహయామి ఓంభువః । ఇంద్రమావాహయా
 మి । ఓగ్ంసువః । శతక్రతు మావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః ।
 శచీపతి మావాహయామి దక్షిణస్యాం ఓంభూః । యమమావాహ
 యామి ఓంభువః । నైవస్వత మావాహయామి ఓగ్ంసువః । పితృపతి
 మావాహయామి ఓంభూర్భువస్సువః । ధర్మరాజ మావాహయామి

ప్రతీచ్యం । ఓంభూః! ప్రచేతసమావాహాయామి । ఓంభువః! వరుణ
 మావాహాయామి । ఓంసువః! అపాంపతి మావాహాయామి । ఓం
 భూభువనస్సువః! సురూపిణమావాహాయామి । ఉదీచ్యం! ఓంభూః! శక్తి
 నమావాహాయామి । ఓంభువః! నిశాకరమావాహాయామి । ఓంసువః
 చంద్రమావాహాయామి । ఓంభూ...వః! సోమమావాహాయామి । అథై
 తాస్సద్భిరాపో హిష్ఠామయోభువ ఇతి తిస్యభిర్హిరణ్యవర్ణా ఇతిచత
 స్త్యభిః పవమానస్సువర్జన ఇత్యేతేనానువాకేనచ సంప్రోక్ష్య । సర్వో
 వచారాన్కృత్వాముష్టేనమోఽచుష్టేనవాఇతి । ఆప్రోహిష్ఠామ +
 జనయథాచనః! హిరణ్యవర్ణాః... బలమోజోనిధత్త । పవమానస్సు
 వర్జనః! ప్రవిశేణవిచర్షణిః! యఃపోతా సపునాతుమా! పునంతుమా
 దేవజనాః! పునంతు మనవో ధియా! పునంతువీ ఆయవః! జాతవే
 దఃప్రవిత్రవత్ । ప్రవిత్రేణ పునాహిమా! శుక్రేణదేవదీద్యత్ । అగ్నే
 క్రత్వాక్రతుగ్ంరను! యత్యేప్రవిత్రమర్చిషి । అగ్నే వితత మంతరా!
 బ్రహ్మ తేన పునీమహే! ఉభాభ్యాం దేవసవితః । ప్రవిత్రేణసవేనచ ।
 ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే! వైశ్వదేవీపునతీ దేవ్యాగాత్ । యస్యై బ
 హ్వీస్తనువో వీతపృష్ఠాః! తయా మదంత స్సధచూద్యేషు । వయగ్
 న్యామపతయో రయూణాం! వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా పునాతు! వాతః
 ప్రాణేనోషిరోమయోభూః! ద్యావాపృథివి పయస్తాపయోభిః! ఋతా
 వరీ యజ్ఞయే మాపునీతాం । బృహద్భిస్సవితస్త్యభిః । వర్షిషే
 ర్దేవ మన్వభిః! అగ్నే దక్షేః పునాహిమా! యేనదేవాఅపునతః! యే

వాపోదివ్యంకశః॥ తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా॥ ఇదంబ్రహ్మపునీమ పే॥ యః
 పావమానీ రధ్యేతి॥ ఋషిభిస్సంభృతగ్ంయసమ్॥ సర్వగ్ంస పూత
 మన్నతి॥ శ్వదితం మాతరిశ్వనా॥ పావమానీర్యో అధ్యేతి॥ ఋషి
 స్సంభృతగ్ం రసం॥ తస్మై సరస్వతీదుహే॥ క్షీరగ్ం సర్పిర్మథూదకం॥
 పావమానీ స్స్వి స్వయసిః॥ సుమధూహిపయస్వతీ॥ ఋషిభిస్సంభృ
 తోరసః॥ బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం॥ పావమానీ ర్దిశంతునః॥ ఇమం
 లోకమథోఅముం॥ కామాన్ధమ్మథయంతునః॥ దేవీరేవై స్సమాభ్య
 తాః॥ పావమానీ స్స్వి స్వయసిః॥ సుమధూహిమృతశ్చురః॥ ఋషి
 భిస్సంభృతోరసః॥ బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం॥ యేన దేవాః ప్రవి
 త్రేణ... జాతవేదా మోర్జయంత్యాపునాతు॥ అథధ్యానావాహనాది
 షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి॥ బ్రహ్మణేనమః॥ ఇంద్రాయన
 మః॥ యమాయనమః॥ వరుణాయనమః॥ సోమాయనమః॥ ఇతినమస్కృ
 త్య॥ శ్లో॥ దిశాంపతీన్న మన్యామి సర్వకామఫలప్రదాక॥ కుర్వంతుస
 ఫలంకర్మ కుర్వంతుసతతంశుభం॥ తాఃసాలికాయావత్కర్మాంతంనుర
 క్షితంకృత్వా॥ తత్తచ్చుభకర్మకాలేసాంకురాః॥ సాలికావేదికాచతుష్టా
 గేషుసంస్థాపయేత్॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌమమకుమార
 న్యాఽయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చౌగోపనయనాంగభూతింనాంక్షీశోభనదే
 వతాముద్దిశ్య నాందీశోభనదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీదేవతాహ్వనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే॥ నమస్సదసేనమస్సదస్సతియై॥ నమస్సఖినాం పురోగా
 నాం చతుషే॥ నమోద్రివే॥ నమః పృథివ్యై॥ అథనాందీ వృద్ధక్రపిణా
 మహీ॥ హీ॥ వృదమాతరః॥ గోత్రాః॥ నాందీముఖాః॥ నాందీ॥

నాందీ వృద్ధప్రపితామహః వృద్ధప్రపితామహవృద్ధప్రపితరః-గోత్రాః-నాందీ
ముఖాః నాందీ - నాందీమాతామహ మాతుఃప్రపితామహ మాతుః
ప్రపితామహః కుత్సీ సమేతాః-గోత్రాః-నాందీముఖాః నాందీ-నాందీ
ఉభాభ్యా ముభాభ్యాం సత్యవసుసంజ్ఞ కవిశ్వేదేవాంశ్చ గృహసిద్ధా
న్నన హిరణ్యద్రవ్యేణ వాద్యతోషయిష్యే॥ అథ బ్రాహ్మణాయ య
థాశక్తి హిరణ్యం దద్యాత్ ॥

అత్ర దేవతానుమోదనాథ మిడావాచనంకశ్యే॥ ఇదేవ
హూర్మను ర్యజ్ఞనీర్బృహస్పతి రుక్తామ దాని శగ్ంసిషద్విశ్వే దేవా
న్సూక్తవాచః పృథివిమాతర్జామాహిగ్ంస్తీర్మధు మనిష్ఠ్యనాధుజని
ష్ఠ్యమధువత్సోమి మధువదిష్యామిమధుమతిం దేవేభ్యో వాచము
ద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యం మనుష్ఠ్యభ్యస్తం మాదేవాఅవంతుశో
భాన్తై పితరోఽనుమదంతు॥ ఇద ఏహి॥ ఏతా శ్శోభనదేవతాఃమమ
కుమారవ్య ఉపనయనాది పాలాశపర్యంతం మమ గృహేవసంతు॥
మాం రక్షంతు - మమకుమారం రక్షంతు॥

ఇదామగ్నే పురుదగ్ంసగ్ం సనింగోశ్శ్వత్తమగ్ం హవమా
నాయ సాధ । స్యాన్న సూను సనయోవిజావాఽగ్నే సాతేనుమతి
భూతత్వస్మే॥ అదిత ఏహి॥ ఏతా శ్శోభనదేవతాః + + రక్షంతు॥
ఈదామహేదేవాగ్ంఈడేఽన్యాన్న మన్యామనమన్యా యజామయ
జ్ఞయా నిత్యాహ మనుష్యా వా ఈడేన్యాః పితరోనమన్యాదేవా
జ్ఞయా దేవతా ఏవతద్విధాభాగంయజతి॥ సరస్వత్యేహి॥ ఏతాశ్శో
భనదేవతాః + రక్షంతు । శోభనం శోభనం శోభనమ్॥ అథనాందీ
శోభనదేవతాభ్యోనమః । యేడశోపచారపూజాం సమర్పయామి॥

అసప్తరాత్రాత్పజాకామ అపంచరాత్రాత్పశుకామ అగ్నిరా
త్రాదన్నాద్యకామ సుద్యస్కలఅయుష్యకామ ఇత్యాహ భగవాన్
బోధాయనః । బ్రాహ్మణానాం యోగో వయేత్ । ఆశీర్వాదః కర్తవ్యః ।
ఇత్యంకురారోపణమ్ । ... శ్రౌతస్మార్తానుక్రమణికాయాం అంకు
రారోపణం సమాప్తమ్.

అగ్నిముఖం - అత్ర చతుష్పాత్రప్రయోగవిధిః.

శ్లో! నాఘాకా నాజ్యభాగాచనచేచ్ఛం నజయావయః । చతు
ష్పాత్రప్రయోగేతు విశ్చిత్త్యోక్తం కపర్దినా । పాగ్నానాయుమ్యుష్వవం
గుణ విశేషణ.....ప్రీత్యర్థం...ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ... హూ
మం కరిష్యే । తదంగ మగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే । యత్రాగ్నిఃస్థా
ప్యతే తత్ర శ్వేతతండులచూర్ణేనప్రాదేశమాత్రంచతురశ్ర (మండలం)
స్థంధిలంకల్పయిత్వా ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాముల్లిఖ్యత్రత్రప్రాచీరుద
క్సంతాః ఉదీచీః ప్రాక్షుంతాః తిసః తిసోరేఖా లిఖిత్వా అద్భరవో
త్యు శేష ముత్సృజ్య । భూర్భువస్సువరో మిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య
ఓంభూర్భు వస్సువరోమ్ । చత్వారిశ్చింత్రాయో అన్యపాదాద్వే
దీక్షేస్తప్త వాస్తాసోఽన్య । త్రిధాబర్ధో వృషభోరోరవీతి మహూదే
వోమర్త్యాగ్ంఽపివేశః । (యజ్ఞేశ్వరంధ్యాయామి) సప్తవాస్తశ్చతుశ్చింత్రం
గన్తప్తజహ్వాద్విశీర్షకః । త్రిపాత్ప్రసన్నవదన స్సుఖాసీనశ్చుచిస్త్రి
తః । వ్యాహంతుదక్షిణే పాశ్చిదేపిం వామే స్వధాంతథా । బిభ్ర
ద్దక్షిణవాస్తేస్తుశక్తిమన్నంసుచింస్రువమ్ । తోమరం వ్యజనం వామై
ర్ముతపాత్రంతు ధారయన్ । మేమారూఢం జటాబద్ధం కారవర్ణం
మహాజనమ్ । ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చిస్సర్వకామదమ్ ।
అత్మాభిముఖ మాసీనమేవంధ్యారో ధృతాశనమ్ । వృషహిదేవఃప్రది

ఆత్మాభిముఖ మాసీనమేవం భ్యాయేద్ధుతాశసమ్॥ ఏష హిదేవఃప్రది
 శోనుసర్వాః పురోహి జాతస్స ఉగచ్ఛే అంతః॥ సవిజాయమానస్స
 జనిష్యమాణః ప్రత్యజ్ఞుఖా స్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః॥ ప్రాజ్ఞుఖాగ్నేమ
 మాఽభిముఖోభవ॥ సుముఖోభవ॥ సుప్రసన్నోభవ॥ వరదోభవ॥
 యథోక్త జిహ్వాయా వావిర్గ్రహణ॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం
 తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్॥ భగ్గోదేవస్య ధీమహి॥ ధియో యోనః ప్ర
 చోదయాత్॥ అగ్నిం పరిసమూహ్య॥ అలంకృత్య॥ అగ్న యేనమః॥
 హుతవహాయ నమః॥ హుతాశ నేనమః॥ కృష్ణవర్తన నేనమః॥ దేవము
 ఖాయ నమః॥ సప్తజిహ్వాయ నమః॥ వైశ్వానరాయనమః॥ జాత వేద
 సేనమః॥ ప్రాగ్దిదైర్భ రగ్నిం పరిస్తృణాతి॥ పురస్తాత్॥ దక్షిణతిః॥
 పశ్చాత్॥ ఉత్తరతః॥ ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగ్రాదర్భాన్ సగ్గస్తీర్య॥
 ద్వం ద్వంన్యోచిపాత్రాణిప్రయునక్తి॥ దర్వాజ్యస్థాశ్వా ప్రోక్షణ
 స్రువావితి॥ సమా సాగ్రాద్యాదర్భాప్రాదేశమాత్రోపవిత్రేకురుతే॥
 అద్భి రనుమృజ్య॥ ప్రోక్షణపాత్రేనిధాయ॥ ప్రోక్ష్య॥ తస్యా మప
 ఆసీయ॥ హస్తయో రంగుష్ఠోపకనిష్ఠికాభ్యా ముదగగ్రేగృహీత్వా॥
 ప్రాచీ స్త్రిరుత్పాయ॥ సపవిత్రేణ పాణినాపాత్రాణి సంస్పృశ్య॥ పా
 త్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా॥ త్రిః ప్రోక్ష్య॥ ప్రోక్షణశేషందక్షిణకో
 నిధాయ॥ తత్పవిత్రమాజ్యస్థాల్వ్యా మాదాయ॥ ఆజ్యం విలాప్య॥
 అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయామాజ్యస్థాల్వ్యామాజ్యంనిరూప్య॥
 ఉదీచోఽంగారాన్నిరూహ్య॥ తేష్వధిశ్రిత్య॥ జ్వలతాదర్భేణావ
 ద్యోత్య॥ ద్వేదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్య ప్రతౌశ్య ప్రత్యస్య॥ ఆజ్యేప్రాస్య॥
 అప ఉపస్పృశ్య॥ త్రిః పర్యగ్ని కృత్వా॥ ఉదగుద్వాస్య॥ అంగారా
 స్ప్రిత్యూహ్య॥ ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం
 త్రిరుత్పాయ॥ పవిత్రగ్రంథిం విసస్య॥ ప్రతౌశ్య॥ ప్రాగగ్రమగ్నా

పవిత్రేఽనుప్రహరతి । స్రుక్సుగ్రీవా వక్నా ప్రతితప్యదర్భాగ్రైస్సం
 మృజ్య । పునః ప్రతితప్య ప్రోక్ష్య స్రువము తరతోనిధాయదర్భా
 వద్భిస్సగ్గ్స్సృశ్యాక్నాప్రహరతి ॥ అద్దితేఽనుమన్యస్వ! అనుమతే
 ఽనుమన్యస్వ! సరస్వతేఽనుమన్యస్వ! దేవసవితఃప్రసువ! తతఃవిధిప్ర
 కారేణహూమంకుర్యాత్ ॥ అద్దితేఽన్వమగ్గ్స్థా! అనుమతేఽన్వమ
 గ్గ్స్థా! సరస్వతేఽన్వమగ్గ్స్థా! దేవసవితఃప్రాసావీ! అనేన... హూ
 మేన భగవాన్ సర్వాత్మకః..... మమ కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధి
 రస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు! ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు!

అద్దితేఽన్వమగ్గ్స్థాః (ఇతి దక్షిణతః ప్రాచీనమ్)

అనుమతేఽన్వమగ్గ్స్థాః (ఇతిపశ్చాదుదీచీనమ్)

సరస్వతేఽన్వమగ్గ్స్థాః (ఇత్యుత్తరతః ప్రాచీనమ్)

దేవ సవితః ప్రాసావీః (ఇతి సమంతమ్)

ఇత్యుత్తరపరిషేచనం కుర్యాత్.

పరిస్తరణ దర్భలు అగ్నికి దక్షిణోత్తరములు ప్రాగ్రగములు
 తూర్పుపడమరలు త్రైరాగ్రములుగాను నుండవలయును దక్షిణపరిస్త
 రణము తూర్పుపడమరల పరిస్తరణములకు మీఁదుగాను ఉత్తరపరి
 స్తరణము తూర్పుపడమరలకుఁ గ్రిందుగానుండవలయును.

ఇతియాజుష్కారానుక్రమణికాయాం

చతుష్పత్రప్రయోగ స్సమాప్తః. చ! ల॥

అథ పట్నాత్రప్రయోగః. అగ్నిముఖమ్.

ప్రాగానాయమ్య! ఏవంగుణవిశేషణ... ప్రీత్యర్థం... ఆయుష్యా
 భివృద్ధ్యర్థం... హోమం కరిష్యే! శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేహమా
 త్రం స్థండిలం చతురశ్రమండలం కల్పయిత్వా॥ ద్వాభ్యాందర్భాభ్యా

ముల్లిఖ్య । శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వ ముదక్సంస్థందక్షిణారంభ మాలిఖేత్
అథోదీచీః పుర స్సంస్థం పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ॥ అవాక్కురో ౭
భ్యుక్త్యనిధాయ వహ్ని ముచ్చ్యతే వోక్షణ తోయశేషమ్ । ప్రా
క్తోయమన్యన్నిదధాత్మ్యద గ్వాయథాబహిస్సాస్యచ్చ పరిస్తరాణామ్ ॥
ఓంభూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠావ్యః ॥ ఓంభూర్భువస్సువరోమ్ ॥
అగ్నిమిద్వా । ఓమ్ చత్వారిశ్శృంగాత్రయో ఆస్య పాద్రాద్వేక్షీకే
స్తప్తహస్తాసో ఆస్య । త్రిధాబద్ధో వృషభో రోరవీతి మహూదేవో
మత్స్యగ్ం ఆవివేశ । స్తప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ స్తప్తజిహ్వోద్విశీర్ష
కః । త్రిపాత్ప్రసన్నవదన స్సుఖాసీన శ్శుచిస్మితః ॥ స్వాహాంతు దక్షి
ణే పార్శ్వే దేవీం వామే స్వధాం తథా । విభ్రద్దక్షిణహస్తైస్తుశక్తి
మన్నం స్రుచం స్రువమ్ । తోమరం వ్యజనం వామైర్భ్రతపాత్రీంతు
ధారయన్ ॥ మేమారూఢం జటాబద్ధం గౌరనర్ణం మహాజనమ్ ॥ ధూ
మద్విజం లోహితాక్షం సప్తార్చి స్సర్వకామదమ్ ॥ ఆత్నాభిముఖమాసీన
మేవం ధ్యాయేద్ధుతాశినమ్ ॥ ఏష హి దేవః క్రదిశోను సర్వాః పూ
ర్వోహి జాతస్స ఉగ్రశ్చ లింతః । సవిజాయమానస్సజనిష్యమాణః
ప్రత్యజ్ముఖా స్త్రివ్రతి విశ్వతోముఖః ॥ ఇతి పశ్చిమే నాక్షతోదకం నిసీ
య ॥ వ్రాజ్ముఖా ౭ గ్నే మమాభిముఖోభవ సుముఖో భవ సుప్రస
న్నోభవ । వరదోభవ । ఇత్యుక్త్వా । యథోక్తజిహ్వాయా హవి
ర్గ్రహణ ॥ ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్ ॥ భర్గో
దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః క్రతోదయాత్ । (ఇతిపోత్య)
సోదకేన పాణినా ప్రదక్షిణ మగ్నిం పరిసమూహ్య ॥ అలంకృత్య ॥
అగ్నయేనమః ॥ హుతవహాయనమః ॥ హుతాశనేనమః ॥ కృష్ణవ
ర్తనేనమః దేవముఖాయ నమః ॥ స్తప్తజిహ్వాయనమః ॥ వైశ్వా

నరాయనమః || జాతవేదసేనమః || పాగైర్దైర్దైర్భరగ్నిం పరిస్మృ
 గాతి || ప్రాగుగైర్దైర్దైర్భరగ్నిం పరిస్మృగ్గాతి || దక్షిణాను తరాన్మరొతి || ఉత్తరానభ
 రాన్ || పురస్తాన్ || దక్షిణతః || పశ్చాత్ || ఉత్తరతః || ఉత్తరేణాగ్నిం
 పాగ్రా స్వర్భాన్ సగ్ధీర్య || ద్వంద్వం న్యంచి పాత్రాణిశ్రయనక్తి
 దర్వాన్ బృహదాన్ || ప్రోక్షణీపణీత్యై || ఇద్ధస్మవావితి || సమాసా
 గ్రాహ్యా దర్భా ప్రాదేశమాత్రౌ పవిత్రే కురుతే || తృణా కాష్ఠం
 చాంతర్ధాయ ధింతి || న నభేన్ || అప ఉపస్పృశ్య || అద్భిరనుచృజ్య
 ప్రోక్ష్య || తస్యానుప ఆనీయ || వా సయో రంగుష్ఠోప కనిష్ఠికాభ్యా
 ముదగ్రే గృహీత్యా || ప్రాచీప్రీదుత్పూయాభిమంత్య || సపవిత్రే
 నపాణినా పాణిణి స స్పృశ్య || వాతాన్మృతాన్ నికృత్యాన్ విప్ర
 స్నేధ్యమ్ || త్రిః ప్రోక్ష్య || కేవ ముద్సిద్య || పూర్ణ పాత్రమాదాయ
 అప రేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితేపాత్రే అప ఆనీయ || ఉదగ్రాభ్యాం
 పవిత్రాభ్యాం పాచీప్రీదుత్పూయ || సమం ప్రాదైర్హృత్యా ఉత్త
 రేణాగ్నిం దర్భేషు సాదయత్యా || దరై భిః ప్రచ్ఛాద్య || బ్రాహ్మణం
 దక్షిణతో దర్భేషు నిషాద్య || అస్మిన్..... సహోమకర్షణి || త్వం
 బ్రహ్మభవ || బ్రహ్మణః ఇదమాసనం సుఖాననమ్ || ఆజ్యస్థానీమా
 దాయ || ఆజ్యం విలాప్య || అప రేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయామా
 జ్యస్థాల్యా మాజ్యం నిరూప్య || ఉదీచోఽంగారాన్నిరూప్య || కేష్వ
 ధిశ్రిత్య || జ్వలతాత్మజేనాఽధోగామిన్యా దీప్త్యాఽజ్యేప్రహణీకృత్య ||
 ద్వే దర్భాగ్రే ప్రచ్ఛాద్య || ప్రతూశ్య || అప ఉపస్పృశ్య || ఆజ్యేప్రత్య
 స్య || త్రిః పర్యగ్ని కృత్యా || ఉద గుద్వాస్య || అంగారాన్ప్రత్యూహ్య ||
 ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం త్రిదత్పూయ ||
 ప్రాగారభ్య ప్రాగేవసమాప్తి || పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య || ప్రతూశ్య || ప్రా
 గగ్ర మగ్నా పవిత్రే అనుప్రహరతి || సుక్స్మేవా వాదాయ || అగ్నా
 ప్రితత్య || దర్భాగ్రైస్సమ్మృజ్య || పునఃప్రతితప్య || ప్రోక్ష్య || నిధాయ
 దర్భా నద్భిస్సగ్ధీస్పృశ్యగ్నాప్రహరతి || ఇద్ధమాదాయ || పరిధీస్పరిద

గ్నేయాంతమ్॥ (జహుయాత్.) ప్రజాపతయ ఇదం నమమ॥ ఇత్యుక్త్వా॥ ప్రధానదర్శి మాదాయ ద్వితీయమైంద్ర మితరపరిధినంధిమన్వ
వహ్నిత్య హ్నిగుదంచం పూర్వవ దాఘారయతి॥ నైర్ఋత్యా వీశా
నాంతి॥ (జహుయాత్.) ఇంద్రా యేదం నమమ॥ ఇత్యుక్త్వా॥
అజ్యహూమః॥ ఏకమ్॥ ద్వే॥ త్రిణి॥ చత్వారి॥ (ఇత్యాజ్యంగృహీత్యా)
అగ్నయే స్వాహా॥ ఉత్తరార్ధపూర్వార్థే॥ అగ్నయ ఇదం నమమ॥

ఏకమ్ । ద్వే । త్రిణి । చత్వారి । సోమాయ స్వాహా॥ దక్షిణార్థపూ
ర్వాధే । సోమాయేదం నమమ ॥ సమం పూర్వేణా యథోపదేశం
ప్రథానాహుతీస్తుత్వా । జయాభ్యాతానా న్రాష్ట్రభృతః పాజాప
త్యాంవ్యాహృతి ర్విహృతా స్సోష్టకృత మిత్యుపజాహూతిః । ఇద్ధం
న్నహనా న్యద్భి స్సగ్ధై స్పృశ్యాన్ప్రహరతి । రుద్రాయలంతిచరా
యేదమ్నమమ॥ అపశపస్పృశ్యే । అన్యకర్మణాహూమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్య
ర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమం కరిష్యే । స్రువేణాజ్యమాదాయ
అథ జయాదిహోమం కుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ ప్రథమాఘాహోమశ్చప్ర
థానాహుత్యనంతరమ్ । యద్ధోతవ్యంతుతత్సర్వం స్రువేహోక్తంకపర్ధినా॥

ఇతి యాజుషస్మార్తాను క్రమణికాయాం.

షట్పాత్రప్రయోగ సమాప్తః. పే॥ ౮॥

అథ జయాదిహోమః.

ఓమ్॥ చిత్తంచస్వాహా॥ చిత్తాయేదం నమమ॥ చిత్తిశ్చస్వా
హా॥ చిత్త్యాఇదం నమమ ॥ ఆకూతం చస్వాహా॥ ఆకూతాయేదం
నమమ॥ ఆకూతి శ్చస్వాహా॥ ఆకూత్యా ఇదంనమమ ॥ విజ్ఞాతం చ
స్వాహా॥ విజ్ఞాతాయేదం నమమ॥ విజ్ఞానంచ స్వాహా॥ విజ్ఞానాయే
దం నమమ ॥ మనశ్చస్వాహా॥ మనస ఇదంనమమ ॥ శక్వశ్చస్వా
హా॥ శక్వర్యా ఇదంనమమ ॥ దర్శ శ్చస్వాహా॥ దర్శాయేదంన
మమ॥ పూర్ణమానశ్చ స్వాహా॥ పూర్ణమసాయేదంనమమ॥ బృహ
చ్చస్వాహా॥ బృహతి ఇదంనమమ॥ రథంతరం చస్వాహా॥ రథంతరా
యేదంనమమ॥ ప్రజాపతిర్జయా నింద్రాయృష్ణేప్రాచ్యచ్ఛుగృహృ
తీనాశ్చేషు త దైవిశ్చ స్సమనమంతసర్వాస్య ఉగ్రస్సహివాహ్యోబ్రహ్మ

నై స్వాహా॥ పృథాపతయ ఇదం నమమ॥ అగ్నిర్భూతానా మధిపతిస్స
 మావత్వస్మిన్బ్రహ్మ నైస్మిన్ త్రేస్యామాశిష్టస్యాం పురోధాయా
 మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ అగ్ని యేభూతానా
 మధి పతయ ఇదం నమమ॥ ఇంద్రో జ్యేష్ఠానామధిపతి స్సమావత్వ
 స్మిన్బ్రహ్మ నైస్మిన్ త్రేస్యామాశిష్టస్యాం పురోధాయా మస్మిన్
 కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ ఇంద్రాయ జ్యేష్ఠానామధిప
 తయ ఇదం నమమ॥ యమః పృథివ్యాధిపతి స్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మ
 నైస్మిన్ త్రేస్యామాశిష్టస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ యమాయ పృథివ్యాధిపతయ ఇదం నమమ॥
 వాయురంతరిక్ష స్వాధిపతిస్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మ నైస్మిన్ త్రేస్యా
 మాశిష్టస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యా
 గ్ స్వాహా॥ వాయవే అంతరిక్ష స్వాధిపతయ ఇదం నమమ॥ సూర్యో
 దివోధిపతి స్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మ నైస్మిన్ త్రేస్యామాశిష్ట
 స్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవ హూత్యాగ్ స్వాహా॥
 సూర్యాయ దివోధిపతయ ఇదం నమమ॥ చంద్రమా నక్షత్రాణామ
 ధిపతి స్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మ నైస్మిన్ త్రేస్యా మాశిష్టస్యాం
 పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ చం
 ద్రమ సేనక్షత్రాణామధిపతయ ఇదం నమమ॥ బృహస్పతిర్బ్రహ్మణోధి
 పతి స్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మ నైస్మిన్ త్రేస్యామాశిష్టస్యాం

పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాందేవహూత్యాగ్ స్వాహా । పృహ
 న్మతమే బ్రహ్మణోధిపతయ ఇదంసమమ । మిత్రస్సత్యానామధిపతి
 స్సమావ త్వస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వేహస్యా మాశిష్యస్యాం పురో
 ధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ మిత్రాయస
 త్యానామధిపతయ ఇదంసమమ । వరుణోహసా మధిపతి స్సమావ
 త్వస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వేహస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మి
 న్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ వరుణాయాసామధిపతయ
 ఇదంసమమ । సముద్రస్సోత్త్యా నామధిపతి స్సమావ త్వస్మిన్బ్ర
 హ్మన్నస్మిన్ త్వేహస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మ
 న్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ సముద్రాయస్సోత్త్యానామధిపత
 యఇదంసమమ । అన్నగ్ం సామ్రాజ్యానా మధిపతి తన్నా వత్వస్మి
 న్బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వేహస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మ
 న్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ అన్నాయసామ్రాజ్యానా మధిపత
 యఇదంసమమ । సోమ ఓషధీనామధిపతి స్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మన్న
 స్మిన్ త్వేహస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ సోమాయాషధీనా మధిపతయఇదం
 సమమ ॥ సవితా ప్రసవానామధి పతిస్సమావత్వస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మి
 న్ త్వేహస్యా మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ సవితేప్రసవానామధిపతయఇదంసమమ ॥

రుద్రః పశూనామధిపతి స్సమావత్ వస్మిన్బ్రహ్మన ఽస్మిన్ త్రేఽన్య
మాశిష్యన్యన్యం పురోధానా మస్మిన్కర్మ నన్యన్యం దేవహూ

త్యాగ్ స్వాహా ॥ రుద్రాయ పశూనా మధిపతయ ఇదం నమమ॥

అప ఉపస్మృత్య॥ త్వష్టా రూపాణామధిపతిస్సమావత్ వస్మిన్బ్రహ్మ
నన్యన్య త్రేఽన్యమాశి ష్యన్యన్యం పురోధాయా మస్మిన్కర్మనన్య

న్యన్యం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ త్వష్టే రూపాణామధిపతయ ఇదం నమ

మ॥ విష్ణుః పర్వతానామధిపతిస్సమావత్ వస్మిన్బ్రహ్మనన్యన్య త్రేఽన్య

న్యమాశిష్యన్యన్యం పురోధాయా మస్మిన్కర్మ నన్యన్యం దేవహూ

త్యాగ్ స్వాహా ॥ విష్ణువే పర్వతానామధిపతయ ఇదం నమమ॥ మరుః

గణానా మధిపతియస్తే మావత్ వస్మిన్ బ్రహ్మనన్యన్య త్రేఽన్య

మాశిష్యన్యన్యం పురోధాయా మస్మిన్కర్మనన్యన్యం దేవహూత్యాగ్

స్వాహా॥ మరుద్భ్యః గణానా మధిపతిభ్య ఇదం నమమ॥ పితరః పితా

మహః పరేవరే తతాస్త తామహ ఇహ మావత । అస్మిన్బ్రహ్మనన్య

న్యన్య త్రేఽన్య మాశి ష్యన్యన్యం పురోధాయా మస్మిన్కర్మనన్య

న్యన్యం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదం నమమ॥

(జీవపితృకర్చన) తందిరి జీవించి యుండిన నీమంత్రము, జెప్పవలయును

పితామహ అవరేతతాస్త తామహ ఇహ మావత । అస్మి

న్బ్రహ్మనన్యన్య త్రేఽన్య మాశి ష్యన్యన్యం పురోధాయా మస్మి

స్కర్మ స్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య
ఇదం నమమః॥

(పితృమహాచరితచేత్) పితృమహాఽదుఃఖించి యుడిసనీకుంత్రీయః జెప్పవలయును

పితరః పరేతతా స్తతామహ ఇహ మావతః॥ అస్మిన్మహాస్న
స్మిన్మహాస్నాఽస్యా మాశి వ్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్మహాస్న
స్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్యఇదంనమమః॥

పితృపితృ మహాయార్జీవతో స్సహోర్జ పవన కర్తవ్యః॥ లిండియ తాతయ చించి
యన్నయెడల వైచెప్పిన రెండుమంత్రములను జపముమాత్రము చేయవలయును అనఁ
గా నాచ్యహోమము గూడదు.

అవ ఉపస్పృశ్య ! ఋతాహ ప్రతధావ్రాగ్ని గంధర్వస్తస్యా
షధ యోఽప్సరస్త ఊర్భా నామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా
ఇదం బ్రహ్మక్షత్రింపాంతు తస్మైస్వాహా॥ ఋతాసాహే ఋతధా
మ్న అగ్నయే గంధర్వా యేదంనమమ ॥ తాభ్యస్వాహా ॥ ఓష
ధీభ్యోఽప్సరోభ్య ఊర్భభ్య ఇదంనమమః॥ సగంహితాయ విశ్వసామ్నా
సూర్యో గంధర్వస్తస్య మరీచ యోఽప్సరస్తస్యైవోనామసఇదం
బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రింపాంతు తస్మైస్వాహా॥
సగంహితాయ విశ్వసామ్నా సూర్యాయ గంధర్వా యేదంనమమ॥
తాభ్యస్వాహా ॥ మరీచి భ్యోఽప్సరోభ్య ఆయుభ్య ఇదంనమమః॥
నుషుమ్న సూర్యరశ్మిశ్చైంద్రమా గంధర్వస్తస్యనత త్రాణ్యప్సర
సాబేకురయో నామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మ

త్తత్త్రింపాంతు తస్మై స్వాహా॥ సుషుమ్నాయ సూర్యరశ్మయే చంద్ర
 మసే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ నక్షత్రేభ్యోఽ
 పురోభ్యో జేకురిభ్యో ఇదం నమమ॥ భుజ్యన్సుప్త్యో యజ్ఞోగంధర్వ
 స్తస్య దక్షిణాలప సరసః స్తవానామస ఇదం బ్రహ్మత్తత్త్రింపాతు
 తా ఇదం బ్రహ్మత్తత్త్రింపాంతు తస్మై స్వాహా॥ భుజ్యవేసుపర్ణాయ య
 జ్ఞాయ గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ దక్షిణాభ్యోఽ
 పురోభ్యో స్తస్మాభ్యో ఇదం నమమ॥ ప్రజాపతిర్విశ్వేశ్వకర్మామనోగంధ
 ర్వస్తస్య స్థానా న్యప్సరసో వహ్నియో నామస ఇదం బ్రహ్మ
 త్తత్త్రింపాతు తా ఇదం బ్రహ్మత్తత్త్రింపాంతు తస్మై స్వాహా॥ ప్ర
 జాపతయే విశ్వకర్మణే మనసే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్య
 స్వాహా॥ ఋక్సామేభ్యోఽపురోభ్యో వహ్నిభ్యో ఇదం నమమ॥
 ఇషిరోవిశ్వవ్యచావాతో గంధర్వ స్తస్య పోఽప్సరసాముదా నా
 మస ఇదం బ్రహ్మత్తత్త్రింపాతు తా ఇదం బ్రహ్మత్తత్త్రింపాంతు
 తస్మై స్వాహా॥ ఇషిరాయ విశ్వవ్యచసే వాతాయ గంధర్వా యేదం
 నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ అదోభ్యోఽపురోభ్యో ముదాభ్యో ఇదం న
 మమ॥ భువనస్య పతేయస్య తడిపరి గృహ ఇహ చ॥ సనోరాస్వా
 జ్యానిగంఠాయ స్పృషగం సుపీఠ్యగం సంవత్సరీణాగ్ స్వస్తిగ్ స్వాహా॥
 భువనస్య పతయ ఇదం నమమ॥ పరమేష్ఠ్యధిపతి ర్మృత్యుర్గంధర్వస్త
 స్య విశ్వమప్సరసో భువ్రానామస ఇదం బ్రహ్మత్తత్త్రింపాతు తా

ఇ-దం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై స్మస్వాహా॥ పరమేష్ఠినేఽధిపతయే
 మృత్యవేగంధర్వాయేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥ విశ్వస్మాఅ
 పురోభ్యో భూభ్య ఇదం నమమ॥ సుక్షీతి సుభూతి రభద్రకృత్సువ
 ర్వాత్పర్జిన్యో గంధర్వస్తస్య విద్యుతోఽప్సరసో దువోనామ॥ స
 ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతుత ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై
 స్వాహా॥ సుక్షీతయే సుభూతయే భద్రకృతే సువర్వతే పర్జన్యాయ
 గంధర్వాయేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥ విద్యుద్భ్యోఽప్సరో
 భ్యో దుగ్భ్య ఇదం నమమ॥ దూరేహేతి రమృతయో మృత్యు
 త్సాహా॥ అప్సరసో భీరువోనామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం
 పాంతుత ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతుతస్మై స్వాహా॥ దూరేహేతయే
 అమృతయాయమృత్యవే గంధర్వాయేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥
 ప్రజాభ్యోఽప్సరోభ్యో భీరుభ్య ఇదం నమమ॥ చార్మకృపణకాశికా
 మో గంధర్వస్తస్మాధయోఽప్సరసశ్శోచయంతీ షమస ఇదం
 బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతుత ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతుతస్మై స్వాహా॥ చా
 రవే కృపణకాశినేకాయా గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్సాహా॥
 ఆధిభ్యోఽప్సరోభ్య శ్శోచయంతీభ్య ఇదం నమమ॥ సనోభువ
 వస్యపతేయస్యత ఉపరిగృహా ఇవాచ॥ ఉరుబ్రహ్మణోఽస్మై క్షత్రియ
 మహిశర్మయచ్ఛాహా॥ భువనస్యపతయే బ్రహ్మణ ఇదం నమమ॥
 క్రహవతేనత్యదేతాన్యన్యో విశ్వకాతావికర్తితా బధువాయతా॥

మాస్తేజహమస్తనో అస్తువయగ్ స్వామ పతయో రయ్యాగా
 స్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ ॥ భూస్వాహా॥ అగ్నయ ఇదం
 నమమ ॥ భువస్వాహా॥ వాయవఇదం నమమ ॥ సువ స్వాహా॥
 సూర్యా యేద నమమ॥ యదస్య కర్మణోఽత్యరీచితం యద్వాన్మా
 నమిహాకరమ్॥ అగ్నిష్టధిస్త్విష్టకృద్విద్వాక్ ॥ సర్వగ్స్త్విష్టగ్ం సుహ
 తం కరోతు వాహ్ ॥ అగ్నయే స్త్విష్టకృత ఇదంనమమ ॥ మధ్యమ
 పరిధిం ప్రహృత్య ॥ ఇతరా యుగపత్ప్రవారక్ ఉత్తరార్ధస్యాగ్రమం
 గా రేషూపోహతి ॥ పరిధీ నభిమంత్ర్య ॥ ఆఘారసమిధౌ ప్రహరతి॥
 దర్వామితరదర్వ్యగ్రి మవధాయ సగ్గ్నావేణాభిజహూతి॥ స్వా
 హా॥ వసుభ్యో రుద్రదేభ్య ఆదిత్యేభ్య సగ్గ్నావభాగేభ్య ఇదంనమ
 మ॥ అస్మిన్ప్రకృతే కర్మణి జ్ఞాతాజ్ఞాతాదిసకలదోషనిర్హరణార్థ మ
 నాజ్ఞాతత్రయమ్॥ కర్మాంతరితకర్మవిపర్యాస ప్రాయశ్చిత్తార్థంత్యనో
 అగ్నే సత్వనో అగ్న ఇతి ॥ సర్వాక్షరపదవృత్తవర్ణాపప్రాయశ్చిత్త
 త్థమాభిర్ద్ధిరితి॥ వాజ్మీయమోషప్రప్రాయశ్చిత్తార్థ మిదంవిష్ణుస్త్వంబక
 మితి॥ ఋక్సజ్ఞోధ్యప్రప్రాయశ్చిత్తార్థం యద్విద్వాగ్ సేతి॥ సకన్నాదిదో
 షప్రప్రాయశ్చిత్తార్థమన్యోద్యోరితి॥ మిందాదిదోషప్రప్రాయశ్చిత్తార్థం
 నృఆత్మన ఇతి॥ సమస్తభయాద్యుపద్రవదోషనిర్హరణార్థం పునరగ్నిశ్చ
 త్సురితి॥ అగ్న్యపఘాతప్రప్రాయశ్చిత్తార్థం పునస్వాదిత్యా ఇతి॥ సర్వప్ర
 యశ్చిత్తార్థం భూభువస్సుపరిత్యే షైర్మత్రై వాజ్మీయపఘాత వోష్యామి॥

అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియ తేమిధు॥ అగ్నే తదస్యక
 ల్పయ త్వగ్ంహి వేత్థ యథాత్తధగ్ స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదం నమ
 మ॥ పురుషసమ్మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః॥ అగ్నే తదస్యక
 ల్పయత్వగ్ంహి వేత్థ యథాత్తధగ్ స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదంనమమ॥

యుత్సాహతా మనసా దీనదక్షాన యజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యానః । ఆ
 గ్నిష్ట స్తోతా క్రతువి ద్విజానా యజ్ఞోదేవాగ్ం ఋతుశోయవాతి
 స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ ॥ త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్
 దేవస్య హేడో వయాసిసీస్తాః । యజ్ఞో వహ్నితమ శ్శోశుచానోవి
 శ్వా ద్వేవాగ్ంప్రితముముగ్ధ్యస్మత్స్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదం
 నమమ ॥ సత్వన్నో అగ్నే నమా భవ్రాతీ నేద్యో అస్యా ఉషస్తా
 వ్యుష్టా ॥ అవయత్సుహో వరుణగ్ం రరాణో వహిమృషీగ్ం సువాహోవ
 వధి స్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యా మిదం నమమ ॥ ఆభిర్గీర్భి ర్య దతో
 నక్షత్రా మాప్యాయయ వారిన్తో వర్థమానః ॥ యదా స్తోతృభ్యోమహి
 గోత్రానుజాసి భూయిష్ట భాజోఅభతేస్యామస్వాహా ॥ ఇంద్రాయ
 వారివత ఇదం నమమ ॥ ఇదంవిష్ణు ర్విచక్రమే త్రేధా నిదధేప్రదమ్
 సమూహ మస్యపాగ్ంసురే స్వాహా ॥ శ్రీవిష్ణవ ఇదం నమమ ॥ త్వీం
 బకం యజామహే నుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్ ॥ ఉర్వారుక మివ బంధనా
 స్త్వత్స్వో ర్ముక్షీయ మామృతాత్స్వాహా ॥ త్వంబకాయేదం నమమ ॥
 యద్విద్యాగ్ంస్తో యదవిద్యాగ్ంస్తో ముగ్ధాః కుర్వంత్యృత్విజః ।
 అగ్నిర్మా తస్మాదేన స శ్రోద్ధాదేపిచ ముంచతాగ్ స్వాహా ॥ అగ్న
 వే శ్రద్ధాదేవ్యా ఇదం నమమ ॥ అస్కాంద్యాః పృథివీ మస్కాన్మత్
 భోయునాగాః స్కన్నేమావిశ్వా భువనా స్కన్నో యజ్ఞః ప్రజన
 యతు ॥ అస్కానజన్మిప్రాజని ॥ ఆస్కన్నాజ్జాయతేవృషా ॥ స్కన్నా

ధృజినిషీమహీస్వాహా॥ స్కన్నాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం నమః॥
 యన్మ ఆత్మనో మిందా భూదగ్ని సత్పుత్ర రాహు రాతవేదా విచర్ష
 ణిస్సాహా॥ మిందాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదంనమః॥ పునర్గ్నిశ్చ
 త్తు రదాత్పునరిందో బృహస్పతిః॥ పున స్మే ఆశ్వినాయునం చతు
 రాధ త్తమత్యోస్సాహా॥ అగ్నింద్రబృహస్పత్యైభ్య ఇదం నమ
 మ॥ పునస్త్యాదిత్యా రుద్రా వసవస్సమింధతామ్ పునర్బృహస్మహోవ
 సునీధ యజ్ఞః॥ మృతేన త్వంతనువో వర్ధయస్వసత్యా స్సంతుయజ
 మానస్య కామా స్సాహా॥ అగ్నయే వసునీథా యేదం నమః॥
 శ్రీవిష్ణవేస్వాహా॥ శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మన ఇదంనమః॥ ఓంభూర్భు
 వస్సువస్సాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమః॥

అథ పూర్ణాహుతిహోమః.

శ్లో॥ ఆజ్ఞంత్వాదశకృత్సస్తు గృహీత్వాపూరయేత్సుచమ్॥

తయాచాజ్ఞాహుతిఃకార్యా సాపూర్ణాహుతిరిష్యతే॥

ఏవంగుణ..... ప్రీత్యర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం... హోమ
 మసంపూర్ణసిద్ధ్యర్థంపూర్ణాహుతిహోమంకరిష్యే॥ హోమద్రవ్యా
 ని సాత్రేనిధాయ॥ పూజాదికం కుర్యాత్॥ ఏకమ్॥ ద్వే॥ త్రిణి॥
 చత్వారి॥ పంచ॥ షట్॥ సప్త॥ అష్టా॥ నవ॥ దశ॥ ఏకాదశ॥ ద్వాదశ॥
 సప్తతేలగ్నే...॥ పూర్ణాహుతిముత్తమాం జహూతి॥ సర్వంజై
 పూర్ణాహుతిః॥ సర్వమైవాహోతి॥ అథో ఇహంజై పూర్ణాహుతిః
 అస్మామైవ ప్రతితిష్ఠతి॥ వస్తోరారాం జహూతి వసోస్తే కారాప్ర
 తితి వాస్తమా హూయ తేఘృతస్య వా ఏన మేమాథా రాఽముష్మి

స్తోకేపిన్యమానోపతిష్ఠత ఆజ్యేనజాహూతితేజోవాఅజ్యం తేజోవస్తో
 రారాతేజసినాన్యై తేజోఽవరుంధేఽథోకామానై వస్తోర్ధారా కా
 మానేనావరుంధే॥ పూర్ణానుతి ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు...
 అస్మిన్ ప్రకృతేకర్మణీయజుశ్చేషప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓమ్ భువస్సాన్వ
 హః॥ వాయవ ఇదంనమమ॥ హస్తం ప్రతౌశ్య ॥ ఆతమితోః ప్రాణా
 నాయమ్య॥ విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః॥ ఏతావత్పర్యంతంనానాప్రకారేణసంభా
 విత సకలదోషనిర్హరణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓమ్ భూర్భువ
 స్సువ స్సాన్వహః॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ॥ అది తేఽన్వమగ్గ్థా॥
 అనుమ తేఽన్వమగ్గ్థా॥ సరస్వతేఽన్వమగ్గ్థాః॥ దేవసవితః ప్రాసా
 దీ॥ ప్రణీతాస్వప అనీయ॥ సదసినన్మే భూయాన్సర్వ మసినర్వంమే
 యాః పూర్ణమసి పూర్ణంమేభూయా అక్షితమసిమామక్షేమాః॥
 ఇత్యభిమంత్ర్య॥ యేన దేవాః ప్రవిత్రేణ ఆత్మానం పునతేసదా॥ తేన
 ప్రహసథా రేణ ప్రావమాన్యః పునంతు మా॥ ప్రాజాపత్యం ప్రవిత్రమ్॥
 శ్లోద్యామగ్ంహిరణ్మయమ్॥ తేన బ్రహ్మవిదోవయమ్॥ పూతంబ్రహ్మ
 పునీమహే॥ ఇంద్రస్సునీతీసహమాపునాతు॥ సోమస్సస్త్వస్త్యవరుణస్స
 మీచ్ఛా॥ యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతు॥ జాతవేదామార్జ
 యంత్యాపునాతు॥ ఇతి మార్జయిత్వా॥ అథ దిజ్జార్జనమ్॥ ప్రాచ్ఛాందీశి
 దేవా ఋషిజోమార్జయంతామ్॥ దక్షిణాయాం దిశి మానాః పితరో
 మార్జయంతామ్॥ ప్రతీచ్ఛాందీశిర్మహః ప్రశవో మార్జయంతామ్॥ ఉ
 శ్వాందీశ్యాప్రపవధయోనస్తస్పతయోమార్జయంతామ్॥ ఉర్ధ్వాయాం

దిశియజస్సంవత్సరోయజపతిర్జాయంతామ్॥ ఇతిదిశ్శార్జనంకృత్వా॥
 సముదగ్రింతః ప్రహిణోమి స్వాంయోనిమపి గచ్ఛతా॥ అచ్ఛదఃప్రజయా
 భూయాస్సూరూపరాసేచిమర్పయః॥ అంజశాపూర్ణస్తాత్రమానయతి॥
 శేతస్సహస్యాంప్రజాందధాతి॥ ప్రజయాహిమనుష్యఃపూర్ణః॥ ముఖం
 కమ్పితే॥ అవభృథస్యైవరూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి॥ అక్షతాశిరసి
 ధారయేత్॥ బ్రహ్మణంపూజయామి॥ జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతేభవ
 త్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం మనసోత్సాహ పరిమితిహిరణ్యం తుభ్య
 మహంసంప్రదదేనమమ॥

శాంతిరస్తు॥ పుష్టిరస్తు॥ ధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు॥ కర్మసమృద్ధి
 రస్తు॥ భగవాన్ వాస్తోష్పతిఃప్రియాతామ్॥ ప్రాగాని పరిస్తరణముత్తరే
 వినృజేత్॥ అగ్నేస్యై కాన్యపచనోతి॥ తేజస్వీయశస్వీ బ్రహ్మవర్చసి
 భవతి॥ హూమాం తేశ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః॥ ధ్యానాదిజోడకోప
 చారపూజా సమర్పయామి॥ స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం
 విద్యాం బుద్ధింశ్రియంబలమ్॥ ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహి మే
 హవ్యవాహన॥ యన్యస్మృత్యాచనామోక్త్యాతపోహూమక్రియా
 దిషున్యానమ్ సంపూర్ణతాంయాతినద్యోవందేహుతాశన॥ యద్ధుతం
 తుమయా దేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ చతుస్సాగరపర్యంతం... అహః
 భోఅభినాదయే॥ అగ్నేనయసుపథా రాయే అస్మాక్ విశ్వానిదేవ
 వయునాని విద్వాన్॥ యుయోధ్యస్సజ్జహూరాణమేనోభూయిష్ఠాం
 నమఉక్తింవిధేమ॥ ప్రపశ్యుక్తాయ భానవేభరధ్వమ్ హవ్యంమతిం
 హాగ్నయేసుపూతమ్॥ యోదైవ్యాని మానుషాజ్జనూగ్ం ప్త్యంతే॥

శ్యాని విద్భవా జగతిః | అచ్యుగిరోమతయో దేవయంతీర్గ్ని యంతీ
 ద్రవిణంభిక్షమాణాః | సునంద్యశక్ సంప్రపతీర్గ్ స్వంచగ్ంహవ్యనాహ
 మిరతింమానుషాణామ్ | అగ్నే త్వముస్సద్యయోధ్యమీనాఅనగ్ని తా
 అభ్యమంతకృష్టిః | పునరస్మభ్యగ్ంసువితాయ దేవతాంవిశ్వేభి రజ
 శేభిర్యజత్ర | అగ్నేత్వంపారయానవ్యో అస్మాకన్తస్వస్తిభిరతి మగ్నాః
 విశ్వో || పూర్వే ప్రథీర్వి బహులాన ఉర్వీభవాహ్నోకాయ తనయాయ
 శంయోః | ప్రకారవో మననా నచ్యమానాదేవద్రదీచీం నయథ దేవ
 యంతః | దక్షిణా వాహ్వాజినీవాచ్యేతి హవి ర్భరంత్యగ్న యేఘృతా
 చీ || శ్లో || నమస్తేగార్హ పత్యాయనమస్తే దక్షిణాగ్నయే | నమతహ
 వనీయాయ మహావేద్యేనమోనమః || కాండద్వయోప సాద్యాయ
 కర్మబహ్మస్వరూపిణే | స్వగ్రాపవగ్గరూపాయయజ్ఞేశాయ నమోనమః
 యజ్ఞేశాయ్యత గోవిందమాధవానంత కేశవ | కృష్ణ విష్ణో హృషీ కేశ
 వాసుదేవనమోఽస్తుతే || సకృత్తేలగ్నేనమః | ద్విస్తేనమః | త్రిస్తే
 నమః | చతుస్తేనమః | పంచకృత్వస్తేనమః | దశకృత్వస్తేనమః | శతకృత్వ
 స్తేనమః | సహస్ర కృత్వస్తేనమః || ఆసహస్ర కృత్వస్తేనమః |
 అప్రమితకృత్వస్తేనమః | నమస్తేలస్సుమామాహిగ్ంసీః || అహంప్రస్తా
 దహ మవస్తాదహంజ్యోతిషావితమో వవార | యదంతరిక్షం తదమే
 పితా భూదహగ్ం సూర్య ముభయతో దదర్శాహం భూయానము
 త్తమస్సమానానామ్ || సంతతశీరస్తు | సమస్తమంగళాని భవంతు ||
 శ్లో | మర్కర్య కుర్వతాం పుంసాం కర్మ తాపా భవేద్యది | తత్కర్మ

సోమం కుర్వ్యుః సోమం కోట్యోనుహర్షయః । అపరాధ సహస్రాణి
క్రియంతేఽవార్షిశం మయా । దాసోఽయమితిమాంమత్వాక్షమస్య
శ్రీయజ్ఞేశ్వర ॥ యత్కరోమియదశ్నామియజ్ఞహూమిదదామియత్ ।
యత్తిపన్యామినాష్టేయతత్కరోమి త్వదర్పణమ్ । శాద్ధాంమేధాం
యశః క్షాంతివిద్యాంబుద్ధిం శ్రీయంబలమ్ । ఆయుష్యంశేజ ఆరోగ్యం
దేహిమేమావ్యవాహనీ ప్రమాదాత్కుర్వతాంకర్మ ప్రచ్యవే తా
ధ్వరేయతి । స్మరణదేవ తద్విష్ణో స్సంపూర్ణం స్యాదితిస్మృతిః ॥
విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః । ఇతి యాజుష స్మార్తాను క్రమణికాయాం

పూర్ణాహుతి హూమసహిత జయదయ స్సమాప్తః.

అథ దీపవిధిః.

శ్లో॥ రవేరస్తం సమారభ్య మావత్సర్యోకయోభవేత్ ॥ యస్య
తిష్ఠేన్యహేదీప స్తస్యనాస్తిదరిద్రతా । ఆయర్థః ప్రాజ్ఞుభో దీపో
ధనదన్యాగుదజ్ఞుభః పృత్యజ్ఞుభోమఃఖదోఽసౌ హనిదో దక్షిణా
ముఖః । స్థాపితాయదిచైవస్య ద్విక్షు దీపా శ్చతస్రమ్ । శుభదాస్తే
సదా సర్వేనదోష స్తత్రీకశ్చన ॥

తా॥ సూర్యాస్తమయ సమయమేదలుకొనినూర్యోదయముకలుకును దీపము
గలగృహమునందు వారిద్ర్యము కలుగ నేరదు; సూర్యమొగమొగఁ బెట్టిన దీపమాయు
త్వద్ధిని గలుగఁజేయును, ఈ త్తరభిముఖముగఁ బెట్టినదీపము ధనాభివృద్ధిని జేయును
పశ్చిమాభిముఖమగుదీపము దుఃఖమునుకలుగఁజేయును; దక్షిణాభిముఖముగఁ బెట్టిన
దీపముహానిని గలుగజేయును; నాలుగుదిక్కులయందును నొక్కతూరిగ దీపమును
పెట్టెడిని దోష మేమియునులేదని తాత్పర్యము.

శుభకర్మసు సర్వదా అదౌ దీపారాధనంకృత్వా, ప్రణమ్య,
సమీక్ష్యహీత్వా, విధిప్రకారేణప్రయోగంకుర్యాత్ ॥

అథ గృహ్యసూత్ర ప్రారంభః.

సూత్రం॥ సుహృదస్సమవేతాన్మంత్రవతోవరాన్ప్రహీణు యాతానా
దితోద్వాభ్యామభిమంత్రయేతన్వయందృష్ట్వా తృతీయాం జపేచ్ఛతు
ఘృతసమీక్షేతాంగుష్ఠేనోపమథ్యమ మూచాంగుళ్యాదర్భగ్ంసంగ్య

మ్యా ఉత్తరేణయజమాతస్యా భువోరంతరగ్ంనంమృజ్యపః కీచీనంవి
 రస్యేత్ ప్రాప్తేనిమిత్త ఉత్తరాంజపేత్ యుగ్గాం త్సమవేతాస్సంతవత
 ఉత్తర గాద్యభ్యఃప్రహీణుయాదు త్తరేణయజమాతస్యాశ్శిరసిదశ్శేణ్యం
 విధాయతస్మిన్నుత్తరయాదక్షిణంయుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్యచ్ఛిద్రేసువ
 ణము త్తరయాం తథా యో త గాభిఃపంచభిస్తా పయిశోత్తరయా
 అవాతేనవాససాచ్ఛాద్యోత్తరయా యోక్తేణనీన్నవ్యాశ్యధైనాముత్త
 రయాదక్షిణవాస్తేగృహీత్వాగ్ని మభ్యాసీయాపరేణాగ్ని ముదగగ్రం
 కటమాస్తీర్య తస్మిన్నుపవిశత ఉత్తరోవరోఽగ్నేరుప సమాధానా
 చ్యాజ్యభాగాంతే || ౩ || అదైనామాదిశోద్వాభ్యామభిమంత్రే యేతా
 త్థాన్యైదక్షిణేననీచావాస్తేనదక్షిణముత్తానగ్ం హస్తజ్వలీయాద్య
 దికామయేతస్త్రిరేవజనయేయమిత్వం గురీరేవగృహీత్యా యాద్యదికామ
 యేతపుగ్ంస ఏవజనయేయమిత్వం గుప్తమేవసాభీజుప్తమభీవలా
 మానిగృహ్ణతిగృహ్ణామితథ త్యేణాభిశ్చతస్సభిరధైనా ముత్తరేణాగ్నిం
 దక్షిణేనపదాప్రాచీముదీచీంవాదిశమభిప్రకీమయ త్యేకమిష ఇతినఖే
 తినస్తమేపదేజపతాప్రాప్త్యోమామాత్పదక్షిణమగ్నింకృత్వా యథాస్థాన
 ముపవిశ్యాన్వారిభాయాముత్తరాతహుతీజానాతి * సోమాయ
 జనివిదేస్వాహేత్యేతేః ప్రతిమంత్రం అదైనాముత్తరేణాగ్నిం దక్షి
 ణేన పదాశ్శాస మాస్థాపయత్వాతిష్ఠేత్యథాస్యా అంజలాపుప స్తీర్య
 ద్విదాజానోప్యాభిఘారయతి తస్మాస్సాదర్యోలాజానావపతీత్యేకే జ
 పహోతీయంనారీ త్యుత్తరాభిస్తిస్సభిః ప్రదక్షిణమగ్నిం కృత్వాశ్శా
 నమాస్థాపయతి యథాపురస్తాద్దోమశ్చోత్తరయా పునఃపరిక్రమణ
 మాస్థాపనగ్ం శ్శామశ్చోత్తరయాపునః పరిక్రమణంజయ్యాదిప్రతి
 పద్యతే పరిపేచనాంతం కృత్వోత్తరాభ్యాం యోక్త్రంవిముచ్య
 తాంతః ప్రవాహయేద్భివాహారయేత్సి మోవ్యైతమగ్ని మను
 హరింతినిత్యో ధార్యోమగతోమంధ్యశ్చోక్త్రయాగారాద్యాహార్య
 వానశ్చన్యతరన్యభార్యాయాః పత్యుర్యానుగ తేభివోత్తరయా

జహుయాన్వో పవసేదు త్రా రథస్యో తంభనీవాహు త్రాభ్యాం య
 న క్షిదక్షిణమగ్రాహోవాతీము త్రాభిరభిఃకుంత్రయ తేసూత్రేవత్కనో
 ర్వ్యవస్త్రాణామ్యుత్రయానీలం దక్షిణస్యాంహిత ముత్తరస్యాతేం
 ఉత్తరాభిరభియాతితిథ్నాస్థాణుచతుస్పథ వ్యతిక్రమేచోత్తరాంజపేత్
 నావ ముత్తరయానుమంత్రయ తేనచనావ్యాగ్ సరతీవధూః పశ్యేత్తీ
 ర్వోత్తరాంజపేచ్ఛు శావాదివ్యతిక్రమేభాండేరథేవారిషేగ్నేరుపవ
 మాధానాద్యాజ్యభాగాం తేన్వార్ధభాయాముత్తరాహుతీర్హుత్వా
 జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకనోతి క్షిరిణామన్యేషాంవా
 త్క్రిణ్యానాం వృక్షాణాంనదీనా ధన్వనాంచవ్యతిక్రమ ఉత్తరేయథా
 లింగంజపేత్ - గృహానుత్తరయా సంకాశయతివాహుత్రాభ్యాం
 విముంచతిదక్షిణమగ్రాహితం చర్మనడుహం ప్రాచీనగ్రీవ ము
 త్తరలోమ మధ్యే గారస్యోత్తరయా స్తీర్యగృహాన్ప్రవాదయన్ను త్త
 రాంవాచయతిదక్షిణేనపదానచదేహతీ మధితిష్ఠత్యుత్తరపూర్వేదేశేం
 త్రాగారస్యాగ్నేరుపవ మాధానాద్యాజ్యభాగాం తేన్వార్ధభాయ ముత్త
 రా ఆహుతీహుత్రా జయాది ప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకనోత్వో
 త్తరయాచర్మ ణ్యుపవిశేత ఉత్తగో వరోభాస్యాః పుగ్గస్వాజీవ
 పుత్రాయాః పుత్రమంక ఉత్తరయోపవేష్యతి స్వైశలాన్యత్తరేణయ
 జమా ప్రదాయోత్తరేజపిత్యావాచం యచ్ఛతి ఆనక్షత్రేభ్య ఉదితే
 మనక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీంవాదిశముపనిష్క్రమ్యోత్తరాభ్యాంయ
 త్థానింగంధుంపనుగుంధతీంచదశకయతి || అథైవామాగ్నేయేనస్థా
 నీవా కేయాజముతిపత్న్యవహంతీచదుగ్గశ్చిపయిత్యాం భిఘార్యప్రా
 చీనముదీచీనంవో ద్యాన్యప్రశిష్ఠితమభిఘార్యాగ్నేరుప సమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాం తేన్వార్ధభాయాగ్ స్థాలీపాకాజ్జహవాతీసక్పదుప స్తరణా
 భిఘారిణేద్విరవదానమగ్ని ర్దేవతాస్వాహుకారప్రదానోపివాసక్పదుప
 హుత్యజహుయాదగ్నిస్సృజ్యకృద్వితీయస్సక్పదుప స్తరణావదానేద్విర
 భిఘారిణంమధ్యాత్పూర్వస్యావదానంమధ్యేహోమఉత్తరాథామత్త

తస్యా త్రాతాథా పూర్వాధేనామీలేపయోః ప్రసరవత్సాక్షీభి
 హ్నిరుక్త్వాగ్నాప్రహరతిస్థిగ్ధము తరంపరి పేచనం శేనసన్నిష్ఠాబ్రాహ్మ
 ణంభోజయేద్యోస్యాపచితస్తస్నాఋషభందదా శ్యేవమతిఙ్గ్యందక్షి
 ణావజాముపోషితాభ్యాంపర్వసుకార్యః పూర్ణాత్రస్తుదక్షిణేత్యేక
 సాయంప్రాతరతిఙ్గ్యగ్ంహస్తేన తే ఆహుతీతందులైర్యవై ర్వాజ
 హుయాత్సాలీపాకవద్దైవతగ్ం సారీపూర్వాహుతిః ప్రాతరిత్యేక ఉభ
 యతః పరిపేచనంయథాపురస్తాత్పార్వణే నాహన్యానికర్షాణి వ్యా
 ఖ్యాతాన్యాచారాద్యాని గృహ్యం తేయథోపదేశందేవతా అగ్నిగ్ం
 స్విష్టకృతం చాంతరేణావికృతమాతిభ్యంవై శ్వదేవేవిశ్వేదేవాః పూర్ణ
 మాన్యాంపూర్ణమాసీయస్యాకియశే॥*॥ ఉపాకరణేనమాపనేచఋ
 షిర్యఃప్రజ్ఞాయతే సదసస్పత్వీతీయఃస్త్రియానుపేతేనతౌరలవగావ
 రాన్నసగ్ంసృష్టస్యచహోమంపరిచక్షియతేయథోపదేశంకామ్యాని
 ఋయశ్చసర్వత్రస్వయం ప్రజ్వలితేన్నాప్రత్యరాభ్యాగ్ం సమిధావాద
 ధ్యాదాపన్నాశ్రీ శ్రీమాణాగాదితీవైతదవా ద్విజాసీయంద్యదవారా
 ర్యామావహతే త్రరాత్రముభయోరధశ్శియ్యాబ్రహ్మచర్యం తౌరల
 వగావజానంచ తయోశ్శియ్యామంతరేణాదాదోగంధలిప్తోవాసనాసూ
 త్రేణాపరివీతస్తిష్ఠితం చతుర్థ్యాపరిరాత్రతిత్రరాభ్యాముత్థాశ్య
 ప్రత్యశ్యనిధాయాగ్నే రుపసమాధానాద్యాద్యభాగాంతేన్వారాభా
 యాముత్ర ఆహుతీర్హుత్వాజయాదిప్రతికద్యతేపరిపేచనాంతింకృ
 త్వాపరేణాగ్నిప్రాచీముపవేశ్యతీవ్యాశ్శిరవాద్యతేమాద్యాశ్శా
 తీభిరోంకారచతుర్థాభి రాసీయోత్తరాభ్యాం యథాలింగంమిథస్స
 మీత్వోత్తరయాద్యతే పేణవాదయదేశౌ సమృజ్యోత్తరాస్త్రిప్రా
 జపిత్వా శేషగ్ంసమావేశేనజపేదన్యోనై నానుభిమంత్రియేతి యదా
 మలవద్వాసాన్యాదథే హం బ్రాహ్మణ ప్రతిషిద్ధానికమాణిసగ్ం
 శాస్త్రియాం మలవద్వాససమిత్యేతానిరజసః ప్రాదుర్భావాత్తానీతి
 భాస్మితు సమావేశేన ఉత్తరాభింభి ముత్రియతే॥

చతుర్థప్రభృత్యా పోడశీ.

ముత్తరా ముత్తరా యుగ్మా ప్రజానీశ్రేయసమృతుగమన
 ష్టత్యుపదిశం త్యధకపాధ్వస్య శరిక్ష పేపరికాసనేచాపఉపస్మశ్శో
 త్తరే యథాలి గం జపేదేవ ముత్తరైర్యథా లింగంచిత్యంననన్మసిగ్
 సిగ్వాతగ్ం శకుని మిత్సుభయో వ్యాతయసగ్ం సశేః పుస్త్రై రా
 త్రావంబ్రహ్మచర్యం చర్మిష్టాస్థాపికగ్ శ్రవయిత్వాఽగ్నే రుపస
 మాధానాన్యాజ్య భాగాం శేన్వారభామాముత్తరా ఆహుతీహుక
 త్యాజయాది ప్రతిపద్యతే పరిపేచనాంతం కృత్వాతేన సర్విష్ణుతా
 యుగ్మా త్వవరాన్బ్రహ్మణా నోభజయిత్వా సిద్ధి నాచయిత
 శ్వస్తి ప్యేతేతిస్సప్తైవైః సాతాంశరికిరతియది నారుణ్యసి వరుణా
 త్యానిష్క్రిణామిశయాదిసామ్యసి సామాత్వా నిష్క్రిణామితిశ్శో
 భాతఉత్తరయోత్తా పోత్తరాభి స్తిస్సభిరభిమంత్యోత్తరయూప్రతి
 చ్చన్నాగ్ం హస్తయోరాబ్య శయ్యాకాలేజాహుభ్యాం భర్తారం
 పరిగృహ్ణాయా దుకథాన లింగయా వశ్యోభవతిసపత్నీ బాధనంచైతే
 నైవకామేనోత్తరేణానునాకేన సదాదిత్యుఃపతిష్ఠతే యత్కృగృహీ
 తామన్యాంవా బ్రహ్మచర్యయుక్తః పుష్కరసంవర్తమూలైరుత్తరై
 ర్యథాలింగమంగాని సంమృజ్య ప్రతీచీనంనిరస్యే ద్వధూనా సఉత్తరా
 భిరే తద్వదేదద్యాత్ ॥ ఇతి యాజుషస్మార్తానుక్రమణికాయాం

గృహ్యసూత్రేవివాహ మంత్రసూత్రం సమాప్తమ్.

హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్జుణమసు.

గృహ్యసూత్రే ద్వితీయప్రశ్న ప్రారంభః.

సూ॥ ఉపనయనంవ్యాఖ్యాన్యమోగ రాభిష్టమేషు బ్రాహ్మణ
 ముపనయిత గర్భై భకాదశేషు రాజన్యం గర్భద్వాదశేషు వైశ్య
 వసంతో గ్రిష్మశ్శరదిత్యుతవో వర్ణాను పూర్వేణబ్రాహ్మణానోభజ
 యిత్వా శిషోనాచయిత్వా కుమారం భోజయిత్వాను వాకస్య ప్రభ
 మేన యజమాప స్సగ్ం సృజ్యోష్ఠా శ్శీతాస్వానీయోత్తరయా శిర

ఉన త్రితిగ్ం స్త్రీందర్భావంతర్ధామోత్తగాభి శృతస్సభిప్రతినుత్రం
ప్రతిదిశంప్రవపతి వపంత ముత్తర యాను మంత్రయతే దక్షిణా
మాతా బ్రహ్మచారి నానదుపే శకృత్ప్రియవాన్ని ధాయతస్మిన్కే
శానుపయ మ్యాత్తర యోదుంబరమూలే దర్భ సంబేన నిదధాతి
స్నాతమగ్నే గుపసమాధానా ద్యాజ్య భాగాంతే పాలాశీగ్ంసమిధ
ముత్తర యాధాప్య ఉత్త రేణాగ్నిం దక్షిణానపదాశ్మాన మాస్థాప
యత్యాత్మిషేతిహస్ససద్యఃకృత్తోతముత్త రాభ్యామభీనుశ్చోశ రా
భిస్తి స్సభి పరిదాప్య పరి హిత ముత్తరాయను మంత్రయతేమహాం
జీం మేఖలాంత్రీ వృతాంత్రీః ప్రదక్షిణ ముత్త రాభ్యాం ఫరిహిమాజిన
ముత్తర ముత్తరయోత్త రేణాగ్నిందర్భాంతర్గస్తీగ్న జేప్తేన ముత్తర
యావస్థా ప్యోదకాంజలి మన్యాఅజ లానానియోత్త రయాత్రిఃప్రా
త్యోత్తరైర్దక్షిణవాస్తేగృహీత్వోత్తరైర్దేవతాభ్యఃప్రదామోత్తరేణ
యాజుషోపనీయసుప్రజాఇతిదక్షిణాకేజపతి॥ బ్రహ్మచర్యమాగామితి

కుమారఆహప్రప్తంపరస్యప్రతివచనం కుమారస్య కేషం పరోజపతి
ప్రత్యగాశిషంచైనంవాచయత్యుక్తనూజ్యభాగాంతముత్తరేణ ముత్తరా
తహుతీహ్వానయిత్వాజయాది ప్రతిపద్యజేపరిషేచనాంతంకృత్యాపరే
ఽణాగ్నిముదగ్గ్రంకూర్చంవిధాయతస్మిన్నుత్తరేణయాజుషోపనీయోప
విశతిపురస్తాత్ప్రత్యజ్జాసీః కుమారోదక్షిణేన పాణినాదక్షిణంసారమ
వ్సారభ్యాం నావిత్రింభో అనుబూహితీతస్మాఅన్వాహతిత్సరితురితి
పచ్చోచ్చిశస్తతస్సర్వాన్యాస్పాతీర్విహృతాః పాదాదిష్వం కేషు వా
తథ్ధార్ద్వియోరుత్తమాం కృత్స్నయాం కుమార ఉత్తరేణ మంత్రే
తోత్తరమోక్ష ముప స్పృశేతి కణ్ణాక్షత్తరేణదఃడముత్తరేణాదత్తే
పాలాశోదండోబ్రాహ్మణస్యనైయ్య గ్రోధస్కంధజోవాగోజ్రరాజ
స్యస్యగాదర జేదుబరోవా వైశ్యస్యవాగోదండ ఇతి స్ఫురంచమ
ఇత్యేతన్వాచయిత్వాగురవే వరం దత్వోనాయుపేత్యుత్థాప్యోత్తర
రాదిత్య ముపతిష్ఠతేయం కానురోత నాయనుద్భిద్యేతేతితముత్తర

యాదక్షిణా హస్తేగృహ్ణీయాత్సూత్యోహ మేతమగ్నిం ధారయంతియౌరల
 వణనర్జనంచ పరిత్వేతి పరిమృజ్యోత్తరైర్మంత్రేన్సమిధ ఆదధ్యాదేవ
 మన్యస్మిన్నపి సదారణ్యా ధేధా నాహృత్యో త్తరయాసగ్ంశాస్తి
 వాసస్త్తుర్ధీ ముత్తర యాద త్రేన్యత్పరిధాప్య॥ వేదమధీత్యన్నన్య
 న్నాగ్నిగుదయాద్యజంపవిశ్యాంతర్లోమ్నాచర్మణాద్వారమపిధాయాస్తే
 నై సమేతదహరాదిత్యోభితపేష్మధ్యందిసేగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్య
 భాగాంతేపాలాశీగ్ంసమిధముత్తరయా ధాయాపరేణాగ్నిం కటవక
 కాయాం వోపవిశ్యోత్తరయా త్సురమభిమంత్యోత్త రేణయజుషావ
 ప్రేప్రదాయాపాగ్ంసగ్ంసర్జనాద్యా కేశ నిధానాత్సమానంజఘనాథే
 వ్రజస్యోపవిశ్య విసస్యమేఖలాం బ్రహ్మచారిణే ప్రయచ్ఛతితాగ్ం
 స ఉత్తరయో దుంబరమూతేదర్భస్తంబే వోపగూహత్యేవం విహీ
 తాభిరేవా ద్భిగుత్తరాభి వ్షడ్భిస్తాన్త్యోత్తరయో దుంబరేణతతో
 ధావతేస్తాసీయోచ్ఛాదిత స్తాతఉత్తరేణయజుషాఽహతమంతరం
 వాసఃపరిధాయ సార్వసురభిణాచందనేనో తరైర్దేవతాభ్యఃప్రదాయో
 త్తరయాను లిప్యమణిగ్ం సావర్ణిగ్ం సోపధానగ్ంసూత్రోతముత్త
 రయోదపాత్రేత్రిప్రదక్షిణం పరిష్టావ్యోత్తరయా గీవాన్వాబద్వైవ
 మేవబాదరం మణింమంత్రవన్గ్ం సవ్యేపాణానాబధ్యాహతముత్తరం
 వాసోరేవతీ స్వేతినమానంతస్యదశాయాంప్రవతౌప్రవన్యదర్వాన్
 మాధాయాజ్యేనాభ్యానా యన్నుత్తరా ఆహుతీహుక్త్యాజయూది
 ప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వా । ఏతాభిరేవదక్షిణైకర్ణాబధ్నీతై
 తాభిస్సవ్య ఏవముత్తరైర్యథాలింగగ్ం న్రిజశ్శిరస్యాజనమాదశా
 వేక్షణముపాన హళాఛత్రం దండమితి వాచంయచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్య
 ఉదితేషునక్షత్రేషు వ్రాచీముదీచీనా దిశముపనిష్క్రమ్యోత్తరేణా
 ర్థర్చన దిశఉపస్థాయోత్తరేణ నక్షత్రాణిచంద్రనుస మితిరాతినాసం
 భాప్య యథార్థంగచ్ఛతి ॥ ౮॥ అథైతదపరంతూష్ణీమేన తీర్థేన్నా
 త్యాతూష్ణీగ్ంసమిధమాదధాతీయత్రాస్మాఅపచితింకుర్వంతితన్మా

ర్భుడిపవిశతి యథాపురస్తాదేన ముత్తరాభ్యాం యథాలింగగ్ం తా
 బాన్ధపతిశ్చపః పాగ్యాఇతి ప్రాహ్లా తరయాభిమంత్ర్య దక్షిణం
 పద్మపుంసంబ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్యగ్ం శూద్రాయప్రత్య
 శయితార ముశస్పృశ్యోత్తరేణయజ్ఞపాత్సనం ప్రణ్యభిమృశేత్కూ
 ర్చాభ్యాం పరిగృహ్య మృన్మయేనార్హణీయా ఆపఇతిప్రాహ్లా త
 రయాభిమంత్ర్యంజల వేక దేశ ఆనీయమాన ఉత్తరం యజ్ఞపేచ్ఛే
 షం పురస్తాన్ని సీయమాన ఉత్తయానుమంత్రయతే దధిమఘసగ్ం
 సృజ్యకాగ్ం సేనవక్త్రీయపాపిధాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య మఘప
 ర్క ఇతిప్రాహ త్రేవృషేకేఘృతంచ పాద్మమేకేథానాస్సకూం
 శ్చోత్తరా భ్యామభి మంత్ర్యయజ్ఞార్భ్యమప ఆచానుతి పురస్తాదు
 పరిష్టాచో తరయాశ్చిః ప్రాశ్యానుకంవ్యాయ ప్రయచ్ఛేత్ప్రతిగృహ్యైవ
 వ రాజాన్ధపతిగ్వాపురోహితాయశాంతిగాం ప్రాహ్లా తరయాభి
 మంత్ర్య తస్యైవపాగ్ శ్రవయిత్వోప సీగాభిఘారితాం మధ్యమే
 నాంతమేనవాపలాశపణ్ణేనోత్తరయా జహ్లాతి యద్యుత్సృజేమ
 పాగ్ం శూత్తరాంజపిత్వో ముత్సృజ శేత్యుచ్చైరన్నప్రోక్త ము
 పాగ్ం శూత్తరై రభిమంత్ర్యోంకిల్పయతే త్యుచ్చై రాచార్యాయ
 ద్విజే శ్వశురాయ రాజ్ఞితిపరిసంవత్సరా దుపశ్చద్యుః పతిత్కా
 ర్యగ్ం సకృత్ప్రవక్త్రే చిత్రాయ ||౯|| ఖండః|| సీమంతోన్నయనం
 ప్రథమేగ శ్చేచతుర్థేమాసిబ్రాహ్మణానోజయత్వాశిఖావాచయిత్వా
 అగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంలేఽవ్వారభాయా ముత్తరాఆ
 హుతిర్హుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వాఽపరే
 గాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య త్రేణ్యాశలల్యాత్రిభిర్దర్భ పుంజీతైశ్శిలాలు
 గ్లప్సేనే త్యూర్ధ్వగ్ం సీమంతమున్నయతి వ్యాహృతీభిరుత్తరాభ్యాం
 ష గాయత్రమితి వీణాగాధినాసగ్ంశాస్త్యుత్తరయోః పూర్వాసాల్యా
 నాం బ్రహ్మనామితరాసదీనిర్దేశిశ్చ యస్యాంవసంతియ వాన్విరూధా
 నాబధ్యవాచంయచ్ఛత ఆనక్షత్రేభ్య ఉదితేషునక్షత్రేషు ప్రాచీన్య

దీచీచా దిశముపనిష్క్రమ్యవత్స మన్వారభ్యవ్యాహృతీశ్చజపిత్యా
 వాచవిస్మజేత్ || ౧౦ || ఖం || పుగ్ంసువనం వ్యక్తేగ శ్చేతి ప్యేణ న్యగ్గో
 థస్యయా ప్రాచ్యుదీచీనా శాఖాతతస్సవృషణాగ్ం శుంగామాహ్వా
 త్య సీనుంతవదగ్నే కుశసమాధానాద్యనవన్నతయా కుమార్యాద్య
 వత్పుత్రే దృవత్పుత్రేణ ప్రేషయిత్వా పరిష్లావ్యాకరేణాగ్నింప్రాచీ
 ముత్తానాం నిపాత్యోత్త కేయజుషాగుప్తేనదక్షిణేనాసికా చ్చిద్రదేపి
 న మతిపుమాగ్ం స జనయతి క్షీప్రపుగ్ంసువన మనా ప్రీతేన శ
 రావేణానుస్రౌతస ముదకమాహ్వాత్య పత్తస్తూర్యంతినిధాయమూ
 ర్ధ్వగచ్ఛోష్ణంతీ ముత్త కేణయజుషాభిమృశ్యైతాపి కేవాద్భిరుత్తరా
 భి రవోక్షేత్ || ౧౧ || జాతంనాత్సప్రేణాభిమృశ్యోత్త కేణ యజుషోప
 స్థ ఆధాయోత్తరాభ్యా మభిమృతేణ మూర్ధన్యచిద్రదిమభి నత్పగా
 య జనా యదగ్ని మయజుతపంచ శ్రీణాముదారోరుణోరయీణాం
 మసీమాణాం ప్రార్పణస్సోమగోపాః వసోస్సూనుస్సహసో అపుర
 జావిభాత్యగ్రికిషసామిధానః యస్తేఅద్యకృణవద్భద్రశోచేఽపూపం
 దేవస్మృత వంతమగ్నే ప్రతంనయప్తతరాంవసో అచ్ఛాభిద్యుమ్నం
 దేవభక్తాయవిష్ట । ఆతంభజశాశ్రవసేష్వగ్న ఉక్తఉక్త ఆభజనెస్యనూ
 నే ప్రీయస్సూ ర్భ్యప్రియో అగ్నాభవాత్యుజ్జాతేభిన దద్భజనిత్యైః
 త్వామగ్నే యజమానా అనుద్యున్విశ్వావసూనిదధి కేవార్యాణి త్వ
 యా సహద్రవిణమిచ్ఛమానా వజ్రేంగోమంతముశిజోవివవ్రుః దృశానో
 రుక్మడైర్వ్యవ్యవ్యాద్ధుర్మృణమాయుక్తి యేరుచానః అగ్ని రమృతో
 అభినద్యయోభిర్యదేనంజ్యారజనయత్సు కేతాః || అస్మిన్నహగ్ం స హ
 స్రంపుష్యా మ్యేథమానాస్సేవశే అవిఘ్నాణండక్షిణైరేణా పోనక్ష
 త్రనామచ నిర్దిశతి తదహస్యం భవతిమఘస్మృతమిహినగ్ం నృజ్యత
 స్సికద శ్చేణహారణ్యం నిష్టరక్త్యం బహ్వా పదాయోత్తరైర్మృతైః కు
 మారంప్రాశయిశ్యోత్తరాభిః తంచభిన్నా పయిత్వాదధి ఘృత మితి
 నగ్ంనృజ్యకాగ్ం సేసవృష చోజ్యంవ్యాహృతీభిరోంకార చతుర్థాభి

కుమారం ప్రాశయిత్వాద్భిశ్చేషగంసగంసృజ్యగోషేనినయే దుత్తర
 యానూతురుపద్ధతా యోత్తరయా దక్షిణగ్నంప్రతి ధా పోత
 రాభ్యాం పృథివి మభిమృశ్యోత్తరేణ యజు మాసం విష్టముతరేణ
 యజుమాశిరస్థ ఉదకుంభంసిధాయ సమవాన్మలీకరణమిశ్రా నంజలి
 నోత ప్రైత్రిప్రైఃప్రతిస్వాహా కారగం హుత్వాసగంశాస్తి ప్రవిష్టే
 ప్రవిష్టవంతుష్ణీనుగ్నా వావపతేజ్యేనమహంహరాన్నిశేతా యాం
 దశమ్యాముత్థితాయాగం స్నాతాయాం పుత్రస్యనామదధాతి పితా
 మా తేతిద్యక్షతరం చతురక్షరంనా నామపూర్వమాభ్యాతోత్తరం
 ద్విరాభిష్టానాంతం ఘోషనదాద్యంతరం తస్థమపినా యస్మిన్స్వీత్యు
 పసర్గస్వాత్తద్ధి ప్రతిష్ఠితమితిహి బ్రాహ్మణమయుజాతరం కుమా
 ర్యాః ప్రసానా దేత్వపుత్రస్యాత్తరాభ్యా మభిమంత్రణం మూర్ధస్యవ
 ఘ్నిణం దక్షిణకణికాఉత్తరాస్మంత్రా జపేత్కుమారీ ముత్తరేణ
 యజుమాభిమంత్రీయతే || ౧౨ || జన్మనోధిషష్ఠేమాసి బ్రాహ్మణానోభి
 జయిత్వా శిషోనాచయిత్వా దధిమధుఘృతమోదనమితేసగంసృజ్యో
 త్తరైర్మంత్రైః కుమారం ప్రాశయే ప్రైత్రియేణ మాగంసేనేజ్యేకే
 జన్మనోధి తృతీయే వద్దేచాలం పుసర్వస్వా రాభ్యున్నానానాం భోజన
 ముపాయనవత్ప్రమంతవ దగ్నేరుప సమాధానాగ్నాగ్నిం ప్రాం
 చముపవేష్యతేగ్నా శిలల్యాతిభిర్ద్విర్భు పు జ్జ్వలన్మలాయన్తి పృనేతి
 తూష్ణీంకేజాన్నిసీయ యథపిశిఖాఃదధాతి యథానైమాంకులధర్మ
 స్వాదపాగంసగంసర్జనాద్వాకేః సిధానాత్సమానంతురం ప్రత్యో
 శ్య ఉదధాతి తేనత్ర్యహం కర్మనివృత్తిర్వరందదాజ్యేవం గోదానమ
 న్యస్మిన్నపి నక్షత్రే షోడశేవశ్చేగ్ని గోదానోవాన్య త్సంవత్సరం గో
 దాప్రత మిశ్యేక ఉపదిశం జ్యేతా వన్నానాసర్వాన్కేశా వ్యాప
 ణుతి ఉదకోవస్పర్శనమితి ఛందోగాః || ౧౩ ||

శ్లో గృహ్యసూత్రేణ ఉత్తరభాగ ప్రారంభః ||

ఓం దక్షిణాపర్యక్తవరముగారావకాశ ముద్ధర్యవలా శేవశే

మీమయేననోదూహేనామేవ దిశము తరయోదూహ త్యేవంత్రిః
 కృత్వా ఉత్తరయాభిమృశ్య పశ్చిమేగ్ధ స్థానాగర్తా ఖానయిత్వా
 భ్యంతరంపాగ్ం సూనుదుప్యోత్తరాభ్యా దక్షిణం ద్వారస్థానామ
 వదధా శ్యేవమితరాంయథా ఖాతమితరాలస్య వధాయవగ్ంశిమాధీ
 య మానముత్తరేణ యజుషాభిమృతయశే సమ్మితముత్తరైర్యథా
 లింగం పాలాశగ్ంశిమీమయం వేధ్యమాదీప్యోత్తరయాగ్ని ముద్ధృ
 త్యోత్తరేణయజుషా గారంప్రపాద్యోత్తరపూర్వేదేశేగారస్యోత్తర
 యాగ్నిం ప్రతీస్తానయతీతస్సాన్వేషణ ముదధానాయతినంభవతితస్మి
 న్వి మాచీనాగ్రాన్దర్భాం త్సగ్ంస్త్యేగ్య తేషామత్తరయాప్రహీయనా
 న్యుష్యతహోదధానంప్రతీస్తానయతీ తస్మినుత్తరేణ యజుషాచతుర
 ఉదకుంభానానయతి దీర్ఘముత్తరయా నునుత్రయ తేలగ్నేరుపసమా
 ధానా ద్వాజ్యభాగాంతిఉత్తరాహుస్తీహ్వాజయాది ప్రతిపద్యతే
 పరిషేచనాంతం కృత్వోత్తరేణ యజుషాదకుంభేనతిక్రిః ప్రదక్షిణమం
 తరోతాగారం నివేశనంవాపరిషిచ్య బ్రాహ్మణా భోజయేదపూమై
 స్సకుభిరోదనేనేతి॥ ఖణ్డః॥ ౧౭॥ శ్వేత్రహగృహీతారం కుమారం త
 పోయుక్తోజాలేన ప్రచ్ఛాద్యకంస కింకిణీనాహోద యన్నద్వాదేణ
 సభాం ప్రపాద్య సభాయా మధ్యేధదేననముద్ధత్యా వోఽహ్వాహ్వాన్య
 ప్యాక్షేషూత్తానం నిపాత్యదధ్నాలనణమిశ్నేనా జలినోత్తరవోక్షే
 త్ప్రతిర్మగ్యందినే సాయముగదోభవతిశంఖనంకుమారంతపో ఉక్త
 ముత్తరాభ్యా మభిమృశ్యోత్తరయో దకుంభేన శిరస్తానన యేత్వా
 తిర్మగ్యం దినేసాయనుగదోభవతి శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యామస్త
 మితే స్థాలీపాకః పార్వణవదాజ్యభాగాంతే స్థాలీపాకాద్ధత్వాజలి
 నోత్తరైః ప్రతిమంత్రం కింశుకానిజహణత్సుత్తరాభిన్తి సృభిరారగ్వ
 థ నుయ్యసమిధ ఆజ్యాహుతిరుత్తరాజయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచ
 నాంతంకృత్వా నాగ్యతసంభారానాదాయప్రాచీ ముదీచీంవాదిశము
 క నిష్క్రియా స్థండిలం కల్పయిత్వా తత్రప్రాచీకుదీచీస్త్రిసస్త్రిసో

శ్రీభూలిఖత్వాద్భి రువనినీయతాసూ త్తరణాసక్తున్ని వపనితూష్ణిసతి
 పుష్కా ధానాలాజానాంజనాభ్యజనే స్థగనోసీరమిత్త్యుత్తరై రుపస్థా
 యాపః పరిషిచ్యా ప్రితీక్షసూష్ణి మేత్యాప శ్వేతపదేశ్యేతా భ్యాము
 దకుః భేనత్రః కందక్షిణమంతరితోగారం నీవేశనంనా పరిషిచ్య బ్రా
 హ్మణాభోజయేత్ || ౧౦ || ఖండః || ధానాకునూరా న్నాశయం
 త్యేవమతేషుర్ధ్వం యదశసీయస్యాన్న స్య సక్తునాం వైశంబలిహతే
 దామాగ్గశీర్ష్యా మాగ్గశీష్యాం పాణామాన్యమస్తమిశే స్థా
 లీపాకోఽహస్థమితి బలిమంతరిస్య సన్నామోత్తేవముత్సృజత్యనా
 హితాగ్నే రాగ్రయణంననానాం స్థాలీపాకిం శ్రేవయిత్యాగ్రయ
 ణదేవతాభ్యస్విప్త్య కృచ్ఛతుథాభ్యోహుత్వా తిదులానాంముఖం
 పూరయిత్యాగ్గిత్యాచమ్యాదపిదం సభ్యతోత్తరేణ యజమాగార
 స్తూప ఉద్విధేమంతే ప్రత్యవనోహణ ముత్తరేణ యజమా ప్రత్యవ
 యాహుత్యాత్తరేక్షి శ్లోపా శ్వేకర్న వస్సస్తరే సావిశంతి దక్షిణతః
 పిశోత్తరామోత్తేవ మశిష్టానాం శ్వేష్టోశ్వేష్టోసంతరస్సహయోత్తరా
 భ్యాంపుథివీమభిమృశ త్యేవగ్ం సంవేశనాద్దితి రీశానాయస్థాలీపా
 కగ్గ్ శ్రవయిత్యాత్తేత్రీకత్యంచ ప్రాచీముదీచీంవా దశముపనిష్క్రి
 మ్యస్థండిలః కల్పయిత్యాగ్నే రుపసమాధానా ద్యపరేణాగ్నింద్వీకు
 తీకృత్వా || ౧౧ || ఉత్తరయాదక్షిణన్యాయాశానమావాహయతి తాకి
 త్యావాచోత్తరన్యాయాశుషీం ముఖ్యేజయంతం యథోఽహముదకాని
 ప్రాగాహుతీనో దనపిదాంకల్పయిత్యాగ్ని మభ్యానీయోత్తరైరుప
 స్పర్శ యిత్యోత్తరైర్యథాస్వచోదనేభ్యోహుత్వాసర్వతి స్సమవా
 దాయోత్తరేణ యజమాగ్నిగ్ స్విప్త్యకృతిముత్తరేణ యజమాపస్థా
 యోత్తరైస్సహోదనానిపాణాన్యే కేన ద్వేద్వేదత్వాదశ దేవసీ
 వాభ్యో దశోత్తరాభ్యః పూర్వవదుత్తరేణయజమా వృక్షతనజ్జత్యత్ర
 కుగ్రాణజపేత్పథమోత్తమావాఽభితివదిదగ్నిం గాస్థాపయతి యత్రై
 వాధూమః ప్రాశ్నుయాత్తాగందైడభాగ్రముషిసావోక్షతి వృషా

ఇమేవాగ్రేగవాం మాగేగ్నా తేత్రస్యపతిం యజత ఈశానవదావా
 హనంచత్విషు సప్తనువాపణేకషు నామా దేశందధాతిక్షిప్రంయజేత
 నావకోదేవఉత్తరాభ్యాముపఃప్తతే స్థానీపాకః బ్రాహ్మణాభోజయే
 త్ త్రైత్యపత్యంప్రాశ్నిన్నియేసనాభయోభనతిరుథానైమాకుల
 ధర్మసాన్యత్ ॥ ౨౦ ॥ మాసిన్ద్రాద్ధన్యాపరపక్షేయథోపదేశంకాలాశ్శు
 చీన్మృతినతోయోనిశోతమంత్రాసంబాధానయుగ్మోక్త్యైవరాన
 సద్ధాపేక్షోభోజయేదన్నస్యోత్తరాభిజ్జహూత్యాజ్యహాతీరుతరా
 పతిద్యావిపరీతగ్ంసవ్యముత్తరైరభిన్ముశేత్క శిస్తాన్వాప్రపఃపూరుష
 ముత్తరేణ యజుషోపస్సన్మయిన్వాభుక్తవతోనువ్రజ్య పదక్షిణీకృత్య
 ద్వైధందక్షిణాగ్రాకదర్భానగ్ంస్తీర్యజేషూత్తరైరపోదతోస్త
 రైర్దక్షిణాపవర్గాన్నిదాకదత్వాపూర్వననుత్తరైరపోదతోస్తరైరు
 పస్థాయోత్తరయోదవాశ్రేణాః ప్రసన్యాపరిషేచ్య న్యుజ్యపాత్రా
 న్యుత్తరంయజునవా నంత్యేనారధ్యమావర్తయిత్వాప్రోక్ష్యపాత్రా
 ణీద్వంద్వమభ్యుదాహృత్యసర్వతస్సమవదాయోత్తరేణయజుషాశేష
 స్యగ్రానావరాధ్యంప్రాశ్నియాద్యామాఘ్నఃప్రామాన్వాడిహస్తా
 ద్వ్యష్టకాతన్యామష్టమీజ్యేష్టయాసంపద్యతేతామకాష్టకేత్యాచక్షు
 తేతన్యాస్సాయమాపకార్యమపూపంచతుశ్చరానగ్ంశ్రేపయిత్వాస్తా
 కపాలథత్యేకే చార్వణవదాజ్యభాగాంతేంజలినోత్తరయా పూవాజ్జ

హాతిసిద్ధశ్శేషస్తమష్టధాకృత్వా బ్రాహ్మణేభ్యడిపహాశేత్ ॥ ౨౧ ॥
 శ్వోభూతేదశ్శేణగా ముపాకరోతి పితృభ్యస్తాజష్ట ముపాకరోమీతి
 యాష్ణీపంచాహాతీర్హుత్వారస్త్యేవపాగ్శ్రేపయిత్వోపస్తీర్ణాభిఘ్నం
 తాంమధ్యమేనాంతమేనవా పలాశపణ్ణనోత్తరయా జహాతిమాగ్ం
 సాదనముత్తరాభిఃపిష్టాన్నముత్తరయాజ్యాహుతీరుత్తరాస్సిష్టకృత్స
 భృతినమానమాపినిధానాదన్వష్టకాయామేవకేపిండనిధానమిత్త్య
 దిశంత్యధైతదపరందధ్న ఏనాంజలినాజునాతియయాపూపమతవవ
 యథాధకంమాగ్ంసగ్ంశిష్టాశ్వోభూతేన్వష్టకాతన్యామాసిన్ద్రాద్ధా

కర్ణాన్యాయాభ్యంతరస్సనిమిత్వోత్తరాన్ జపిత్యాథాంబూయాద్రధం
 లభ్యామోజయిత్వా ప్రాంచమవధాప్యోత్తరయారథచక్రేతిభిమృశతి
 పక్షసంహత రేణయజమాధూహూత్యుత్తరయాప్రాచిముదీచీంవాదిశ
 మభిప్రయాయయాథారథం యాయాద్య ముత్తరైరాహో హేద్యస్తిస
 ముత్తరయాతాభ్యాం రేషణేపూర్వవత్స్పృశివీ మభిమృశే త్సంహత
 మేష్యంస్సవ్యేనపాణినాచక్ర దల్లచాదతే || ౨౨ || దక్షిణాంధరీకరణ
 ముస్సిముత్తరయాహుత్వా గత్యోత్తరాంజపే త్కుర్ధముత్తరాభ్య
 మభిమంత్రయేతివిక్రోధోధవత్యసంభవేపుంపరేమాం సూలాధారికా
 జీవమాన్వానికారియ్యోత్తరయా సుప్తాయాస్సంబాధ ఉపవపేత్సిద్ధే
 థేబభూ మూత్రేణప్రత్యుశయితసిద్ధ్యథేయదస్యగ్రపేషణ్యం
 న్యాత్తత ఉత్తరయాజుహోతి యుక్తాను మేతనాయ మచ్ఛిద్యేతేతి
 జీవవిషాణేస్సం మూత్రమానీయాసు క్షముత్తరాభ్యాత్రిప్రసవ్యంపరి
 షించేద్యేనపథావాసకర్మకవాః పలంయేరిస్తస్మిన్నిత్వాన్యపసమా
 ధాయోత్తరా ఆహుతీజ్ఞమాయాద్యద్యేనం సృత్యుత్పల మభిసపతే
 ద్యయోవాభిలిక్ష్మేతాన్వదక్ష్మపాంబి నుగభిసపతే దుత్తరైర్యథా
 లింగప్రత్యుశయితాగారస్థానాధ్యోవాణేమినునడిపవేశేనేకుప్త్వాం
 కపోతదర్శనేఽమాత్యావాగ్శరీర రేషణేఽవ్యేషుచాన్భుతేష్వమా
 వాన్యామూనిశాయాంయత్రాపాన్నశృణుయాత్తతాగ్నేరుపసమా
 ధానాద్యాజ్యభాగాంత ఉత్తరాఆహుతీహుత్యాజయాదిప్రతిపద్య
 తేషణిషేచనాంతం కృత్వాభిమృతేభ్యఉత్తరయా దక్షిణతోశ్మానం
 కురిధిం దధాతి దధాతి ఖడ్గా || ౨౩ ||

యాజుషాన్యగాను కగిమణిగయాం

గృహ్యసూత్రం సమాప్తమ్. చ|| ౨||

అచమ్య! ఏవంగుణ...శుభతిథౌ ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమకు
 మార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చౌహోపనయనాంగ త్వేన నాందీదేవ
 తాహ్వానం కరిష్యే||అత్రదేవతాః|| నాందీవృద్ధప్రపితామహీవృద్ధప్రపితా
 మహీవృద్ధమాతరః గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ|| నాందీవృద్ధప్రపి
 తామహ వృద్ధప్రపితామహవృద్ధప్రపితరః గోత్రాః నాందీముఖాఃనాందీ||
 నాందీమాతామహమాతుఃప్రపితామహమాతుఃప్రపితామహఃగోత్రాః
 పత్నీ సమేతాః నాందీముఖాఃనాందీ|| ఉభాభ్యాముభాభ్యాంశత్యవను
 సంజ్ఞకవిశ్వేదేవాంశ్చ గృహసిద్ధాన్నేన హిరణ్యద్రవ్యేణనాఽద్యహో
 వియిష్యే || అత్రదేవతానుమోదనార్థమిడావాచనం కరిష్యే|| ఇహ
 దేవహూర్మను ర్యజనీ ర్భృహస్పతి గుక్థామదాని శగ్ంసిష ద్విశ్వేదే
 వా స్సూక్తవాచఃపృథివిమాతర్మామాహిగ్ంస్తీర్మధుమనిష్యేమధుజ
 నిష్యే మధువత్యౌమి మధువదిష్యామిమధుమతీందేవేభ్యో వాచ
 ముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్యస్తంమాదేనా అవంతు
 శోభాన్తై పితరోఽనుమదంతు|| ఏతా శ్శోభనదేవతాః మమకుమార
 స్యాపనయనాదిచతుర్థ దివసపర్యంతం మమగృహే వసంతు || మాగ
 రక్షంతు|| యజమానగ్ం రక్షంతు || ఇద్రవిహి|| ఇడామగ్నే పురుదగ్ం
 సగ్ంసనిం గోఢ్యశ్వత్తమగ్ హవమానాయ సాధ | స్యాన్నస్సూను
 స్తసయోవిజావాగ్నే సాతే సురుతి సూభత్వస్మై||

ఏతా శ్శోభనదేవతాః.....మమగృహే వసంతు|| మారక్షంతు||
 మమకుమారగ్ం రక్షంతు || యజమానగ్ం రక్షంతు|| ఆదిత్రవహి||
 ఈడామహేదేవాగ్ం ఈడే స్యాన్నమస్యామనమస్యాక్ య
 మయజ్ఞయానిత్యాహ | మనుష్యావా ఈడే స్యాః| పితరోనమస్యా||

దేవాయజ్ఞాయా దేవతా ఏవ తద్యథాభాగం యజతి || ఏతా శ్లోభవి
దేవతాః.....పర్యంతం మమగృహేవసంతు || మాంరక్షంతు ||

మమకుమారగ్ం రక్షంతు || యజమానగ్ం రక్షంతు || సంస్వత్సేహి ||

ఇదవహ్యదిత ఏహి సంస్వత్సేహి || శ్లోభనం శ్లోభనం శ్లోభనమ్ ||
నాందీ శ్లోభన దేవతాభ్యోనమః ధ్యానాది జాడశ్లోచితార పూజాం
సమగ్నయామి | అనయా పూజయా నాందీశ్లోభనదేవతా స్సు

ప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు | ఆభ్యుదయిక బ్రాహ్మణభోజన
ప్రత్యామ్నాయయథాశక్తిహిరణ్యతుభ్య మహంసంప్రదదేనమమః |
అథ నాందీవిధిః.

శ్లో || అనన్మద్యుద్ధశబ్దానా మహాపాణామనోత్రిణామ్ |

అనామ్నా మతిలా ద్వైశ్చనాందీశ్రాద్ధవిధీయతే |

శ్లో || మాతాపితామహీ ఛైవ తత్రైవ ప్రపితామహీ | పితా పి
తామహ శ్చైవతః ఛైవ ప్రపితామహః | మాతామహస్సపత్నీ కావిశ్వే
దేవా స్వనంతరమ్ | ఏతేరక్షంతుః ప్రపితా ప్రయచ్ఛంత్యహమంగళమ్ |
శంఖః || దక్షస్యదుహితానాధ్య విశ్వానామకీర్తితా | తస్యాఃపుత్రా
మహావిర్యా విశ్వేదేవాస్త్రు యోదశః | ఇష్టిశాగ్ధే దక్షక మాసంకీ
ర్త్యవైశ్వదేవకా | నాదీముఖే స్యవసూ నాపిండ్యే కాలకామకా | పు
రూరవార్ధ్రవాచైతే పార్వ దేవముదాహృతా | హే మశాగ్ధేధనురు
చీతీర్థేదురివిశోచనా | ఏకాద్విష్టేరుద్రసంత్తా విశ్వేదేవాస్త్రుయోదశః ||
సూతాగ్ధసంగ్రహకారః | వివాహేనన్యకాయాశ్చవరస్యై వగృహే
పితా నాందీశ్రాద్ధంహిపూర్వేద్యుఃకర్తవ్యంస్మృతిశాసనాత్ | మాతుః
శ్రాద్ధతు పూర్వంస్యా త్పితౄణాంఽదిద సంతరమ్ | తతో మాతామహః
దీనాం వృద్ధాశాగ్ధత్రయం స్మృతమ్ | అత్రకాలనియమమాహగర్గః ||
మాతుశ్శ్రాద్ధంతుపూర్వేద్యుః కర్మావానితు వైతృకమ్ | మాతామ
హ్యంవోర్థరేమ్యర్వృద్ధాశాగ్ధత్రయః స్మృతమ్ | ఏతచ్ఛననిసామశ్వే

వేదితన్యమ్॥ అసామర్థ్యే శ్వేతస్మిన్నేవదివసే వృద్ధా కాలత్రయేశా
 ధృతయనుభవితమ్॥ కాలచంద్రికాయాం శాతాతపో పూర్వాహ్లామా
 త్మికం శాద్ధం మధ్యాహ్నమైక్యికం తథా॥ తతోమాతా మహానాంచ
 వృద్ధా శాద్ధత్రయం స్మృతమితి॥ తత్రాప్యసామర్థ్యే సవనాహా॥ పృథ
 ద్విసేష్యశ క్తే దేకస్మిన్నేవ నాసరే॥ శాద్ధత్రయం ప్రకుర్వీతవైశ్య
 వంతుతాంత్రికమితి॥ మనురపి॥ అలాభే భిన్నకాలానాం నాందీశాద్ధ
 త్రయంబుధా॥ పూర్వేన్యైర్వైప్రకుర్వీత పూర్వాహ్లామాత్మపూర్వక
 మితి॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ నాందీముఖే వివాహే చక్రపితామహా
 ర్యకమ్॥ అపిజీవత్పితా నాందీశాద్ధం కుర్యాచ్ఛుభాగమ్॥ పితృశ్చప్ర
 పితామహాద్యుద్విశ్యతు యథావిధి॥ ఏభ్య ఏవ పితాదద్యాత్తేభ్యోదద్యా
 త్స్వయంసుతః॥ జీవమానేపి పితరినాందీశాద్ధం ప్రసజ్యతే॥ నాందీము
 ఖేకర్మణి సంప్రవృత్తే పితర్యహో జనతీయస్య పుంసః॥ యేభ్యశ్చదద్యా
 త్స్వపితాస్వయం చ ఏభ్యశ్చదద్యాదితి శాస్త్రసిద్ధమ్॥ నాందీ శాద్ధం
 కుర్యాదిత్యుక్తం భవతి॥ ఉక్తంచ కాలచంద్రికాయామ్॥ శ్లో॥ నాందీశా
 ధ్ధం పితాకుర్యాత్పుత్రేపుత్ర వివాహాయోః॥ ఉక్తరేషు వివాహేషు స్వ
 యంకుర్యాత్తు నాందీకమితి॥ తత్కర్మం కుర్యాదిత్యపేక్షాయాంగంగాభ
 ట్టియేశాతాతపః॥ నాందీశాద్ధం పితా కుర్యాదాద్యే పాణిగ్రహేబు
 థ॥ అతిఉత్థ్వంసుతః కుర్యాదేభ్య ఏవేభ్య పావతి॥ సూత్రార్థ సంగ్రహ
 కారః॥ సత్యాంమా తరిజీవంత్యాం శేష వర్గాసమర్చయేత్॥ మాతా
 మాతానుజ్ఞానానా తో జీవంతో పితరంయశేత్॥ ప్రయోగపారిజాతే॥ జీవ
 మానేమాత్మవర్గే మాతామహ్యాదివర్జయేత్॥ ఏట్టిండవిధి నాకుర్యా
 త్తీర్థశాద్ధేమహాలయే॥ పితాదిజీవనేవిష్ణుః॥ పితరిజీవతియశ్శాద్ధంకు
 ర్యాత్॥ యేమాంపితాకుర్యాత్॥ తేమాంకుర్యాత్॥ పితరిపితామహే
 చజీవతియేమాంపితామహస్తేమాంకుర్యాత్॥ పితరిపితామహే ప్రపితా
 మహే చజీవతి నైకుర్యాత్॥ ఏకద్వితిజీవన పూర్వవదేవత్యర్థః॥ త్రిమ
 జీవత్పునైవకుర్యాదితి పరిశిష్టే సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ అసగోత్ర

యజుష శ్రాతస్సర్తాను క్రమణికాయాం.

స్సగోత్రో వాయుతచార్యశాపాయనః సతూప నేయపితా దీనుద్దిశ్యాభ్యుక్త
 దయంచ శేత్ । కన్యకాయామయం మార్గోమునిభిః పరిక్షేపితః ।
 ఇత్యుక్తం యాజ్ఞైశ్చైవ్యావిద్భి ర్వృక్షైః పురాతనైః । తస్మాద్భిపుత్రీ
 కృతిపుత్రికాత్మజానూతా మహా న్యాఖలరిక్తహారిణః । తథాఽసురో
 ద్యాహితకన్యకాత్మజా స్తచ్చాభిర్ధృక్వ్యే వ్యాధికారిణస్త్రయః॥వృద్ధౌ
 గయాయాంచ మహాలయే కురుక్షేత్రే ప్రయాగాద్యఖలేషు కర్మసు ।
 మాతామనాశాన్ధిమేఽధికారిణో భవం త్యమాదిష్వపి వేరిశేసదే
 తిః॥కంచ । స్మృత్యర్థినాశే స్వపితృభ్యః పితా దద్యాత్పుత్రసంస్కార
 కర్మసు । యావద్వివాహం పుత్రస్య తావదేవహి తత్పితా । నాందీ
 శాన్ధిపితా కుర్యాదాద్యే పాణేగ్రహేబుధః । అతఃపూర్వం సుతః
 కుర్యాత్పితౄణాం తద్ధినైపితుః । యథా జీవన్మితా నాందీ శాన్ధిం
 కుర్యాద్విధానతః । పితౄర్మాతా మహాదీనా మేష కర్మస్సనాతనః॥
 ఏకస్మింశ్చేదితేశాన్ధిమేకైకం వృద్ధిసంజ్ఞకమ్ । శుభాభీకవిధవత్కు
 ర్యాదేకస్మిన్నపివాదితః । హేమాద్యా ॥ నాందీముఖే వినా హేచ
 ప్రపితా మహాపూర్వకమ్ । నామసంకీర్తయే ద్విద్వాక్ అన్యత్రపితృ
 పూర్వకమ్ । నాందీముఖవిధస్సమాప్తః ॥ ౧॥

అథ పున స్సంధానమ్

వధూముత్తరత ఉపవేశ్య స్వయందక్షిణతలసీనః॥ఆచమ్య...
 ఏవం... ప్రీత్యర్థం అనుగతవ్యాగ్నేః పునః స్సంధానాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణః
 ప్రదంగ త్వేనతదాకాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ
 మహాఽనైస్సనా స్వస్తిపుణ్యావావాచనం కరిష్యే॥ ఆకాశస్యేషున
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాం
 కృత్వా తతిః పుణ్యాహం వాచయిత్వా పునః ప్రాణానాయమ్య ఏవం
 శుగ... శుభతిథా శ్రీమా... గోత్ర... నామధేయశ్రీమతిః... గోత్రస్య
 ... నామధేయస్య మహాధర్మపత్ని సమేతస్య మహాపాత్రమితీయద్వా

రాశీపరమేశ్వరముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమజ్ఞాపాసనాంతరి
 తదినాదారభ్యంతర తిగపర్యంతం జ్ఞాపాసనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం
 వైశ్వదేవేంతరితేపునర్వైశ్వదేవాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రతిపద్ధోమేంతరి
 తేపునః ప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తిసంభవత్ప్రాయశ్చిత్తం
 కరిష్యే॥ పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్త సంపత్సమవాప్తిహే
 తవస్సముద్ధితావత్కులధూమ కేతవః॥ అపారసంపారసముద్రసేతవః పు
 నఃకుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ అపద్మనద్వాంతసహస్రభానవస్స
 మీహితార్థార్పణకామధేనవః॥ సమస్తతీర్థాః బువత్ప్రమూర్తయోరక్షం
 తుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ అధివ్యాధిహరణ్యాణాంమృత్యుదారి
 ద్రవ్యవాశనమ్॥ శ్రీపుష్పికీర్తిదంపందేవిప్రశ్రీపాదపంకజమ్॥ అశేషేహేపరి
 షన్నదీయాంష్ఠాననామ వధార్యమయాసమర్పితామిమాంపరిషద్దక్షి
 ãంయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్య॥ మమజ్ఞాపాసనాంతరితదినాదారభ్య
 ఏతత్తిగపర్యంతం జ్ఞాపాసనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం వైశ్వదేవే
 ంతరితేపునర్వైశ్వదేవాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రతిపద్ధోమేంతరితేపునః
 ప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిన్యఉపదిశ్యమామను

గృహ్లాంతు భవంతు॥ జ్ఞాపాసనాధికారసిద్ధిరస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు॥
 జ్ఞాపాసనాధికారసిద్ధిరస్తు॥ పునఃప్రణానాయమ్యవినం... ప్రీత్యర్థంధర్మ
 పత్నీసమేతస్యనుమశరీశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యాజ్యకృచ్ఛాగ్న్యచరి
 ష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణాశనమ్॥ స్వర్ణంహి
 శంకరంయన్మదత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతి స్వర్ణదానందత్వా
 శ్లో॥ ధన్యంకరోషి దాతార మివాణోశేవరత్రచ॥ యన్మాతస్మాద్భి
 వంమేన్మాదత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతిధాన్యదానందత్వాశ్లో॥ కా
 మధేనో స్సముద్భూతం సర్వకతుఃసంస్థితమ్॥ దేవానామాజ్యమా
 హరణుత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇత్యాజ్యదానం దద్యాత్॥ శ్లో॥ హిర
 గ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావనా॥ అనంతపుణ్యఫలద మత శ్శా
 ణ్ణివ్రతుశ్చమే॥ ఇకం కృచ్ఛత్రమివశ్యా గ్నా యు యథాశక్తిం॥

రణ్యం శ్రీమహావిష్ణు ప్రీతింకామ మమానఃతుభ్యమహంసంప్రదదేనమ
 ము ఇతిహిరణ్యదానం దద్యాత్ || ఏవంగుణ... శుభతథామయాక్ష్మతై
 రేభిస్స్వర్ణ ధాన్యాజ్యకృతైః || ర్భగవాన్ సర్వాత్మికః శ్రీమహావిష్ణు
 స్సుప్రీతో వరదోభూయాత్ || మమశరీరశుద్ధిర స్త్వితిభవంతో బ్రువం
 తు || శరీరశుద్ధిరస్తు || ఏవ... ప్రీత్యర్థం మమాపాసనత్యాగదోషనివృత్త్య
 ర్థం తండులసహితాజ్యదానంకరిష్యే || తదంగ త్వేన గ్రాహ్యమభ్యర్చ్య ||
 అనై స్మ బ్రాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయయశశ్శాఖాధ్యాయ
 నే... గోత్రాయ... బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహితే || శ్రీమాన్... గో
 త్ర... దాతాధిర్మహత్మీ సమేతోఽహం హూమాతీక్రమణదోషనివృ
 త్త్యర్థం హోమద్రవ్యదానం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమః దేవస్య
 త్యా... పతిగృహ్యతు || దానార్హ్యుగ్ధార్థం దక్షిణాంతుభ్యమహం... న
 మమశ్లోమాసత్రయేతుకృచ్ఛ్యం వ్యాజ్ఞే గ్నా సేద్విగుణాభివేత్ || త్రిగు
 ణానవమాసేతుపంచకృచ్ఛ్యాగ్నివత్సరే || పష్టప్రస్థమిదం హన్యోప్రస్థ
 త్రికమిదం ఘృతమ్ || ఔపాసనార్హమాఖ్యాసం నర్పిరస్యమసీషిభిః || ఏవం
 ప్రకారేణ హోమద్రవ్యదానం కుర్యాత్ || పునఃప్రాణ నాయన్యః
 ఏవం... శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం అనుగత్యాగ్నేః పునస్సంధానాఖ్యంక
 ర్మకరిష్యే || స్థాదిహోత్రేభిరాద్యగ్నిప్రతిస్థాపనాంతంకృత్యా సమిధమా
 దాయాత్ || ఉపావరోహ చార వేదఃపుస్త స్త్వందేవభ్యోహవ్యంవహ
 నఃప్రజానః || ఆయుః ప్రజాగ్ం క్షయమస్మానుభేద్యాజప్రా దీదిహినో
 దురోశే || తదగ్నా సమిధం ఏక్షిప్యః బహిర్గతనాశ శ్వేత్ ఉపావరోహ
 ణా నకర్తవ్యమ్ || అగ్నింధవాదిచతుష్పాత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ||

పునస్సంధానాహారయః

మహావిష్ణువాక్, మన్మోక్షార్థి, రక్షదస్య, తమస్తి

గోంశ, తంతుం తన్వక, ఉద్భవ్య స్వాగ్నే, ఉదుత్తమం, ఉద్వయం,
 ఉదుత్యం, చిత్రందేనానా, మగ్నే భ్యావత్, న్నగ్నే అంగిరశ్యతం, పున
 నూజ్జా, సహరయ్యేతి చతుదశా జ్యాహుతి స్వాత్వా । పూర్వ
 పరిషేచనంకృత్వా । స్రువేణ చతుర్గ్రహీతం గృహీత్వాన్వారభా
 యామ్ ॥ అయాన్వాగ్నేఽస్యభిస్తీప్తత్య మిత్త్యమయూఅసి । అయ
 సా మనసా ధృతోఽయసా హవ్యయూహిషేఽయానో ధేహి ధేష
 జగ్న్స్వాహా ॥ అయసేఽన్నయ ఇదమ్నమమ । స్రువేణాజ్యమాదా
 య । ఓమ్భూభృతస్సుత స్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ।
 చతుర్గ్రహీతం గృహీత్వా మహాహవిష్టాతా । సత్యహవిరధ్వర్యుః ।
 అచ్యుతపాజాఅగ్నితే । అచ్యుతమనాఉపనక్తా । అనాధృష్యశ్చప్రశశిధృ
 వ్యశ్చయజ్ఞస్వాభిరౌ । అయాస్యఉద్దాతా । వాచస్పతేహృద్విధేవా
 మకా । విధేయ తేనామవిధేస్త్యయస్మాకంనామ । వాచస్పతిస్సామమ
 వాత్ । మాదైవ్యస్తంతుశ్చేతమా మనుష్యః । నమోదివేనమఃపు
 థివ్యస్వాహా ॥ వాచస్పతయే బ్రహ్మణ ఇదంనమమ ॥ ఏకం - ద్యే-
 త్రిణి-చత్వారి । మనో జ్యోతిర్జ్వలతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞంన
 మిమం దధాతు । యాఇష్టా ఉషసో విముచశ్చ తాస్సందధామిహ
 విహమృతేనస్వాహా ॥ ఉషసానిమృగ్య ఇదంనమమ । యదస్మిన్
 యజ్ఞేఽంతరగామమంత్రేతాకర్మతోవా । అనయాఽహుత్యాతచ్ఛమ
 యామినర్యం తృప్యంతు ధేవా అవృధంతాం మృతేన స్వాహా । ॥

వేధ్య ఇదం నమమ । త్రయస్త్రిగంశ తంత్రోయే వితర్నికే । య
 ఇమం యజ్ఞగ్ స్వధయాదదంతే శేషాం చిన్నంశ్రవ్యేతద్దధామి స్వా
 హామర్కోదేహగ్ం అప్యేతుస్వాహా ॥ దేవేధ్య ఇదం నమమ । తం త
 స్వప్రజనా భానుమన్విహిత్యోతిష్మతః పథోరతు ధియా కృతా గాత్రు
 ల్బణావయశోగువామస్తోమ సుర్భవజనయా దైవ్యంజయగ్ స్వాహా ॥
 అగ్నయేతంతుమత ఇదం నమమ । ఉద్భుధ్యస్వాగ్నే కరతాగ్న ప్యే
 నమిష్టాపూ దేసగ్ం సృజే థామ యంచ । పునఃకృత్వాగ్ స్వా
 పితరంయువాస మన్వాతాగ్ం త్వయితంతు మేతగ్ స్వాహా ॥ అగ్న
 యేతంతుమత ఇదం నమమ । ఉదుత్తమం వరుణాపాశే మస్మదవాధమంవి
 మధ్యమగ్ శ్రే థాయ । అథావయమాదిత్యవ్రతేత వానాగవా అదితయే
 స్వామస్వాహా ॥ వరుణాయాదిత్యా యేదం నమమ ॥ ఉత్వయంతమసన్నది
 కశ్యంతో త్యోతిరుత్తంమ దేవందేవత్రాసూర్యమగస్త్యోతిరుత్త
 మగ్ స్వాహా ॥ సూర్యా యేదం నమమ । ఉదుత్యంతాతవేదసం దేవం
 వహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యగ్ స్వాహా ॥ సూర్యా యేదం
 నమమ । చిత్రం దేవానా ముదగాదనీకం చతుర్మితస్య వరుణస్వా
 గ్నేః । ఆప్రాధ్యావాపృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మాజగత సస్థుష
 త్స్వాహా ॥ సూర్యా యేదం నమమ । అగ్నేఽభ్యావర్తి వ్నభివ్రతవ
 త్స్వాయుతా వర్చసాసన్యా మేధయా ప్రజయా ధనేన స్వాహా ॥ అ
 గ్నయేఽభ్యావర్తివ ఇదం నమమ । అగ్నే అంగిరశ్చరంతే సంత్యాపృ

తస్మాన్మంత్ర ఉపావృతః॥ తాసాంపాపస్య పాపేణపున ర్నోవప్యమా
 కృధిపునర్నో రయిమాకృధిస్వాహా॥ అగ్న యేఽగిరనభదంనమమ॥
 పునరుజ్జానివ ర్తస్యపునరగ్న ఇషాయుషా॥ పునర్నః పాహివిశ్వతస్సాస్వ
 హా॥ అగ్న యభదంనమమ॥ సహరయ్యానివతఃస్వాగ్నే పిస్విస్త్వ ధార
 యా॥ విశ్వస్నియా విశ్వతస్పరి స్వాహా॥ అగ్న యభదం నమమ॥ సు
 వేణాజ్యమాదాయ॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యేఽఽంభూద్భవ స్సువనా
 హా॥ ప్రజాపతయభదంనమమ॥ ద్వాదశగృహీతేనసుచంపూరయిత్వా॥
 ఏకం దేవే తీనే॥ చత్వారి పంచ షట్ సప్త అష్టా నవ దశఏ
 కాదశ॥ ద్వాదశ॥ ఓమ్॥ సప్తతే అగ్నే సమిధస్సప్తజహ్వస్సప్తర్ష
 యస్సప్తధామప్రియాణి॥ సప్తహోత్రాస్సప్తధా త్వామజాతిసప్త
 యోనీ రాపృణ స్వామృతేన స్వాహా॥ అగ్న యేనప్త... నమమ॥

అదితేఽన్వమగ్న్స్థాః (ఇతిదక్షిణతః ప్రాచీనమ్) అనుమతేఽ
 న్వమగ్న్స్థాః (ఇతిపశ్చిమదీచీనమ్) సరస్వతేఽన్వమగ్న్స్థాః (ఇత్యు
 త్తరతః ప్రాచీనమ్) దేవసవితః ప్రాసావీః (ఇతి సమంతం) పరిషిచ్య॥
 అనేన పునస్సంధానవహామేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీయశ్చ
 శ్వరస్సుప్రీతాతు ఏతత్ఫలం శ్రీయశ్చేశ్వరార్పణమస్తు॥

శ్లో॥ విచ్ఛిన్నవహ్ని స్సంధిత్వే పరిధీ నృహలేన్నతు॥ చరుం
 జయాదికం కుర్యాన్న సందేహః కపర్దినా॥ పునస్సంధానవహ్నాతు
 పరిధిప్రహరణానహి॥ జయాదివహ్నిక ర్తవ్యోనసందేహః కపర్దినా॥
 ఆత్మన్యారోపణ త్సూర్యమనలే శాంతిమాగతే॥ పునస్సంధానవేళా
 యామాదా నోపావరోహణం॥ అగ్న్యచారవిహీనోయ శ్వరకాల్

...గోత్రః + నామధేయః ధర్మపత్ని సమేతోఽహం - శ్రీమతః... గోత్రః
 స్య + నామధేయస్య మమధర్మపత్ని సమేతస్య మమోపాత్త దురితక్ష
 యద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతరాపాననంతండులైహోష్యా
 మి॥ ఇతి సంకల్ప్యః ఓంభూర్భువస్సువరోమ్॥ చత్వారిశ్శృంగారీ
 అస్య పాదాద్వేద్యే శ్రీరేసప్తపాపానాం అస్య... విశ్వతోముఖః॥ ప్రాజ్ఞుభా
 గ్నో మనూభిః ముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ, వరదోభవ
 యథో క్షజిహ్వాయా వావిర్గృహాణః ఓంభూర్భువస్సువః ఓంతస్సవితు
 ర్వరేణ్యం భగ్నోదేవస్యధీనుహి । ధియో యోసః ప్రచోదయాత్ ।
 సోద కేవలాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్యా అలంకృత్య అగ్న
 యేనమః- హుతవహాయనమః- హుతాశినేనమః- క్షిప్తవత్సనేనమః
 దేవముఖాయనమః- సప్తజిహ్వాయనమః- వైశ్వానరాయనమః- జాతవే
 దసేనమః॥ ఇత్యలంకృత్య॥ పరిషేచనం- అత్తతేఽను మన్యస్వ । అను
 మతేఽను మన్యస్వ । సంస్వతేఽను మన్యస్వ । దేవసవిత్రః ప్రసువ । ఇతి
 సమంతం పరిషేచ్య॥ ఓంసూర్యాయస్వాహా॥ సూర్యాయేదం నమః॥ ఇతి
 మధ్యేఽగ్నౌజహూతి॥... అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్వి
 ష్టకృతిదం నమః॥ అగ్నేరుత్తరపూర్వదేశేజహూతి॥ ఓంఓంసుభతి
 థా॥ ఆహుతి సంస్కృతాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతి హూమంకరిష్యే॥ య
 త్రేవేద్యవనస్పతే దేవానాం గుర్యానామాని । తత్రహవ్యాని గామయ
 స్వాహా॥ వనస్పయదం నమః॥ అద్దితేఽన్యమగ్గ్స్థాః + దేవసవిత్రః
 ప్రాపాదీ॥ ఉపస్థానమ్॥ అగ్నేత్వత్తో అంతమః॥ ఉతిత్రాతాశివోభవ
 రూదః॥ తంత్రాశోచిషదీదివ॥ సుమ్నాయమానమీమహే సఖభ్యః॥

సురస్మిర్వసుశ్రవాః | అచ్ఛావక్షీద్యుమత్రమోరయందాః | సనోబోధి
 శ్రుధీ వావముదుష్యాణో అఘాయతస్సమస్మాత్ || హూమసాద్దు
 గ్యార్థ మనాజ్ఞాతరీయమంత్రజపంకరిష్యే | అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం
 యజ్ఞస్యక్రియతేమిధు | అగ్నేతదస్యకల్పయత్విగ్ంహివేథ యథా
 తథం | పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞఃపురుషసమ్మితః | అగ్నే తదస్య
 కల్పయత్విగ్ం హివేథయథాతథమ్ | యత్పాక్షతామనసా దీనదక్షా
 నయజ్ఞస్య మన్వతే మర్యాసః | అగ్నివృథోతా క్రతువి ద్వజానా
 యజ్ఞోదేవాగ్ంఋతుశోయజాతి | అనేనప్రాతరానాసన హూమేన
 భగవాన్ సర్వదేవాత్మకః శ్రీయజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీణాతు | శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్ష
 గమస్తుశో || స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాంయశః ప్రజ్ఞాం విద్యాంబుధ్ధిం శ్రీ
 యంబలం | ఆయుష్యం తేజఆరోగ్యందేహి మేవావ్యహానానాయస్యస్మై
 త్యాచనామోక్త్యా తపోహామక్రియాదిషు | న్యూనంసంపూర్ణతాం
 యాతినద్యోవందేతమచ్యుతమ్ | మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీ
 నంహుతాశన | యథుతంతు మయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే...చతు
 స్సాగర పర్యంతం గోత్రాహ్వాదేభ్య శ్శుభంభవతు... గోత్రముచ్చా
 ర్య | అహంభోఅభివాదయే | బ్రహ్మత్సమక్షిత్రీ భృద్వృద్ధవృష్టి
 యం త్రిష్టభౌజశ్శుభిత ముగ్రసిరం | ఇంద్రస్తామేన పంచదశేవ
 మధ్యమిదంచాతేన సగలేణరతు | (ఈమంత్రముకొండలు ౧౫కొటకు చల్చు
 యన్నయ) అథ ప్రదక్షిణకుర్యాత్ | నమసైగార్హ పత్యాయ నమ
 సేదక్షిణాగ్నయే | నమ ఆవాననీయాయమహావేద్యేనమోనమ || కాం
 దద్వయోప వాద్యాయకగ్మబహ్వాస్వరూపిణే | స్వర్గావర్గయావాయ
 త్త్యజేళాయ నమోనమ | యజ్ఞేళాయుత గోవింద మాధివా నంతే

శేషవ! కృష్ణ విష్ణోర్వాషీ శేష వాసుదేవ నమోస్తుతే! అహంపరస్తాదహ-
 మవస్తాదహం జ్యోతిమావితమో నవార! యదంతరిక్షం తదుమేపితా-
 భూదహగ్ం సూర్యఃసుభయతో దదర్శాహం భూయాసము త్తమస్స-
 మానాసాం॥ బ్రాహ్మణాశ్చేర్వాదఃకర్తవ్యః॥ (అగ్నినితత్మాశోపణము చేయు
 నప్పుడు) యా శేఅగ్నేయజ్జయా తనూస్తయేహ్యారో హుత్యా నం!
 అచ్చా వసూని కృణ్వత్సే సర్యాపుమాణి! యజ్ఞో భూత్వా యజ్ఞ-
 మాసీదన్వాం యోనింజాత వేగో భువతజాయమానః సక్షయవహి!
 యత్యేవాసనమ్॥ (సాయమాపాసనమ్-అని పాయంకాలమునసంకల్పింప నలయును)
 అగ్నయే న్వాహ! అగ్నయ ఇదం నమమ! అగ్నయే స్విష్టకృతే న్వాహ!
 అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం నమమ! ఇతి హుత్యా॥

అథ లఘుపునస్సంధాన విధిః.

“నిత్యోధార్యోయమగ్నిర్యది సమనుగతో మంధ్య ఇతాది
 నోక్తావహ్నుర్విత్తి! సైదేనోనిరసనముపవాసశ్చపత్యుశ్చపత్న్యాః!
 నా శేచైవాపహశే జ్వలనముపసమాభాయనంసృత్యపర్విశ్చాయా-
 శ్చవ్యాహృతీ ద్వేహుతభుజ జహుయా త్సుక్సువాభ్యాం క్రమేణ!
 ఆచమ్య...వపంప్రీత్యర్థం అనుగత స్వాగ్నే! పునస్సంధానాఖ్యంకర్మ
 కరిష్యే! శ్లోఠియాగారాదగ్ని మాహృత్యాయతన విధినాగ్నిం
 ప్రతిష్ఠాక్య అగ్నింధ్యాత్వా లంకృత్య॥ చతుష్పాత్రపయోగంకృత్యా!
 అది శేఽనుమన్య స్వేత్వాదిభిఃపరిషిచ్య! సకృద్గృహీతంగృహీత్వాన్వా-
 రభాయామ! అయాశ్చాగ్నే స్యనభిత స్తీశ్చసత్యమిత్త్వ మయాలసి!
 అయస్తామననాధృతోఽయనాహవ్యమూహిషేఽయనోధేహి భేష్ఠ
 ఇద్గన్వాహ॥ అయసేఽగ్నేయ ఇదం (నమమ)! నువేదాజ్

సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే । ఓంభూర్భువస్సువస్వాహా । ప్రజాపతయ
ఇదం (నమమ) ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా । జౌహననం కుర్యాత్ ।

అథీతవేదస్యగృహస్థహీత్వానిధాయ వహ్నింవిధినాసమింధే
త్ । ఆజ్యంతుసంస్కృత్యసకృద్గృహీత్వాపరిష్త్వజేఽగ్నోజవామయా
దయాశ్చప్రాప్యశ్చిత్తేషుహోమేషుచతుష్పాత్రప్రయోగః॥ నాఘా
రాచక్షుషీచైవ ప్రణీతీర్ధ్మం వినాకృతం । నాఘారా నాజ్యభాగాచన
చేద్ధ్మంనజయాదయః॥ చతుష్పాత్రప్రయోగేతునశ్చిత్త్యంతింకపర్దినా॥
ఏవమే వోత్తరాణి చలఘుపునస్సంధానాని కర్తవ్యాని ।

అథజౌహననవిధిః ।

ముఖ్యోగాగశ్చవిఖ్యాత ఇతి ధర్మో వ్యవస్థితః । ముఖ్యంకర్తు
మశక్తానాం గాణవీపవిధీయతే ఇదాపింగళినాపీభ్యాం నిసార్జ్యపాద
యాంబుజాత్ । తాభ్యామానావా యేద్వహ్నింతాభ్యాముద్వాసయే
ద్ధృది । అక్షతానింధమాదాయ సమ్యగ్వాయం నిర్మవ్యాచ । మంత్రే
ముక్త్యాన్యాశ్చవహ్నింవమన్నగ్నే వినితీ చేత్ । జౌహవరోహే...దుర్లో
గే । రిదగ్నా సమిధంనితీ ప్యప్రాణానాయమ్య ఏవం...ప్రీత్యర్థంసాయం
ప్రాతరాహాసనంతందులైహోమ్యామి । జౌహననప్రయోగంతార్జ్యముక్తిమ్ ।

అథ మదాహుతితందులనైశ్వజేవమ్ ।

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం సాయంప్రాతరా హాసనహోమేషదాహుతి
తందులనైశ్వజేవంకరిష్యే । పూర్వపరిషేచనంకృత్వా । అగ్నయేప్వా
హా । అగ్నయఇదంనమమః । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహా । విశ్వేభ్యో
దేవేభ్యఇదంనమమః । ధునివాయభూమాయస్వాహా । ధునాయభూ
మాయేదంనమమః । ధువక్షీరయేస్వాహా॥ ధువక్షీరయఇదంనమమః ।
ధిర్ద్యురక్షీరయేస్వాహా । అచ్యురక్షీరయఇదంనమమః॥ అగ్నయేస్విష్ణు

కృతేస్వాహా॥ అగ్న యేస్విన్నకృతఇదంనమమ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృ
త్యా॥ బృహత్సామత్ర + + సగరేణత॥ అగ్నృపఘాతప్రాయ
శ్చిత్తం॥ పుకస్త్యాదిత్యా... కామాస్సాస్వాహా॥ దివానక్తః చాభ్యోవసు
భ్యోయద్రేభ్యోదిశ్యేభ్యోఇదంనమమ॥ యేభూతాః ప్రచరంతిదివానక్తం
బలిమిచ్చంతః॥ వితుదస్యప్రేమ్యాః॥ తేభ్యోబలింపుష్టికామోహరా
మిమయి పుష్టింపుష్టిపతిదధాతుస్వాహా॥ దివానక్తః చాభ్యోభూతే
భ్యః ఇమం బలిం దదామి॥ పాదౌ ప్రతౌశ్యాచమ్య॥ నమస్తేగార్హ
పత్యాయ + ఉమస్వ... శ్రీయతేశ్వర॥ యత్కరోమి యదశ్నామియ
జ్జహామి దదామియన్॥ యత్తపస్యామి వాస్తేయ తత్కరోమి
త్వదర్పణమ్॥ శ్రద్ధాంమేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిశ్రియం
బలం ఆయుష్యంతేజ ఆరోగ్యం దేహిమే హవ్యనాహన॥ ప్రమాదా
త్కుర్వతాం కర్మప్రచ్యవే తాధ్వరే యది॥ స్మరణ దేవ తద్విష్ణోః
సంపూర్ణంస్వాదితిస్మృతే॥ ఏతస్మిన్ మూలం మృగ్యమ్॥

ఆత్మారోపణమ్.

యాతే అశ్నయజ్ఞయా తనూస్తయే హ్యారోహతాత్మాత్మానం॥
అత్తావనూని కృత్యాన్నస్మై నర్యాపుమాణి॥ యజ్ఞోభూత్యాయజ్ఞ
మాసీదస్వాంయోనిం॥ జాతేవేదోభువ ఆజాయమానస్సక్షయవహి॥
యవాసంధీయతేవహి॥ ప్రాతర్మధ్యందినేఽపివా॥ తదాసాయంవిజా
నీయా త్సాయమాహుతిపూర్వకం॥ ఉపావరోహ త్పుర్వ మనలే
శాంతిమాగతే॥ పునరగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పున స్త్యేతిసమింధనం॥ ఉపావ
రోహణ దూర్ధ్వం శ్రూయతే సూతకద్వయం॥ కృత్వాచాపాననం
సాంగమగ్ని మార్శ్నిని నిక్షిప్తే॥ నిర్వమాపాననే కాతే వమనంయ॥

ప్రయత్నతః ! సర్వచూపాసనం కృత్వాచాత్మ న్యారోపయేత్పునః ।
జలసంయుక్తమేదిద్ధి ధారణం నిష్ఫలంథవేత్ । నిర్జలంధారణంకుర్యా
త్పుత్రదారాభిర్బద్ధయే । హవిషాం ధారణం చైవ సమారోపణపూ
ర్వకం । తతః పశ్చాన్న కుక్రీతధారణం నిష్ఫలంథవేత్ । యాతేలగ్నే
యజ్ఞయాతనూ... ఏహే । తేలగ్న ఇదంజప్త్యాహస్తేనాగ్నా ప్రత్యచ ।
త్రివారం నాసకృత్కృత్వా చాత్మన్యగ్నిం సమాపయేత్ ॥ స్ఫుటమం
త్రం జపేద్వాయు మాసమాప్తేర్నిగృహ్యచ । ఏవంత్రివారముక్త్వా
ఽగ్నోతప్తహస్తం ముఖేషీషేత్ । ఇతి ఆత్మారోపణమ్.

అపిశియనవిధిః.

శ్లో । స్వగృహేపాశ్చిన్ముఖాకుర్యాత్ శ్వాశులేదక్షిణాముఖః ।
ప్రత్యమ్ముఖః ప్రవాసేచ సకదాచి దుధమ్ముఖః । తృణేదేవాలయేచైవ
పాషాణేచైవ పల్లవే । అంగణద్వారదేశేతు మధ్యభాగేగృహస్యచ ।
రిక్తభూమౌ తదాలోష్టే పాశ్చ్యే లోచ్చిష్టసన్నిహే । కూన్యాలయే
శ్మశానేచ పృశ్చిమూలే చతుష్పథే । మాతావా ధగ్నినాపితిథా
చాన్యస్త్రియోఽపివా । ఏతానాం సన్నిహేచైవ సస్వపే ద్భాగ్నివా
ణక్వదిత్ । చందనంచానులిప్య్యాగేధృత్వాపుష్పాణిదంపతీ । తాంబూ
లచర్మణా కృత్వాప్రదీపే ప్రాఘసంచరేత్ । దీపేనష్టేతు యస్సంగం
కరోతిమనుజో యది । యావజ్జన్మదర్శిద్రత్వంసంతగేర్నాత్రనంశయః ॥

తా । స్వగృహేఽంబ పాశ్చిన్ముఖః, డై నశియనింపనలయను, శ్వాశులేగృహంబునదక్షి
ణాభిముఖః, డై శియనింపనలయను, ప్రవాసంబునప్రత్యమ్ముఖః, డై శియనింపనలయను
ను- ఉత్తరాభిముఖముగ నెన్నుకొని శియనింపనూడదు తృణమునందును, దేవాలయ
మునందును, పాషాణమునందును, పల్లవమునందును, అంగణమునందును, ద్వారదేశమునం
దును, గృహమధ్యభాగమునందును, రిక్తభూమియందును, లోష్టములయందును, పాశ్చ్య
మునందును, ఉచ్చిష్టసన్నిధియందును, కూన్యాలయమునందును, శ్మశానమునందును, వృ
క్షములయందును, వాలుగునోరలుగల ప్రదేశమునందును, తల్లి అక్క పెండ్లలకు
స్త్రిలయొక్క సన్నిధియందును, శియనింపనూడదు దంపతులిగుత్తురును చందనాని

తిప్తజేనులై పుష్పదులనుధరించి తాంబూలచర్మణమును జేసిచక్కఁగ దీపమునువ
లింగించుకొని మైథునకర్మ నాచరింపవలయును, దీపములేక యేదంపతులుసంభోగము
చేయుదురో వారిసంతానము బ్రతికియున్నంతవఱకును దారిద్ర్యముననుభవించుననుట.

గ ర్భా ధా న మ్.

ఋతుస్నాతాయాం భార్యాయాం శుభేఽహని పునస్సంధా
నాదిజౌపాసనాదికం కృత్వా...రాత్రౌశుభలగ్నే గర్భాధాన మితి
కర్తవ్యమ్॥ ఆదాగగాధిపతిమభ్యర్చ్య॥ఆచమ్య...ఏవంగుణ...శుభ
తిథౌమమదంపత్యోః ఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మ
కర్ష్యమాణః...మహాజనైస్సహకర్మణః పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥
ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగగాధపతిపూజాంకరిష్యే॥
గగాధపతిపూజాం కృత్వా ఓంకర్మణః పుణ్యాహంభవతో బ్రువం
త్విత్యాదిపత్ని మార్జనాంతంకుర్యాత్॥ తతఃనధూవరా నూతనవస్త్రా
లంకారాదికంధారియేతాం॥

ఓం అర్చితప్రార్చిత॥ సుమంగళీరియం వహూరిమాగ్ంసమేత
పశ్యత॥ సాభాగ్యమన్యైర్దత్త్వాయాధాస్తం విపరేతన॥ ఇతి మంత్ర
ముచ్చార్య తత్తద్దాతృనామ వదేత్॥ ఇతివధ్వా॥ యువంవస్త్రాణిపీత
సావసాధే యువో రచ్చిద్రా మంత్రో హస్తగ్ం॥ అవతిరత మన్య
తాన్తి విశ్వాఋతేన మిత్రావరుణానచేధే॥ ఇతిమంత్రముచ్చార్యతత్త
ద్దాతృనామవదేత్॥ ఇతివరస్య॥ నూతనవస్త్రాణిధృత్వాఽచమ్య॥ఏవం
గుణ...శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుర్వరోచ్యశోబలాభివృద్ధ్యర్థంఅ
స్యాంభార్యా యాంప్రథమగర్భసంస్కారద్వారా నర్వగర్భ శుద్ధ్యర్థం
గర్భాధానాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ఉత్తరోవరః॥ నారికేళఫలపుష్పతాంబూ
లదక్షిణాదికంగృహీత్వా॥ ఆరోహణానుముపబత్వాన్వభాహుంకు
వ్యవస్థామాగ్ంసుచునన్యమాన॥తస్యాపుష్కలంమిశ్రువానద్యు

నీబ్రహ్మం ప్రజాంజనయన్తా సరేతసా । అద్రకయాఽరణ్యాయతా
 మంశ త్పురుషంపురుషేణశక్తిః । తదేతేమిథునాసయోనిప్రజయాఽ
 మృతే నేహ గచ్ఛతిమ్ । అహం గర్భ మదధా మీషధీష్వః । వి
 శ్వేషు భువనేష్వంతః । అహంప్రజా అజనయంపితృగా మహంజని
 భ్యో అవరీషపుత్రాః । పుత్రిణామాకుమారిణావిశ్వ మాయుర్య
 శ్శుతిమ్ । ఉధాహిరణ్యపేశసావీతి హోతాక్షతద్వసూ । దశస్యం
 త్వాఽమృతాయ కగంశేమూఢో రోమశిగంవాఢో దేవేషు కృణు
 తోదువః । విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు త్వష్టా నూపాణిపిగంశితు । ఆసిం
 చతు ప్రజాపతి ధాతా గర్భం దధాతుతే । గర్భం ధేహి సినివా
 లిగర్భం ధేహి సరస్వతి । గర్భంతే అశ్వినా ... దేవా నాధస్తాం
 పుష్కరసరా । హిరణ్యయా అరణ్యం నిమగ్నతో అశ్వినా ! తం దే
 గభగగంవాచామహే దశేమమూసిసూతవే । యథేయంబృథిషమహీ
 తిష్ఠన్తీ గభగమూతధే । ఏవం త్వం గభగ మాధభ్య దశమమూసి
 సూతవే । యథాబృథివ్యగ్నిగభగవ్యార్య ధేత్వేణ గభగణే । వా
 యుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామి తే । విష్ణో శ్రేష్ఠేననూ
 పేద్రాన్యాం నార్యాం గచ్ఛిన్యామ్ । పుమాగం సంగభగ మాధేహిదశ
 మమూసి సూతవే । నేదమేష పరాపత సపుత్రః పునరాపతః । అస్యై
 మ పుత్రీకామాయైగర్భమాధేహియః పుమా । వ్యస్య రూనింక్ర
 త్తిరేవో గృహాపుమాన్పుత్రోధీయతాం గర్భోజింతు । తంమాతా

దశమాసా విధత్తుఁ నజాయతాం నీరతమస్సాహమ్ । ఆతే గ
 ర్భో యోని మేతు పుత్రా న్బాణ ఇవేషుధిమ్ । ఆనీరోజాయతాం
 పుత్రస్తే దశమాస్యః కరోమితే ప్రాణాపత్య మాగర్భో యోని
 మేతుతే । అనూనఃపూర్ణోజాయతా మశ్లోగోఽపిశాచధీః॥ పుమా
 గస్తే పుత్రోనానితం పుత్రా ననుజాయతామ్ । యానిభద్రాద్రీబీజా
 న్యష్టభా జనయన్తిన్ । తాని భద్రాద్రీ భీజా న్యష్టభా జనయన్తి
 నః । తైస్త్వం పుత్రాన్ విష్టన్త్వ నా ప్రసూ ధేనుకా భవ । కా
 మస్సమృధ్యతాం మహ్య మపరాజిత మేవమే । యంకామం కామ
 యే దేవ తంమే వామో సన్ధాయ । ఇతి వత్స మభిమంత్ర్య ।
 యథాస్థాన ముపవిశ్య । గర్భాధాన ముహూతక సుముహూర్తోఽ
 స్తు సూర్యాదీనాం...రస్తు । ఏవం...ప్రీత్యర్థం సత్సంతానసాభాగ్య
 ఫలావాప్త్యర్థంబహు సుపుత్రావాప్త్యర్థం ఫలప్రదానానికరిష్యే॥ప్ర
 వర్తన్తస్యః ప్రేయంప్రజయా భువనేశోచేష్ట । యాఃఫలిసిర్యా అఫలా
 అపుష్పాయాశ్చపుష్పిణే । బృహస్పతీప్రసూతాస్తానోమంచంత్యగం
 వానః॥శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలంప్రద వామినదాన్యగాం పుత్రపౌత్రాభి
 వృద్ధ్యర్థమతిశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । ఇదంఫలం సతాంబూలంసదక్షి
 గాకం...తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ । ఏవంసర్వత్ర బ్రాహ్మణే
 భ్యః ఫలప్రదానాని దద్యాత్ । బ్రాహ్మణాశీర్వాదః॥ రివ్యః॥ తియా
 పనాసంభోగం కుర్యాత్ ।

శ్లో॥ ఋతుః స్వాభావికః స్త్రీగాంరాత్రయ షోడశస్సృతా॥
 చతుర్భుజైః స్సార్థ మపరాభి స్సంస్వసమ్మతైః॥ తాసామాద్యాశ్చిర
 నైస్తు నింద్యా ఏకాదశీచయా । త్రయోదశీచ కేవాస్తు ప్రశస్తా దిక్

శాత్రయః । ఇతి మనువచనాత్ ॥ చతుర్థీప్రభృత్యాహడశీముక్త
శాంయుగ్మాప్రజానిశ్రేయసమృతుగమనమిత్యపదిశంతి । సమాప్తం

అథ పుంసవసమ్.

వ్యక్తేగర్భే త్పతీయే మాసి శుభతిథౌ పుష్యవత్ పౌష్యవత్
త్రేమ నాపత్న్యాః పుంసవసం కర్మకరిష్య ఇతి సంకల్ప్య పూర్వేష్య
రాభ్యుదయికం కృత్వా పరేష్యుదాంపతీమంగళస్నాతోభూత్యాచ
మ్య ఏవం... శుభతిథౌ యజమానిపహితేయజమానస్య + గోత్రోద్భ
వస్య + నామధేయస్య మమోపాత్తదురితక్షయద్వారాశీః పరమీశ్వర
ప్రీత్యర్థం మను ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం అస్యాం మను భార్యాయాం
జనిష్యమాణగర్భస్య పుంసూపతాప్రాప్త్యర్థంగర్భస్థపిడశుద్ధ్యర్థం పుం
సవనాభ్యం కర్మకరిష్యమాణతేదాకాశుద్ధ్యర్థం... నవాస్తస్తి పుణ్య
వావాచనంకరిష్యే । ఆదా నిర్విఘ్నం పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణా
ధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిపతిపూజాం పుణ్యవావాచనంకృత్వా
ఏవంగుణేత్యాదిశుభతిథౌ... మమపత్న్యాప్రభమగర్భసంస్కారా
నావర్వగర్భసంస్కారార్థం పుంసవనాభ్యం కర్మకరిష్యే । ఇతి కేచిత్
సంకల్ప్య ఏవం + శుభతిథౌ క్రిమా + గోత్రం + నామధేయం, శ్రీమ
తః + గోత్రస్య + నామధేయస్య మనుధర్మపత్నీ సమేతస్య మమోపా
త్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మను ఆయుష్యాభివృద్ధ్య
ర్థం అస్యాం మనుభార్యాయాం జనిష్యమాణగర్భస్య పుంసూపతాప్రా
ప్త్యర్థంగర్భస్థపిడశుద్ధ్యర్థం పుంసవనాభ్యం కర్మకరిష్యే । వధూందక్షిణ
తిక్షపవేశ్యస్వయముత్తిరగతీనాం పుంసాచమ్య... ఏవంపత్నీ సమేతస్య
మనుపుంసవనాంగర్వే నోధయోరక్షార్థం ధౌబంధనంకరిష్యే । ఇతి
ధౌబంధనపూజాంకృత్వా విశ్వేతాతే సవనేషు ప్రవాహ్యాయాచ

1. పుంసవసం క్రితేగర్భేతిష్యే

2. కార్యమదక్షిణానాగా నూర్పుంతేతితి తామత్తరభాగమగా నూర్పుతి
హిజాయామమను తేతి సంకల్పయమతేష్వి తిదశిణును స్మరించుచుండు.

కర్థమనువన్నిండ్రసుప్తతే। పారావతం యత్పురుసంభృతం వస్త్రసా
 వృణోశ్శరభా యషికబంధవే। ఇతివరస్య దక్షిణక రేబధ్నాతి॥ బృహ
 త్సామక్షత్రభృద్వృద్ధపృష్టియంత్రిష్ణుభౌజశ్శుభితముగ్రీరంఠంత్ర
 స్తామీనవంచద శేనమధ్యమిదంవా తేనసగ రేణరక్ష। వధ్వానామక రేబ
 థ్నాతి। రక్షౌబాధనముహూ ర్మముముహూర్తోఽస్తు । పుంసవనం
 వ్యక్తేగ శ్భి నిష్యేణన్యగ్రోధన్యయాప్రాచ్యుదీచీవాశాఖా తతస్సవృ
 షణాగ్ం శుంగామాప్యత్య సీమంతవదగ్నేరుపసమాధానాదిజౌపా
 సనాగ్నింబ్రహ్మల్యధ్యాత్వాఽలంకృత్యపరి స్తీర్య। అథవాలోకాగ్నిం
 ప్రతిష్ఠాక్య। పుంసవన హూమంకుర్యాత్॥ ఆచమ్య... ఏవం... పీత్య
 ర్థం మమతయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంమమ భార్యాయాంజనిష్యమాణగర్భ
 న్యపురూపతాప్రాప్త్యర్థంగర్భస్థి డశుప్త్యర్థంపుంసవన హూమంక
 రిష్యేతిదంగ మగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే। విధిప్రకారేణషట్పాత్రప్ర
 యోగం కుర్యాత్... పాత్రిప్రయోగకాలే శ్లో॥ ఫలద్యమేనసం
 యుతంవటాంకురం దృషత్సుతౌ। సుపాయనాయవస్త్రకంక్షీ పేత్సహై
 న పుంసవే। పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాం తేఽన్వారభాయాం॥ ధాతావ
 దాతున ఇత్యప్తాభిష్టుత్వా॥ సుచా ఆజ్యమాచాయ। ధాతా దదాతు
 నోరయి మిశానో జగతస్సతిః । సనః పూర్ణేన వావనత్ స్వాహా॥
 ధాతౌఇదంనమమధాతాప్రజాయ ఉతరాయకుశే ధాతేదంవిశ్వం
 భువనం జజాన దాతాపుత్రం యజమానాయదాతాతస్మా ఉహవ్యం

1. జౌపాసనాగ్నిని కాలచేదిధ్యానింది అలంకరించి పరిష్కరణలుచేసి పాతా
 నాదన కాలమును కేందుబండ్లుల ముగించిగురును సన్నికల్లు పాత్రరములను వస్త్ర
 మునుగూడా నాపాసింది ఆజ్యభాగాంతిక్కనుజేసి పర్చి
 ధాతావదాతనునది ముసలగు శనిమిదిహోమములను చేయుటయును

ఘృతవద్విధేనుస్వాహా॥ ధాత్రఇదంనమమ॥ ధాతా దదాతునోరయిద
 ప్రచీజీనాతుమక్షితాంనయం దేవస్య ధీమహి సునుతిగ్ంస్తత్యరా
 ధిసస్వాహా॥ ధాత్రఇదంనమమ॥ ధాతా దదాతుదాశుషేవసూని
 ప్త్రహాకామాయమీషుషేదురోణా తస్మైదేనామృతాస్సావ్యయం
 తాం విశ్వేదేవాస్తా అదితి స్సజోహా స్వాహా॥ ధాత్రఇదం నమమ॥
 యస్త్య హృదా కీరితామస్యమానోమ ర్భ్యంసుయ్యోజోహానీమి॥ జా
 తవేదో యశో అస్తాసు ధేహి ప జాభి రగ్నే అమృతత్వ మత్యాగ్
 స్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసఇదం నమమ॥ యస్మైశ్వగ్ంసుకృతే
 జాతవేద ఉహోక మగ్నే కృణావ స్సావ్యనం॥ అశ్వినగ్ంసపుత్రణాంవీర
 వంతం గోమంతగ్ం రయిన్న శతే స్వస్తిస్వాహా॥ అగ్నయేజాతవేదస
 ఇదం నమమ॥ త్వేసుపుత్ర శవసోఽవృత్రీన్కామకారయః - నత్వా
 మింద్రాతిరిచ్యతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయపుత్రీణ ఇదం నమమ॥ ఉక్తి
 క్తేహాను ఇంద్రం మమాద నీథేనీథే ముఘవానగ్ంసుతాన॥ యదీగ్ం
 సనాథః పితగ్ంస పుత్రా స్సమూనదతా అవసే హవంతే స్వాహా॥
 ఇ ద్రాయ నుఘవత ఇదం నమమ॥

స్వస్తిహవానావ్యధి స్సగ్ంస్ప శ్యాకగ్ం ప్రహరతి॥ అగ్నయ
 ఇదంనమమ॥ దుదాయ రింతిచరా యేదం(నమమ)॥ అపతిపస్పశ్యే॥
 అన్యకర్మణః నామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమం
 కరిష్యే॥ స్రువే గాఙ్గ మాదాయః॥ ఓచిస్త చ స్వాహా... జయాదిప్ర

జయాదిహోమమును చేసి స్వస్తిశ్చక్ర్యోమమును పరిధిప్రహరణమును సంపాదించి
 తునుచేసి అనాల్లాతాదిపక్షిద జాంతము మఱియు కర్మగు జేయవలయును॥

జూదనర్జనాంతే భవత్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాంతభ్యమహంసంపదదే
 నమః॥ అనవస్థాతయా కుమార్యాదృషత్పుత్రేదృషత్పుత్రేణవట
 శుంగాంపేషయిత్వా వస్త్రేణకరిస్తావ్య అపరేణాగ్నింప్రాజ్ఞుభముత్తా
 నాం నిపాత్య-పుగ్గంసవన మసీతియజహా అంగుష్ఠేన దక్షిణానాసికా
 చ్ఛిద్రదేశం నిసయేత్ పుగ్గంసవన మసి నాత మాగర్భాద్గిరత్యాశి
 షోవాచయిత్వా-అభిష్టే త్యభిమృశ్య-అభిష్ట్యాపాందశభిభిమృశా
 మిదశమాన్యాయ సూతవేయధైవసాముపవతేయథా నన్ముద్రవజతి-
 వ్రవంశేగర్భ ఏజతు సనా జరాయుగానిష్కృమ్యప్రణతిన్తత్వాయుమి
 బ్రహ్మవర్చసియశసి వీర్యేనా ద్యేదశమాప్రాంశ్చ శయనోదాత్రా
 హితథాత్ప్రతం । ఐతుగర్భో అక్షుశో జీవో జీవంత్యాః॥ ఆయమసి
 ర్యమయశగర్భమాపాదేన్ సురస్వణీః॥ ఇత్యభిమృశ్య తిలదేవపద్య
 స్వేతిద్వాభ్యామనోక్షేత్ - తిలదేవపద్యస్వనమాగ్ంసమసి నోదశం
 స్థవిత్త్యవపద్యస్వనమాగ్ంసేషునన్నావసునబద్ధ మసిమజ్జను నిరేతు
 పృశ్ని శేవలగ్ంశునేజరాయుత్తవే- ఇత్యనోక్షేత్ - బ్రాహ్మణభ్యో
 యథాశక్తి హిరణ్యం దద్యాత్ । బ్రాహ్మణా భోజయేత్ । తతః బ్రా
 హ్మణాశీర్వాదః॥ శ్లో॥ పరిస్తావ్యచః స్త్రీణ వధూతిద్వన్ని వేశయేత్
 తత్రోత్తానాం నిపాత్యేనాం దక్షిణాంగుష్ఠతోరసం । దక్షిణానాసికా
 చ్ఛిద్రదే తంపుంసవనమంత్రితః॥ నిసయేత్సావధూపశ్చాత్పుమాంసం
 వినియత్సిధా । అన్వారభ్యవధూ పూర్వంహోమస్సీమంతివద్భవేత్ ।
 క్రహరోపిచ సంహ్రియా శేవ ఇతిసంస్మృతః ॥ చంద్రచూడియే॥

1. హోమమును కేసిరిఃస్వలగాని స్త్రీచేమత్రిపండ సునారిందికస్త్రములో
 మందికభిణిస్తీనిపయండబెట్టి దక్షిణనాసికా రంధ్రములోబడిచేతి బ్రాహ్మణవేలుతో
 నీత్రయోగములోనుండుమంత్రమును జెప్పివీడుననిలయును

శ్లో॥ ద్వితీయేచత్యతీయేనామాసిపుంసవనంధవేత్ । వ్యక్తేగర్భధవే
త్కారం సీమంతేన సహధవా । సమాప్తమ్.

అథ క్షిప్రపుంసవనమ్.

వధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య స్వయంశుత్రతలసీనః-ప్రగావా
యమ్య-ఏవం... ధర్మపత్ని సమేత-ఽహంక్షిప్రపుగ్ంసవనాఖ్యంకర్మ
కరిష్యే॥ క్షిప్రపుగ్ంసవన మనాప్రీతేన శరావే గానుసోతసముదక
మాహృత్య పత్తస్తూర్యంతీ నిధాయమూర్ధన్ చోచ్చయంతీముత్రరేణ
యజమాభిమృశ్య - అభిష్టావాం దశేభి రభిమృశామిదశమాహ్వాయ
సూతవే-హస్తాభ్యాంమూర్ధానమభిమృశ్య॥ ఏతాభిరద్భిగుత్తరాభిరవో
క్షేత్ -యథైవ సోమః పవతి యథా సముద్ర ఏజతి ఏవంక్షేగర్భ
ఏజతు॥ సహజరాయణానిష్క్రమ్య-ప్రతితిష్ఠత్వాయుషిబ్రహ్మవర్చసి
యశసి వీర్యేఽన్నాద్యే - దశమాస్తాగ్శృశయానోధాత్రాహితథా
క్మరమ్ - ఐతు గర్భో అక్షతోత్తేనో జీవంత్యాః ఆయమనీర్యమయత్ర
గర్భ మాపో దేవీ స్సరస్వతీః॥ యదిజరాయునఃతేదేవంవిహితాభి
రేవాద్భిగుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ - త్రిలదేఽవపద్యస్వనమూగ్ం సమస్తీ
నోదలంస్తవ్విత్త్యవపద్యస్వ । నమూగ్ంసేషు న న్నావసున బద్ధమసి
మజ్జసు-నిరైతుకృశ్చి శేవలగ్ంశునేజరాయుత్తవే॥ శ్లో॥ అనాప్రీత
శరావేణ చానుప్రోతసమాహరేత్ । జలంపత్తస్తూర్యంతీం నిధా
యాద్భిః ప్రసేచయేత్ । సూత్రార్థనంగ్రహణకారోఽపి॥ శ్లో॥ క్షిప్రపు

1. అనకస్నాతయాకుమార్యదృశకుక్షులేణ పేషయిత్వాపరిష్టాత్వాపరణాగ్ని
ప్రారచితుత్తాకాంనిహిత్యోత్తరేణ యజమాంకుష్ఠేన దక్షిణవాహికాద్భిఃప్రసేచయతి.

2. వ్యగ్రోధస్య యాప్రీత్యదీచికాకాభాతతః సవిజాణాం కృంగామాహ్వా
త్వ ప్రతిష్ఠితాగ్ని రుపసమాధానాని (ప్రమాంసజనయతి)

సూత్యర్థమిహ చానాప్రీతేన చాక్షాతనూతనేన । క్వచిన్మనాక్ష్మ
 తనవర్జితేన గ్రాహ్యం హ్యనుసోత సమంభవతత్ । తతఃపరం బ్రాహ్మణ
 భోజనంచ కృత్యా శిషో వాచనమాచరేయః॥ ఔపాసనాగ్నా ద్వేకా ర్థే
 హి సీమంతకపుంసవనాభ్యే-గర్భిణీశోషపరిహారార్థం నత్యం కుంభకార
 గృహదానీతే నానాప్రీతేన అప్రక్షాతేన నవేషణ రాషిణ అనుసోత
 సంప్రాతసోఽనుగోమ ముదక మావాతానీయ ప్యతస్తస్యాఃపాద
 యోఃమూలేశూర్యంతి మధఃపుష్పికాఖ్యా మోషధీనిధాయ తథా
 ఉదకమపి లక్ష్మీవవిన్యస్య శోష్యంతీంప్రసవపీడాయాశ్శుష్కమాణాం
 స్త్రీయమభిమృశేత్ । తస్యాఃమూర్ధానంహస్తాభ్యామభిమృశేదిత్యర్థః॥

అథ సీమంతోన్నయనమ్.

సీమంతోన్నయనం ప్రథమేగర్భే చతుర్థేహసి బ్రాహ్మణా నౌభజంత్యాః
 ప్రథమే గర్భే చతుర్థే నూపిషత్తేఽష్టమేనా శుభేఽహాని
 దంపతీ మంగళహస్తౌ భూత్వా- ఏవంగుణ..... శుభతిథౌధర్మపత్నీ
 సమేతోఽహం మమధర్మపత్నీయం ప్రథమగర్భసంస్కార ద్వారా
 సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మ కరిష్యే మాణః తదా
 చా శుద్ధ్యర్థం...నమా స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే । ఆదా
 నిర్విఘ్నోనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధి
 పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా వధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య
 న్యయ ముత్తరత ఆసీః । అచమ్య ॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం-మమభార్యా
 యాం జనిష్యమాణ సర్వగర్భాణాంబీజగర్భ సమదృశైవనోఽబహుకాణ
 ద్వారా పృతిగర్భసంస్కారాతిశయద్వారా శ్రీహర మేశ్వరప్రీత్యర్థం సీ
 మంతోన్నయనం కర్మకరిష్యే॥

పునః ప్రాణనాయమ్యవసంగుణ...పత్నీ సమేతోఽహం సీమం
 తోన్నయనాంగ త్వేనోభయోరక్షాంరక్షాబంధనంకరిష్యే । రక్షా
 బంధన పూజాంచకృత్వా నిశ్చేతా తేనవనేషుప్రవాప్త్యాహుచ్ఛక

మఘవన్నిందసువ్యతే! సారావతంయత్పురుసంభృతంవస్తవపావృణో
శ్శరభాయషిఃబంధవే! ఇతివరస్య దక్షిణక గేబధ్నాతి! బృహత్సా
మక్షత్రీధృద్వృద్ధవృష్ణియం త్రిష్ణభాజ శ్శుభిత ముగ్రవీరం! ఇంద్ర
స్తామేన పంచదశేన మధ్యమిదంవాతేన సగరేణరక్ష! వధ్వానామక
గేబధ్నాతి! రక్షాబంధనముహూర్తాస్సుముహూర్తోఽస్తు || ఏవం...
ప్రీత్యర్థం సీమంతోన్నయనాంగ శ్వేన ఆభ్యుదయికంకర్మకరిష్యే! తదంగ
శ్వేన బ్రాహ్మణపూజాంకరిష్యే! శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణ
స్య ఇదమాసనం ఇదంపాద్యం! శ్లో|| సమోఽస్త్యనంతాయ సహస్ర
మూర్తయే! సహస్రపాదాక్షిశిరోరుభావావే! సహస్రనామ్న పురు
షాయ శాశ్వతే! సహస్రకోటియుగధారిణేనమః || శ్రీమహా...అయం
వోగంధః సుగంధః! అలంకారాగ్గా ఇమేక్షతాఃసంత్యక్షతాః! సక
లారాధనైః స్వర్చితమస్తు! ఓంభూర్భు + ప్రచోదయాత్!శ్రీ
మహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయాభ్యుదయిక ప్రత్యామ్నాయం
యథాశక్తిహీరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ! బ్రాహ్మణా
భోజయిత్వాశిషోవాచయిత్వా! తదంగ...కర్మణః పుణ్యాహంవాచయి
ష్యే! ఓంకర్మణః పుణ్యాహంధవంతో బ్రువంత్యిత్వాది పత్నీమౌజ్జ
నాంతంకుర్యాత్! పునఃప్రణానాయమ్య... ఏవం...ప్రీత్యర్థం మమధ
ర్మపత్న్యం ప్రథమగర్భసంస్కారద్వారా సర్వగర్భసంస్కారార్థం సీ
మంత హూమంకరిష్యే! ఔపాసనాగ్నా హూమంకుర్యాత్! అథ
వాతాకికాగ్నా హూమంకుర్యాత్! బ్రాహ్మణైస్సహ స్థండితోష్ణే
ఖనాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతంకుర్యాత్! మట్పగ్రప్రయోగః! శ్లో|| య
వాన్విరూధా శిలలీంసపుంజాంగ్లప్సంయ వానామపిబంధనంచ! ఏతా
ని సీమంతవిధౌ క్రయంబ్యా త్పత్రాణి సాకంఘలు మానుమాణి! పవి
త్రకరణాద్యాజ్య భాగాంతే న్వారభాయా ముత్తరా ఆహుతిహూ
త్వా! ధాతాదదాతు నరయిమితి చతస్రాయస్త్యా హృదా కిరిశతి

కరత్రాః శత్రుః పాపాః హంతిర్హు త్వా॥ సువేణాజ్యమాదాయ॥ ధాతాద
 దాతు నోర్తయిమి శాన్తో జగతస్పతిః॥ సనః పూర్ణేన వాచనత్ స్వాహా॥
 ధాత్రీ ఇదం నమమ ॥ ౧॥ ధాతా ప్రజయా ఉతరాయ ఈశే ధాతేదం
 విశ్వం భువనం జజాన ధాతా పుత్రం యజమానాయ దాతాతన్మా ఉ
 హవ్యం శ్రుతవద్విధేను స్వాహా॥ ధాత్రీ ఇదం నమమ ॥ ౨॥ ధాతాదదాతు
 నోర్తయి ప్రాచీనవాతు మక్షితాం వయ దేవస్య ధీమహి సుమ
 తిగ్ం సత్యరాధసస్వాహా॥ ధాత్రీ ఇదం నమమ ॥ ౩॥ ధాతా దదాతు
 దాశుషేవసూని ప్రజాకామాయ మిషుషే దురోణతస్మై దేవా
 అమృతా స్సంవ్యయంతాం విశ్వే దేవాస్తాలదితిస్సజోమాస్వాహా॥
 ధాత్రీ ఇదం నమమ ॥ ౪॥ యత్త్వాహుదాక్షిణా మన్యమానోమర్త్యం
 మన్యోజోవాపీమి జాతీ వేరో యశో అస్మానుధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృ
 తర్హినుశ్యాగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే జాతీ వేదన ఇదం నమమ ॥ ౫॥ యస్మై
 త్వగ్ం సుకృతే జాతీ వేద ఉగ్ంక మగ్నే కృణవస్సోమం అశ్వినగ్ం
 సపుత్రణం వీరనంతంగోమంతగ్ం రయిన్న శతేస్వస్తి స్వాహా॥ అగ్నయే
 జాతీ వేదన ఇదం నమమ ॥ ౬॥ త్వేసుపుత్ర శవసోఽవృత్రీ నామకా
 రియః॥ సత్వామిద్రాతిరిచ్యతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయ పుత్రిణ ఇదం
 నమమ ॥ ౭॥ ఉక్థ ఉక్తేనామ ఇంద్రం మమాదా నీధేనీధేనుఘవానగ్ం
 సుతాన॥ యదీగ్ం సబాధః పితరం న పుత్రా స్సమానదత్తౌ అవస్తే
 వావస్తే స్వాహా॥ ఇంద్రాయ మఘవత ఇదం నమమ ॥ ౮॥ ఇధ్మసన్న

హనాన్యస్థి స్సగ్గ్ స్పృశ్యాన్నా ప్రహరతి॥ అగ్నయధదం సమమ॥
 నునాన్య తంతిచరా యేదం సమమ॥ అకడపస్పృశ్యే॥ అస్యకర్మణః
 హనామప్రతిష్ఠాస్థిస్థిం వృద్ధికామః జయాదిహోమంకరిత్యే॥ సు
 వేదాజ్యమాదాయ॥ ఓం చిత్తంచస్వాహా.....జయాదిజన్మావిస్వ
 నాంతే ధివత్కృత్యబ్రహ్మత్వదక్షిణాంతధ్వమహంనావదదేననుమ॥

అత్రక్షత్వాత్రప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ యవా.....మానుషాణి॥

ఈసీమంతి కర్మగుండకి పాత్రాపాదము కేయవత్సర, అకాంతగమలము
 వీరుపందిముల్లును మేడికొమ్మను యవాంతరములకు కర్మత్రామమునాడి జ్వాలించ
 కలయును

నూ॥ అకమేవానయితా మా అశ్వ గవనమధావా॥

అప జేగాన్నిం వాచీముపవేత్యే॥ త్రేత్యా శిలల్యత్రోధి స్థిపుంశేత్ర
 శ్చలాయస్త్వేవైదేమింబరి శాఖయాచి॥ వ్యావ్యాకీరాకామవామితి
 చపురస్తాన్నాథే మాన్యగ్ం సీమంతి మున్నయతి॥ తిలె స్సుముహూ
 స్తేఽప జేగాన్నిం * వాచీబ్జభంజామూముపవేత్యస్వయంతప్రత్యిబ్జ
 ఖాత్రేత్యా శిలల్యత్యాదిద్రవ్యాణి యగవ్యవహార్యాతై రేవవాధీత్ర
 జేష మాంభ్యోన్యగ్గిరః కేష మాభ్యన్యగ్గింతుం త్ఖాంతమున్నయతిత్పుం

* క్రియ॥ ఈవిధమార్తమువారు పర్శి కరకు కపడహస్తే త్ర ప్రాప్యభయ
 గానూర్పుండేఽట్టి తామ పక్వమముఖదేయియించిత్యావృత్తులను అనాకామహో
 యోక్తగాకే, అనమృతములను కిప్పిపిరు బండిమల్లనమూడి వత్సకీర్తిలనావేడికొమ్మ
 నోపేర్చుకర్మమారంభించికాధీత్రజేషముమధ్యం పాపిటకలకు నూర్చ్యము నానాం
 దిందిపదములై పుష్పా వేషి ఉదకమునున్నకరణలయకు.

క్రియ॥ యోగంధరకర, అనమృతముచే నూర్చుజేషులకు వీణాగానమును
 కేయకాపి వియించింపలయును. అనాప విహారాణా అనమృతముచే వియించి
 యలకు ప్రాప్త్యాపలకువీణాగానమును వియోగంధరకలయును అనాపాపాకాణా
 అనమృతముచేవియించింపలకుక్రియాదేశులకు వీణాగానము చేయించింపలయును

“అంకురతామ్” ప్రగధతా వధ్యాత్కరిన్యాలధ్నాతి॥

క్రియ॥ యదామరములను పర్శి కరకు తాదుట్టకలయును “ఽక్షిత్” పక్షి

కోర్కొంతకు కాక్కియముచేసి నక్షత్రోదయ మయిన తరువాత వర్షవసుసరింతయూండి వ్యాహుకులును జరించికాక్కియమును విడువవలయును.

నూ॥ అపరవాన్నిం పొరచీనుపకేశ్య త్రేణాశల్యాత్రిభిదభభ పుష్కలైశలా
లుగ్ల ప్సెతూన్యన్యంసీమంతమున్నయతి వ్యాహుతి భిరు త్రరాభ్యాంచ.

నూ॥ గాయత్రమితివీణాగాధినానగ్ంరా శ్రిత తరయోఃపూర్వాసాల్యానామ్
బ్రాహ్మణానామితరావదీర్ఘకేశ్యయస్యాంచపన్తి

నూ॥ యవాన్వియాధానాబధ్యవాచం యచ్చత్యానక్షత్రేభ్యఃఉదితేషు నక్షత్రే
షుప్రాచీషదీనీవా దిశయపనిష్క్రమ్యవత్సమాన్వారభ్యవ్యాహుతిశ్చ
బహిత్వా వాచంవిస్మరతే

నూ॥ అభ్యభాగాన్తై వ్యాభాయామత్తిరా అమాశ్రిమాత్త్యా

జం ప్రతీచీనం నిరన్యైకఉపస్మృతేత్ ॥ భూః-భువః-సువః-రాకా
మవాగ్ంతువావాగ్ంసుష్టుతీ హువే శ్రౌణోతు నస్సుభగాబోధతు
త్సా-న్యైత్వపశ్చాచ్ఛాచ్ఛిన్యమానయాదదాతువీరగ్ంశతదాయ
ముక్త్యం-యాస్తే రాకెసుమరియ క్తుపేషప్రాయాబిర్దదాసి దాశుషే
వసూనితాభిన్నోదసుమనా ఉపాగప సహస్రప్రోవగ్ంసుభగేరరా
గా॥ ప్రతీచీనం నిరన్యైకఉపస్మృత్యే-గాయత్రమితివీణాగాధినానగ్ం
శాస్త్రు తరయోః పూర్వాసాల్యానాం॥ యాగంధరి కేవన్తో రాజేతి
సార్వీరవాదిషా॥ వివృత్తీకక్రా అనీరాస్తీ కేణయమునేతవ॥ బ్రాహ్మ
ణానామితరా- నామప్రవన్తోరా కేశ్యా హు ర్భాన్యోహృశా॥ విష్ణు
త్తచక్రాఅనీవాస్తీకే గానాతన-నదీన్ద్రోశస్మి యన్యాం వసంతి-య
వాన్వియాధానాబధ్య అంకురితాత్సుప్రగధితా వధ్యాశ్శీర స్యా
బధ్నాత-నాచం యచ్చ త్యానక్షత్రేభ్యఃఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీ
మదీనీ వాదిశి మువనిష్క్రమ్య ఎన్ని మన్వారభ్య వ్యాహుతి శ్చ
బహిత్వా వాచం విస్మరతే ॥ శ్లో॥ అన్వారభ్య రిదావర్సిం వ్యాహుతి

శ్చజపేనథ । విన్యజేత పునర్వాచం భుజిత సమా బాధుభిః । అగ్నిశా
 మగ్నికాలశ్చేద్ద్విజః పునువనస్య తు । సీమంతన్నోయనే ప్రాప్తేవ
 శ్చాత్పూర్వం సమాపయేత్ । యస్మిన్ కాలే సీమంతో క్షచత్కుమారా
 నాదికాలే సీమంతం పునువనం చకోతి । తదాస్య కాలబలవత్తేన
 సీమంతంకృత్వా వశ్చాత్పునువనం కుర్యాత్ । నన్వేకదినే । తత్రాప్యే
 కస్మిన్నపాన్వేవ కుర్యాచ్ఛేతదా వాచం యచ్ఛ త్యావత్ ప్రథ్య
 ఇతివచనబలాత్పూర్వం పునువనంపశ్చాత్సీమంతం చకుర్యాత్ । శ్లో ।
 సీమంతోన్నయనం కర్మయస్మి న్నేకదినే థ వేత్ । తత్త్రపునువనంచే
 త్పునర్వాపునువనక్రియా । ఏకస్మిన్ దినే సేచేత్తుయుగవద్గర్భ కర్మణీ ।
 తత్రపునువనం పూర్వం వశ్చాత్సీమంతమాచరత్ । సత్యవ్రతం స్త్రీ
 యదా కృతసీమంతా పృథాగ్గౌ కథంచన । గృహీతపుత్రా విధవ
 త్పునస్సంస్కార మహాకాశి । ఇతి సీమంతప్రయోగస్సమాప్తః

అథ ముఖావలోకనమ్.

అచమ్య + దేశ కాలాపంక్తిర్ ॥ అథ ముఖావలోకనవిధిం వ్యాఖ్యాప్య
 మః పుణ్యా హేదంపశ్యోశ్చంద్ర తారాబలాన్వితే పూర్వాష్టాదంపతి
 మంగళస్సాతౌ ధూత్వా శుక్లాంబరధర ... ఏవంగుణ ... శుభతిథాశ్రీ
 మూర్త + గోత్రః + నామధేయః + శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామ
 ధేయస్య + మమధర్మపత్న్యః అశ్వినీనక్షత్రే ప్రథమచరణే యుక్తగం
 దే పుత్రపుత్రికాజననే అనయో సకలగండదుష్కోకపహరిహారార్థం జా
 యావత్పశ్యోశ్చోశ్చరియాగా మాయుష్యాభిషృద్ధ్యర్థం శాంతిముఖా
 వలోకం పూర్వకం గ్రహముఖాభ్యం కర్మకరిష్యమాణ సదంగ త్వేన
 తదాకాశుద్ధ్యర్థం ... సహస్వస్తీ పుణ్యానా వాచనంకరిష్యే । అదానిన్వి
 ఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిప
 తిపూజాంచక్రత్వా పునస్సంకల్ప్య ఏవం ... శుభతిథా ... మమధర్మ
 పత్న్యః అశ్వినీనక్షత్రే ప్రథమచరణే యుక్తగం దే పుత్రపుత్రికాజననే

కౌటవయోః సకలగండనుద్దోషపరిహారార్థం జాయాపత్నో శ్శిశోశ్చత్ర
యాదాహ యష్యాభివృద్ధ్యర్థం మమకుమారస్య ముఖావలోకనాఖ్యంకర్మ
కరిష్యే | గంధచూర్ణై రలంకృత్య | స్వర్ణయుక్తంకాంస్యవాత్రంగోఘృ
తపూరితం తండులేషు నిధాయ | అంతఃపటలంకృత్యా (తెరపట్ట కలయాను)

...నూపగ్ం రూపం ప్రతిరూపోబభూవ-త దస్యనూపంప్రతిచక్షగా
య-ఇంద్రోమాయాభిపురుషాపశుయతే | యుక్తావ్యాప్త్యహరయశ్శ
తాదశః | ముఖావలోకనముహూర్తస్సు హూర్తోఽస్తు || ఏవం ముఖావలో
కనంకృత్యా || పాశాప్రక్షాళ్యాచమ్య || విరీక్షీతాజ్యదానంకరిష్యే | ఇతి
సంకల్ప్య | ప్రతిగృహీతారంభాగ్మూలమభ్యర్చ్య || యాఽలక్ష్మీర్వ్యచ్చ
మేదాస్థ్యం సర్వాఞ్చ వ్యవస్థితం | తర్పిర్వం శమయాజ్యత్వం
శ్రియం పుష్టించ వర్ధయ | విరీక్షీతాజ్యం సవిక్షీణాకం సతాంబూలం
బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || విరీక్షీతాజ్యం కేచిత్ శివాలయేదీపారాధనం
కుర్వంతి | తతః పుణ్యావాచాచనంగ్రహపూజాచసమాప్య-త తద్ధో
మనానాదికం యథావిధిశాంతింకుర్యాత్ || (స్త్రీజననమైన) పుత్రికా
జననేన ఆవయోగితి సంకల్ప్య | అథరజస్వలాదోషే సంకల్పవిధి || మమ
ధర్మపత్న్యాః...నక్షత్రే...చరణేయుక్తగండే ప్రథమరజోదశకానేన
ఆవయోః సకలగండనుద్దోషపరిహారార్థం మమాయుష్యభి
వృద్ధ్యర్థం ముఖావలోకనాఖ్యం కర్మకరిష్యే | ఇతి సంకల్ప్య | పూ
ర్వోక్తప్రయోగాను నా లేణ ముఖావలోకనం కుర్యాత్ |

ఇతి ముఖావలోకనం సమాప్తమ్.

అథ శాంతి పీఠికా.

ఆదా గణాధిపతి మభ్యర్చ్య | తతః ముఖావలోకనంకృత్యా-
తతః పుణ్యావాచాచయిత్యా | ఆచమ్య...ఏవంగుణ...శుభదిధా శ్రీ
మాన్...గోత్ర...నామధేను...శ్రీమతః...గోత్రస్య...నామధేను-

మమధర్మవత్సాః...నక్షత్రే...చరణే, యుక్తగండేచ త్రిజననేన, అవ
యో స్సకలగండదుదోకావ పరిహారార్థం జాయాపత్యో శ్చిశో శ్చ
త్రయూగామాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం...నక్షత్రపూర్వకమాదిత్యాది నవ
గ్రహదేవతాఉద్దిశ్యనక్షత్రపూర్వకమాదిత్యాది నవగ్రహదేవతాప్రత్య
ర్థంమనుజుర్నారాశివశాత్ నామరాశివశాత్ జన్మనక్షత్రవశాత్ నామ
నక్షత్రవశాత్ జన్మలగ్నవశాత్ నామలగ్నవశాత్ జన్మాంశవశాత్
నామాంశవశాచ్ఛుభహదశాదివశాత్ షడ్బలవేధవశాత్ - గోచార
వేధవశాద్వామవేధవశాత్ - త్రివిధశాస్త్రోక్తవేధవశాత్కలచక్రవ
శాత్సర్వతోభద్రచక్రవశాచ్ఛుభత్రైచామరాదితోరణ సింహాననద
శాయరాహుచక్రాదినరపతిచతుష్పతి చక్రవశా దష్టకవర్గాదిజీవయా
పాడిబలై ర్యామశ్రప్రోక్తవశాచ్ఛుభజన్మకర్మనాంఘాతిక నాముదా
యిక వై నాశికల తలతో పరిలంగగ్రహవశా ద్భావగ్రహవశాత్పక్షగ్ర
హవశాచ్ఛుభనక్షత్రగ్రహవశాచ్ఛుభనామాంశి కశాద్భూతగ్ర
హవశాచ్ఛుభాతాద్యంతరిక్షమహాత్పాతకదుస్స్వప్న దుశ్శకున వశా
చ్ఛు-యోఽరిష్టస్సూచితఃతదరిష్టపరిహారద్వారాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
యేయేగ్రహః శుభస్థానేషు స్థితాఃతేమాంగ్రహా మతిశయ ఫలా
వాప్త్యర్థం యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేషు స్థితాః తైస్సైక్రియమాణ
కరిష్యమాణవర్తమానవర్తిష్యమాణ సూచితాగామి సర్వారిష్ట పరి
హారద్వారా శుభస్థాన ఫలావాప్త్యర్థం యజమానినీ సహిత యజ
మానస్య...గోత్రోద్భవస్య...నామధేయస్యమమక్షే మ్మస్త్యవిజయా
భయాఽయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాం గోమయేనానులి
ప్తాయాంభుమారంగవల్లీవిరచిత శ్లేఠితందుగో పరివిరచితాష్టదశపద్మ
కర్ణికోపరినవకోష్ఠాదిమధ్యమకోష్ఠే ఏకగ్రహస్యఅధిదేవతాప్రత్య
ధిదేవతా సహితంత త్తద్దిక్షు తత్తత్సంప్రేరావాహ్యానంభవద్భిర్వైష్ణ
సంభవద్భిః పర్యారెస్సంభవద్భి రుపచారైస్సంభవతా నియమేన పూ

జాంచ మనుజురభివృద్ధ్యర్థం...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహ
 గాంతి తత్సమిదాజ్యోప్రత్యేకం ప్రతిద్రవ్యం హేమామ కర్మచమమ
 ఆయురభివృద్ధ్యర్థం అభిమంత్రితకలశపూజాంచ-దుర్గాగణపతిక్షేత్రపా
 లకాభయంకరమృత్యుంజయసదాశివానుద్దిశ్య-దుర్గాగణపతిక్షేత్ర
 పాలకాభయంకర మృత్యుంజయసదాశివప్రీత్యర్థం త్ర్యంబుమంత్రేణ
 న్యాస పూర్వకం మృత్యుంజయజపంచ హోమంచ న్యాపాతిభిః తిల
 హోమంచమమ ఆయురభివృద్ధ్యర్థం అవేక్షి తాజ్యపూరితకాంస్యపాత్ర
 దానంచ...నక్షత్రదేవతాముద్దిశ్య-ప్రీత్యర్థం స్వర్ణస్వచ్చితవస్త్రప్రతిహ
 దానంచ అభిమంత్రితకలశోదకేన మార్జనంచనక్షత్రపూర్వకః షోడశదా
 నానిచ- మనుజురభివృద్ధ్యర్థం ఛామూడిమాసమేతసవితా శ్రీసూ
 ర్యనారాయణదేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం సూర్యనమస్కారాః అశ్వ
 త్థపదక్షిణానిచ- మమ...ర్థం బాపకేభ్యో దక్షిణాదానంచ బ్రహ్మ
 త్వదక్షిణాదానంచ- దశదానానిచ - గోదానంచ - భూదానంచ-
 మహిషదానంచ- గజదానంచ- అనమహదానంచ- అయః ఖండకా
 ర్పానలవణ దానానిచ- శ్రాహ్మణేభ్యో మృష్టాన్నదానంచ ఇతరే
 మాంభూరిదానంచ తదనంతరంతాంబూలదానంచ ఏవం సాంగోపాం
 గం...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదినవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థం
 నవగ్రహమఖాఖ్యం కర్మకరిష్యే తదంగవ్యేన ఆచార్యబ్రహ్మముత్వి
 గ్వరణంకరిష్యే ఆచార్యంతామహంవృణే బ్రహ్మణం త్వామహం
 వృణే॥ నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహజప మస్మదర్థం భవంతః
 కుర్వంతు! రుద్రాభిషేకార్థం + కుర్వంతు! సూర్యనమస్కారార్థం
 + కుర్వంతు! అశ్వత్థపదక్షిణార్థం + తు॥ వ్యోమ్ని కరిష్యామితి
 ప్రతివచసమ్...శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవనక్షత్రే భ్రాతృర్యా పితృపుత్ర
 యో॥ ప్రసూతిశ్చ త్రయోర్మృత్యు ర్భవేదేకస్య నిశ్చితం॥ ఇ
 నక్షత్రజననసంభవే యథావిధిశాంతిం కుర్యాత్॥

	సమగ్రపాదులు		ధాన్యములు		సమిధలు
గ్రహణోష్ఠములు	సూర్యునకు	...	గోధుమలు	...	జీర్ణము
	చంద్రునకు	...	బియ్యము	...	మోదుగ
	కుజునకు	...	కందులు	...	చండ్ర
బు కు	బుధునకు	...	పెసలు	..	ఉత్త కణి
	శుక్రునకు	..	పెసలు	..	రావి
గు	కు	..	బొబ్బలు	..	అతి
	శనికి	..	మినుములు	..	జమ్మి
రా	రాహువుకు	..	మినుములు	..	గరికి
	కేతువునకు	..	ఉలకలు	..	దగ్గు

అథ నక్షత్రప్రీతికా.

శ్రీ గురుభ్యోనమః పారిః ఓమ్॥ అగ్ని ర్నః పాతు కృత్తికా॥
 వక్షత్రం దేవమింద్రియం । ఇదమానాం విచక్షణం । హవి నాసంజ
 మూతన । యన్యథాంతి రశ్మయో యన్యకేతవః । యస్యైమా
 విత్తాభువనానితర్వా । నకృత్తికాభిభిసంవసానః । అగ్నిరో దేవ
 స్సువితేదధాతు । కృత్తికానక్షత్రదేవతా మగ్ని మానాహయామి
 స్థాపయామి పూజయామి (అధిదేవతాధరణి-ప్ర-రోహిణి) ౧॥

రోహిణి ప్రజాపతే రోహిణి వేత్తువత్తు । విశ్వయాపాబృహ
 తీచిత్రభానుః । సానోయజ్ఞస్య నువివేదధాతు । యద్రాజవేనుశరద
 యాపాగ్ని ౨॥

మానః ప్రజాపతిగ్ం హవిషా వర్ధయంతిప్రియాదేవా నాముపయా
 తుయజ్ఞమ్॥ రోహిణీనక్షత్రదేవతాం ప్రజాపతిమా—మి ౩॥

మృగశిరః సామోరాజా మృగశిరేణుగ్ం శివం నక్షత్రం

ప్రియ మస్యధామ । ఆప్యాయమానోబహుధా జనేషు । రేతః గ్రహం
యజమానే దధాతు । యతేనక్షత్రం మృగశీర్ష మస్తి । ప్రియగ్ంరా
జన్ప్రియతమం ప్రియాగాం । తస్మి తేసామ హవిషావిధేమ । శం
వధిద్విపదేశంచతుష్పదే । మృగశీర్షానక్షత్రదేవతాంసామమా—మి ।

ఆదాః । ఆద్రక్షయాదుద్రాః పథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠదేవా
నాంకతిరిఘ్నియానాం । నక్షత్రమస్యహవిషా విధేమ । మానఃప్ర
జాగ్ంరీషి న్మోతవీరాః । హేతిరుద్రస్యపరిణోవృణక్తు । ఆర్ద్రానక్షత్రం
జపతాగ్ంహవిర్భుః । ప్రముంచమానా దురితాని విశ్వా । అపాఘశ
గ్ంసన్నదతా మరాతమ్ । ఆద్రాక్షనక్షత్రదేవతాయద్రమా—మి । ర

పునర్వసు । పునర్నోదేవ్యదితి స్పృణోతు । పునర్వసూనః
పున రేతాం యజ్ఞంపునర్నోదేనా అభియంతుసర్వే । పునః పునర్వో
హవిషాయజామః । వనానదే వ్యదితి రనర్వా । విశ్వస్య భతిక్
జగతః పత్తిష్ఠాపునర్వసూ హవిషా నధకాయంతి । ప్రియం దేవానా
మప్యేతు పాథః । పునర్వసూనక్షత్రదేవతా మదితిమా—మి । ౧౧

పుష్యమి । బృహస్పతిః ప్రథమంజాయమానః । తిష్యన్నక్షత్ర
మభినంబభూవ । శ్రేష్ఠదేవానాం కృతన ను జిష్ణుః । దిశోనుసర్వా
అభయన్నో అస్తు । తిష్యః పురస్తాదుత మధ్యతోనః । బృహస్పతి
ర్షుః పరిపాతు ప్రశ్చాత్ । బాధతాం ద్వేష్టా అభయం కృణ
క్షువీర్యస్యపతయస్సామ । పుష్యమినక్షత్రదేవతాంబృహస్పతిమా—మి ।

అశ్రేషా ఇదగ్ం ప్రశ్నేభ్యోహవి రస్తు జప్త అశ్రేషాయేషాం
మనుయగతిచేతః॥ యేఅంతరిక్షం పృథివీం క్షీయంతి తేసస్సర్వాహా
హవ మాగమిష్ఠాః॥ యేరోచనే సూర్యస్యాపి సర్వా॥ యేదివంత
మనుసంచరంతి॥ యేషా మాశ్రేషా అనుయంతి కామం॥ తేభ్యస్సర్వే
భ్యో మధు మజ్జహామి॥ అశ్రేషానక్షత్రదేవతాంసర్పమా-మి॥ 2॥

మఖ॥ ఉపహూతాః పితరో యేమఘాసు॥ మనోజవసస్సుక్ష్మ
రిస్సుక్ష్మత్యాః॥ తేనో నక్షత్రే వావ మాగమిష్ఠాః॥ స్వధాభ్యర్చ్యజం
ప్రయతంజమంతాం॥ యే అగ్నిదగ్ధా యేఽనగ్నిదగ్ధా॥ యేఽముంతోకం
పితరః క్షీయంతి॥ యాగ్భ్యవిద్మ యాగ్ం ఉచిన ప్రబద్మ॥ మఘాసు
యజ్ఞగ్ం సుక్ష్మతంజమంతాం॥ మఘానక్షత్రదేవతాంపిత్రావా-మి॥ ౩॥

పూ॥ గవాంపతిః ఫల్గునీనామస్త్యం తదర్యమవ్యరుణమిత్రే
చారు॥ తంత్యా వయగ్ంసరితారగ్ం సవీనాం॥ ఉవా జీవంతిముపసం
విశేమ॥ యేవేమావిశ్వాభువనావి సంతతా॥ యస్యదేవా అనుసం
యంతి చేతః॥ అర్యమా రాజా జరస్తుఃష్మాన్॥ ఫల్గునీ నామృతభో
రోరపితి॥ పూర్వఫల్గునీదేవతాం సూర్యమా-మి॥ ౪॥

ఉ॥ శ్రేష్ఠోదేవానాం భగవో భగాసి॥ తత్త్వవిదూః ఫల్గుని
స్త్యవిత్తాత్॥ అస్మభ్యః క్షత్రమజరగ్ం సువీర్యం॥ గోమదశ్వేవ దు
ప్తసన్నుదేవా॥ భగోవాద్రాతా భగభర్తృద్రాతా॥ భగోదేవిః ఫల్గునీరా
జితేత॥ భగస్యేతం శ్రీసవంగ మేమ॥ యత్రేదేవ స్సత మాదత్త

మదేమ । ఉత్తరభల్గునీ నక్షత్రదేవతాం భగమా — మి । ౧౦ ।

హస్తా ఆయాతు దేవస్సవిశోపయాతు । హిరణ్యయేన సు
వృణారథేన । వహానా సగ్ం సుభగం విద్ధనాపనం । ప్రయచ్ఛం
తంపపురింపుణ్యమచ్ఛ । హస్తాప్రయచ్ఛత్వ మృతంవసీయః । ౧౧
జేనప్రతిగృహ్యేమవనత్ । దాతారమద్యసవితా విదేయాయోనో హస్తా
యప్రస్తునా తియజ్ఞమ్ । హస్తానక్షత్రదేవతాంలర్యమ్మా — మి । ౧౧ ।

చిత్రాత్వస్థా నక్షత్ర మభ్యేతిచిత్రాం । సుభగం ససంయుత
తిగ్ం రోచమానాం । నివేశయన్న మృతాన్మర్త్యాగ్ శ్చ । రూపాణి
హిగ్ంశేన్భవనాని విశ్వా । తన్న స్త్వస్థాతదుచిత్రాపిచప్తాం । తన్న క్ష
త్రంభూదిదాలస్తుమవ్యాం । తన్నఃప్రజాంవీరవతిగ్ం సనోతు । గోభి
ర్నో అశ్వైస్సమనక్తుయజ్ఞమ్ । చిత్రానక్షత్రదేవతాంత్యస్థారమా — మి

స్వాతివాయుర్షు క్షత్రమభ్యేతి నిష్ట్యాం । తిగ్ంశ్చంగోవృషభో
రోరువాణః । సమీరయన్భవనామాతరిశ్వా । అప్రద్యేషాగ్ంసి నుద
తామరాశీః । తన్నోవాయు స్తదునిష్ట్యాశ్మణోతు । తన్న క్షత్రంభూది
దాలస్తుమవ్యాం । తన్నో దేవాస్తో అనుజానంత్రకామః । యథాత కేమ
దురితానివిశ్వా । స్వాతీనక్షత్ర దేవతాం వాయు — మి । ౧౩ ।

విశాఖా దూరమస్మచ్ఛ్రవో యంతుభీతాః । తదింద్రాగ్ని
కృణుతాం తద్విశాఖే । తన్నో దేవా అనుమదంతుయజ్ఞం । వశ్చాత్పుర
స్తాదభయన్నో అస్తు । నక్షత్రాణామధిపత్నీ విశాఖే శ్రేష్ఠావింద్రా

నననంగోపా

నతామరాతిమ్ విశాఖానకుత్రదేవతేషానాగ్నితనానామూమిగరః

అనూరాధః ఋద్ధ్యాస్సహవ్యేర్న మసోపసద్యమిత్రందేవం
మిత్రధేయన్నో అసు । అనూరాధా హవిషా వర్ధయంతః । శతం
జీవేను శరదస్సవీరాః । చిత్రంనకుత్రముదగాత్పురస్తాత్ । అనూరా
ధాసత్తతియద్వదంతః । తన్నిత్ర ఏతి తథిభి ర్దేవయానైః । హిరణ్యయై
ర్వితతైరంతరిక్షే । అనూరాధా నకుత్రదేవతామిత్రంత—మిగి

శ్శ్యమ్ । ఇంద్రో శ్శ్యేషామను నకుత్ర మేటి । యస్మిన్వృతం
వత్రతూశ్యే తతార । తస్మిన్వయ ముమ్మతం దుహనాః । కుధంతరే
మమరితిం దురిష్టిం । పురందరాయవృషభాయ ర్భవ్వవే అహాధాయ
సహమానాయ మ్రిషుషే । ఇంద్రాయశ్శ్యేషామధుమ ద్దుహనా ।
తరుంకృగోత్రయజమానాయ శోకం । శ్శ్యేషానకుత్రదేవతా మింద్ర
మానానాయ మి ౧౬

మూలః మూలంప్రజాంనీరవతీంవిదేయ । పరాశ్యేతునిర్మతిః
పరాచా । గోభిర్నకుత్రంప్రశుభస్సమిక్తం । అహ య్యాయాద్యజమా
నాయ మహ్యం । ఆహ గ్నోఅద్య సువిజే దహతు, మూలానకుత్ర
మిరియద్వదంతః । పరాచీ వాచాసర్ముతీంనుదామి । శివంప్రజాయై
శ్శివ మస్తుమహ్యం । మూలానకుత్రదేవతాం అనురమా—మి ౧౭

త్రా-షాః యాద్యి-వ్యఅప్తః షయసానంబద్ధాపుః యాల్పంతిక్ష

15 JUL 1922

ఉత్తరాధిపతి ర్యాః । యాసా మస్తాథా అనుమంతి కామం । తా నతప
శ్చగ్గ్ ప్రానాభవంతు । యాశ్చకూప్తాశ్చనావ్యాసముద్రయాః ।
యా శ్చవైశంతీరుత ప్రాసచీర్యాః । యాసా మస్తాథా మధుభక్ష
యంతి । తానతపశ్చగ్గ్ ప్రానాభవంతు । పూర్వామాధానక్షత్రదే
వతాఅపతనాహయామి ।

౧౮

ఉమా ॥ తన్నోవిశ్వే ఉపశృణ్వంతు దేవాః । తదస్తాథా అభి
సంయంతు యజ్ఞం । తన్నక్షత్రంప్రథతాం ప్రశుభ్యః । కృషిర్వృష్టిర్యజ
మానాయకత్వతాం శుభాః కన్యా యవతయ స్సపేషనః । కర్మకృత
స్సుకృతోన్వీర్యావతీః । విశ్వా దేవా నావిమావర్ధయంతీః । అస్తాథాః
కామమవయాంతు యజ్ఞమ్ । ఉత్తరామాధా నక్షత్రదేవతావిశ్వా
దేవానావాహయామి ।

౧౯

శ్రవణం । శృణ్వంతి శ్రోతా మమృతస్యగోపాం పుణ్యాచుష్టా
ఉపశృణోమినాచః । మహీం దేవిం విష్ణుపత్నీ మజూర్యాం ప్రతిచీ
మేనాగ్ంహావిమాయజామిః । త్రేధా విష్ణురుగుగారూ విచక్రమే
మహీందివంబృద్ధివీ మతరిక్షం । తచ్చోదైతిశ్రవణ ఇచ్చమానా ।
పుణ్యగ్గ్ కం యజమానాయకృత్వాతీ । శ్రవణనక్షత్రదేవతాం
విష్ణు మానావాహయామి ।

౨౦

ధనిష్ఠా ॥ అస్తా దేవా వసవస్సామ్యాసః । చతస్రా దేవీరజరా
శ్చవిష్ఠాః । తేయజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్ । సంతతస్సరీణమమృ

తగ్గస్వస్తి యజ్ఞన్నః పాంతు వసవః పురస్తాత్ | దక్షిణాత్ భియంతు
శ్రవిషాః | పుణ్యం నక్షత్ర మభినం విశామ | మానో అరాతి రఘశగ్ం
సాగే | ధనిష్ఠా నక్షత్ర దేవతా వసూ నావాహాయామి | ౨౧ ||

శ్రుతా రా | శ్రుతస్య రాజా వరుణో ౭ ధిరాజః | నక్షత్రాణాం
శ్రుతభిష గ్వస్తిష్ఠః | తే దేవేభ్యః కృణుతో దీర్ఘమామాయుః | శ్రుగ్ం సహ
సా | క్షమానిధత్తుః | యజ్ఞం నో రాజా వరుణ | ఉపయాతు | తన్నో
విశ్వే అభినంయంతు దేవాః | తన్నో నక్షత్రగ్ం శ్రుతభిష స్తుమాణాః |
దీర్ఘ మాయా ప్రతిర ద్భిషజాని | శ్రుతభిష... తాం వరుణమా... మి | ౨౨ ||

పూర్వాభాద్ర | అజవక పాదుదగాత్పురస్తాత్ | విశ్వాభూతాని
ప్రతిమోదమానః | తస్య దేవాః ప్రసవం యంతి సర్వే | ప్రోష్ణప్రదాసా
అమృతస్య నో సాః | విభ్రాజ మానస్సమిధానక్షిగః | అరణిక్ష మరుహ
దగ్ం ద్యాం | తగ్ం సూర్యం దేవమజమేక పాదం | ప్రోష్ణప్రదాసా అనుయం
తి సర్వే | పూర్వాభాద్రపదనక్షత్ర దేవతా మజమేక పాదమా — మి | ౨౩ ||

ఉత్తరాభాద్ర | అహిరుద్భియః ప్రథమానవతి | శ్రేష్ఠో దేవానా
ముత మానుషాణాం | తం బ్రాహ్మణాస్సమపాస్సమ్యాసః | ప్రోష్ణ
ప్రదాసా అభిరక్షంతి సర్వే | చత్వారవక మభిరక్ష దేవాః | ప్రోష్ణప్ర
దాస ఇతి యా వదంతి | శేబుద్భియం పరిషద్యగ్ం స్తువంతః | అహిగ్ం
రక్షంతి సమసాప్రసద్యః | ఉత్తరాభాద్రదేవతా మహిరుద్భియమా... మి |

శేవతి | పూషా రేవత్యన్వేతి పంథాః | పుష్టిపతి వసుపావాజ

బస్త్యో ఇమాని హవ్యాప్రయతా జమానా సుగ్రోయా నైరుప
యాతాగ యజ్ఞం క్షుద్రా పశూక రక్షతు కేవలీనః । గావోనో
అశ్వాగ్ం అన్వేతుపూషా అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధా వియాపం
వాజగ్ం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞం । కేవలీనక్షత్ర దేవతాం
పూషణ మావా—మి ।

౨౫.

అశ్వినీ॥ తదశ్వినా వశ్యయు జోపయాతాం । శుభంగమిష్ఠో
సుయమేభిరశ్వేః । స్వంనక్షత్రగ్ం హవిషా యజంతౌ । మధ్వా
సంపృక్తాయజమానమక్తా యశాదేవానాం భిషజౌ హవ్యనాహా
విశ్వస్యదూతాన మృతస్యనోపా తౌనక్షత్రంజజుషాణోపయాతాం
సమోఽశ్వభ్యోం కృయమోఽశ్వయుగ్భ్యమ్ ॥ అశ్వినీనక్షత్రదేవతే
అశ్వినానావాపాయామి ।

భరణి ॥ అపస్తాప్నానంభరణీభకారంతు । తద్యమోరాజా
భగవా విచష్టాః । లోకిస్య రాజా మహతోనుహాహి సుగన్నః
పంతా మభయంకృణోతు యస్మిన్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా యస్మి
న్నేనమభ్యషించంతదేవాః ॥ తదస్యచిత్రగ్ం హవిషా యజామ । అప
స్తాప్నానం భరణీభకారంతు ॥ భరణీనక్షత్రదేవతాయమమావా—మి ।
ప్రతీనక్షత్రమునకు అధిదేవతానక్షత్రము పూర్వనక్షత్రము, ప్రత్యధిదేవతానక్ష
త్రము పరనక్షత్రము.

అథ ఉపసాహమాః.

॥ అశ్వు యేష్వాహా కృత్తికాశ్వస్వాహా అంబాయేష్వాహా

దులయైస్వాహా | నిత్యైస్వాహా | అభయం త్యైస్వాహా | మేఘ
 యం త్యైస్వాహా | వర్షయం త్యైస్వాహా | శుశ్రుణోకాయైస్వాహా ||
 ...శా | ప్రజాపతయైస్వాహా | సోమాయైస్వాహా | సోమాయైస్వాహా |
 ప్రజాభ్యస్వాహా | ...మృ | సోమాయైస్వాహా | మృగభ్యైస్వాహా |
 ఇన్ద్రకాభ్యస్వాహా | ఓషధీభ్యస్వాహా | రాజ్యాయస్వాహా | అభి
 జ్యైస్వాహా | ఆ | బుధాయైస్వాహా | ఆర్థాయైస్వాహా | పిన్దమానా
 యైస్వాహా | ప్రశుభ్యస్వాహా | ...పు | అదిత్యైస్వాహా | ...పునర్వసుభ్యై
 స్వాహా | భూత్యైస్వాహా | క్రత్యైస్వాహా | పుష్య | బృహస్పత
 యైస్వాహా | తిష్యాయస్వాహా | బ్రహ్మవర్చనాయస్వాహా | ...ఆశ్రేష |
 సర్వభ్యస్వాహా | ఆశ్రేషభ్యస్వాహా | దండశూకభ్యస్వాహా
 హా | ...మఖ | పితృభ్యస్వాహా | మఘాభ్యస్వాహా | నఘాభ్యస్వాహా
 హా | గదాభ్యస్వాహా | అరుంధతీభ్యస్వాహా | పూఫ | అర్హస్త్వేస్వా
 హా | ఘ్ననీభ్యైస్వాహా | ప్రశుభ్యస్వాహా | ...ఉఫ | భగాయైస్వా
 హా | ఘ్ననీభ్యైస్వాహా | శ్రేష్ఠాయైస్వాహా | ...హస్త | సప్తతేస్వా
 హా | హస్తాయైస్వాహా | దదతేస్వాహా | పృథతేస్వాహా | ప్రయచ్ఛ
 తేస్వాహా | ప్రతిగృహ్యతేస్వాహా | చిత్ర | త్వష్టేస్వాహా | ...చిత్రాయై
 స్వాహా | చిత్రాయైస్వాహా | ప్రజాయైస్వాహా | స్వాతి | వాయవేస్వా
 హా | నిష్ఠాయైస్వాహా | క్రామచారాయైస్వాహా | అభిజ్యైస్వాహా | విశా
 ఖ | ఇంద్రాగ్ని భ్యైస్వాహా | విశాఖాభ్యైస్వాహా | శ్రేష్ఠాభ్యై

యస్యాహః॥ అభిజితైస్యాహః॥... అనూ॥ మిత్రాయస్యాహః॥ అనూ॥ రాధే
 భ్యస్యాహః॥ మిత్రధేయాయస్యాహః॥ అభిజితైస్యాహః॥... శ్యేష్ఠా
 ఇంద్రాయస్యాహః॥ శ్యేష్ఠాయైస్యాహః॥ శ్యేష్ఠాయస్యాహః॥ అభి
 జితైస్యాహః॥... మూ॥ అదభ్యస్యాహః॥ అమాధాభ్యస్యాహః॥
 సముద్రాయస్యాహః॥ కామాయస్యాహః॥ అభిజితైస్యాహః॥... పూ॥
 విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్యాహః॥ అమాధాభ్యస్యాహః॥ అనపజ
 యాయస్యాహః॥ జితైస్యాహః॥... ఉమా॥ బ్రహ్మణేస్యాహః॥ అభిజ
 తైస్యాహః॥ బ్రహ్మహోతాయస్యాహః॥ అభిజితైస్యాహః॥... శ్రవణా॥
 విష్ణవేస్యాహః॥ శ్రోతాయైస్యాహః॥ శ్లోకాయస్యాహః॥ శ్రుతాయ
 స్యాహః॥... భనిష్ఠా॥ వసుభ్యస్యాహః॥ శ్రవిష్ఠాభ్యస్యాహః॥ అగ్రా
 యస్యాహః॥ వరైస్యాహః॥... శతభిష॥ వరుణాయస్యాహః॥ శతభి
 షజైస్యాహః॥ భేష్ఠజేభ్యస్యాహః॥... పూ॥ అజాయేకపదేస్యా
 హః॥ ప్రోష్ఠపదేభ్యస్యాహః॥ తేజసేస్యాహః॥ బ్రహ్మవర్చసాయస్యా
 హః॥... ఉభా॥ అవామేబుధ్నియాయస్యాహః॥ ప్రోష్ఠపదేభ్య
 స్యాహః॥ ప్రతిష్ఠాయైస్యాహః॥... కేవలి॥ పూష్టేస్యాహః॥ కేవలైస్
 యస్యాహః॥ కుశుభ్యస్యాహః॥... అశ్వీ॥ అశ్వీభ్యాగ్స్యాహః॥ అశ్వ
 యుగ్భ్యాగ్స్యాహః॥ శ్రోత్రాయస్యాహః॥ శ్రుతైస్యాహః॥... భరణి॥
 యమామాయస్యాహః॥ అప్రభరణేభ్యస్యాహః॥ దాహ్యాయస్యాహః॥ అభిజ
 తైస్యాహః॥

అత్రాదా అగ్నిశాస్త్రపన్నమ్.

క్రీగురుభ్యోనమః హరిఃటమ్! ధృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్చ! ధృష్టి
 మాదాయ! సుగర్వా కల్యోవిదహన్న రాతి యవనశ్రేయసి శ్రేయసి
 ర్దధతే । అగ్నే నవత్నాగ్ అపబాధ మానో రాయ స్పృషమిష
 మూర్జమన్నాసుధేహి! గార్హపత్యమభినుంత్రిత! ఉద్బుధ్య స్వాగ్నే
 ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తేనగ్ం సృజేధామయంచ । అస్మిన్ధృ
 ధేఅధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానస్యసీదతి । గార్హపత్యమ
 ద్యౌధయతి! యజమానః! ఓముద్ధర! వాచాత్వా హూత్రావ్రాణనో
 ద్గాత్రాచక్షుషా ధ్వర్యుణా మనసాబ్రహ్మణా శ్రోత్రేణాగ్ని ధైరై
 స్త్వపంచభిర్దైవైరు త్వస్థిరుద్ధరామి! ఆహవసీయార్థంజ్వలంతమగ్ని
 ముధృత్య! ఓంభూర్భవస్సువ రుద్రేయమాణ ఉద్ధింప పశ్యో మాయ
 దవిద్వాన్! యచ్చవిద్వాగ్శ్చికార! అన్నయదేనః కృతమస్తిపాప
 గ్ం రాత్రీయాయదేనః కృతమస్తిపాపగ్ం సర్వస్సాన్సద్భవో ముం
 చతస్సాన్! ఉద్భృమగ్ని మభినుంత్రియశే! యజమాన! తూష్ణిందక్షి
 గాగ్నిం ప్రణేయ! ఆహవసీయం ప్రణయతి । అగ్ని పరియేగ్నయే
 మేవిధ్యగ్ని పరియేగ్నయేమేమృడ । అమృతాహుతి మమృతాయాం
 జహూమ్యగ్నింపుథిన్యా మమృతస్యజితై యై । తియానంతింకామ
 మహాంజయ! మిశ్రజాపతిర్ద్యం ప్రథమే జగాయాగ్నిమగ్న స్వాహా ।
 ఆహవసీయదేశం వ్రాప్య । అగ్నే సంమాదత్తైకపాదాహవసీయదినః
 పృథివ్యాపర్యంతి రిక్షాల్లోకం వింద యజమానాయ! పృథివ్యాస్త్య
 మూర్ధ స్సాదయామి! యశ్చి యేలోకేయానో అగ్నే విష్ణ్యయోని
 త్యౌభిదాసతీదమహంతం త్వయా భివిదధామి! ఉదబ్బుఖ! క్రత్యబ్బుఖో
 వా నాయమాహవసీయేగ్నింప్రతిష్ఠాపయతి వ్రాబ్బుఖ! వ్రాతిః । స్వ
 క్షుంయజమాన ఇథ్యానాహరతి । విశ్వదాసీమాధిరంతోనాతురేణ
 మిధంశ్రేణావిధిజ్య! గాయ

త్రియాప్రోక్ష్య । ఓంభూభువస్సువః । ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యంభర్తా
 దేవస్సధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । యదగ్నేయాని
 కాని చాతేదారూణిదద్భసి । తదస్తుతుభ్యమిద్భుతంతజ్జవస్వయవిష్ట్య
 గార్వాపత్యముపసమింధే । యదత్యుః జ్యోకాయద్వమో అతిస
 ర్పతి । సర్వంతదస్తు తేఘ్రతంతజ్జవస్వయఃష్ట్య । దక్షిణాగ్నిముపస
 మింధే । రాత్రిగ్ంరాత్రిమప్రయావంభరంతోశ్వాయేవతిష్ఠ శేఘాసమ
 సై । రాయస్పాపేణ స మి మా మ దం తోగ్నే మాతేప్రతివే
 శారిషామ । ఆచావనీయేవరిపిష్ఠం । అగ్నేగృహపతేశుంధస్య । గార్
 వాపత్యం అగ్నేవహ్నేశుంధస్య । దక్షిణాగ్నిం । అగ్నే స
 మాట్భుంధస్య । ఆచావనీయం । త్రీనలంకృత్యా హవనీయం పరిస్తీర్య
 పరిస్తరిణాం శేదోవానం । దక్షిణేనవిహారమగ్ని హోత్రతిష్ఠతితాం
 యజ్యమానోనుమత్రయతే । ఇడాసివతభృదవాన్నా పుభయోర్వ
 తంచరిష్యామి । సురోహిణ్యావాన్నా పుభయోర్వతంచరిష్యా మిడ
 వహిమయిశ్రయస్వరవవ్యాది తవహి నారెహిద్ధవహి సత్యేనత్వా
 వ్యాయామి । అభవేది దేశమభిమృశతి । ఇయమసితస్యా సైగ్నిర్వర్థసి
 స్సామెస్వర్గంచ లోకంచమమృతంచఘట్వ । పూషాసి । స్థాల్యాందో
 వానేనచ దోగ్ధి । అయత్మోవః ప్రజయాసగ్ంసృజామి రాయస్పాపే
 ణబహులాభవంతః । ఉష్ణంపయః పిన్వమానా ఘృతంచ జీవోజీవం
 తీరువనస్సదేయం । దోగ్ధోపసేదతి । క్ష్యాశ్చేపింయజ్ఞం పృథివీచసందు
 మాతాంధాతానావేన సహవాశేన నాయుః । యజమానాయ ద్రవి
 ణదధాతు । దున్యామానాం ఉష్నిందు హంతః । లకంచతుర్బిలమిడాం
 దేవీంమధుమతీగ్ం సువర్విదం తదిం । దాగ్ని జన్వతిగ్ంసూన్యతావత్త
 ద్యజమానమమృతిశ్చేదధాతు । హిరాఘోషం । యజమానః । అష
 శేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య । విద్యుదసివిద్యమే వాస్సానమృతా
 పత్యము పైమి మయిశ్రద్ధాతచమ్య । ఋతంత్యాసత్యేనపరిషించా
 నాయుపరిషిచతి । సర్వీత్వర్తేన పరిషించామూతి ప్రాతః

అగ్నిహోత్రహవణ్యామపఠనీయః । యజ్ఞస్యసంతతి రసియజ్ఞస్యతాన్త
సంతతి మనుసంతనోమి గార్హ పత్యాత్రిక్రమ్య సంతతా ముదకధా
రాగ్ స్రావయత్యాహవనీయాత్ । ధృష్టిరసిబ్రహ్మశుచ్చ । ధృష్టి
మాదాయః । భూతకృతస్థాపాఢంజన్యం భయనుపాధాస్సేనా అభీర్వి
రీ॥ గార్హ పత్యాదుదీచోంగారాన్ని నూన్యాబహిఃకరోతి । సగరాస్థా
అంగారా నభిమంత్ర్య । అగ్నయఃఆదిత్యం గృహ్లామ్యహ్నా రాత్రిం ।
సాయంజపతి ఆదిత్యాయాగ్నిం గృహ్లామిరాత్రయాలహః । వ్రాతః ।
తోహవనస్థం పయస్థాల్యామానీయ । ఇదాయాః పదంఘృతవచ్చరా
చరం జాతవేదోహవి దంజుషస్య । యేగ్రామ్యాఃకుశవోవిశ్వయాహవి
తూపాస్తైషాగ్ంససానామిహారంజీరసురాయస్పాషాయసు ప్రజాస్త్య
యసునీర్యాయ । తెష్వంగా కేషుస్థాలీనుధిశ్రియతి । స్థాల్యాంతిందు
లామాప్యజగ్హ్వా పత్యేనిధా మ అదభేనత్వాచక్షుషావేక్షేఅవేక్ష్య
త్పతేన జ్వలతావేక్షజే । (తోహవనంతోశఃస్స)వఠనీయ) । హర
స్తైమా విన్దైషంతేస్థాల్యాప్రతిషించతి । ఉద్భవస్థాదహంప్రజయా
ప్రపశుభిశ్చామంసగ్ం హరస్తైమావిగాదుద్యం తస్యగ్లోకశ్చ్రీ
ంశుతా కేషురోచయ పూర్వవజ్జ్వలయా వేక్షజే॥ అంతరితగ్ంరక్షోం
తరి తాలరాలయోపహతాప్యర్థి రపహరింపాపం కర్మాపహరింపాప
ప్య పాపకృతః పాపం కర్మయోనః పాపకర్మ
చికోరవతిప్రత్యగేన మృచ్చ । త్రిపర్యగ్నికృత్వా । ఉదగుద్వాప్య
(సుగ్లోసిరాయ స్పావవహిఃకుశ్వగ్ంహ) । ఇవాప్రహంపశూం
దృగ్ంహ । త్రియామాప్రతిష్ఠాశ్చ । సుభూతకృతస్థప్రత్యాఢంజన్యం
భయంప్రత్యాధాస్సేనా అభీర్విరీ । గార్హ పత్యేం గారావృత్త్యా
ప్యా । దేవస్యత్వాసవితుప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యం పూజ్ఞోపాస్తా
భ్యామాదదే॥ అగ్ని హోత్రహవణీమాదాయః । దేవస్యత్వాపూ-మా
దదే । సువమాదాయః । ప్రత్యుష్టగ్ంరక్షః । ప్రత్యుష్టాలరాలయః॥ గా
ర్హ పత్యే ప్రతిరప్య । అరిష్టోయజమానఃకుత్స చవాస్తైః శైమాష్టికా ।

హోరణ్యయస్త్రిరస్య మృతపలాశాస్సోహో యజ్ఞానాం । అగ్ని హో
 త్రహవగేనుభిమంత్ర్య । ఓం మున్నేష్యామి హ వ్యం దే వే భ్యః
 పాపనోయజమానం ఓమున్నయామి॥ హవ్యం దే వే భ్యః పా ప్న
 నోయజమానం । హ వి ర్దే వా నా మ సి మృ త్యో ర్కే భ య గ్
 స్వస్తిమే స్వభయంమేఅస్తుః ఓమున్నయః ఉచ్చైరనుజానాతి । అగ్ని
 యేచత్వాపృథివ్యేహోన్నయామి వాయవేచత్వాన్తరితాయ హోన్న
 యామి సూర్యాయ చత్వా దివేహోన్నయామి । చంద్రమసేచత్వా
 నక్షత్రేభ్య శ్చోన్నయామి సువేణ చతురున్నయతి సర్వాన్సృష్టా
 నున్నయతి (ఘంచావత్తీనాం । అదభ్యశ్చత్వేషధీ భ్యశ్చోన్నయామి)
 పశూన్మయచ్ఛ అప రేణగార్వాపత్యం కూర్చహవిస్సా దయిత్యా
 సజ్జార్దైవేస్సాయంయూవభి స్సాయంయూవానో దేవాస్వస్తి పంసార
 యంతుః శశుభిస్సంపృచీయ ప్రజాందృగ్హా సజ్జార్దైవైః ప్రాతర్యా
 వభిః ప్రాతర్యావాణోదేవాన్య సినంసారయంతు పశుభిస్సంపృచీయ
 ప్రజాందృగ్హా గార్వాపత్యేహస్తం పతాప్యహవిరభిన్యశతి చిత్తి
 మ్రుక్ చిత్తమాజ్యం వాగ్వేదిః అధీతంబర్హిః కేతోఅగ్నిః విజ్ఞా
 రిమగ్నిః వాక్పతిక్ హోతా మనడిపవక్తా ప్రాణోహవిః సామా
 ధ్వర్యుః దశహోతారం వ్యాఖ్యాయపున రేవహవిస్సృష్ట్యా తూష్టిం
 ప్రాదేశ మాత్రం పాలాశీంసమిధయపరి నిధాయ । ఉర్వంతరిక్షం
 వీహి హరతి చిత్తిసుక్ - సామాధ్వర్యుః స్వాహాగ్నయే వైశ్వాన
 రాయఅంతర్వేది మధ్యదేశేనియచ్ఛతి అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం
 వాతాయత్వా ముఖసమము ధృత్య వాతాయేదం । ఉక్తప్రేతసం
 యుదధ్వం మాంతర్గాతభాగినంభాగధేయూత్ సప్తర్షీణాగ్ంసుకృ
 తాయత్రలోక స్తత్రేయం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహ్యుప ప్రత్ని
 ముపభూయ్యవస్సువరాయుర్మేయచ్ఛ అప రేణావావనీయం కూర్చ
 హదయిత్యా విన్యూదసివిద్యమేపాస్మానమృతాత్స త్యముపైమి హో
 త్రాగ్నిం ఉపస్పృశ్య । ఏమాతేఅగ్నే సమి త్తయావస్సచాప్యాయహి

వ్యతాంచతే నుజ్జపతిరాచప్యాయతాంవర్ధిషీనుహించవయమాచప్య
 సిషీనుహిస్వాహాఅగ్నయధిదంసమిధమాధాయ । సుచమాదాయ
 ప్రాగ్యాపాన్యనిమిల్యావేక్ష్యేఅభిక్రామగ్ంసాయంజహాత్యనభిక్రా
 మంప్రాహః । భూభువస్సువఃఅగ్నిజ్యోతిజ్యోతిరగ్నిస్వాహాఅగ్నయే
 జ్యోతిషధిదం । భూభువస్సువః । సూర్యోజ్యోతిజ్యోతిసూర్యస్వాహా ।
 సూర్యాయ జ్యోతిషధిదం । హుత్వా మావాచభివీక్షతే । ఇషీత్వా
 అవాచీనగ్ంసాయముపమాన్యే । ఉజ్జేత్వా ఉర్ధ్వంపాశ్రిః । ఓషధీభ్య
 స్వావధీర్జిన్య । బహిషీతేహనిమృజ్య । ఓషధీభ్యధిదం । వర్షోమేయ
 చ్చకూర్చేవాదయిత్వా । అగ్నేగృహపతే మామానంతాప్సిరాత్మ
 న్నమృతమధిషిప్రజాజ్యోతిరదధే నత్వాచక్షుషాప్రతీక్షే । గార్హప
 త్యోప్రతీక్షతే । పునస్సుచమాదాయ । ఓంభూభువస్సువస్వాహా ।
 ప్రజాపతయధిదం । హుత్వాసుచమర్ధ్వస్వా । రుద్రమృతావార్భవ
 మృదధూర్తవమసే అస్తుపశుపతేత్రాయైన్ద్రవం । తిస్సుచాగ్నిమ్న
 దంచమతి వల్గయతి । రుద్రాయ పశుపతయధిదం । అపడిపస్పృశ్యే
 ఇషీత్వా । ఉజ్జేత్వా । పూర్వవల్లె పమాదాయ । పాశీచీనావీరిమ్న
 ధాపీత్యభ్యపిశ్శూకజన్య । దక్షిణేనవేదింభూమ్యాం లేహం నిమృజ్య ।
 స్వధాపీత్యభ్యధిదం । యజ్ఞోపవీత్యపడిపస్పృశ్యే । ప్రణామేయర్చా
 కూర్చేవాదయిత్వా । వృష్టింసి వృష్టిమే పాప్మానమృతార్సిత్యము
 పాగామ్ । యజమానః । అగ్నేరాహవనీయం పరీత్యది వస్పిరీప్రథమం
 యజేనం ద్యౌరజనయత్సురేతాః । వాత్సప్రవోహతిన్మనో । అథగార్
 హపత్యే హూమః । అగ్నేగృహపతే పరిషద్య
 కషవ్యస్వాహా । అగ్నయేగృహపతే పరిషద్య
 యేద । అగ్నేగృహపతే స్వాహా । అగ్నయేగృహపతయధిదం । అగ్న
 యేగృహపతయేరయితయే పృష్టిపతయే కామాయాన్నాద్యాయ
 యాన్నాద్యాయేదం । అగ్నయేగృహప - స్వాహా । అగ్నయేగృహ

పతయేరయి-ఇదం । అథదక్షిణాగ్నా జహూతి । అగ్నే దాభ్యపరి
 షదంజపనంసా గమా । అగ్నః సేవాగ్నా జహూతి ॥ యేద
 పతేన్న స్యనోదేహ్యానమీవస్యశుష్కిణః । ప్రప్రదాతారంతారిషణీ
 ర్జనో ధేహీద్విపదే చతుష్పదేస్వాహా । అగ్న యేన్న పతయిఇదం ।
 అగ్నే దాభ్యపరిషద్యజ్జపస్వస్వాహా । అగ్న యేదా - ఇదం । అగ్నే
 దా-స్వాహా । అగ్న యే - ఇదం అహవనీయదేశంప్రాప్య । పూషాసి
 లేపంప్రాశ్య । ఆచమ్యగర్భేభ్యఇదం । పునః । పూషాసి । లేపంప్రాశ్య ।
 ఆచమ్యగర్భేభ్యఇదం । గర్భేభ్యస్తాగర్భాన్ప్రీణీహి । అగ్నేయగ్
 విఃప్రజననంమేలస్తు । సౌర్యగ్హవిఃప్రజననంమేలస్తు । దశవీరగ్
 వర్వగణ్గ్ స్వస్తయే । ఆత్మసనిప్రజానని । వశుసన్యభయసనిలోక
 నని వృష్టిసని । అగ్నిఃప్రజాంబహులాంమేకరోతు । సూర్యఃప్రజాం
 బహులాం మేకరోతు । అన్నంపయోశేతో అస్మాసుధేహి । రాయ
 ప్సౌమమివ మూర్జమస్మాసుదీధరత్థాన్స్వాహా । మనుష్యగర్భేభ్యఇదం
 ఆచమ్య । ఉచ్చిష్టభాజౌ జన్వ । ఉచ్చిష్టభాగ్భ్యఇదం । ఆచమ్య । అగ్నే
 గాహవనీయం దరై భర్గ్ని హూత్రహవణీం ప్రతూశ్య । ఉదతేన
 సుచింపూరయిత్వా । సర్వేభ్యస్తాసర్పా జన్వ । సర్వేభ్య ఇదం ।
 చతుర్థీంపూరయేత్ । సర్పాన్పిపీలికా జన్వ । సర్వేభ్యః పిపీలికా
 భ్యఇదం । సర్వేతరజనాంజన్వ । సర్వేతరజనేభ్యఇదం । సర్ప దేవ
 జనాంజన్వ । సర్పదేవజనేభ్యఇదం । చతుర్థీంపూరయిత్వా । పృథి
 వ్యామమృతం జహూమిస్వాహా । అర్థమంతర్వేది పృథి వ్యా
 ఇదం । కేషంపత్న్యం జహౌనినయేత్ । గృహేభ్యస్తా గృహం
 జన్వ । గృహేభ్యఇదం । యదిపత్నీ దూరతస్తిష్ఠేత్ । దేవానాంపత్నీ
 భ్యమృతం జహూమిస్వాహా । దేవానాం పత్నీభ్యఇదం । విప్రు
 యాంజాంతిరసి । ఉన్నయ నదేతేనినీయ విప్రుభ్యిఇదం । ఆహవనీయే
 సుచింపూరయేత్ । హస్తేనాపిథామూర్ధ్వం దక్షిణయతి సప్తర్షి
 భ్యస్తాసప్తర్షీంజన్వ । సప్తర్షిభ్యఇదం । ఉద్గితౌస పర్షిణంపి

గాదిదక్షిణాపర్యావర్తతే సుచిరగంపాదయిత్యా । హుత్వోపసమిత
 థా దీధిహిదీది చాసిదీదాయా అగ్నయథిదం త్రి॥ పరిస్తరణముద్యా
 న్య । అగ్నేగ్నవాపతేశుంధస్య । గార్హపత్యం । అగ్నేవహ్నిశుం
 ధస్య । దక్షిణాగ్నిం అగ్నేసంమాగ్నింధస్య । ఆహవనియం పునర
 లం కృత్యాంతర్వేద్యపాననీయ । అవభృతస్త్వేవయాప మక॥ శిరసి
 సంప్రాప్త్య । ఋగోత్వాసశ్చేనపరిషించామీరిసాయం పరిషించతి
 సత్యంత్యత్రేనపరిషించామీరిప్రాతఃఅగ్నిశాశ్రప్థాల్పామపాననీయ
 ఓం భూభువస్సువః । అక్షతమక్షిప్త్యేనాహూమిహ్వాహ॥ అంతర్వే
 దివిసయేత్ । అక్షిత్వాథిదం అస్మిన్ త్పాయమగ్నీ హూతాభ్య
 కర్మణిత్వాత్వాదిసంలకోపవిహరణార్థ మనాజ్ఞాత్రయంకర్మాంతరిత
 కర్మణికర్యా సప్రచాయశ్చిత్తార్థంత్యన్నో అగ్నిసత్యన్నో అగ్నాదిస్య
 రాక్షసపదవృత్తివృత్తాప్రచాయశ్చిత్తార్థమాభిర్భారితి॥ శ్చియమ
 లోకప్రచాయశ్చిత్తార్థమిదం విష్ణుత్వైబహిర్వ్యవస్థిత్యైవప్రచాయశ్చ
 త్తార్థం యద్విదాగ్ంసభిర్వగ్నైః పఘాతప్రచాయశ్చిత్తార్థం పునస్త్యది
 త్యా ఇతీసర్వప్రచాయశ్చిత్తార్థం భూభువస్సువరిశ్చేతేమామంతాగాం
 జనంకరిష్యే । అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియతేమిథు॥ అగ్నే
 తిదస్యకల్పయత్వగంహి వేధయథాతిథం । పురుషసమ్మిలో యజ్ఞ
 యజ్ఞా పురుషసమ్మిలి॥ అగ్నేతిదస్యకల్పయత్వగంహి వేధ యథాత
 థం యత్పాకత్రామనవాదీవదత్సం యజ్ఞస్యమన్వతేమర్త్యాన॥ అగ్ని
 ప్తద్ధోతా క్రితువిద్విజానన్యజ్ఞగోనవాగ్ం ఋతుశ్చేయజాతిర్వినో
 అగ్నేవరుణస్య విద్వాంజేవస్య హేవోవయాసిసీహా॥ యజ్ఞగోవహ్ని
 తమశ్శోశుచానో విశ్వాజేమాగంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ । సత్యన్నో
 అగ్నవమోధవోతినదిష్టాఅస్యా తపసోవృష్టైః । అవయక్ష్మవోవరణ
 గంరరాణోవిహిమృదీకగంసువావోవయేధ॥ అభిర్భృత్యదకోవ తివ
 మాహ్వాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తార్యభ్యో మహిగోత్రా
 కుజాసి భూయిషథాశాలథతేన్యామ । ఇదం విష్ణుర్వచక్ర

ఓధేవదం! సమూహమస్యవాగ్ంసురైత్యంబకంయజామహేనుగంధిం
పుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుకమివబంధనాన్ముత్యోర్ముఖీయమామృతా
త్ । యద్విదాగ్ంసోయదవిద్వాగ్ంసోముగ్ధాః కుర్వంత్యర్థిజః । అగ్ని
ర్మాతస్సాదేనపశ్చద్ధాదేవీచముంచతాం । పునస్తద్విదిత్యారుద్రావస
వస్సమింధతాం పునర్బ్రహ్మణోవసునిధయజ్ఞః । ఖృతేనత్వంతనువో

వర్ధయ స్వసత్యాస్సంతు యజమానస్యకామాః । భూః! భువః! సువః!
భూర్భువస్సువః । అపరేణావావసీయం దక్షిణాతిక్రమ్య! వృష్టిరసివృ
శ్చిమే నాహ్మనన్ముతా శ్చమహాగాం! అపుశ్చద్ధాతచమ్య । అంత
ర్వేదిమాగ్జయతే । అన్నానాస్థాన్నా దోభూయాసంయశ్శయశస్త్వి
భూయాసగ్శ్చద్ధాస్త్వప్రథిషియాపాశ్శైష్మప్రథమగ్ంసంబభూవ!
యేఃధృతోవసునోయనమ్మయేనోద్రాదేవా ఆభ్యషించం తరా
జ్ఞాయతేనాహంమా మభిషించామివర్చసే । శిరస్యపతనయతే! అ
గ్నేనయసుపనారాదేఅహ్నాన్ । విశ్వాబదేవపయనాని విద్వాన్ ।
యయోధ్యన్మజ్జహురాగమేనోభూయిష్టాం తేనమఉక్తింవిధేమ! ప్ర
వక్సుకాయథానవేధాధ్వగ్హవ్యంమతంచాగ్నయేషుపూతం! యో
దైత్యానిమానుషాజనూగ్ష్యంతర్విశ్వాని విద్మనాజిగతి । అచ్ఛాగ్ని
రోమత యోదేవయంతీరగ్నియంతీద్రవిణంభిక్షమాగాః । సుసందృ
శగ్ంసుపరీతగ్గ్వంచగ్ంహవ్యవాహమరతింమానుషాగాం! అగ్నే
త్వసున్నద్యుయోధ్యమీనాఅనగ్నితా! అభ్యమంతకృష్టిః! పునరన్న
ధ్యగ్ంసువితాయ దేవత్వంవిశ్వేభిరజరేభిర్యజత్ర అగ్నేత్వం పార
యానవ్యోఅస్మాన్భస్వస్తిభిరతిదుర్గాణివిశ్వా । పూశ్చిపృథ్వీబహులా
న ఉర్వీభవాశ్చ కాయతనయాయశంయోః । ప్రకారవోమననా వ
చ్యమానాదేవద్రీచీనయథదేవయంతః । దక్షిణానాహ్వాజినీ ప్రాచ్యే
తీహమ్భిరంర్విగ్నయేన్ముతాచీ... సకృత్తేఅగ్నేనమః । ద్విస్తేన॥త్రి
స్తేనమ॥చతుస్తేనమః । పంచకృత్విస్తేనమః । దశకృత్విస్తేనమః । శత
కృత్విస్తేనమః॥ సహస్రకృత్విస్తేనమః॥ ఆసనానకృత్విస్తేనమః॥ అపరి

మితకృత్వస్తేనమః॥ నమస్తే అస్తుమామాసింగంసీ॥ నమస్తే గార్హ
 పత్యాయ నమస్తే దక్షిణాగ్నయే॥ నమతహవనీయాయ మహావేద్యై
 నమోనమః॥ ప్రమాదాత్కుర్వతాంకర్మప్రచ్యవేతా ధ్వజేయది॥ స్మ
 రణాదేవతద్విష్ణోస్సంపూర్ణం న్యాదితిశ్రుతిః॥ కాండద్వయోపపాద్యా
 యకర్మబహుస్వరూపిణే॥ స్వర్గాపవర్గయాపాయయజ్ఞశాసనమోన
 మః॥ యజ్ఞశాచ్యుతగోవిందమాధవానంతకేశవ॥ కృష్ణవిష్ణోహృషీకేశ
 వాసుదేవనమోస్తుతే॥ మర్కర్మకుర్వతాంపుంసాంకర్మలోపోథవేద్యది
 తర్కర్మ సఫలకుర్యః॥ శ్రీసః కోట్యే మహావయః॥ ప్రాయశ్చిత్తా
 న్యశేషాణితపాకర్మాగ్నికానివైయాసశేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మర
 ణంపరం॥ అపరాధసహస్రాణ్నిక్రియం శేషాన్నిశంమయా॥ దాసాయ
 మితి మాంమత్వాత్మమస్వయన్ద్వైర । అవాఃపరస్తాదహమవస్తా
 దహం జ్యోతిషావి తమోవవార । యదంతరిక్షం తదుమేపితా
 భూదహగ్ంసూర్య॥ ముథయతోదదత్తాహం భూయానముత్తమస్స
 మానానాం॥ అస్మణాఅస్మిన్ననృణా॥ పరిస్మిన్మృత్యులోకేఅస్మణా
 ప్యామయేదేవయానా ఉపపితృయా॥ గాన్ధర్వాం నృగోఅస్మణా అక్షి
 యేను॥ నర్మప్రజాంమో గోపాయ - నిత్యమంగళానిధవంతు । ఆయు
 ర్దాలగ్నై హవిషోజహాదోఘృతప్రపికోఘృతయోనిశేధి । ఘృతం
 పీత్వా మధుచారుగ వ్యంపితేవపురివభరత్తాదిమం॥ అననసాయం
 హారరగ్నిహోత్రా ఘ్నేనకర్మణా భగవత్స్థర్వాత్మకః॥ యజ్ఞశ్శిరా
 ర్పణమస్తు॥ శ్రీయజ్ఞశ్శిరఃప్రియతాం॥ యర్కిరోషి యదృశ్చాసి యజ్ఞ
 హోషితాసియతే । యత్తపశ్యసి శంతేయః॥ తుకరవ్యమదర్పణం॥
 త్రిబ్రహ్మర్పణమస్తు॥ హరిఃపృథ్వీతత్సత్ అగ్నిహోత్రకన్మంసమాప్తం॥
 దర్శపూర్ణమాసాః॥

హరిఃపృథ్వీతత్సత్ అగ్నిహోత్రకన్మంసమాప్తం॥ వ్యాఖ్యాప్యామః॥
 హరిఃపృథ్వీతత్సత్ అగ్నిహోత్రకన్మంసమాప్తం॥ దర్శపూర్ణమాసాః॥
 దర్శపూర్ణమాసాః॥ దర్శపూర్ణమాసాః॥ దర్శపూర్ణమాసాః॥

యఃశ్చ సఃకల్పంకరోతి దర్శనేనయత్కే । పార్ణమాసే నయత్కే ।
 ఇద్రవైమృథేనాను నిర్వాప్యేనసహ । తతోయజమాన పనంస్నా
 నః । విద్యుదసివిద్యమే । పాహ్నానమృతా ధృత్యముపైమి । యత్యమా
 గోప ఉపస్సృశ్య మమాస్మిన్ దశ్శే ప్త్యే కర్మణి పార్ణమాసే
 ప్త్యే కర్మణి అధ్వర్యం త్వామహంవృణే । పృతోస్థికరిష్యామి ॥ బ్ర
 హ్మణాం త్వామహంవృణే । హూతారం త్వామహంవృణే । అగ్నిధం
 త్వామహంవృణే । పృతోస్థికరిష్యామి । తతోధ్వర్యు రాహవసీయా
 త్థమగ్నిముద్ధృత్య । దక్షిణాగ్నిప్రణేయ । ఆహవసీయం ప్రణయతి
 విశూరస్వాత్తరత ఉపవిశ్య జపతి ఓందేనాగాతువిదో గాతుంయజ్ఞ
 యవిందతి । మనస్సతినాదేవేనవాతా వ్యజ్ఞః ప్రయజ్యతాం । ఇతిదపి
 త్వా । మమాగ్నేవరోచి విహవేవ్వస్తు వయంశ్వేం ధానాస్తనువం
 పుషేను । మహ్యాన్నమంతాం ప్రదిశశ్చతస్ర స్వయాధ్యక్షేణ వృత
 నాజయేను । ఆహవసీయముపసంమిధే । యజమానః ॥ అగ్నింగృహమి

శురధంయోనుయోభూర్యఉద్యంతమారోహతిసూర్యమహే । ఆది
 త్యంజ్యోతిమాం జోతిరుత్తమగ్గశ్వోయజ్ఞాయరమతాం దేవతాభ్యః । వ
 సూన్రుద్రానాదిత్యా నింద్రేణ సహదేవతాః । తాఃపూర్వఃపరిగృహ్య
 మిన్వ ఆయతినే నేమనీషయా । ఇమామూజకం పంచదశీం యే
 ప్రవిష్టాస్తాం దేవాన్పరిగృహమి పూర్వః అగ్ని రేవా వ్యవాది
 హాతానావహత్పర్లమాసగ్ం హవిరిదమేషాంమయి । అమా
 వాన్యగ్ం హవిరిదమేషాంమయి । యథాలింగ మాహవసీ
 వ్యాధీయమాసే జపతి అంతరాగ్ని పశవో దేవసగ్ంసదమీగమక
 తాన్పూర్వః పరిగృహ్యమిన్వ ఆయతినేమనీషయా । అధ్వర్యుః । మ
 నుదేవావిహవేసంతునర్క ఇంద్రావంశో మరుతో విష్ణురగ్నిః । మ
 మాంత రిక్షమురుగోపమస్తు మహ్యాంవతః పవతాంకామేఅస్మిన్ ।
 గార్హపత్యముపసమిధే । యజమానః । ఇహ ప్రజావిశ్వయాపాక
 త్తంతామగ్నిం గృహపతినుభిసంవసానాః । తాః పూర్వః పరిగృహ్య

మి వ్య. ఆయతనేమనీషయా. ఇహపశవోవిశ్వయాపారమంతామగ్నిం
 గృహపతిమభినవనానా. తాన్పూర్వః పరిగృహ్లామి స్వఆయతనేమ
 నీషయా. గార్హపత్యే వ్యాధీయ మానేజపతి. అధ్వర్యుః. మ
 యదేవాద్రవిణమాయజంతాం. మయ్యాశీరస్తుమయి దేవహూతిః॥
 దైవ్యాహూతారావనిషంత పూర్వేర్విష్టావ్యామితను వాసువీరా. అ
 వ్యాహర్యపచనం. యజమానః అయం పితృణామగ్ని రవాద్ధివ్యాపి
 తృధ్యత. తంపూర్వః పరిగృహ్లామ్యవిషంన్నః పితుంకరత్. దక్షి
 ణాగ్నిం. విహారవ్యాత్రరతడికవిశ్వి. అవ్యాహి నేషుజపతి. ఇదమహ
 మగ్ని త్యేషేభ్యో వసుభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహమిం ద్రత్యేషే
 భ్యోదుదేభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహం వరుణత్యేషేభ్య ఆదిత్యే
 భ్యోయజ్ఞంప్రబ్రవేమి. గార్హపత్యవ్యాత్రరత ఉపవిశ్యావ్యాహితే
 షుజపతి. సన్నయతఃసాలాశిశ భాగ్విమి శాఖాంవాహరతి. ఇ
 షేత్వా. శాఖామాచ్ఛినత్తి. అపడిపన్పిశ్య. ఉజ్జేత్వా. సన్న
 మయత్యేనున్మాదివా— — ఇమాం ప్రాచీ ముదీచీమిషమూర్జమ

భిసగ్గ్ స్కృతాం. బహు పన్తామసు మాగ్రాగ్హారామి పశు పా
 మహం. ఆహరతివాయవహ్నోపాయవస్త. పట్కృత్వ. రయావ
 దవరాధ్యానువత్థాన పాకరోతి. యజమా. యజమానః. పయ
 స్వతిగోషధయః పయస్వధ్వీరుధాంపయః. ఆపాంపయసోయత్యయ
 ప్రేసమామింద్రసగ్గ్స్పృశ. అః ఆచామత్యప ఉపన్పిశతివా. అప
 శేగాహవనీయం దక్షిణాగ్ని శ్రావత్యేషవనాత ఉర్ధ్వంయజమాన
 వ్య సంచరోథపతి. దక్షిణేవాహనీయ మవస్థాయవ్రతిగ్ సముద్ర
 నైదు ప్రేష్యామి. సముద్రమవసాధ్యాత్వా అగ్నేవ్రతపతే వ్రీఠం
 చరిష్యామి తచ్చ కేయం తస్మైరాధ్యతాం. వాఙ్మోవ్రతపతేవ్రతం చ
 రిష్యామి తచ్చ కేయం తస్మైరాధ్యతాం. ఆదిత్యవ్రతపతేవ్రతం చరి
 ష్యామి తచ్చ కేయం తస్మైరాధ్యతాం. వ్రతానాంవ్రతపతేవ్రతం చరి
 ష్యామి తచ్చ కేయం. తస్మైరాధ్యతాం. అథాదిత్యముఖం పతే. పం

ప్రకాశసి నతపా ఆసినృత పతిరసిరత్నే ప్రబ్రోమి తచ్చ కేయంతేనశతే
యంతేనరాధ్యాసం । యవ్యస్తమితే వ్రతము పేయూధానావనియ
ముపతిష్ఠన్నే తద్యజార్జపేత్ బహుపూర్ణమాసే వ్రతముపైతి । వ
ద్దేవ్యచాక్యకేవ్యమా నాస్యాయా । అన్వయః । దేవోవస్సవితా
ప్రార్పయతు శేష్ఠామాయః కర్మణాస్యాయధ్య మఘ్న యామహేం
వ్రాయ దేవభాగమూర్జస్వతః పయస్వతః ప్రజావతీరనమీనా ఆయ
త్మోమావస్తేన ఈశతమాఘశిగంసః । శాఖయూగోచరాయగాః । ప్ర
స్థాపయతి । శుద్ధాతికస్సుప్రపాదే పిబంతీశ్వరమిద్రాయశరదో దుహ
నాః । ప్రస్థితానామేకాగ్ శాఖయోకస్సుశత । రుద్రస్యహేతిః ।
పరివోవృణక్తు । పృథ్వీతా అనుమంత్రయతే ధృవ అస్మిన్లోకతేన్యా
తబహ్వి । యజమానస్య గృహాభివర్యావర్తతే । యజమానస్యప
శూకపాహి । పురస్తాన్వతీర్షిగ్ శాఖాముకగూహతి॥

ఉత్తరేణగార్హపత్యే నాసిదోశ్వపరశుర సమత్పరశుర్యానిహి
తః । దేవస్యత్వావవితుః । ప్రసవేశ్వినో వ్యాచాభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యా
మాదదే । అసిదమశ్వపరశునాదక్షేమాస్తీనునదుత్పరశుం । యజ్ఞస్య
ఘోషదసి । గార్హపత్యేనుభినుత్ర్య । ప్రత్యుష్టగ్ రక్షః । ప్రత్యుష్టాళరా
తయః । గార్హపత్యేసిదాపతితపతినిపరశూ । ప్రేయమగార్ధిషగా
ర్హిరచ్చమను నాకృతాస్యధయావిరేష్టాతావహాంతికవయః । పురస్తాద్దే
వేభ్యాంవృమిహబహ్ని రాసదే । ఉక్త్వా । అసిదంకమండలుంచాదాయ
ఉర్వారీక్షమన్విహి । ప్రాచీముక్షీచీ వాదర్భదేశంగచ్ఛతి । దేవానాం
పరిషూరిమసి వరువవృద్ధమసి । దర్భాన్పరిషాతి । అతిస్పష్టోగవారి
భాగః । ఏకాంద్యేతిప్రానానాడిరుత్థ్స్పృజతి । ఇదంతేదేవానాం । పరి
షూతానభిమృశతి । ఇదాకశూనాం । అతిస్పష్టా । దేవస్యత్వా -
పూష్ణోహస్తాభ్యాంబహ్నిర్దేవసదనమారభే । విశాఖేనదర్భావార
భతే । దేవబహ్నిర్మార్గాత్వాన్వత్సృజిర్యక్ । సవ్యేనపాణేనాదృఢముష్టిం
కరోతి । సంయచ్ఛతి । పర్వతేరాధ్యాసం । అసిదమధివిదధాతి । అచ్ఛే

యాజ్ఞవల్క్య శ్రౌతస్మార్తాను క్రమణికాయాం,

త్తా కేమారిషం! ఆచ్చిన త్తి! అపశుకస్పృశ్య! — 3 — కృత్విన్యా
 స్సంవృచః పాహి! అనధోనిదధాతి! సప్రస్తరః॥ ఏవంజేవస్య త్వేత్వా
 దిపృథిన్యాసంవృచః పాహీత్యం తంత్రిరావర్తతే । తదీకం నిధన
 మేవం త్రినిధనానిలుప్త్యా । జేవబ్ హి శృతవలుశంవిరోహ । ఆల
 వానధిన్మృశతి । సహస్రవలుశావివయగ్ రుహిమ । ఆత్మానం ప్రత్య
 భిన్మృశ్యాప శుకస్పృశ్య । అదిత్యైరాప్నాసి । శుల్బంకృత్వా । ఆ
 యుపితాయోనిః । ప్రతనిదధాతి । తిధాతు పంచధాతువా । ధా
 తౌ ధాతౌమంత్ర మావర్తతే । అదిత్యైరాప్నాసి! ఉదగగ్రంవితత్వా
 నునంభృతాత్వా సంధరామి । తస్మిన్చచ్చేదన క్రమేణనిధనాని సం
 భృత్య । అలుభితాయోనిః । ఉత్తమేనిధనే ప్రస్తరమత్యాధాయ!
 ఇంద్రాత్యైస్సాన్నపానం । సన్నవ్యాతి । పూషాతేగ్రంధింగ్రద్వా
 తు! బర్హిషాగ్రంధింకరోతి । సజేమాన్ధాత్ । పురస్తాత్ప్రీత్యం చం
 గ్రంధిముపసూనా తవశ్చత్వాంచంవా! ఆపస్తామశ్వినౌత్వామృ
 నయ స్సప్తమామృజః । బర్హిషూర్వస్య రశ్మిభిరుషసాంకతు
 నూరభే బర్హిరారభసే । ఇంద్రస్యత్వాబాహుభ్యాముద్యచ్చే! ఉ
 ద్యచ్చతే । బృహస్పతేర్హూర్ధ్వాపారామి । శీరుషన్నధనిధతే ।
 —4— ప్రేయమగాధిషగా బర్హిరచ్చయనునా కృతాస్వధయా
 వితప్తాత ఆవహంతి కవయః పురస్తార్థైశ్చభ్యోఽప్తమివా బర్హిరా
 నదే । ఉత్వా! ఆసినంకమండలుంచాదాయ । ఉర్వంతరిక్షమన్విహి!
 ప్రత్యేశ్య । అదిత్యాస్త్యపస్తేపాదయాయి । మగ్యమేపరిధిజేతే అప
 త్తస్పాదయతి । అత్రపాన్తమాస్యాం వ్రతోపాయవం! పయస్వతీర్వ
 తగ్ సముద్రోగ్నే వశీరపతే సంప్రూడసి । బర్హిరసిదేవంగమం
 పాదితమభిమంత్రయతే । జేవంగమయసి! అనధోనిదధాతియథాక్ర
 గు పసాదయేత్ । నూష్టిందర్భజేశంగత్వా । యాజాతాపవధశా
 దేవేభ్యస్త్రీయుగంపురాన్! తాపాంపర్వరాధ్యాసంపరిస్తరమాహ
 రన్ । అసిదమధినిదధాతి । అపాంమేధ్వంయజ్జయగ్ంసజేవగ్ శివ

మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తానోమారిషం జగని శరదశ్శతం । ఆచ్ఛినతి ।
 అప ఉపస్పృశ్య । అపరిమితానాం పరిమితా సన్నహ్యస్సు
 కృతాయకం । ఏనోమానిగాం కతమచ్చ నాహం పునరుద్ధాయ
 బహులాభవంతు సన్నహ్యతి । తూష్ణిపరిభోజనీం చిత్వా । అపఉ
 పస్పృశ్య । ఉలపరాజేంచ । చిత్వా । అపఉపస్పృశ్య । తూష్ణిమిద్ధంచి
 త్వా । అపఉపస్పృశ్య । తూష్ణిగంశుల్బకరణం । ఖాదిరంపాలాశంవై
 క్షిగంశతి దామిష్ణుకరోతి । అదిత్యైరాన్నసి । ఉదగగ్రంవితత్య
 ————— యత్కృష్ణేయాపకృత్వా ప్రావిశ స్త్వంవనస్పతీన్ । త
 తస్త్వామేకవిగంశతిధాసంధరామి సుసంభృతా । త్రిస్పరిక్షిగ్ స్తి స్రస్సు
 మి ధోయజ్ఞాయ రనుసంచరాన్ । ఉపవేషం మేక్షణా ధృష్టిగ్ సు
 భరామిసుసంభృతా । శుల్బఇద్ధిగ్ సంభరతి । కృష్ణావ్యాఖరేషోద
 వ పురశ్చరసభ్యాసంత్యా । పూర్వవత్సన్నహ్యతి । అనధోనిదధాతి
 ధృప్ప్రవృన్వానినిదధాతి । త్వయావేదింవివిదుః పృథివీంత్వయా య
 జ్ఞోజాయతే విశ్వవానిః । ఆచ్ఛిద్రంయజ్ఞ మస్త్యేషివిద్వాత్త్వయా
 యజమాతా సంతనోత్స్వనూనాన్ । దర్శణాం వేదంకృత్వా । శు
 ల్బాత్పాతే శేషరీవాన్యాప ఉపస్పృశ్య । వేదపరివాసనానినిదధాతి ।
 వత్సగంశరిష్యే పశునూన్యానూసం । అమావాస్యాయాం వేదోవే
 దిః ప్రాగుర్నిరాత్పక్షిగహర్కృత్వా । అంత క్షేదిశాఖాయాః పలా
 శానిసర్వాన్ప్రళాత్య । మూలతశ్శాఖాం పరీవాస్యాప ఉపస్పృశ్య ।
 మూలతచిపవేషంకరోతి । ఉపవేషసియజ్ఞాయత్వాంపరివేషమధార
 యన్ । ఇంద్రాయహవిఃకృణ్వం తశ్చివశ్శగ్గోధవాసినః । ఉపవేషం
 కరోతి । తృతీయప్రైదివోగాయత్రీ యాసోమ ఆధృతానామపీథా
 యసన్నయితుంవకల మంతరమాదదే । పరివాసన శకలమాదాయ
 పృజ్ఞాతంనిదధాతి । త్రివృద్ధర్భ మయంపవిత్రం కృత్వా । వసూనాం
 పవిత్రమసి శతధారం వసూనాం పవిత్రమసిసహస్రధారం । శాఖా
 యోగ శిథిల మవనజతి మూలే మూలాన్యగే

గ్రాణి న గ్రంథిక రోతి । యజమానః । త్రివృత్తలా శే
 వ ర్భ ఇ యా న్నా దే శ స మ్మి తః । యజ్ఞే ప వి త్రిం పా
 తృతమం పయోహవ్యంకరోతుమే । ఇమాప్రాణాహనా యజ్ఞస్యాం
 గానిసర్వశః । ఆప్యాయయంతే సంచరతాం పవిత్రేహవ్య శోధనే ।
 పవిత్రేక్రియామాణే యజమానోను మంత్రయతే । సమూహాంత్యం
 జ్ఞయగారముపలింకంత్యా యతనాన్యలం కుర్వాతేయజమానః ప
 త్నీచ । నవేసాన్నాయ్యకుంభ్యో యావచ్ఛర్కరంగోమయే నానులి
 భవతః । నవేసాన్నాయ్యకుంభ్యో యావచ్ఛర్కరంగోమయే నానులి
 భవతః — 6 — అమావాస్యాయాం యదహశ్చంద్రమ సానప
 శ్యం తిరదహః పిండపితృయజ్ఞంకురుతే । అధ్వర్యం త్వమహం
 వృణే ప్రాచీనావీతీప్రాణానాయమ్య పిండపితృయజ్ఞేనయజ్ఞే । విద్యు
 దసీత్యప ఉపస్పృశ్య అపరాష్టేధ్వర్యుర్దక్షిణాగ్ని మేవవిహృత్య
 ప్రాచీనావీతీప్రాణానాయమ్య అపాంవేధ్యంయజ్ఞయగ్ం సదేవగ్ం శివ
 మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తావోమూరిషంజీవాని శరదశ్శతం । సమూలగ్ం సకృ
 దాచ్ఛిన్నం బహిరాహరతి । అపఉపస్పృశ్య । తూష్ణిం పరిస్తర
 ణంచ । దక్షిణాప్రాగగైర్దక్షిణైర్దక్షిణమగ్నిం పరిస్తీర్య । దక్షిణతః
 పశ్చాద్వాదర్భాన్దన్వగ్ స్తీర్య దక్షిణాపాంచై కైకశః పిండపితృయ
 జ్ఞప్రాతాణి ప్రయునక్తి । స్ఫ్యంమేక్షణం కృష్ణాజన ములూఖలముస
 లగ్ శూర్పమాజ్యస్థాలీంచరుస్థాలీం మృన్మయగ్గ్ సుగ్ం చ । దక్షిణతః
 ప్రాగీషంప్రహి మచ్ఛకటనువస్థితం భవత్యధ్వర్యురుపవీతీ । స్థాలీమేక
 పవిత్రేణాంతర్ధాయ । తయాదక్షిణ తశ్శకటాదధినిర్విరతుర్వరతోనా
 ప్రాచీనావీతీతాం పూరయిత్వానిమార్జి । మృన్మయేనిర్వపతి । పితృ
 భ్యోవోజష్టంనిర్వపామినిర్వపతి । తూష్ణింవాపరేణాన్వాహర్యపచనం
 ప్రత్యగుదగ్రీవేకృష్ణాజన ఉలూఖలేప్రతిష్ఠితే హవిరావపతి । దక్షిణ
 ప్రాచీతిష్ఠంతి । పర్న్యవహంతి పరాహవమవివేకగ్ సకృత్ఫలీకరోతి ।
 దక్షిణాగ్నాజీవతందుల్గ్ క్రవయతి ప్రాచీనావీతీ । అపహతాఅనురా

రక్షాగోసిపిశాచావేదిషదః । అంతరాగార్ హవత్యాన్వాహార్యచక
 వాదక్షిణ పూర్వేణవాన్వాహార్య పచనందక్షిణా ప్రాచీమకస్పృంశ
 రాచివేదిముద్ధత్య అవఉపస్పృశ్య । శుంధంతాంపితరః । అభిరవో
 క్ష్య ఆయంతు పితరౌమనోజవసః । అభిమంత్ర్యసకృదాచ్ఛిసంబర్
 హియాన్తామృగుస్యానం పితృభ్యస్త్యాభ రామ్యహం । అస్మిన్స్థితిం
 తుమే పితరస్సమ్యాః పితామహః ప్రపితా మహాశ్చను గైస్సహ ।
 ధక్మవాచ్ఛిన్నే నబర్హిమాసెద్గ్ స్మణాతః । ———7———ఉత్సా
 తేననవనీతేనానుత్సాతేన వాసర్పిషా । స్థాలీపాకమభిఘార్య । ఏక
 స్పృయాం మేక్షణమాసాద్య । స్థాలీపాకమాసాదయతి । దక్షిణతః
 కశిపూపబర్హణమాంజనమభ్యం జనముదకుభమిత్యైకైకశాసా
 దయతి । అధ్వర్యురుపవీతి । దక్షిణాంజాన్వాచ్య । మేక్షణఉపస్తీర్య
 తేనావదాయాభిఘార్య । సోమాయపితృపితాయస్వధానమః । అర్థం
 దక్షిణాగ్నాజహోతి । సోమాయపితృపితాదైదం । పూర్వవదవ
 దాయాభిఘార్య । యమాయాంగిరస్వతే పితృమతేస్వధానమః । అ
 ర్థంజహోతి । యమాయాంగిరస్వతేపితృమతేదైదం । హోమశిష్ట
 ద్వయమను పస్తరణాభిఘారణేనజహోతి । అగ్నేయేకవ్యవాహనా
 యస్వధానమః । సర్వంజహోతి । అగ్నేయేకవ్యవాహనాయేదం
 తూష్ణింమేక్షణమాదధాతి । నయమాయజహోతిత్యేకే । అవ
 యంత్య సురాఃపితృయాసాయేయాసాణి ప్రతిముచ్యాచరంతి పరాపు
 రోనిపురోయేభరంత్యగ్నిష్టాల్లోకాత్ప్రణదాత్వస్మాత్ ।
 యేదేవాఃపితరోయేచమానుషాయేగర్భ మమృతయేపరాస్తాః ।
 యడిద్ధతాడిత యేనిఖాతాస్తీసమ్యంచ ఇహమాదయం
 తాం యేయాసాణిప్రతిముచమానా అసురాస్సంతస్వధయాచరంతి
 పరాపురోనిపురోయేభరంత్యగ్నిష్టాల్లోకాత్ప్రణదాత్వస్మాత్ । యే
 జ్ఞాతీనాం ప్రతియాసాః పితృన్మానాయయాసురాః ప్రవిష్టాః । పరాపు
 రోనిపురోయేభరంత్యగ్నే తానస్మాత్ప్రణదస్సరోకాత్ । దక్షిణ

శ్నోకకోల్ముకం ధూపాయోద్ధరతి । దక్షిణపూర్వమవాంతర దేశగ్
 సకృస్సైన్వోల్లిఖ్య ఉదీరతామవర ఉత్పరాసఉన్నధ్యమాః పితరస్సా
 మ్యాసః । అసుంయ ఈయరన్యకాబుర జ్ఞానైనోవంతు పితరోహ
 వేషు అద్భిరవోక్ష్య ఉల్లిఖతాంతే నిదధాతి యజమానోత ఉర్ధ్వం
 ప్రాచీనావీతీ కర్మాణికరోతి మార్జయంతాం మమపితరో మార్జయం
 తాంమమపితామహ మార్జయంతాం మమప్రపితామహః । ఎకస్సాన్వ
 యాంత్రీ నుదకాంజలీన్ నినయతీద్విస్తూష్ణీం — 8 — సవ్యంజా
 న్వాచ్యా వాచీనపాణిస్సకృదా చ్చిన్నై బర్హిషిదక్షిణాప వర్గాన్నిం
 జాదదాతి । ఏతతైతతానామైచత్వా మన్విత్వైః ప్రతిమంత్రం ।
 తూష్ణీంపతుర్థగ్ంసకృదాకృతః । యస్మేమాతాప్రమమాదయచ్ఛచా
 రాననువ్రతం । తస్మేరేతః పితానృజ్జమా భురన్యోపకద్యతాం ।
 పితృభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః । తామహేభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధా
 నమఃప్రపితామహేభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః । ఉకస్థాయ । అత్రపి
 తరోయధాభాగంమందధ్వం । ఉక్వాపరావప్తతే । అమీమదంత
 పితరస్సామ్యాః । వ్యావ ఉక్ష్మగ్నాభి పర్యానంతై వ్యావృత్తైః ।
 యస్థాల్యాగ్ం శేషస్థమవజ్ఞిఘ్నతః । యెసమానాస్స మనసః పితరాయ
 మరాజ్యే । తెషాంలోకస్స్వధానమాయజ్ఞోదేవేషు కల్పతాం । ఏరం
 ధత్తపితరః । ఆమయావినా ప్రాశ్యాచమ్య । మార్జయంతాం మమ
 పితరథత్యాది పూర్వవత్ । అంజనాభ్యం జనేవాసస్త్పితరను పిడం
 దదాతి ద్విస్తూష్ణీం ఆక్ష్యతతః । అముకశర్మన్నిత్యాది — 9 — ఏతా
 నివః పితరోవాసాగ్స్యతోనోన్యత్పితరో మాయోష్టపితామహమా
 యోష్టప్రపితామహమామాయోష్ట । వాససోదశాంచ్ఛిత్వా నిదధాతి
 ఉర్ధ్వాస్తుకాంవాడత్తర ఆయుషిలోమఛిదీత । నమస్కారా ఏతేమం
 త్రాః । న మో వః పిత రో రసాయ న మో వః పిత ర శ్శుష్మా
 య న మో వః పిత రో జీవా య న మో వః పిత రస్స్వధా యై
 నీ మో వః పిత రో మన్య వే న మో వః పిత రో ఘో రా య

పీత రో న మోనో య ఏ త స్మి ల్లో కే స్థ యు ష్మా గ్ స్తే ను
 యేస్మిం లో కేమాం తేను య ఏ త స్మి ల్లో కే స్థ యాయం తేమాం వసి
 ష్మ భూయా స్తయెస్మిం లో కేమాం తేమాం వసిష్ఠో భూయా సః | గృహః
 న్నః పితరో ద త్ర సదో వః పితరో జేష్ఠ ఉపతిష్ఠ తే | ఉర్జ్వ వహంతీరమృ
 తం ఘృతం పయః | కీలా లం పరిస్రుతం | స్వధాన్ధ తర్పయత మే పితౄన్ |
 ఇత్యుదకం నిసీయ | తృప్యత తృప్యత తృప్యత | మన స్వత్య ఇమా ఋచః
 మనోన్వాహువా మ హే నా గా శగ్ సిన స్తో మే న పితౄణాం చ మన్మభిః |
 అనవతు మనః పునః క్ర త్వేద త్మాయ జీవ సే | జ్యోక్ష్మ సూర్యం దృశే | పున
 ర్నః పితరో మనో దదాతు దైవ్యోజనః | జీవం వా తగ్ం స చేమహి | పి
 తౄనాను పతిష్ఠ తే | ఉర్జిష్ఠ పితరః ప్రేత సూరాయ మస్య పంథా మన వే
 తా పురాణం ధత్తా దస్మాను ద్రవిణం యచ్ఛభద్రం ప్రణోబూతా
 ధ్యాగధాం దేవతాసు | పితౄనానుద్ధాపయతి | ప్రవాహణీయమృక్ |
 పరేత పితరస్సామ్యా గంధీరైః పథిభిః పూర్వైః | అథా పితౄన్ సువిద
 తాగ్ం అపీతయ మేనయే సధమాదం మదంతి ప్రవాహణ్యా పితౄ
 న్ప్రవాహయతి | ప్రజాపతేన త్వదేతాస్య న్యో విశ్వజాతాని పరితా
 బభూవ | యత్కానూస్తే జహుమ స్తనో అస్తు వయగ్ స్వామపత
 యోరయీణాం | యజ్ఞోపవీతీ గార్హపత్య దేశంగచ్ఛతి | యదంత
 రిక్షం పృథివీముతద్వ్యం యన్మాతరం పితరం వాజిహిగ్ం సిమా | అగ్ని
 ర్మాతస్మాదేన వా గార్హపత్యః ప్రముంచతు దురితాయాని చక్రమ
 కరోతు మామ నేనసం | పత్యగార్హపత్య ముపతిష్ఠ తే | ఆసాం
 త్వోషధీనాగ్ రసంప్రాశయామి | భూతకృతంగర్భ ధర్తిన్ | ప్రాచీ
 నావీతీమధ్యమం పిండం పత్వైప్రయచ్ఛతి | పత్నీ బహుత్వే పిండం
 విభజ్యప్రయచ్ఛతి | అథ త్తపితరో గర్భంకుమారం పుష్కరస్రజం
 యథేనా పురుషో నత్ | తం పత్నీ ప్రాశ్నాత్తి | పుమాగ్ం నగ్ హజాను
 కా భవతీతి విజ్ఞాయతే | స్థాల్యాం పిండాన్ సమవనాయ | యేన మానా
 ను మనసః పితరో యమరాజే | తేమాం లోక సాధానమో యజోదేవే

శుకల్పతాం । సకృదాచ్ఛిన్న మగ్నాప్రహరతి । అభూన్నోమాతో
 పావిజుహతవేదా అనాడ్ధవ్యాని సురభీకృత్వా । వ్రాదాః పితృభ్య
 స్వధయంతే అక్షన్ప్రజానం న్నగ్నే । పునరప్యేహీదేవాన్ । దక్షిణా
 గ్నే కకోల్ముకం ప్రత్యపిస్సజతి । ప్రోక్ష్యచాత్రాణిద్వంద్వ మభ్యుదా
 హరతి । స్ఫ్యోకృష్ణాజినములూఖల ముసలగ్ శూర్పమాజ్యస్థానీం
 మృన్మయగ్ సుగ్రీవంచదర్భాచ । వృష్టిరసివృశ్చమే పాప్సానమృతా
 ద్దస్తత్యముపాగాం । సంకష్టతే పిండపితృయజ్ఞోపః పిండనభ్యవహరే
 ద్రాబ్హస్మాణావాప్రాశయేత్ । సాయమేవంవిహిత ఏవానాహితాగ్నే
 తాపాసనాగ్నా శ్రేణధర్మాహూమశ్చతి ప్రణీతేవాజుహుయా
 భ్యస్మిం జుహుయాత్తముపతిష్ఠతే తత్రగార్హపత్య శబ్దోలుప్యేత ।
 సగ్గస్కార ప్రతిషేధాద్యది జీవపితానాదద్యాదా హూమాంతం
 కృత్వావిరమేత్ -- 10 -- అమావాస్యాయాగ్ రాత్రియూగ్
 వ్యయంయజమానో యవాగ్వాగ్ని హోత్రం జహూత్యగ్ని హేత్రో
 వ్యేషణ మాతంచనార్ధం । సిదధాతి । వాస్ద్యేతాగ్ రాత్రింకుమారా
 శ్చనపయసోలభంతే । హుతేసాయమగ్ని హోత్రేసాయం దోహం

దోహయతి । అగ్నిన్పరిస్తీర్యాగ్ని మగ్ని వసాన్నాయుపాత్రాణిప్రత్యా
 శ్య । ఉత్తరేణగార్హపత్యందర్భాన్దస్సగ్ స్తీర్య । ద్వంద్వం న్యంచపా
 త్రాణి పయసక్తి । కుంభీగ్ంశాఖాపవిత్రమభినాసీం సిదానేదారు పా
 త్రందోహానమయస్పాత్రం దారుపాత్రం వాపిథానార్ధ మగ్ని హూ
 త్ర వావణీముపవేషం పర్ణవల్కం తృణంచ । సమావవ్రచ్చిన్నా
 గ్రావనం తర్గర్భాదర్భా ప్రాజేశమాత్రే పవిత్రే కురుతే । పవిత్రేస్థా
 దైషవీవాయుర్వాం మనసాపునాతు । తృణంకావ్యం వాంతర్ధాయచ్చి
 నత్తినభేన అకుడిపస్పృశ్య । విష్ణోర్మనసాపూతేస్థః । అద్భిరనుమృజ్య ।
 తస్యాంపవిత్రాంతరహితాయామగ్ని హూత్రవావగ్యామపఱసియ ।
 ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం జేనోవస్సవితోత్సనాతు । అచ్చిజే
 ణపవిత్రేణ వసాన్సూర్యస్యరశ్మిభిః । త్రికుత్సాయ । ఆపాదేవీరగ్రేపు

నోఅగ్రగునోగ్ర ఇమం మజ్జనయతా గ్రయజ్జపతిం తయమ్మా
 నిగ్రదోవృణోత వృతతూ ర్యేయూ మమింద్రమవృణోధ్వం వృతతూ ర్యే
 ప్రోక్షితాన్థా అపోభినుత్ర్య ఉత్తానానిపాతాణి పర్యావృత్యః శుద
 ధస్యదైన్యాయకర్మణో దేవయజ్ఞాయో పాతాణితిఃప్రోక్షత సక్త
 స్మృతేణ ద్విస్తూష్ణిః సర్వాభిరద్భిః పృజ్ఞా నేపవిశ్నేధాయ యజ
 ఆపోదేవీశ్శుద్ధాస్థేమాపాతాణిశుంధత ఉపాతంక్యాయ దేవానాం
 వర్ణవల్కముతేశు ధత దేవేన సవిత్రోత్పతా ఎసోస్సూర్యస్య
 రశ్మిభిః గాందోవాపవిశ్నేరజ్జగ్ సర్వాపాతాణిశుంధత ప్రోక్ష్య
 మాణాన్యభినుత్ర్య ఏతాఆచరంతి మధుమద్దుకానాః ప్రబావతీర్య
 శపోవిశ్వరూపాః బహ్వీర్భవంతీరుపజాయమానా ఇహవఇగ్రదోరమ
 యతుగావః గాతమతః ప్రతీక్షతే యజమానః — 11 — అధ్య
 ర్మః నిష్టప్తగ్ రక్షోః పుష్టస్తోమశగ్ సః గార్హపత్యే సాన్నాయ
 పాతాణిప్రతిశవ్య ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్చ ఉపవేష మాదాయ
 నిరూఢం జన్యంధయం నిరూఢాస్సేనా అభీత్వరీః గార్హపత్యాదుదీ
 చోంగారాన్నిరూహ్యా నబహిః మారరిశ్వనో ఘర్మోసిద్ధ్యారసి పృ

ధివ్యసివిశ్వభాయా అసిపరమేణ భామ్నాద్యగ్ హవ్యమాహ్వః
 తేషుకుంభీమధశ్రియతి భృగూణామగిరసాంతపసాతవ్యస్వ ప్రద
 క్షీణమంగారైః పర్యాహ్య వసూనాంపవిత్రమసి శతధారం వసూ
 నాంపవిత్రమసి సహస్రధారం కుంభ్యాగ్ శాఖాపవిత్రం ప్రాగగ్రమ
 త్యాదధాతి ఉదక్పాతఃకుంభీమన్వారభ్య వాచంచయచ్చతి పవీ
 త్రంవాధారయరన్నాస్తే అదిత్యైరాస్తాసి అభిధానీమాదత్తే యజ
 మానః త్రయస్త్రిగ్ శోసితంతూనాం పవిత్రేణసహగహి శివేయగ్
 రజ్జరభిధాన్యఘ్నియా ముపసేవతాం ఆధీయమానా మనుమంత్ర
 యతే యజమానః పూషాసి వత్సమభిదధాతి ఉపసృజ్యేం మేప్ర
 బ్రూతాత్ అధ్వర్యురాహ ఉపసృజామి ఆమంత్రయతే అయ
 త్మోవః ప్రజయాసగ్ సృజామిరాయస్సోమేణ బహులాభవతి

వత్సముపస్సజతిగాంనోపస్సప్తాం విహారంచాంతరేణమాసంచాన్వ
 అధ్వగ్యస్సంప్రేష్యతి | ఉపసీదామి | ఆమంత్రీయతే | అయత్నోవఃప్ర
 జయాసగ్ం సృజామి రాయస్సోషేణ బహులాభవంతీ | ఉర్జంపయః
 పిన్వమానాఘృతంచ జీనోజీవంతీరుపవస్సదేయం | దోగ్ధోపసీదతి | అ
 యత్నోవఃప్ర = భవంతీ | ఉర్జంపయః - వస్సదేయం | యజమానో
 నుమంత్రయతే ద్వా శ్చేమంయజ్ఞం పృథివీచసందుహతాం ధాతా
 సోమేనసహవాతేననాయుః | యజమానాయద్రవిణం దధాతు | దు
 హ్యమానాః — 12 — ఉర్జాదుహంతి కలశంచతుర్బిలమిడాం
 దేహిమధు మతీగ్సువర్విదం | తదింద్రాగ్నీజన్వతగ్ సూన్యతావత్త
 ద్యజమానమమృత శ్వేదధాతు | ధారాఘోషం కామధుక్షః ప్రణో
 బ్రూహిమహేంద్రాయ హవిరింద్రియం | తంపృచ్ఛతి | నిర్దిశతి | గం
 గాం | యమునాం | సరస్వతీం | యస్యాందేవానాం మనుష్యాణాం
 పయోహితం | ప్రత్యాహ | నావిశ్వాయుః | సావిశ్వవ్యచాః | సావిశ్వ
 కర్మా అనుమంత్రయతే | దేవస్త్వాసవితాపునాతువసాః పవిత్రేణ
 శతధారేణసుపునా | కుంభ్యాః తిరః పవిత్రమాసించతి హుతస్తాకో
 హుతోద్రభోగ్నయే బృహతేనాకాయ స్వాహా ద్యావా పృథివీ
 భ్యాం | విప్రుషోనుమంత్రీయతే | అగ్నయేబృహతే నాకాయేదం |
 ద్యావాపృథివీ భ్యామిదం | బహుదుర్ధమహేంద్రాయదేవేభ్యోహవ్య
 మాప్యాయ తాంపునః | వత్సేభ్యోమనుష్యేభ్యః పునర్దోహాయ కల్ప
 తాం | త్రిర్యచంవిస్రుజ్య ఏకం ద్వే త్రిణి చత్వారి | భూర్భువస్సు
 వః | అనన్వారభ్యతూష్ణీముత్తరా దోహయిత్వా ! దోహనేపఆసీయ |
 సంపృచ్ఛ్యధ్వమృతావరీ రూర్ణిణీర్మధు మత్తమామంద్రాథనస్య సాత
 యే | కుంభ్యాగ్ సంతాశనమాసీయ | హవిష్యం దయంత్థుశ్శతం
 కరోతి | దృగ్ హగాదృగ్ హగోపతిం మావోయజ్ఞపతీరిషత్ | సాత
 ద్దోహాంవత్తకుర్వన్ప్రాగుద్వాసయతి | ఉదక్ప్రాగుదగ్వా | సోమేన
 త్వా తనద్మిమహేంద్రాయదధి | దధినిదధాతి — 13 — యజ్ఞ

స్వసంతతిరసియజ్ఞస్య త్వానంతతిమను సంతనోమి । అగ్నిహోత్రో
 చేషణమన్వవదధాతి । అయం పయస్సోమం కృత్వాస్వాం యోని
 మపిగచ్ఛతు ॥ పర్ణవల్కః పవిత్రగ్ సౌమ్యస్సమాద్ధి నిర్మితః । పరి
 వాసనశకలమన్వవదధాతి । ఆపోహవిష్ణుభాగృతయథాదేవేషు జాగ్ర
 థ । ఏవమస్మిన్ యజ్ఞేయజమానా యశాగృత । అయస్పత్రే దాహ
 పాత్రేనా పాత్రేనా ॥ అధస్తమసివిష్ణవేత్వాయజ్ఞాయా పిదధామ్య
 హం । అద్భిరరిక్తైః పాత్రేణయాః పూతాః పరిశేరతే । తేనాపిదధాతి
 అమృన్మయందేవపాత్రం యజ్ఞస్వాయుసి ప్రయుజ్యతాం । తిరఃపవిత్ర
 మసీతా ఆపోధారయమాతిగుః । యజమానోజపతి । యదిష్టుష్టు
 యోనాపిదధ్యాత్ప్రణంకాప్టంవాంతర్ధానే నానుశ్రువిధ్యేత్ । విష్ణోహ
 వ్యగ్ రక్షన్వ । అనధోనిదధాతి ఇమాపర్ణచదర్భంచ దేవానాగ్
 హవ్యసోధనా । ప్రాతర్వేషాయ గోపాయవిష్ణోహవ్యగ్ హిరక్షసి
 ప్రజ్ఞాతగ్ శాఖాపవిత్రం నిదధాతి । తయైవశాఖయా దర్భైర్వా ।
 సాయందోహవ త్పాత్రస్సోహయవత్థాన పాకగోతి । వాయవస్థాపా
 యవస్థా । షట్ । తతస్సప్రేష్యతి । పరిస్తుణేత పరిధత్తగ్నింపరిహి
 తోగ్ని ర్యజమానం భువన్తు అపాగ్ రసఃపథీనాగ్ సువర్ణానిష్కా
 ఇమేయజమానస్య సంతుకామదుఘా అమృతాముష్మిన్లోకే । అగ్ని
 వ్పరి స్తృణాతిప్రత్యగ్నిం మంత్రావృత్తిఃఉభావగ్నీఉపస్తృణతే దేవ
 తాఉపవసంతుమే । అహంగ్రామ్యాను పవసామిమహ్యాం గోపత

యేవశూన్ । సాయంపరిస్తీర్య మాణేషుజపతి । దేవాదేవేషు పరా
 క్రమన్వం ప్రథమాద్వితీయేషు ద్వితీయా స్తృతీయేషు త్రిరేకాదశా
 ఇనామావత । ఇదగ్ శకేయం యదిదంకరోమ్యాత్మా కరోత్వాత్మనే
 ఇదంకరిష్యేభేషజమిదంమే విశ్వభేషజా । అశ్వినాప్రావతం యువం
 సద్యస్కాలాయా మపిదేవా దేవేషు జపతి । ఏతత్కృత్వోప వసతి ।

— 14 — ఉదితఆదిత్యై పార్ణమాస్యాస్తంత్రం ప్రక్రమయత్ప్రసా
 గుదయాదమానాస్యా యాశ్చత్వారముత్విజః । పూర్వవదగ్నీవ్పరిస్తృ

గాతి యద్యపరిస్తీర్ణాభవతి కర్మణ వాందేవభ్యశ్చ కేయం హస్తా
 వననిజ్య । యజ్ఞస్యసంతతిరసి యజ్ఞస్యత్వా సంతత్యై స్త్రామి
 సంతత్యైత్వా యజ్ఞస్య । గార్వాపత్యాత్ప్రకమ్య సంతతాములపరా
 జిగ్స్త్రా త్యాహవనీయాత్ । తూష్ణీ దక్షిణ ముత్తరాంచ । దక్షి
 నేనాహవనీయం బ్రహ్మ యజమానయో రాసన ప్రకల్పయతి ।
 పూర్వం బ్రహ్మణోపరం యజమానస్య । ఉత్తరేణ గార్వాపత్యా
 హవనీయా దర్భాస్థగ్ స్తీర్య । ద్వంద్వం న్యంచ వాత్రాణి క్రయ
 నక్తి । దశాపరాణి దశపూర్వాణి పురితః । స్ఫ్యశ్చకపాలాని చాగ్ని
 హూత్రీహవణీచ శూర్పంచక్ష్మాజినంచ శంమ్యాచోలూఖ లంచ
 మునలంచ దృషశ్చపలాచ । పురితః । స్రువంజహూం ఉపభృతం
 భృంచాంవెదంపాత్రీం ఆజ్యస్థాత్రీం ప్రాశిత్రహరణం ఉడాపాత్రం పణి
 తాప్రణయనంచ । తాన్య త్త రేణావశిష్టాని । అన్వాహర్య స్థాత్రీముప
 వెషం ప్రాతర్దోహపాత్రాణి యోక్త్రీమేక్షణం మదంత్యర్థం వేదా
 గ్రాణీధ్మప్ర వశ్చనానిపిష్ట లెపః ఫలీరణపాత్రేచ । — 15 — అత్ర
 పూర్వవత్పరితే కరోతి । యదినసన్నయతి సన్నయతస్తు తేపిథవతః ।
 అధ్వయ్యర్యజమానశ్చ ప్రిజ్ఞుఖ బ్రహ్మణావృణోతే । భూపతే భువ
 నపతేమహతోభూతస్యపతే బ్రహ్మణంత్యా వృణోమహే । బ్రహ్మ ।
 అహంభూపతిరహం భువనపతిరహం మహతోభూతస్య పత్తిగేవేన
 సవిత్రాప్రసూత ఆర్త్విజ్యం కరిష్యామి దేవసవిరిరేతంత్యా వృణతే
 బృహస్పతిం దైవ్యం బ్రహ్మణ తదహం మనసే ప్రిబ్రవీమి మనోగా
 యత్రియోగాయత్రీ త్రిష్టుభేత్రిష్టుజ్జగత్యై జగత్యనుష్టు భేనుష్టుక్ష్పం
 త్యైపంజ్జీః ప్రజాపతయే ప్రజాపతిర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో విశ్వే
 దేవాబృహస్పతయే బృహస్పతిర్బ్రహ్మణే బ్రహ్మ భూర్భువస్సువః ।
 బ్రహ్మస్పతిర్దేవానాం బ్రహ్మహం మనుష్యాణాం బృహస్పతేయజ్ఞం
 గోపాయ వృతోజపతి । అపరేణాహవనీయ్యం దక్షిణాతిక్రమ్య నిర
 త్తౌ పరాగ్వనుసహపాత్మనా । బ్రహ్మసదనాత్పరానిరస్య । అపశప

స్పృశ్య! ఇదమహమర్వాగ్వసో న్నదనేసీదామిప్రసూతో జేవేనసవి.
 తాబ్రహ్మహస్పతే న్నదనేసీదామి తదగ్నయేప్రబ్రీణీమి తద్వాయవేత.
 తథ్నూర్యాయతత్పృథివ్యై | ఉపవిశతి | ఉపవిష్టేబ్రహ్మణి | యజ.
 మానస్తాష్టిం నిరన్యపఉపస్పృశ్య | అధ్వర్యుః | వానస్పత్యోసి.
 దేవేభ్యశ్శుభస్వ | ప్రణీతాప్రణయనంచమసమద్భిః ప్రత్యుశయతి.
 అపరేణగార్హపత్యం పవిత్రాంతర్హితం చమసంనిధాయ | అన.
 యాపృథివ్యాపోగహీష్యామి పృథివీం మనసాంధ్యాయేత్ | కోవో.
 గృహ్ణాతినవోగృహ్ణాతుకస్మైవోగృహ్ణామితస్మైవోగృహ్ణామిపోషాయ
 వః | అనయాపృథివ్యాపోగృహ్ణామిధ్యాయేత్ | ఉపబిలంచమసంపూర
 యిత్యాపోగ్రహణీవదు త్పాయాభిమంత్యి దేవోవస్సవితోత్పునాతు |
 అచ్చిదేణపవిత్రేణనసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః | త్రిరుత్పాయ | ఆపోదేవీ
 రగ్రేపువోల - సోగ్రీతాస్థ | ఆపోభిమంత్య బ్రహ్మన్నపః ప్రణే
 ష్యామి యజమాన వాచంయచ్చ | బ్రహ్మణ మానుంత్య |
 బ్రహ్మ | ప్రణయయజ్ఞం దేవతావర్థయత్వంనాః స్యపృష్ఠేయజమా
 నోలస్తు | సప్తకషీణాగ్ సుకృతాం యత్రిలోక స్తత్రేమంయజ్ఞం
 యజమానంచధేహి | ఓప్రణయ | అధ్వర్యుః | కోవః ప్రణయతినవః
 ప్రణయత్వపోదేవీః ప్రణయానియజ్ఞగ్ సగ్ సాదయంతునః | ఇరంమ
 దంతీగృతపృష్ఠా ఉదాకుస్సహస్రపోషంయజమానేన్యంచతీః | స
 మంప్రాదైర్థారయమాణస్థ్యోవోపసం గృహ్యవిషించన్వారతి | అన
 యాపృథివ్యాపః ప్రణయాని | ధ్యానం | యజమానః | భూశ్చకశ్చ
 వాక్చర్చిగౌశ్చవట్చఖంచ భూగ్శ్చనూగ్శ్చపూగ్ శ్చైకాక్షరాః
 పూర్వశిమావి రాజోయాఇదంవిశ్వం భువనం వ్యానసుస్తానోదేవీస్తర
 సాసంవిదానాస్వస్తి యజన్నయతు | ప్రజానన్బ్రహ్మపూతాస్థ | కో
 వోయునక్తి సవోయునక్తుశ్వేభ్యః కామేభ్యో దేవయజ్ఞాయైయాః
 పురస్తాత్ప్రసవంత్య పరిష్టాత్సర్వతశ్చయాః | తాభీరశ్మిపవిత్రాభి
 శ్రద్ధాంయజ్ఞమారభే | ప్రణీతాః ప్రణీయమానా అనుమంత్యియతే

యజమానః । అధ్వర్యుః । కోవోయునక్తి సవోయునక్తి । ఉత్తరేణా
 నావనీయమసగ్గ్ స్పృష్టాద శ్చేషసాదయతి । నేంగయంతి నేళ యం
 త్యాసగ్గ్ స్థాతోః । దత్తైర్భరభిచ్ఛాద్య । పవిత్రమాదాయస్ఫ్యమా
 దాయ । సంవిశం తాంద్రైర్విశేః పాత్రాణిదేవయజ్ఞానైః । అసంభ
 వతాం మత్రావృత్తిస్స పవిత్రేణపాణినా పాత్రాణిసంయ్యోపాత్రీ
 మాదాయ । — .16— — వాసస్పత్యోస్విధకౌయజ్ఞా । అగ్ని
 హోత్రహవణీమాదత్తై । వెషాయత్వా । శూర్పా । ప్రత్యుష్టగ్గ్ ర
 త్తుః ప్రత్యుష్టాఅరాతయః । ఆహవనీయేగార్ హపత్యేనాక్రతితక్య
 యజమానహవిర్నిర్వహస్యమి । యజమానః । ఓంనిర్వప । ప్రవన
 త్యగ్నహవిర్నిర్వహస్యమి । అనుజానాతి । ఉర్వంతరితమన్నిహి ।
 శకటాయాభిప్రవ్రజతి । అపరేణగార్ హపత్యేగత్వాదక్షిణత
 స్ఫ్యముపధాయపాత్రీమన్వా రభ్యతస్యాగ్ సర్వాఞ్చకటమంత్రాంజ
 పేత్ । ధూరసిఘార్వధూర్వంతం ధూర్వ తయో స్సాఘార్వంతం
 ధూర్వయం వయః ధూర్వాయః । దక్షిణాయగధురమభిన్ముశేత్యు
 త్రరాంవాత్వందేనానామసిసస్త్రి తనుప్రపితమజుప్తతమం వహ్ని
 తమందేవహూతమం । ఉత్తరామీ మామూరభ్యజపతి । విష్ణుస్తా
 క్రగ్గ్ స్త । సవ్యేచక్రేదక్షిణం పాదమత్యాధాయ । అహూతమసివా
 విద్రాసందృగ్ హస్వమాహ్వః । ఆరోహంజపతి । మిత్రస్యత్వాత్తు
 మాప్రేక్షేమాభీర్గా సంవిక్థా మాత్వాహిగ్ సిషం । పురోదాశీయా
 ప్రస్తేక్షతే । నిర సగ్గ్ రత్తోనిరస్తాఘృణగ్ సః । తృణాదీనిరస్యాపడిప
 స్పృశ్య । ఉర్జాయవః ప్తయోమయిధేహి । పురోదాశీయాసభిమ
 త్ర్య । చిత్తిసుక్ । చిత్తిమాజ్యం । వాగ్వేదిః । ఆగ్నేతంబర్హిః । కే
 తోలగ్నిః । విజ్ఞాతమగ్నిః । వాక్పతిర్ హూతా । మనడిపవక్తా
 ప్రాణోహవిః । సామాధ్వర్యుః । దశ హూతారంచ్యాభ్యాయశూ
 ర్భువితేసుధాయ । యచ్ఛంతాంవంచ । ముష్టింగృహీత్వా । సు
 త్తిముష్టిమూప్య । దేవస్యత్వానవితుః ప్రసవేగ్విరోర్బాహుభ్యాం

పూర్ణహస్తాభ్యా మగ్న యజుష్టనిర్వపామి । అగ్ని హోతాత్రహవ
 గ్యాశూ ర్భేహవిర్నిర్వపతి । యజమానః । అగ్నిగ్ హోతారమి
 హతిగ్ హువేదేవాన్ యజ్ఞయానిహాయాన్ హనామహే । ఆయుః
 తుదేవా స్సుమనస్య మాహవియంతు దేవాహవిషోమేఅస్య । హవి
 ర్నిరుప్యమాణనునుమంత్రీయ తే యజమానః । యచ్ఛంతాంపంచ
 త్రిర్యజమాతూష్ణీచతుర్థం । నిరుప్తేష్వన్వోప్య । —17— ఏవము
 త్తిరంయథాదేవతం । యచ్ఛంతాంపంచ । దేవస్యత్వా=పూర్ణహ
 స్తాభ్యామగ్నీ హోమాభ్యాజుష్టనిర్వపామి । యజమానః । అగ్నిగ్
 హోతారం— హవిషోమేఅస్య । యచ్ఛంతాంపంచ । త్రిర్యజమా
 తూష్ణీచతుర్థం । నిరుప్తేష్వన్వోప్య । యచ్ఛంతాంపంచ । దేవస్య
 త్వాస— పూర్ణహస్తాభ్యామింద్రాయనై మృథాయజుష్టనిర్వపామి
 యజమానః । అగ్నిగ్ హోతారం— అస్య । యచ్ఛంతాంపంచ । త్రి
 ర్యజమాతూష్ణీచతుర్థం । నిరుప్తేష్వన్వోప్య । యజ్ఞయోగోయం
 మంత్రః । కిస్త్యాయునక్తిస్తత్వాయునక్తు । సర్వంవిహారమను వీక్షతే
 యజమానః । అధ్వర్యుః । ఇదందేవానాం । నిరుస్తాభిమృశతి । ఇ
 దమునస్సిహ । అవశిష్టాన్ । స్ఫాత్యైత్వానారాత్యై । నిరుస్తానవాభి
 మంత్ర్య । ఇదమహం నిర్వగుణస్యపాశాత్ । ఉపనిష్క్రమ్య । స్వ
 రభివ్యఖ్యం । ప్రాప్నోతి తే । సుసరిభిరభ్యేషం । సర్వంవిహారమను
 వీక్షతే । వైశ్వానరంజ్యోతిః । ఆహవనియం । స్వాహాద్యావాపృథివీ
 భ్యాం । స్కన్నానభిమంత్యై । దృగ్ హతాందుర్యాద్యావాపృథ
 వ్యోః । పృత్యవరహ్య । ఉర్వింతరిక్షమన్విహే । హరతి । అదిత్యా
 స్తోపథేసాదయామగ్నే హవ్యగ్ రక్షిస్వాగ్నీ హోమా హవ్యగ్ రక్షే
 థామింద్రీవైమృథహవ్యగ్ రక్షిస్వ । అపరేణగార్ హపత్యంయథా
 దేవతముపసాదయత్యా హవనీయంవాయద్యాహవనీయేశ్రవయతి ।
 —18— సశూకాయామగ్ని హోతాత్రహవగ్యామపానీయోదగ
 గ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం । దేవోవస్సనితోత్పనాతు । అద్విజీహ

కవిశేణ । వసాన్యూర్యస్యరశ్మిభిః । తిరుత్పాయ । ఆపోదేవీరగే
 పువో ఆగేగువోగ్ర ఇమంయజ్ఞంనయతాగేయజ్ఞపతింధత్త యు
 వ్మానిందో వృణోతవృత్రతుంశ్యేయూయ మింద్రమవృణోభ్యంవృత్ర
 తూశ్యేప్రాక్షీతాథ । ఆపోభిమఃత్ర్య । బ్రహ్మన్వోక్షీష్యామి । బ్ర
 హ్మణమామంత్యి । బ్రహ్మ । ప్రోక్షయజ్ఞందేవతావర్ధయత్వం నా
 కస్య పృథేయజమానోఅస్తు । సప్తర్షీణాగ్ సుకృతాంయత్రలోక
 స్తతేమంయజ్ఞం యజమానంచదేహి । ఓప్రోక్ష । దేవస్యత్వా-
 పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మగ్నయేవోజప్తం ప్రోక్షామ్యగ్ని పోమాభ్యాం
 శోజప్తం ప్రోక్షామి । ద్రావి నైమృధాయవోజప్తంప్రోక్షామి ।
 హవిస్త్రీః ప్రోక్షతి । సకృన్మత్రేణద్విస్తాష్టిం । ఉత్తానాని పాత్రా
 నిపర్యావృత్య । శుంభభ్యంహవ్యాయ కర్మణేదేవయజ్ఞాయై । పా
 త్రాణితిఃప్రోక్షతి । సకృన్మత్రేణద్విస్తాష్టిం । ప్రోక్షణే శేషమగ్రే
 ణగార్ హవత్యంనిధాయ । దేవస్యత్వా- పూజ్ఞోహస్తాభ్యా
 మాదదే । కృష్ణాజన మాదాయ । అవధూంక రక్షో వధూతా
 అరాతయః । ఉత్కరే త్రిరవధూనోత్యుర్ధ్వగీ
 వంబహిష్టాద్విశేసనం । అదిత్యాస్త్యగస్త్రిపతిత్వాపృథివీవేత్తు । ఉత్త
 రేణగార్ హవత్య ముత్కరదేశేవ । ప్రతీచీనగీవ ముత్తరలోమో
 పస్త్రిణాతి । పూస్తాత్ప్రతీచీ భసదముపసమస్యత్యను ఘృన్సజన్మ
 స్తోజనం । అధిషవణ మసీవానస్పత్యం ప్రతిత్వాదిత్వాస్త్యగ్వేత్తు
 తస్మిన్నులూఖల మధివర్తయ త్యనుత్సృజ న్నులూఖలం । అగ్నే స్త
 నూరసివానోవిసర్జనం దేవవీతయే త్వాగృష్ణామి । తస్మిన్ హవిరావ
 పతి । తిర్యజహితూష్ణిం చతుర్థం । అద్రిరసివానస్పత్యస్సభదందేవేభ్యో
 హవ్యగ్ సువమిమిష్య । ముసలమాదాయ । హవిష్కృదేహి । తిరి
 హవిష్కృదగ్ హవ్యయతి । అవరక్షోదివస్సపత్నం వధ్యానం । అవహం
 తి । — 19 — ఉచ్చైస్ససూహంతవై । సంప్రీష్యతి । ఆగ్నిధిః
 దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మాదదే । శమ్యామాదాయ । ఇష

మావదోర్జమావదద్యు మద్వదతవయగ్ సంఘాతంజేష్ఠా దృషద్యు
 పలేనమాహంతి ద్విర్ద్వపతిసకృదుపలాయాం త్రిస్సూచార యన్న
 వకృత్వ సంపాదయతియత్రనమాప్తిస్సత్తోపక్రమాః అధ్వద్యుఃపద
 పన్పద్ధమసి పురస్తాన్మాచ్ఛర్పముపోహతి వర్షవృద్ధాస్థ ఉలూఖల
 స్థనుభిమంత్యైః । ప్రతిత్వావర్షవృద్ధంవేత్తు । ఉద్వపతి । పరాపూ
 తగ్ రక్షః పరాపూతాలరాతయః ఉత్కరేపరాపునాతి । ప్రవిద్ధగ్ ర
 త్మః పరాధ్మాతా అమిత్రాః । తుషాన్ప్రస్కంభతోను మంత్రయతే
 మాధ్యమేపురోదాశకపాలేతుషానోష్య । రక్షసాంభాగోసే । అధస్తా
 త్కృష్టాజినస్యా పవపత్యు తరమపరమవాంతరదేశంవాని రస్యాపడి
 స్పృశ్యై । రక్షోభ్యుదయం । యజమానోత్పాగః । అద్భిః కపాలగ్
 సగ్గోస్పర్శ్యై । ప్రజ్ఞాతంబిధాయ । అపడిపస్పృశ్యై । వాయుర్వోవివి
 న్నకు । వివిచ్య । దేవోవస్సవితాహిరణ్యపాణిః । శ్రీతిగృహ్లాతు పా
 త్రియాంతండుఃప్రస్కంభయిత్వా । అదధ్వేనవచ్ఛేక్నుషావ పశ్యా
 మిరాయస్వాషాయవర్చ సేసుప్రజాస్త్యాయ చతుషోగోపీధాయాశి
 షమాశాసే । అవేక్ష్య । తాన్పునరాదాయ । తూష్ణీములూఖలే
 హవిరావపతి । ఏకం । ద్వే । త్రిణి । చత్వారి । త్రిష్పలీకర్తవైనం
 ప్రేష్యతి । దేవేభ్యశ్శుభధ్వం । దేవేభ్యశ్శుభధ్వం । దేవేభ్యశ్శు
 భధ్వం ————2)——— సుఫలీకృతాస్కరోతు తూష్ణీవాపత్న్యై
 వహంతిద్విస్తూష్ణీం । ప్రతూశ్యతండులాన్ । తీష్పలీక్రియమాణా
 నాంయోన్యంగో అవశిష్యతే । రక్షసాంభాగధేయ మాపస్త్రత్పవ
 హతాదితః । ఉత్కరేత్రిర్నినయతి । రక్షోభ్యుదయం । అపడిపస్పృశ్యై
 అత్రకృష్టాజినాదానాది ప్రాగధివర్తనాత్మకత్వా । దివస్కంభనిరసి
 ప్రతిత్వాదిత్వాస్త్యగ్వేత్తు । కృష్టాజినఉదీచీనకుంభాగ్ శమ్యాంని
 ధాయ । ధిషణాసిపర్వత్వాప్రతిత్వా దివస్కంభనిర్వేత్తు । శమ్యా
 యాందృషవమత్కాథాయ । ధిషణాసిపర్వతే ఈప్రతిత్వాపర్వతిర్వే
 త్తు । దృషద్యుపలామత్కాదథాతి పూర్వవదనుత్సర్గః । అగ్ంశవస్థమ

మధు మంత్రతండులానధిమృత్యుదేవస్యత్వా== పూజ్ఞోహస్తాభ్యామి
 గ్న యేజుప్తమధివసామ్యగ్నీ యేమాభ్యా జుప్తమధివసామీద్రామవై
 మృధామజుప్తమధివ సామిధాన్యమసి ధిమహదేవాః । యథాదేవ
 తందృషదితండులానధివపతి । తిర్యజమాతూష్ణి చతుర్థం । ప్రాణ
 యత్వా । ప్రాచీయుపలాం ప్రోహతి । అసానాయత్వా । ప్రతీచీం ।
 వ్యానాయత్వా । మన్యదే శేన్యనధారయతి । ప్రాణాయత్వా సానా
 యత్వా వ్యానాయత్వా సంతత పింష్టి । దీప్తామనుప్రసీతిమాయుషే
 థాః । ప్రాచీనుతతోను ప్రోహ్య । దేశోవస్సవిరాహిరగ్నీ సాణి
 ప్రతిగృహ్యతు । కృష్ణాజినపిష్టానిప్రస్కందయిత్వా । అద భేన వశ్చ
 తుచానెక్షే । అవేక్ష్య । తాన్పునరాదాయ । అసంవపంతి పిగ్ం
 మాణూనికురుతాత్ । స ప్రేష్యతి । దాసీపింష్టి పత్నీ స పిసా పత్నీ
 వహంతిశూనాప్రింష్టి పత్నీ పింష్టి పిష్టతేపాగ్ధృహత్వా నిదధాతి
 —21— ఆహవనియే గార్వాపత్యే వాహవిగ్ంషిశ్రేణయతి య
 త్రిశ్రేణయతి । తత్రదోహయోః । ధ్వజ్జీరసిబ్రహ్మయచ్చ । ఉపనెష
 మాదాయ । రక్ష సఃపాణిందహహిరసి బుద్ధయః । ఉపవేషమధిమం
 త్రియ । అపాగ్నీగ్నిమామాదంజహి । గార్వాపత్యా త్పత్యంచా
 వాగాకానిర్వర్త్య । నిష్క్రవ్యాదగ్ సేభ । తయోరన్యతర ముత్తర
 మపరమవాంత్రరదేశం వానిరన్యప ఉపస్పృశ్య । ఆదేపయజంవసా
 దక్షిణమవస్థాప్య । ధృవమసిపృథివీందృగ్ం హయర్దృగ్ం హవ్ర
 జాందృగ్ం హసజాతానన్తై యజమానాయపర్యూహా । శిష్టిన్మ
 ధ్యమంపురోదాన కపాలముపదధాతి । నిర్దగ్ధగర్వో నిర్దగ్ధాల్లరాత
 యః । కపాలేంగారమత్యాధాయ । ధర్త్రమన్యంతరిక్షం దృగ్ం హ
 వ్రాప్రాణందృగ్ంహాపానందృగ్ం హసజాతానన్తై యజమానాయ
 పర్యూహా తత్పూర్వం । ద్వితీయగ్ంసగ్ంస్పృష్టం । ధరుణమసిదివం
 దృగ్ంహచక్షుర్దృగ్ం హశోత్రం దృగ్ంహసజాతా నన్తై యజ
 మానాయపర్యూహా । తత్పూర్వం । తృతీయగ్ంసగ్ంస్పృష్టం ।

చిదసివిశ్వాసుదిక్షుసీద । మధ్యమాద్వక్షీణం । పరిచిదసివిశ్వాసుదిక్షు
 సీద । మధ్యమాదు త్తరం—22— మరుతాగ్నిశర్థోసిమధ్యమాత్మ
 త్యక్ । యథా యోగమితరాణి । ధర్మాసిదిశోద్భగ్ంహయేనింద్యగ్ం
 హవ్రజాంద్యగ్ హసజాతానస్మైయజమానాయపర్యూహ । ఆగ్నే
 యం । చితస్థప్రజానుస్మైరయినుస్మైసజాతానస్మైయజమానాయ
 పర్యూహ । ఈశాన్యం । ఆగ్నేయగ్యాష్టావృపథాయాగ్ని షోమీ
 యగ్యాష్టావృపదథాతి । చితస్థోద్భవచితః । త్రిః । ఏవమైంద్రవైమృధస్య
 చడేపథాయకపాలానిసాయం దోహవత్ప్రాశ్చిద్దోహవత్యేతా ఆచరం
 తీత్యాద్యాస్సంక్షాళనినయనాంతం । భృగూణామంగిర నాంతపసాత
 ప్యధ్వం । వేదేన కపాలేష్వంగారానధ్యూహ్య । మదంతీరధిశ్రయ
 తి । —23— ప్రతా?యాంచత్రియాంసిష్టస్తోపవాతాయాం పవి
 త్రవత్క్యాంపిష్టానిసంవపతి । దేవస్యత్వా ॥ పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్న
 యోజష్టగ్ సంవపాప్యగ్ని షోమాభ్యాం జష్టగ్ సంవపామింద్రాయ
 వై మృధాయజష్టగ్ సంవపామి । శూష్ణీచతుర్థగ్ సర్వం । సంవ
 పనువాచంచనుచ్ఛతి । తామభినాసయన్నిన్వసృజేత్ । ప్రోక్షణేవ
 త్విష్టాచ్యుత్పూయ । దేవోవస్సవితోత్పునాతు । అచ్ఛిద్రేణపవి
 త్రేణ వష్టాస్సూర్యస్యరశ్మిభిః । మేక్షణేనభర్జనంకృత్వా । శుష్కే
 షుపిష్టేషు సృవేణప్రణేతాభ్యః ఆవాయ । వేదేనోపయమ్య । స

మాపోఅద్భిరగ్మతసమోవధయో రసేనసగ్ రేవతీర్జకతీభిర్మ ధుమ
 తీర్మధుమతీభిస్సజ్యధ్వం । పిష్టేష్వానయతి । అద్భ్యఃపరిప్రజాతాన్ధ
 సమద్భిః పృచ్యధ్వం । తస్మాభిరనుపరిష్లావ్య । జనయత్యైత్వాసం
 యామి । మేక్షణేనసంయుత్య । మఖస్యశిరోసి । పిండంకృత్వా ।
 యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । యథాభాగంవ్యావర్తేథాం । విధజ్జన
 మాపిండంకృత్వా । ఇదమగ్నిషోమయోః । ఇదమింద్రస్యవైమృధ
 స్య । పురోడాశగణేఅంత్యయోరెవనిర్దేశః । అమానాస్యాయాం కే
 వల ఆగ్నేయస్యననిర్దేశః । అనుత్తుంగమనపూసాకృతిం కూర్మన్వై

వ క్రశ్యతిమశ్వశఫమాత్రంకరోతి । ఇదమహాగ్ సేనాయా అభీత్య
 ర్యైముఖమపోహమి । వేదేనకపాలేభ్యోంగారానపోహ్య । ఘర్షో
 సివిశ్వాయుః । —24— యథాక్రమంపురోడాశాన్కపాలయోగే
 షూపదధాతి । ఉరుప్రథస్వారుతేయజ్ఞపతిః పథతాం । న్యుప్తంప్ర
 థయతి । త్వచంగృహ్ణీష్వ । అద్భిశ్శక్తుణీకరోత్యనతితూరయన్ । అర
 తిరితగ్ రక్షోంతరితాలరాతయః । దోహద్వయయుక్తాని సర్వాణిహ
 వీగ్షితిః పర్యగ్నికృత్వా । దేవస్త్వాసవితాశ్రపయతువర్షిషే
 అధినాకే । ఉల్కుకైఃప్రతితపతి । అగ్నిస్తేతనువం మాతిథాగగ్నే
 హవ్యగ్ రక్షస్వ । క్రమాద్దైర్భిర్భిజ్వలయతిజ్వాలైర్వా । అవిదహం
 తశ్రపయత । సంప్రేష్యతి । ఆగ్నిధోహవీగ్ పిశ్రపయతి । సంప్ర
 హ్నానాప్తచ్యస్వ । వేదేనపురోడాశే సాంగారంభస్నాధ్యూహతి । అ
 త్రవావాచంవిస్మజేత్ । అంగుళిప్రతూళనంపాతీ నిర్ణేజనంచ నగ్
 సృజ్యోల్కుకేనాభిశప్య । స్థ్యేనాంతర్వేదితిసోమేఖాలిఖత్వాప్ర
 చీరుదీచీర్వాతాన్వసగ్ స్వందయగ్ స్త్రీర్షినయతి । ప్రత్యగవవర్గం
 ఏకతాయస్వాహా । ఏకతాయెదం । ద్వితాయ స్వాహా । ద్వితాయెదం
 త్రితాయ స్వాహా । త్రితాయెదం ॥ నిసీయవాభితపేదభితపేత్ —25—

హరిః ఓంతత్థన్ । ఓక్ష్కప్తాపణాసస్తు హరిఃఓం । దేవస్యత్వా—
 పూర్ణోహస్తాభ్యామాదదే । స్థ్యమాదాయ । ఇంద్రస్యబాహురసి
 వక్షీణస్సకాన భృష్టిశ్శతతేజావాయురసితిగ్మతేజాః । స్థ్యమభి
 మంత్ర్య । హరస్తేమాప్రతిగాం । స్రువవద్దర్భేణసంమృజ్య । తంద
 ర్భముత్కరేనిరన్యప ఉపస్పృశ్య । వేదేనవేది వివిదుఃపృథివీగ్ సా
 వప్రథేపృథివీపార్థివాని । గర్భంబిభర్తిభువనేష్వంతస్త తొయజ్ఞో
 జాయతేవిశ్వదానిః । పురస్తాత్థన్ బయజహోవేదేన వేదిత్రిస్సంమా
 ర్షి । ఉపరిష్టాన్వా । యజమానః । చతుశ్శిఖిండాయువతిస్సు పేశా
 ఘృత ప్రదీకాభువనస్యమధ్యే । మర్మృజ్యమానామహతే సాభగా
 యమహ్యంధుక్ష్వ యజమానాయకామాకా । వేదిగ్ సంమృజ్య

యాజ్ఞవల్క్యే శ్రోతస్మార్తాను క్రమణికాయాం.

మానాం । పృథివ్యైవర్మాసి । తత్రోదగగ్రంప్రాగగ్రంపా దర్భంని
 ఖాయ । పృథివిదేవయజన్యోషధ్యాస్తే మూలంమాహిగ్ సిషం । త
 స్మిగ్ స్థేనప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యై
 స్థేనస తృణాన్పాగ్ సూనపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛ గోస్థానం ।
 హరతి । యజమానః యోమాహృదామనిశా యశ్చహచాయోబ్ర
 హ్మణాకర్మణాద్వెష్టిదేవాః । యశ్శుతేనహృదయే నేష్టతాచతస్యేం
 ద్రవజ్జేణ శిరశ్చినద్ధి । స్తంబయజుర్ హీయమాణం । అధ్వర్యుః
 వర్షతుతేద్యాః । వేదింప్రత్యవేక్షతే యజమానంవా । బధాన
 దేవసవితః పరమన్యాం పరావతిశతేనసాశైర్యో స్మన్వేష్టియంచ
 వయంద్విష్మ సమతోమామాక్ । ఉత్కరేసివపతి । ఆగ్నీధ్రః
 అరరుసేదివంచూన్కాన్ । న్యుప్రమాగ్నిధోః జలిగాభిగృహ్లాతి । య
 జమానః ఇదంతస్మై హర్ష్యంకరోమియో నోదెహశ్చరతి బ్రహ్మ
 చర్యం । మేధావీదిక్షుమనిసా తపస్వ్యంతర్దూతశ్చరతి మానుషీషు ।

ఉత్కరమభిగృహ్యమాణం । అపారరుమదేవయజనం పృథివ్యాః ।
 ద్వితీయే ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యైదేవయ
 జన్యైః । అపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛగోస్థానం । హరతి । యజమానః
 యోమాహృదా = శిరశ్చినద్ధి అధ్వర్యుః । వర్షతుతేద్యాః । వేదిం
 ప్రత్యవేక్షతే యజమానంవా । బధానదేవసవితః - మామాక్ । నివ
 పతి । ఆగ్నీధ్రః అవబాహగ్ రక్షః । అభిగృహ్లాతి యజమానః । ఇదం
 తస్మై హర్ష్యం - మానుషీషు । అరరుద్వ్యాం మాపపైత్ । తృతీయే
 ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యైదేవయజనః
 అపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛగోస్థానం । హరతి । యజమానః । యోమా
 హృదా - శిరశ్చినద్ధి । అధ్వర్యుః । వర్షతుతేద్యాః । వేదింప్రత్య
 వేక్షతే యజమానంవా । బధానదేవసవితః - మామాక్ । ఉత్కరేసి
 వపతి । ఆగ్నీధ్రః । అవబాహోఘృగ్ సః । అభిగృహ్లాతి । యజమానః ।
 ఇదంతస్మై హర్ష్యం - మానుషీషు । తూష్ణీచతుర్థగ్ హరన్దన్వర్యం

దర్శ శేషగ్హరితి। — 1 — యజమానః। యోమాహృదామన
 సాయశ్చనాచాయో బ్రహ్మణాకర్మణా ద్వేషిదేవాః। యశ్శుతేన
 హృదయేనేషతాచతస్యేంద్రవజ్రేణ శిరశ్చినద్మి అధ్వర్యుః। తూష్ణి
 మవేక్ష్యతూష్ణింన్నివపతి। ఆగ్నిధ్రః। అపబాధా యాతుధానాః।
 అభిగృహ్ణాతి। ఇదంతైస్సహర్మ్యం కరోమియోవోదేనా శ్చరతిబ్ర
 హ్మచర్యం। మేధావీదితుమనసాతప స్వ్యంతిద్దూతశ్చరతి మాను
 షీషు। అధ్వర్యుః ద్రఘసైద్యాం మాస్కాన్। ఖనిప్రత్యవేక్ష్య।
 శ్చ్యవవేదింపరిగృహ్ణాతి। వసవస్త్యా కరిగృహ్ణాంతు గాయత్రేణచ్చం
 దసా। దక్షిణతః। యజమానః। యజ్ఞస్యత్వా। ప్రమయాభినుయా
 ప్రతిమయోన్మయా పరిగృహ్ణామి। వెదింపరిగృహ్ణామాణాం। రుద్రా
 స్త్వాపరి గృహ్ణాంతు త్రైమ్యభేః ఛందసా। పశ్యత్। అపడపస్పృశ్య
 ఆదిత్యాస్త్యా పరిగృహ్ణాంతు జాగతేన ఛందసా। ఉత్తరతః। అపార
 రుపదేవయ జనంపృథివ్యా అదేవయనోజహి। స్త్యేనోత్తమాంత్య
 చముద్ధంతి సముద్ధతన్యాగ్నిధ్రః। ఉస్కరేత్రేర్నివపతి। యజమానః।
 యదుధంతోజహిన్ సిమపృథివీ మోషధీరకః। అధ్వర్యవస్సృకృత
 స్త్యేనాంతరిక్షం మోరుశాతు తన్మాత్। యదుద్ధంతోజహిన్ సిమ
 క్రూరమస్యావేదించ కృమమనసా దేవయాంతః। మాతేన హేడడప
 గామ భూమ్యాశ్చివానో విశ్వైర్భువనేభిరసు। ఉద్ధన్యమానాం।
 ఇమాంన్నరాః కృణుతవేది మేతదేవేభ్యో జన్తావదిత్యడపస్థే।
 ఇమాందేవాఅజుషంత విశ్వేరాయస్పృషా యజమానంవిశింతు। సం
 ప్రేష్యతి। ఆగ్నిధ్రః। దేవస్యసవితుస్సవేకర్మకృణ్వంతి కేధసః। ఖనతి
 అపడపస్పృశ్య। తూష్ణిముత్కరేఖిననం। అపటపస్పృశ్య। యజ
 మానః। భూమిర్భూత్వా మహిమానం పుషోషతతో దేవీవర్ధయతే
 పయాగ్సి। యజ్ఞయాజ్ఞం వీచయంతిశం చావధీరాప ఇహశక్వ
 రీశ్చ। క్రియమాణాం। — 2 — ప్రాంచోవేద్యగ్ సాపున్నయతి।
 ప్రభవీచీశోణీ పురస్తాదగ్వ్యసి। పశ్యత్ప్రథీయసీ। మధ్యేస్సన్న

తతతారాభవతి | బ్రహ్మను త్రరగపరిగ్రహం పరిగ్రహీష్యామి | బ్రహ్మ
 ణమామంత్ర్య | బ్రహ్మ | బృహస్పతే పరిగృహణ వెదిగ్న్వగావోదే
 వాస్పదనానిసంతు | తస్యంబర్హిః ప్రథతాగ్ సాధ్యంతరహిగ్
 ప్రాణః శృధివీదేవ్యస్తు దేవతావర్ధయత్వం నాకస్యపృష్ఠే యజమా
 నోఅస్తు | సప్తర్షీణాగ్ సుకృతం యత్రలోకస్తతేమంయజ్ఞం య
 జమానంచధేహి | ఓంపరిగృహణ | ప్రసాతి | అధ్వర్యుః | ఋతమసి
 దక్షిణతః | యజమానః | యజ్ఞస్యత్వా | ప్రమయాభిమయా | ప్రతిమ
 యోన్మయా పరిగృహ్ణామి | ఋతసదనమసి | పశ్చాత్ | ఋతశీరసి
 ఉత్తరతః | ధాఅసిస్వధాఅస్యర్వీచాసి వస్వీచాసి పురాకూరస్య వి
 స్పృహో విరప్సిన్ | ప్రతీచీం వేదిగ్న్స్థేనయోయుతే | ఉదాదా
 యపృథివీం జీరదాన్మర్యామెరయ్యం చంద్రమసిస్వధాభిస్తా నీరాహో
 అనుదృశ్యయజంతే వేదిమనువీక్షతే | పశ్చార్థే వేదైర్వి తృతీయదేశే
 స్థ్యంతిర్యంచగ్న్ స్థభ్యాసంప్రేక్ష్యతి | ప్రోక్షణీరానాదయే ధ్వాబర్
 హిరుపసాదయ సువంచస్రుచశ్చ సంమృద్ధిపత్నీగ్ సంనహ్యాజ్యేనో
 దేహి | అగ్నిధ్రః | ప్రోక్షణీరభిఘార్య | అభిపూర్ణమాధ్వర్యవం |
 ఉదంచగ్న్ స్థ్యమసోవ్యా | దక్షిణేనస్థ్యమసగ్న్ స్పృష్టాఅసోనినీయ |
 ఋతసధస్థనా పఘ్నియః | శ్చ్యశ్చవర్తనానాదయతి | యజమానః | ఈ
 ద్యే క్రమూరహమ సోదేవీయపబ్రునె దినానక్త చసస్రుషీ రపస్వ
 రీః | ప్రోక్షణీరానాద్యమానాః | అధ్వర్యుః | తేభ్యస్తీరసివానస్పత్వో
 ద్విషతోవధః పాశ్మసః | పురసాత్ప్రత్య చ ముత్క రేస్థ్యమదస్యః |
 అగ్నిధ్రః | హస్తావవనిజ్య | స్థ్యంప్రోక్షయత్యగ్రమ ప్రతిమృతే |
 ఉత్తరేణాహవనీయ్యం ప్రాగగ్రమిధ్వాబర్హిరుపసాదయతి | దక్షిణ
 మిద్ధం | ఉత్తరంబర్హిః | — 3 — యజమానః | ఉర్ణామృదుప్ర
 థమాసగ్న్ స్థానందేవేభ్యో జప్తగ్ సదనాయబర్హిః | సువర్గేలోకే
 యజమానగ్ం హి ధేహిమాంన్నాకస్య పృష్ఠే పరమే వ్యోమక |
 బర్హిరానాద్యమానః | అగ్నిధ్రః | ఘృతాచీరేతాగ్నోర్వోహ్వాయతి

దేవ యజ్ఞాయై । సప్రాశితాసుచితదాయ । ప్రత్యుష్టగరక్షా
 త్యుష్టాలరాతయః ఆహవనీయేగార్హపత్యేవాప్రతితప్య । అనిశితా
 స్ససపత్నక్షయణీః । సుగ్రోభిమంత్ర్య వెదాగ్రాణీ ప్రతివిభజ్యా ప్రతి
 విభజ్యవాతై సుచసంమార్జిత్రాగ్రాః । గోష్ఠం మానిర్మృక్షంవాజ
 సంత్యా సపత్న సాహగ్ సంమార్జిత్ర । స్రువమగై రంతర
 తోభ్యా కారగ్ నర్వతో బిలనుభి సమాహారం మూలై ర్దం
 డం న సం మృష్టా న్య సం మృష్టై స్స గ్ స్స ర్ శ య తి । వా
 చంప్రాణం మానిర్మృక్షంవాజసీంత్యా సపత్న సాహిగ్ సంమార్జిత్ర ।
 జహూమగై రంతరతోభ్యా కారం ప్రాచీమధైర్యాభ్యాతః ప్రతి
 చీంమూలైర్దండం । చక్షుశ్రోత్రంమానిర్మృక్షం వాజసీంత్యాసప
 త్న సాహిగ్ సంమార్జిత్ర । ఉపభృతముదీచీమగై రంతరతోభ్యా కా
 రంప్రతీచీ మధైర్యాభ్యాతః ప్రాచీమూలైర్దండం । ప్రజాయో
 నిమ్మానిర్మృక్షం వాజసీంత్యా సపత్న సాహిగ్ సంమార్జిత్ర । య
 థాస్రువమేవంభృవాం । రూపంవర్ణంపశూనాం మానిర్మృక్షంవా
 జిత్యాసపత్న సాహిగ్ సంమార్జిత్ర । స్రువవత్ప్రాశితహారణం । అగ్నే
 ర్వస్తేజ్మేన తేజసానిష్టపామి । పునః ప్రతితప్య । ప్రోక్త్య । అగ్నే
 ర్నోత్కరందభేషుసాద యతిజఘనేనవాః । సుక్ష్మసంమార్జనాన్యద్భి
 స్సగ్ స్స ర్భ్యాగ్నోప్రహరతి । వికృతాపుత్కరత్యాగః ॥—4—
 దివశ్శిల్పమవతతంపుధివ్యాః కకుభిశ్రితం । తేనవయగ్ సహస్రవల్
 శేనసపత్నంవాశయామసిస్వాహా । ప్రజాపతయత్తదం । వెదమాద్య
 ఘాలీయోక్త్రంపవిత్రే చాదామాగ్నిధః । ఆశాసానాసామః సం
 ప్రజాగ్ం సాభాగ్యంతనూం । అగ్నేరనుప్రతాభూత్వా సన్న హ్యే
 నుకృతాయకం । అపరేణగార్హపత్యమూర్థ జ్ఞమాసీనాంపత్నీం
 యోక్త్రేణ సన్న హ్యతి । ఉత్తరేణనాభినిష్టర్వగంధింకృత్వా ప్ర
 దక్షిణంపర్యాయా । దక్షిణేననాభిమవస్థాప్యప్రోతాయ । తిష్ఠంతీం
 వావాచయతీత్యేకే । అగ్నేగృహపత ఉపమాహ్వాయస్వగార్హ మా

శత్యముపలిష్టతే । దేనానాంపత్నీరుప మాహ్వయభ్యం । పత్నీప
 త్నైష తేలోకోనమస్తే అస్తుమామాహిగ్సీః । దేవపత్నీరుపలిష్టతే
 తస్మాద్దేశాదపక్రమ్య । సుపజసస్తావయగ్ సుపత్నీ రుపసేదిమ
 అగ్నే సపత్నీదా భనమదబ్ధాసాఅదాభ్యం । దక్షిణతడిదీచ్యుపవిశ్య
 జపతి । ఇంద్రాణీ వావిధ నాభూయానమదిశిరివసుపుత్రా । ఆస్థూరి
 త్యాగార్ హపత్యోపనిష దేసుప్రజాస్తాయ । పత్నీజపతి । య
 క్తామేయజమన్వాసాతై । యజమానస్సంప్రేష్యతి — ౨ — అగ్ని
 ద్రః । పూషాతేబిలంవిష్యతు । సన్నిధానస్సబిలమపాహృత్య । దక్షి
 ణాగ్నావాజ్యంవిలాప్య । అదితిరస్యచ్ఛిద్రపత్రా । ఆజ్యస్థాలీమా
 దాయ । మసీనాంపయో స్యోషధీనాగ్ రసస్తస్యతేక్షీయమాణ
 స్య సిర్వపామిదేనయజ్ఞాయై । తస్యాంపవిత్రాంతర్ హితాగ్నా
 మాజ్యస్థాల్యా మాజ్యంనిరుప్య । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేతేధా నిద
 థేపదం । సమూఢమస్యపాగ్ సురే । దక్షిణాగ్నావదిశిత్య । ఇషే
 వ్య । దక్షిణార్ధేగార్ హపత్యహ్యధిశ్రిత్య । ఊర్జేత్వా । ఆపాదా
 య । వేదేనోపయమ్య । పత్న్యాఉపావహరతి । తత్సానిమీల్యా
 వేత్సానుచ్ఛ్వసతి । మసీనాంపయో స్యోషధీనాగ్ రసాదబ్ధేన
 త్వాచక్షుషా వేక్షేసుప్రజాస్తాయా । పత్యవేక్షతే । తేజోసి ఉ
 త్తర్థార్ధేగార్ హపత్యస్యాధిశ్రిత్య । తేజపేత్వా । ఆపాదాయా । తే
 జోసి తేజోమప్రేహి । హరతి । అగ్నిస్తేతేజోమావినైత్ । ఆహవసి
 యేధిశ్రిత్య । అగ్నేర్జిహ్వసి సుభూర్దేవానాం ధామ్న ధామ్న దేవే
 భ్యోయజుషేయజుషేభవ । స్ఫుస్యవర్తన్తానాదయతి । అధ్వర్యుర్య
 జమానశ్చ నిమీల్యావేత్సానుచ్ఛ్వసంతావాజ్య మవేక్షేతే । ఆ
 జ్యమసిసత్యమసి సత్యస్యాధ్యక్షమసి హవిరసి వైశ్వానరం వైశ్వదేవ
 ముత్పూతశుష్మగ్ సత్యేజాస్సహూసి సహమానమసి సహస్వా
 రాతీస్సహస్వారాతీయత సహస్వపృత నాస్సహస్వపృతన్యతః । స
 హస్రవీర్యమసితన్మా జిన్వాజ్యస్యమసి సత్యస్య సత్యమసిసత్యాయ

రసినత్యశుష్కమసిన త్యనతాభిఘారయామి తన్యతేభక్షియ్య । భూ
 ర్భువస్సువః అధైనముదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాఘారమా
 జ్యంతిరుత్పాయ । ———శుక్రమసి । ప్రథమం । జ్యోతి
 రసి । ద్వితీయం । తేజోసి । తృతీయం । ప్రాగారభ్య పశ్చాన్నీత్వా
 పునః ప్రాగేవసమాప్తిః పశ్చిమేవసమాప్తిః । ఆజ్యముత్పాయాపశ్చో
 త్పునాతి । దేవోవస్సవితోత్పునాతు అచ్చిదేణపవిశ్శ్రేణ వసోస్సూ
 ర్యస్యరశ్మిభిః త్రిరుత్పాయ । యజమానః । ఆద్భిరాజ్యమాజ్యే నావ
 స్సమ్యక్కుసీతసతుః పవిత్రైః । తాదేవీశ్వక్వరీ శ్వక్వరేణేమం యజ్ఞ
 మవతసంవిదానాః । ఆజ్యంప్రోక్షణీశ్చోత్పాయమానా ఆజ్యగ్రహణ
 కాలే ఉభావాజ్య గ్రహ జపతః । అనిష్కాసినాసువేణవేద ముప
 భృతంకృత్యా । జహ్వంప్రతిష్ఠాప్యా సీనః । అంతర్వే ద్యాభ్యానిగృహ్ణా
 తి । సమూజలం ధార యమాణోజహ్వం భూయోజహ్వం చతుర్జ
 హ్వంగృహ్ణాతి । శుక్రంత్యాసుశాంయా ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయజ
 షేయజషేగృహ్ణామి ! జ్యోతిస్త్యాజ్యోతిషి ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయ

జుషేయజషే గృహ్ణామి । అర్చి స్వార్చిషి ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయ
 జుషేయజషే గృహ్ణామి । పంచానాంత్యా వాతానాంయంత్రాయథ
 ర్త్రాయగృహ్ణామి । పంచావత్రీనాం । పంచానాంత్వరూనాం యం
 త్రాయథర్త్రాయగృహ్ణామి । చతుర్జహ్వం గృహ్ణాతీనోత్కర ఆభ్యాని
 సాదయతి । అల్పియఉపభృతి మధ్య దేశఉపభృత్యస్తాపుపభృతి । పం
 చానాంత్యాదిశాంయంత్రాయథర్త్రాయగృహ్ణామి । పంచానాంత్యాపం
 చజనానాం యంత్రాయథర్త్రాయ గృహ్ణామి । పంచానాంత్యాసలిలా
 నాంధ్రరా యగృహ్ణామి । పంచానాంత్యా పృష్ఠానాంధర్త్రాయగృహ్ణామి
 పంచావత్రీనాం । ధామాసిప్రియధేవానామనాధృష్టం దేవయజ
 నుదేవవీరయేత్వాగృహ్ణామి । చరోన్వాపంచబిలస్యయంత్రాయథర్త్రా
 యగృహ్ణామి । బ్రహ్మణస్త్యాతేజసేయంత్రాయథర్త్రాయగృహ్ణామి । తు
 త్రస్యత్వేబ సేత్వాయం త్రాయథర్త్రాయ గృహ్ణామి । విశేత్వాయంత్రా

యథర్తాయగృహ్ణామి పంచావతీనాం । సువీర్యాయత్వా గృహ్ణామి ।
 ఉపభృత్యష్టకృత్వః । భూమాప్రతిస్థితాయాంధ్రునాయాంభూయిష్టం
 చతుర్ధ్రునాయాం । సుప్రజాస్తావ్యయత్వాగృహ్ణామి । రాయస్పామా
 యత్వాగృహ్ణామి । బ్రహ్మవర్చనాయత్వా గృహ్ణామి । భూరస్సాకగ్
 హవిర్దేవానామాశిషో యజమానస్యదేవానాంత్యా దేవతాభ్యోగృ
 హ్ణామి । పంచావతీనాం । కామాయత్వాగృహ్ణామి । చతుర్ధ్రునా
 యాం । ఆవోదేవీ గ్రేవువో అగ్రేగువోగ్ర ఇమ యజ్ఞం నయతాగ్రే
 యజ్ఞ పతింధత్తయుష్మానిద్రోవృణోతవృత్రతూర్జ్యే యూయమింద్ర

మవృణోధ్వం వృత్రతూర్జ్యే ప్రోక్షితార్థ । ఆపోభిమంత్యి — 7 —
 బ్రహ్మనోప్రోక్షిష్యామి । బ్రహ్మణమామంత్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రోక్షయజ్ఞం
 దేవతావర్థయత్వం నాకస్యప్రప్తే యజమానోఅస్తు । సస్తర్షీణాగ్
 సుకృతాంయత్రహాక స్తతేమయజ్ఞం యజమానంచదేహి । ఓం
 ప్రోక్ష । అధ్వర్యుః । విసోస్యేధ్మా । కృష్ణోస్యాఖిరేష్టో గ్నమేత్వా
 స్వాహా । త్రిధ్మంప్రోక్షతి । వేదిరసిబర్హిషేత్వాస్వాహా । త్రిర్వేదిం
 బర్హిరసి సుగభ్యస్తాస్వాహా । త్రిర్వేదిః । అంతర్వేది పురోగం
 ధిబర్హిరాసాద్య । యజమానః అశిశ్రేమబర్హిరంతః పృథివ్యాగ్
 సగరోహయంత ఓషధీర్వివృతాః । యాసామూల ముదవధీస్సేవ
 శివానస్తాస్సుహవాభవంతు । సుమనసోయజమానాయ సంతోషధి
 రాపత్రహాశక్వరీశ్చ । వృష్టిద్యావా పర్తస్య ఏనావిరోహయతు హిర
 ణ్యవర్ణాశ్చతవలుశాలదద్భాః । అంతర్వేదిబర్హిరాసన్నం యజమా
 నః । అధ్వర్యుః దివేత్వా । అగ్రంప్రోక్షతి । అంతరితాయత్వా । మధ్య
 మం । పృథివ్యైత్వా । మూలం । సుగభ్యగ్రామ్యపసాయ్యః । మూలాన్య
 పసాయయతి । పోషాయత్వా । సహసుగ్చాపురస్తాత్ప్రత్యంచంగ్రిధి
 ప్రత్యుత్య । ప్రోక్షణీశేషమధ్వర్యు ర్యజమానస్య ప్రాచీనావీతినా
 స్వధామితృభ్య ఊర్ఘ్నభవబర్హిషధ్భ్య ఊర్జాపృథివింగచ్ఛత । దక్షి
 నాయై శ్రోణీకోత్రరస్య సంతతంనినయతి । పితృభ్యోబర్హిషద్భ్యయ

దం! యజ్ఞోపవీత్యకడపస్పృశ్య తూష్ణీంపవిత్రిగంధిం విస్రస్యపు
 షా తేగ్రంధింవిష్యతు। బర్హిషోగ్రంధింవిస్రగ్ంసయతి। ప్రాంచము
 ద్గూఢంప్రత్యంచమాయచ్ఛతి। విష్ణోస్తూపోసి। కరుషంనివాహవసీ
 యంప్రతిప్రసరమాదత్తే। అయంప్రాణశ్చ పానశ్చయజమానమపి
 గచ్ఛతాం। యజ్ఞేహ్యభూతాంపోతాకా పపత్రేహవ్య శోధనేయజ
 మానేప్రాణాపానోదధామి। తస్మిన్నవిత్తేఅపిస్రుజ్య। ప్రిణాపానా
 భ్యాంత్యాసతనుంకరోమి। యజమానాయ ప్రయచ్ఛతి। యజమా
 నోబ్రహ్మణే బ్రహ్మప్రసరధారతేయజమానోవా। —8—దైభ
 ర్వేదిమంతర్థాయ పరిభోజనీమైరన్త్యేశ్చదైభః। దక్షిణత సన్నహ
 న్గస్సుణాత్యక్షయావా। ఉర్ణామదసంత్యా స్తుణామిస్వాపస్థం
 నైవేభ్యః। బర్హిషావేదిగ్ స్తుణాతి। యజమానఃచతుశ్శిఖిండాయువ
 తిస్సువేశాఘ్రిత ప్రతికేవయునానివస్తే నాస్తీర్యమాణామహ తేసా
 భగాయసామేఘత్వీ యజమానాయకామాన్। శివాచమేశగ్నాచై

ధిసోనాచమేనుష దాచై ధ్యూర్జస్వతీచమేపయ స్వతీచైధి। ఇషమూ
 ర్జంమేపిన్వస్వబ్రహ్మతేజోమేపిన్వ స్వక్షత్రమోజోమేపిన్వస్వ విశంపు
 ష్టింమేపిన్వస్వాయురన్నాద్యం మేపిన్వస్వ ప్రజాం పసూన్మేపిన్వస్వ।
 స్తీర్యమాణాం। ప్రసరపాణిస్సగ్ స్ఫుష్టాన్పరిధీన్పరిదధాతి। గంధ
 ర్వోసి విశ్వావసుర్విశ్వస్మా దీషతోయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః।
 ఆహవనీయముదగగ్రం మధ్యమం। ధృవోసిధృవోహగ్ సజాతే
 షుభూయాసంధీర శ్చేత్తావసువిత్। పరిధియజమానం। ఇంద్రస్యబా
 హురసిదక్షిణోయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః। ఆహవనీయమభ్య
 గ్రందక్షిణం। ఉగ్రోస్యగ్రహగ్ సజాతేషుభూయాసము గ్రశ్చే
 త్తావసువిత్। పరిధియజమానం। మిత్రావరుణోత్యోత్తరతః పరిధ
 త్తాంధ్రువేణధర్మణాయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః। ఆహ వనీయ
 ముత్తరం। అభిభూరస్య భిభూరిహగ్ సజాతేషుభూయాసమభి భూ
 శ్చేత్తావసువిత్। పరిధియమానం। అస్మిన్యజ్ఞకడపభూయఇ

మ్ము మేవిష్ఠో భాయ కరిధీందథామి ధర్తాధరుణోధరీయా నగ్నిర్వే
 మాగ్ సిసిరి నుదాతై । పరిధీనేవ । సూర్యస్తాపురస్తాత్పాతుక
 స్యాశ్చిదభిశస్త్యాః । ఆహవనీయమభిమంత్ర్య । అగ్నింకల్పయతి
 యునజ్మత్వాబ్రహ్మణాదైవ్యేనహవ్యాయా నైవోఽథవే జాతవేదః
 ఇంధానాస్తాసుప్రజన సువీరాజ్యోగ్జీవేమ బలిహృతోవయంతేః
 యన్మలగ్నై అస్యయజ్ఞస్యరిష్యా ద్యద్వాస్కందాదాజ్య స్యోతవిష్ణో
 తేనహన్మిసపత్నం దుర్మరాయు మైనందథామి నిర్మర్త్యాఉపస్థే
 తేజస్థాతేతచనాయాచరోచనా । ప్రత్యోషంతీస్తన్వోయాస్తే అగ్నే
 తాభిర్వర్మాణ్యభితో వ్యయస్వమాత్వాదభనుయజ్ఞహనః పిశాచాః
 ఆహవనీయ్యంయజమానః । మన్యమంపరిధిముపస్పృశ్య । పురస్తాదూ
 ర్ధ్వేఽఘం సమిధావాదధాతి । నీతిహూత్రంత్యాక వేద్య మంతగ్
 సమిధీనుహ్యగ్నే బృహంతమధ్వరే దక్షిణామాఘం సమిధం । సమిద
 స్యాయుషేత్వా ఉత్తరాం । విశోయంతేన్ధ్రః । సమాజనంతర్గచ్ఛావి
 ధృతీకుసు తేఅంత ర్వేద్యుదగ్రగేని ధాయ । యజమానఃవిచ్చినద్మివిధృతీ
 భ్యాగ్ సపత్నాన్జాతా న్నాభతృన్యాన్ యేచజనిష్యమాణాః । విశో
 యంత్రాభ్యాం విధమామ్యేనానవిగ్గ్ స్వానాముత్తమోసానిదేవాః
 విశోయంతేనుదమానే అరాతింవిశ్వం పాష్మానమమతిం దుర్మారా
 యం । సీదంతీదేవీసుకృతస్యోకేధృతీ స్థావిధృతీస్వధృతీ ప్రాణాన్మ
 యిధారయతంప్రజాం మయిధారయతం పశూన్మయిధారయతం । వి
 ధృతీసాద్యమానే అధ్వర్యుః । వసూనాగ్రుదాణామాదిత్యానాగ్
 సదసిసీద । తయోః ప్రస్తరమత్యాధదాతి । యజమానః । అయంప్ర
 స్తరఉభయస్యధర్తాధర్తా ప్రయాజానాముతానూయాజానాం । స
 దాధారసమిధోవిశ్వహంసాస్తస్మిన్స్పృచో అధ్యానాదయామి । ప
 స్తరగ్ సాద్యమానం అజహూరసిఘృతాచీనామ్నాప్రియేణనామ్నా
 ప్రియేసదసిసీద । పస్తరేజుహూగ్ సాద్యయతి । — 9 — యఆరో
 హావధోజహుదేవయానాన్ యత్రర్షయః పద్ధమజాయేపురాణాః

హిరణ్యపక్షాజి రాసంభృతాంగావహసిమా నుకృతాయత్రలోకాః
 జహూరసింధుతాచీగాయత్రి యామ్నీకవిభిర్జుషాణావ్యధమానాయ
 జ్ఞ మనుయచ్ఛ స్వసునీతీయజ్ఞానయాస్యపదేవాన్ । ఆగ్నేయేనశ
 ర్మణాదైవ్యేన । జహూగ్ంసాద్యమానాం । ఉపభృదసింధుతాచీనా
 మ్నా ప్రియేణనామ్నాప్రియే సదసిసీద । ఉపభృతగ్ంసాదయతి । అ
 వాహంభాధఉపభృతాసపత్నాన్జాతా న్భ్రాతృవ్యాన్ । యేచజనిష్య
 మాణః । దోహైయజ్ఞసుదుఘామివధేచ మహముత్తరోభూయా స
 మధ రేమత్స్థపత్నాః । సుభృదస్యపభృద్భుతాచీత్రైష్ట భేనచ్ఛంద
 సావిశ్వవేదః । అవ్యధమానాయజ్ఞ మనుయచ్ఛ స్వసునీతీయజ్ఞాన
 యాస్యపదేవాన్ । ఏద్రేణశర్మణాదైవ్యేన । ఉపభృతగ్ంసాద్యమా
 నాం । ధృవాసింధుతాచీనామ్నా ప్రియేణనామ్నా ప్రియేసదసిసీద ।

ధృవగ్ంసాదయతి । యోమావాచామనసాదుర్మరాయుర్ హృదారా
 తీయాదధిదాసదగ్నే । ఇదమస్యచిత్తమ ధరంద్రువాయా ఆరాము
 త్తరో భూయా సమధ రే మత్స్థపత్నాః । ధ్రువాసిధరణీధనస్యపూర్ణా
 జాగ తేనఛందసావిశ్వవేదః । అవ్యధమానాయజ్ఞమనుయచ్ఛ స్వసు
 నీతీయజ్ఞానయాస్యపదేవాన్ । వైశ్వదేవేనశర్మణాదైవ్యేన । ధ్రువగ్ం
 సాద్యమానాం । ఋషభోసిశాక్వరో ఘృతాచీనాగ్ సూనుః । ప్రియే
 ణనామ్నాప్రియే సదసిసీద । స్రువగ్ంసాదయతి । స్యానోమేసీదసుష
 దః పృథివ్యాంప్రథయిపజ యాపశుభిస్సువర్గేలోకేదిపిసీదపృథివ్యా
 మంతరితేహ ముత్తరోభూయా సమధ రేమత్స్థపత్నాః । అయగ్ంస్రు
 వోఅభిజహర్తిహామాంచృతక్షరశ్చందసామప్తుభేన । సర్వాయజ్ఞ
 స్య సమనజ్జీవిషాబాద్ హస్పత్యేనశర్మణాదైవ్యేన । స్రువగ్ంసా
 ద్యమానాం । తూష్ణీమాజ్యస్థాలీగ్ంసాదయతి । ఇయగ్ంసాలీఘృతస్య
 పూర్ణాచ్ఛిన్నపయాశ్శిత ధారఉత్థః । మాదుతేనశర్మణాదైవ్యేన । ఆ
 జ్ఞిసాలీగ్ం సాద్యమానాం । వేదంబహిర్వేదింగృహీత్వా । ఏతాలసద
 నుకృతస్యోకేతావిష్ణోపాహిపాహియజ్ఞం పాహియజ్ఞపతిం పాహి

మాంయజ్ఞనియం । సుచోభిమగ్రత్య । విష్ణునిస్థవెష్ణవానిధామాని
 స్థపాజాపత్యాని । సుగ్రతాన్యాభ్యాని । వేదంపాత్రీమాజ్యస్థాలీగో
 స్రువంచాదాయ । ఇదమహగ్ సేనాయా అభీత్వైర్మముఖమపోహ
 మి । వేదేనుపురోడాశేభ్యోగారానపోహ్య । ప్రతిపురోడాశం మం
 త్రావృత్తిః । సూర్యజ్యోతిర్విభాహిమహత ఇంద్రియాయ । అభిమం
 త్ర్య । ఆప్యాయతాంఘృతయో నిరగ్నిర్హవ్యానుమన్యతాం । ఖ
 మంజ్వత్వచమంజ్వత్వ సురూపంత్యా వసుదంపశునాం తేజసా
 గ్నయేజ్జప్తమభిఘారయామి । అగ్నేయంపురోడాశమభిఘారయతి ।
 తూష్ణీమితరా । యస్తాత్మాపశుషుప్రవిష్టోదేవానాం విష్ణామను
 యోవితథే । ఆత్మాన్వాన్థోమఘృతవాన్ హిభూత్వాదేవాన్గచ్ఛన్
 విర్విందయజమానాయమహ్యం । ప్రాతర్దోహమభిఘారయతి । తూ
 ణ్ణీగ్ సాయందోహం । స్యా నం తే స ద నం క రో మి ఘృ త స్య
 ధా ర యా సు శే వః క ల్ప యా మి తే । పా త్రి యా ము
 పస్తీర్య । ఆర్ద్రః ప్రధస్తుర్భవస్య గో పా శ్రు త ఉత్థాన్నతి
 నితామతీనాం । అపర్యా వర్తయన్పు రోడాసముద్యాస్య వేదేనాథ
 స్తాధ్యస్థప్రమృజ్య । — 10 తస్మిన్ స్థిదామృతే ప్రతితిష్ఠక్రీడిగాం
 మేధసుమనస్యమానః । పాత్రీయాం పరిష్ఠాపయతి । తూష్ణీంయవమ
 యం । ప్రతిపురోడాశమార్ద్రః ప్రధస్తుర్వేదేన భస్మతిస్మిన్ స్థిదామృ
 తే । దృగ్ హగాదృగ్ హగోపతిం మావో యజ్ఞ పతీరిషత్ । ప్రాత
 ర్దోహంవర్తకుర్వన్ప్రా గుద్వాసయతి । ఇరాభూతిః పృథివ్యైరసో
 మోత్కమిత్ । స్రువేణకపాలాని ప్రత్యజ్య । దేవస్త్వా నవితామ
 ధ్వానక్కు । స్రువేణ పురోడాశ మనక్తి । యజమానః । తృప్తిరసిగా
 యత్రంచందస్తర్ప యమాతేజసా బ్రహ్మనర్చసేన తృప్తి రసిత్రైష్ఠ్య
 భంభందస్తర్పయమాజసా వీర్యేణతృప్తిరసి జాగతంభందస్తర్ప య
 మాప్రజయా పశుభిః । ప్రతిపురోడాశం మజ్జమానం । ఉపరిష్టాద
 భ్యభ్యా ధస్తామపానక్తి । ఉపరిష్టాద్భృ వేణాస్తా ద్ధస్తేర । పృథివీ

హాతా । ధ్యాయార్థ్యుః । రద్రోగ్నీత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా ।
 వతుర్ హాతాప్యార్థ మాస్యాగ్ హాగ్ హ్యానాదయతి । అగ్నిర్
 హాతా । అశ్వినాధ్యాయా । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రఉపవక్తా । పంచ
 హాతామావాస్యాయాం । ప్రియేణనామ్నా ప్రియగ్ సదఆసీద ।
 విశ్వతో । పూర్వగ్ శృతిం । అహరందధి । యజమానః । యజ్ఞోసిసర్వ
 తశ్రితస్సర్వతోమాంభూతం భవిష్యచ్ఛయతాగ్ శంతంమెసంత్యా
 శిషస్సహస్రమ్మేస తు సూత్రతా ఇరావతీః పశుమతీః ప్రజాపతిరసి
 సర్వతశ్రితస్సర్వతోమాంభూతం భవిష్యచ్ఛయ తాగ్ శతంమెసం
 త్యాశిషస్సహస్రం మెసంతునూన్యతా ఇరావతీః పశుమతీః । ఆగ్నే
 యంపురోడాశమా సన్నాభిమృశతి । ఇదమింద్రియ మమృతంఏర్వ
 మనేనేం గాయ పశవోచికిత్సన్ । తేనదేవా అవతోప మామిహేష

మూర్జంయశస్సహ ఓజస్సనేయగ్ శృతంమయిశ్రయతాం । ప్రాతర్దో
 హం । యత్పుధినీ మచరత్తత్త్వ విష్టం యేనా సింహద్బలమిం
 ద్రేప్రజాపతిః । ఇదం తచ్చుక్రం మధువాజనీ వద్యేనో పరిష్టాదధి
 నోన్మహేద్రం దధిమాంధినోతుదధి । అయంయజ్ఞస్సమసదద్ధవిష్ణా
 వృచానామ్నాయజహదేవతాభిః । తేనలోకాన్సూర్యవతోజయే
 మేంద్రస్య సఖ్యమమృతత్వమశ్యాం । సర్వాణిహాగ్నీగ్నీ । యోనః
 కనీయఇహ కామయాత ఆస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయమహ్యం । అ
 పతమిదోనైమృధోభువనాన్ను । దతామహంప్రజాం వీరవతీవి
 దేయ । ఇంద్రంనైమృధం । మమాగ్నే వర్చోనిహ వేష్వస్తుపయంత్వేం
 ధానాస్తనునంపుషేమ । మహ్యాన్న మంతం ప్రదిశశ్చిత్రస్సర్వయా
 ధ్యక్షేణపృతనాజయేమ । మమదేవావిహ వేసంతుసర్వ ఇంద్రావం
 తోమరుతోవిష్ణురగ్నీః । మమాంతరిక్షమురుగోపమస్తు మహ్యంవా
 తః పవతాంకామేఅస్మిన్ । మయిదేవాద్రవిణమాయజంతాం మ
 య్యాశీరస్తుమయిదేవహూతిః । దైవ్యాహాతారావనిషంత పూ
 ర్వేరిష్టాస్యామతనువాసువీరాః । మహ్యాయజంతుమమయానిహ

హ్యకూతిస్సత్యానునసామేలస్తు । ఏనోమానిగాంకతమచ్చ నాహం
విశ్వేదేవాసాలధివోచితామే । దేవపదుర్వీరుణఃకృణోతువిశ్వేదే
వాసథిహావీరయధ్వం । మహస్సహిప్రజయ మాతను భిర్మారథామ
ద్విష తేసామరాజన్ । అగ్నిర్మన్య ప్రతినుదన్వురస్తాత్ । — 2 —
అదభ్యోగోపాఃపరిపాహిన స్త్వం । ప్రత్యంహోయతునిగుదః పునస్తే
మైహంచిత్రం ప్రబుధావినేతత్ । థాతాథాతృణాం భువనస్యయస్స
తిరేవగ్ సవితారమభిమాతిమాహం । ఇమంయజ్ఞమశ్వినోభాబ్రుహ
స్సత్తిరేవాః పాంతుయజమానంన్యథాత్ । ఉగ్రవ్యచానోమహిషశ్శ

ర్షయగ్ సదస్మిన్ హవేపురుహూతఃపురుక్షు । సనః ప్రజాయైహార్య
శ్వమృడయేంద్రమానోరీరిషోమాపరాదాః । యేనస్సపత్నా అపతే
భవత్త్విం ద్రాగ్ని భ్యామవబాధామ హేతాన్ । వసవోరుద్రాఃఆది
త్యాఉపరిస్పృశం మోగ్రంచెత్తార మధిరాజమక్రన్ । అర్వాంచమిం
ద్రమముహో హవామహేయో గోజిద్ధనజిదశ్వజిద్భ్యః । ఇనున్నోయ
జ్జంవిహవేజీష స్యాస్యకు ర్మోహరవో మెదినంత్యా॥ పృథివీహూ
తా । డ్యారధ్వర్యుః । రుద్రోగ్నీత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా । చతుర్
హూత్రాప్యార్ణమాస్యాగ్ హవీగ్మ్యా సన్నాభిమృశతి । అగ్నిర్
హూతా । అశ్వినాద్వర్యుః । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రఉపవక్తా । పం
చహూత్రామావాస్యయాం । దక్షిణస్యాగ్ శ్రోణ్యాగ్ శృతమా
సాదయతి । ఉత్తస్యాందధి । అయంవేదః పృథివీమన్వవిందర్గు హస
తీంగహనగవ్యా రేషు । సవిందతు యజమానాయ లోకమచ్ఛిద్రం
యజ్ఞంభూరికర్మాకరోతు । అగ్రేహో త్తరేణ నాధ్రువాం వేదంనిధా
యవేద్యంతాన్ పరిస్తరణశేషైః పరిస్తీర్య । హూతృష దనంకల్ప
యిత్వా । నామిధేనీభ్యఃప్రతిపద్యతే । — 11 — హూతరేహి
అగ్నేయేసమిధ్య మానాయానుబ్రూహి । బ్రహన్ త్సామిధేనీరనువ
త్సామి । బ్రహ్మణ మామంత్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రజాపతే మబ్రూహి
యజ్ఞందేవతావర్ధం యత్త్వం నాకస్యపృష్ఠే యజమానోఅస్తుసప్తర్షి

కాగ్ సుకృతాం యంత్రలోక స్తతేమంయజ్ఞం యనుమానంచధేహి ।
 ఓమనుబ్రూహి । దశ హూతారం వ్యాఖ్యాయ । యజమానోను
 మంత్రయతే । ప్రణవే ప్రణవే సమిధమాదధాతి । చిత్తిసుక్ । చి
 త్రమాజ్యం । వాగ్వేదిః । ఆధీతంబర్ హిః । కేతోలగ్నిః । విజ్ఞాత
 మగ్నిః । వాక్పతిర్ హూతా । మనఃపవక్తా । ప్రాణోహవిః । సా
 మాధ్వర్యుః । అంగీర సోమాస్య యజ్ఞస్య ప్రాతీరనుచాకై రవంతు ।
 సామిధేనివాం పతిపదిజపతి । చిత్తిసుక్ = సాధ్వరుః । అనూచ్యమా
 నేషుదశ హూతారం వ్యాఖ్యాయ । ఉచ్చష్మాలగ్నే యజమానాయ
 యైధినిశుష్మాలభిదాసదే । అగ్నే దేవేద్ధమన్విద్ధమంద్ర జహ్వమర్త్యస్య
 తేహోతిర్ముగ్ధం నాజసున్మిరాయస్సా మాయసుప్రజాస్త్యాయ నుని

ర్యాయ । సమిధ్యమానం సమిద్ధోలగ్ని రాహుతస్వాహాకృతః పిశర్తు
 నః । స్వగాజేవేభ్య ఇదంనమః । సమిద్ధం । సమిద్ధోలగ్న ఆహుతేత్య
 భిజ్ఞాయై కామనూయాజ సమిధ మనశిష్య సర్వమిద్ధ శేష మభ్యద
 ధాతి । పరిధాని గాయాంవా । యజమానః । దేవాః పితరః పితరో
 దేవా యోహ మస్మి ససన్ యజే । యస్యాస్మి నతమంతరే మిన్వం మధి
 త్సగ్ స్వంద త్తగ్ స్వంపూర్తిగ్ స్వగ్ శ్రాంతగ్ స్వగ్ హుతం । త
 స్యమేగ్ని రుపద్రష్టా వాయు రుపశోతా దిత్యోనుఖ్యా తాద్యాః పితా
 పృథీవీమాతా ప్రజాపతిర్బంధుయ ఏవాస్మి ససన్ యజే । హూతృ
 ప్రవరే అధ్వర్యు ప్రవరే చ ప్రవీర్యమాణా । వేదేనాగ్నిం త్రిరుపవా
 జ్య । స్రువేణాధ్రు వాయా ఆజ్యమాదాయా వేదేనోపయమ్యాసీనః ।
 ఉత్తరం పరధి సంధిమన్వపహృత్య । ప్రజాపతయేస్వాహా । మనోసి
 ప్రాజాపత్యం మనసా మాభూతేనావిశే । స్రావమాభూర్యమాణం ।
 ప్రజాపతయ ఇదం । ఆస్యాయ తాధ్రువాఘృతేన యజ్ఞం యజ్ఞం ప్రతి
 దేవయద్యుః । సూర్యాయా ఉధోదిత్యా ఉపస్థడిసుధా రాపృథీవీ
 యజ్ఞే అస్మి । స్రువేణాజ్యస్థాల్యా ఆజ్యమాదాయధృవామాస్యా
 య్య యత్యనదాయ వదాయ సార్వతికం । అగ్నే త్వరిధీగ్ శ్చగ్నించ

తిస్త్రీసంమృద్ధి । సంపేష్యతి । — 12 — ఇద్ధసన్నహ నైస్సహ మ్మైస్త్వి
 రుక్ తెస్యైర్వాగ్ని ధోనుపరికామంపరిధిః యథాపరిధితమన్వ
 గ్రంత్రీస్త్రీసంమృజ్య । అగ్నేవాజజిద్వాజంత్యా సరిష్యంతంవాజం
 జేష్యంతంచాజనం వాజజితం వాజజిత్యయైసంమాద్భిర్వాగ్నిమన్నా
 దమన్నాద్యాయ । త్రిరగ్నిప్రాంచం । అద్వర్యుః భువనమసివిహ
 ధస్వాగ్నేయప్రదంనమః । అగ్రేణధ్రువాం జహూంవాంజలింకృత్వా
 జహ్వేహ్యగ్నిస్త్వాహ్వా యతిదేవయజ్ఞాయై । జహూమాదత్తై ఉప
 భృదేహీదేవస్త్వా సవితాహ్వాయతిదేవ యజ్ఞాయై । ఉపభృతమాద
 తై సుయమేమేఅద్యఘృతాచీ భూయాస్తగ్స్వావృతౌసూపావృతౌ ।
 ఉపభృతి జహూముత్యాదధాతి । ముఖిశోభి వృత్య ముఖిత ఉపా

వహరతినచనగ్ శింజయతి నాభిదేశేచ సుచాధారయతి । సర్వత్రై
 వమత్యాధానోపావ హరిణేభవతః । అగ్నావిష్ణూమానామ వక్రమి
 మం విజిహాథాం మామాసంతాప్తం లోకంమేగోకకృతౌ కృణుతం ।
 అగ్రేణశుశోత శేణ మధ్యమంపరిధి మనవక్రకామం ప్రస్తర దక్షి
 ణేన పదాదక్షిణాతి క్రామత్యుదంజ్ఞువ్యేనైతద్వావిపరీతం దక్షిణా
 తిక్రమ్య । విష్ణోస్థానమసీత ఇంద్రోఅకృణో ద్వీర్యాణి । అవతిష్ఠ తేంత
 ర్వేది దక్షిణః పాదోభవత్యవప్రుస్సన్యోధోర్ధ్వ స్తిష్ఠన్ । దక్షిణం
 పరిధిసంధిమన్వవన్యాశ్య । — 13 — సుచస్థసూజ్యం స్పృశతి

యజమానే । అద్వర్యుంయజమానోన్వారభ్య । సమాకభ్యోర్ధ్వోఅద్వ
 రోదివిస్ఫృశై మహుతోయజ్ఞోయజ్ఞపతేరింద్రావ్రాహ్మస్వాహ । వాగ
 స్యేంద్రీనపత్నితయణీనాచా మేంద్రియేణావిశ । సృచ్యమాఘర్య
 మాణం । ఇంద్రాయేదం । అనన్వారభ్యఅద్వర్యుఃహిం బృహద్యాః ।
 సుచముద్గృహ్య । పాహిమాగ్నేదుశ్చరితా దామాసుచరితేభజ ।
 అన్గ్స్సర్శయస్థస్పృశాప్రత్యాక్రమ్య త్యే తేవనాక్రమణ ప్రత్యాక్ర
 మణే మంత్రవతీభవతః । ముఖిస్యశిరోసినంజ్యోతిషా జ్యోతిరప్రాచం

జహ్నుధువాంద్యస్త్రీర్వాసమనక్తి । ఉన్నితగ్ రాయః । స్రువేణభ్య
 వాయా ఆజ్యమాచాయా । సువీరాయస్వాహా । జహ్నూమభిఘార్య । జ
 హ్నో పాదాయ । యజ్ఞేనయజ్ఞస్సంతతః ధ్రువాం
 ప్రత్యభిఘార్య । ఆయతనే స్రుచౌనాడయిత్వా — 14 —
 ఇద్ధసన్నహనానిస్ఫృడిపసంగృహ్య వేద్యాశ్చిత్తృణమవ్యంతిమా
 దాయోత్తరతః ప్రవరాయావత్తిష్ఠేతే । పూర్వోద్వర్యురంశర ఆగ్ని
 ధోఇద్ధసన్నహనాన్యాగ్నీధోన్వారభ్యహ । కఇదమగ్నీద్భవిష్య
 తీనఇదమగ్నీద్భవిష్యతి కఇదమభ్యర్యుర్భవిష్యతీనఇదమభ్యర్యుర్భవి
 ష్యసి యజ్ఞోయజ్ఞస్యనాగాద్వీజ్యం కరోతుమనాద్వీజ్యం కరోతు
 వాచంప్రపద్యే భూర్భువస్సువర్విష్ణోహస్సవేతిష్ఠామి బ్రహ్మన్ప్రవరా
 యా శ్రావయిష్యామి । బ్రహ్మణమామంత్ర్య । బ్రహ్మ । వాచస్ప
 తేవాచమాశ్రావయైతమాశ్రావయయజ్ఞందేవేషుమాంమనుష్యే
 సుదేవతావర్థయత్వం నాకస్యప్యసేయజమానోఅస్తు । సప్తర్షే
 కాగ్ సుకృతాంయత్రాకస్త్రేమం యజ్ఞంయజమానంచదేహీ ।
 ఓమాశ్రావతివయ । అధ్వర్యుః । ఆగ్నిశ్రావతివయ । ఆగ్నిధిః । అస్తు
 శ్రౌషత్ । అపరేణోత్కరం దక్షిణాముఖస్తిష్ఠన్మృగ్ సంమార్గా
 గ్ శ్చధారయన్ప్రత్యాశ్రవయతి । ఆగ్నిదేవో హోతాదేవాన్య
 త్విద్విద్వాగ్ శ్చీకీర్తిస్సనుష్యద్భరద్వాజవద్భ్రహ్మనైవదంగిరోవ
 ద్రబ్రహ్మణ్యదాచవత్ప్రదాబ్ధస్తాణాఅస్య యజ్ఞస్యప్రావితారః । హో
 తృశర్మామానుషః । వేద్యాంతృణమపిసృజ్య । యజమానః । దే
 వాఃపితరఃపితరోదేవా యోహమస్మిససన్యజే । యస్యాస్మినతమంత
 రేమిస్వంమఇష్టగ్స్వందత్తగ్ స్వః పూర్తగ్ స్వగ్ శ్రాంతగ్ స్వగ్
 హుతం తస్యమేగ్నిరుపద్రష్టావాయు రుపశ్రోతాదిత్యోనుభ్యాతా
 ద్యాః పితాపృథివీమాతా ప్రజాపతిర్భువనర్యవనాస్మిససన్యజే ।
 హూతృప్రవరేధ్వర్యుప్రవరేచప్రవియమాణే । ఘృతవతిశబ్దే
 జహ్నూపభృతావధ్వర్యురదాయదక్షిణా సకృదతిశ్రాంతిః । అపరే

ఊఘాతసంభేదం పంచప్రయాజాన్నాచోయజతి ప్రితిదిశంవాసర్వా
 నువైకత్థస్యం । —౧౧—సమిధోయ జేతి : పథమగ్ సంప్రేష్యతి
 యజయజేతిరాత్ । ఆ 3 శ్రా 3 వయ । అస్తుశౌషట్ । సమిధో
 యజ । యజమానః । పృథివీహూతా । ద్వారధ్వర్యుః । దుదోగ్నీత్ ।
 బృహస్పతిరుపవక్తా । సమిదోభ్యగ్నయఇదం । వసంతమృతూనాంప్రీ
 ణామిసమాప్రీతః ప్రీణాతు । ఏకోమమైకాతస్యయోస్మాద్వేష్టియంచ
 వయంద్విష్మః । ఆ 3 శ్రా 3 వయ । అస్తు శౌషట్ । యజమానః । తనూన
 పాతేగ్నయఇదం । వసిష్ఠశౌనకగోత్రాణాంత్రత్ర । ఆ 3 శ్రా 3 వయ
 అస్తుశౌషట్ । యజ । నరాశిగ్ సాయాగ్నయఇదం । గ్రీష్మమృతూ
 నాంప్రీణామిసమాప్రీతః ప్రీణాతు । ద్వౌమమద్వేతస్యయోస్మాద్వే
 ష్టియంచవయంద్విష్మః । ఆ 3 శ్రా 3 వయ । అస్తు శౌషట్ । యజ ।
 ఇదోభ్యగ్నయఇదం । వర్షామృతూనాం ప్రీణామితమాప్రీతాఃప్రీ
 ణంతు । త్రయోమమశీస్తస్యయోస్మాద్వేష్టియంచ వయంద్వి
 ష్మః । అధామపాపభృతం జహ్వామానియ్య । ఆ 3 శ్రా 3 వయ । అస్తు
 శౌషట్ । యజ । బర్హిషేగ్నయఇదం । శిరదమృతూనాంప్రీణామి
 సామాప్రీతాప్రీణాతు । చత్వరోమనుచతస్రస్యయోస్మాద్వేష్టి
 యంచవయంద్విష్మః । ఆ 3 శ్రా 3 వయ । అస్తుశౌషట్ । యజ । స్వాహా
 కారాయాగ్నయఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాంప్రీణామితౌ మా
 ప్రీతౌప్రీణేతాం । పంచమమనతస్యకించనయోస్మాద్వేష్టియంచవ
 యంద్విష్మః । ప్రిత్యాక్రిమ్య । శేషేణభృవామభిఘార్వ । ఆనుపూ
 ర్వ్యగ్ వావీగ్ వ్యభిఘారయతి । ఉపభృతమంతరిః । ఆయతనేస్మచాసా
 దయిత్వా । నవావీగ్ వ్యభిఘారయతి । ద్వేష్యస్య । అగ్నిశ్చసామశ్చే
 తిద్వావాజ్యభాగా । ఆస్వాయతాంతిః । అగ్నయేనుబ్రాహి । ఆస్వా
 యతాం । వక్షీణాతిక్రమ్య । ఆ 3 శ్రా 3 వయ । అస్తుశౌషట్ ।
 అగ్నింయజ । అగ్నయఇదం । వికృతౌ । అగ్ని నాయజ్జశ్చక్షుష్మానగ్న
 రహం దేవయజ్యయచక్షుష్మాన్భూయాసం । ప్రిత్యాక్రిమ్య । నస్తు

చోస్సాదనం । పూర్వవదపద్యస్సప్రేష్యతి । సోమాయానుబ్రూ
హి । ఆరిత్రాశాశివయ । అస్తుశౌపట్ । సోమంయజ । సోనూయేదం ।
అగ్నిసోమయోరహం దేవయజ్యయాచక్షు ష్మాన్భూయానం । వి
కృతౌ । సోమేనయజ్ఞచ్ఛక్షుష్మాన్సోమన్యా హందేవయజ్యయాచక్షు
ష్మాన్భూయానం । అన్వాధావేష్టిఃపథ్యేప్రత్యే హనివ్రతలోపప్రా
యశ్చిత్తార్థం వ్రాతపతేష్టిస్థానేసునాహుతిం హోష్యే । అగ్నయే
వ్రతపతయేస్వాహా । అగ్నయేవ్రతపతయఇదం । ఆప్యాయతాం ధృ
వామాప్యాయా నానాప్రకారేణ సంభావితసకలదోషనిర్ హరణా
ధాన్తర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓంభూభువస్సువస్వాహా । ప్ర
జాపతయఇదం । పురస్తాద్ధవిరవదాసస్య పంచహూతారంవదేత్ ।

అగ్నిర్ హూతా । అశ్వినాధ్వర్యా । త్వష్టాగ్నిత । మిత్రీడపవ
క్తా । ఆప్యాయతాంజహ్వాముపస్తీర్య । మాభీర్మాసావిథామాత్వా
హిగ్ంసిషం మాతేతేజోపకమేద్భరత ముద్ధరేమనుషించావ దానా
నితేప్రత్యవదాస్యామి నమస్తేఅస్తుమామాహిగ్ంసీ । ఆగ్నేయంపు
రోడాశం మధ్యాదంగుప్తపర్వమాత్రమవదాంతిరీచీనం మవద్య
పూర్వార్థాద్వితియ్యనునూచీనం పశ్చాథాత్వితీయ్యం పంచావత్త
నః । ఆప్యాయతామభిఘారయతి । యదవదానానితేవద్య నిస్సితా
మాకారుషమాత్మనః । ఆజ్యేప్రత్యనజ్యేనతత్త్రాప్యాయతాంపునః ।
నహవీగ్ంష్యభిఘారయతి । స్రుజ్ముఖమానియ్య । అగ్నయేనుబ్రూ
హి । ఆరిత్రాశాశివయ । అస్తుశౌపట్ । అగ్నింయజ । అగ్నయఇదం ।
అగ్నేరహందేవ యజ్యయాన్నాదోభూయానం । ప్రత్యాక్రమ్య ।
ఉపాగ్ంశు యాజమంత్రరాయజతి । ఆప్యాయ
తాంచత్వారి । ప్రజాపతయే అనుబ్రూహి । ఆరి
త్రాశివయ । అస్తుశౌపట్ । ప్రజాపతిం...॥యజ । ప్రజాపతయ
ఇదం । దద్ధిరస్యదద్ధో భూయానం పాస్మానందభేయం । ఆప్యాయ
తాంమాభీరాప్యాయతాం యదవ దానాని స్రుజ్ముఖం । అగ్నియే

మాభ్యామనుభూహీ । ఆశీశాశివయ । అస్తుశౌషట్ । అగ్నిషో
 మామజ । అగ్నిషోమాభ్యామిదం । అగ్నిషోమయో రహాదేవయ
 జ్యయావృతహా భూమాసం । ప్రత్యాక్రమ్య । ఆప్యాయతాంమా
 భేరాప్యాయతాం యదవదానాని సుజ్ముఖం । ఇంద్రాయవైమృధా
 యానుబూహి । ఆశీశాశివయ । అస్తుశౌషట్ । ఇంద్రాయవైమృ
 ధంయజ । ఇంద్రాయవైమృథాయేదం । ఇంద్రస్యవైమృధస్యాహం
 దేవయజ్య యాసపశోషీ వీర్యవాన్భూమాసం । దర్శే । ఆగ్నేయే
 నప్రచర్య । ఆప్యాయతాం మాభేర్మాభేరా ప్యాయతాం యదవదా
 నానిససుజ్ముఖం । మహేంద్రా యానుబూహి । ఆశీశాశివయ ।
 అస్తుశౌషట్ । మహేంద్రంయజ । మహేంద్రాయేదం । మహేంద్ర

ద్రస్యాహందేవయజ్య యాజేమాసం మహిమాసం గమేయం । ప్ర
 త్యాక్రమ్య । సృవేణ పార్వణౌహోమా । ఋషభం వాజినం వ
 యంపూర్ణమాసంయజామహే । సనోదోహతాగ్ం సువీర్యగ్ం రాయ
 స్పృషగ్ం సహస్రిణం ప్రాణాయసురాధసే పూర్ణమాసాయస్వాహా ।
 పూర్ణమాసాయేదం ॥ అమాహిస్యాసుభగాసుశేనా భేనురివభూయ
 ఆప్యాయమానా । సానోదోహతాగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పృషగ్ం
 సహస్రిణం సానాయ సురాధసేమావాస్యాయైస్వాహా । అమానా
 స్యాయాఇదం ॥ జహ్వగ్ం వక్త్రహీతం గృహీత్వా । నారిష్ఠాహో
 మాంజహోతిదక్షిణాజాన్వాచ్య నాచ్యేవాసీనోదర్వీ హోమామాంజు
 హోతి । దశ తేతనువోయజ్జ యజ్జయా స్తాప్రీణాతు యజమానో
 ఘృతేన । నారిష్ఠ యోః ప్రశిషమీడమానోదేవానాం దైవ్యే ఫియజమా
 నోమృతోభూత్వాహా । నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయుభ్యామిదం । యం
 వాందేవాఅకల్పయన్ నూన్జోభాగగ్ం శతక్రతూ । ఏతద్వాంతేనప్రీ
 ణామి తేనతృప్యతమగ్ం హవశాస్వాహా । నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయు
 భ్యామిదం ॥ అహందేవానాగ్ం సుకృతా మస్మిన్ కే మమేదమిష్టం న
 మిధుర్భవతి । అహన్నారిష్ఠావను యజామివిధ్వాన్ । యదా

భ్యామింద్రోదధధాద్భాగధేయగ్న్స్వాహా॥ నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయు
భ్యామిదం । అదారస్రుద్భవత దేవసోమాస్మిన్ యజ్ఞేమరుతోమృడ
తానః । మానోవిదదభిభామోఆశస్తి రానోవిదద్వజనా ద్వేష్యా
యాస్వాహా । నారిష్ఠేభ్యోదేవసోమ మరుద్భ్యుదం । బ్రహ్మకృతి
ష్ఠామనసోబ్రహ్మనాచో బ్రహ్మయజ్ఞానాగ్ హవిషామాజ్యస్య । అతి
రిక్తంకర్మణోయచ్ఛహీనంయజ్ఞః పర్వాశిష్రీతిరంన్నేతి కల్పయన్థాన్
హాకృతామతిరేతుదేనాన్ధాస్వాహా॥ నారిష్ఠాయబ్రహ్మణుదం । సం
మనసామనస్సంప్రాణే ప్రాణందధామితే సంన్యాసే సమపానం దధా
మితే॥ పరిగృహ్యాయజమానో మృతోభూచ్ఛన్న ఏదద్విపదేశజ్ఞాతు
ష్పదేన్వాహా॥ నారిష్ఠాయపరమాత్మన ఇదం । ఏష ఉపహూమా

నాం కాలోనంతరంవా ప్రాణానాః ప్రాగ్వాసమిష్టయజుషో జహ్వ
ముప స్తీర్యస ర్వేషాగ్ హవిషాము త్రాథాథాత్సకృతసకృత్తీన్వప్త కృతేవ
దాద్విః పంచావతినో దైవతసో విష్టక్ష్మదైవాచాతుర్థాకర్ణికానాము
త్తరముత్తరం జ్యాయతజ్యభాగప్రభృతీస్విష్టకృందంతా నాంనారిష్ఠ
వజ్జితానాంప్రస్తరబర్హిస్సమఽజనం ద్వీరాప్యాయతాం నహవిఃప్ర
త్యభిఘారయతి । అగ్నేయేస్విష్టకృతేనుబూహి । ఆరి శ్రా కివయ
అస్తుశౌషట్ । అగ్నిగ్న్స్విష్టకృతం...యజ॥ అగ్నేయేస్విష్టకృతఇదం ।
అగ్నే స్విష్టకృతో హం దేవ యజ్యయాయమాన్ యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాం
గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య । జహ్వమహతీయ్య । వైశ్వానరేహవి
రిదంజుహూమి సాహస్రముత్సగ్ శతధారమేతం । సనఃపితరఽపితా
మహం ప్రపితామహగ్న్ స్వగ్దేలోకే పిన్వమానోభిధర్తు స్వాహా ।
అగ్నేయే వైశ్వానరాయేదం । అంతః పరిధినినయతినినయతి॥

ఇదామేకేపూర్వగ్ సమామనంతి ప్రాశిత్రమేకే ప్రాశిత్రీపా
త్రోడవ స్తీర్య॥ అగ్నేయం పురోదాశంప్రాంచంః త్యంచంవా విరుజ్యా
ప ఉపస్సృశ్య॥ అజ్యాయోయవచూత్రాదాఽవ్యాధాతృత్య తామి
దం । మాతూరుపామయజ్ఞస్య శుద్ధగ్ స్విష్టమిదగ్ హవిః । స ర్వేదాం

పు రో డా శా నాం మ థ్యా దం శు ష్టో ప క ని స్థి తా
భ్యాం య వ మా త్రం పి ప్ప ల మా త్రం వా వ ద్యతి యజమా
నః । అగ్ని ర్మామరిష్టాత్పాతు సవితాఘశిగ్ సాద్యోమితి డా రేరా
తియ్యతి తమే తేన జేషం ప్రాశిత్రమవదీయమానం । బ్రహ్మ । మితః స్య
త్వాచక్షుషాప్రేక్షే । ప్రాశిత్రమవదీయమానః ప్రేక్షేత్ । ఋతస్య
పథాపర్యేహి । కరిహిర్యమాణా । సూర్యస్య త్వాచక్షుషాపృతి ప
శ్యామి । ఆహీయమాణా । దేవస్య త్వాహస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణా
మి । అంజలినా ప్రతిగృహ్య । పృథివ్యాస్తానాభౌ సాదయామి ము

డాయాపదే । అంత ర్వేదిన్యూహ్యతృణాని పార్శ్వ డగ్ సాదయిత్వా ।
అదధేన త్వాచక్షుషా వేక్షే । అవేక్ష్య । దేవస్య త్వా + హస్తాభ్యామా
దదే । అంగుష్ఠేనోపమధ్యమయాచాంగుళ్యాదాయ । అగేస్వాస్యేన
న ప్రాశ్చిన్న మి బ్రాహ్మణస్యోదరేణ బృహస్పతేర్బ్రహ్మణేంద్రస్య త్వా
జత రే సాదయామి । భక్షయతి । అసంక్షేత్యాపిగిరతి । యాతిఘ్నం
తద్దేవతాస్తా ఇదగ్ శమయంతు స్వాహాకృతం జతరమింద్రస్యగచ్ఛ
స్వాహా । అద్భిరభ్యవసీయాచమ్య । ఘసీనామేమాసం కృత్వా ఊర్ధ్వం
మేనా భేస్సి దేంద్రస్య త్వాజత రే సాదయామి । నాభిదేశమభిచ్యుశ
తి । వాజ్మలసన్ । యథాలింగమంగాని । నసోప్రాణః । అక్ష్యోశ్చ
క్షుః । కర్ణయోశ్రోత్రం । బాహువోర్బలం । ఊరువోరోజః । అరిష్టావిశ్వా
న్యంగానితనూః । తనువామేనహ నమస్తే అస్తుమా మాహింగసీః ।
అవశిష్టాన్యంగాని । ప్రక్షాళ్యపాత్రం పూరయిత్వా । దిశోజన్వ । ప్రా
చీనినయతి । మాంజన్వా । శిరస్యధ్యాత్మం । అధ్వర్యుః । ఇడాపాత్ర
ఉపస్తీర్య । మనునాదృష్టాం ఘృతవదీం మిత్రవరణసహారితాం । ద
క్షిణార్ధాదసంభిం దన్నవంద్యాం మ్యేకతోముఖాం । హవిరోభ్యోదక్షి
ణార్ధాత్పథమ మవదానమవద్యతి । సంభేదాద్వితీయం । పూర్వా
ర్థాచ్ఛయజమాన భాగమణు మివదీర్ఘంతమాజ్యేన సంత ర్ప్య । ధృ
వాయా ఉపోహతి । యజమానః । సురూపవరుష నర్ణ ఏహీమాన్

ద్రాందుర్యాగ్ అభ్యేహిమామను వ్రతాన్యశీర్షాణి మృశ్యమిడవ
 హ్యాదితపహిసరస్వత్యేహి రంతిరసిరమతిరసి సూనర్యసిజాప్తేజుష్టింతే
 శీయోపహూత ఉపహవగతేశీయ । అవదీయమానామి వాసునుమం
 త్రయతే అభిఘాత్యేడాగ్ హూత్రేప్రదాయాపీవా హ్రిచీమిడాము
 పోహ్య । దక్షిణతలసి సువేణ హూతురంగులీ పర్వణీతనక్తి ఉప
 స్పృష్ట్యోదకాయ । అధ్వయః ప్రథమమవదాన మవద్యతి । స్వయగ్
 హూతోత్తర మేద్యావిపరీతం । లేవాదుప స శాభిఘారణేభవతః ।
 ఉపహూయ మానామన్వార భేతేధ్వయ్యర్య జమానస్య నప్తదేవగ

వ్యేమేమంత్రాః । భూయస్యేహి శ్రేయస్యేహిపసియ్యస్యేహి । ఉత్తప
 హి । దధిషవహి ఇడవహి । సూన్యతపహి । ఇడాయాఉపాగ్ శూపహవేస
 ప్తదేవగవీర్జపతి । చిదసి । నునాసి । ధీరసి । రంతిః । రమతిః । సూ
 నుః । సూనరీ । ఉచ్చైరుపహవీనప్తమనుష్యగవీః । దేవీరైవైరభిమానివర్త
 ధ్వగ్ స్యోనాస్యోనేనఘృతేనమాసముక్షత । నమఇదముపదంభిషగృ
 పిర్బ్రహ్మ యద్దదేసముద్రాదుదచం నివస్యచావాగగే విప్రస్యతిష్ఠ
 త్తం గేభిర్దశభిర్దశ ఇతిచోపహూయమానాయాం । నాయవిడాతే
 మాతావాయో । హూతార మిక్షమాణో వాయుం మనసాధ్యా
 యేత్ । దైవ్యాఅధ్వర్యవ ఉపహూతా ఇత్యభిజ్ఞాయ । ఉపహూతః
 పశుమానసానీత్యధ్వర్యుర్జపతి । ఉపహూతోయంయజమానఇత్యభి
 జ్ఞాయ । ఏతమేవమంత్రం యజమానః । సామేనత్యా శీరన్యయజ్ఞ
 స్యభూయాదరేడతామన సాతచ్ఛకేయం యజ్ఞోదివగ్ హూతు శ్చ
 జ్ఞోదివంగచ్ఛతు యోదేనయానః పంథాస్తేనయజ్ఞో దేవాగ్ అప్యేత్వ
 స్మాస్వింద్రఇంద్రియరీ దధాత్వస్మానాయ ఉయజ్ఞాన్పచంతామస్మా
 నుసంత్యాశిషస్సానః ప్రియాసుప్రతూర్తిర్మ ఘోనీజస్త్వీరసిజుషస్సనో
 ఉప్తానోసిజుష్టింతేగ మేయం । ఆశీర్మ ఉర్జముతసుప్రజాన్వ మిషంద
 ధాతుద్రవిణగ్ నవర్చనం । సూజయస్మేత్రాణి సహసానామింద్రకృ
 ణ్యానోఅన్యగ్ అధరాన్ త్సపత్నాన్ । ఆశీష్టుజపతి । ఇడాయాత

హం దేవయజ్ఞయా పసుమాన్భూయానం । ఉపహూతాం । ఇదో
 భేనుస్సహవత్సాన ఆగాద్భాగంనుహానా పయసాప్రపీనా । నానోల
 న్నేనహవిషోదగోభిః డాధ్యస్మాగ్ ఆగాత్ । భక్షూయా హ్రీయమా
 నాయాముక్తః । ఉపహూతః పసుమానసాని । ఇత్యధ్వర్యుర్జపతి ।
 ఇదే భాగం జనస్వనోజ్యగా జన్వార్యతః । తస్యాస్తే ధక్షీ వాణస్యా
 వసర్వాత్మాన స్సర్వగణాః । యజమానపంచమా ఇదాప్రాశ్యాచ
 మ్య । వాగ్యతాసతాతామార్జనాత్ । మనోజ్యోతిరువతామాజ్యం
 విచ్చినంయజ్ఞగ్ సమిమందధాత్ । బృహస్పతి స్తమతా మిమన్నోవి
 శ్వేదేవా ఇహమాదయంతాం । అద్భిరంత ర్వేది ప్రస్తరేమార్జయం
 తే । ఆన్నేయం పురోడాశంచతుర్థాకృత్వాబహిషదంకరోతి । య

జమానః । బ్రధ్నపిన్వస్వదదతో మేమామాయుకుర్వహో మేమోప
 దశద్విశాంస్తుప్తిరసి దిశోమేకల్పం తాంకల్పం తామ్మేది శోదేవీశ్చమా
 నుషీశ్చాహూ రాత్రేమేకలే తామర్థమాసామేకల్పంతాం మా
 సామేకల్పంతా మృతవోమేకల్పంతాగ్ సంవత్సరోమేకల్పతాంస్తుప్తి
 తసికల్పతాంమే । బహిషి పురోడాశ మాసన్నాభిమృశతి । అద్దైనం
 ప్రతిదిశఃప్ర్యూహతి । ఆశానాంత్యాశాపాలేభ్య శ్చతుర్భ్యోఅమృతే
 భ్యఇదంభూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమహవిషావయం బ్రధ్నపాహిభజ
 తాంభగీభాగం మాభాగోభక్తవిరభాగం భజామః । అపస్విన్వావ
 ధీర్జిన్వద్విపాత్పాహి చతుష్పాదవదివో వృష్టిమేరయ । బ్రాహ్మణా
 నామిదగ్ హవిస్సామ్యానాగ్ సామపీథినాం । నిర్భక్త్రాహ్మణోనే
 హాబ్రాహ్మణస్యాస్తి । ఇదంబ్రహ్మణః । ఇదగ్చరాతుః । ఇదమధ్వ
 ర్యోః । ఇదం యజమానస్య । ఇత్యధ్వర్యుర్జప మానభాగం నిర్దిశ
 తి । ఉపహూతోద్యాః పితౌపమాంద్యాః పితామగ్ని రాగ్ని ధ్రా
 వాయుషేవర్చసే జీవాత్వైపుణ్యాయోప హూతాపృథివీమాతోప
 మామాతా పృథివీస్వాతామగ్ని రాగ్నిధ్రావాయుషే వర్చసే
 జీవాత్వైపుణ్యాయ ఇదమగ్నిభః । ఆగ్నిధ్రభాగస్యవైశేష కగ్న్స్థి

జ్ఞానుగ్నీ ధే! షడవత్తగ్నంపాదయతి । ఉపస్తరగాపదానాభి ఘోరగా
 సద్విద్విరాగ్నీధ్రభాగస్య । ద్విరుఃస్త్రుగాతిద్విరాదధాతి ద్వింభిఘా
 రయతి । అగ్నేరాగ్నీద్రమస్య గ్నే శ్చామిత్రీమసి నమస్తే అస్తుమా
 మాహిగ్నీః! ఆగ్నీధ్రోభక్షయతి! వేదేనబ్రహ్మయజమానా భాగం
 పరివారతి! కృథక్వాత్రాభ్యా మితియోః । స్రువేణ హూతుః! జ
 హ్వధ్వశోః! పృథివ్యైభాగోసీః హూతాభక్షయతి! అంతరిక్షస్య
 భాగోసీత్యద్విమ్యుః! దక్షిణాగ్నావన్వాహర్యం మహాతం బృహం
 తమపరిమితమోదనంపచతి క్షీరేభివతీత్యేకే । తమభిఘాత్యానభిఘా
 ర్యనోద్వాప్యా తేర్వేద్వా పాద్య! బ్రహ్మన్ప్రహ్మసి బ్రహ్మణేత్వా
 హుతాత్యమామాహిగ్నీరహాతో మహ్యాగ్నే శివోభవ! బ్రహ్మభి
 మృశతి! యజమానః । బ్రహ్మపిన్వస్య దదతోమే మాతౌయి కుర్వ
 తోమేనోపద సత్ప్రజాపతేర్భాగోమ్యాన్దవాన్వయన్వా నప్రీణాపా
 నోమే పాహిసమానన్వా నోమేపాహ్యా దానన్వానోమే పాహ్యా
 క్షీతోస్యక్షీత్యైత్వామామేక్షేణాలముత్రాముష్మిన్లోకే । ఇయన్
 ధౌల్యమృతిస్య పూర్ణానవాస్రధారణ్యస్స అక్షియమాణః! సదానా
 రవృథవీనుంతరిక్షం దివంచ తేనాదీదేవాతి తరాణిమృత్యుం! అంతర్వే
 ద్యహ్వాహర్యమానంన్న మభిన్మృశతి! అధ్వమ్యుః! దక్షిణసద్భ్య ఉప
 వార్తవై । సంప్రేక్ష్యతి । ఏ బాహ్మణా ఉత్తరతస్థా యజమాన
 ఆహ । దక్షిణతివిత । ఇత శేభ్యోన్వాహర్యందదాతి । బ్రాహ్మణాల
 యంవపదనో యథాభాగం ప్రతిగృహ్ణీన్యం । తేనప్తదశి కృత్యో
 పాన్య! —!— ఓందేవస్యత్వా + పూర్ణోపాస్తాభ్యాం పృతిగృహ్ణా
 మి! రాజాత్వావసుగోనయతు దేవిదిక్షిణే బ్రహ్మణ ఓదనం తేనామృత
 త్వమశ్యాంవయోదాత్రే మయోమహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్యేక ఇవం
 క్షాంతిదార్కమః కామాయకామోదాతా కామః ప్రతిగ్రహీ
 తాకామిగ్ సముద్రమావిశి కామేనత్వాపృతిగృహ్ణామి కామైతే
 ఏనా తేకామదక్షిణోత్తానస్త్యాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు! ఉత్తరః పరి

తేతియజమానస్సాపేవ్యతి । అథ్వర్యుః॥ హవిశ్శేషానుద్వాప్యః । బ్ర
హ్మస్పృహాస్యాచుస్సరుధ మాధామ్యుగ్మీ త్పరిధీగ్ శ్చాగ్నించ సకృ
త్థన్ కృత్థన్సామృజ్య । సుప్తేవ్యతి బ్రహ్మ దేవసవిత కేత త్తే ప్రహ
తిత్పచసువప్రచయజబృహ వృతిర్ బ్రహ్మసయజ్జం హహిసయ
పతింహహి సమాంహహి ఓక్రతిష్ఠా అనుజాతో బ్రహ్మణ ఆగ్నీ
ధ్రస్యతనూమూజేకేగ్ సమిధమాదధాతి । ఏషా శేలగ్నే సమిత్తయా
వగ్ధస్వచాప్యాయస్వ వగ్ధతాంచతే యజ్ఞపతిరాచప్యాయతాం వర్ధి
షీనుహిచవయమాచప్య శీషీనుహివ్యాహా యజమానోప్యేతే నై
వాధియమానాం అగ్నయథదం యంశేలగ్న ఆవృశ్చామృహం హ
క్షీపితశ్చరక్ । ప్రజాంచతస్య మూల చనైవై దేవానివృశ్చిత అగ్నే
యోనోభిదాసతి సమానోయశ్చక్ష్యః । ఇగ్ధస్యేన ప్రతాయతో
మారస్యాచ్చేషికించన యోమాంద్వేష్టిజాతవేదోయం చాహంద్వే
ష్టియశ్చమాం సర్వాగ్ వ్రాసగ్నేనం దహయాగ్ శ్చాహం ద్వేష్ట
యేదమాం ఆహితాయామగ్నిం పూర్వవదస్మీత్పరిధీగ్ శ్చాగ్నించ
సకృత్ సృతమృజ్య అగ్నేవాజజన్వాజంత్యా సస్యవాగ్ సంవాజం
జగివాగ్ సంవాజనం వాజజతం వాజజత్యామై సంమూర్జ్యగ్నిమ
న్నాదమన్నాన్యామాదధే సకృదగ్నిం ప్రాంచం । ఇద్భుసన్నహవా
న్యద్భిస్సగ్ధ్స్పృశ్వాగ్నా ప్రహరితి । వికృతావృత్క శేత్యాగ్ యో
భూతానా మధిపతీసుద్ర స్తంతిచరోవృమా పశూనస్మాకం మాహిగ్
సీరతదసు హుత తనవ్యాహా భూతానామధిపతయే రుద్రాయతంతి
చరామేదగ్ అకడకస్పృశ్య వేదిర్బర్హిశ్రుతగ్ హవి రిధ్మఃపరిధ
యస్రచ॥ ఆఙ్యంయజ్ఞమిచోయజర్యా జ్యాశ్చేపషట్కారా స్సంమే
సన్నతయోను మంతామిధ్మ సంసహ నేహుతే । సంమార్గానుహు
తాః సాప్తహూతారం వదిత్పుతర్తగ్నూమాజా నామపరిష్టా
ద్యా మహాహవిర్ హూతా సత్యహవిర్ హూతా సత్యహవి
రధ్వరుః॥ అచ్యుతపాణాలగ్నీర్ అచ్యుతమనా ఉపవత్తా । అనాధ్య

వ్యక్తపరిధృష్టశ్చ యజ్ఞస్యాభిగతా ! అయాస్యతద్గారా ! సత్య
 మ్మాపభృతంజహ్వామాసీయ ! జహూపభృతావధ్యన్యరాగాయదయీ
 గాసకృదతిక్రాంతః పూర్వేణాఘోరసంభేదంప్రతీచస్త్రీసనూయజాన్
 యజతి | ప్రథ మంపూర్వాధేసమిధిజహూతిను ధ్యేద్వితియ్యంప్రాం
 చముత్తమగ్న్ స్థానయంన్నితిరాననుసంభిద్య | దేవాన్యేతేప్రథమ
 సంగప్రేవ్యతి యజయతేతీతరాన్ | ఆశ్విశానివయ | అస్తుశౌవట్ |
 దేవాన్యజ | దేవాయబర్ హిపేగ్నయఇదం | బర్హిహేహాండేవ
 యజ్యయాప్రజావాన్ భూయానం | ఆ-య | అ-ట్ | యజ | దేవా
 యసరాశిగ్ నాయాగ్నయఇదం | నరాశిగ్ సస్యాహం దేవయజ్యయా
 పశుమాన్ భూయానం | ఆ3 శౌ3వయ | అస్తుశౌవట్ | యజ |

దేవాయాగ్న యేస్విష్టకృతఇదం | అగ్నేస్విష్టకృతోహం దేవయజ్య
 యాయుష్మాన్ యజ్ఞేప్రపశ్యే గమేయం | ప్రత్యాక్రమ్యాయతేనే
 వృచోనాదయిత్యా | వజసేభ్యాఃప్ర్యాహత్యుభా వజసత్వోజప
 తి | వజస్యమాకృసవేనోద్గ్రాధేనోదగ్రధీత్ | దక్షిణేనవాస్తేనో
 త్తానన సప్రస్తరాజహూముద్యచ్ఛతి | అధాసపత్నాగ్ ఇద్రోమ
 నిగ్రాధేనాధిరాగ్ అకః | సవ్యేనోపభృతనియచ్ఛతి | ఉద్గ్రాధంతః
 దక్షిణేనజహూముద్యచ్ఛతి | నిగ్రాధ-చ | వేదేనోపభృతంనియ
 చ్ఛతి | బ్రహ్మదేవాలవీవృథా | దక్షిణేనప్రాచీంజహూంప్రహతి |
 అధాసపత్నానిద్రాగ్నీ మవిషూచీవాప్యన్యతాం | సవ్యేనోపభృ
 తం ప్రతీచీబహిర్వదిసరసిత్వా | వాస్తాభ్యామపతిపన్పుశ్యే | ఉ
 త్తాశ్చప్రేత్య | నీనామభ్యుదాహృత్యే | జహ్వపరిధీనసక్తి | వసు
 భ్యస్త్యా | మభ్యమకరిఖం | వసుభ్యఇదం | వసూండేవాన్యజ్ఞేవా
 నిప్రేం | కుద్యేభ్యస్త్యా | దక్షిణం కుద్యేభ్యఇదం | కుగ్రాండేవ
 ధే-ప్రే-పతి-శ్యే | అదిశ్యేభ్యస్త్యా ఉత్తరం అది
 శ్యేభ్యఇదం | అదిత్యాదేవాన్యజ్ఞేవానిప్రేం | పరిధీనజ్యమానామ్ |
 - - - - - జహూంనాదయతి | సంజానాథాః ద్యావాభృధీనిమితా

పరుశాత్వాన్వస్త్యావతాం । విధృతీభ్యాంప్ర స్రమసానాయబర్ హి
 పీతూష్ణీవిధృతీలహిస్సజ్య । స్రుక్షుప్ర స్రమనక్తి । అక్తగ్రిహణా
 వియంతువయః । జహ్వమగ్రమనక్తి । ప్రజాంయోనిమానిర్ము
 త్తం । ఉపభృతినాధ్యమం । ఆప్యాయంతామాపటపథయః । ధృహ
 యాంమూలం । ఏవంతిః । యజమానః । సమక్త్యాబర్ హిర్ హవి
 సామృతేన । సమాదిత్యైర్వసుభిస్సమ్మూర్ధ్విః । సమింద్రేణవిశ్వేభి
 ర్జేవేభిరక్త్యాండివ్యన్నభోగచ్ఛతుయథాన్వహః । ప్ర స్రమజ్జమా
 నం । ఆయుషేత్వా । అక్తన త్యగమసాదాయ । పృజ్ఞాతంనిధా
 య । దక్షిణోత్తరాభ్యాం పాణిభ్యాగ్ం సనాశాఖయాప్ర స్రం గృ
 హీత్వా । జహ్వంప్రతిస్థాప్యాసీనః । ఆతిశ్రాంతివయః । అస్తుశ్రోత్రవత్

ఇషితాదేన్యాహూతారోభద్రం చ్యాయ ప్రేషితోమానువసూన్
 క్తవాకాయసూక్తాబ్రూహి । సంప్రేష్యతి । అనూచ్యమానేసూక్త
 వాకే । మరుతాంపుషతయస్సనివంగచ్ఛతతోనోవృష్టిమేతయః । సహ
 శాఖయాప్ర స్రమాహవనీయేప్రసారతి । యజమానః । అగ్నయ
 ఇదం । అగ్నేరహమృజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమాస్యా
 హమృజ్జతిమనూజ్జేషం । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహమృజ్జతిమనూజ్జేషం ।
 ప్రజాపతయఇదం । అగ్నేసోమాభ్యామిదం । అగ్నేసోమయోరహమృ
 జ్జతిమనూజ్జేషం । ఇంద్రాయవైస్పథాయేదం । ఇంద్రస్యవైస్పథ
 న్యహమృజ్జతిమనూజ్జేషం । దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇదం । అగ్నయేస్వి
 వక్తృత ఇదం । అగ్నేస్వివక్తృతోహమృజ్జతిమనూజ్జేషం । దర్శశే । అ
 గ్నయఇదం । అగ్నేరహమృజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమ
 స్యాహమృజ్జతిమనూజ్జేషం । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహమృజ్జతిమనూ
 జ్జేషం । మహింద్రాయేదం । మహింద్రస్యాహమృజ్జతిమనూజ్జేషం ।
 దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇదం । అగ్నయేస్వివక్తృత ఇదం । అగ్నేస్వివక్తృతో
 హమృజ్జతిమనూజ్జేషం । యదాచాన్య హూతానా మగృహీయాద
 ధర్మాయాత్ । ఏమా అగ్నవాశిచ

కాయాఅహం దేవ యజ్ఞయా ప్రజావాన్భూయానం । రాకాయాతి
 హం దేవయజ్ఞయా ప్రజావతి భూయాసమితపత్ని । ఏకం । సినివా
 ల్యాఅనుబ్రాహ్మి । ఆ - య । అ - ట్ । సినివాలియజ । సినివా
 ల్యాఇదం । సినివాల్యాఅహం దేవయజ్ఞ యావశుమాన్భూయానం ।
 వశుమతిభూయాసమితపత్ని । ఏకం । కుహ్యఅనుబ్రాహ్మి । ఆ -
 య । అ - ట్ । కుహ్యాయజ । కుహ్యఇదం + కుహ్య అహం దేవ
 యజ్ఞయా పుష్టిమాన్భూమాన్భూయానం । పుష్టిమతిపశుమతి
 భూయాసమితపత్ని । ఆహవసీయతి కర్తృతే దేవపత్ని కర్తృశితే
 వా । ఏకం । దేవానాం పత్నిభ్యోనుబ్రాహ్మి । అ - య । అ -
 ట్ । దేవానాంపత్నిర్యజ । దేవానాం పత్నిభ్యఇదం । ఏకం । అగ్న
 యేగృహపతియేనుబ్రాహ్మి । ఆ - య । అ - ట్ । అగ్నింగృహప
 తియజ । అగ్న యేగృహపతియఇదం । దేవానాంపత్ని రగ్నిర్గృహ
 పతిర్యజ్ఞస్య మిధునం తియోహం దేవ యజ్ఞయామిధునేన ప్రభూ
 యానం । — 4 — సృవేణపూర్వవృత్తో తురంగులిపర్వణీఅస
 త్తి । ఉపస్పృష్ట్యదకాయ । వాతృవాస్తై చతురజ్యగి దూనిదా
 మవద్యతి । షడగ్నిధః । ఉపహూయమానా మన్వారథం తేధ్వయ్య
 రాగ్నిధఃపత్నిచ । ఉపహూతాం ప్రాశ్చ్యేహోహూతాగ్ని ధి
 కృ । యజమానః । ఇదాస్సాననువస్తాం ఘృతేనయన్యాః పదేపునతే
 దేవయంతః । వైశ్వానరీకక్వరీదావృధానోపయజ్ఞమస్తిరైశ్వరేవ ।
 ఆశ్వేందాం । అత్రనువేణసంపత్నియంజ హూతి । పత్యామన్వార
 రభూయాం । సంపత్ని పత్యాసుకృతే నగచ్ఛణాం యజ్ఞస్యయుక్తాదు
 త్యావభూతాం సంజానానావిజనాతామరాతీర్దివిజ్యోతి రజరమారభే
 తాగన్వాహః । దివిజ్యోతిషే పరమాత్మనఇదం । అంతర్వేదివేదంని
 భాయాభిమృశతి । యజమానః । వేదోసివిత్తిరసి పాశ్మనోవ్యావృ
 త్తింనిదేయకర్మాసి కసుణసుస్క్రియాసగ్ సనిరసిసని తాసిసనే యం
 ఘృతవంతం కులాయనగ్ రాయస్తామగ్ వహాసిణం వేదోదదాతు

పాజనం । అధ్వర్యుః । దక్షిణాగ్నావిధ్నప్రతశ్చ నాశ్వభ్యాదాయ ।
 పిష్టలేఖఫలికరణ హోమామాహవాది । ఫలికరణ హోమం పూర్వ
 మేతద్వావిపరీతం చతుర్గ్రహీతతజ్యే ఫలికరణానోద్య । అశ్వేదద్భా
 యోశీతతనోపాహ్నిమాద్యదివః పాహిప్రసిత్యైపాహిమరిష్యైపాహిదు
 ర్దద్ధన్వై పాహిదుర్చిరితాదనివన్నః పీతుంకృణుసుషవా యోనిగ్ స్వా
 హా । అగ్నయేదద్భాదాయవే అశీతతనవఇద । యానరస్వతీ విశోధగీ
 నాతస్యాంమ్మేరాస్వతస్యాపై థ క్తినానో ధాయాస్మఫలికరణ హోమా
 మేహులేముఖ విమృష్టే । ఏవంపిష్టలేపాన్ । క్షేమాఖలేముసలేయ
 ద్భూహర్షఃశిశ్లేష దృపదియత్కపాలే । అవప్రుషో విప్రుషస్సంయ
 బామిపిశ్వేదేనానావిరిదంజవంతాం । యజ్ఞేయవిప్రుషస్సంతిబహ్వీ

రగ్నాతాస్సర్వాస్విష్టా సుహుతాజహోమిస్వాహా । విశ్వేభ్యోనేవే
 భ్యఇదం । జహ్వోత్రిగ్నహీతం గృహీత్వా । యానరస్వతీవిశోధగీ
 నాతస్యైస్వాహా । సరస్వత్యైవిశోధగీనాయాఇదం । యానరస్వతీవే
 శభగీనాతస్యైస్వాహా । సరస్వత్యైవేశభగీనాయాఇదం । ఇంద్రోపా
 నస్య కేహమనసో వేశాన్మును । సుమనసస్సజాతాంధ్వాహా । ఇం
 ద్రాయసుమనసఇదం । ఇమంవిష్యామివరుణస్య పాశం యమబన్ధిత
 సవితాసుకేతః । ధాతుశ్చయోనాసుకృతస్య లోకేహ్యనంమనసాప
 త్యాకరోమి । పత్నీంయోక్త్రంవిముంచతి । వత్సాన్సయోక్త్రేజ
 తాతూష్ణీ పూర్ణపాత్రమానయత్యధ్వర్యుః । సమాయుషాసంక్రజ
 యానమగ్నేవర్చసాపువః । సోపత్నీపత్యానాంగచ్ఛే సమాత్కాతమ
 వామను । ఆనీయ్యమానేపత్నీజపతి । నీనీయ్యముఖావిమృజ్యోతిష్ట
 తి । తూష్ణీపుష్టిమతీవశుమతీ ప్రజావతీగృహమేధినీ భూయానం ।
 యథేతమానావనోయంగత్వా జహ్వోసువేణవాసర్వప్రాయశ్చిత్తాని
 జహోతి । అస్యామిష్టేసర్వప్రాయశ్చిత్తానికరిష్యే । — 5 — బ్ర
 హ్మప్రతిష్ఠామనసోబ్రహ్మవాచో బ్రహ్మయజ్ఞవాగ్ హవిషామాజ్య
 స్య । అతిరిక్తం కర్మణోయచ్ఛహీనంయజ్ఞః పర్వాణీప్రతిరన్నేతికల్ప

యన్ ధ్వాన్వాహకృతాహుతి రేతుదేవాధ్వాన్వాహః । బ్రహ్మణాధికం । ఆ .
 శ్రావితమత్యాశ్రావితం వషట్కృతమత్యనూక్తంచయజ్ఞే । అతిరిక్తం
 కర్మణోయచ్ఛహీనంయజ్ఞః । సర్వాణి ప్రతిరన్నేతికల్పయం ధ్వాన్వాహ
 కృతాహుతి రేతుదేవాధ్వాన్వాహః । యజ్ఞాయేదం । యద్యోదేవ అతి
 పాతయానివాచా చిత్ప్రియతం దేవపాదనం । అరాధోలస్మాగ్ అ
 భిదుచ్చువాయ తేన్య త్రాస్తస్మహుత స్తన్ని ధేతనస్వాహః । మమద్భ్యు
 దం । తతంమతవ స్తదుతా య శేపునస్వాదిష్ఠా ధీతిరుచధాయశస్య
 తే । అయగ్ సముద్ర ఉతవిస్యభేషజస్వాహాకృతస్య సముత్పల్లవస్య
 వస్వాహః । ఋభుభ్యుదం । ఉద్యయం - రుత్తమగ్ స్వాహః । సూర్యా
 యేదం । ఉదుత్యం - సూర్యగ్ స్వాహః । సూర్యాయేదం । చిత్రందే
 వానాం - తస్థువశ్చ స్వాహః । సూర్యాయేదం । ఇమంమేవరుణ -
 రాచకేస్వాహః । వరుణాయేదం । తత్వాయామి - ప్రమోషీస్వా
 హః । వరుణాయేదం । త్వన్నోఅగ్నే - ప్రముముక్ష్యన్మత్స్వాహః । అ
 గ్నీవరుణాభ్యామిదం । సర్వంన్నోఅగ్నే - సుహవోసపధిస్వాహః ।
 అగ్నీవరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నే ఆహూసి - భేషజగ్ స్వాహః । అ
 యసేగ్నయదం । ప్రజాపతేనత్యజేతాన్యన్యో విశ్వాజాతానిపరితా
 బహూవ । యత్కామాస్తే జహూమస్తన్నో అస్తునయగ్ స్వామవత
 త్మోరయీగాగ్ స్వాహః । ప్రజాపతయదం । ఇష్టేభ్యస్వాహః । ఇ
 ష్టేభ్యుదం । వషడనిష్టేభ్యస్వాహః । వషడనీష్టేభ్యుదం । భేష
 జమరిష్టేభ్యస్వాహః । భేషజం దురీష్ట్యాదం । నిష్కృత్యేభ్యస్వాహః ।
 నిష్కృత్యాదం । దౌరాధ్యేభ్యస్వాహః । దౌరాధ్యాదం । దైవీభ్య
 స్తనూభ్యస్వాహః । దైవీభ్యస్తనూభ్యుదం । అర్ధ్యేభ్యస్వాహః । ఋ
 ధ్యాదం । సమృధ్యేభ్యస్వాహః । సమృధ్యాదం । అయాశ్చగ్నేస్య
 వధితస్తీశ్చ సత్యమిర్వమయూఅసి । అయసామనసా ధృవోయసావా
 త్యమూహిషే యానోధేహి భేషజగ్ స్వాహః । అయసేగ్నయదం ।

యదస్మిన్ యజ్ఞాంతంగమమంత్రః కర్మతోవా । అనయామూల్యా
తచ్చమయామిసర్వం తృప్యంతుదేవా ఆప్యంతాంఘ్రతేనస్వాహా ।
జేవేభ్య ఇదం । అజ్ఞాతమనాజ్ఞాతమనుతం చమతంచయత్ । జాతవే
దస్యంధేహిత్వగ్ హి వేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదస
ఇదం । యదకర యన్నాకర్ష యదత్యరేచియన్నాత్యలేచ । అగ్ని
ప్రస్థిష్ట కృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్ సుహృతం కరోతు స్వాహా ।
అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం । యదస్య కర్మ తో త్య రీ రి చం
యద్వాన్యూనమిహాః ॥ ౧౦ ॥ అగ్నిప్రస్థిష్టకృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్
సుహృతంకరోతుస్వాహా । అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం । యత ఇంద్రభ
యాను హేతతోనోఅభయంకృధి । మఘవభగ్ని తవతన్న ఉతయేవి
ద్వి హోవిమృధోజహిస్వాహా । ఇంద్రాయమఘవత ఇదం । స్వస్తిదా
విశ్పతిర్వృత్రహావిమృధోవశీ । వృషేంద్రః పురవతునస్వస్తిదా అ
భయంకర స్వాహా । ఇంద్రదాయఅభయంకరాయోదం । ఆభిర్గీర్భిర్య
దతోనఉస మాప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో
మహి గోత్రారుజాసిహూయిష్ట భాజోఅభి తేస్యామస్వాహా । ఇంద్రా
యహరివత ఇదం । అనాజ్ఞాతంయదాజ్ఞాతంయజ్ఞస్యక్రియ తేమిధు ।
అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ హి వేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయి
దం । పురుషసమిశోయశ్శోయశ్శః పురుషసమితః । అగ్నేతదస్యక
ల్పయత్వగ్ హి వేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయిదం । యత్పాక
త్రామనసాదీనదతౌనయజ్ఞస్య మన్యతేమర్తానః । అగ్నిప్రస్థోతాకృ
తువిద్విహస్వాన్ యజ్ఞహోదేవాగ్ ఋతుసాయజాతిస్వాహా । అగ్నయి
దం । యద్విద్వాగ్ సోముగ్ధాః కుర్వూత్యర్హిజః । అగ్నిర్మోస్తా
దేసనశ్శ్రద్ధాదేవీచముంచతాగ్ స్వాహా । అగ్నయేశ్శ్రద్ధాభ్యామిదం
ఆయాదగ్నిర్జాతవేదా అంతరఃపూగ్యోఅస్మిన్నిషద్య । సవ్యంవస్త
నిగ్ సువిముచావిముంచ ధేవ్యాస్మానుద్రవిణం జాతవేదోయచ్చభ
ద్రగ్ స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదస ఇదం । యేతేశతంవరుణయేసహ

సంయజయాః పాశానితతాః పుగ్రతా । కేభ్యోఽభిద్రస్సవిహిత
విష్ణుర్విశ్వేజేనాఅముంచంతు మమతస్వస్త్వాస్వాహా । వరుణేంద్రన
విత్త్వీర్విష్ణుర్విశ్వేజేనమరుద్భ్యుదయం । యోభూతానామధిపతి రుద్ర
స్తంతిచరోవృషా । పశూనచ్ఛాకం మాహిగ్ సీరేతదస్తుహుతంతప
స్వాహా । భూతానామధిపతియేషుద్రావతంతిచరామేవం । అపడి
పన్నీశ్వ । ఉద్భిశ్వస్త్వాశ్చేత్రతిజాగృహ్యేనమిష్టా పూర్తేనగ్
స్పృశేథామయంచ । పుంశ్చక్వాగ్ స్త్వాపితరంయువాన మన్వాతాగ్
సీత్వయితంతుమేతగ్ స్వాహా । అగ్నయేతంతుమరిశకం ఉనుత్తనాం
వరుణపాశమన్నైవాధమం వినుధ్యమగ్ శ్రేష్ఠాయ । ఆధానయమా
దిత్యోవతేతవానాగసా అదితయేస్వామస్వాహా । వరుణాయేదం

భూస్వాహా ॥ అగ్నయిదం భువస్వాహా । వాయవదిదం । సువస్వా
హా । సూర్యాయేదం ॥ ఓ భూభువస్సువస్వాహా ॥ పృథావతయిదం
అస్యామిష్టావఋక్తే యజ్ఞభేషచాయశ్చిత్తంకరిష్యే । భూస్వాహా
గార్హపత్యే । అగ్నయిదం । అస్యామిష్టాయజ్ఞావై యజ్ఞభేషచా
యశ్చిత్తంకరిష్యే ॥ భువస్వాహా ॥ దక్షిణాగ్నా వాయవదిదం ॥ అస్యా
మిష్టా సర్వతే యజ్ఞభేషచాయశ్చిత్తంకరిష్యే ॥
సువస్వాహా । ఆవావసీయే సూర్యాయేదం ॥ అస్యా
మిష్టావగ్నీనాం మధ్యేందరాగమనదో మనీరహరగార్థం కథిక్వద్యై
శ్వాసతేష్టిపాసే స్రువాహుతి హూష్యామి । అగ్నయే పంక్తతే
స్వాహా । అగ్నయేపథిక్తతేదం । అగ్నయేవైశ్వాస రాయస్వాహా ॥
అగ్నయే వైశ్వాసరాయేదం ॥ అస్యామిష్టావఋక్తే స్థిర్గుణాచాపశబ్దో
చ్ఛారణదోమనిర్హరగార్థం సకస్వతేష్టిపాసేనృవాహుతి హూష్యా
మి ॥ సకస్వత్యైస్వాహా ॥ సకస్వత్యాదిదం ॥ సకస్వతేస్వాహా । సకస్వ
తిదిదం ॥ అస్యామిష్టాకర్షణంపూర్త్యంతం విష్ణుమద్భిశ్వ మృవాహుతి
హూష్యామి । విష్ణుతేస్వాహా । శ్రీమహావిష్ణవదిదం । పూర్వవద్ధృ
వాహూష్యామి ॥ అస్యామికం - అస్మిన్ అతర్కేమ్యాద్యైస్త్వి

కృతయోగమునకు యజుర్వేదమునకు మధ్యమేస్వాహా శాశ్వత హి
 రనుప్రహరతి । బ్రహ్మహిర్యాయా అధస్తాత్పుత్రా । దేవాగాతువి
 తోగాతుం విత్వాగాతుమితమనస్సత ఇమన్తో దేవదేవేషు యజ్ఞో
 స్వాహా వాచస్వాహావాశేధాస్వాహా । దేవేభ్యోగాతువిద్ధ్యో యజ్ఞా
 యపరమాత్మో ఇదం । వసుర్వజ్ఞో వసుమాన్ యజ్ఞ సస్యమామజ్ఞస్య
 వసార్వసుమనో వస్వాగచ్ఛతు పర మేశ్వరప్రసాదో మత్తగచ్ఛతు । య
 జ్ఞో మత్తగచ్ఛతు । సమిష్టయజుర్ హూతం యదియజమానః ప్రవసేత్ ।
 ప్రజాపతే ర్విభాన్నా మలోక స్తస్మిన్ స్వాదధామి సహయజమా
 నేన । ధ్రువాయాం యజమానభాగమవధాయ । సమిష్టయజమానహ
 విహుయా దేవాగాతు విదధిత్యాది । అభిస్తుణీహి పరిధేహి వేదింజా
 మిమాహిగ్ సీరముయాశియా వా హూతృషదనాహరితా సువర్ణా
 నిష్కా ఇమేయజమానస్య బ్రధ్నే । హూతృషదనై ర్వేది మువ
 స్తీర్య । కోనోయోక్షీత్సవో విముంచతు । అంత ర్వేది ప్రణేతా ఆసా
 ద్యవిముంచతి । అంత ర్వేదిప్రణేతాస్వప్యద్యు స్సంతతిముదక ధారాగ్
 ప్రావయంతి యజమానోమంత్రా జపతి । సదసినస్మే భూయాస్సర్వ
 మసిపర్ణం మే భూయాః పూర్ణ మసిపూర్ణం మే భూయా అక్షితమసిమా
 మేక్షేహాః । ఆవీయమానాయాంజపతే । యేన దేవాః పవిత్రేణ । ఆ
 త్నాసం పున శేనదా । శేనసనాస్సనాశేణ । పావమాన్యః పున తు
 మా । ప్రాజాపత్యంజపితే । శివో ద్యామగ్ హిరగ్భాయం । తేన బ్ర
 హ్మవిదోవయం । పూతంబ్రహ్మపునిమహే । ఇ దస్మిన్సనీతీసహమా
 పునాతు । సోమన్వస్త్యావరుణస్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రమ్మగా
 భిపునాతుమా । కాలివేదామోర్జయంత్యాపునాతు । ప్రాచ్యాం దిశిదే
 వా ఋత్విజో మార్జయంతాం । దక్షిణాయాం దిశిమానాః పిరిరోమా
 ర్జయంతాం । పశ్చిమాయాం దిశిగృహాః । ప్రశవో మారయంతాం । ఉదీ
 చ్యాం దిశ్యావ ఓషధియో వసన్సతయో మార్జయంతాం । ఉర్ధ్వా
 ధూం దిశియజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞపతిర్మార్జయంతాం । వైశ్వానరే

గంధ్యుత్పిచ్చా నాముద్రం మ ప్రహీణోమిన్వాం యోనిమహిగచ్ఛత
అచ్ఛిదః క్షణ మూభూయా సంమావరాసేనిమత్తయః శేషమంత
శ్వేదివినీయ్య । యదప్పుతే సరస్వతిగోష్ఠ్య శ్వేషుయన్మధు । తేనమే
వాజినీవతి ముఖమంధీసరిస్వతి । యాసరిస్వతీనై శంభల్యారస్యాం
మేరాస్వతస్యాసై భక్షీయ్యతస్యాస్తే భూయిష్ఠభాజో భూయాన్య
ముఖంవిన్ముష్టే । ఏషవైదర్భపూర్ణమాస యోరవభృభః । య
వామనుష్యేషూపవేషమభారయన్ । యేలస్మదపచేత సప్తానస్మభ్య
మిహాకురు । ఉకతేగోపవిడ్ధిః ప్రజాంపుష్టిమహోధనం ద్విపదోవశ్య
తుష్పదోధృవానసపగాన్ముసు । పురస్తాత్ప్రత్యంచ ముర్కిరడివవే
షగ్ స్థవిఃపత ఉకగూహతి । చతుష్పదీయమృక్ । యానిఘశ్మేకపా

రాన్ముపదన్వంతి వేధసః॥ పూష్ణస్తాన్య పివత ఇంద్రవాయావిముం
చణాః ఉభౌకపాల విమోచనంజపతి । సంఖ్యాయో ద్వాసయతి
యజమానస్య గోపీధాయ । అత్రాధ్వర్యోః కర్మసమాప్తిః బ్రహ్మ
దివోభాగోసీ బ్రహ్మభాగంపాశ్చుతి । అయాదగ్నిర్జాతవేదా అంత
రఃపూర్వోఽస్మిన్నిషద్య । సన్వం అన్తస్సవిగ్ సువిముచావి ముంచధే
హ్యస్మానుద్రవిణం జాతవేదోయచ్చ భద్రంప్రగోయత్యభి సన్వ
అస్సన్తస్సన్తస్సన్త సుమత్యాం జవత్యా । ఆహవనీయ ముకన్తాయ ।
యథేతం ప్రతిహక్రమశ్యేవంవిహిత మిష్టిపశుబ ధానాం బ్రహ్మ
త్వంబ్రహ్మర్వ । యజమానో దక్షిణోవేద్యం వేదక్షిణేపదాచతు
రోవిష్ణుక్రమాన్వాచుక్రమతి । —గ— విష్ణోక్రమోస్యభిమాతి
హాగాయత్యేణ ఛం దపా తృ ధి వీ మ ను వి క్ర మే ని ర్భ క్త స్స
యంద్విష్ణు । విష్ణోక్రమోస్యభిమాతిహాత్యైష్ట భేషం
దసాంతిక్ష మ ను వి క్ర మే ని ర్భ క్తస్సయంద్విష్ణు । విష్ణోక్ర
మోస్యకాతీయతోహంతా జాగతేనఛ దసాదివమను విక్రమేనిర్భ
ఛస్సయంద్విష్ణు । విష్ణోక్రమోసికత్యూయతోహంతామన్త భేష
సాదక క దికోనువిక్రమే నిర్భ క్తస్సయంద్విష్ణు । అష్టినాదేనేనవృత

నాజయామి గాయత్రేణఛందసాత్రి వృతాస్తామేనరథ తరేణ సా
 మ్నావషట్కారేణవజ్రేణ పూర్వజాన్భాతృవ్యానధరాన్పాదయా
 మ్యవైనాన్భాధేప్రత్యేనాన్ను దేస్మిన్వయేస్మిన్భూమిలోకేయోస్మా
 ద్వేష్టియంచవయంద్యుష్మోవిష్ణోః క్రమేణ త్యేనాన్భామూమి । ఇం
 ద్రదేణదేవేనపుత్రనాజయామి త్రేష్ణుభేఛందసాపంచదశే నస్తోమేనబృ
 హతాసామ్నాపషట్కారేణవజ్రేణ సహజాన్భాతృ వ్యానధరా
 న్పారయామ్యవైనాన్భాధేప్రత్యేనాన్ను దే స్మిన్వయేస్మిన్భూమిలోకే
 యోస్మాద్వేష్టి యంచవయంద్యుష్మోవిష్ణోః క్రమేనాత్యేనాన్భా
 మూమి । విశ్వేభిర్దేవేభిఃపుత్రనాజయామి బాగతేనచదశాసప్తదశే
 నస్తోమేనవామదేవ్యేనసా మ్నావషట్కారేణవజ్రేణా జరజాన్భా
 తృవ్యానధరాన్పాదయామ్య వైనాన్భాధేప్రత్యేనాన్ను దేస్మిన్వయే
 స్మిన్భూమిలోకేయోస్మాద్వేష్టియంచ వయంద్యుష్మోవిష్ణోః క్రమేణా
 త్యేనాన్భామూమి । యేదేవాయజ్ఞహవః పృథివ్యామధ్యానతే
 అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేదేవాయజ్ఞము
 ఖః పృథివ్యామధ్యానతే । అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
 తోవయం । ఆగస్త్యమిత్రావరుణారాత్రీణాం భాగోయవయోగ్యోఅ
 స్తి । వాకంగృహ్నానాసుకృతస్య లోకేతృతీయేపృథ్వేఅధిరోచనేది
 ఖః । యేదేవాయజ్ఞహవోంతరిక్షేమధ్యానతే । వాయుర్మాతేభ్యో
 రక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేదేవాయజ్ఞముషోంతరిక్షేమధ్యా
 నతే । వాయుర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యాస్మి
 రాత్రీస్సవిత్తదేవయానీరంతరాద్యావాపృథివీవియంతి । గృహైశ్చైన
 ద్రైర్వైశ్రుజయాన్వగ్రేసువోరుహాణా సర తారజాగ్ంసి । యేదేవాయ
 జ్ఞహవోదివ్యధ్యానతే । సూర్యోమాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
 తోవయం । యేదేవాయజ్ఞముషోదివ్యధ్యానతే । సూర్యోమాతే
 భ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేన్మృత్యామనమథరః ప

యోగ్ స్మృత్యమేనహవిమాచితేదః । తేనాగ్నేత్యముతవర్గయేమగ
 పజాతానాగ్ శ్రేష్ఠ్యః ఆథేహేన్యం । అథాదిత్యముపదిష్ఠతే । అగ
 న్నసువస్సువరగన్న సందృశస్తేచూళిన్ధియైతేషు సన్తన్నేతేనావ్య
 ధీసుభూకస్తి శేషోరక్తీవామాయుర్దా అస్యాయైశ్చేహహి ధేహీవ
 ర్చోమేథాఅపివర్చోనుయిధేహీరకు మణహిపాపాహ్వానాం । భౌత్య
 ర్యమాభ్యోదిగోభ్యైస్త్వైద్యోహోహ్వాదం దరిక్షోదస్త్వైకృధివ్యా అస్మా
 దన్నాద్యయస్మిగ్భజామి నిర్భక్తస్సయంద్విచ్ఛుః । సంజ్యోతిమాభూ
 మః ఉద్యంనద్యమిత్రీమహః । నపత్నాన్మేతనీవశః । దినైనాన్విమ్య
 తాజహి । నిమోచన్నధర్మాశ్చృధి । ఉద్యంన్నద్యవిరోధజహి । పీ
 తా పుత్రేభ్యోయథాదీహ్వాయత్వస్య హిశిషే । ॥ స్యానోధేహీసూ
 ర్య । ఉద్యంన్నద్యమిత్రీమహః । ఆరోహమ్మ తరాందిపం । హృద్రో
 గంమమసూర్య । హరిమాణంచనాశియ । శుకేషుమేహరిమాణా
 రోపగాకాసువద్భుసి । అథోహరిద్రవేషుమే । హరిమాణానిదక్ష్మసి
 ఉదగాదయమాదిత్యః । విశ్వేననహానహః । ద్విమంతంమమరంధ
 యన్ । మోఅహందిష్ఠనోరధం । యోనశ్చపాదశివతః । యశ్చివ
 శ్చపతశ్చపాత్ । ఉమాశ్చైవైవిమృశ్చసర్వంపాశ్చగ్ సమూహతాం
 విదీమాన్పతమాన్వావతై ప్రదక్షిణమావర్తతే । పుణ్యాథవంతు
 యాలక్ష్మీః పరాథవంతుయాపాపి । ఇత్యుక్త్వా పునరావర్తతే । స
 మహాప్రజయానం మయాప్రజానముహాగ్ రాయస్సా పేణసంమ
 యారాయస్సావః । ఇతిచ । సమిద్ధోఅగ్నేదీదిహీనమద్ధాతే అగ్నే
 దీద్యానం । అహవనీయముపసమింధే । వసుసూన్ యజ్ఞోవసీయా
 న్భూయానం । అహవనీయముపదిష్ఠతే । యోనస్సపత్నోయోర
 గోమర్తోభిదాసతిజేవాః ఇన్ద్రస్యేవప్రపత్నో యోమాతప్యోచ్చేషికిం
 చన । ఇతిచ । అగ్నిపావమాన్యావిమేరుచా । అగ్నిపావమానీభ్యాం
 గార్హపత్యముపదిష్ఠతే । అగ్నీఅయాగ్
 వనః । అశేబాధన్వదుచ్ఛవాం । అగ్నేపేవన్యన్వపా అన్యేవర్చస్సు

వీర్యం । గార్హపత్యముపసమిధే । దధత్సోమగ్ రయింమయి । అ
 గ్నైగృహపతి సుగృహపతి రహంత్యయాగృహపతి నాభూయాసగ్ం
 సుగృహపతిమయాత్వం గృహపతినాభూయాః । శతగ్ హిమాతా
 మాశిషమాశాస్తే । యజ్ఞశ్వరశర్మణే జ్యోతిష్మత్ మాశిషమాశా
 స్తే । జ్యోతిషితంతవేత్వా యజ్ఞశ్వరశర్మణు మాతన్వస్తి నోద్వైవ్యం ।
 స్తాతుమామయేవ్య శ్చేది దివ్యాధామ్నా మాచిచ్ఛి మామాను
 మాత్ అగ్నే వహ్నే స్వదితన్న స్తనయేపితుంకచ । శంతోకాయతనువే
 న్వానః । దక్షిణాగ్నిముపసమిధే । పునర్ద్వాపత్యముపతిష్ఠతి ।
 జ్యోతిషితం తవేత్వా యజ్ఞశ్వరశర్మ ననుమాతన్వచ్ఛి నోద్వైవ్యస్తం
 తుమానునుష్య శ్చేది దివ్యాధామ్నా మాచిచ్ఛి మామానుమాత్ ।
 జ్యోతిషితం తవేత్వతేన తం మంత్రావృత్తిః । వేదముపసాదా
 యాంతవేద్యాసినోతిమోక్షం జపతి । వేదేనాయజ్ఞహసిత్యాది
 సజాతానాన్త్రేష్వా ఆదిహ్యసమిశ్య తం । కస్త్యాయనక్తిసేత్వావి
 ముంచతు । వ్రతంవిసక్షు । అగ్నేవ్రతపతేవ్రతమచారిషంతదశకంత
 న్నేరాధి । నాయోవ్రతపతే వ్రతమచారిషం తదశకం తన్నేరాధి । ఆ
 దిత్యవ్రతపతేవ్రతమచారిషం తదశకంతన్నేరాధి । వ్రతానాంవ్రతప
 తేవ్రతమచారిషంతదశకంతన్నేరాధి । యజ్ఞోబభూవసాబభూవసేత్రజ
 న్నేనవాన్మధి । సదేవానామధిపతిర్భూవసోఅస్మాగ్ంఅధిపతిస్క
 రోతువయగ్ స్వామపతయోరయీగాం । వ్రాజుదేత్యగోమతి-జప
 తి । ఇగోమాగ్ అగ్నోవిమాగ్ అశ్వయజ్ఞోనృవత్సఖాసదమిదం వ్రమృ
 వ్యః । ఇదావాగ్ వేషాలనురప్రజావాందియన్ రయింకృధుబుధ్నిస్స
 భావాన్ । సంయజ్ఞవీతిరాశిషా । యజమానభాగంప్రాశ్నాతి । ఇ
 దగ్వామ్ని । వ్రాతగోహం । దధిత్వాపునోఇతిదధి । యజ్ఞశంఛమ
 ఉపచమతయశ్చమేబలంచమే యజ్ఞావోమేసంకీష్ఠస్వయజ్ఞస్విషోమే
 సంకీష్ఠస్వయజ్ఞాదిష్టామేసంకీష్ఠస్వ । దర్భపూర్ణమాసాభ్యాగ్ హ
 మేసపశునావెష్ట్యాజపతి । వృష్టింసివృశ్చమేసాస్మాన మృతార్సర్య

ముసాగాం । అవతకన్పృశ్య । బ్రాహ్మణాగ్ నర్పయత నై । అగ్నే
నయెత్యాదిపదక్షిణంకుర్యాత్ ॥ వారిః ఓం ఓక్ష్మస్తార్పణమస్తు॥

ఆ ధా న ప న్నమ్.

వారిః ఓం । పూర్వోక్త్యుఃపాఠికాపానసగ్ ముత్యా దశ్చిష్వాసీనోద
ర్భాధారయమాణఃపవిత్రపాణిః పత్న్యసహప్రాణనాయమ్య ।
దేశకాలానంకీర్త్యసర్వకర్మభ్యః । పూర్వగ్ నామేనయత్యమానో
గ్నీవాధాస్యే । సర్వక్రిత్వర్థం । మైరస్మ్యధిక్యోయాగ్ పృశిత్వా
మిప్రయోక్తుమితిసంకల్ప్య । అయజ్ఞత్వాన్నవిద్యతే । అస్మిన్ నా
ధానలగ్నీవాధాస్యే । ప్రథమాధానలగ్నస్యైవైవ్యవర సూ
ప్త్యుపస్థిగరిష్యామి । బ్రహ్మణంశ్వామవాంవృతే । సూతారంశ్వా
మవాంవృతే । అగ్నిధంశ్వామవాంవృతే । వృహస్థిగరిష్యామి । ఏ
వంబ్రహ్మదీనాంవరణం । ప్రథమాధానలగ్నస్యైవైవ్యవర సూ
క్తంజపేతి । వైశ్వానరోఽహిష్యావయాతు కరావతిః అగ్నిర్ముతేన
వావాసా । ఋతావాసం వైశ్వానరమృతస్య త్యోజిషిస్పతిం । అజ
స్రంఘర్మమీమహే । వైశ్వానరస్యదగ్ ననాభ్యోబృహదగ్నిః దేశ
స్య పస్యయాకవిః । ఉభాపీతిరామనా యన్నజాయతాగ్ని ర్భావా
వృధిరీధూరిరేతసా । కృహ్లాదివిష్యహ్ అగ్నిః కృహ్లాన్యంకృహ్లావిశ్వా
ఓషధీరావివేకే । వైశ్వానరస్సహవా కృహ్లాఅగ్నిస్సవోతి వాసరిమః
పాతునక్తం । జాతోయదగ్నే ఘవనావ్యభిః పశున్నగోపా ఇర్యః
కరిష్యుః । వైశ్వానరబ్రహ్మజీవిందగాతు యాయంపారిస్వప్తిభిస్సదా
హః । త్వమగ్నే శోచివాశోశుచాన ఆరోదసీ అప్యగాజాయమానః ।
త్వం దేవాగ్ అభికన్తే ముంతోవైశ్వానరో జాతేదోమహిత్యా
అహ్మకమగ్నే మఘవత్సృభాభియా నామిత్త్రమజరగ్ స్తుదీర్యం ।
వయంజయేమకతిసగ్ నహస్రిణం వైశ్వానరవాజమగ్నే రవోతిధి॥
వైశ్వానరస్య సువతోన్యామరాజహి కంభవనానామధిక్యే । ఇహ
జాతోవిర్విమిదం విచక్షే వైశ్వానరోయరలే సూర్యేణ । అభ్యర్చ్య॥

భ యోగ్యజ్ఞయమాగమిస్తాః । ఊషాన్ । ఊతీఃకుర్వాకోయత్పృథివీ
 మచన్ గుహాకార మాఖురూపం ప్రతీత్య । లతైస్యక్తమిహసంధరం
 తశ్చితంజీవేమశరదస్సపిరాః । ఆఖురీషం । ఊర్జంపృథివ్యారసమాభ
 రంతశ్చితం జీవేమశరదః పురూషీః । వంమీభిరనునిత్యం గుహాను
 శ్రోత్రంతిడ్యో బధరాభవామః । వల్క్లకవపాం । ప్రజాపతిస్మష్టా
 నాంప్రజానాం ఊర్జోపమావైస్య సువితన్నోఅస్తు । ఉపప్రభిన్నమిష
 మూర్జం ప్రజాభ్యుత్పాదం గృహేభ్యో రసమాభరామి । సూదం ।
 యస్యమాపం విధిదిమామవిందగ్గుహాప్రవిష్టాగ్ సరిరస్యమధ్యే । త
 స్యేదం విహతేమాభరంః । ఛా బల్కారమన్యాంవిధేమ । వరాహవి
 హరం । యంధీరమ్రుగ్ హజ్జగతః ప్రతిష్ఠాముర్వీమిమాం విస్వజనస్యభ
 క్త్రీం । తానశ్చివాశ్చిక్రాసం. తునర్వాః । శర్కరాః । అగ్నే రే
 తస్మిన్దగ్ హిరణ్యమద్భ్యసం భూతమమృతంప్రజాను । తత్స్థంధరం
 న్నుతరతోనిధాయాతి ప్రయచ్ఛందరిశింతరేయం । త్రీణిహిరణ్యశ
 కలాన్నిధాయ । ఇత్యష్టేవార్ధివాస్తూష్ణీం త్రీణిరజతశకలాంనిధాయ
 యదిపంచాదుంబకాణి లోవాశకలానిపంచమోభవతి । అశ్వోయా
 వంశ్యత్వాయదశ్యథేష్ఠస్సం వత్సరం జీవేభ్యోనిలాయ । లతైస్య

మహాసంభరం తత్కతం జీవేనుశరదస్సనీరాః । ఆశ్వద్ధం । ఉజ్జ్వలృధి
 వ్యాఅధ్యుత్థితో'సివనస్స తే'త వల్'కో'వికో'హ । ర్వియావయ మిష
 మూర్జం మదంతో'రాయస్సా'మేణ సమిమామదేను । ఔదుంబరమ్
 గాయత్రియాహ్రియపాణస్య యతైవర్ణమపత త్తృతీయస్యైదివో
 ధి । సోయంపర్ణస్సా'మపర్ణా'ధిజాత సైతో' వారామినో'మపీథ వ్యావమ
 ధ్యై । దేవానాం బ్రహ్మివాదం వదతాం యమపాశ్మిణో'స్సుశ్రవావై
 శ్రుతో'సి । తతో'మామాపితృబ్రహ్మవర్చసం తత్త్వింభర్గో'స్తదవరుం
 ధీయసా'మౌత్ । ఏతా'భ్యాం వాలా'కపర్ణం । యయా'తే'స్సప్త'వ్యా
 శ్చి'కో'హే'తిమశమయత్ప్రజాపతః । తామిమామప్రణానో'యశేమిగో
 శాంత్యై'వారామ్యవాం । శేమిం । యతే'స్సప్తస్య యతో'వికంకతం

భాఅర్చజ్జాతవేదః । తయా'భా'నాసం మితఉనున్నో'లో'క మనుప్రభా
 హి । వైకంకతం । యతే'తాం తస్యవృద్ధయ మా'చ్ఛి'దంజాతవేదో
 మరుతో'ద్భి'స్తమయిత్యా । ఏతతే'వేదతే'నే స'భరామి నా'శ్చా'అగ్నే'స
 వృద్ధయో'భ వేహ । అశే'సహితస్య వృక్షస్యశకలం । యత్పర్యపశ్య
 త్సో'రస్యమధ్యఉర్వీ మపశ్యజగతిః ప్రతీష్ఠామ్ । తత్పుష్కరన్యాయత
 నా'ద్దిజాతంపర్ణంపృథివ్యాః ప్రథసగ్'వారామి । పుష్కరపర్ణమేకం ।
 సంభారాంతూ'ష్టి'మేకస్మిన్వా'తే'సంభృత్యా । యంత్యా'సమభర'జా
 తవేదో'యథా'శరీరం భూ'తే'షుస్యత్తం । పసంభృతీ'స్సీ'దశివ'ప్రజా'భ్య
 ఉరున్నో'లో'కమనునే'షి'విద్వాన్ । పంభృత్య నిదధాతి । తతో'నాందీ
 ముఖం । మాతృ'శ్రా'ద్ధంతు'పూ'ర్వంస్యా త్పితృ'గాంతదనంతరః
 తతో'మా'తా'మా'నా'నాంచ పృథ్వా'శ్రా'ద్ధత్రయం వృష్టం । అగూ'రర
 గో'రో'పారగాది యంత్యా'శ్రా'ద్ధం భ'వే'న్నాందీ'ముఖా'భిధానం । ఉద్ధ
 న్యమా'వం'వరు'వం నిధానం బ్ర'హ్మార'నా'గ్నే'రశనం చతు'న్న్యై॥ ఉద్ధ
 న్యమా'నమ'స్య'అ'మే'ధ్య'మప'నా'స్మా'నం యజమా'నస్య'హా'ంతు । శి'వా
 హ్ని'తు'క'ది'క'చ్ఛి' త'ప్ర'శ్చి'న్నో'మా'తా' వృ'ధి'వీ'తో'క'సా'తా । ప్రా'చీ'న
 కచణం దే'వ'యజన

ప్రశ్న । శన్నో'దే'వీ'ర'భిష్ట'యజ

పోధవంతుపీతయే । శంయోంభిసవంతునః । అద్భిరవోఽశ్చ । తస్మిన్
 న్ముదీచీవగ్ శగ్ శరణంకరోతితస్మాక్ గేణమధ్యమవగ్ శంగార్వాత
 త్యాయతవం భవతి । తస్మాత్ప్రాచీనమష్టా సుప్రకమేసుబాహ్మణ
 న్యావావనీయ్యా యతనమేకాదశ సురాజన్యస్య ద్వాదశసువైశ్య
 ప్యాచతుర్విగ్ శత్యా మపరిమితే యవదావా చతుషామన్య
 తేతస్మాన్నాతిదూరమాభేయఇతి సర్వేషామవిశేషేణశ్చాయతే ద
 డీగతిః పుస్తాద్విత్పితీయదే శెగార్వాపగ్యస్యవేదీయసి దక్షిణా
 గ్నేరాయతనమన్యదావావనీయాగార మన్యద్గార్వాపగ్య ప్యాక్
 గావావనీయగ్ సభాయాగ్ సభ్యంపూర్వేగావసథతనసభ్యః ।
 ప్రాచీనిశ్చిగ్యతత్పశ్చస్మద్యాన్యన్యగుశేనతు । సూత్రేణభమయే
 ద్గార్వాపగ్యాయతనముచ్యతే । తద్భూతప్రాక్ప దాన్యష్టాగత్యా
 తుచతురశ్రకంద్వి సూర్యాంగుళిమాననకుర్యాదా । హవనీయకం
 ప్రత్యగ్నేప్రాక్పదంగత్యా దక్షిణేవదద్వయం । అంగుళ్యేకోనవిం
 శత్యామండల్ఫేతుదక్షిణా । చతుష్పత్త్యంగుళం తిర్యక్పత్త్యగ్నేః పు
 రతోభవేత్ । పశ్చదావావనీయస్య చతుస్సూర్యాంగుళంభవేత్ ।
 పార్శ్వేనన్నమయద్ద్రజ్జంద్వ్యంగుళాధకసూత్రతః । వేద్యాయతనవి
 రాగ ద్విత్రిపాళికక్రమాత్ । కేశశ్శ్రువపతేనఖానినిక్పితతే
 స్తాన్వేనంకత్కెవర్జం త్థౌమేవనానాచాయాపత అగ్నిమాదధీ
 యాతాంతే దక్షిణాకాలేవ్యర్థవేదత్తో పరాహ్లాభవృత్ సూర్యా
 పానవాదగ్నిమావాత్య । అవరేణగార్వాపగ్యంబ్రాహ్మణాదనిక
 మాధధార్యేపాననం వాసత్య నిర్మధ్యంవా । ప్రాచీనౌర్వముద
 క్కం న్దక్షిణాగరంభమాలిభేత్ । తతోదక్షిణపురస్సంస్థంపశ్చిమా
 రంభమాలిభేత్ । అవాక్కురోభ్యుక్యనిధాయవహ్ని ముత్థిప్యతే
 వోఽక్షుగతోయశేషం । ప్రాక్తోయమన్యంవిదధాత్య దగ్వాయధాబ
 హిన్యాచ్చపరిస్తరాగాం । ప్రాక్తోయనిధానాంత మగ్నిప్రతిష్ఠావన
 మగ్నిమలంకృత్యపరోస్తరణం । తతోచాయాపతోర్వోజనగ్ నాయ

మూవ సనహామేమ తేప రేణ బ్రాహ్మణనికంహాహే చర్మగ్యా
 నదు హేరాచీనగ్రీవము తరలోమ్నా పాచ కేవానికాయాం బ్రహ్మ
 దనంచతుశ్శరావనిర్వపతి । దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బా
 హంభ్యంపూష్టహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణైవాగాయజప్తంనిర్వపామి ।
 దేవస్యత్వా = పూష్టహస్తాభ్యాంబ్రహ్మణైవాగాయజప్తంనిర్వపామి
 దేవస్యత్వా - పూష్టహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణైవాగాయజప్తంనిర్వ
 పామి । దేవస్యత్వా - హస్తాభ్యాంబ్రహ్మణైవాగాయజప్తంనిర్వపామి । తూ
 ణీంచాసర్వాణి తూణీమవహత్య చత్యుసూదపా శ్రేష్ఠప చరిలప్రతూ
 శ్చయతినప్రవావయతినగాలయతి క్షీరేభవతీశ్యే కేజవతందులమివ
 శ్రీపయతీ తివిజ్ఞాయతే । ఉద్యాప్యవాసనదర్వాద్రృహహ్మదనాదు

ద్భృత్య । ప్రవేధనైకవయేనుభ్యాయవహోవందారు వృషభాయవృ
 ణ్ణై । యతోధయనుధయంతన్నో అస్త్యవదేవాన్ యజేహేద్యాం
 త్వాన్వహ । ప్రవేధస్సేబ్రహ్మణఇదం । వ్యర్థరగాదియాజమానంయ
 జమానశ్చతుర్థాబ్రహ్మణదనాదుద్భృత్య । ప్రభూతేనసర్విహోపసిచ్య
 కర్షంననుచ్చిందగ్గ శ్చతురుధ్యతర్షే మేధ్యబుత్వగ్భ్య ఉహ
 హగ్వహాత్తాః పశ్శమేపిందాభవంత్య ప్రతిహతాః పాగాయోధ్యర్ష్యుస్సృ
 హీతిపిండ ఏవజధబ్రహ్మణదన శేషగ్ సంస్పృశ్యతస్మిన్నాద్య శేష
 మాసీయతస్మిన్ శ్చిత్తీయాన్యాశ్వేధస్యతీస్సప్త్రైస్సప్తమిథా అర్చా
 సపలాశాఃప్రాదేహే మాత్ర్య స్థిభిగవత్యః । కలవోన్యవినన్తయతి । చి
 త్రియాదశ్వేధాగ్భ్యంభృతాబృహత్య శ్చరీరనుభినగ్ సక్పతాస్థ । పృ
 జాపతినాయజ్ఞముఖేనసంమితాస్తి సప్తస్త్రికృద్భిర్మినువాపశ్శాత్యై
 చరుశేషలోడశ్చత్వాదాద ధాతిఘృతవతీధిరాగ్నే యాభిక్తాయతీధి
 త్రాబ్రహ్మణవ్యత్క్రీష్ణగ్భిరాజవ్యవ్య జగతీభిర్వైశ్వస్య । సమిధాగ్నిం
 దువస్యతఘృతైర్వోధయతాతిథం । అస్మిన్ హవ్యాజహోరిన । అ
 గ్నయఇదం । ఉపశ్యాగ్నే హరిన్మృతీన్మృతాచీన్మృతువార్యత । జమ
 మాసమిహోమమ । అగ్నయఇదం । తంతాసమిద్భిరంగిరోఘృతైవ

కర్థమూ మసి | బ్రహ్మచోచాయవిష్ట్య | అగ్నయధదం | సమిత్తుతి
 న్రావత్సరిర్దధాతి | అధ్వర్యోతిస్రావత్సరిస్తేకదామి | ప్రతిగృ
 హ్ణామి | ప్రాశ్నంతి బ్రాహ్మణాః ఓదవం | ప్రాశితవద్భ్యస్సమానం వ
 రందచాతిప్రాశిత వంతో బ్రాహ్మణాస్సమానం నో వరందదామి |
 ప్రతిగృహ్ణామి | అధ్వర్యుః | ప్రజాఅగ్నే సంవాసయా శాశ్వ పశుభి
 స్సహ | రాష్ట్రాగ్ర్యాస్మా ఆధేహి మాన్యాసస్త్వవితుస్సవే | ఉత్తరేణ
 గార్హపత్యాయరనం కల్మాషమజంబధ్నాత్యధ యజమానోవత
 ముపైతివాచంచయచ్ఛతి | అన్యతాత్థత్యముపైమిమానుషాదైవ్య
 ముపైమి | వ్రతముపైతి | దైవీంవాచంచయచ్ఛామి | వాచంచయ
 చ్ఛతి | ఏణాతూణవేనమేతాగ్ రాత్రింయజమానం జాగరయం
 త్యపివాసజాగర్తినవాచంచయచ్ఛతి | శత్రైరేతాగ్ రాత్రిమేతమ
 గ్నిమింధానాస్తే శత్రైరగ్నిమింధానఉభౌలోకౌసనేమహం | ఉభ
 ర్మోక్షోకయోదుర్మధ్యాతి మృత్యుంతరామ్యహం | ప్రతిశల్కంమం
 త్రావృత్తిః | తస్మిన్నుపపుష్వమరణేన్విష్టపతి | జాతశేదోభునస్యరేత
 ఇహాసించతపసాయజ్ఞఃష్యతే | అగ్నిమశ్వధాదధిహవ్యవావాగ్ శ
 మీగర్భాజ్జనయన్ యోమయోభూః | అయంతేయోనిర్నృత్వి
 యోయంతే జాతోఅగోచధాః | తంజనన్తంనగ్న ఆరోహధానోవర్ధ
 యారయిం | ఏతాభ్యామరణేన్విష్టప్యాగ్ని మనుగమయ్యథస్మకరోతి |
 అగ్నిరథ్థాగ్ సిసేధతిశుక్రశోచిరమర్త్యః | శుచిపావకయాడ్యః | ఆ
 రణేఅభిమంత్ర్య | దోహ్యచతేదుగ్ధభృచ్ఛోర్వరీతే శేభాగధేయంప్ర
 యచ్ఛామి | యజమానాయప్రయచ్ఛతి | మహీవిశ్వత్సీసదనఋత
 శ్శ్వర్వాచీ ఏతంధమణేరయీణాం | అంతర్వత్సీజన్యంజాతవేదపమ
 భ్వరాణాంజనయఃపూరోగాం | అరణేఅహ్రియమాణే యజమానః
 బ్రతిక్షతే | ఆరోహతందశతగ్ శక్వరీర్మనురైవాగ్న ఆయుషావర్చ
 సాసహ | జ్యోగ్జీవంతఉత్తరాముత్తరాగ్ సమాందర్శమహం పూ
 గ్నమాసంయజ్ఞం యథాయతే | అరణేనాస్తద్వయేనప్రతిగృహ్ణామి |

ఋత్వియవతీస్థాఃగ్ని శేతసాగర్భందధాధాంతేనామహందతే । తర్హస్వ
 త్వంయద్వీరబిభృథోవిరంజనయిష్యథః । తేమక్రాతః ప్రజనిష్యే
 థేతేమాపశితే ప్రజనయిష్యథః । ప్రజయాపశుభిర్భవ్యావర్చసేన
 మ్నవర్గైశ్చ ॥ ప్రతిగృహ్యభిమంత్రియతేయజమానః । మయిగృ
 హ్యమ్యగేలగ్నిగ్ రామస్పృహ యనుప్రజాస్త్రాయసువీర్యాయ ।
 మయిప్రజాం మయినన్వో దధామ్యుష్టాస్యామతేనునాసువీరాః ।
 యోనోలగ్నిఃపీఠోహృత్స్త్వంతరమద్ర్యోమర్త్యాగ్ అవివేకః । తనూ
 త్మవృదిగృహ్ణామహవయం । మానోలగ్నిగ్ అవహాయపరాగాత్ ।
 ఉభౌజపరిః । అశేతవీరవిచసర్పతానోయేత్రిష్ట పురాగాయేచనూత

నాః । తీర్థాదిదంయమోవసానంకృత్య అక్లింపిమంపీఠోహృశ్చ
 మున్నై । గార్హపత్యాయతేనమృత్యాప ఉపస్పృశ్యే । శన్వోదే
 వీరభిష్టయతపోధవంతుపీఠయే । శంయోరథసోవంతునః । అద్భిరవో
 త్యు । ఏవందక్షిణాగ్నే రాహవసీయవ్యసభ్యాసపద్భ్యయోన్మైవమ
 ను పూర్వాభ్యైవై వ్యతఉద్భ్యంతర్మాశక్రియంశే । సికతానామర్థం
 ద్వైశ్చింవిధబ్యాధింగార్ హపత్యాయతేనవివపత్యర్థం దక్షిణాగ్నేశ్చ
 ప్తార్థమాహవసీయైవైవేవకల్పన సర్వావృద్ధివాన్వంభారాన్ని
 వపతి । అగ్నేర్భవ్యావ్యగ్నేఃపురీషమసి । సికతానివపతి । సంజ్ఞాన
 మసికామధరణమయితే కామధరణాయాత్ । యదదశ్చైద్ర
 మసికృష్టం । తదిహస్తు । ఉహన్నివపన్మహాధ్యాయతి । ఉదేహ్య
 గ్నేఅధిమాతుఃకృధిన్యావిశేఅవిశ మహతస్సర్వభాత్ । ఆశుంత్యా
 యోదధిశేదేవయంతో హవ్యవాహంభువసస్యగోపాం అఖుకరీషం
 యత్పృథిన్యా అనామృతగ్ సంబభూవత్యేసచా । తదగ్నిరగ్నయౌద
 చాత్తస్మిన్నాధీయతామయః గార్హపత్యా యతేనవార్చికవహాని
 వపతి । యదంతరిక్షస్యానామృతగ్ సంబభూవత్యేసచాం । తదగ్ని
 రగ్నయౌదచాత్తస్మిన్నాధీయతామయం । దక్షిణాగ్న్యాయతేనవార్చి
 కవహానివపతి । యద్గోనామృతగ్ సంబభూవత్యేసచా । తదగ్నిర

గ్నయేదదా తస్మిన్నా ధీయశామయం । ఆహవనియ్యాయతనపాల్మీ
 కవపానివపతి । ఉత్తముద్రాన్మధుమాగ్ ఉర్మిరాగాత్థామాబ్యా
 యప్రతరాందధానః । అమీచయేనుషు వానోవయం చెషమూర్జంమ
 ధుమత్ఫంభరెను । సూదం । ఇయత్యగ్రితసీః । వరాహవిహతం । ఆ
 దోదేవీప్రథమానా పృథగ్యదేవైర్ముస్తావ్య సర్వోమహిత్యా । ఆ
 దృగ్ వాధాశ్శర్కరాభిస్తి విష్ణుప్యజయోహా కాన్పదిశశ్చత్రసః । పా
 త్మన్ । శర్కరాః । ద్వేష్యంచ మనసాధ్యాయతి । ఋతగ్ స్త్రామి
 పురీషంపృథియ్యన్మజేభ్యగ్ని మాదధేన జ్యేభ్యగ్ని మాదధే । నివ
 పనక్రమేగాయతినేషు సంధరాననువ్యాహతి । సంయావప్రియాస్త
 నువస్సం ప్రియావృదయానివః । ఆత్మావోలస్తు సంప్రియస్సం ప్రి
 యాస్తనువోమమ । సంవస్సంబామి హృదయానిసగ్ సృష్టామనోఅ
 స్తువసగ్ సృష్టః ప్రాణోలస్తువః । నాసస్సత్వాన్ధగ్ సృజ్యసికతావద్వి
 భజ్యనివపతి । ఇతిప్రథమంజన్మలగ్ని స్వాద్యోనెరథి జాతవేదాః । స
 గాయత్రీయాత్ర్యు భాజగత్యాదేవేభ్యోహవ్యం వహతువజానన్ ।
 నివనతి । యాస్తైశివాస్తనువోజాతవేదో యాలంతరిక్షేదివియాఃపృథి
 వ్యాం । తాభిస్సం భూయనగణస్సజోషా హిరణ్యయోనిర్వహహవ్య
 గ్నే । గార్వాపత్యాయతనె సౌవర్ణగ్ హిరణ్య శకలముత్తరతస్సం
 భారేషూపాస్యతి । చంద్రమగ్నించంత్రరథగ్ హరిత్వచంవైశ్వానర
 మఘ్నషదగ్ సువర్విదం । విగాహంతూర్ణిం తవిషీభిరావృతంభూర్ణింజే
 వాసశివాసుశ్రియందధుః । ఉపాత్తమనుమంత్రయతే । ద్వేష్యాయర
 జతంప్రయచ్ఛతి । పాత్మనరజతం । దక్షిణస్యాందిశిరజతశకలం నిర
 స్యాపడిపస్పృశ్య । ఏవగ్ సర్వేషూపాస్యకరోతి బ్రాహ్మణాదనికా
 ద్భస్మాపోహ్యాతస్మించ్ఛమీ గర్భాదగ్నింమంధత్యుద్యభస్సరశ్శిషుద
 శహోత్రారణేనమవదధాతి । చిత్తినస్సృక్ । చిత్తమాజ్యం వాగ్వే
 దిః । అధీతంబహిః । కేవోలగ్నిః విజ్ఞాతమగ్నిః । వాక్పతిర్హో
 తా । మనడిపపత్తా । ప్రాణోహవిః । సామాధగ్మయః । సహగ్గేగ్నిః

నాజాయస్వసహరయ్యాసహపుస్త్యా సహప్రజయాసహ వశుశ్చ
 వాబ్రహ్మవర్చసేన । ఏతేనసమంమంథనం కరోత్యుపకన్దత్యశ్వేగ్నిం
 తు ధరిబలవతిహతే యజమానః॥ ఉపావరోహాతవేదః పునస్త్యం
 జేవేభ్యోనావ్యం వహన్ప్రజానన్ । ఆయుః ప్రజాగ్రయిమన్మాసు
 ధేహ్యాజహ్రీదీదిహినోదురోశే । నిర్వర్త్యమానమమ మంత్రీయశే
 యజమానః । అత్రచతుర్హూర్మన్ యజమానంనాచయతి । చి
 త్తిఃకృధివ్యగ్నిస్సూర్యం జేచక్సుమాహవిర్హూతా । చిన్త్రిన్యక్ -
 సామాధ్వర్యుః । కృధివీహూతా । న్యారధ్వర్యుః । దుద్రోగ్నిత్ ।
 బృహస్పతిరుపవక్తా । సూర్యంజేచయే । వాతంప్రాణః । ద్యాంవృ
 త్తం । అంతరిక్షమాత్మా । అంతర్వజ్ఞః । కృధవీంశేదీతైః । మహా
 హవిర్హూతా । సత్యహవిరధ్వర్యుః । అమృతపాహలగ్నిత్ । అ
 మృతమనాకిపవక్తా । అనాధృవ్యశ్చ పరికృష్యశ్చ యజ్ఞాభి
 గతా । అయాశ్చిద్రాతా । అజాగ్నిః పూర్వః పూర్వభ్యః పవమా
 నశ్శుచిః పావకశుద్ధ్యః । జాతమభిమంత్రయశే జానేయజమానోవ
 రందదాతి । అధ్వరోవరంజేదదామి । ప్రతిగృహ్లామి । వాతంయజ
 మానోభిప్రాణితి ప్రజాపతేస్తాప్రాణే వాభిప్రాణిమిపూష్ణః పాషణ
 మహ్యాందీర్ఘాయుత్వాయశేతశారదాయ । శిలీశరద్భ్యాయుషే
 వర్చసేదేవాత్వేపుణ్యాయ । ఉపర్యగ్నేరుచ్ఛ్వసతి । అకిణవంన్నమృ
 తంమర్త్యానాస్సేమాణఃతరణి వీమజంభం । దశివ్యసారోఅగ్నివస్స
 మీచీః పుమాగ్ సంజాతమభిసగ్ంభంతాం । జాతమధ్వర్యురంజలి
 నాప్రతిగృహ్యః । నామాడపివిరాడసి సారస్వతోగ్యోత్సే సమింథా
 తామన్నాదంత్యాన్నపత్యాయ । ఉపసమిధ్యః అత్రైన్ప్రాంచముద్ధృ
 త్యాసివస్సర్వేమాంమంత్రాణా మంతేనయధిర్వ్యాధానన ప్రధమ
 యావ్యాహృత్యా ద్వాభ్యాంవాపగ్ధమాభ్యాంచనర్ప రాక్షభ్యాం
 ప్రధమేనచఘర్మశిరసా । వ్యాహృతివర్పరాక్ష ఘర్మశిరాగ్ సీతిప
 శేనాదానసూయజసూనోను మంత్రీయశే । అత్రాశ్వన్యారంభో

అయంజమానపత్యోః । అంగిరసాంశ్వా జేవానాంవతపతేవతే
 వాదధామి । భూః । భువః । భూమిమ్భూమ్నా ద్యా ర్వరీణాంరిక్షం
 నుహిత్యా । ఉపస్థేతేదేవ్యదిశేఽగ్ని మన్నాదమన్నా ద్యాయాదధే
 ఆయంగావృత్తుర్క్రిమీద సనన్మలంపునః పిరించక్రయః ॥
 ఘ్నువః । ఘర్మశ్శిరస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిర్భువత్ । చ్చ
 ద్దిష్టాకాయతినయాయయచ్చ । నయజమానః । యాస్తైశివాస్తనువో
 జాతవేదోయా అంతరిక్షఉతపాథివీర్యాః । తాభిస్సంభూయసగణస్స
 తోవాహిరగ్యయోనిర్వహహవ్యమగ్నే । ప్రాణంత్యామృతతదధా
 మ్యన్నాదమన్నా ద్యాయ గోస్తాంసుప్త్యై । దివస్వావీర్యేణవృధి
 త్యైమహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణ పశూనాంజేజసాసర్వపశు
 మాదధే । అగ్నేగృహపతేహేబుధ్నియః । పరిషద్యదివః పృథివ్యాః
 పర్యంతరిక్షాల్లోకం విందయజమానాయ పృథివ్యాస్తామూర్ధన్వన్నా
 దయూమియజ్జయేకాయానో అగ్నేనిష్ట్యేయోనిష్ట్యేభిదాసతీదమ
 హంతంత్యయాభివిదధామి । గార్హపత్యాయతనసంభారేషువిదధా
 తి । సుగార్హపత్యోవిదహం నరాకీరుషస్త్వేషుస్త్వేయస్త్విర్దధత్ ।
 అగ్నేసవత్నాగ్ అపభాసమానోరాయస్సాష మిషమ్నూర్జనుస్మాను
 ధేహి । ఆధీయమాంనును మత్రయతేయజమానః । ఘర్మశిరాగ్
 సీచైవహవ్యసృచ్చాచయతి । ఘర్మశ్శిరస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః ప
 శుభిర్భువత్ । చ్చద్దిష్టాకాయతినయాయయచ్చ । వాతఃప్రాణస్తద
 యమగ్నిః । సంప్రియఃపశుభిర్భువత్ । స్వదితోతోకాయతినయాయ
 తితుంపచ । అర్కశ్చక్షుస్తదసా సూర్యస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః
 పశుభిర్భువత్ । యత్తేశుక్రశుక్రంవర్చశ్శుక్రకాలనూః । శుక్రంజ్యోతి
 రజస్రసం । తేనమేదీదిహితేనత్వాదధే । అగ్నివాగ్నబ్రహ్మణా । అధక
 మనహూమః । సర్వాషధీరాజ్యమిశాగ్ కృత్వాజహ్వాజహాతి ।
 అసీనః । యాతేఅగ్నేపశుషుపవ మానాప్రియాతనూర్యాపృథివ్యాం
 యాగ్నాయారథంతరే । యాగాయతేచందసికాంతయతే వావ

యశేస్వాహా । అగ్నేఃపవనాయైప్రియామైతన్వాఇదం । యాతేఅగ్నేః
 పుషావకాపియైనుర్యాంతేతే యావాయావామదేవ్యే ।
 యాత్యైష్ట్యభిధందసితాం తవతేనావయశేస్వాహా । అగ్నేఃపావకా
 యైప్రియామైతన్వాఇదం । యాతేఅగ్నేనూర్యేశుచిః ప్రియాతనూ
 ర్యాదివియాదిత్యేయాభ్యహతి । యాజాగశేచ్ఛదసితాంతవతేనావ
 యశేస్వాహా । అగ్నేశ్శుచ్యైప్రియామైతన్వాఇదం । సమిధఆధధా
 తీత్యేకే । సర్వత్రాహితమగ్నిగ్ శమనహామాశ్చూర్వం నస్మి
 శేత్ । అద్ధౌదతేనూర్య ఆహవనీయమాదధాత్యుదిత్యేబహ్మవర్చ
 పకానుస్యగార్పత్యే ప్రణయనీయమాశ్చిత్త మిథ్తమాదీపయతి
 సికతాశ్శోపయ మనీరుపకల్పయతే తముద్యచ్ఛతి । ఓజసేబలాయ

శ్వోద్యచ్ఛవృషశే శుష్మాయా యుషే వర్చసే । సపత్నీతూరిసివృత
 తూర్యస్తే దేవేషుమహిమాసువర్చః । యస్త ఆత్మాపశుషువోవిష్టః పు
 ష్టిర్యాతే మనుష్యేషుపక్షధే । రియానోఅగ్నే జవమాణ ఏహీదివి
 పృథివ్యాః పర్యంతియౌత్ । వాతాత్పశుభ్యో అధ్యోవధీభ్యో య
 త్రయత్రాతవేద స్సంబభూధ । తతోనోఅగ్నే జవమాణ ఏహీ
 ఉదుత్వావిశ్వేదేవా అగ్నేభరంతు చిత్తిభిః । సనోభవశి వతనస్సుప్ర
 తీకోవిభావసుః । ఏతాభిచ్ఛితస్పృభిరుపరివాగ్నిముద్యచ్ఛత్యు ద్యుతితిప
 యమసంధార యత్యధాశ్వస్యదక్షిణేకన్తే సిహితిముఖం యజమాన
 మగ్ని తనూర్యాచయతి । యావాజినగ్నే పశుషుపవమావాప్రియా
 తనూస్తానూవమా । యావాజినగ్ని రపుషావకా ప్రియారినుస్తా
 మావమా । యావాజినగ్నినూర్యేశుచిః ప్రియాతనూస్తానూవమా
 ధారయత్యే వాగ్నిమథాగ్ని ధోతాకమగ్ని మాహృత్యవధిత్యా
 నార్హామహ్యోర్ధ్వగ్ రాపీనో దక్షిణగ్ని మాదధాతి ద్యుతియయా
 వ్యావృత్త్యాతిస్పృభిస్సర్వరాజ్ఞే భిర్ద్వితీయేన చతుర్థాశిరవా । అతా
 ప్యన్వారంభోయం యజమానవత్త్యే । అగ్నిరసాంత్యా దేవావాం
 ప్రతపత్యేనతేనా దధామి ధువః । ధుమియామా ద్యౌర్ధ్వరిగాం

తరితమహిత్యాదిపస్తేతేదేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాదనున్నాద్యాయాద
 థే । ఆయంశాఃపృశ్చిరక్రమీదసనన్మారంపునః । పితరంచత్ర
 యం ౨ త్తువః । త్రిగోశద్ధామవిరాజతి వాక్పతం గాయశ్శ్రియ
 ప్రత్యస్యవహద్యభిః । వాతః పాగస్తదయమగ్నిః । సంప్రియఃపశు
 భిర్భువత్ । స్వదితంశాకాయతన యాయపితుంపచ । నయజమానః
 యాస్తేశివాస్తనువో జాతవేదో యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః । తాభి
 స్సంభూయసగణ స్సజోషా హిరణ్యయో నిర్వహహవ్య మగ్నే ।
 వ్యానంత్యా మృత ఆదధామ్యన్నాద మన్నాద్యాయగోస్తారంగుప్త్యై
 దినస్తావీర్యేణ పృథివ్యై మహిమ్నా । అంతరిక్షస్య పోషేణప
 శూవాగతేజసా సర్వపశుమాదథే । అగ్నేన్నవామయో భువస్సు
 తేవదిః । పృథివ్యాః పర్యంతరిక్షాల్లోకం విందయజమానాయ పృథి
 వ్యాస్తామూర్ధంత్యాదయామియజ్జయేలోకేయోనోలగ్నవిప్ర్యయో
 నిప్ర్యభివాసతేదమాహంతంత్యయాభి నిదధామిదక్షిణాగ్నియాయత
 నేసంభాతేషునిదధాతి । పూర్వవచ్ఛ మనహోమః । ఆగ్నిధ్రవవజ
 హాతి । వామధేవ్య మభిగాయత ఉధీరియమాణే । ప్రాచీమనువది
 శంప్రేహివిద్వానగ్నే రగ్నే పురోలగ్నే ర్యవేహ । విశ్వాఆశాదీధ్యా
 నోవిభాహ్యార్దం న్నోధేహ ద్విపదేచతుష్పదే । విశ్రమస్వమ
 హగ్ అసివేదిషన్మామషేధ్యః । త్రిమణాకేషు జాగృహివదయాచ
 ధనేనచ । ఇమాఉమాముపతిష్ఠంతు రాయఆభిః పగ్భాభిరిహసంవ
 సేయ । ఇహూఇదాతీష్ఠతు విశ్వరూపీమధ్యే వసాద్దీదిహిజాతవే
 దః । ప్రాంచోశ్వప్రథమా అభిప్రవణంతి । దక్షిణో బ్రహ్మరథగో
 రథచక్రం వ్యావర్తయతి యావచ్ఛక్రంతిః పరివర్తతే వేట్కుశ్వో
 తేవ్యస్సాజానుదగ్ముఖారయమాణః స్మృతీయమధ్వనోగ్నిగ్ వారతి
 వాభిదగ్ము ద్వితీయమాస్య వగ్ముతృతీయం నకర్ణదగ్ము మద్యగ్ము
 గ్నాతి యద్యద్గ్రహ్యనిగృహ్ణీయాన్ముఖేన సంమాయాదధ్యాన్నాగ్ని
 హూదిత్యంచ వ్యవేయాదక్షిణతః పరిగృహ్యహరత్యర్థార్థే యజమా

నోవరిందదాతి । అభ్యర్థ్యోపకంఠేదదామి । ప్రతికృష్టామి । అర్థార్థ
హిరణ్యనిధాయ । నాకోసిబద్ధప్రతిష్ఠా సంక్రమణః । అతిక్రామతి
ప్రాంచనుశ్చిం । అభ్యర్థ్యాద్విశ్వాః పృథానాలరాతీ సైదగ్నిరాహ
రిదునానుతహ । బృహస్పతిస్సవితారస్మ ఆహుమాహుమాధాత్సుకృ
తస్యశాకే । దక్షిణేన వదోత్తంతిస్సంభారాక్రయశి । యథాహిత
వ్యాగ్నేరంగారాలభ్యవవస్తే రంసితితదక్షిణమావర్తయిత్వా । యద
క్రందః పశ్యమం జాయమాన ఉద్యభి ముద్రాదుతివా పురీషాత్ ।
శ్వేనస్యపక్షావారి గన్య బాహూఉపసుతం జవిమరితే అర్వన్ । పు
నరేనాక్రమయతి । ప్రాజ్ఞుభివ్యాశ్వవ్యాధ యజమానశ్చివా జపతి
యేతేలగ్నే శివేతినువౌ । విరాట్పుస్వరాట్పు । తేమావిశతాంశే

మాజన్యతాం । యేతేలగ్నే శివేతినువౌ । సంమాట్పుభిభూశ్చి । తే
మావిశతాంశేమాజన్యతాం యేతేలగ్నే శివేతినువౌ విభూశ్చిపఃభూ
శ్చి । తేమావిశతాంశేమాజన్యతాం యేతేలగ్నే శివేతినువౌ । ప్రభ్యవీచ
ప్రభూతిశ్చి । తేమావిశతాంశేమాజన్యతాం యేతేలగ్నే శివాస్తను
వః । తాభిష్త్వాదధే । యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తుచ్చృత్పాచ
అస్తుశ్చ నావాతిశ్చి అశినయాచ పివానాచ । సేదిశ్చిఃపిశ్చి
ఏతాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభివాష్మానంగచ్చ । యోష్మా
త్సేన్ద్రియంచవయం ద్విష్ణుః స్పృశ్య స్నేహాత్పి స్నేహాతిశ్చి । ఉష్ణా
వసీతాచ । ఉగ్రాచభీమాచ । సదామ్నీ సేదిరసిరా । ఏతాస్తేలగ్నే
ఘోరాస్తనువః । తాభివాష్మానంగచ్చ । యోష్మాత్సేన్ద్రియంచ
వయం ద్విష్ణుః । ఇతిశన్యవరాధవతి । యదిదండివో యదదః । వృధి
వ్యాన్యవిగానే రోదసీసలభభానతుః । తయోన్యస్తేసీదతు జాత
తదాశ్చిభూః ప్రజాభ్యస్తను తేమ్యాహః । అగ్నిమభిమంత్రియ । పుర
స్తాత్పృశ్యిష్ణుభి స్తేష్ణాహవసీయ మాదధాతి । సర్వాభిర్యాహృతి
భిస్సర్వాభిస్సర్పరాక్షభి స్పృశియేదచ ఘృక్సకిరసా । అత్రాశ్వవ్యారంభో
యంయజ గాన పత్యోః । అంగిరసాంశ్వా తేవానాం ప్రతివతేన్

తేనాదధామి । భూభృవస్సువః భూమిభృహ్మ ద్యౌర్వరిణాంతరి
 యంమహిత్యా...వ్యఖ్యస్మహివస్సువః । అర్కస్సేక్షుస్తదసా సూర్య
 స్తదయమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిచ్ఛవత్ । యత్రేశుక్రశుక్రం వర్ష
 శుక్రకాతనూశుక్రం జ్యోతిరజస్రం । తేనమిదీదిహి । జేనత్సాదధేగ్ని
 నాగ్నేబ్రహ్మణా । నయజమానః । యాస్తేశివాస్తనువో జాతవేదో
 యాంతరిక్షజితపార్థివీర్యాః । తాభిస్సంభూయసగణస్స జోషాహిర
 గ్యయోనిర్వహ హవ్యమగ్నే అపానాత్వా మృత ఆదధామ్యన్నా
 దమన్నా ద్యామగోష్ఠారం గుప్త్య । దివస్త్యా వీర్యేణపృథివ్యై
 మహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణపశూనాం తేజ సాసర్వపశుమాద
 థ । అగ్నేసంచూడైకపాదాహవనీయదివః— తంత్యయాభినదధా
 మి । ఆహవనీయాయత సేనాభా రేషునిదధాతి । యజమానస్వతయ
 తిసడిపవిశ్య । ఆన శేన్యాన శేసర్వమాయుర్వ్యాన శే । అహంత్యద
 స్మియదసిన్వ మేరిన్మమాసియోనిస్తనయోనిరస్మి । మమైవసన్వహ
 హవ్యస్యగ్నేపుత్రః పితౄణాంకన్యజ్జాతవేదః । ఆధీయమానమనుగుం
 త్రయతేయజమానః । పూర్వవచ్ఛమనహూమః । తిస్రస్త్రినాశ్వ
 ర్థస్స మిథవైకైకస్మిన్ న్నాదధాత్యాహవనీయేవాతి
 త్రసః । అగ్న ఆయాగోషిపవస ఆసువోర్జమిషంచనః ।
 ఆరెబాధస్వదుచ్ఛనాం । అగ్నయేపవమానాయేదం । అ
 గ్నేపవస్వస్వపాఅస్మైవర్చస్సువీర్యం । దధతోషగ్ రయిమయి ।
 అగ్నయేపవమానాయేదం । అగ్నిర్కర్షిః పవమానః పాంచజన్యః
 పురోహితః । తమీమహేమహాగయం । అగ్నయేపవమానాయే
 దం । శమీమయ్యో ఘృతాన్వక్తాస్త్రి నృభిస్త్రినవైకైకస్మిన్నాదధా
 త్యాహవనీయేవాతిత్రసః । సముద్రాదూర్భిర్మధుమాగ్ ఉదారదుపాగ్
 శునాసమమృతత్వమానత్ । ఘృతస్యనామగుహ్యం యదస్తిజహ్వ
 జేవానామమృతస్యనాభిః । ఆదిత్యాత్మన్బ్రహ్మణాద్ధిదం । వయంన్నామ
 బ్రహ్మణామామృతేనాస్మిన్యజ్ఞేధారయామానమాభిః । ఉపబ్రహ్మకృణా

వచ్చునానానంచతుశ్శుంగోవ మీగ్ధారవతల్ | మజ్జాత్మనబ్రహ్మణాభి
 వం | చక్వారిశ్శుంగాత్రయో అన్యపానాద్యేశీర్ పెనప్తహస్తానాఆ
 న్య | త్రిభాబద్ధోవృషభో రోరపతిమహూదేవో మర్త్యాగ్ ఆవివ
 శ | దేనాత్మనబ్రహ్మణాభివం | ఏవంహనావృక్షీ యాన్యమిథోఘృ
 తాన్యక్తావన | ప్రెద్ధోఅగ్నేదీడిహిపురో నోజనయాసూర్యామవి
 ష్ట్ | తాగ్ శస్వంతటిపయంతినాచాః | ఔదుంబరీగ్ సమిధమాదధా
 తి | అగ్నయథదం | విధేమశేఖరమేజన్మం నగ్నే విధేమస్తామైరవ రేన
 భస్థే | యన్నాద్యో నరుదారిధాయజీతం ప్రశ్వేవావిగ్షిజహురేన
 మిద్ధేవకంతి | అగ్నయథదం | తాగ్ సవితుర్వరేణ్యస్యచిత్రామా
 హంవృణెసునుతిం విశ్వజన్యాం | యామస్యకణ్వోఅమహాత్ప్రపీనాగ్
 సహస్రధారాం వయసామహీంగాం | శిమీమయీం | సవిత్రథ
 దం | తతస్తూష్ణీం మగ్ని హూత్రం హహూత్యపీనాద్వాదశగృహీ

తేనసుచంపూరయిత్యా | వ్రజావతింమనసాధ్యాయ హహూతి |
 సాగ్నిహోత్రస్యస్థానభవతి | స్వాహా | ప్రజాపతయథదం | అథయ
 జమానో ఘోరాజపతి | యాస్తేఅగ్నే ఘోరాస్తనువః | తాభిఃపా
 ప్మానంగచ్చ | యాస్తేఅగ్నే ఘోరాస్తనువః | శ్శుచ్చతృణాచ | అ
 స్తుక్చానాహుతిశ్చ | అశనయాచపిపాసాచ | సేవిశ్చమతిశ్చ | ఏ
 తాస్తేఅగ్నే ఘోరాస్తనువః | తాభిఃపాప్మానంగచ్చ | యాస్మాన్వేషి
 యంచవయాంద్విష్మ | స్త్రిక్షృ - ద్విష్మ | ద్వాదశగృహీ తేనసుచం
 పూరయిత్యా | సప్తతేఅగ్నే సమిధస్సప్త జహ్వస్సప్త వయస్సప్త
 ధామప్రియాణి | సప్తహూత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతి | సప్తయో
 నీరాపుణస్వాఘృతేనస్వాహా | సప్తవత్యాపూర్ణా హుతింజహూ
 తి | అగ్నయేసప్తవతీథదం | హుతాయాంయజమానోవరందత్వాశివా
 జపతి | యేతేఅగ్నే శివేతనువా - తాభిస్తాదధే శివాజపాంతిమగ్న్యా
 ధేయగ్ శివాజపాం తెవిజ్ఞాత ప్రాయశ్చిత్తాని యద్యగ్న్యాధేయసూ
 ర్యోనావిస్యదుద్యయం తమసస్సయ్య దుర్యం చిత్రందేవానామిత్యా

హుతిర్జుహుయాత్ । అనాజ్ఞాతం పురుషసంమితో యత్పాకత్రాత్యం
 నో అగ్నే సర్వం నో అగ్నే ఆభిర్గీర్భిరిదవిష్ణుర్వాప్య హృతీర్హితాన
 మస్తాశ్చ జహుయాత్ । అస్మిన్నాధానే యజుర్భేష ప్రాయశ్చిత్తంక
 రిష్యే । భవస్వాహా । దక్షిణాగ్నా నాయవ ఇదం । అస్మిన్నాధానే
 సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓం భూభువస్సుచస్వాహా । ఆహవనీయే
 ప్రజాపతయ ఇదం । జహ్వగ్ సకృద్ధృహిత్యా । యే అగ్నే యోదిన్
 యే వృథిన్యాస్స మాగచ్ఛం తీషమూర్జాదుహానాః । తే అస్మా అగ్నే
 యోద్రవిణం । ధత్తైష్టాః పీతా ఆహుతి భాజా మా త్వాయ గాలోకం
 పునరస్తంపరేతస్వాహా । అగ్నిభ్య ఇదం । అధవిరాట్రు మైర్యజమా
 న ఉపసిష్ఠతే । అనర్వపితుం మే గోపాయాన్నం ప్రాణేన సంమ్మితం త్వ
 యాగ్ ప్రాణమూర్జాం మదం తో రాయస్పి పేణ సమిషా మదేమ । అ
 న్వాహార్యపచసం । సర్వప్రజాం గోపాయ మూలం లోకస్య సంతతిం ।
 ఆత్మనో హృదయాన్నిర్మితాం తే పరిదదామ్యహం । గార్హపత్యం ।
 శగ్ స్య పశూన్మే గోపాయ విశ్వరూపం ధనం వసు । గృహం గాం పుష్టిమా
 నందంతాగ్ పైపరిదదామ్యహం । ఆహవనీయం । పంచదాగ్నీస్వ్య
 క్రామద్విరాట్రున్పుష్టా ప్రజాపతేః । ఊర్భావోహదగ్నిహోమోనిర
 గ్నాః పృథివీతిః । సర్వాన్ । ఇత్యాధాన్యమసమాప్తం.

అథ పావనానాం సమ్మేళనం 1922

అపరేణ గార్హపత్యం దర్శేష్వాసీనోదర్భాః ధారయమాణాః ప
 త్యా సహ ప్రాణా నాయమ్య । సంకల్పంకరోతి । అద్యావేతి పక్షమా
 శ్రిత్య పావమాన్యా దీని తీణిహవీగ్ ప్యేద్రాగ్నే ఆదిత్యే చాగ్నే యే
 న సహ సమాన తం తేణ కుర్వం । నిష్టాయత్యై । పన్నీ । కుర్వతి
 స్తాయత్యై । విద్యుదసి । అద్యయజ్ఞాయ । ఇమా మూర్జాం పంచద
 శీం । చన్దగ్ హవిః । అంతరాగ్నీ ఇత్యాది । చంద్రాగ్నే స్యముఖ్యత్వా
 దమావాస్యంతంత్రం । అన్వాధాయ పృథకవేళః । సప్తదశసామిదే

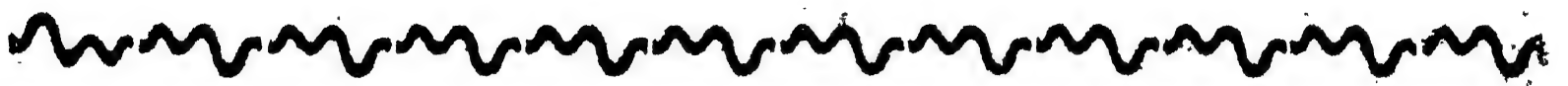
న్యః । అదిత్యైరాస్తాసి । యత్యుష్ణోమాపం కృత్వాప్రావిశ స్త్వంశ్చ
 వనస్పతీన్ । తతస్త్వాంత్రయోనిగ్ శతిధా సంభరామిసుసంభృతా ।
 దేవపురశ్చరసఘ్నాసంత్యా । అనథోనిదధాతి । ఇద్ధప్రప్రశ్చనాని
 దధాతి । వేదంకృత్వావేదిః । త్వయం వేదిమిత్యాది । యేన కేనది
 త్యాప్తేనోపవేష కరణమలం కృత్యపరిస్తరణం । దేవాదేవేషుకర్మ
 జేవాం । పాత్రప్రయోగకాలే । త్రిచత్వారిగ్ శత్రుపాలానిస్థాలీస్సృష్టి
 శ్చక్ష్యంద్యమన్వా హార్యస్థాలీవర్జమితరాణిప్రకృత్తివత్ । పవిత్రకర్ణాదీ
 నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యామగ్న యేజుప్తంనిర్వ
 పామ్యగ్న యేపవమానా యజుప్తం నిర్వపామ్యగ్న యేసావకాయజు
 ప్తంనిర్వపామ్యగ్న యేశుచ యేజుప్తంనిర్వపామింద్రాగ్ని భాంజుప్తంని

ర్వపామ్యదిత్యేజుప్తం నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది : అదిత్యా
 స్థోపస్థేసాదయామ్యగ్నే హవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే పవమానహవ్యగ్ రక్ష
 స్వాగ్నే పావకహవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే శుజేహవ్యగ్ రక్ష స్వేంద్రాగ్ని హ
 వ్యగ్ రక్ష ధామతిథేహవ్యగ్ రక్ష స్వశశూకాయామిత్యాది । ప్రోక్ష
 తాస్థేయంతంకృత్వా । క్లుప్తీసామనసీభ్యామగ్నిన్ । యజమానఉప
 తిష్ఠతే । క్లుప్తీసామనస్యావిమేముచా । కల్పేతాం ద్యావాపృథవీక
 ల్పం తామాశఓషధీః కల్పంతామగ్నయః పృథగ్జ్ఞమత్యేష్టాయాన
 వ్రతాఃయెగ్నయస్సమనసాం తరాద్యావాపృథవీవాసంతికావృతూఅ
 భికల్పమానా ఇంద్రమివ దేవాఅభిసంవిశంతు । బ్రహ్మనోప్రోక్షీన్యా
 మిత్యాది । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యామగ్న యేవోజుప్తంప్రో
 తామ్యగ్న యేపవమానాయవోజుప్తం ప్రోతామ్యగ్న యేసావకాయ
 వోజుప్తం ప్రోతామ్యగ్న యే శుచయేవోజుప్తం ప్రోతామింద్రాగ్ని
 భ్యాంవోజుప్తం ప్రోతామ్యదిత్యే వోజుప్తం ప్రోతామి । కృష్ణాజినా
 దానాది । ఉత్కలేత్రిన్నివీయ । యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । ఇదమ
 గ్నేరగ్నేఃపవమానస్యాగ్నేః । పావకస్యాగ్నే శుచేరింద్రాగ్నియోః ।
 పురోదాశార్థాన్ । ఇదమదిత్యాః । చర్వరథాన్ । కృష్ణాజినాదానా

డి । దేవస్యత్వా - పూజ్యోహస్తాభ్యామగ్న యే జప్తమధివపామ్యగ్న
యేపవమానాయజప్త మధివపామ్యగ్న యే పావకాయజప్తమధివపా
మ్యగ్న యేశుచయేజప్త మధివపామింద్రాగ్నిభ్యాం జప్తమధివపా
మిథాస్యనుసీత్యాడి । కపాలానాముపధాన కా లేచతుర్ణామప్తాపుప
ధాయవింద్రాగ్నస్యాప్తా పుపధాయతూష్ణీత్రీశి । కపాలానాముప
ధానకాలేపృథమేన కపాలమంత్రేణ చరుస్థాలీముపదధాతి । ధ్రువో
సీతిమత్రగ్ సన్నమతి । దేవస్యత్వా - పూజ్యోహస్తాభ్యా మగ్న యేజ
ప్తగ్ సంవపామ్యగ్న యే పవమానాయజప్తగ్ స పపామ్యగ్న యేపా
వకాయజప్తగ్ సంవపామ్యగ్న యేశుచయేజప్తగ్ సంవపామింద్రా
గ్నిభ్యాజప్తగ్ సంవపామి । తూష్ణీగ్ సర్వం । పిప్తానాముత్ప
వన కా లేతందు లానుత్పనాతి । స్థాల్యాం ఘృతమాసిచ్య । దే
వో వ స్ప వి శో త్పు నా తు ... అ చ్చి దే ణ ప వి త్రే ణ ।
వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః । మఖస్యశిరోసి । యథాభాగంవ్యావర్తద్వం ।
త్రిః । యథాభాగంవ్యావర్తేధాం । ఇదమగ్నేశ్శుచేః । ఇదమింద్రా
గ్నియోః । ఇదమహగ్ సేనాయా ఇత్యాడి । ఘర్మోసివిశ్వాయుః । అ
ధిశ్రయణకాలే । అధిశ్రయణమంత్రేణతందులానావపతి । ప్రథనాదిపు
రోడాశానాం । అంతరితగ్ రక్ష ఇతిసర్వేషాం । ఆశ్వలేపంనిసీయ ।
తూష్ణీగ్ స్ఫ్యమాదాయ । బ్రహ్మన్న తరమిత్యాడి । ఉద్వాననకా
లే । ఆప్యాయతాంఘృతయోనిః । తేజసాగ్న యేజప్తమభిఘారయా
మి । ఆప్యాయతాం - తేజసాగ్న యేపవమానాయజప్తమభిఘార
యామి । ఆప్యాయతాం - తేజసాగ్న యేపావకాయ జప్తమభిఘార
యామి । ఆప్యాయతాం = తేజసాగ్న యేశుచయే జప్తమభిఘార
యామి । తూష్ణీమింద్రాగ్నం । ఆప్యాయతాం - తేజసాదిత్యేజప్త
మభిఘారయామి । స్యోనంత ఇత్యాడి । ఆద్వోభువనస్యేతిచరోరుద్వా
ననం । ప్రియేణేత్యాసాదనం । యజ్ఞోసీతిపంచకృత్వః । ఆయంయ
జ్ఞోయోనః కనీయోమమాగ్నే పంచహోతా । వేదినిధానాది ఆజ

భాగాభ్యాంప్రచర్య । అగ్నయేనుబ్రూహి । ఆశిశాశివయ । అస్తు
 శ్రౌషత్ । అగ్నింయజ । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహందేవయజ్యయా
 న్నాదోభూయాసం । అగ్నయేపవమానాయానుబ్రూహి । ఆశి
 శాశివయ । అస్తుశ్రౌషత్ । అగ్నింపవమానయజ । అగ్నయేపవ
 మానాయేదం । అగ్నేఃపవమానస్యాం హందేవయజ్యయాన్నాదో
 భూయాసం । అగ్నయేపావకాయానుబ్రూహి । ఆశి శాశి వయ ।
 అస్తుశ్రౌషత్ । అగ్నింపావకయజ । అగ్నయేపావకాయేదం । అ
 గ్నేఃపావకస్యాహందేవయజ్యయాన్నాదోభూయాసం । అగ్నయే
 శుచయేనుబ్రూహి । ఆశిశాశివయ । అస్తుశ్రౌషత్ । అగ్నిగ్ శుచిం
 యజ । అగ్నయేశుచయఇదం । అగ్నేశుచేరహందేవయజ్య యా
 న్నాదోభూయాసం । ఇంద్రాగ్నిభ్యామనుబ్రూహి । ఆశిశాశివయ ।
 అస్తుశ్రౌషత్ । ఇంద్రాగ్నియజ । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రా
 గ్నియోరహం దేవయజ్యయేందియావ్యన్నాదోభూయాసం । అది
 త్యానుబ్రూహి । ఆశిశాశివయ । అస్తుశ్రౌషత్ । అదితీయజ । ఆ
 దిత్యాఇదం । అదిత్యాహందేవయజ్య యాప్రప్రజయాచ పశుభిశ్చ
 జనిషీయ్య । ప్రత్యాక్రమ్యనపార్వణ హోమానాదిష్టాన్ హుత్వా ।
 స్విష్టకృదాది । ఇంద్రాగ్నివర్జితానాం విరుజప్రాశిత్రం । చతుర్థాకర
 ణంచ । చతుర్థాకరకాలఆదిత్యం బ్రహ్మణేపరిహరతి । తంచత్వార
 ణ్ షేయాః ప్రాశ్చింతి । ప్రాశితీవద్భిస్సమానంవరందదాతి । ప్రా
 శితసంతో బ్రాహ్మణాస్సమానంవోవరందదామి । ప్రతిగృహ్ణామి ।
 అగ్నేయస్యదక్షిణాకాల ఆధానదక్షిణాందదాతి । అగ్నిత్ । అజం
 పూర్ణపాత్రముపబర్హణగ్ సార్వసూత్రం తేదదామి । బ్రహ్మణ్ ।
 వహీనమశ్వం తేదదామి । ః హూతః । సవత్సాంధేను తేదదామి ।
 అధ్వర్యోఅనద్వాహం తేదదామి । బ్రాహ్మణాః । వాసోమిధునాగా
 వౌనవంచరథంగాంచవోదదామి । అయజ్ఞత్వాన్నప్రతిగ్రహమం
 త్రాః । హవశ్శేషాద్వాపనాదిసూక్తవాణి । అగ్నయఇదం । అగ్నే

కహముజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమామైదం । సోమస్యాహముజ్జతిమనూ
జ్జేషం । అగ్నయధిదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అగ్నయే
పవమానాయేదం । అగ్నేపవమానస్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । ఆ
గ్నయేపావకాయేదం । ఆగ్నేపావకస్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । ఆ
గ్నయేశుచయధిదం । అగ్నేశుచేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । ఇంద్రా
గ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । ఆదిత్యా
ధిదం । ఆదిత్యాఅహముజ్జతిమనూజ్జేషం । దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్యధిదం ।
అగ్నయేస్విష్టకృతధిదం । అగ్నేస్విష్టకృతోహముజ్జతిమనూజ్జేషం ।
దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్యధిదం । యజ్ఞోపభూవయజ్ఞశంచ మవర్జమిష్టిస్స
మాప్యతే । హరిఃఓంతత్సత్ — పావమానేష్టిస్సమాప్తః.

అ థ ప శు ప న్న మ్.

హరిఃఓం । ప్రావృషిపౌర్ణమాస్యామమావాస్యాయాం వాప్రాతర
గ్నిహోత్రగ్ హుత్వాపరేణగార్ హప త్యందభేష్వాసీనో దర్భా
ధారయమాణః పవిత్రపాణిఃపత్వా సహ ప్రాణానాయమ్యసంక
ల్పంకరోతి । పశుబంధమారఘ్నే । తేనస్సంవత్సరైసంవత్సరైప్రా
వృషియత్యే । ఇన్ధ్రారంభసంకల్పః । పునఃప్రాణానాయమ్య । వి
ద్రాగ్నేననిరూఢపశుబంధేనయత్యే । తేనపరమేశ్వరంప్రీణయాని
సమారోప్య దేవయజనంగత్వా మధిత్యోపావరోహ్యయతనే నిధా
య । విద్యుదసివిద్యమేపాప్మానమృతాత్సత్యముపేమి । మమాస్మి
న్నిరూఢపశుబంధే ఆధ్వర్యంత్యామహంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి ।
బ్రహ్మణంత్యామహంవృణే । హూతారంత్యామహంవృణే । అగ్ని
భంత్యామహంవృణే । ప్రతిప్రస్థతారంత్యామహంవృణే । ప్రళా
ప్తారంత్యామహంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి । తతోధ్వర్యురాహవశి

య్యంబిహృత్య । జహ్వగ్ంశకృద్భూహిత్యా । ఇత్యుపాగ్ంశు । సూ-
ర్యంతేచక్షుః । వాతంప్రాణః । ద్యాంపుష్టం । అంతరిక్షమాత్మా ।
అంతర్యజ్ఞం । పృథివీగ్ంశరీరేః । వాచస్పతేచ్ఛిద్రీయా నాచా । ఆ-
చ్ఛిద్రయాజహ్వ । దివిదేవావృథగ్ం హూతామేరయస్వస్వాహా ।
వధ్ధోతారంమనసానుదృత్యా హవసీయ్యుసగ్రిహగ్ంహుత్యా । వా-
చస్పతయేబ్రహ్మణ ఇదః । తమగ్నిం పరిత్యజ్యాగ్నానై స్తవేష్టివి-
హరణాది । అద్యయజ్ఞాయ । ఇమామూజ్ఞంపంచదశీం । ఆగ్నానై-
స్తవగ్ంహవిః । అంతరాగ్నిత్యాదిపాణమానంత్రత్రం । బర్హి-
శాహృత్యవతప్రవేశః । పంచదశనామిధేన్యః । త్వయా వేదిమిత్యా

ది యే న కే న చి త్కా థే నోపవేషకరణమలంకృత్యపరిస్తరణం
దేవాదేవేషుకర్మణేవాం । పాత్రప్రయోగకాలే ఏకాదశకపాలా
నిస్ఫుల్పద్వంద్వమన్వాహార్య ఫాలీవజ్జ మితరాణిప్రకృతివత్ । పవి-
త్రకరణాదినిర్వాపకాలే దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నావిష్ణు
భ్యాంజప్త నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది । అదిత్యాస్త్యోపస్తే
సాదయామ్యగ్నా విష్ణూహవ్యగ్ంరక్షేధాం । సశూకాయామిత్యాది ।
దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం వోజప్తం ప్రో-
క్షామి । కృష్ణాజినాదానాది । దేవస్యత్వా ... పూష్ణోహస్తాభ్యామ
గ్నా విష్ణుభ్యాం జప్తమభవపామి । ధాన్యమసీత్యాది । కపాలానా-
ముపధానకాలే ప్తావృపధాయతూష్ణీత్రీణి । దేవస్యత్వా...పూష్ణో
హస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం జప్తగ్ంసంవపామి । ఉద్వాసనకాలే
తూష్ణీమభిఘాతం । త్రియేణేత్యాసాదనం । అయంయజ్ఞో నుమా-
గ్నేచతుర్ హూతా । వేదనిధానాది । అజ్యభాగాభ్యాం ప్రచర్య
అగ్నావిష్ణుభ్యామనుబ్రూహి । ఆతిశ్రావీవయ । అస్తుశ్రేష్ఠత్ ।
అగ్నావిష్ణూయజ । అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం । అగ్నావిష్ణవోరహందేవ
యజ్యయావృతహభూయాసం । పృత్యాక్రమ్యన పార్వణ హూ-
తానారిష్ఠాహుత్యా । స్విష్టకృదాదినవిదుజ్యప్రాశిత్రంనచతుర్థా

కరణంనచదక్షిణా । యజమానభాగం పరిహృత్య హవిశ్శేషోద్వా
సనాదిసూక్తవాకే । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జతి మనూ
షం । సోమాయేదం । సో మ స్యా హ ముజ్జతి మనూజేషం
అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం । అగ్నావిష్ణో రహముజ్జతి మనూజేషం
దేవేభ్యలబ్యపేభ్య ఇత్యాది । యజ్ఞశంచమవృష్టి వజ్మిష్టిస్సమా
ప్యతే । — సర్వేషామగ్నీ నాంధారణమిష్టేరన్వా ధానార్ధత్వాత్ ।
ఇప్త్యంతే శాఖాహరణం । ఇషేత్వా । ఊజేత్వా । ఇమాంప్రాచీం
తూష్ణిప్లక్షశాఖాం । పయస్వతీరోషధయ ఇత్యాద్యాదిత్యోపసా
నాంతే । ధారయత్యాహవసీయం । ఉరువిష్ణోవిశ్రమ స్వారుక్షయా

యనఃకృధి । ఘృతంఘృతయోనేపీ బ్రహ్మపయజ్ఞ పతింతిరస్వాహా ।
స్రువేణాహవనీయే యూపాహుతంజహూతి । విష్ణవఇదం । సోవ
మాజ్యశేషగ్ స్వధితించాధ్వర్యురాదత్తై । తతోశ స్త్రీంయత్రయావ
స్తద్యంతి అధ్వర్యుర్బహ్తాయజమానాః । అత్యన్యానగాం నాన్యాను
పాగామర్వాక్త్వాపరైర విదంపరోపరైః । యాపమభియంత్రీయతే ।
తంత్యాజపేనైష్టవం దేవయజ్ఞాయై । యాపముపన్నశతి । దేవ
స్త్యా సవితామధ్వానక్తు । స్రువేణాపదక్షిణగ్ సర్వతోమూలంపర్య
ణక్తి । ఓషధేత్రాయస్త్వినం । ఉర్ధ్వాగ్రందర్భ మంతర్ధాయా న్వధి
తేమైనగ్ హీగ్ సీః । స్వధితినా ప్రహరతి । అధైనంప్రథమపరాపాతి
నగ్ శకలమాహరతిగుల్భదఘ్నై వృశ్చైహనుదఘ్నై నక్షత్రసంగంవా । దివ
మగ్రేణమా లేఖంతరిక్షంనుధ్యేనమాహీగ్ సీః । పృథివ్యాసంభవప్రా
చంపాతయత్యుదంచప్రాంచముదంచంవా । వనస్పతేశతవల్ శోవిరో
హస్వాహా । ఆవశ్చనేస్రువేణైవజహూతి । వనస్పతయఇదం । సహ
భ్రవల్ శావివయగ్ రుహేమ । ఆత్థానం ప్రత్యభిమృశ్యావ ఉపస్పృ
శ్య । యంత్యాయగ్ స్వధితిస్తేతి జానః ప్రణినాయమహతే సాభగా
య । అన్వగ్రిమద్గాగ్ చ్చినత్తి । అపఉపస్పృశ్య । ఏకంద్వేత్రీణచత్వారి
హ । అచ్చిన్నో రాయస్సువీరః । అగ్రంపరివాసయతి । అపఉపస్పృశ్య ।

సూర్యోతకాయాపమస్తాశ్రంకరోత్య గ్రాచ్యమాలం । పృథమా
 త్రిమస్తా శ్రీమధ్యేనన్నతగ్ న్యరుమధిమంధనగ్ శనలంచాదతై రథ
 మాత్రినియాథపశుబంధస్యవేదిః । అస్తాశీతిశతమీషా తిర్యగక్షశ్చతు
 శ్శతం । షడశీతి య్యగంచాస్యసరథశ్చారణఉచ్యతఇతిరథపరిమాణం ।
 అరత్ని భిర్వాచర్మభిఃపశ్చత్ షడ్భిఃప్రాచీతిభిఃపురస్తాత । షడరత్నై
 త్రిరథ్యస్యద్వ్యధౌనతునిలాంచునం । అరత్నిద్వయేనశ్రోణీవ్యాత్సాన్ధా
 రత్నావథాంసకౌ । మిమాయవేదిం ఖలుశుల్బమానత స్త్యయాపరిగ్రా
 హవిపర్యయ స్త్యవా । తాంవేదింకృత్వా । దర్శశఘ్నామాసవత్స్వ
 న్నమనవర్జంత్య యావేదిమిత్యా దివిపరీతవర్తిగ్రహః । ఋతవ సి । య
 జ్ఞస్యత్వా । ఋతసదనమసి । ఋతశీరసి । అపారదుమదేవయజనమి

త్యాది । ప్రాగుత్తరాత్పర్తిగ్రహ త్కృత్వాపరేణ యూపావటదేశంప
 దమాత్రగ్ సంచరమవశిష్య । వేద్యాముత్తర వేదిం దశపదాగుసోమే
 కరోత్యగ్ హ్యసీం పురస్తాదిత్యైకేతాం యుగేనయజమానస్య వాపదై
 ర్మిమాయశమ్య యూపరిమిమితై । శమ్యామాత్రినియాథపశుబంధ
 స్యోత్తర వేదిః । శమాంపురస్తానుదగగ్గాం నిధాయస్ఫ్యనోదీచీమ
 భ్యఃతరము పలిఖతి । విత్తాయసీమెసి । అపఉపస్ఫ్యశ్య । ఏవందక్షి
 ణతఃప్రాచీం । తిక్తాయసీమెసి । ప్రసవ్యమేత్యపశ్చ దుదీచీం । అవ
 తాన్మాధితం । ఉత్తరతఃప్రాచీం । అవతాన్మావ్యధితం । ఉత్తరస్నా
 ద్వేద్యగ్ సాదుదక్షప్రకమేచాత్వాలః । తముత్తర వేదివత్తుష్టింగ్ శస్య
 శమ్యయాపరిమిమిత్య । దేవస్యత్వా - పూష్ణోనాస్తాభ్యామాదదైభిర
 సినారిరసి । అభిమాదాయ । పరిలిఖతగ్ రక్షఃపరిలిఖతాలరాతయఇ
 దమాహగ్ రక్షసోగ్రీవాఅపీకృంతామి యోస్మాక్ ద్వైష్టియంచవ
 యందిష్ణఇదమస్యగ్రీవా । అపీకృంత్యామి । త్రిప్రదక్షిణంపరిలిఖ
 తతూష్టింజానుదఘ్నం త్రివితస్తింవాభోత్వోత్తర వేద్యధాన్వాగ్ సూ
 మచారతి । విదెరగ్నిర్నభోనామాగ్నే అంగిరోయోస్యాంపృథివ్యా
 మస్యాయుసానామ్నై హియత్తేనాధృష్టం నామయజ్ఞయంతేనత్వా

కథే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాంనివ
 పతి । విదెర్గ్నిర్నభో నామాగ్నే అంగిరోయాద్వితీయస్యాం పృథి
 వ్యామస్యాయుషాన్నా మ్నోహింయతైనాధృష్టా నామయజ్ఞయంతేన
 త్వాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాం
 నివపతి । విదెర్గ్నిర్నభో నామాగ్నే అంగిరోయస్పృతీయస్యాం - తే
 నత్వాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవే
 ద్యాంనివపతి । తూష్ణిం చతుర్ధగ్ హుత్వా । సిగ్ హీరసిమహిషీ
 రసి । ఉరుప్రథస్వరుతేయజ్ఞపతిః ప్రథతాం । న్యుప్తంప్రథమయ
 త్ । ధృవాసి । శమ్యయాపరిమర్దయతి । దేవేభ్యః కల్పస్వ । అభి
 మత్రీయ । దేవేభ్యశ్శుభస్వ । అభిరవోక్ష్య । దేవేభ్యశ్శుభస్వ ।
 సికతాభిరవకీర్య । ప్రోక్షణీశేషముత్తరత ఉత్తరవేద్యేనినీయ్య । ఆ
 పోరిప్రపంచిర్వహత । స్ఫ్యోనోచీచీమైకస్థ్యాం నిస్సర్య । బిభ్రాక్షుహ
 త్పిబతుసోమ్యం మథ్నాయుర్దదధ్యజ్ఞపతావవిహృతం । వాతజాతో
 యోఅభిరక్షతుగ్మనా । ప్రజాపిపర్తి బహుధావిరాజతి । ఉత్తరవే
 ద్యాఅంతాస్కల్పయతి । సమృశతీత్యకే । తూష్ణిం చాత్వాలాత్సాగ్
 సూనాహృత్య । ఆధాస్యామధ్యేప్రా దేమాత్రీ గౌపదమాత్రీమ
 శ్వశఫమాత్రీంవోత్తరనాభించతుస్త్రీకృత్వా । చతుశ్చి ఖండేయు
 పతీకనీనఘృతప్రతీకభునస్యమధ్యే తయోర్దేనా అధిసంవసంతఉత్త
 మేరాకఇహమావయంతాం । ఉభేఅభిమత్రీయ । అగ్నిహూత్రహ
 వణ్యమపసీయా ఇద్రఘోషస్తావసుభిః పురస్తాత్పాతు । పురస్తా
 త్ర్యత్యజ్ఞుఖస్తిష్ఠన్రోక్షతి । మనోజవాస్తాపితృభిర్దక్షిణతః పాతుదక్షి
 ణతఉదజ్ఞుఖః । ప్రసవ్యమేత్య । ప్రచేతాస్తావద్యైః పశ్చాత్పాతు ।
 పశ్చాత్ప్రాజ్ఞుఖః । విశ్వకర్మాత్వాదిత్యై రుత్తరతః పాతు । ఉత్తర
 తోదక్షిణాముఖః । పునః ప్రసవ్యమేత్యపశ్చాత్ప్రాముఖః । త్వష్టా
 త్వాయాపైరుపరిష్టాత్పాతు । మధ్యం । ప్రోక్షణీశేషదక్షిణతఉత్తరవే
 ద్యానినీయత్ । శుచాత్వార్పయామిసి ప్శ్మన్ ఆపారిప్రథ

నిర్వహత ! పూర్వవదేకస్థానదక్షిణానానిస్సర్వ ! జహ్వాంశంచే
 గృహీతంగృహీత్వా ! సర్వత్రహిరణ్యముపాస్యం నక్షత్రయోరుత్తర
 వేదిముత్తరనాభివావ్యాఘారయతి ! సిగ్హీరసిసపత్నసాహీస్వా
 హః ! దక్షిణమగ్నం ! సిగ్హీరసిసుప్రజావనిస్వాహః ! ఉత్తరాగ్
 శ్రోణింసింగ్ హీరసిరాయస్పృషవనిస్వాహః ! దక్షిణాగ్ శ్రోణిం !
 సింగ్ హీరస్వాదిత్యవనిస్వాహః ! ఉత్తరమగ్నం ! సిగ్హీరస్వావ
 హదేవాందేవయతేయజమానాయస్వాహః ! మధ్యంపగచానాము
 త్తరవేద్యాఞ్జిత్యాగః ! భూతేభ్యస్తా ! సుచమగ్న్యహ్య ! పాతు
 ద్రవైఃపరిధీ భిరుత్తరవేదింపరిదధాతి ! ఔనుంబరైర్వా ! విశ్వాయ
 రసిపృథివీదృగ్ హః ! మధ్యమం ! ధృవక్షిత్తస్యంతరిక్షందృగ్ హః !
 దక్షిణం ! అచ్యుదక్షిదసిదివందృగ్ హః ! ఉత్తరం ! అగ్నేర్భస్మాస్య
 గ్నేఃపురీషమసి ! ఉత్తరవేద్యాగ్ సంభారాన్నివపతి ! గుల్మిలుసుగం
 ధితేజనగ్ శ్వేతామూర్తాస్తుకాంపెత్వ స్వాంతరాశ్యంగీయాలుాన
 స్వాలుానపూర్వస్యవావ్యాఘారణప్రభృతి సంభారనివపనాంతము
 త్తరవేద్యాముపర్యగ్నోధార్య మాణవకేనమామనంతి ! ప్రాక్షాం
 తాన్మృతోద్దుంబరశాఖాభిః ప్లక్షశాఖాభిర్వా ప్రచ్ఛాద్యవసతి !
 యద్యసద్యస్కాలః పశుర్భవత్యాహవనీయైప్రణయ నీయమిద్ధమా
 దీప్యసికతాభిరుపయమ్య ! అగ్నయైప్రణీయమానాయానుబ్రూహి !
 ఉద్యమ్యాగ్నిమాహవనీయఉద్యత వహోమగజుశాతి ! యతైపావ
 కచక్రమాకచ్ఛిదాగః పూర్వోయత్సన్నపరోభవాసి ! ఘృతేనత్వం
 తన్యోవర్ధయస్వమామాహిగ్ంసీరధిగతం పురస్తాత్స్వాహః ! ఆపా
 దానభూతాయాగ్నయశ్చదం ! క్షధమాయాంతిరనూక్తాయా ము
 కయమనీభిరుపయమ్యాహరతి ! ఉర్ణావంతంక్షధమస్సీదయో నిమి
 తి హూతురభిజ్ఞాయ ! అగ్నే బాధస్వపిమృధానుదస్వా పామీవా
 అపరక్షాగ్ సీసేధ ! అస్మాత్సమూద్రాద్భృహతోదివోనోపాం భూ
 మానముపనస్సుజేహ ! యజ్ఞప్రతితిష్ఠ సుమతేసుశేవా ఆర్వాహ

సూనిపురుధావిశంతు । ద్విగమాయుర్యజమానాయకృణ్వంస ధా
మృతేనజరితారమం జీధీహయజ్ఞః ప్రత్యస్థాత్సంభారెష్వగ్నిం ప్రతి
స్థాప్య । అగ్నేఃపురీషమసీ । ఉత్తరతడిపయమసీర్ష్యశ్య । మను
ష్వత్వానిధీమహిమనుష్వత్సమిధీమహి । అగ్నేమనుష్వదంగిరొద్దే
వాండేనాయతేయజ । ఉపనమిధ్య । ద్వాదశగృహీతేనస్రుచంపూ
రయిత్వా । సప్తతెఅగ్నేసమిధస్స షజిహ్వస్సప్తర్షయస్సప్తధా
మప్రియాణి । సప్తహూత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతి సప్తయోనీరా
వృణస్వాఘృతేనస్వాహా । సప్తవశ్యాపూర్ణాహుతింజహూతి । అ
గ్నియెసప్తవతఇదం । అథచశస్త్రాతిముక్తిహూతి । సకృద్గృహీ
తేనాజ్యేన । అగ్నిర్యజంసయతుప్రజానన్తేనం యజ్ఞహనోవిదండేవే

భ్యో యజ్ఞప్రబూతాత్ప్రప్రయజ్ఞపతింతిరస్వాహా । అగ్నయఇదం
వాయుర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్తేనం - తిరస్వాహా । వాయవఇదం
ఆదిత్యోర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్తేనం - తిరస్వాహా । ఆదిత్యాయే
దం । విష్ణుర్యజ్ఞంనయతు ప్రజానన్తేనం - తిరస్వాహా । విష్ణువఇ
దం । అగ్నిర్వాయురాదిత్యో విష్ణుర్యజ్ఞన్నయతుప్రజానన్తేనం । ఏషప
శుదంధస్యాహననీయోయతః ప్రణయతినగార్హపత్యః । ప్రణితే
చేదగ్నిహూత్రకాల ఏతస్మిన్నేవాగ్నిహూత్రంజహూయాదేవమ
న్యత్రనిప్రకాంతేతంత్ర ఇద్ధాబ్ధిరాహరతి । ఉత్తరేణగార్హప
త్యమిత్యాది । ఆశ్వచాలః ప్రస్తావకువీవిధృతీకార్ష్యర్యమాయాః
జరిధయః । అదిత్యైరాస్తాసీ । మత్కృష్ణోయాపంకృత్వా ప్రావి
శస్తంవనస్పతీన్ । తతస్త్యాంత్రయోవిగ్ శతిథాన భరామిసుసంభృ
తా । తీన్పరిధీగ్ స్తినస్సమిధః - సుసంభృతా । కృష్ణోస్యాఖరెష్టో
దేవపురశ్చరసఘ్నా సంత్యా । సన్నహ్యతి । నేధ్మప్రవశ్చిననిధానం
సత్వయావేదిం । అంతర్వేదిశోభాయా ఇత్యాదినపర్ణవల్కః । పశు
గ్హవాన్యంకరౌతుమే । సమూహాంత్యజ్ఞగార్హముపలింపంతీత్యాది । న
వాపశుకుంభియావచ్ఛర్కరం గోమయేనానులిప్తాశవతి । ఇమాశ

ర్ణంచపరిస్తృణీతదేవానెవేషుకర్మణేవాం । పాత్రప్రయోగకాతే ।
 స్ఫ్యచుగ్ని హూత్రహవణీమపరతః । సువస్వధిత్యోశ్చజహూద్వ
 యస్వద్వద్వం ధృవాయాఉపభృద్వయస్వ స్థాత్యాచవేదేన సహప్ర
 యోజ్యేవేషేణ సార్ధంసమవత్తథానీం । క్షత్వస్య శాఖాహృదయా
 ర్థశూణోవపాత్రకణ్యోచ తథాపశూకా । శాఖాపవిత్రేణ సహప్ర
 యోజ్యేదండేనసార్ధంరశనే ప్రయోజ్యే । యూపేన సార్ధతుయవాః
 ప్రయోజ్యోదర్భా ప్రయోజ్యాశకలైశ్చసార్ధం । యూష్ణస్యతాక్య
 స్యఘృతస్యపాత్రేవేదాగ్రయోక్త్రేప్యరణీద్వయంచ । దర్భాస్వరుం
 చాప్యధిమంధనంచ క్రమేణయోజ్యాః పురతోపవర్గాః । పవిత్రకర
 ణాది । బ్రహ్మవరణం । భూపతే । అహంభూపతిః । ఉపవిష్టేబ్రహ్మ

ణి । యజమానవాచేయచ్చ । సంవిశంతాం । అగ్నిగ్హూతారం ।
 కస్త్యాయునక్తి సత్వాయునక్తు । అనావధేకర్మణి యజ్ఞయోగః పా
 త్రాభిరుశ్శోత్రరకాల ఇష్టః । పాత్రాబహుశ్వేపిచ సంవిశంతాం
 శుంధధ్వమేతే యజమీనూప్యే । అగ్ని హూత్రహనన్యామ పరి
 నీయపూర్వవదుత్పాయాభిచూత్ర్య । బ్రహ్మనోప్తిష్యామి । బ్రహ్మ
 వప్రోక్షయజ్ఞం । తూష్ణీం ఓంప్రోక్ష శుంధద్వమిత్యాది । ప్రోక్షణీశే
 విషమగ్రేణ గార్హపత్యంవిధాయ । తూష్ణీగ్స్ఫ్యమాయ । బ్రహ్మ
 న్నుత్తర మిత్యాది వివరీతపరిగ్రహః వసవస్తాపరిగృహ్లాంతు । యజ
 స్వత్వా । రుద్రాస్త్యా । ఆతిత్యాస్త్యా । ధాలసీత్యాది । ప్రోక్షణీ
 రాసాదయెద్భాభర్హి రుపసాదయ స్రువంచస్వధితించ స్రువశ్చసం
 మృడ్డిపత్నీగ్ సన్నహ్యజ్యేనదధ్నోదేహి । ప్రోక్షణీరభి పూర్వేత్యా
 ది । స్రుచాగ్ సంమార్జనకాతే సృవగ్ సంమృజ్య । గొష్ఠంమానిర్మృ
 తుం । తస్యావృత్యాస్వధితిం । జహూగ్ సంమృజ్య । వాచంప్రాణం
 జహూవద్వస్తాహూమహాననీం । కేసభృతగ్ సంమృజ్య । చక్షుశ్శో
 త్రం । ఉపభృద్వ త్పృషధాజ్యధానీం । ప్రజాయోనిమిత్యాది ।
 పూషానాంబిలెవిష్యతు । అదితీహోచ్చిద్రపత్రే । మహీనాంపయోస్ని

అజ్యస్థాల్పామాజ్యం నితూప్య మహీనాం పయోసి | దధిస్థాల్పాం దధిని
త్వ షతి | అధిశ్రయణవర్జం దధనిక్రియతే తేజసిస్థస్థైజోనుప్రేతం హంతి | అ
గ్నిస్థైజోమావినైత్ | ఆహవనీయేధిశ్రీత్య | అగ్నేజ్జిహ్వోస్థస్సుభు
వోదేవానాం ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యో యజుషే యజుషేభవతి | ఆ
జ్యం దధిస్థస్థై స్థస్థస్థస్థా ధ్యక్షిస్థాహవిషీస్థావై శ్వానరై వైశ్వ
దేవేషు త్పుతశు ష్మేన త్యోజసా సహస్థి స్సహ మానై స్థస్థహ ధా
మరాతీ స్సహ ధామరాతీయతస్సహ ధాంపుతనాస్సహ ధాంపుత
స్యతః | సహస్రవీర్యైస్థస్థైమాజన్వత మాజ్యస్థాజ్యంతథో దధిస్థస్థ
త్వస్థస్థైస్థస్థస్థాయుషీ స్థస్థస్థశుష్మై స్థస్థస్థైవ వామభిఘ్నం
యామి తయోర్వాంధక్షీయ | శుక్రమసి | జ్యోతిరసి | తెజోసి | అజ్య

ముత్పాయ | తెనైవదధిచోత్పునాత్యప శ్చోత్పునాతి | అద్భిరా
జ్యం దధ్యాజ్యేన దధ్నాప స్సమ్యక్కుసీత సవితుః పవిత్రైః |
తా దేవీ శ్చ క్వ రీ శ్చా క్వ రా భ్యా మిమం యజ్జమవత స్సంవి
దానాః | అజ్యగ్రహణకాలే చతుర్జహ్వం గృహ్లాతి | శుక్రంత్యా
శుక్రాయాం జ్యోతిస్త్యా జ్యోతిష్యత్ప్రిషిపంచానాం
త్వావతానాం | చతుర్జహ్వంగృహ్లాతి | పంచానాం త్వాదిశాంపం
చానాం త్వాపంచజనానాం పంచానాం త్వాసలిలానాం పంచానాం
త్వాపృష్ఠానాం | చతుర్జహ్వతి | దధనిభిశ్చోజ్యమానీయ | మహీ
నాం పయోసివిశ్వేషాం దేవానాంతనూరుర్పథ్యా సమధ్యపృషతీనాం
గ్రహం పృషతీనాం గ్రహాసివిష్ణోర్ హృదయమస్యేకమిషవిష్ణుస్త్యా
నుచిత్రమేభూతిర్దత్వా ఘృతేనవర్దతాం తస్యమేష్టస్య వీతస్యద్రవిణ
మాగమ్యాజ్యోతి రసివైశ్వానరం పృశ్నిచ్చయేదుగ్ధం | పంచగృహీతః
పృషదాజ్యం | జ్యోతిరసివిశ్వేషాం విశ్వేషాందేవేనాగ్ సమిదితి
వా | సుప్రజాస్త్యాయత్వా | రాయస్పృషాయత్వా | బ్రహ్మవర్చసా
యత్వా | భూరస్మాకం | చతుర్ధ్రవాయాం | ఆసోదవీరిత్యాది | నా
థనకాలఅజ్యానిసాదయతి | ఉపభృదసిఘృతాచీమన్నా | ఆవాహ

బాధ । ఉపభృద్వత్పుష్పభాజ్యధానీం । ఋషభాస్థశ్శాక్వకాఘ్న
 తాచీనాగ్ సూనూ । పియోణనామ్నాప్రియోసదసిసీదతం । స్యానా
 మేసీవతగ్ సుషదాపృథివ్యా ప్రథయిపజయా పశుభిస్సుపగ్గేకే
 టిః సీదతం పృథివ్యానుం తరిక్షేహము తరోభూయా సమధ రేమర్థప
 త్నాః । ఇమాస్రువస్వధితీలభిజన్మాతౌ హూమాంచృతక్షరాచ్చం
 దసానుష్టుభేన । సర్వాయజ్ఞస్యసమనంజ్ఞో విస్తాబాః హస్ప త్యేన
 శర్మణా దైవ్యేన । ఇమేష్టాత్యాఘృతస్వదధ్నః పూణ్ణేచ్ఛిన్న పయసా
 శరధారావృత్థౌ । మారుతేనశర్మణా దైవ్యేన । ఏతాలసదంనిత్యాది
 అయంయజ్ఞోమమాగ్నే పంచ హూతా । పూర్వవదాజ్యా న్యభిమం

త్ర్య । అగ్రేణాహవనీయం యూపావటం పరిలిఖతి । అర్ధమంతర్వేత్య
 ర్ధంబహిర్వేది । పూర్వవదభేరాదానం । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తా
 భ్యామాదదేభిరసినారిరసి । అభిమాదాయ పరిలిఖతగ్ రక్షః పరి
 లిఖతాలరాయః - అపిక్యంతామి । త్రిః ప్రదక్షిణం పరిలిఖ్యాధఖ
 నతి । యథానావిరుపరం భవిష్యతీత్యగ్రేణావటం ప్రాచంయూపం
 నిధాయ । యత్తేశిక్వః పరావధీస్తతౌహస్తేనవాశ్యా । ఆపస్తత్యసి
 ర్వంజీవలాశ్చుధంత శుచయశ్చుచిం । యూపం ప్రక్షుభ్యాధైనం
 యవమతీభిః ప్రోక్షతి । పృథివ్యైత్వా । మూలాప్రోక్షతి । అంతరి
 తౌయత్వా మధ్య । దివేత్వా అగ్రం ప్రాచీనావీతి శుంధతాం
 కఃపిష్పదః । ప్రోక్షణీ శేషమవతునియ । యజ్ఞోపవీత్యం ఉప
 స్పృశ్య । యనోసియవయాస్మధ్వేషోయవయారాతీః । యవమవాస్య
 పునఃప్రాచీనావీతీ పితౄణాగ్ సదనమసి । అనాచీనాగ్రేణ బర్హిషావ
 స్తీర్య । యజ్ఞోపవీత్యపడి స్పృశ్య । స్వాగేశోస్యగ్రేగానేతౄణాంవన్నతి
 తథిత్వాస్థాస్యతితస్యవిత్తాత్ । ప్రథమపరాపాణిగ్ శరలమవాస్య ।
 మృతేనద్యా వాపృథివీఅస్మణానాగ్ న్యాహ । స్రువేణశకలేహుత్వా
 ద్యావాపృథివీభ్యాం మిదం । యూపూయాజ్యమానా యానుభూ
 హి । అధైనమసగ్ స్మృతేనాజ్యేన యజమానోగ్రతశకలేనానక్తి ।

జాద్రమసి । అధ్వర్యుస్సగ్గ్ స్కృతేచహలమత్వా । సుపిష్పలాభ్య
 స్త్యావధీభ్యః । ప్రతిముచ్యే । దేవస్వాపవితా మధ్యానక్తు । సువేణ
 సంతతమవచ్ఛి దంనగ్నిష్ఠా మశ్రిమనక్త్యై పరాత్సర్వ తోయాపగ్
 సఁమ్మశతి । రశనాదేశేతిః । ఆంజనాదియాపయజమానోనోత్స్న
 జత్యాపరివ్యయణాత్ । యూపాయోచ్ఛ్రి యమాణాయానుబూ
 హి । ఉద్దివగ్స్తభానాంతరిక్షం పృణపృథివీముపరేణదృగ్ హ । ఉ
 చ్ఛ్రియతి । తేతేధామామృశ్మసీగ మధ్యేగాప్రాయత్రభూరిశ్యగా
 అయాసః । అత్రాహత దురుగాయస్యవిష్ణోః పరమం పదమవభా
 తిభూరేః । అవతేవదధాతి । విష్ణోః కర్మాణి పశ్యతయ
 తోవ్రతాని పస్సశే । ఇంద్రస్య యుజ్యస్సఖా । తద్వి
 ష్ణోః పరమంపదగ్ నదాపశ్యంతి సూరయః । దివీవచక్షురారితం ।
 ద్వాభ్యామానావనీయేనాగ్నిష్ఠాగ్ స్సంమినోతి । బ్రహ్మవనింత్యా
 త్త్రైవనిగ్ సుప్రజావనిగ్ రాయస్సోమవనింపర్యూహమి । ప్రదక్షి
 ణాపాగ్ సుభిఃపర్యూహ్య । బ్రహ్మదృగ్ంహత్త్రైదృగ్ం హప్ర
 జాందృగ్ంహ । రాయస్సోమందృగ్ంహ । మైత్రావరూణదండేన న
 మభూమిపరిదృగ్ంహణఁకృత్వా । ఉన్నంభయపృథివీంభిధీదంది
 వ్యంనభః । ఉద్నోదివ్యస్యనోదేహీశానోవిస్మృతాదృతిం । అద్భిఃపరి
 పించతి । దర్భమయాశశ నెభవతోద్విగుణాద్వియ్యాయామాపశు
 రశనాత్రిగుణాత్రివ్యాయామాయాపస్య । దేవస్యత్వా—పూష్ణో
 హస్తాభ్యాంమాదదే । యూపరశనామాదాయ । విష్ణోఃకర్మాణి ప
 శ్యతయతోప్రతానిపస్సశే । ఇంద్రస్య యుజ్యస్సఖా । సరశనేనపా
 ణినాయూపమున్నారి । తద్విష్ణోఃప—రారితం । అగ్రప్రేక్షశే ।
 యూపాయపరివీయమాణాయానుబూహి । పరివీరసిపరిత్వాదేవీర్వి
 శోవ్యయంతాంపరీమగ్ రాయస్సోమోయజమానంమనుష్యాః । నాభి
 దఘ్నైరశనయాత్రిః ప్రదక్షిణం యూపంపరివ్యయతిమధ్యదేశేనా
 త్తంతస్యప్రవేష్ట్య । ఆశిమతస్థవిమత్ప్రవీయ । దివస్సుపరసి । స్వ

రుమాదాయ । అత రి మ్ న్య త్వా సా నా వ ప గు హా మి ।
 ఉత రేణాగ్ని స్థామ ధ్య మే ర త నే గు నే వ గూ హా తి । ఉత్త
 మే స ర్వే షు వా । ద్య యో రధ రయో రితి వాజ సవేయకం । అధ పశు
 ప్రాయశ్చిత్తాని । అస్మిన్పశౌ కూటాది దోషవిర్హారణార్థం తదుక్తప్రా
 యశ్చిత్తానికరిష్యే । కూటకర్ణ కానఖ డవండ్యోణ సప్తశభవర్జం య
 ద్యోగహీనస్య దంగతో వాపిరుజ్య । అధైకేషాం వైష్ణవీమాగ్నావై
 ష్ణవీం । సారస్వతీశార్హస్వతీమితీహ త్వా ప్రియోజయేత్ । యో
 పంన్నదమలంతత్పసూనా మితివిజ్ఞాయతే । ఇనంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రే
 ఛాని దధేపదం । సమూళమన్యపాగ్ సురేస్వాహా । విష్ణవృదం ।
 అగ్నావిష్ణూ సజోష సేమావర్ధంతు వాంగిరః । ద్యుమ్నైర్వా శేభిరాగ

తగ్ స్వాహా । అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం । ప్రణోదేవీనర్వతీ నాభిర్వాజసీవతీ
 ధీనామవిత్ర్య వతు స్వాహా । సరస్వత్యా ఇదం । బృహస్పతే అతియద
 ర్యో అర్హాద్యమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు । యద్దీదయచ్చనసర్తవ
 జాతతదస్మానుద్రవిణం ధేహిచిత్రగ్ స్వాహా । బృహస్పరియ ఇదం ।
 అధ పశుగ్ స్తవయంతి । అధ్వర్యుర్భ్రహ్మ । యజమానాస్తవన
 కర్తారః । అధ్వర్యో దేవతాహ వివదానార్థ మైద్రాగ్నం పశు
 ముపాకురు । ఇషేత్వా । ఇషేత్వా బర్హిషీ ఆదత్తే ఉపవీరసీష్లు
 శాఖాం ఉపోదేవాం దైవీర్విశాప్రాగుర్వప్షీరుశిజో బృహస్పతేధార
 యావసూనిహవ్యాతేస్వదంతాం దేవత్వప్రస్వసురణ్వా రేవతీరమధ్వం
 ప్రజావత్సేర్జాయమానాః ప్రజాజాతాశ్చయా ఇమాః । తస్మై పతిప్ర
 వేదయాచికిత్వాగ్ అనుమన్యతాం । ఇమంపశుంపశు పతే నేలద్యబ
 ఛ్నామగ్నే సుకృతస్యమధ్యే । అనుమన్యస్వసుయజాయజామజష్టం
 దేవానామిదమస్తు హవ్యమింద్రాగ్నిభ్యోం త్వాజష్టముపాకరోమి ।
 పురస్తార్పిత్యంచం పశుముపాకరోతి । ఉపాకర్ణదర్భాప్రజ్ఞాతాన్ని
 ధాయ । ఉపాకృత్యపంచజహోతి । ఉపాకృతాహవ్య వపావసాగ్ని
 శల్కాభిహోమాః పరివప్యయాస్యాః చమాలసంజ్ఞప్త యదన్యసా

ర్యాఅనంస్కృతాజ్యా భవతానమత్యా । ప్రజానంతఃప్రతిగృహ్లాంతి
 పూర్వేప్రాణమంగేభ్యః పర్యాచరంతం । సువర్గం యాహిపథిభిర్దేవ
 యానైరోషధీషుప్రతితిష్ఠా శరీరైస్సాహా । పశవఇదం । యేషామీ
 శేపశుపతిఃపశూనాఽచతుష్పదాముదచద్విపదాః । నిష్క్రితోయం
 యజ్ఞయంభాగమేతురాయస్సౌషాయజమానస్యసంతుస్వాహా । పశు
 పతయఇదం । యెబధ్యమానమనుబధ్యమానా అభ్యేక్షంతిమనసాచ
 త్సుషాచ । అగ్నిస్తాగ్ అగ్రేప్రముమోక్తుదేవః ప్రజయాసంవిదానస్వా
 హా । అగ్నయఇదం । యఆరణ్యాఃపశవోవిశ్వరూపా విరూపస్సంతోబ
 హుతైకిరూపాః । నాయుస్తాగ్ అగ్రే ప్రముమోక్తుదేవఃప్రజాపతిఃప్రజ
 యాసంవిదానస్వాహా । వాయవఇదం । ప్రముచమానాభువనస్య

రేతోగాతుంధత్తయజమానాయదేవాః । ఉపాశృతగ్ శశమానం
 యదస్థాజ్జీవందేవానామప్యేతుపాధస్వాహా । దేవేభ్యఇదం । మంచ
 హుత్వాగ్నింమధతి । అగ్నేర్జ్వనితమసి । అధిమంధనగ్ శకలంనిదధా
 తి । వృషణౌస్థః । ప్రాంచౌదర్భా । ఉర్వశ్యసి । అధరారణిమాద
 తే । పురూరవాః । ఉత్తరారణిం । దేవోవాగ్ నవితామధ్వానక్తు
 ఆజ్యస్థాల్యా ఆజ్యేనబితేలక్త్వా । ఘృతేనాక్తే వృషణం దధాధాం ।
 ఉభేలభిమంత్ర్య । ఆయురసి । సమవధాయ । అగ్నయేమధ్యమా
 నాయానుబ్రూహి । ప్రథమాయాంతిరనూక్తాయాం । త్రిఃప్రదక్షి
 ణమగ్నింమంధతి । గాయత్రఃచ్ఛం దోనుప్రజాయస్వ । ప్రథమం ।
 త్రైష్టుభంఛందోనుప్రజాయస్వ । ద్వితీయం । జాగతంఛందోనుప్రజా
 యస్వ । తృతీయం । తతోయథాప్రాశుంమంధతి । యదిమధ్యమా
 నోనజాయేత । రక్షోఘ్నీరనుబ్రూయాత్ । జాతేలక్ష్నాజాతాయా
 నుబ్రూహి । ప్రవరన్ ప్రహ్రియమాణాయానుబ్రూహి । భవతన్న
 స్సమనసౌసమోకానావరేపసౌ । మాయజ్ఞగ్ హిగ్ సిష్టం మాయజ్ఞప
 తిం జాతవేదసౌశివౌభవతిమద్యనః । అగ్రేణోత్తరంపరిధిమాహవసి
 ర్మేప్రవారతిసంధినావా । అగ్నావగ్నిశ్చరతిప్రవిష్ట ఋషీణాంపు

త్రోఅధిరాజవషః । స్వాహాకృత్యబ్రహ్మగాతే జహూమిమాదే
 వానామిధుయాకర్భాగధేయగ్న్స్వాహా । ప్రహృత్యసువేణాభిజ
 హూతి । ప్రవిష్టాయాగ్నయథదం । సావిత్రేణరశనామాదాయ ।
 సస్వత్వా- పూష్టోనాస్తాభ్యామాదదే । పశురశనామాదాయ ।
 ధ్యాయోక్షీణేబాహూపరివియోర్ద్వముత్కృష్య । ఋతస్వత్వాదేవ
 విశ్వేనారభే । దక్షిణేశిరసి । సాశేగాతుణయాప్రతిముచ్య
 ధర్షమామానుషానింద్రాగ్నిభ్యాంత్వాజుష్టంనియుసజ్జి । ఉత్తరతో
 యూపస్వనియునక్తిదక్షిణతైకాదశినాత్ । అదభ్యస్తావధీభ్యఃప్రో
 త్నామింద్రాగ్నిభ్యాంత్వాజుష్టం ప్రోత్నామి । ప్రోత్నతి । అపాంపే
 రురసి । పాయయతి । యదినపిబేత్ । నవాఉవేతస్మియసథతిమంత్రే
 ణబలాత్కారేణపాయయతి । స్వాత్తంచిత్రదేవగ్ హవ్యమాప్రోదే
 వీస్వదతేనం । ఉపరిష్టాదధస్థాత్థస్థస్థస్థస్థస్థప్రోత్నాత్ । అయంవేదథత్వా
 దివేదంనిధాయ । సామిధేనిభ్యః ప్రతిపద్యతే । సుచ్యమాఘార్య
 ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వంపశుగ్ సమనక్తి । సంజేప్రాణోవాయునాగచ్ఛ
 హం । శిరసి । సంయజత్రైరంగాని । ద్విః । అగ్ సోచ్ఛలయోః । సం
 యజ్ఞపతిగాశిషా । దక్షిణస్యాగ్ శ్రోణ్యాం । మఖస్యశిరోసీత్యాది
 ధృ సమంజనాదికర్మప్రతిపద్యతే । సమానమాప్రవరాదేవంచ
 మానుషంచ హూతారౌవృత్వాపునరాశ్రావ్యమైత్రావరుణం వృణో
 తే । మిత్రావరుణౌప్రశాస్తారాప్రశాస్తాత్ । ప్రశాస్తృశర్వామా
 నుషః । ఘృతవతశబ్దయిత్యాదితిష్ఠతి పశావెకాదశప్రయాజాన్య
 జతి । సమిద్భ్యఃప్రేష్యేతి । ప్రథమగ్ సంప్రేష్యతి । ప్రేష్యప్రేష్యే
 తీతరాన్ చతుర్థాష్టమయోః ప్రతినమానీయదశేష్వేకాదశాయా
 ఆజ్యమవశినష్టి । తానుయజమానః ప్రాకృతైరాదితశ్చతుర్భిశ్చతురో
 నుమంత్రియ । చతుర్థస్యానుమంత్రేణదురః ప్రథృతితీగ్ స్త్రీనుత్తమ
 నశేషం । పృథివీహూతా । సమిద్భ్యోగ్నయథదం । ఎసంతమ్మ
 తూనాం । ఏకోమమైకాదస్య । ఆగ్నేశాశివయ । ప్రేష్య । తనూన

ఛాతేన్నయఇదం । గ్రీష్మమృతూనాం । ద్వామమద్వేతస్య । ఆతి
 శ్రాకివయ । ప్రేష్య । ఇథోభ్యగ్నయఇదం । వర్షామృతూనాం ।
 త్రయోమమతినస్తస్య । అర్ధమాపభృతంజహ్వామాసీయ । ఆతి
 శ్రాకివయ । ప్రేష్య । బర్హిషేగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం ।
 చత్వారోమమ । శరదంచత్వారి । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । దురోభ్య
 గ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । ఆతిశ్రాకివయ ।
 ప్రేష్య । ఉషాసానక్తాభ్యామగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చ
 త్వారోమమ । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । దైవీభ్యాగ్ హూతృభ్యా
 మగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । సర్వచాప
 భృతంజహ్వామాసీయ । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । తిసృభ్యోగ్నయ
 ఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించనయో
 స్నాం ద్వేష్టియంచవయంద్విష్ణుః । ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । త్వష్టే
 గ్నయఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన ।
 ఆతిశ్రాకివయ । ప్రేష్య । వనస్సతయేగ్నయఇదం । హేమంతశిశి
 రావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన । ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వాస్వ
 దుస్వధితీలన క్తి । తిస్వరుగ్ సకృత్థన్విధితేరస్యతరాంధారాగ్ స్వరు
 మంతర్థాయ । స్వధతినాపశుగ్ సమన క్తి । ఘృతేనాక్తాపశుంత్రాయ
 ధాం । శిరసి । ననాస్వధతినాస్వరుణై నాక్తయాశ్రుతస్యావద్యతి । ఋ
 శుమితరయావిశాస్తి । పునస్వరుమువగూహ్య । శమితేస్వధతింప్ర
 యచ్ఛంనాహ । శమిత కేషాతేశిస్సప్తాస్తు । ఆయతనేస్రుచౌనాద
 యిత్యా । పర్యగ్నయేక్రియమాణాయానుబూహి । ఆహవసీయం
 దుల్బుకమాదాయాగ్నిధః । పరివాజపతిః కవిరగ్నిర్హవ్యాస్యక
 మీత్ । దధద్రత్నానిదాశుషే । త్రిప్రదక్షిణంపర్యగ్నికరోతిప
 శుం । పర్యగ్నక్రియమాణే పావ్యానిజహూతి । ఏకంద్వేత్రణిచ
 త్వారివా । ప్రజానంతః ప్రతిగృహ్లాంతిపూర్వేప్రాణమంగేభ్యః ప
 త్యాచరంతం । సువర్ణంయాహిపధిభిర్దైవయా శ్రోషధీషుప్రతితిష్ఠాశ

శీరై స్వాహా పశవణదం పశుపతే పశవో విరూపాస్సదృశా ఉత తేషాం
యంసప్రవిరెదేవా స్తగ్ స్వరాడనుమన్యతాగ్ స్వాహా పశుపతే య ఇదం
శమిత్రాప శౌవిముచ్యమా నే । యేబధ్యమానమనుబధ్య మానా ఆ
భ్యేతుంతమనసాచతుషాచ । అగ్నిస్తాగ్ అగ్రై ప్రముమోక్తు దేవః ప్ర
జాపతిః ప్రజయా సంవిదానస్వాహా । అగ్నయ ఇదం గృహీత్వా సిధా
య । రేవతీర్యజ్ఞపతిం ప్రియధావిశత । వపా ॥ శునున్వా
రభే తేధ్వర్యుర్యజమానశ్చ । ఆకిశాకివయః ఉప పేషు ॥ హోతర్

వ్యదేవేభ్యః । ప్రాస్తా అగ్నిం భరతిస్తు ధేవీబర్ హరితి హో
తురభిజ్ఞాయ । ఆహవసీయాదుల్కుకమాదాయాగ్నిః పూర్వః ప్రతిపద్య
తే । శమితాపశుంన్నయంతి । ఉరోరంతరిక్ష సజూర్దేవేనవా తేనాన్యహవి

ష స్తన్నాయజనమన్యతనువాభవవర్షీయోవర్షీయసియజ్ఞేయజ్ఞ
పతిః । అంతరాచాత్వా లోక్తరావుదంచం పశుంనయంతి ।
ప్రతిప్రస్థాతా । ప్రముంచమానాభువనస్య రేతో గాతుంధత్తయజ
మానాయదేవాః । ఉపాకృతగ్ శశమానంయదస్థాజ్జీవం దేవానామ
ప్యేతుపాధస్వాహా । దేవేభ్య ఇదం । నానాప్రాణోయజమానస్యప
శునాయజ్ఞోదేవేభిస్సహ దేవయానః । జీవందేవానామప్యేతుపాధ
స్సత్వాస్సతుయజమానస్యకామాః । అధ్వర్యుర్జపతిః ఉవధ్యగోహం
పార్థివం ఖనతాదితి హోతురభిజ్ఞాయ । ఉవధ్య గోహం ప్రతిప్ర
స్థాతాఖనతి । అభిపర్యగ్నికృతేదేశే ఉల్కుకం నిదధాతినశామిత్రః । తం
దక్షిణేనప్రత్యంచంపశుమవస్థాప్యపృథివ్యాస్సంవృచఃపాహి । తస్యా
ధత్తద్భర్హిరుపాస్యతి । ఉపాకరణయోరన్య తరస్తస్మింత్సంజ్ఞపయ
తి । ప్రత్యభ్రురసముదీచీనపాదమమాయం కృణ్వంతగ్ సంజ్ఞపయత ।
ఉక్వాపరాక్లావరతే ధ్వర్యుర్యజమానః । స్వర్విదసిస్వర్వి త్వాస్వర్
హిస్స మహ్యాగ్న్యః పశుభ్యోలోకవిదసిలోకం విత్వాలోకమహిలో
కం మహ్యాంలోకం పశుభ్యోగాతువిదసిగాతుం విత్వాగాతుమహిగాతుం
మహ్యాంగాతుం పశుభ్యోనాథ విధసినాథం విత్వానాథ మహినాథం

మహ్యంనాదంపశుభ్యః । నవాఉవేతన్మియసేనరిష్యసిదేవాగ్ ఇదేషి
 పదిభిస్సుగేభిః । యత్రయంతి సుకృతోనాపి దుష్కృతస్తత్ర త్వాదే
 వస్సవితాదధాతు । ఆశానాంత్యాశాపాలేభ్యశ్చతుర్భ్యో అమృతే
 భ్యిదంభూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమహవిషావయం । విశ్వాఆశామధు
 నాసగ్ సృజామ్యనమీవాఆపఃషధయోభవంతు । అయంయజమా
 నోమృధోవ్యస్యతామగృభీతాఃపశవస్సంతుసర్వే ఉక్త్వాపరాజ్ఞావ
 త్తతే । యజమానః । నానాప్రాణోయజమానస్య పశునాయజ్ఞోదేవే
 భిస్సహదేవయానః । జీవందేవానామప్యేతుపాథస్సత్యాస్సంతుయజ
 మానస్యకామాః । అధ్వర్యుర్జపతి । యాసామూధశ్చతుర్బిలంమధోః
 పూర్ణంఘృతస్యచ । తానస్సంతుప యస్వతీరస్మిన్తోష్ఠేవయోవృధః ।

ఇహపశవో విశ్వరూపారమంతామస్మిక్ యజ్ఞేవిశ్వవిదో ఘృతాచీః ।
 అగ్నింకులాయ మభిసంవిశానాఅస్మాగ్ అవంతుపయసాఘృతేన ।
 పృషదాజ్యం ద్వయమవేక్షమాణౌ వాగ్యతావాసాతే ధ్వర్యుర్యజ
 మానశ్చ । ఇంద్రస్యభాగస్సువితేదధాతనేమం యజ్ఞంయజమానంచ
 సూరా యోనోద్వేష్ట్యనుతగ్ రవస్వానాగసో యజమానస్య వీరాః ।
 వాశ్యమానేవేక్షేతే । అధపశుప్రాయశ్చిత్తాని । అస్మిన్పశౌవా
 శాదిదోషనిర్హరణార్థం తదుక్తప్రాయశ్చిత్తానికరిష్యే । యదస్యపా
 లేరజసశ్శుక్రిం జ్యోతిరజాయత । తన్నఃపర్షదతిద్విషోగ్నే వైశ్వా
 నర । స్వాహా । అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం । యస్మాద్భీషావాశిష్ఠాస్త
 తోనోఅభయంకృధి । ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యో మృడనమో రుద్రాయ
 మీధుషేస్వాహా । రుద్రాయమీధుషఇదం । యఇదమకస్తస్మై నమ
 స్తస్మైస్వాహా । రుద్రాయమీధుషఇదం । అపఉపన్పృశ్యే । యదస్య
 పారే । యస్మాద్భీషాన్యషదః । యఇదమకః । యదస్యపారే ! యస్మా
 ద్భీషావెపిష్ఠాః । యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాపలా
 ళ్ఘాః । యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాసమజ్ఞానాః ।
 యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషానిమేహసి । యదస్యపా

శి । యస్మాద్భీషాశక్యత్కరోమి । వాశిన్యషదవేపిస్తాః పలాసమశి
మేశక్యత్ । ఆదిర్యదన్యనస్తానాయ ఇదంనాత్యయోర్ద్వయోః య
తపశుర్మాయుమక్యతోరోవాపద్భిరామా తే । అగ్నిర్మాతస్తా దేనసావి
శ్వాన్ముచ త్వగ్వాసస్వాహ । సంజ్ఞప్తే సంజ్ఞప్త హోమంజ
హోతి । అగ్నయఇదం । సంజ్ఞప్త హోమమేతుహుతే ప్రతాప్యేనప్త
క్షశాభేతువపాశ్రివశ్యోన్యప్త మిత్యాహవసీయ ఏవముఖ్యాభిషే క్షీ
ప్రతిపత్న్యనర్వా । నిష్ప్రగ్ రక్షోన్యప్తాః ఘశగ్ సః । శమితారఉపే
తీనయజ్ఞం దేవేభిరిన్వి తం । పా శాత్ప శుం ప్ర ముంచ తు ।
బంధాద్యజ్ఞ ప తిం ప రి । ప పా శ్ర ప ణీ భ్యాం ప శు ము పై
తోధ్వన్యర్యజమానశ్చ ప శోః పా శం ప్ర ముంచ తు । ఆ దితిః
పాశంప్రముమోక్త్యేతన్న మఃపశుధ్యః పశుపతయేకరోమి । సంవేష్ట్య
రశనాంగీ, వాసునిధాయ । ఏకశూలయోపస్సజ్యచాత్వా లఉదన్యతి ।

అరాతీయంతమధరంకరోమి । తతఃప్రతిప్రస్తాతాపత్నీ ముదానయతి
నమస్తతాన । పత్నీదిత్యముపతీష్ఠతే । అనర్వాప్రేహి ఘృతస్య
కుల్యామనుసహ ప్రజయా సహరాయస్సోషేణ । పోచీముదాన
యతి । ఆపోదేవీశ్శుద్ధాయ వశ్శుద్ధాయూయం దేవాగ్ ఊర్వగ్ శు
ద్ధావయంపరివిష్టాః పరివేష్టారోవో భూయాస్స చాత్వాలెపత్నీ
పోవమృశతి । ఋశ్వీజోయజమానశ్చనపత్నీ త్యేకే । అద్భిః పశోస్స
ర్వాన్ప్రాణానాప్యాయయతి । సర్వాణ్యంగన్యధ్వర్యుంభిషించతి । ప
త్నీప్యాయ యశ్యేతద్వావిపరీతం । వాక్తతప్యాయతాం । శమ
ద్భ్యః । వాచం । ప్రాణస్తతప్యాయతాం । శమద్భ్యః । పాణం ।
చక్షుస్తతప్యాయతాం । శమద్భ్యః । చక్షుషీ । శ్రోత్రంతతప్యాయతాం ।
శమద్భ్యః । శ్రోత్రేయాతేప్రాణాంచ్చగ్జగామయా చక్షుర్వాశ్రో
త్రంయత్రైకూరం యదాసితం తతతతప్యాయతాం తత్తవతేన శుంధ
తాం । శమద్భ్యః । హృదయదేశం । నాభిస్తతప్యాయతాం శమద్భ్యః
నాభిం । పాయుస్తతప్యాయతాం శమద్భ్యః । గుదం । మేధ్రం తత్త

స్వయంతాంశమద్భ్యః శుద్ధాశ్వరితాః । తూష్ణింపాదా నేక్కిత్య ।
 మద్భ్యః । పాదాః । శమోషధిభ్యశ్శంపుధివై శమ హూభ్యాం
 భూమ్యాగ్ శేషంసినీయ్య । ఓషధేత్రాయస్త్యై నం ఉపాకరణయో
 రవశిష్టం దక్షిణేన నాభిమంతర్ధాయ స్వధితేమైసగ్ హిగ్ సీః ।
 స్వధితినా పార్శ్వత స్తిర్యగాచ్ఛ్యతి అపఉపస్పృశ్య । బర్ హిషోగ్ గ్ న
 వ్యేన పాణీనాద తే అధమధ్యంయత ఆఛ్యతి । తదుభయతోలోహితేనా
 క్త్వా రక్ష సాంభాగోసి ఉత్తరమపర్ణమవాంతర దేశంవా నిరన్యాపఉప
 స్పృశ్య । రక్షోభ్య ఇదంత । నై నెత్తస్యై నపదాభితిష్ఠతి । ఆవపాయాదర్
 శనాత్ । ఇదమాహాగ్ రక్షోవబాధే । ఇడదమహాగ్ రక్షోధమంత
 మోనయామియోస్మాన్వైస్తి యంచవయంద్విష్ణ ఇదమేనమధమం
 తమోనయామి । ఇషేత్వా । వపాముద్భిద్య । ఘృతేనగ్యాహపృథి
 వీప్రోర్వాథాం । వపయాద్విశూలాంప్రచ్ఛాద్య । ఉజ్జైత్వా । తని
 మోతతవకశూలయోపతృణత్తి । దేవేభ్యఃకల్పస్వ । అభిమంత్ర్యం
 దేవేభ్యశ్శుంధస్వ । అద్భిరవోత్వ । దేవేభ్యశ్శుంభస్వ । స్వధితినా
 వపానింమృజ్య । అచ్ఛిన్నోరాయస్సువీర ఇంద్రాగ్నిభ్యాం త్వాజు
 స్త్వాముత్క్లంతామి । ఉత్క్లంతతి । అపఉపస్పృశ్య । ముష్టినాశ
 మితావప్రోద్ధరణమపిధాయాస్తై ఆవపాయా హూమాత్ । పత్య
 వ్తగ్ రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః । శామితే వ
 పాంప్రతితప్య । నమస్సూర్యస్యసందృశే । ఆదిత్యముపస్థాయ । ఉ
 ర్వంతరిక్షమన్విహి । అభిప్రవ్రజతి । ఉల్ముకైకదేశమాచాయాగ్నిద్రః
 పూర్వః ప్రతిపద్యతే । వపాశ్రపణీపునరన్వా రభతేయజమానః । ఉ
 ల్ముకైకదేశ మాహవనీయే ప్రత్యపిస్సజతి । నిర్దగ్ధగ్ రక్షోనిర్దగ్ధాల
 రాతయః । ఆహవనీయస్యాం తిమేంగా రేవపాం నికూడ్య । అంతరా
 యూపమాహవనీయంచదక్షిణాతిహృత్య । ప్రతిప్రస్థాతేప్రయచ్ఛ
 తి । తాం దక్షిణత ఆసీనః । ప్రతిప్రస్థా తాహవనీయేశ్రపయతి । వా
 యోవీహిస్తాకానాం । బర్ హిషోగ్ మధస్థాద్య పాయాఉపాస్మతి ।

స్వము తేదధిరే హవ్యవాహగ్ శృతంకర్తారముతయజ్ఞయంచ । తి
గ్నే సదక్షస్సతనుర్ హిభూత్వాథహవ్యాజాతవేదోజషస్వస్వాహా ।
స్రువేణవపామభిజాపెచాతి । జాతవేదసఇదం । ప్రాదుర్భూతేషుస్తో
కేషుస్తోకేభ్యోనుబ్రూహి । అలోహిసీగ్ సుశృతాంకృత్వా । య
స్తాత్కాపశుషుప్రవిష్టః । దృగ్ హగాదృగ్ హ । సుపిప్పలాటవధీః
కృధి । దక్షిణస్యాంవేదిశోణ్యాంబర్హిషిష్టక్షాఖాయాంవపాశ్ర
వణీభ్యాగ్ సహసాద్యా । క్రయతాద్వేమాగ్ సి । వపాశ్రవణీప్రహృ
త్యతూష్ణిం నిధాయ । ఇదమింద్రియమయం యజ్ఞోమమాగ్నే పంచ
హూతా । ఘృతవతిశబ్దేజహూపభృతానాదాయదక్షిణాసకృదతి

గ్రింతః । ఆకిశ్రాకివయః । స్వాహాకృతీభ్యఃప్రపేష్య । పృథివీహూతా । స్వాహా
కారాయాగ్నయఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమన
తస్యకించన । ప్రత్యాక్రమ్య । శేషేణశృవామభిఘార్య । పృష

జ్యద్వయమిభిఘారయతి । అధవపాంసోపభృతం । ఆజ్యభాగాయజ
తి । ఆప్యాయతాం । త్రిః । అగ్నయఆజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆప్యాయ
తాందక్షిణాతిక్రమ్యఆకిశ్రాకివయః । అగ్నయఆజ్యస్యప్రపేష్య ।
అగ్నయఇదం । అగ్ని నాయజ్ఞశ్చక్షుష్మానగ్నే రాహం దేవయజ్యయా
చక్షుష్మాన్భూయానం । ప్రత్యాక్రమ్య । పూర్వవదవద్యంత్యంప్రపే
ష్యతి । సోమాయాజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆకిశ్రాకివయః । సోమా
యాజ్యస్యప్రపేష్య । సోమాయేదం । సోమేనయజ్ఞశ్చక్షుష్మాన్దోసమ
స్వాహం దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్భూయానం । ఆప్యాయంతాం ।
స్వాహాదేవేభ్యః । పూర్వంపరివప్యగ్ హూత్వా । దేవేభ్యఇదం । అ
గ్నిర్హూతా । ఆప్యాయతాంజహ్వముపస్తీర్య । స్రువేణహిరణ్యశ
కలమవదాయ కృత్వాన్నంవపాగ్ స్రువేణతూష్ణిం మవదాయ । హిర
ణ్యశకలముపరిష్టాత్కృత్వా । ఆప్యాయతాం । అభిఘారయతి । ఇం
ద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యవపాయామేదసోనుబ్రూహి । ఆకిశ్రాకివయః ।
ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యవపాయామేదసః ప్రపేష్య । జాతవేదోవప

యాగచ్ఛదేవాంత్యగ్ హి హూతాప్రథమోబధూధ । ఘృతేనత్వం
తన్మనోవర్ధ యస్వస్వాహాకృతగ్ హవిరదంతుదేవాస్వాహా । వష
ట్కృతేజు హూతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియారహం
దేవయజ్యయాజేమానం మహిమానం గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య ।
ఆప్యాయంతాః । దేవేభ్యస్వాహా । ఉత్తరంపరివప్యగ్ హుత్వా । దే
వేభ్యః । స్రువేణవపోద్ధరణమభిఘోరయతి । ఉత్తరత స్తిష్ఠన్ప్రతిప్ర
స్థాతాహవనీయేవ పాశపణీప్రహరతి । స్వాహూర్ధ్వనభసంమారు
తంగచ్ఛతం । ఉర్ధ్వనభసేమారుతాయేదం । అథనేభ్యర్చ్యస్సగ్గ్ సా
వేణాభిజహోతిజుహ్వేన । స్వాహా । ప్రజాపతయః । అత్రయ
జమానోవరందదాత్యనద్వాహం । తిస్రోవాధేను

ప్రీత్రోవాదక్షిణాః బ్రహ్మస్త్రిహ్మసి । బ్రథ్నపిన్వస్వే
త్యాది । సమానధారఉత్థోఅక్షీయమాణః । సదాధారపృథివీమం
తరిక్షుదివంచతేనానదుహతి తరాణిమృత్యుం । దక్షిణసద్భ్యఉపహ
ర్తవై । దక్షిణతపతద్రాబ్ధహ్మణాః । అయంవోనద్వానహ్గ్ సంతో
యధాభాగంప్రతిగృహ్ణీత్వాం । తేనప్తదశకృత్వోపాన్య । ఓం ఓం ।
దేవస్యత్వా - రుద్రాయుగామితి ప్రతిగ్రహః । ఉత్తరణఃపరితేతియజ
మానస్సంప్రేష్యతి । సముత్కమ్యసహపత్నీకాః పంచభిశ్చత్వా
లేమార్జయంతే । హుతాయావపాయాం మార్జయిత్వా । ఆపోహి
ష్ఠామయోభువః... ఆపోజనయథాచనః । ఇదమాపః ప్రవహతావ
ద్యంచమలంచయత్ । యద్వాహమభినుద్రోహాయద్వాశేపే అభివృ
ణం । ఆపోమాతస్మాదేన సోదురితాత్పాతు విశ్వతః । నిర్మాముం
చామిశకుథా నిర్మావరుణాదధి । నిర్మాయునస్య పడ్భిశ్చాత్థస్త్వస్మా
ద్దేవకిల్బిషాదధోమనుష్య కిల్బిషాత్ । పశుపురోడాశస్య పాత్రస్గ్ నా
దనాదకర్మపతిపద్యతే । వ్రీహిమయంపశు పురోడాశం నిర్వపతి
ఏకాదశపురోడాశకజాలానిశూర్పాచ ద్వంద్వమితిరాణి ప్రకృతివత్
పురతఃపాత్రంప్రాశిత్రహరణం మేక్షణం మదం త్యగ్ముపవేష ము

త్వవనార్థంచ । నబ్రహ్మవరణం! యజమానవాచయచ్చ । సంవీశేత
 తామిత్యాది నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మిం
 ద్రాగ్ని భ్యాంజప్తః నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది అదిత్యాస్త్రో
 వస్తే దయామింద్రాగ్ని హవ్యగ్ రక్షేధాం । సశూకాయామిత్యా
 ది । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్ని భ్యాం వోజప్తః ప్రో
 తామి । శుంధభ్యమిత్యాది । సర్వాభిరశ్విః ప్రోక్షణం । కృష్ణాజినా
 గానాది । హవిష్కృతావాచం విసృజ్యపశుంవిశాస్తి । హృదయం
 జిహ్వవత్ కాయకృద్వృక్కౌ । సవ్యందోరుభయపార్శ్వే దక్షిణాశ్రోణే
 ద్గుదతృతీయమితి దైవతాని । దక్షిణందోస్సవ్యాశ్రోణేద్గుద తృతీయమితి
 శాఃప్తకృతాని । క్షామానస్త్రిహానం పురితతుం వనిష్టుమమృత్యుమే
 దోజాఘనీమిత్యద్ధదతి । గుదంమానిర్ద్వేషీర్వనిష్టుం మానిర్ద్వేషీరితి
 సంగ్రహేష్యతి । మావిపర్యాస్త్రైత్యర్థోభవతి । హృదయశూలగ్ శాఖా
 పవిత్రముపవేశం కుంభీంచ । నిష్టప్తగ్ రత్నోనిష్టప్తోఘశగ్ నః శామి
 శ్రేష్ఠతీతప్య । ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్చ । ఉప వేషమాదాయ । నిరూ
 ఢంజన్యభయం నిరూఢాస్సేనాభీర్వరీః । శామిత్రాదుదీచోం గా
 రాన్నిరూహ్యా । నబహిః మాత్మశ్శనోఘర్మోసి । భృగూణా మంగిర
 సాంతపసాతప్యస్వ । వసూనాంపవిత్రఃసుసి । దేవస్తాసవితా పునాతు
 వసాఃపవిత్రేణ శతధారేణసుపునా । ఇకాదశకృత్వః । ఉదక్పవిత్రే
 కుంభ్యాంపశుమవధాయ శూలేక్షణీత్యు । హృదయగ్ శామిత్రే
 శ్రవయతి । అవరత్నోదివస్సపత్నమిత్యాది అవహననాది కర్మప్రతి
 పద్యతే । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్ని భ్యాం జప్త
 మధివపామి । ధాన్యమసీత్యాది । కపాలానాముపధానకాలే ప్తాపుప
 ధాయతూష్ణీత్రీణి । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్ని
 భ్యాంజప్తగ్ సంవపామి । పిష్టాన్యత్పూయాన్యాహ యజమాత్పూ
 య । సృవేణాదభ్య ఇత్యాది । ఆప్యలేప బర్హిషి నిసీయ్య । ఘృతా
 గ్రహ్యగ్నిస్తాహ్వయతి దేవయజ్ఞాయై ప్రాశీత్రమాదాయ । ప్రత్యు

ద్భగ్ం రతుఃప్రత్యుష్టాఅరాతయః అనిశితమసిసపత్నతయణం | యా
 పంచణాంపశూనాం | అగ్నేస్తాతేజస్తేన | దివశ్శిల్పం | అయంప్రా
 ణశ్చసానశ్చ ప్రస్తరేకవితే | అపిసృజ్య | ఉద్వాసనకాలే తూష్ణీ
 మభిఘారణం ప్రియేణేత్యాసాదనం | అయంయజ్ఞోమమాగ్నే పంచ
 మాతాపునః పంచమాతా శృతేవాపశౌ | జహ్వముపస్తీర్యే
 త్యాది | ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశ స్యానుబ్రూహి | ఆతిశ్రాతి
 వయః | ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశస్యప్రేష్య | ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం |
 ఇంద్రాగ్నియోరహందేవ యజ్యయేదియ వ్యంన్నాదో భూయా
 నం | ప్రత్యాక్రమ్యసపార్వణ హూమానానానిష్ఠాః | జహ్వముప
 స్తీర్యే త్యాది | అగ్నయేనుబ్రూహి : ఆతిశ్రాతి వయః | అగ్న
 యేప్రేష్య | అగ్నయిదం | అగ్నేరహందేవయజ్య యాయుష్మాన్
 యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాంగమేయం | ప్రత్యాక్రమ్య | ప్రస్తరాదన్యత్ర సృచో
 స్సాదనం | నవైశ్వానరేహవిః | నవిరుజ్యప్రాశిత్రం | నయజమాన
 భాగమిదాంతస్సంతివ్రతే | ఉపహూతాం మైత్రావరుణ వస్తాంభతు
 యిత్యా | పూర్వవత్ప్రస్తరే మాజాయిత్యా | సృవేణవృషదాజ్య
 స్యోపనాత్య | వేదేనోపయమ్య | త్రిఃపృచ్ఛతి | శృతగ్హంవీకిశ్శమి
 తః | శృతం | పూషామాపశుపాఃపాతుప్రథమేభిప్రవజతి | శృతగ్హంవీ
 కిశ్శమితః | శృతం | పూషామాధిపాఃపాతు | అథాధై ద్వితీయ్యం |
 శృతగ్హంవీ కి శ్శమితః | శృతం | పూషామాధిపాఃపాతు | కుం
 భీంప్రాప్యతృతీయ్యం | శూలాత్ప్రవృహ్య హృదయం కుంభ్యామవ
 థాయ | సంతేమనసామ స్సప్రాణేన ప్రాణోజష్టందేవేభ్యో హవ్యం
 ఘృతవత్స్వా హేంద్రాగ్ని భ్యాంత్యా జష్టమభిఘారయామి | పృ
 షదాజ్యేన హృదయ మభిఘారియతి | ఉత్తరతఃపరిక్రమ్యాజ్యేన
 పశుం | యస్త ఆత్మా పశుషు ప్రవిష్టః | స్వాహూష్మణోవ్య
 ధిష్యే | ఉద్యంతఃకాష్మాణ మనుమంత్రయతే | దృగ్హగా దృగ్హ |
 పశుగ్హరం న్సార్వతోహృదయ శూలం ధారయత్యనుప స్పృశ

న్నాత్మానమితరాగ్ శ్చాతరాయాప మాహవనీయః చ దక్షిణాది
 హృత్య । పంచహోత్రాష ఛోత్రావా । దక్షిణస్యాం వెదిశోణ్యా
 మాసాద్య । ఇమాన్దిదియాణ్య మృతానివీర్యాణ్యభిరిందాయ పశ
 వోచికిత్సన్ । తైర్దేవాఅవతోపమామిహేషమూర్జం యశస్సహస్ర
 జస్సనెయగ్ శృతానిమయి శ్రయంతాః । అయంయజ్ఞోమమాగ్నై
 పంచహూతాపునః పంచహూతా । చతస్సుషూప స్తృణితే । జ
 హోషభృతోర్వ సాహోమహావన్యాగ్ సమవత్తథాన్యామితి । జ
 హౌ పభృతోర్ధ్వచాఉపస్తీర్య ఇతరయోస్థాలీగతేనా జ్యేనజహూప
 భృతోర్హిరణ్య శకలమువధాయ । హృదయాద్వృక్యాభ్యాంచ మే
 దోగృహీత్వాన్యత్రనిధాయ । హృదయశ్యాగ్రేవద్యతి । నూభీర్మా
 సంవిక్తాః । బర్హిషిష్లక్షిశాఖాయా మవదానాన్యవద్యంత్రంప్రెష్య
 తి । మనోతామైహాపిహోవదీయ మానస్యాను బ్రూహి । అధద్వితీ
 యం । అధజహ్వాయాఅధవతుసః । యథాకామీతరేషాం యథా
 ధృతందైవతానాం ద్విర్ద్విరవదాయ । జహ్వాందైవతాన్య వధాత్యుప
 భృసావిష్టకృతానాగ్ సక్తిత్సకృత్ । గుదంద్రైధం విభజ్య । స్థవిమ
 దుపయద్యోనిధాయ । మధ్యమంద్రైధం విభజ్య । దైవతేష్వవద
 థాత్యణిమత్సోవిష్టకృతేషు । గుదమవధాయ ప్రత్యభిఘార్య । యద
 వదానానితేవద్యన్ । త్రైధామేధావద్యతి । ద్విభాగగ్నృచోన్మతీ
 యగ్ సమవత్తథాన్యామితి । యూపే మేదోవధాయ । మేదసాస్రూచా
 ప్రావృత్యహిరణ్య శకలముపరిష్టాత్కృత్వా । ఆప్యాయతాం । అభి
 ఘారయతి । సమవత్తథాన్యాగ్ షడాద్యానీడామవద్యతి । వనిష్ఠుగ్ం
 సప్తమషఛోభ్య వాపనిష్టోస్సప్త మాదనస్థిభిరిడాం వర్ధయంతి । క్లో
 మానంష్ఠీహానం పురితతుమిత్యన్యవధాయ । యూష్ణోపసిచ్యాభిఘార
 యతి । అపాఃత్వేషధీనాగ్ రసంగృహ్లామి । వసాహోమహావన్యాం
 వసాహోమం గృహ్లాతి । న్యధితినాసవ్యేన ధారాంచినత్తి । హస్త
 యూరపడిపస్పృశ్య । తూష్ణీమభిఘార్య । శ్రీరస్యగ్నిస్తా । శీరాతా

వసన్మరిణన్ । పార్శ్వేనవసా హూమంప్రయశాతి । వాతస్యతా
 ద్రజ్యైపూజ్యోరగ్గ్ హ్యులసామోషధీనాగ్ రోహిష్యే । తేనై నాశ్చ
 ధాయా । స్వధితినావాప్రయశాతి స్వధితినాపీదధాతీత్యేక । అధయ
 న్నశీగోవద్యతి । నాగ్ ఘయోర్ణాణ్ణాకస్య నాపరసన్ధ్యోరనవదాని
 యానితానిశ్చ తైస్సం విధాయనకమృశతి । ఛాద్రీః ప్రాణోఅంగేఅం
 గేనిదేధ్యదైంద్రోపానో అంగే అంగేవిభోభువద్దేవ త్వష్టర్భూరితేనగ్
 సమేతువిషురూపాయత్థ్న లక్ష్మోణోభవథదేవత్రా యంతమవసేసఖా
 యోనుత్వామాతాపితరోమదంతు । సమృశతి । అధవావిషాప్రచర
 తి । ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యహవిషోనుబ్రూహి । ఆకిశాకివయ ।
 ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యహవిషఃప్రేష్య । యాజ్ఞాయార్థచ్చే । ప్ర
 తిప్రస్థాతావసా హూమంజుహూతి । ఘృతంఘృతపావానః పిబత
 వసాంవసపావానః పిబతాంతరిక్షస్య హవిరసిస్వాహాత్వాం తరిక్షాయ
 స్వాహా । అంతరిక్షాయేదం । ఉద్రేకేణదిశః ప్రదిశఇతిప్రతిదిశంజు
 హూతిమధ్యే పంచమేనప్రాంచ ముత్తమగ్ సగ్ స్థాప్య । సమోది
 గ్భ్యిత్వత్వపశిష్టతే దిశస్వాహా । దిగ్భ్యిత్వదం । ప్రదిశస్వాహా । ప్రది
 గ్భ్యిత్వదం । ఆదిశస్వాహా । ఆదిగ్భ్యిత్వదం । విదిశస్వాహా । విదిగ్భ్యిత్వ
 దం । ఉద్దిశస్వాహా । ఉద్దిగ్భ్యిత్వదం । స్వాహాదిగ్భ్యః । దిగ్భ్యిత్వదం । స
 మోదిగ్భ్యః । ఉపతిష్ఠతే ఐషట్కృతేజుహూతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యా
 మిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహం దేవయజ్యయా జేమానంమహిమానం
 గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య । నారిష్ఠ హూమాస్తువసస్స తేఃప్రాక్ ।
 దశ తేతమవఇత్యాది । నారిష్ఠాగ్ హూత్వా । జుహ్వముపస్తీర్య । స
 కృత్ప్రపదాజ్యస్యోప హత్వద్విరభిఘార్య । వసస్సతయేనుబ్రూహి ।
 ఆకిశాకివయ । వసస్సతయేప్రేష్య । వసస్సతయేత్వదం । వసస్స తేర
 రహందేవయజ్యయాయుష్మాన్ యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాంగమేయం । తత్రస్థవి
 ష । ఉపర్యాపావనీయేజుహ్వమా వభృతానివిహర్యస్యం నాహా । అ
 గ్నయేస్సిష్టకృతేనుబ్రూహి । అగ్నయేస్సిష్టకృతేప్రేష్య । అగ్నయే

స్వీష్టకృతశిష్యం అగ్నేష్విష్టకృతోహ జేవయజ్యయా యుష్మాన్ యజ్ఞేష
ప్రతిష్ఠాంగమేయం ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వామహసీయ | వైశ్వానరేహ
విః | ఆయతనసుచాసాదయిత్వా | అతేదాయానిర్వదానమేకేన
నూనునంతి | పర్యాజనాద్య వాంత రేదామవద్యతి | మేదసాపస్తీ
ర్య | మేదసాభీఘారయతి | ఉపహూతా మైత్రావరుణషష్ఠాభక్ష
యంతి | ప్రతిప్రస్థాతానప్తమః | వనిష్టుమగ్నీధే | వడవత్తమగ్ం
సాపాదయత్యున్యుద్ధిగ్ం హోత్రేహరణిమూర్జనాంతే | అగ్నీదాప
యజానతగారానా హరోపయష్టుతువసీద | బ్రహ్మన్విష్ఠాస్యామస్సమి
ద్ధమాదాయాగ్నీత్పరిధీగ్ శ్చాగ్నించనకృత్స్పంమృడ్ధి | అగ్నీధాదౌ
పయజానం గారానాహరతి | హూతీయిడపయజతి | శామిత్రాం

నిరూధపశుబంధఉత్తరస్యాం వెదిశోక్త్యాం గుదకాండ మేకాదశధా
తిర్యక్స్థిత్యా | అసంభిందన్న పర్యావర్త యన్ననూయాజానాంవష
ట్కుతేవఘట్కుత వృక్షకం గుదకాండ | ప్రతిప్రస్థాతాహస్తేవేవజ
హూతి | సముద్రంగచ్ఛస్వాహేత్యైతైః ప్రతిమంత్రం | బ్రహ్మ |
జేవసవిత రేత తేత్యాది | అధ్వర్యుః | పృషదాజ్యంజహ్వామాసీయ |
పృషదాజ్యహవి ముపభృతంకృత్వా తేనైకాదశానూయాజానుయ
జతిదేవేభ్యః ప్రేష్యేతిప్రధమగ్ం సప్రేష్యతి | ప్రేష్యప్రేష్యేత
రాతాతాయజమానః ప్రాకృతైరనుమంత్రయతే | ప్రధమేనాగ్ం
శచ్చతురోదశమంచ | ద్వితీయేనప్రాగ్వనస్పతేరుత్తమేనశేషముత్తర
యోర్వికారే పూభాహూతారచోదయ హోధ్వర్యుర్మైత్రావరు
ణశ్చయజయజేతి | దేవా యజ్ఞేషామేగ్నయజదం | సముద్రాయేదం |
బర్హిషోహంజేవయజ్యయాప్రజావాన్భూయాసం | దేవిభ్యోద్వా
రోభ్యగ్నయజదం | అంతరిక్షాయేదం | ద్వారామహంజేవయజ్యయాప్ర
జావాన్భూయాసం | దేవిభ్యాముషాసానక్తాభ్యామగ్నయజదం | దేవా
యసవిత్రిజదం | ఉషాసానక్తరూరహందేవయజ్యయాప్రజావాన్భూ
యాసం | దేవిభ్యాం జోష్ఠీభ్యామగ్నయజదం | హూరాత్రాభ్యా

మీదం । దైవ్యయోగోజ్జ్వల్యయోరహం దేవయజ్య యాప్రజావానూభ
యాసం । దేవీఊరాహుతి భ్యామగ్నయథిదం । మిత్రావరుణభ్యా
మీదం । ఊరాహుత్యో తహం దేవయజ్యయాపసు మానూభయాసం ।
దైవీభ్యాగ్ంహోత్యభామగ్నయథిదం । సోమా యేదం । దైవ్యోర్ హూ
త్రోరహం దేవయజ్యయాపసు మానూభయాసం । దైవీభ్యస్తీసృభ్య స్తి
సృభ్యోగ్నయథిదం । యజ్ఞయేదం । తిస్సణాంతిస్సణాంతి దైవీనామహం దే
వయజ్యయాపసు మానూభయాసం । దేవాయనరాశగ్ సాయాగ్నయ
థిదం । ఛందోభ్యథిదం । నరాశగ్ సస్యాహం దేవయజ్య యాపసు
మానూభయాసం । దేవాయనస్పతయేగ్నయథిదం । ద్యావాపృథివీ
భ్యామీదం । వనస్పతేరహం దేవయజ్య యాయుష్మాన్ యజ్ఞేన ప్ర
తిష్ఠాంగమేయం । దేవాయబ్ హిషో వారితీనామగ్నయథిదం । నభో
సేదివ్యా యేదం । బర్హిషో వారితీనామహం దేవయజ్యయాప్రజావా
నూభయాసం । దేవాయాగ్నయేస్విష్టకృతథిదం । అగ్నయేవైశ్వాన
రా యేదం । అగ్నేస్విష్టకృతోహం దేవయజ్యయాయుష్మాన్ యజ్ఞేన
ప్రతిష్ఠాంగమేయం । ప్రతిప్రస్థాతా సర్వాణిహుత్యా అదభ్యస్త్యైష
దీభ్యః । బర్హిషి లే వం ని మ్ము జ్య । మ నో మే
హర్దియచ్ఛతనూంత్యచంపుత్రం నస్తారమశీయా । జపతి । అధ్వర్యుః ।
ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వాగ్ం స్వరమవధాయానూయూజాం తేజహూ
తి । ద్యాంతేధూమోగచ్ఛత్యం తరిక్షమర్చిః । పృథివీం భస్మనాపు
ణస్వస్వాహా । స్వరవథిదం । ఆయతనేస్రుచో సాదయిత్యా । వాజవతీ
భ్యామిత్యాది । జహూద్వయస్యోపభృద్వయస్వ । ఉద్యమనాదిప
రిధ్యం జనంజహ్వైవ । అక్షగ్రిహణాథిత్యావృత్తిః । సమానమాప్ర
త్యాశ్రావణాన్ధూక్తవాకః ప్రేషోనువిక్రయతే । తంమైత్రావరుణో
యాదగ్ని మద్యహూతారమవృణోతేతి । అగ్నయథిదం । అగ్నేరహ
ముజ్జితమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహము-షం । ఇం
ద్రాగ్ని భ్యామీదం । ఇంద్రాగ్నియోరహము జ్జితమనూజ్జేషం । వన

స్మృతయథదం । వనసకితేరహముజ్జతిం । దేవేభ్యఅజ్యపేభ్యఉత్యాడి ।
 ధ్రువావర్జచత్రసుభిఃస్సగ్గ్నావహూమః । పరిధీనభిజహూతి ।
 అగ్నేర్వోపన్న గృహస్యనదసినదయామి నుమ్నా యసుమ్నినీస్సు
 మ్మేమాధత । ధురిధుక్యాపాత । తక్షణేన విహరంజాఘనీగ్ హృ
 త్యా । తాయాపత్ని స్సాయాజయంత్యా జ్యేనసోమస్త్వష్టరాకావి
 స్త్వ । ఉత్తానామైహాఘస్త్వదేవానాంపత్ని భ్యోవద్యతి । నీచ్యాగ్న
 యే గృహపతయే । ఉత్తానామైహూతేహమవద్యతి । నీచ్యాగ్నీ
 థే । తాంపత్న్యైవ్రవయచ్ఛతి । తాగ్ సాధ్వర్యవేన్యస్మైవాబ్రాహ్మ
 ణాయ । బాహుగ్ం శమిత్రేవగ్ంసబ్రాహ్మణాయ । నపిష్టలేపఘ
 తీకరణహూమా । యాసరస్వతీత్యత్యాది । నపూర్ణపాత్రనినయనం ।

తూష్టింపుష్టిమతీపశుమ తీవజా వతీగృహమేధినీ భూయానం । య
 థేతమాహవసీయమిత్యాది । ప్రాయశ్చిత్తాంతే । యజ్ఞయజ్ఞంగచ్ఛేతి
 త్రీణినమిష్టయజ్ఞాగ్ంషిజహూతి । యజ్ఞయజ్ఞం గచ్ఛయజ్ఞపతింగ
 చ్ఛస్వాంయోనిం గచ్ఛస్వాహ । యజ్ఞయేదం । ఏష తేయయజ్ఞో
 యజ్ఞపతే సహసూక్తాకస్సునీరస్వాహ । యజ్ఞపతయథదం । దేవా
 గాతువిదత్యాది । అభిస్తుణీహి । ప్రణీతానినయనం యగదేవామ
 నుపేషు । యానిఘర్మేఅనుపస్పృశన్ చౌదయశూలముదబ్ధరేత్యా
 సంచరేపడిపనినీయ । శుష్కార్ద్రయోస్సంధావుద్వాసయతి । శుగ
 సితంపాస్మానమభిశోచయోస్మాద్వేష్టియంచ వయంద్విష్మః । సుమి
 త్రాః ఆపటవధయస్సంతుదుర్మితాస్తస్మైభూయాసుర్వోస్మాద్వేష్టి
 యంచవయంద్విష్మః । తస్మిగ్ శ్చత్వాలేసహపత్ని కామార్జయంతే
 థామ్నోథాన్మోరాజన్నితో వరుణనోముంచ యదాపోఆఘ్నియావ
 రుణేతిశపామహేతతో వరుణనోముంచ । ఉదుత్తమం వరుణపాశమ
 న్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రద్ధాయ ! అధావయ నూదిత్యవ్రతేత
 వానాగసోఅదితయేస్వామ ఆదిత్యముపస్థాయ । ఏధోస్యేధిషీమహి ।
 సమిదసి । తేజోసి తేజోమయిధేహి । ఆహవసీయే సమిథఅథాయ !

అపోలద్యా న్వచారిషగ్ం రసేవనమస్పృక్ష్మహి । పయస్వాగ్ అగ్న
 ఆగమంతంమాసగ్ నృజవర్చసా । ఉపకీష్మంతే । బ్రహ్మ । అయా
 డగ్నిరిత్యాది । యజమానోవిష్ణ్వతిక్రమాదిగోమజ్జపాంతే ! నమస్వ
 రుభ్యస్సన్నాన్నావగాత । వశాచ్చద్వఘ్వాన్నంభూయాసం । శృంగాణీ
 వెచ్చుంగిణాగ్ సదదృశిరే । చమాలవంతస్వరవః పృథివ్యాతేదే
 వాసస్వరవస్వస్థివాగ్ సః । నమస్సఖిభ్యస్సన్నాన్నావగాత । ఆశా
 సాసస్సువీర్యగ్ం రాయస్పృష్గ్ స్వశ్శియం । బృహస్పతినారాయా
 న్వగాకృతోమహ్యంయజమానాయకీష్ట । యూపముపస్థాయ । య
 జ్జశేచమత్తతిజపతి । వృష్టిరసివృశ్చ మేపాప్నాన మృతాత్ఫత్సత్యముపా
 గాం । బ్రాహ్మణాగ్ సర్పయతవై । అగ్నేనయేత్యాది । పాజహి
 తగ్ సమారోప్య దేవయజనంగచ్ఛతి । సమాప్తోనిరూఢపశుబంధః ।
 హరిః । ఓంతత్సత్ ।

ఓ బ్రహ్మర్పణమస్తు.

శ్రౌతకాండే ఆధానపంచక స్సమాప్తః.

యాజుష శ్రౌతస్మార్తాను క్రమణికాయాం

యాజుష శ్రౌతస్మార్తాను క్రమణికాయాం

ప్రథమభాగస్సమాప్తః

గుంటూరునివాసులైన బ్రహ్మకీ వ్యాకరణం ప్రసాదశ్రౌతిగారిసహాయముచేత ఆధా
 నపంచకం యిందుముద్రింపబడినది వారివంశమును పరమేశ్వరుడగురక్షించుగాత.

యాజుషశ్రౌతస్తార్తానుక్రమణికాయాం

ద్వితీయభాగప్రారంభః.

అథ ద్వితీయభాగ ప్రారంభః.

అథ సవగ్రహారాధనమ్.

మధ్యేవర్తులమండలమాదిత్యాయ । ఆశ్నేయ్యాంచతురశ్రగ్ం
 సోమాయ । దక్షిణేతికోణమంగారకాయ । ఈశాన్యాంబాణాకారం
 బుధాయ । ఉత్తరేదీర్ఘచతురశ్రంబృహస్పతయే । ప్రాక్షంచకోణగ్ం
 శుక్రాయ । పశ్చిమేధనురాకారగ్ం శనైశ్చరాయ । నైరృత్యాంశూర్వా
 కారంరాహవే । వాయువ్యాంధ్వజాకారంకేతవే । అర్కసమిధమాది
 త్యాయ । పాలాశగ్ంసోమాయ । ఖాదిరమంగాకాయ । ఆపామార్గం
 బుధాయ । అశ్వత్థంబృహస్పతయే । ఔదుంబరగ్ం శుక్రాయ । శమీగ్ం
 శనైశ్చరాయ । రాహవేదూర్వాః । కేతవేకుశాః । ఆ(సత్యేనా)క్రృష్ణే
 వాగ్నిందూతం కదుద్వా యేత్యాదిత్యాయ ॥ ఆప్యాయ స్వాపుమే
 కారీమిమా యేతి సోమాయ ॥ అగ్నిర్హుధాక సోమనా పృథివీ తే
 త్రస్యపతినావయ మిత్యంగారకాయ ॥ ఉద్బుధ్యస్వాగ్నేదంవిష్ణుస్సహ
 స్రశీర్షా పురుష ఇతిబుధాయ ॥ బృహస్పతే బ్రహ్మజజ్ఞాన మింద్రంవోవి
 శ్వత్తన్నరీతి బృహస్పతయే ॥ శుక్రం తేఅన్య దింద్రాణీంద్ర మరత్య
 శుక్రాయ । శమగ్నిర్త్యమాయ । ప్రహుతేనేతిశనైశ్చరాయ । కయా

నశ్చిత్ర ఆయంగార్మ మోలస్తున ర్భృత్యతిరావావే॥ కేతుఃక్షృణ్వా
 పచితచిత్రం బ్రహ్మదేవావామితి కేతవే॥

గృహస్య ఈశానదిగ్భాగే గ్రహరాధనంకుర్యాత్॥ నూతన
 వస్త్రద్వయేన మంతపద్వయమాసాద్య॥ తస్యోపరి యథాశక్తితండు
 లాన్నిక్షీప్య॥ తత్రతామనిర్మితకలశద్వయం నిధాయ॥ తత్ప్రపంచ
 పల్లవానినారికేళాదిఫలపుష్పాదికలశేనిధాయ॥ నూతనవస్త్రేణావేష్ట్య॥
 నక్షత్రపతిమ- సువర్ణము. } ఈమాఁడు ప్రతిమలుమాత్రమున
 సూర్యపతిమ- సువర్ణము. } వగ్రహరాధనమునకు ముఖ్యముగా నుం
 చంద్రపతిమ- వెండి. } డవలయును

ఆచమ్య-ఏవంగుణ...శుభతిథౌ...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదీనాం
 నవానాం గ్రహాణాం మధ్యే యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేషు స్థితాః తేషాం
 గ్రహాణాం అనుకూలత్వసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహః శుభస్థానేషు స్థితాః
 తేషాం గ్రహాణాం అత్యంతశుభఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యుపరిహార
 ద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదినవగ్రహదే
 వతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం నవగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం నవగ్రహ
 మంతపారాధనాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ తదంగ త్వేనప్రతిమాశోధనంకరి
 ష్యే॥ శ్లో॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరైః శిర్కారేణఫలైస్సహ॥ పక్వైశ్చనంక్షకు
 ర్వితప్రతిమాం శోధయేత్తతః॥ మంత్రః॥ ఆప్యాయస్త్వ సమేతు తేవి
 శ్వతస్సామవస్థేయం భవావాదస్య సంగ్రహే॥ దధికావణ్ణో అకారి
 షంజష్టారశ్వస్యనాజినః॥ సురభివోముఖా కర్తృత్పదా ఆయుగ్గంషి
 తారిషత్॥ శుక్రమస్తిజ్యోతిరస్తి తేజోఽసిదేవోన స్సవితో తునాత్వ
 చ్చిద్రేణ ప్రవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః॥ మధువాతా ఋణాయ
 తేమధుక్షరంతి సింధవః॥ మాధ్వీర్నస్సౌత్వోషధీః॥ మధున క్తము

తావ సి మధుమత్సార్థివగ్ంరజః । మధుజ్యోతిస్తనఃపితా । మధు
 మాన్వోవనస్సతిర్మధు మాగ్ంలస్సు సూర్యః । మాధ్వీగ్గావోభనం
 తునః॥ తాశ్శర్కరాలభనః తచ్ఛర్కరాణాగ్ం శర్కరత్వం వజ్రో
 వైశర్కరాఃపశుర్గ్ని ర్యచ్ఛర్కరాభిర్గ్నిం పరిమినోతి వజ్రేణైవ
 స్సైప్రశూన్పరిగృహ్ణతి తస్మాద్వజ్రేణపశనః పరిగృహీతాస్తస్మాత్సే
 యానస్థేయ ప్రానోపహరతేతిస్తప్తాభిః పశుకామస్య॥ ఓం ఆప్రోహి
 ష్మామయోభవస్తాన ఉజ్జ్వేదధాతనః । మహేరణాయ చక్షుసే । యోవ
 శ్చివతమోరస్తస్త్వభాజయతేహనః॥ ఉత్తరీవమూతరః । తస్మాల
 రంగమామవో యస్త్వక్షయాయజన్వథ । ఆపోజనయథా చనః॥ ఇతి
 వంచామృతేన శుద్ధోదకేన క్రత్యౌశ్య॥ ఓం గ్రణానాంత్యా...నాదనం॥
 గణాధిపతిమా—మి॥ ... పూర్వోక్తప్రకారేణ సత్తతేనా మధిదే
 వతాం ప్రత్యధిదేవతా మావాహ్య॥ ...

శ్లో॥ సూర్యారిష్టేతునంప్రాప్తై సూర్యపూజాంచకారదేత్ ।

సూర్యధ్యానంప్రవత్సౌమి ఆస్మిషీడ్వోపశాంతయే॥

౧। ఆకృష్టే నేత్యస్యమంత్రస్య । హిరణ్యస్తూపః ఋషిః । సతాదే
 వతా । త్రిష్టుప్తందః యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత
 సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే సూర్యగ్రహరాధనేనియోగః॥

శ్లో॥ వేదీమధ్యే లలితమలేకర్ణి కాయాంరథస్థ । స్సప్తాశ్వోఽర్కో
 ఽరుణాదివపుస్స ప్రరజ్జర్ద్విభావః॥ గోత్రేరమ్యేబహువిధగుణైకా
 శ్చివాశ్చేప్రసూతః । కాళింగాభ్యేవిషయజనితః ప్రాజ్ఞుఖావద్భవాస్త॥
 పద్మాభినావద్భుకరోద్విభావః॥ పద్మద్యుతిస్సప్తతురంగవాహః॥ దివా
 శ్లో॥ కవచు కిరీటీ । మయిప్రసాదంవిదధాతుదేవ॥ ఆత్మప్యైవరజస్తా

వర్తమానోనివేశయాన్నమృతంమర్త్యంచ । హిరణ్యయేననవితారధే
 నాదేనోయాతిభువనానిపశ్యత్ ॥ ఓంభూద్భవస్సువః । సూర్యగ్రహ
 హగచ్ఛసూర్యగ్రహం రక్తవర్ణం రక్తగంధం రక్తపుష్పం రక్తమా
 ల్యాంబరధరంరక్తచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాది శోభితదివ్యరథసయామా
 థం మేనుప్రదక్షిణీకుర్వాణం ప్రాజ్ఞుఖంపద్మాననస్థాద్విభుజానస్తా
 శ్వంసప్తరజ్జంకళింగదేశాధిపతిం । కాశ్యపసగోత్రప్రథవసంవత్సర
 మాఖశుక్లసప్తమ్యాంకృత్తికానక్షత్రేజాతంసింహరాశ్యధిపతిం । భా
 నువారప్రయుక్తంకీరీటినం సుఖాసీనంపత్నీపుత్రపరివారసమేతంగ్ర
 హమండలే క్షవిష్టనుస్థిన్నధికరణేమధ్యే వతులాలాకారమండలేసూ
 ర్యగ్రహమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥ అగ్నిందూతంవృ
 ణీనుహైహోతారంవిశ్వవేదసంఅన్యయజ్ఞస్యస్తుకతుం । సూర్యగ్రహ
 ధిదేవతాంఅగ్నింసాంగంసాయుధంసనాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివా
 రసమేతంసూర్యగ్రహస్యదక్షిణతః అగ్నిమావాహయామిస్థాపయా
 మిపూజయామి॥ కద్రువాయప్రచేతసేమీధుష్టమాయతఃస్వసే । వో
 చెదుశంతమగ్ంహృదే । సూర్యగ్రహప్రత్యధిదేవతాంగుద్రం సాంగం
 సాయుధంసనాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతంసూర్యగ్రహ
 స్యక్షత్రతఃకుద్రమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి ।

శ్లో॥ చంద్రాద్భిషేతునంప్రాప్తేచంద్రపూజాంచకారయేత్ ।

చంద్రధ్యానం ప్రవత్స్యామి మనఃపీఠోపశాంతయే ।

౨॥ ఆప్యాయస్వేత్యస్యమంత్రస్య । గౌతమఋషిః । చంద్రోదేవ
 తా । గాయత్రీచ్ఛందః । యజమాన్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహి
 తచంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేచంద్రగ్రహారాధనేవినియోగః॥ ఆగ్నేయ
 భాగేనరథోదశాశ్వశ్చత్రేయజోయామునదేశజశ్చ । పృథ్వీజ్ఞుఖస్థ
 శ్చతురశ్రపీఠేగవాధరాంగోహిమవత్స్వభావః॥ శ్వేతాంబరశ్శ్వేతవ

పు: కిరీటీ శ్వేతద్యుతి ర్దండధరోద్విబాహు:॥ చంద్రోఽమృతాత్మావర
 ద: కిరీటీ శ్రేయాంసి మహ్యం విదధాతు దేవ: । అప్యాయస్త్వసమేతు
 తేవిశ్వతస్సామృతవృష్టియ:॥ భవావాజస్యసంగధేః ఓంభూర్భువస్సువ:
 చంద్రగ్రహేహగచ్ఛ । చంద్రగ్రహం శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపు
 ష్పం శ్వేతమాల్యాంబరధరిం శ్వేతచ్ఛత్రాభ్యంజరధపతాకాదిశోభితండి
 వ్యరథసమారూఢం మేఘం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం దశాశ్వరథవాహనం
 ప్రత్యక్షుఖిద్విభుజం, దండధర , యామునదేశాధిపతిః॥ అత్రేయసగో
 త్రంసామ్యసంవత్సరేకార్తీకమాసే శుక్లపక్షేదశమ్యాం ఉత్తరాభా
 ద్యానక్షత్రేజాతం కర్కటకరాశ్యధిపతిమేషిందువానరప్రయుక్తంకిరీటి
 వంసుఖాసీనంపత్నీపుత్రిపరివారసమేతంగ్రహమండలేప్రవిష్టమస్మిన్న
 ధికరణేసూర్యగ్రహన్యాఽగ్నేయదిగ్భాగే సమచతురశ్రమండలేచం
 ద్రగ్రహమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥ అప్పుమైసామో
 అబ్రవీ దంతర్విశ్వానిభేక్షహ । అగ్నించవిశ్వశంభువ మాపశ్వ
 విశ్వభేషజీ: । చంద్రగ్రహాధిదేవతా అప: సాంగా: సాయుధా:
 సనాహనా: సశక్తిపుత్రి పరివారసమేతా: చంద్రగ్రహస్య
 దక్షిణత: అప: ఆవాయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥
 గౌరీ మిమామ సలిలాని తక్షత్యేకపదీ ద్విపదీ సాచతుష్ప
 దీ । అష్టాపదీ నవపదీ బహుప్రదీ సహస్రాక్షరా పరమే వ్యోమన్ ।
 చంద్రగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాంగౌరీసాంగాసాయుధాం సనాహనాం
 సశక్తిపుత్రిపరివారసమేతాం చంద్రగ్రహస్యాత్తరత: గౌరీమా
 వాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ కుజార్చితేతు సంప్రాప్తే కుజపూజాచకారయేత్ ।
 కుజధ్యానం ప్రవక్ష్యామి రోగపిషోపశాంతయేత్ ।

31 అగ్నిర్ముఖేత్యన్య మత్రన్య విరూపముషిః అంగారక
 గ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్చందః యజమాన. స్యాధిదేవతా ప్రత్యక్ష
 దేవతాసహితాంగారక గ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే అంగారక గ్రహరాధ
 నేవినియోగః॥ శ్లో॥ యామ్యేగదాశక్తిధరశ్చశూలీ వరప్రదోయా
 మ్యముఖోఽతిరిక్తః । కుజస్త్వవతీవిషయ స్త్రికోణస్తస్మిన్ భర
 ద్వాజకులేహసూతః ॥ రకాంబరోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో
 మేషగమోగదాభృతః । ధరాసుతశ్చక్తిధరశ్చశూలీనదా
 మమస్యాద్వరదఃప్రశాంతః ॥ ఓం అగ్నిర్ముర్ధాదివః కకుత్స్త్వ
 తిః పృథివ్యాఅయం । అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జన్వతిః ఓంభూ....
 వః । అంగారకగ్రహేహగచ్ఛ । అంగారకగ్రహం రక్తవర్ణం
 రక్తగంధం రక్తపుష్పం । రక్తమాల్యాం బరధరం రక్తచ్ఛత్రీధి
 జరధపతాకాదిశోభితం । దివ్యరథ సమారూఢం । మేరుం పరిదత్తు
 కుర్వాణం మేషనాహనం దక్షిణాభిముఖం చతుర్భుజం గదాశూలశ
 క్తిధరం అవన్తిదేశాధిపతిం భారద్వాజసగోత్రం రాత్రుననామసంవత్స
 రే ఆషాఢమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం మృగశీర్షానక్షత్రజేజాతం మే
 షవృశ్చికరాశ్యాధిపతిం । భౌమవాసరప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం
 పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణసూ
 ర్యగ్రహస్యదక్షిణదిగ్భాగే త్రికోణాకారమండలే అంగారకగ్రహమవా
 హయామి స్థాపయామి పూజయామి । స్తోత్రాపృథివిభవానృక్షరానివే
 శనీయచ్ఛానశ్శర్మస్తప్రధాః అంగారకగ్రహాధిదేవతాం పృథివీంసాం
 గాం సాయుధాంసపాహనాంసశక్తిపుత్రపరివారసమేతాం అంగారక
 గ్రహస్య దక్షిణతః పృథివీమా ... మి । తేత్త్రాధినా వయ
 గ్ం హితేనవ జమామసిగా మశ్వంపావయిత్వా మృదాతీన్మ
 శే॥ అంగారకగ్రహప్రత్యధిదేవతాం తేత్రసాలకం సాంగం సాయు

ధంసవాహనం నశక్తిపత్నిపుత్రపరివారసమేతం | అంగారక గ్రహా
స్యోత్తరతః క్షేత్రపాలకం మావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి |

శ్లో॥ బుధార్చితేతు సంప్రాప్తేబుధపూజాంచకారయేత్ |

బుధధ్యానం ప్రజ్ఞత్యోమి బుద్ధిపీడోపశాంతయే |

౪॥ ఉద్బుద్ధ్య స్వేత్యన్యమస్త్రన్య నారాయణఋషిః | బుధ
గ్రహాదేవతా త్రిష్టుప్త-దః | యజమానస్యాధిదేవతాప్రత్యధిదే
వతాసహితబుధగ్రహప్రసాద సిద్ధ్యర్థే బుధగ్రహరాధనే వినియో
గః | శ్లో॥ ఉదబ్బుభోమాగధజో హరిస్థశ్చాత్రేయ గోత్రశ్శర మండ
లస్థః | సఖిద్గచర్మోరుగదాధరోజ్ఞస్త్రీశానభాగే వరదస్సుపీః |
పీతాంబరః పీతవపుఃకిరీటీ చతుర్భుజో దండధరిశ్చ సామ్యః | చర్మా
సిద్ధ్యోమసుతస్సుమేరు స్పింహాధిరూఢో వరదోబుధశ్చ | ఉద్బుద్ధ్య
స్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తే సగంస్యజేథా మయంచ |
పుంక్షత్రిణ్యగ్న్స్తాప్తితరంయువాన మన్వాతాగ్ంస్తీ త్వయితంతుమే
తం | ఓంభూ-వః | బుధగ్రహేహగచ్ఛ | బుధగ్రహం పీతవర్ణం పీత
గంధం పీతపుష్పం పీతమాల్యాంబరధరం పీతచ్ఛత్రధ్వజరథ పతా
కాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుప్రదక్షిణీకుర్వాణః | సింహ
వాహనం | ఉదబ్బుభూమగధదేశాధిపతిం | చతుర్భుజం | ఖడ్గచర్మాంబర
ధరం | ఆత్రేయసగోత్రం | ఆగీరసనామసంవత్సరేమాగ్నిశీర్షమాసేశు
క్షపక్షేనస్తమ్యాపూర్వాభాద్రాపక్షతేజాతం | కన్యాయుగున గాశ్వా
ధిపతిం | సామ్యవాసరప్రయుక్తం | కిరీటినంసుఖాసీనం | పత్నిపుత్రపరి
వారసమేతం | గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహ
స్వేశానదిగాగ్నిశోణాకారమండలే బుధగ్రహ మావాహయామి
స్థాపయామి పూజయామి | ఇనంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేథా నిదధేప్రదం |

సాయుధంసవాహనం సశక్తిపత్నీ పుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహ
 స్యదక్షిణతః విష్ణుమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి సహ
 స్రశీర్షా + ద్దశాంగులం ॥ బుధగ్రహ పృత్యధిదైవతం నారాయ
 ణం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీ పుత్రపరివార సమే
 తంబుధగ్రహస్య ఉత్తరతః నారాయణమావాహయామి ...మి॥

శ్లో॥ గుర్వరిష్టే తు సంప్రాప్తే గురుపూజాంచకారయేత్ ।

గురుధ్యానంప్రవక్ష్యామి పుత్రపీఠోపశాంతయే॥

గీ॥ బృహస్పతే అతియదర్శ్యే త్యస్య మత్త్రస్య! గృత్స్నమ
 దముషిః । బృహస్పతిగ్రహా దేవతాత్రిష్టుప్చండః । యజమాన
 స్యాధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాసహితబృహస్పతిగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేబృ
 హస్పతిగ్రహరాధనేపనియోగః ॥ శ్లో॥ సామ్యేసుదీర్ఘచతురశ్రపీఠేరథే
 క్తిరాఃపూర్వముఖస్వభావః । దండాక్షమాలా జలపాత్రధారీసింధ్యా
 ఖ్యదేశేవరదస్సురేశః । కనకాంబరఃకనకవపుః కిరీటీచతుర్భుజోదేవగు
 రుఃప్రశాంతః । తథాసిదండంచకమండలుగచ తథాక్షసూత్రాద్గరదో
 స్తుమహ్యం॥ బృహస్పతే అతియదర్శ్యో అర్హాద్యుమద్విభాత్రికతుమజ్జ
 నేషు । యద్దీదయచ్చవనర్త ప్రజాతతదస్మాస్తుద్రవిణం ధేహీచిత్రం॥
 ఓంభూర్భువస్సువః । బృహస్పతి గ్రహేహగచ్ఛ । బృహస్పతి గ్ర
 హం కనకవర్ణం కనకగంధం కనకపుష్పం కనకమాల్యాం బరధరం
 కనకచ్ఛత్రో ధ్వజరథపతాకాది శోభితం దివ్యరథసమారూఢం । తు
 రుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం పూర్వాభిముఖం పద్మాసనస్థం । చతుర్భు
 జం । నణ్డాక్ష మాలాధారిణం । సింధుద్వీపదేశాధిపతిం ఆంగీరస
 గోత్రం । ధాత సంవత్సర వైశాఖమాసే కృష్ణపక్షేచతుర్దశ్యాంభ
 రణీనక్షత్రేజాతంధనుర్మీనరాశ్యధిపతిం గురువారప్రయుక్తం । కిరీటీనం
 సుఖాసీనం । పత్నీ పుత్రపరివారసమేతం గ్రహగుండలే ప్రవిష్టమస్మి

న్నధికరణే నూర్యగ్రహస్యా తరదిగ్భాగే దీర్ఘచతురశ్రమండలేబృహ
 స్పతిగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || బ్రహ్మజ
 జ్ఞానం ప్రదమం పురస్తా ద్విసీమత స్సురుచోవేన ఆవః || సబుద్ధియా
 ఉపమాఅస్యవిష్టాస్సతశ్చయోనిమసతశ్చవినః || బృహస్పతిగ్రహ
 ధిదైవతం బ్రహ్మణం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్ని
 పుత్రపరివారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మణమావా
 హయామి స్థాపయామి పూజయామి || ఇంద్రంవో విశ్వతస్పరి హవా
 మహే జనేభ్యః | అస్మాకమస్తుకేవలః | బృహస్పతిగ్రహ ప్రత్యధి
 దైవతం ఇంద్రంసాంగం సాయుధంసవాహనం సశక్తిపత్నిపుత్ర పరి
 వారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య ఉత్తరతః ఇంద్రమావాహయామి
 స్థాపయామి పూజయామి || (అథశుక్రగ్రహరాధనమ్)

శ్లో॥ శుక్రార్జిష్టేతు సంప్రాప్తేశుక్రపూజాంచ కారయేత్ |

శుక్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి పత్నిపీఠోప శాంతయే ||

౬॥ శుక్రంతే అన్యదిత్యస్య మన్తస్య | భరద్వాజఋషిః |

శుక్రగ్రహాదేవతా తిష్టుచ్ఛందః | యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్య
 ధిదేవతాసహిత శుక్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే శుక్రగ్రహరాధనే విని
 యోగః || శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగుర్భౌజకటిప్రదేశ స్సభార్గవః పూర్వ
 ముఖస్వభావః | సకుంచకోణేశరథాధిరాఘో దండాక్షమాలా వర
 దోంబుసాత్రః || శ్వేతాంబరశ్వేత వపుః కిరీటీచతుర్భుజో దైత్యగు
 రుఃప్రశాంతః | తథాసిదండంచకమండలుంచ తథాక్ష సూత్రాద్ధర
 దోఽస్తుమహ్యం || శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపై అహ
 నీద్యారీవాసి | విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాతేపూష
 నిహరా తిరస్తుః ఓంభూర్భువస్సువః || శుక్రగ్రహేహగచ్ఛ | శుక్ర

గ్రహం శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పం । శ్వేతమాల్యాంజర
 ధరం శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాది శోభితం । దివ్యరథసమాయాధం
 మేరుప్రదక్షిణీకుర్వాణం పూర్వాభిముఖం పద్మాసనస్థం చతుర్భు
 జగదండాక్షమాలా జటావల్మలధారిణం కాంభోజదేశాధిపతిం । భా
 ర్గవసగోత్రం । పాధివనంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షే ద్వాద
 శ్యాంజ్యేష్ఠాసక్తు తేజాతం తులావృషభరాశ్యధిపతిం భృగువారప్ర
 యుక్తాకిరీటినగ సుఖాసీనంపుత్త్రపరివారసమేతం గ్రహమండలేప్రవి
 ష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యప్రాగ్భాగే పంచకోణాకారముద్దలే
 శుక్రగ్రహమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ ఇంద్రాణీమా
 సునారిషుసుపత్నీమహామశ్రవం । వ్యాస్యాలప్తరంచజరనామరతే
 పతిః ॥ శుక్రగ్రహాధిదేవతామింద్రాణీం సాంగంసాయుధాం సవాహ
 నాంసశక్తిపుత్త్రపరివారసమేతం శుక్రగ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణీ
 మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ ఇంద్రమరుత్వైహపాహి
 సోమంయథాశార్యాతేలపిబస్తుతస్య । తన్వక్షణీతీతవశూశర్మన్నా
 వివాసంతిక్తవయస్సుయజ్ఞాః ॥ శుక్రగ్రహప్రత్యధి దేవతం ఇంద్రమరు
 త్వంతంసాంగంసాయుధం సవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్త్ర పరివారసమే
 తం శుక్రగ్రహస్య ఉత్తరతః ఇంద్రమరుత్వంత మా... మి ॥

శ్లో॥ శన్యరిష్టేతునంప్రాప్తే శనిపూజాం చ కారయేత్ ।

శనిధ్యానం ప్రవక్ష్యామి వ్రాణపీఠోప శాంతయే॥

2॥ శమగ్నిరగ్ని భరిత్యన్యమస్త్రస్య । ఇళింమిళిఋషిః । శనై
 శ్చరగ్రహాదేవతా । ఉష్ణిక్చందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
 దేవతాసహితశనైశ్చరగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే శనైశ్చరగ్రహరాధనేవిని
 యోగః॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృధరధస్సునీలః ప్రత్యజ్ముఖః కాశ్యపజః ప్ర
 తీచ్ఛాం । సశూలచాపేషువరప్రదశ్చ సారాప్తదేశే ప్రభవశ్చ శాశీ

నీలద్యుతిర్నీలవపుఃకిరీటీ గృధ్రస్థితీశ్చాప కరోధనుష్కాః । చతు
 ర్భుజస్సూర్యసుతః ప్రశాంతస్సచాన్తు మహ్యంవరమందగామీ॥ శ
 మగ్నిరగ్నిభి స్కరశ్చన్న స్తపతుసూర్యః । శంఖాతో వాత్సరపా
 లప్రశిధః॥ ఓంభూర్భువస్సువ॥ శ నైశ్చరగ్రహేహగచ్ఛ । శ నైశ్చరగ్ర
 హంనీలవర్ణంనీలగంధం నీలపుష్పం నీలమాల్యాంబరధరం నీలచ్ఛత్ర
 ధ్వజరథపతాకాదిశోభితం దివ్యరథసమాకూఢంమేఘంప్రదక్షిణీకుర్వా
 ణః । చాపాననస్థాప్రత్యజ్ఞుఖం గృధ్రరథం చతుర్భుజం శూలాయు
 ధధరం । సారాష్ట్రదేశాధిపతిం । కాశ్యపసగోత్రం విశ్వామిత్రఋ
 షిం ప్రమోదూతసంవత్సర పుష్యమాసే కృష్ణపక్షే అష్టమ్యాం
 స్నా తీ నక్షత్రేణ తం మ కర కుం భ రా శ్యధి పతిం । మం
 దవారప్రయుక్తం కిరీటినం యుఖాసీనం పత్నీపుత్రప్రపరివారసమేతం
 గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య పశ్చిమదిగ్భా
 గేధనురాకారమండలే శ నైశ్చరగ్రహ మావాహయామి స్థాపయా
 మి పూజయామి॥ యమాయసోమగ్ం సునుతయమాయ జహుతా
 మావిః । యమగ్ంహయజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతః॥ శ నైశ్చ
 ర గ్రహాధిదైవతం యమం సాంగం సాయుధం నవాహనంసశక్తిప
 త్నీపుత్రప్రపరివారసమేతంశ నైశ్చరగ్రహస్య దక్షిణతః యమ మావా
 హయామి స్థాపయామిపూజయామి॥ ప్రజాపతేస్తత్వనేతా న్యనోవి
 శ్వాజాతానిపరితాబధూవ । యత్కామాస్తే జహుమస్తనోఅస్తు
 వయగ్ స్వామకతయో రయీగాం॥ శ నైశ్చరగ్రహపత్యధి దైవతం
 ప్రజాపతిం సాంగంసాయుధం నవాహనంసశక్తి పత్నీపుత్రప్రపరివార
 సమేతం శ నైశ్చరగ్రహస్యాత్తరతః । ప్రజాపతిమావాహయామి స్థా
 పయామిపూజయామి॥

శ్లో॥ రాహుగ్రహేతు సంప్రాప్తే రాహుపూజాచకారయేత్ ।

రాహుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి చతుష్కోప శాంతయే॥

౧॥ కయానశ్చిత్రేత్యస్య ముత్రస్య । వామజేవఋషిః । రా
హుగ్రహాదేవతా । గాయత్రీఛందః । యజమానస్యాధి...సహిత
రాహుగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే రాహుగ్రహరాధనే వినియోగః ॥

శ్లో॥ పైతీనసోబర్హరదేశజాత శూర్పాసనస్సింహగణస్వభావః । యా
మ్యాననోనైర్మతిది క్కరాళో వరప్రద శూలసచర్మఖడ్గః॥ నీలాంబ
రో నీలవపుః కిరీటీకరాళవక్త్రః కరవాలశూలీ చతుర్భుజ శ్చిర్మధర

శ్చరాహు స్సింహాధిరూఢో వరఽదోస్తుమహ్యం ॥ ఓంకయానశ్చి

త్ర ఆభువదూతీ సదావృధస్సఖా । కయాశచిష్టయావృతా । ఓంభూ

ర్భునస్సువః॥ రాహుగ్రహేహాగచ్ఛ- రాహుగ్రహం - నీలవర్ణం-నీల

గంధం-నీలపుష్పం- నీలమాల్యాంబరధరం- నీలచ్ఛత్రధ్వజరథపతా

కాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుమప్రదక్షిణీకుర్వాణం -

సింహాసనం- నైర్మతిముఖం- శూర్పాసనస్థం- చతుర్భుజం-కరాళవ

క్త్రం- ఖడ్గచర్మవరకర్మ- పైతీనసగోత్రం- బర్హరదేశాధిపతిం- రా

క్షుసనంవత్సర భాద్రపదమాసేకృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాంహస్తానక్షత్రే

జాతం భానువారేసింహరాశిప్రయుక్తం కిరీటినంసుఖాసీనం- పుత్ర

పర్ణివారసమేతం- గ్రహమండలేప్రవక్ష్యామస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహ

స్యనైర్మతిదిగ్భాగే శూర్పాకారమండలే రాహుగ్రహమావాహ

యామి స్థాపయామి పూజయామి । ఆయఃగౌః పృశ్చిరక్రమీదస

సస్మాతరం పునః । పితరంచప్రియంఘ్నవః ॥ రాహుగ్రహాధిదేవతాం

గాంసాంగాం నాయుధాంసవాహనాం సశక్తిపుత్రపరివారసమేతాం

రాహుగ్రహస్య ఙ్గీణతః గామావాహయామిస్థా + మి ।
సమోఅస్తుసశ్చభ్యో యేకేచప్పధి వీమను । యేఅంతరిక్షే యేదివి

తేభ్యస్తస్యేభ్యోనమః॥ రాహుగ్రహప్రత్యధిదేవతంనర్పం సాంగం
 రాహుగ్రహస్య ఉత్తరతఃనర్పమావాహనామిహా + మి॥
 శ్లో॥ కేతుంకృణ్వేతు స్మృతాప్తే కేతుపూజాంచ కారయేత్ ।

కేతుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానపీఠో పశాంతయే॥

౯॥ కేతుంకృణ్వన్నిస్యస్యమంత్రస్య మధుచ్ఛంద ఋషిః -
 కేతుగణోదేవతా - గాయత్రీఛందః॥ యజమాన స్వాధిదేవతాప్రత్య
 ధిదేవతాసహిత కేతుగణప్రవాదసిద్ధ్యర్థే కేతుగణారాధనేపనియోగః॥
 శ్లో॥ ధ్వజాసనోజైమినిగోత్ర జోఽంతర్వేదేషుదేశేషువిచిత్రవర్ణః॥
 యామ్యాసనో వాయుదితప్రఖడ్గశ్చర్మాసి భిశ్చాప్తసుతశ్చ కేతుః॥
 ధూమ్రాద్విబాహుర్వరదో గదాభృద్ద్రుధాసనస్థో వికృతాననశ్చ॥
 కిరీటకేయూరవిభూషితాంగస్సచాస్తు మేకేతుగణః ప్రశాంతః॥ ఓం

కేతుంకృణ్వస్మ కేతవే పేశోమర్యాఅపేశసే । సముషద్భిరభాయ

థాః॥ ఓం భూర్భువస్సువః- కేతుగణేశాగచ్ఛ - కేతుగణం- చిత్రవ
 ర్ణం- చిత్రగంధం చిత్రపుష్పం- చిత్రమాల్యాంబరధరం - చిత్రచ్ఛ
 త్రోద్వజరథపతాకాదిశోభితం- దివ్యరథసమాయాధం - మేరుమప్రద
 క్షిణీకుర్వాణం- ధ్వజాసనస్థం- దక్షిణాభిముఖం - అంతర్వేదిదేశాధి
 పతిం- ద్విబాహుం- గదాధరం- జైమినిగోత్రం రాక్షస సంవత్సరే
 చైత్రమాసేకృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం లేవతీనక్షత్రేజాతం ఇందుహారే
 కర్కటకరాశి ప్రయుక్తం - సింహాసనాసీనం- గ్రహమండలే ప్రవిష్ట
 మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య వాయవ్యదిగ్భాగే ధ్వజాకారమండ
 లేకేతుగణమావాహయామి హాప + మి । సచిత్రచిత్రం చిత్రయంత

మస్మేచిత్రక్షత్రం చిత్రతమం వయోధాం చంద్రంపురుషీరం
 బృహంతం చంద్రచంద్రాభిర్గృణ్తేనువన్య॥ కేతుగణాధి దేవతంది
 త్రగుప్తం సాంగం + సమేతకేతుగణస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్తమా

వాహయామి స్థా + మి | బ్రహ్మదేవానాం పదవీః కవీనామృషీర్విశా
ణాం మహిషో మృగాణాం | శ్రేయోగృధాణాం స్వధితీర్వనానాం
సోమః ప్రవిత్రిమశ్యేతిరేభః || దైకేతుగణప్రత్యధివతం బ్రహ్మణం
సాంగం + సమేతం కేతుగణస్యా తరతః బ్రహ్మణ ... మి ||

అ థ ఉ ప గ్ర హా :

ఓం జాతవేదసేనునామ సోమమరాతీ యతోనిదహతి వే
దః | సనఃపషాదతిద్దుగ్ధాణి విశ్వనావేవ సింధుం దురితాత్యగ్నిః ||
దుర్గామావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || ... ఓం గ్రా
నాంత్యాగణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనామృషీర్విశా
శ్రేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆనశ్చణ్డా న్మాతిభిస్సిదసా
దనం || గణపతి మా + మి || ... క్షేత్రస్య పతివానయగ్ం హితేనవ
జయామసి | గామశ్వం పోషయిత్వా సనోమృడాతీదృశే || క్షేత్రపా
లకమా + మి || ... స్వస్తిదావిశస్పతిర్వృత్రిహ విమృధోవశీ | వృ
షేంద్రః పురనీతునస్స్వస్తిగా అభయంకరః | అభయంకర మా +
మి || ... ఇంద్రం వోవిశ్వ తస్సరిహవామహేజనేభ్యః | అస్మాకమస్తు
కేవలః || ఇంద్రం లోకపాలకమావా + మి || ... అగ్నిం దూతం వృణేమ
హేహణారం విశ్వవేదనమ్ | అస్య యజ్ఞస్య సుకృతుమ్ || అగ్నిం లోక
పాలకమా + మి || యమాయసోమగ్ం సునుతయమాయ జహు
తావవిః | యమగ్ం హయజ్ఞోగచ్ఛ త్యగ్నిదూతో అరంకృతః ||

యమం లోకపా + మి || ... మూఘణః పరా పరానిర్మతిర్
 దృహణావధీత్ క్షత్తిష్టతృష్ణయానహ || నిర్మతిం లోకపా + మి ||
 ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచ మృడయ | శ్వామవస్య
 రాచకే! వరుణం లోకపాలక + మి || ... తవ వాయువనస్పతే త్వ
 ఘ్నామాతరద్భుత | అవ్రాంస్యావృణీమహే! వాయుం లోక + మి ||
 ... సోమోధేనుగ్ం సోమో అర్వంతమాశుగ్ం సోమో వీరంకర్తృణ్యం
 దదాతు | సోదన్యం విదధ్యగ్ం సభేయం | పితృశ్శ్రీవణం యోదదాశ
 దస్తే! కుబేరం లోక + మి || ... తమీశానం జగత స్తస్మత్ సస్తిం
 ద్రియంజన్వ మవసేహూమహేనయం | పూషానోయథావేధసామన
 ద్వృధేరక్షితా పాయురదబ్ధ స్వస్త్వయే! ఈశానం లోక + మి || ...
 ఊర్ధ్వ ఊతయే తిష్ఠాదేవోన సవితా | ఊర్ధ్వో వాజస్వ
 సనితాయదంజభి | ర్వాఘద్భిర్విహ్వాయామహే! ఊర్ధ్వపురుషమా
 + మి || ... స్యోనాపృథివిభవాన్మత్తరానివేశసీ | యచ్ఛాన్తశ్శర్మన్తప్ర
 థా! పృథివీమా × మి || ... వాస్తోష్పతేప్రతిజానీత్యాస్మాన్తాన్స్వవేశో
 అనమీవో భవానః - యత్వేమహే ప్రతితన్న జుషస్వ శం నవధి
 ద్విపదేశంచతుష్పదే! వాస్తుపురుషమా + మి || బ్రహ్మదేవానాం +
 రేభా! బ్రహ్మణమా + మి || ... ప్రణోదేవీసరస్వతీవాజేభిర్వాజినీవతి
 ధీనా మనిత్యవతు! సరస్వతీ మా + మి || ... ఇదంవిష్ణు + సురే! విష్ణు
 మా + మి || ... సర్కుమిన్త తిరణా పునంతోయత్రధీరా మనసావాత

ముక్తతా అత్రాసఖాయ స్సఖ్యానిజానతే భద్రైమాం లక్ష్మీస్మిహితా
 ధివాచిలక్ష్మీమా + మి...కదుగ్రాచాయప్రచేతసే + హృదేదు
 మా + మి...కారీమిమాయసలిలా + ప్యామః || కారీమా + మి
 ...కానాశిశుర్మహీనాం హిన్వన్నుతస్యదీధితం విశ్వాపరిప్రియాభు
 తా ఆదిత్పత్నస్య రేతస్తాజ్యోతిఃపశ్యంతిచాసరం పరోయ
 దిధ్యతేదివా అశ్వినీదేవతామా + మి...వహోడమాఅపూర్వావ్యచ్ఛ
 తిప్రియాదివః | స్నుషేవామశ్వినాబృహత్ | అశ్వినీదేవతామా +
 మి...సుప్రణోఽసిగరుత్మా త్రివృత్తే శిరోగాయత్రం చక్షుః స్తోమ
 ఆత్మాసామతేతనూర్వామదేవ్యం | బృహద్రథత కేపక్షౌ యజ్ఞాయ
 జ్ఞయంపుచ్ఛంఛంద్రాగ్ం స్యంగానిధిష్ఠి యాశ్శఫాయజాగ్ంషినామ
 సుప్రణోఽసిగరుత్మా దివంగచ్ఛసువః పత || గరుడమావా + మి
 ...ధన్వనాగాధన్వనా జుజయే మధన్వనా తీవాస్సమదోజయేమ |
 ధనుశ్శత్రో రపకామం కృణోతుధన్వనాసర్వాః ప్రదిశో జయేమ |
 ధన్వంతరిమా + మి ముంచామిత్వాహ విషాజీవ నాయకమజ్ఞాత
 యత్మాదుతరాజయత్మాత్ | గ్రాహీర్జగ్రాహి యదివైతదేనం తస్యా
 ఇంద్రాగ్నిప్రముముక్తమేనమ్ | ఇంద్రాగ్ని ఆ-మి...యదిక్షితాయు
 ర్యదివా పరేతోయది మృత్యోరంతికం నీతవ | తమాహరామి
 నిర్మతేరుపస్థాదస్పార్షమేనం శతశారదాయ || నిర్మతిమా-మి...
 పంశృష్టంధనముభయం | సమాకృతమన్మభ్యం | ధత్తావరుణశ్చ

మన్యుః । భియందథానా హృదయేషు శత్రవః పరాజితాస్తోఅపనిల
 యంతాం । శత్రుఫలమా + మి... దూరమస్మచ్ఛత్రవోయంతుభీతాః
 తడింద్రాగ్నికృణుతాంతద్విశాభే । తన్నోదేవాఅనుమదంతు యజ్ఞా
 పశ్చాత్తురస్తాదభయంనోఅస్తు । నక్షత్రాణా మధిపత్నీవిశాభే ।
 శ్రేష్ఠావింద్రాగ్ని భువనస్యగోపా । విషూచశ్శత్రూనప్రభాధమానా ।
 అపక్షుదం నుదతా మరాతిం । విశాఖానక్షత్రమా—మి॥

అస్యశ్రీత్ర్యంబకస్తోత్రమహామస్త్రస్య । మైత్రావరుణ పుత్రో
 వసిష్ఠ ఋషిః । అనుష్టుప్చందః । శ్రీమృత్యుంజయత్ర్యంబక రుద్రో
 దేవతా । దేవదేవ్యా ప్రణవా బీజశక్తిః । అత్రమూలమంత్రేణ కర
 శుద్ధింకృత్వా । ప్రణవం కరతలయోర్విన్యస్య । వ్యాహృత్యాది మ
 స్త్రీపాదచతుష్టయం కరయేత్ రంగుష్ఠాదికః స్థకాంత మంగుష్ఠవిన్య
 స్య । తతస్సర్వేణ వ్యాపకన్యాసంకృత్వా దేహంగన్యాస మారభేత్ ।
 ఓంభూ + వః॥ అంగుష్ఠాభ్యాంనమః । త్ర్యంబకంయజామహే । తన్న
 సుగంధిం పుష్టివర్ధనం । మధ్య । ఉర్వారుకమివ బంధనాత్ । అనా ।
 మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ । కని । ఓంభూ + వః । త్ర్యంబకం
 + తాత్ । కర । త్ర్యంబకమితిశిరసి । యజామహ ఇతిలలాటే । సు
 గంధిమితి x ముఖే । పుష్టివర్ధనమితి హృదయే । ఉర్వారుకమితికుక్షే ।
 ఇవేతినాభౌ । బంధనాదితికట్యాం । మృత్యోరిత్యూరుద్వయే । ముక్షీ
 యేతిజానుద్వయే । మేతిజంఘద్వయే । అమృతాదితిపాదద్వయే । ఏవం
 దేహంగన్యాసంకృత్వా వడంగన్యాసమారభేత్ ॥ ఓం మోధగవతే
 త్ర్యంబకాయ శూలపాణయేస్వాహా । హృద ॥ ఓం నమోధగవతే
 సుదాయమితమూర్తయేమాం ... జీవశిరసే స్వాహా శిరసే । ఓంన
 + తేనీలకంఠాయ చంద్రశిరసేజటినేస్వాహా శిఖాః ఓంన + తేత్రి
 ప్రాంతకాయ వ్రణంహీం । కప ఓంన + తేత్రిలోచనాయఋగ్యజా

స్వామాధర్వణమూర్తయే । నేత్రా ఓంనమోభగవతే రుద్రాయాగ్ని
 త్రయాయజ్వల స్వజ్వలస్వమాం రక్షరక్ష అఘోర, అస్త్రాయుధమ్ ॥
 భూభువస్సువరోమితిదిగ్బంధః ॥ ధ్యానం ॥ తతశ్చంద్రమండలోపరిబ
 ధ్ధపద్మాసనం చంద్రపల్లంస్రవదమృత పూర్ణ చంద్రకళాధీరమ్ ॥ యో
 గముద్రాక్షమాలా బద్ధాదరహస్తద్వయం ధృతామృత పూర్ణకనక
 కలశోత్తరకరద్వయం సోమసూర్యాగ్ని త్రిచనం బద్ధపింగజటా
 జూటంనాగయజ్ఞోపవీతినం నాగాభరణభూషితం వ్యాఘ్రచర్మాబర
 ధరంభక్తానుకంఠసంభస్మానులేపనం శ్రీరుద్రంధ్యాత్వా స్నేహపూ
 ర్ణేన మనసాపూర్వోక్తమాగ్నేణార్చయిత్వాశరణం వ్రజేత్ ॥ త్ర్యంబ
 కమహాదేవత్రాహిమాం శరణాగతం । జన్మమృత్యుజరారోగైః పీడి
 తంకర్మబంధనైః । తావక స్వద్గతప్రాణ స్వచ్ఛిత్తోహం సదామృడ
 ఇతివిజ్ఞాప్యదేవేశం జపేన్నూత్రం త్రియంబకమ్ ॥ యోసావజ్ర ధరో
 దేవ ఆదిత్యానాంప్రభుర్మృతేః । సహస్రనయనశ్చంద్రగ్రహపీడాం వ్యపా
 హతు ॥ ఓంభూభువస్సువః ॥ త్ర్యంబకం యజామహేసు + మామృ
 తాత్ ॥ మృత్యుజయత్ర్యంబక మావాహయామి స్థాపయామి పూజ
 యామి ॥ అపమృత్యుమప్తమృతమప్రేక్ష్యపథం జహి । అథానోఅగ్ను
 ఆవహరాయస్పృషగ్ం సహస్రిణం ॥ యేతేసహస్ర + + మృత్యవే
 స్వాహా ॥ మమనర్వాపమృత్యుర్నశ్యతుఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ శ్లో ॥ అచ్యుతఃక
 ల్పవృక్షశ్చఅనంతః కామధేవజః । చింతామణిస్తుగోవిందో నామత్ర
 య ముదాహృతమ్ ॥ అచ్యుతాయనమః ॥ అనంతాయనమః ॥ గోవిందా
 యనమః ॥ ఆవాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ తతస్సర్వోప
 చారైః ప్రపూజయేత్ ॥ ఇతినవగ్రహ రాధనం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహజపమ్.

ఆచమ్య...ర్థం నవగ్రహజపంకరిష్యే ॥ (ఇతినంకల్ప్య) ఆదాలఖండ

దీపారాధనంకరిష్యే తతః దీపారాధనం గణాధిపతిపూజాంచకృత్వా।

౧॥ ఆకృష్టే నేత్యస్య మంత్రస్య। హిరణ్యస్తూప ఋషిః॥ సవితా
దేవతా। త్రిష్టుప్భండః యజమాన స్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత
సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం సూర్యగ్రహజపంకరిష్యే॥

శ్లో॥ వేదీమధ్యే లలితకమలేక ర్ణికాయాంరథస్థ స్సప్తాశ్వోఽ-
రోఽరుణరుచివపుస్సప్తరజ్జర్ద్విబాహుః । గోత్రేరమ్యేబహువిధ
గుణేశాశ్యపాభ్యేప్రసూతః । కాళింగాభ్యేవిషయజనితః వ్రాజ్ఞుఖః
పద్మహస్తః॥ పద్మాసనః పద్మకరోద్విబాహుః । పద్మద్యుతిస్సప్తతు
రంగవాహః । దివాకరోలోకవపుః కిరీటీ మయిప్రసాదం విదధాతు దే
వః॥ మంత్రః॥ ఆకృష్టేన రజస్తావర్తమానో నివేశయన్నమృతంమ
ర్త్యంచ॥ హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవో యాతిభువనానిపశ్యత్॥
అగ్నిందూతంవృణీమహే హూతారిం విశ్వవేదనం అన్యయజ్ఞస్య
సుక్రతుం । కద్రుద్రాయప్రచేతసే మీధుష్టమాయతవ్యసే॥ ప్రా
చేమశంతమగ్ంహృదే॥

౨॥ ఆప్యాయ స్వేత్యస్యమంత్రస్య । గౌతమఋషిః॥ చంద్రో
దేవతా। గాయత్రీఛండః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా
సహితచంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థంచంద్రగ్రహజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ ఆ
గ్నేయ భాగేనరథో దశాశ్వశ్చత్రేయజో యామునదేశజశ్చ॥ ప్ర
త్యజ్ఞుఖస్థశ్చతురశ్రపీశే గదాధరాంగో హిమవర్స్వభావః॥ శ్వేతాం
బర శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతి ర్దండధరోద్విబాహుః । చంద్రో
ఽమృతాత్మావరదః కిరీటీ శ్రేయాంసిమహ్యం విదధాతుదేవ॥ మం
త్రః॥ ఆప్యాయ...దే॥ అప్పుమే సోమోఅబ్రవీదంతర్వీశ్వానిభేషజా॥ అ
గ్నించవిశ్వశంభువమాపశ్చ విశ్వభేషజః । కారీమిమాయ సలిలాని

తక్షశ్యేకపదీ ద్విపదీనా చతుష్పదీ । అష్టాపదీ నవపదీబభూవుషీ ।
సహస్రాక్షరా పరమేవోమన్ ।

3॥ అగ్నిర్మూర్ధేత్యస్యమంత్రస్య । విరూపముషీః । అంగారక
గ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్యాధిదేవతాప్రత్యధి
దేవతాసహితాంగారక గ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం అంగారక గ్రహజపం
కరిష్యే॥ శ్లో॥ యామ్యేగదాశక్తిధరశ్చశూలీ వరప్రదో యామ్య
ముఖోఽతిరిక్తః । కుజస్త్వవంతీవిషయస్త్రికోణ స్తస్మిన్ భరద్వాజ
కులేప్రసూతః । రక్తాంబరోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమో
గదాభృత్ । ధరాసుతశ్చక్తిధరశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదః

ప్రశాంతః॥ మంత్రః॥ అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యాఅయం ।
అపాగ్ం రేతాగ్ం సిజన్వతి ॥ స్తోనా పృథివిభవాన్మక్షరానివేశసీ ।
యచ్చానశ్శర్మస్తప్రథాః । క్షేత్రస్యపతినానయగ్ం హితేనేవజయా
మసి । గామశ్వం పోషయిత్వా సనోమృడాతీదృశే ॥

౪॥ ఉద్బుద్ధ్యస్త్యేత్యస్య మంత్రస్య నారాయణముషీః । బుధ
గ్రహాదేవతాత్రిష్టుప్చందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతాసహిత బుధగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం.....జపంకరిష్యే॥

శ్లో॥ ఉదబ్బుభోమాగధజోవారిష్ఠశ్చాత్రేయగోత్రశ్శరమండల
స్థః । నఖిద్గచర్మోరుగదాదరోజ్ఞ స్త్విశానభాగే వరదస్సుపీతః॥ పీతాం
బరః పీతవపుః కిరీటీచతుర్భుజోదండధరశ్చసామ్యః । చర్మాసిద్ధ్యత్సో
మసుతస్సుమేరుస్సింహాధిరూఢోవరదోబుధశ్చ॥ మంత్రః॥ ఉద్బుద్ధ్య...
మేరం॥ ఇదంవిష్ణు...సురే ॥ సహస్రశీర్షా...గులం ॥

౫॥ బృహస్పతే అతియదత్యేత్యస్య మంత్రస్య । గృతస్సమద
ముషీః । బృహస్పతిగ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్య
...ర్థంబృహస్పతిగ్రహజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ సామ్యేచుదీర్ఘ...మమ్యం॥

మంత్రః॥ బృహస్పతే...చిత్రం॥ బ్రహ్మజ...వివః॥ ఇంద్రవో...కేవలః॥

౭॥ శుక్రం తేలన్యదిత్యస్యమస్త్రస్య । భరద్వాజఋషిః । శుక్ర
గ్రహణోదేవతా । త్రిష్టంభందః । యజమా...ర్థంశుక్రగ్రహజపంకరి
ష్యే॥ శ్లో॥ పాచ్యాంభృగురోభి...మహ్యాం॥ మం॥ శుక్రం తేలన్య...
రస్తు॥ ఇంద్రాణీమా...పతిః॥ ఇంద్రమరుత్వ...యజ్ఞాః॥

౮॥ శమగ్నిరగ్నిభరితస్య మస్త్రస్య । ఇళింమిలిఋషిః । శనై
శ్చరగ్రహణోదేవతా । ఉష్ణిచ్ఛందః । యజమానస్య...ర్థంశనైశ్చరగ్ర
హజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృ...గామీ॥ మం॥ శమగ్నిర...
ధః । యమాయసో...కృతః॥ ప్రజాపతేనత్వదే...రఋణాం॥

౯॥ కయానశ్చిత్యేత్యస్యమంత్రస్యవామదేవఋషిః । రాహు
గ్రహణోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । యజమానస్య...ర్థంరాహుగ్రహ
జపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ పైనిసోబర్బర...మహ్యాం॥ మం॥ కయానశ్చి...
వృతా॥ ఆయంగౌఃప్య...వః॥ నమోఅస్తు...నమః॥

౧౦॥ కేతుంకృణ్వన్నిత్యస్యమంత్రస్యఃపథుచ్ఛందఋషిః । కేతు
గ్రహణోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । యజమానస్య...ర్థంకేతుగ్రహ
జపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ ధ్వజాసనో...ప్రసాంతః॥ మం॥ కేతుంకృణ్వ...
యథాః॥ సచిత్రచిత్రం...దువస్వ॥ బ్రహ్మదేవానాం...రేభక॥

జాతవేగసే-అనుమంత్రము మొదలు అపమృత్యు మంత్రమువఱకును, నవగ్రహ
తాధనములో జూడఁదగును. గ్రంథవిస్తరభయమువలన వ్రాయునైతిని. చ॥ ౧॥

అథనవగ్రహజప హోమ తర్పణాదిః

శ్లో॥ అయుతంచసహస్రంచషట్చతంద్విసహస్రకం । చతుఃపం
చసహస్రేణ త్రిశతందిననిర్ణయః॥

తా॥ రవికి ౧౦ వేలు, చంద్రునకు వేయి, కుజునకు ౬ నూరులు, బుధునకు
౨ వేలు, గురునకు ౪ వేలు, శుక్రునకు ౫ వేలు, శనికి ౩౦౦ మున్నూరు. ఈప్రకారము
దినము ౧౦కి జపసంఖ్య ఈప్రకారము ౪౦ దినములుగానిలేక తదిధికముగానియధా
శక్తిగ్రహజపము చేయించవలయును

జపసంఖ్యా దశాంశంత తర్పణం కారయేత్సుధీః |

తద్దశాంశంతు జాహుయాద్ద శాంశంఃప్రభోజనమ్ ||

తా. పిమ్మట అయిన జపసంఖ్యలో పదవంశము తర్పణము ఆ సంఖ్యలో దశా శమునో మము, ఆ సంఖ్యలో దశాంశము బ్రాహ్మణభోజనము.

శ్లో || గ్రహాణాం నవధాన్యాని సద్విప్రాయని వేదయేత్ | గ్రహ దోషం నిహంత్యాశు గాగ్రేయవచనతథా || అపిచ || అరిష్ట కా లేచారిష్ట గ్రహమగ్రతంజపేత్సుధీః | మహా సారవిధా నేన మండలం బ్రాహ్మణేనచ | అరుణోక్తప్రకారేణ చార్కమారాధయేత్సుధీః || పూర్వజన్మకృతం పాపం వ్యాధిరూపేణ బాధితే | తచ్చాంతి కాష ధైర్దానైర్జపహోమా ర్చనాదిభిః || ఇతినవగ్రహజపహోమా సంఖ్యావిషయ స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహ తర్పణమ్.

ఆచమ్య... ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థం యజమానస్య శరీరే వర్తమానవర్తిష్యమాణ వాతపిత్త శ్లేష్మకఫాద్భవ నానాకారణ నిమిత్తజ్వరక్షయ పాండు కుష్ఠ శూలాంతి సారధాతుక్షయ వ్రణమేహభగంధ రాదినానామేహ సమస్తామయ నిదాన హేతుర్భూత దురితక్షయగ్వారా క్షిప్రమేవాయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వక ఆదిత్యాదినవగ్రహ దేవతా ... ప్రీత్యర్థం యవసహితక్షిర తర్పణం కరిష్యే || ఇతినంకల్ప్య || బ్రాహ్మణైః కార్యమ్ || నక్షత్రాది నవగ్రహమగ్రతములన్నియు ఈ గ్రంథములో ముందే నాన బడి యున్నందున నిచ్చట చేర్చినైతిని || ఇతినవగ్రహ తర్పణమ్ సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహ హోమః.

ఆచాగణవతిపూజాంకు గ్యాత్ || ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథా... నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదీనాం ననానాంగ్రహాణాం మధ్యే యేయేగ్రహః అరిష్టసానేః సుస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మనుకూలత్వసిద్ధ్యథాం యేయేగ్రహః శుభస్థానేః సుస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మత్యంత శుభఫలావాప్త్యర్థం అవమృత్యు పరిహారద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్య

గ్రహాంతర పూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహ దేవతాఉద్దిశ్య ... ప్రీత్యర్థం
 సమినాజ్యచరుప్రీహిభిః చతుర్విధ హోమం కరిష్యే || ఆచాగణప
 తిపూజంకరిష్యే || విధిప్రకారేణ గణపతిపూజాంకుర్యాత్ — తతః
 అగ్నింధనాది పూర్వోక్తప్రకారేణ షట్పాతప్రయోగం కుర్యాత్ ||
 హోమామార్గం | ఋత్విగ్వరణం కుర్యాత్ || ఏకం- ద్వే- త్రిణి- చ
 త్వారి- అథాజ్యభాగౌ సుచాజు హోతి | అగ్నయేన్వాహ | ఉత్త
 రార్ధపూర్వార్ధే అగ్నయణదం (నమమ) ఏకం- ద్వే- త్రిణి- చత్వారి
 సోమాయన్వాహ | దక్షిణార్ధ పూర్వార్ధే సోమాయేదం (నమమ)
 సమంపూర్వేణ- మధ్యేఽగ్నౌజు హోతి | తతః యథోపదేశం
 ప్రధానాహూతీహుత్యా | తతస్సుచ్యుపస్తీర్య - * చరుమధా
 ద్విరవదాయ | అభిఘార్య హవిః ప్రత్యభిఘారయతి | ఆచావిధి ప
 కారేణ నక్షత్ర హోమంకుర్యాత్ || అధిదేవతాప్రత్యధి దేవతా
 సహితమాద్యంతయోః నక్షత్ర హోమంసమాపయేత్ || అథనవ
 గ్రహ హోమం కుర్యాత్ || ఆక్షప్తేన... నిపత్యన్ స్వాహా || నూ
 ర్యగ్రహ యేదం || అగ్నింధూతం... సుకృత్యగ్ స్వాహా || అగ్నయణదం ||
 కదుద్రదాయ... హృదే స్వాహా || రుద్ర యేదం || ఆప్యాయస్త్య... సంగః ధే
 స్వాహా || చంద్రగ్రహ యేదం || అపుమై... ధేవజీస్వాహా || అద్యుణదం ||
 గౌరీమిమాయ... పరమేన్యోమత్యాహా | కౌర్యాణదం (నమమ)
 అగ్నిర్మూర్ధా... జిన్వతి స్వాహా || అంగారకగ్రహ యేదం || సోమనాపృ
 థివి... సప్రతాస్వాహా || పృథివ్యాణదం || క్షేత్రస్యపతి... దృశేస్వా
 హా || క్షేత్రపాలకా యేదం || ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే... మైత్ర్యగ్ స్వాహా || బుధ
 గ్రహ యేదం || ఇదంవిష్ణు... సురేస్వాహా || విష్ణవణదం || సహస్రశీర్షా...

* (జమదగ్ని వత్సయో స్తీరవదానమ్)

ద్వశాంగులగ్న్ స్వాహా॥ నారాయణ యేదం॥ బృహస్పతే... చిత్రగ్న్ స్వా
హా॥ బృహస్పతిగ్రహ యేదం॥ బ్రహ్మజ్జ్ఞానం... విప్రస్వాహా॥ బ్రహ్మ
ణ ఇదం॥ ఇంద్రం వో బశ్వ... కేవలస్వాహా॥ ఇంద్రా యేదం॥ శుక్రం
తే అన్య... రస్తుస్వాహా॥ శుక్రగ్రహ యేదం॥

ఇంద్రాణీమాసు... పతిస్వాహా॥ ఇంద్రాణ్య ఇదం॥ ఇంద్ర
మరుత్వ... యజ్ఞాస్వాహా॥ ఇంద్ర మరుత్వ త ఇదం॥ శ మగ్ని రగ్ని భిస్క...
సిద్ధిస్వాహా॥ శ సైశ్చరగ్రహ యేదం॥ యమాయ... అరంకృతస్వా
హా॥ యమా యేదం॥ క్రజాపతే... రయీణాగ్ స్వాహా॥ పరజాపత
య ఇదం॥ కయానశ్చిత్ర శచిష్ఠ యావృతా స్వాహా॥ రాహుగ్రహ యే
దం॥ ఆయంకాః... ప్రియంతునస్వాహా॥ గవ ఇదం॥ సమో అస్తు... న
రే బృహస్పతే నమస్వాహా॥ సరేభ్య ఇదం॥ కేతుం కృణ్వ... రజాయథా
స్వాహా॥ కేతుగణ యేదం॥ సచిత్ర చిత్రం... దువస్త్వ స్వాహా॥ చిత్రగుప్తా
యేదం॥ బ్రహ్మదేవానాం... రేభ్య త్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదం॥ ఇం
ద్రం వో... కేవలస్వాహా॥ ఇంద్రాయ లోక పాలకా యేదం॥ అగ్నిం
దూతం ... సుక్రతుగ్న్ స్వాహా॥ అగ్న యే లోక పాలకా యేదం॥ య
మాయ... అరంకృతస్వాహా॥ యమాయ లోక... యేదం॥ మూషు
ణః పరా... సహస్వాహా॥ నిర్మత యే లోక... యేదం॥ ఇనుం మే... రా
చ కేస్వాహా॥ వరుణాయ లోక... యేదం॥ తవ వాయు... వృణీసు హే
స్వాహా॥ నాయ వే లోక... యేదం॥ సోమో ధేనుగ్ం... త సైస్వా

హా! కుబేరాయలోక... యేదం! తమిశానం... స్వస్థయేస్వాహా! |
 ఈశానాయలోకపాలకాయేదం! జాతవేదసే... త్యగ్నిస్వాహా! దు
 ర్గాయాదం! గణానాంత్యా... సాదనగ్ స్వాహా! గణపతయదం! తే
 తస్య... దృశేస్వాహా! తేత్రపాలకాయేదం! యత ఇంద్ర... విమృ
 ధోజహిస్వాహా! అభయంకరాయేదం! వాస్తోష్పతే ... చతుష్పదే
 స్వాహా! వాస్తుపురుషాయేదం! త్యంబకం ... యమామృతాత్
 స్వాహా! మృత్యుంజయాయేదం! గండద్వారాం... శ్రియంస్వాహా!
 శ్రియాదం! హవ్యవాహ మభిమాతిషాహం! రక్షోవాణం పృత
 నాసుజిష్ణం - జ్యోతిష్మంతం దీద్యతంపురంధిం! అగ్నిగ్ స్విష్టకృత
 మాహువేమి- స్విష్టమగ్నే అభితత్పరాహి- విశ్వాదేవ పృతనాఅభి
 వ్య- ఉరున్నఃపంథాం ప్రదిశకవిభాహి జ్యోతిష్మద్ధేహ్యాజరన్న ఆ
 యుస్వాహా! అగ్నయేస్విష్టకృతదం! సమిధమిద్ధసన్నహశాన్య
 భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నా ప్రహరతి! రుద్రాయతంతిచరాయేదం - అప
 ఉపస్పృశ్య అన్యకర్మణః హామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జ
 యాదిహామం కరిష్యే! శ్లో॥ ప్రథమాఘార హామశ్చప్రథా
 నాహుత్యనంతరం యద్ధోతవ్యంతుతత్సర్వం సుప్రేణోక్తం కపర్దినా!
 తతఃజయాదిహామంపూర్ణాహుతించ కుర్యాత్ |

ఇతి నవగ్రహ హామమ్ స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహదానాని.

రవికి కంఠు, చంద్రునకు మండిముత్యము, కుజునకు పగ
 దము, బుధునకు మరకతము, గురునకు పుష్కరాగము, శుక్రునకు
 వజం, శనికిసింహరాహువునకు గోమేధికము, కేతువునకు వైడూర్యము,

సూర్యునకు గోధుమలు, చంద్రునకు తండులములు, కుజునకు కందులు, బుధునకు పెనలు, గురునకు సెగలు, శుక్రునకు బొబ్బర్లు, శనికి గిలలు తండులములు, రాహువునకు మినుములు, కేతువునకు ఉలవలు, త్ర్యంబకమునకు తండులములు, మృత్యుంజయునకు తండులములు, శ్రీమహావిష్ణువునకు ధాన్యము, అపమృత్యువునకు ప్రత్తిమేకుతండులములు, నామత్రయమునకు తండులములు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులకు తాంబూలసహిత ఫలదానము, ఈ కారము నవగ్రహదానములు బ్రాహ్మణులకు ఇవ్వవలయును. (ముందుగా చేయు నక్షత్రములకు తండులములు బంగారము)

తత్ప్రయోగః॥ ఆచమ్య... ఏనా... ప్రీత్యర్థమ్ ఉత్తరానక్షత్రప్రథమచరణే జాతస్యకుమారస్య తిథివారనక్షత్రవర్జాది సకలారిష్టనివృత్తివ్యారా జాయాపత్యోశ్చిశోశ్చ త్రయాణాం ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థంతత్తదాన్యదానాదికం కరిష్యే॥ తతః ప్రత్యేకం బ్రాహ్మణపూజాకరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనమ్॥ సుఖాసనమ్॥ ఇదం పాద్యమ్॥ సుపాద్యం॥ శ్లో॥ సమోఽస్త్యనంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుగాహవే॥ సహస్రనామ్నే పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణే నమః॥ అయం వాగంధః॥ సుగంధః॥ అలంకారా ర్థా ఇమే లక్షతాః॥ సంత్యక్తతాః॥ సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥ ఓం భూర్భువస్సువః... ప్రచోదయాత్॥ ఇతి జలేన సంపూర్ణ్య॥ నక్షత్రమంత్రావధిత్యా అస్మై బ్రాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజుశ్శాఖాధ్యాయినే + గోత్రాయ + బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహీతే శ్రీమా + గోత్రః + యదాతాధర్మపత్నీ సమేతోఽహం మమ సకలాదిష్టనివృత్త్యర్థం... నక్షత్రప్రీతయే శ్వేతరంజులౌ తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ దేవస్య త్యాసవితుః ప్రసవే॥ అశ్వినోర్బాహుభ్యం పూ

జోహస్తాభ్యాంప్రతిగృహ్ణామి॥ గృహ్ణీయాత్ ॥ ఏతద్దానసాద్గుణ్యార్థం
దక్షిణాంతభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ ఇతిదక్షిణాందద్వాత్ ॥

తాంబూలఫలకానంతభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ శతమానంభవ
తిశతాయుఃపురుషశ్చ తేంద్రియఆయుష్యే వేద్యియే ప్రతితిష్ఠతి॥

సూర్యస్య! ఆక్షప్తేనరజసావతమానో నివేశయన్నమృతం
మర్త్యంచ ॥ హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవో యాతి భువనాని
పశ్యన్ ॥ + సూర్యగ్రహప్రీతయే గోధూమాంస్తుభ్య + నమమ॥

చంద్రస్య! ఆప్యాయస్వసమేతుతే విశ్వతస్సమవృష్టియంభ
వాలవాజస్యసంగ్రథే ॥ + చంద్రగ్రహప్రీతయే శ్వేతతందులాంస్తుభ్య
మహం + నమమ॥

కుజస్య॥ ఓంఅగ్నిర్ముర్ధాదివః కకుత్స్థః పృథివ్యాఅయం-
అపాగ్ంరేతాగ్ంసి జన్వతి॥ + అంగారక గ్రహప్రీతయే ఆధకాంస్తు
భ్యమహం + నమమ॥

బుధస్య! ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే
సగ్ంసృజేథా మయంచ ॥ పునఃకృత్వాగ్స్తాప్రీతరం యువానమన్వా
తాగ్ంస్తీర్వయి తంతుమేతం ॥ + బుధగ్రహప్రీతయే ముద్గాంస్తు
భ్యమహం + నమమ॥

బృహస్పతే॥ ఓంబృహస్పతే అతియద్యో అర్హాద్యుమద్విభాతి
కృతుమజ్జనేషు-యదీదయచ్చనసర్వప్రజాతతదస్మా స్తుదవిణంభేహి
ప్రీతం ॥ + బృహస్పతిగ్రహప్రీతయే చణకాంస్తుభ్యమహం + నమమ॥

శుక్రస్య! ఓంశుక్ర

నీచ్యారీవాసి! విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రారేపూషన్ని
హారాతిరస్తు॥ × శుక్రగ్రహప్రీతయే రాజమాహంస్తు + నమమ॥

శనైశ్చరస్య! ఓంశమగ్నిరగ్నిభిస్కర చ్చన్నస్తపతుసూర్యః॥
శంనాతోవాత్వరపాతప్రసిధః॥ + శనైశ్చరగ్రహప్రీతయే-తిలశండు
లాంస్తుభ్యమహం + నమమ॥

రాహుః॥ ఓంకయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీసదావృధస్సఖా॥క
యా శచ్యయాప్రతా॥ + రాహుగ్రహప్రీతయే మాహంస్తు...మ॥

కేతోః॥ ఓం కేతుంక్షణ్యన్న కేతవేషో మర్యాఅపేశసే-
సమువద్భిరళాయథాః॥ కేతుగణప్రీతయేకుళుత్థాతుభ్యమహం...మ॥

త్రంబకస్య! + త్రంబకంయజామహే సుగంధం పుష్టివధా
నం! ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మత్స్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్॥త్రం
బకప్రీతయే శ్వేతండులా తుభ్యమహం + నమమ॥...మృత్యుం
జయస్య॥ మంత్రః॥ త్ర్యంబకమంత్రంపఠిత్వా॥ శ్వేతండులాతుభ్య

+ నమమ॥... శ్రీమహావిష్ణోః॥ + ఇదంవిష్ణుర్విచక్రసు త్రేధానీద
ధేప్రదంసమృధమస్యపాగ్ంస్తురే॥ + శ్రీమహావిష్ణుప్రీతయేధాన్యం

మహం + నమమ॥...అపమృత్యుమప్తక్షుధమపేతశపథంజహి । అ
థానోఅగ్నావహారాయస్పృషగ్ం సప్రాసిణం-యేతేనవాసమయ్య

తంపాశామృత్యో మర్త్యాయ హంతవే । తాయజ్ఞస్య మాయ
యాసర్వానవయ జామహే॥ మృత్యవేస్వాహామృత్యవే స్వాహా॥ మ

మసర్వాప మృత్యుర్నశ్యతు ఆయుర్వధాకాం॥ + అపమృత్యుప్రీ

తయేళయః ఖండకార్యానలవణదానంతుభ్యమహా + నమమ!...
 అథనామత్రయప్రీతయే. తండులదానందద్యాత్ శ్లో! తాంబూలంశ్రీ
 కరంభద్రం బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకం । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్యా దత
 శ్చా తింప్రయచ్ఛమే శ్లో! ఫలంమనోరథఫలంప్రదదాతినదాన్యంగా!
 పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థ మతశ్చా తింప్రయచ్ఛమే! శ్రీలక్ష్మీనారాయ
 ణప్రీత్యర్థంఇదంఫలం సతాంబూలం సదక్షిణాకంతుభ్యమహం సంప్ర
 దదేనమమ! ఏవం + గ్ధంమంతపదేవతానాం పునఃపూజాంకరిష్యే! ఛ
 త్రింధారయామి! చామరంవీజయామి! నృత్యందర్శయామి! గీతంశా
 వయామి! నాద్యం ఘోషయామి! ఆదోళికాంతరోపయామి! అశ్వా
 నారోపయామి! గజానారోపయామి! సమస్తరాజోప...మి! అనయా
 పూజయా + భవంతు! మంతపదేవతాః యథాస్థానంప్రతిష్ఠాపయా
 మి! అథస్వస్తిస్వర్చిత వస్త్రప్రతిమా మంతపదానంకరిష్యే! పూర్వో
 క్తమేవ బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య! తతఃమంతపదానందద్యాత్ || బ్రాహ్మ
 ణైభ్యోఽఋత్విగ్భ్యో దక్షిణాందద్యాత్! నవగ్రహమఖాభి షేకజపాది
 బ్రాహ్మణైభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాందద్యాత్!

అథ నవగ్రహ స్తోత్రమ్.

రవిఃఅస్యశ్రీసూర్యకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - కణ్వరుషిః - అను
 త్తుష్టస్తవః - శ్రీసూర్యనారాయణోదేవతా - మమసూర్యనారాయణ-
 ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే-జపేవినియోగః॥ ధ్యానమ్! దేవాసురవరైర్వంద్యంగ్ర
 హైశ్చపరిసేవితమ్ । ధ్యామేత్ఫరేత్సు వర్ణాభం శ్రీసూర్యకవచంస
 దా! అథునాసంప్రవక్ష్యామి కవచంసర్వకామదమ్ । ఇదంతుకవచం
 బుధ్వావిచరేద్వీరభైరవః॥ ఘృణఃపాతుశిరోదేశం సూర్యఃపాతులలా
 టకమ్ । ఆదిత్యోగోచసేపాతు శ్రుతీపాతుదివాకరః । ఘ్రాణాపాతు
 సదాభానుః ముఖంపాతుసదారవిః॥ జిహ్వం పాతుజగన్నేత్రః కంఠం
 పాతువిభావనుః॥ స్కంధాగ్రహావతిఃపాతు భుజౌపాతుప్రభాకరః॥ క
 తావుక్షకరఃపాతు హృదయపాతు భానుమాన్ । మడింపాతుచప

స్తాశ్చోనాభి సాతునభోమణిః॥ ద్వాదశాత్మాకటింసాతు సవితాపాతు
సక్తిని । ఊహాపాతుసురశ్రేష్ఠో జానునీపాతుభాస్కరః॥ జంఘేమేపా
తుమార్తాండో గుహ్యపాతుత్విమాంపతిః॥ పాదాదినమణిఃసాతు పా
తుమిత్రోఽఖిలంవపుః । యథిదంసూర్యకవచంపురుషార్థప్రదంనృణామ్॥
సంతతంప్రాతరుత్థాయ పఠేన్నియతమానసః ససు రాణామపిశ్లాఘ్య
శ్లాఘ్యాబుద్ధిమతామపి॥ సర్వకామమవాప్నోతిసూర్యసాయుజ్యమా
పున్నయాత్ । గ్రహరోగభయాత్పాన్ముచ్య తేనాత్రసంశయః॥ ఆ
దిత్యకవచం పుణ్యమభేద్యంవజ్రసన్నిభం । సర్వరోగభయాదిభ్యోఽఽ
చ్యంతేనాత్రసం శయః॥ సంవత్సరముపాసిత్వా సామాజ్యపదవీంల
భేత్ । అనేకరత్న సంయుక్తం స్వర్ణాభరణభూషితమ్॥ కల్పవృక్షస
మాకీర్ణంకదంబకుసుమప్రభం । అశేషరోగశ్యాంత్యర్థం ధ్యాయేదా
దిత్యమండలమ్॥ ఇతిసూర్యకవచం సమాప్తమ్.

(చంద్రః) అస్యశ్రీ చంద్రకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య- గౌతమఋ
షిః- అనుష్టుప్ ఛందః- సోమోదేవతా మమసోమప్రసాదసిద్ధ్యర్థేజ
పేవినియోగః ॥ ధ్యానం॥ సోమంచతుర్భుజం దేవం కేయూరమకు
టోజ్జ్వలం । వాసుదేవస్యనయనం శంకరస్యచభూషణమ్॥ ఏవంధ్యా
త్వాజపేన్నిత్యం సర్వాభీష్టప్రదాయకమ్ । ఓషధీశశ్శిరఃసాతుపాతు
ఫాలంకళానిధిః । చతుషీచంద్రమాఃసాతు శ్రుతీపాతుకళాత్మకః॥
ఘ్రాణంతుపాకరఃసాతు ముఖంకుముదబాంధవః । సోమఃకరాచమే
పాతు స్కంధౌపాతుసుధాత్మకః । వక్షోజైవాత్మకఃసాతుమధ్యం పా
తునిశాకరః॥ కటింతుపాకరః సాతుఊహాశశధరోఽవతు । మృగాం
కోజానునీపాతుజంఘేపాతుద్విజాధిపః॥ పాదాహిమకరఃసాతు పాతు
చంద్రోఽఖిలంవపుః । ఏతద్ధికవచంపుణ్యం భుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్॥
యఃపఠేచ్ఛ్రీఋగూర్ద్యాపి సర్వత్రవిజయీభవేత్ । ఇతి శ్రీబ్రహ్మ
కైవర్తే- దక్షిణఖండే- చంద్రకవచం సమాప్తమ్.

(కుజః) అస్యశ్రీ అంగారక కవచస్తోత్రమహామంత్రస్య విరూపఋ

పిః-అనుష్టుప్చందః- మనుఅంగారక్రపపాదసిద్ధ్యర్థై జపేవినియోగః ।
 ధ్యానం । సమామ్యంగారకందేవం రక్తాంగంవరభూషణం । జానుస్థవా
 మహస్తాధ్యం సాభయేతరపాణినం ॥ చతుర్భుజంమేష వాహంవరదం
 చధరాసుతమ్ ॥ అంగారకః శిరోరక్షేత్ ముఖంవైధరణీసుతః ॥ కర్ణ
 రక్తాంబరఃపాతు నేత్రేమేర క్తలోచనః నాసికాంమేశ క్తిధరః । ఓష్ఠం
 మేపాతుభూమిజః । భుజౌచర క్తమాలేచహస్తాశ్చ క్తిధరస్తథా । చతు
 ర్భుజోమేహృదయం కుక్షింరోగాపహరకః । కటింమేభూమిజఃపాతు
 ఊరూపాతుగదాధరః । జానుజంఘేకుజఃపాతు పాదౌభౌమఃస్సదావ
 తు । సర్వాణియానిచాంగాని పాతుమేమేషవాహనః ॥ య ఇదం కవ

చనిత్యం సర్వశత్రువినాశనమ్ । భూతప్రేతహిశాచానాం నాశనంస
 ర్వసిద్ధిదం । సర్వరోగహరంచైవ సర్వసంపత్ప్రదంశుభం । భుక్తిము
 క్తికరంస్యాణాం సర్వసాభాగ్యవర్ధనం । ఋణబాధవిమోక్షంచ సత్య
 మేవసంశయః ॥ స్తోత్రపాఠస్తుకర్తవ్యో దేవస్యాగ్రేమహద్యుతేః । ర
 క్తగంధైశ్చపుష్పైశ్చధూపదీపగుడోఽఘైః । తింగళంపూజయిత్వా
 తుమంగళేహనిసర్వదా । బ్రాహ్మణాన్భజయిత్వాతు చతురోద్వా
 దశాష్టవా । ఆనేనవిధినాయస్తు కృత్వావరణమనుత్తమం । నచైనంవే
 ధయంతీహవృశ్చికా ద్యుగజంతవః । తిమోమిహిరసంబరధామా
 త్తాండస్యాదయేశుథా । విలయంయాంతి పాపానిశతజన్మార్జితాన్య
 పి । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం ప్రదదాతీసనాన్మృగాం । ఇతిమార్కం
 డేయపురాణే- శ్రీశీఖండే- మార్కండేయ సనత్కుమారసంవాదే-
 అంగారకకవచం-సమాప్తమ్.

అథ బుధకవచప్రారంభః.

(బుధః)అస్యశ్రీబుధకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య- కాత్యాయనఋషిః
 అనుష్టుప్చందః-బుధోదేవతా-మమబుధగ్రహ పరిపాదసిద్ధ్యర్థైజపేవిని
 యోగః । ధ్యానం । బుధపుస్తకహస్తశ్చ కుంకుమస్యసమద్యుతః । పీ

తాంబరధరస్త్రిగీ పీతమాల్యానులేపనః॥ బుధఃపాతుశిరోజ్జేశం సా
మ్యఃపాతుచఫాలకం । నేత్రేజ్ఞానమయః పాతు శ్రుతేపాతువిధోస్సు
తః॥ ఘ్రాణంగంధధరఃపాతు భుజౌపుస్తకభూషితః॥ మధ్యంపాతుసు
హారాధ్యః పాతునాభింఖగేశ్వరః॥ కటింకలాత్మజఃపాతు ఊహాపాతు
సురేశ్వరః॥ జానునీరోహిణీసూనుః పాతుజంఘేఫలప్రదః॥ పాదౌబా
ణాననఃపాతు పాతుసౌమ్యోఖిలంవపుః॥ ఏతద్ధికవచంపుణ్యం సర్వో
పద్రవనాశనం॥ సర్వరోగప్రశమనం సర్వదుఃఖనివారణం । ఆయురారో
గ్యఫలదం పుత్రపౌత్రఫలప్రదం॥ యః పఠేచ్ఛచ్చణుయద్వాపిశావ
యేద్వాసమాహితః॥ సర్వాకామానవాప్నోతి దీర్ఘమాయుశ్చవిద
తి॥ ఇతిశ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే-బుధకవచం సమాప్తమ్.

అథ బృహస్పతి కవచప్రారంభః.

(గురుః) అస్యశ్రీ బృహస్పతికవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - ఈశ్వరఋ
షిఃఅనుష్టుప్చందః బృహస్పతిర్దేవతా - మమబృహస్పతిగ్రహప్రసాద
సిద్ధ్యర్థేజపేనియోగః॥ ధ్యానం॥ అభీష్టఫలదందేవంసర్వజ్ఞంసురపూజ
ితం । సర్వకార్యార్థ సిద్ధ్యర్థం ప్రణమామిగురుంసదా॥ బృహస్పతిశ్చి
రఃపాతులలాటంపాతుమేగురుః । కర్ణాసురగురుః పాతు నేత్రేమేభీష్టదా
యకః॥ నాసాంపాతుసురాచార్యోజిహ్వంమేవేదపారగః । ముఖంమే
పాతుసర్వజ్ఞోభుజౌపాతు శుభప్రదః । కర్ణావజ్రధరఃపాతు వక్షోమే
పాతుగీష్పతిః స్తనౌమేపాతువాగీశః కుక్షింమేశుభలక్షణః । నాభింమే
పాతునీతిజః కటింమేపాతుసర్వగః॥ ఊహామేపాతు పుణ్యాత్మాజంఘే
మేజ్ఞానదఃప్రభుః । పాదౌమేపాతు విశ్వాత్మాసర్వాంగం సర్వదాగు
రుః॥ ఇత్యేతత్కవచదివ్యం త్రిసంధ్యంయఃపఠేన్నరః । సర్వాకా
మానవాప్నోతి సర్వత్రవిజయూభవేత్ ॥ ఇతివామనపురాణే బృహ
స్పతికవచం సమాప్తమ్

అథశుక్రకవచ ప్రారంభః.

(శుక్రః) అస్యశ్రీశుక్రకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - భరద్వాజఋషిః

అనుష్టుప్చంద్రః శుక్రోదేవతా మమశుక్రగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవిని
 యోగః॥ ధ్యానం । మృణాలకుండేం దుపయోహిమప్రథం సితాంబ
 రంస్నిగ్ధపరాక్షమాలినం । సమస్తశాస్త్రశ్రుతితత్త్వదర్శనంధ్యాయేత్క
 వింవాంఛితకన్యసిద్ధయే ॥ శిరోమేభార్గవఃపాతు ఫాలం పాతుగ్రహాధి
 పః । నేత్రేదైత్యగురుఃపాతు శ్రోత్రేశ్రీచందనద్యుతిః । కావ్యోమేనా
 సికాంపాతు వదనందైత్య వందితః । రసనాముశనాఃపాతు కంఠం శ్రీ
 కంఠభక్తిమాన్ ॥ భుజౌతేజోనిధిఃపాతు వక్షోయోగవిదాం వరః॥ అ
 త్మమాలాధరోరక్షేత్కుక్షీం మేశాస్త్రపారగః॥ కటింమేపాతువిశ్వా
 త్మానక్తిసీసర్వపూజితః । జానూనీభృగుజఃపాతు జంఘేమేదేవతా వరః ।
 గుల్ఫౌగుణనిధిఃపాతు పాదౌమే పాండురాంబరః॥ సర్వాణ్యంగానిమే
 పాతుశుక్రఃకవిరహర్షిశం । ఇదంతంకవచందివ్యంపఠంతిశ్రద్ధయాన్వితాః
 సతేహంజాయతే పీఠాభార్గవస్య ప్రసాదతః॥ ఇతిశ్రీసాక్షాత్పూరాణే -
 శుక్రకవచం । సమాప్తమ్.

అథశనైశ్చరకవచ ప్రారంభః.

(శని) అన్య శ్రీశనైశ్చరకవచ మహామంత్రస్య - కాశ్యపఃఋషిః । అ
 నుష్టుప్చంద్రః । శనైశ్చరరోదేవతా - శంబీజం - నంశక్తిః - మంకీలకంశనైశ్చ
 రకృతపీఠా పరిహారార్థే జపేవినియోగః - శనైశ్చరాయ - అంగుష్ఠా
 భ్యాంనమః - మందగతయేత్జ్వనీభ్యాంనమః - అధోక్షజాయనధ్యమా
 భ్యాంనమః - సారయేలనామికాభ్యాంనమః - శుక్లోదరాయకనిష్ఠికా
 భ్యాంనమః - ఛాయాత్మజాయకరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - శనైశ్చరా
 యహ్మదయాయనమః॥ మందగతయేశిరసెస్వాహా । అధోక్షజాయశిఖా
 యైవషట్ । శుక్లోదరాయ కవచాయహుం । ఛాయాత్మజాయనేత్ర
 త్రయాయవౌషట్ - శనైశ్చరాయ అస్త్రాయఫట్ - భూర్భువస్సువరోమి
 తిదిగ్భృధః॥ ధ్యానం॥ నీలద్యుతిశ్శూలధరః కిరీటీగృధ్రస్థితశ్శూలధరో
 ధనుష్మాన్ । చతుర్భుజస్సూర్యసుతః । ప్రకాంతస్సదాస్తు మహ్యంవర
 మందగామీ ॥ ౧ ॥ కృష్ణాంబరధరం దేవంద్విభుజం గృధ్రసంస్థితం ।

సర్వపీడాహరం నృణాం ధ్యాయేత్ గ్రహగణోత్తమమ్ ॥ ౧ ॥ శనైశ్చ
రశ్మిరోరక్షేన్ముఖం భక్తార్థంజనః । కర్ణాకృష్ణాంబరతే న్నైతే స
ర్వభయంకరః ॥ ౩ ॥ కృష్ణాంగోనాసికాం రక్షేత్కంఠం మేఘితకంఠకః ।
భుజౌమేనుభుజఃపాతు హస్తానీలోత్పలప్రభః ॥ ౪ ॥ పాతు మేవాదయం
కృష్ణఃకుక్షీంశుష్కోదరస్తథా । కంఠం మేవికటః పాతు సర్ధిసీఘోరయా
పవాన్ ॥ ౫ ॥ జానునీపాతు దీర్ఘమేజంఘ్రేమే ముగళప్రదః । గుల్ఫాగు
ణకరఃపాతు పాదౌమేపంగుపాదకః ॥ ౬ ॥ సర్వాణ్యపిచుమాంగానిపా
తుభాస్కరనందనః । యథిగంకవచం దివ్యం సర్వపీడాహరం నృణాం ।
పఠతిశ్రద్ధయా యుక్తో సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౭ ॥ తిలధాన్య
చ సంస్థాప్యయంత్రోహ వినిర్మితం । కృష్ణగంధాత్తైఃపుష్పైరర్చయే
న్మూలమంత్రతః ॥ ౮ ॥ కృష్ణవస్త్రయంతం దద్యాచ్ఛ్రీతియాయకుటుం
బినే । ప్రీతిశ్చనైశ్చరస్తస్య సర్వబాధాం వ్యపోహతి ॥ ౯ ॥ దద్యా
త్సర్వసమృద్ధిం చ పుత్రపౌత్రాదినంతతిమ్ । ఆయుష్యం దీర్ఘమారో
గ్యం సర్వత్రవిజయ దిశేత్ ॥ ౧౦ ॥

ఇతి దశరథ రాజవిరచితం - శనైశ్చరకవచం, సమాప్తమ్.

అథ రాహుకవచస్తోత్రమహామంత్రస్య -

అస్యశ్రీరాహుకవచస్తోత్రమహామంత్రస్య - చంద్రఋషిః అను
ష్టుష్ఠుండః రాహుర్దేవతా - మమ సర్వాభీష్ట సిద్ధ్యై రే జపే వినియోగః ।
ధ్యానమ్ ॥ కృణూమామి సదారాహుం సర్వాకారం కిరీటిసమ్ ॥ సైంహి
కేయంకరాశాస్యం భక్తానామభయప్రదమ్ । నీలాంబరః శిరఃపాతు
లలాటం లోకవందితః చక్షుషీపాతు మేరాహు, శ్రోత్రే మేర్థశరీర
పాన్ ॥ నాసికాం మేకరాశాస్య శూలపాణిర్ముఖం మమ । జిహ్వాం మే
సింహికాసూనుః కంఠం మే కంఠనాశినః । భుజగేశోభుజౌపాతు నీల
మాల్యఃకరామమ । పాతు వక్షస్తపోమూర్తిః పాతుకుక్షీం విధుంతుదః ।
కటిం మేవికటఃపాతు ఊహామేసురపూజితః । స్వర్భాను జ్జానునీపాతు
జంఘ్రేమేపాతు చావ్యహిః । గుల్ఫాగ్రహాధిపఃపాతు పాతు మేభీషణా

కృతిః । సర్వాణ్యంగానిమేపాతు నీలచందనభూషితః ॥ ౯౯

దండకవచ మూర్ధ్నిసిద్ధిదంయోభిక్త్యాః తల్యనుదినంనియతశ్శుచి
స్సౌ । ప్రాప్నోతికీర్తిమతులాం శ్రియమృద్ధిమాయురారోగ్యమాత్మ
విజయిత్వమహిషసాదాత్ ॥ ఇతిశ్రీస్కాందేశంకర సంగీతాయాం
రాహుకవచం సమాప్తమ్.

కేతుకవచ ప్రారంభః.

అస్మత్కేతుకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - పురందరఋషిః
అనుష్టుప్చందః - కేతుర్దేవతామమసర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవినియో
గః॥ ధాన్యం ॥ కేతుంకరాశనదనం చిత్రవర్ణంకిరీటినం । ప్రణమామి
సదాకేతుం ధ్వజాకారంగపేశ్వరం చిత్రవర్ణశ్శిరఃపాతు ఫాలంమే
ధూమ్రవర్ణకః । పాతునేత్రేపింగళాక్షః శ్రోత్రేమేరక్తకోచనః । ఘ్రా
ణంపాతుసువర్ణాభః చుబుకంసింహికాసుతః । పాతుకంఠంచ మేకేతు
స్కంధౌఃపాతుగ్రహాధిపః॥ బాహూపాత్వసురశేష్ఠః కుక్షింపాతు మ
వరోరగః । భీమాత్మామేకటింపాతు మధ్యం పాతుసహసురః । ఊ
రూపాతు మహాశీరోజానునీతీవకోపనః । పాతుపాదౌచమేక్రూరః
సర్వాంగంసరపీడకః॥ యథాదండకవచం దీప్యం సర్వరోగ వినాశనమ్ ।
సర్వశత్రుహరిమనం ధారయేత్సమృద్ధోనరః॥

ఇతినవగ్రహ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

అథనవగ్రహాష్టక ప్రారంభః.

శ్లో॥ భాస్వాన్కాస్యప గోత్రజో రుణరుచి ర్యస్సింహపో
ర్రుస్సమిత్ । పట్రిస్తో దశగశ్శుభ శ్శశిగురూ భౌమస్సభాయ
స్సదా । శత్రూమందసితౌ కలింగజనపశ్చాగ్నీశ్వరాదేవతే । మధ్యే
వతులపూర్వద్దినకరః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ ౧ ॥ శ్లో॥ చంద్రః
కర్కటకప్రభుస్సితనిభ శ్శత్రేయగోత్రోద్భవ శ్చాగ్నేయశ్చతు
రశ్రే వాతుణముఖశ్చాపోహ్యమాధీశ్వరః । పట్నస్తాగ్ని దక్షైకగశ్శు

భకరోనార్యధార్మకాప్రియాః స్యామి యామనహః కలాశ సమి
 ధఃకుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౨॥ శ్లో॥ భామోదక్షిణ దిక్కికోణనిల
 యోవిధ్యేశ్వరః ఖాదిరన్వామిచృశ్చిక్ మేషయో స్సంగురుశ్చరక్
 శ్శశీసాహృదః । జ్యోతిష్షట్ప్రళపదస్సవసుధాపుష్పో ౨ ర్యమాదేవ
 తాభారద్వాజకుశ్లోద్భవో ౨ రుణగుడికుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౩॥
 శ్లో॥ సామ్యః పీతఉదజ్జుఖ సమిధపామాగ్నో ౨ త్రిగోత్రోద్భవో ।
 బాణేశానదిశస్సుహృదవిశితో వైరిందురన్యేసమాః । కన్యాయుగ్మ
 పతిర్దశాప్త కచతుష్షణ్ణత్రగ శ్శోభనోవిష్ణుర్వైభగదైవతోమంగధపః
 కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౪॥ శ్లో॥ జీవశ్చక్రిరగోత్ర ఉత్తరముఖో దీ
 ఘోత్రరాశాస్థితః । పీతో ౨ శ్వేతసమిత్పురందరగురుః కోదణ్డమీ
 నాధిపః । సూర్యేన్దుక్షీతిజప్రియోబుధస్థితో శత్రూసమస్సూర్యజ॥
 స్సప్తాజ్మ ద్వికపఞ్చగస్తమభదఃకుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౫॥ శ్లో॥ శు
 క్రోభాగవగోత్రజస్థితనిభః పూర్వాముఖః పూర్వాదిక్పఞ్చశోవృ
 షపస్తులాధిప మహారాష్ట్రాధిపౌదుమ్బరః । ఇన్ద్రాణీ మఘవాచసా
 మ్యరవిజౌమిత్రే ౨ర్కచన్ద్రావరీ షడ్భృద్భద్రశష్ట్యర్జితో భృగుసుతఃకు
 ర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౬॥ శ్లో॥ మన్వఃకృష్ణనిభస్తు పశ్చిమముఖస్సారా
 ప్రపఃకాశ్యపోనక్రేశో ఘటపస్సుహృద్భుధ భృగుర్వైరిన్ద్విసత్సాను
 తః । స్థానం పశ్చిమదిక్పృజా పతియమోదేవౌధనుస్తాసనం । షట్ప్ర
 స్థశ్శుభకృచ్ఛమిరవిసుతః కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౭॥ శ్లో॥ రాహుస్సిం
 హాశదేశపోనిఋయుతిః కృష్ణాజ్మశూర్పాసనో । యఃపైతీనసిగోత్రత్రో
 ౨స్యతు సమిద్దూర్వాముఖందక్షిణం । యస్సర్వో ౨ పృథిదైవతంనిర్
 ఋణః ప్రత్యాఖ్యదేవస్సచా । షట్ప్రస్థశ్శుభకృచ్ఛ సింహికస్సుతఃకు
 ర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౮॥ శ్లో॥ కేతుజ్ఞై మిసిగోత్రదః కుశసమిద్వాయ
 వ్యకోణేస్థిత । శ్చిత్రాజ్మధ్వజలాఞ్చనోహి భగవాన్యోదక్షిణాశా
 ముఖః । బ్రహ్మచైవతుచిత్రగుప్తలధిపః ప్రత్యాధిదేవస్సదా । షట్ప్ర
 స్థశ్శుభకృచ్ఛబర్హరపతిః కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౯॥

అథ మంగళాష్టకాని.

శ్లో॥ ప్రహ్లాదందుర నాప శోకజలధే రుత్తారయన్నగమామ్।
 బాహ్య తఃపఃపూర్ణతాం ప్రకటయన్ స్తాభగవిభిదన్ బలాన్।
 హేమాక్షగ్రజమాజఘాన నఖరైర్యోమంగళానాంఽథిః। శ్రీమాన్
 శ్రీవిభురీశ్వరో నరహరిః కుశ్యాజ్జగన్మంగళమ్॥ ౧॥ సోమేశాబ్జభవా
 వృదిక్పతిముఖైదేవైర్వసిష్టాదిభిర్బ్రహ్మషిః పవిత్రైశ్చనారద ము
 ఖైదేవషిఃభిర్భూషితే। ఆసీనోరమయాభునాననామహా వైహి
 కేసుంటపేశ్రీమాన్ ... మంగళమ్॥ ౨॥ శ్లో॥ యత్సాదాబ్జమరంద
 బిందుసదృశీ గంగాజగత్పావనీ యన్నామస్మరణదదాతినకలాన్మా
 మాన్మృణామన్వహమ్। యశ్చేభవనగరైకతరణి స్సోయం జగ
 న్నాయకశ్రీమాన్... మంగళమ్॥ ౩॥ శ్లో॥ కల్యాణైకనికేతనస్సుజని
 తాకల్యాణసంధాయకః। కల్యాణప్రదకీర్తనో గుణాఽథిః కల్యాణక
 ల్యాణదః। కల్యాణాదిసమానసార విభవః కల్యాణ సారాత్మకశ్రీ
 మాన్... మంగళమ్॥ ౪॥ అన్యోన్యాభినవాత్తతార్పణవిధౌ శృంగార
 భంగ్యావహం। లక్ష్మీవీక్షణవైఖరీ మనుభవన్ తత్పాణినంగోత్సవే
 సానందంస్మరపారవశ్య పిశునంగోమాంచముద్వేలయన్ శ్రీమాన్ ...
 మంగళమ్॥ ౫॥ లక్ష్మీదత్తవరాంపుళింద తనయాం లావణ్యసారాత్మి
 కాం। సంరక్తాంసుమమంజరీంకరుణయా జగ్రాహలీలాన్పదః। సర్వజ్ఞః
 ప్రథితశ్చిరంతినమునిస్సు బ్రహ్మచారీతియశ్రీమాన్ ... మంగళమ్॥
 ౬॥ సత్యాసత్యవివేచనైకకుశల స్సత్యప్రియ స్సత్యవాక్సత్యజ్ఞాన సు
 ఖాత్మకస్సుఖకరస్సత్యావతారోహరిః। సత్యః కేవలజన్మయోనతజనా
 సత్యాపహస్సర్వదా శ్రీమాన్... మంగళమ్॥ రాజేనాయతలోచనః
 ప్రవిల సప్రాజీవమిత్రప్రభః। రాజేవాంఘ్రిరజోవిధూతవృజినబ్ర
 హ్మషిఃరాజిస్సదా। రాజీవైకనికేతనా మఖిలస చాజీవ పుష్పంధ
 యశ్రీమాన్... మంగళమ్॥ ౭॥ శ్లో॥ ఇశ్యేతద్వర మంగళాష్టకమి
 దంలక్ష్మీసృసింహస్యయః। కల్యాణోత్సవవేదికా సుకత తేవధ్వావర

స్యోమై మాగల్యం సుతసంకదం సువిమలాం కీర్తిచ దత్వావిభు
శ్రీమాన్ శ్రీవిభురీశ్వరోనరహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్॥ ౯॥

అథ లగ్నాష్టకాని.

శ్లో॥ లక్ష్మీర్యస్య పరిగ్రహాఃకమలభూస్సూను ర్గరుత్మానధః॥
పాత్రోచగ్రదవిభీషణౌసురగురు శ్చేషశ్చశయ్యాసనమ్॥ బహ్మండంవర
మందిరంసురగణాయస్యప్రభోస్సేవకా॥ స్సతైలోక్యకుటుంబ పోషణ
పరఃకుర్యాత్సదామంగళం॥ ౧॥ బ్రహ్మవాయుగిరీశ శేషగరుడాదేవేం
ద్రకామాగురు॥ శ్చూద్రాక్కావరుణానతౌ మనుయమావిత్రేశవిఘ్నే
శ్వరా॥ నానత్యోనిర్తిర్మరుద్గణయతాః పజన్యమిత్రాదయస్సస్త్రీ
కాస్సుర పుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదామంగళం॥ ౨॥ విశ్వామి
త్రపరాశిరౌర్వభృగవోఽగస్త్యః పులస్త్యఃకతుః॥ శ్రీమానత్రిమరీ
చికౌత్సపురవశ్చక్తిర్వసిష్ఠోగిరాః॥ మాండవ్యోజమదగ్ని గౌతమభర
ద్వాజాదయస్తా పసాస్సస్త్రీ కామునిపుంగవాః ప్రతిదినంకుర్యాత్సదా
మంగళం॥ ౩॥ మాంధాతానసూమాంబరీషసగరారాజాపృథుహౌయ
శ్రీమాన్ధర్మసునోనలోదశరథో రామోయయాతిర్యదుః॥ ఇత్వౌకు
శ్చవిభీషణశ్చభరతశ్చోత్తానపాదద్రువా॥ విత్యేతేభువిభూభుజః ప్రతి
దినం కుర్యాత్సదామంగళం॥ ౪॥ అశ్వత్థోబదరీచ చందనతరుర్నం
దారకల్పద్రుమా॥ జంబూనింబకదంబచూతసరళావృక్షాశ్చయేక్షీరి
ణః॥ సర్వేశేఫలమిశితంవనచయం వైభాజితృభాజితం॥ రమ్యం చై
త్రరథం సునందనవనం కుర్వంతువాంమంగళం॥ ౫॥ శారీశ్రీరదితిశ్చక
ద్రువినతే జ్యోతిస్తుపూణాకవతీ॥ సావిత్రిచసరస్వతీచసుభిస్సత్యవ్ర
తారుంధతీ॥ స్వాహాజాంబవతీ చరుక్మభగినీదుస్స్వప్న విధ్వంసినీవే
లాచాంబునిధేస్సమీరసహితా కుర్యాత్సదామంగళం॥ ౬॥ ఆదిత్యాది
నవగ్రహశ్శుభఫలా మేషాదయోరాశయో॥ నక్షత్రాణి సయోగ
కాశ్చతిథయ స్తద్దేవతాస్తద్దేవాః॥ మాసాబ్దాఋత వస్తదేవదివసా
స్సంధ్యాదయోరాత్రయ॥ స్సర్వేష్టావరజంగమాః ప్రతిదినంకుర్యా

త్సదామంగళం॥ 2॥ గంగాసింధుసరస్వతీచయమునా గోదావరీన
మణానా । కృష్ణాభీమరధీచ ఫల్గుసరయూశ్శ్రీగండకీగోమతీ । కావేరీ
కపిలాప్రయాగ విరజావేత్రావతీత్యాదయో । నద్యశ్చైహరిపానపంక
జభవాః కుర్వంతువాంమంగళం॥౫॥

శ్లో॥ లక్ష్మీశోభువనత్రయే నివసతోదేవామనుజ్యోర గ
సంస్థాతుంకరుణానిధిః కరుణయామూర్తాండ పంశేయయా । కొన
ల్యా నిజగర్భసంభవభృతే జన్మన్యసాధారణ జాతేశ్వరభునాయక
న్యజననందేయాదిదం మంగళం॥౧॥ వైదేహీవదనాభిలాషణయుతంకా
మనకామంకృతం । విఖ్యాతం భువనత్రయం హరధనుభక్త్యకృతం
లిలయా । విశ్వామిత్రపరాశరాది మునిభీస్తత్సన్నిధానాచితం । సీ
తారాఘవయోగ్వివాహ సమయేదేయాదిదం మంగళం॥ ౨॥ ఉత్ప
ల్లామలసీలనారిజదళ శ్యామోన్నతం కోమలం । పార్వత్యాచమహే
శ్వరేణచశిరస్లాఘీకృతం సర్వదా । శాపాప్తిర్వరగౌతమస్య వనితా
శైలాసుశీలాకృతా । దంపత్యోరిహవామభాగవనితందేయాదిదంమం
గళం॥3॥ శ్రీరామంజనకాత్మజా సురగురు ప్రత్యజ్ఞుఖప్రాజ్ఞుఖం ।
దోర్భ్యామంజలి మంచితైశ్చవనితామాపూర్వముక్తా ఫలైః । నానా
రత్నవిరాజమాన కలశైరానీయతంపాగరాత్ । సీతారాఘవయోగ్వి
వాహసమయే దేయాదిదంమంగళం॥౪॥ కల్యాణంకమనీయకోమలక
రైరాద్రాక్షతారోపణం । కన్యాదానపురస్సరం సురగురోర్విప్రాశి
షానుగ్రహం । బాహ్యాః కంకణబంధనం దశగుణం మాంగల్యసూ
త్రాన్వితం । సీతారాఘవయోగ్వివాహ సమయే దేయాదిదంమంగ
ళం॥౫॥ తదేవలగ్నంసుదినంతదేవ తారాబలంచంద్రబలంతదేవ । వి
ద్యాబలందైవబలంతదేవలక్ష్మీపతేతే ఘ్రియుగంస్మరామి ॥౬॥ శ్రీరా
మపత్నీజనకస్యపుత్రీ సీతాంగనాసుదరకోమలాంగీ । శ్రీవిష్ణుపత్నీ
భువనైకామాతా వధూవరాభ్యాం వరదాభవంతు॥

శ్లో॥ ఆగమార్థంతుదేవానాం గమనార్థంతు రక్షసాం కుర్యా
 దంతాకవంతత్రీ దేవతాహ్వానలాంఛనమ్ ॥ అపసర్పంతుయేభూతా
 యేభూతాభూమిసంస్థితాః । యేభూతావిఘ్నకర్తారస్తేనశ్యంతుశివా
 జ్జయం । ఆచమ్య॥ ఉత్తిష్ఠంతు । భూతపిశాచాః... సమారభే ॥ సా
 గానాయమ్య॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ॥ హనుమత్స్థితాలక్ష్మణభరత
 శత్రుఘ్న పరివారసమేత శ్రీరామచంద్రదేవతాముద్దిశ్య... ప్రీత్య
 ర్థంసంభవద్భిర్ద్రివైయః సంభవద్భిరుపచారైః సంభవతా నియమేన
 పురుషసూక్తవిధానేన యావచ్ఛక్తిధ్యానావాహనాది షోడశోపచా
 రపూజాం కరిష్యే॥ అస్యశ్రీపురుషసూక్తమహామంత్రస్య నారాయణ
 ఋషిఃగాయత్రీఛందః శ్రీపురుషోత్తమోదేవతా శ్రీనారాయణారాధ
 నేవినియోగః॥ ఓమ్ నారాయణాయ అంగుష్ఠాభ్యాంనమః ఓం మాధ
 వాయుతర్జనీభ్యాంనమః ఓం హస్తీకేశాయ మధ్యమాభ్యాంనమః॥ ఓం
 జనార్దనాయ అనామికాభ్యాంనమః ఓం శ్రీవిష్ణవేకనిష్ఠికాభ్యాంనమః
 ఓం పురుషోత్తమాయ కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః ఇతికరస్యానః॥
 అథాంగస్యానమారభేత్ ॥ మూర్ధ్ని కేశవాయనమః॥ లలాటేనారా
 యణాయనమః॥ కర్ణయోః మాధవాయనమః॥ నేత్రయోఃగోవిందా
 యనమః ఘ్రాణేఽష్టవేనమః॥ ముఖేమధుసూదనాయనమః॥ కంఠేత్రి
 విక్రమాయనమః॥ భుజయోఃవామనాయనమః॥ హృదిశ్రీధరాయన
 మః॥ నాభౌహృషీకేశాయనమః॥ కట్యాంపద్మనాభాయనమః॥ పాద
 యోః దామోదగాయనమః॥ కవచమ్॥ శ్లో॥ పురస్తాత్కేశవః పాతు
 చక్రీ జాంబూనదప్రభః । పశ్చాన్నారాయణ శ్శింఖ నీలజీమూత
 సన్నిభః॥ ఉర్ధ్వమిందీవరశ్యామోమాధవోఽవ్యాద్గదాధరః॥ గోవిం
 దోదక్షిణేపార్శ్వే ధన్వంచంద్రప్రభోమహాన్ ॥ ఉత్తరేహాలభృద్విష్ణుః
 పద్మకింజల్కసన్నిభః॥ ఆగ్నేయ్యామరవిందాభోముసలీమధుసూదనః
 త్రివిక్రమఃఖడ్గపాణిర్నైరృత్యాంజ్వలనప్రభః॥ వాయవ్యాం వామనో
 వజ్రహరుగాదిత్యదీప్తిమాన్ । ఈశస్యాం పుండరీకాక్ష శ్రీకరఃపట్ట

సాయుధః । విద్యుత్ప్రభోహృషీకేశో హృదస్తాద్దిశిముద్గరీహృత్పద్మే
 కద్మనాభోమేనహస్తాసార్క సమప్రభః । సర్వాయుధస్సర్వశక్తిస్సర్వ
 జ్ఞస్సర్వతోముఖః॥ ఇంద్రగోపకపంకాశః పాశేహస్తోఽపరాజితః । స
 బాహ్యభ్యంతరందేవో వ్యాప్యదామోదరస్థిః॥ ఏవంసరత్రనిశ్చిద్రం
 నామద్వాదపంజరం । ప్రవిష్టోఽహంసమేకించిద్భయమస్తికదాచన॥

అథాంగన్యాసః॥ వామహస్తే । ఓంసహస్రశీర్షాపురుషః॥ సహ
 స్త్రాక్షస్సహస్రపాత్ । సభూమిం బ్రశ్వతోవృత్వా । అత్యతిష్ఠద్దశాం
 గులం॥ దక్షిణహస్తే॥ పురుషప్రవేదగ్ంసర్వం॥ యద్భూతంయచ్ఛభవ్యం॥
 పృతత్వస్యేశానః॥ యదన్నేనాతిరోహతి॥ వామపాదే॥ ఏతావా
 నస్యమహిమా । అతోజ్యాయాగ్శ్చపూరుషః॥ పాదోఽస్యవిశ్వా
 భూతాన్తి । త్రిపాదస్యామృతందివి॥ దక్షిణపాదే॥ త్రిపాదూర్ధ్వఉదై
 త్పురుషః॥ పాదోఽస్యేహభవత్పునః । తతోవిష్వజ్వ్య కామత్ ।

ఘే॥ తస్మాద్విరాడజాయత । విరాజో
 అధిపూరుషః । సజాతోఅత్యరిచ్యత । ప్రశ్చాద్భూమి మథో పురః॥
 దక్షిణజంఘే॥ యత్పురుషేణ హవిషా । దేవా యజ్ఞ మతన్వత॥
 వసంతోఅస్యాస్తీదాజ్యం॥ గ్రీష్మఇద్మశ్శరద్ధవిః॥ గుహ్యే॥ సప్తాఽ
 స్యానక పరిధయః॥ త్రిస్సప్తసమిధఃకృతాః॥ దేవాయద్యజ్ఞం తన్వా
 నా॥ అబధ్నన్పురుషం ప్రశుమ్॥ నాభా॥ తంయజ్ఞం ఘ్రిష్టిప్రపాక్ష
 పురుషంజాతమగ్రతః॥ తేనదేవాఅయజన్త॥ ప్రాధ్యాఋషయశ్చయే॥
 హృది॥ తస్మాద్ద్యజ్ఞత్సర్వహుతః॥ సంభృతం పృషద్రాజ్యం । ప్రశూ

గోస్తగోశ్చక్రేణాయన్యాః. అరణ్యాన్త్రామ్యాశ్చయే॥ కంఠే॥ త
 ద్విజ్ఞాత్సర్వహుతః॥ ఋచస్సామాని జజ్ఞరే॥ ఛందాగోసి జజ్ఞరే
 తస్మాత్॥ యజుస్తస్మాదజాయత॥ నామబాహుకా॥ తస్మాదశ్వా అజా
 యంత॥ యే కేచోభయాదతః॥ గావోహజజ్ఞరేతస్మాత్॥ తస్మాజ్జాతా
 అజావయః॥ దక్షిణబాహుకా॥ యత్పురుషం వ్యదధుః॥ కత్తిధావ్యకల్ప
 య॥ ముఖంకిమస్యకౌబాహూ॥ కాపూరూపాదాపుచ్యేతే॥ ముఖే॥
 బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్॥ బాహూరాజన్యఃకృతః॥ ఊరూత
 దస్యయద్వైశ్యః॥ ప్రద్యౌగ్గోశూద్రోఅజాయత॥ వామకర్ణే॥ చం
 ద్రమామనసోజాతః॥ చక్షోస్సూర్యోఅజాయత॥ ముఖాదింద్రశ్చాగ్ని
 శ్చ॥ ప్రాణాద్వాయురజాయత॥ దక్షిణకర్ణే॥ నాభ్యాఆసీదంతరిక్షం॥
 శీఘ్రోఽద్యాస్సమవర్తత॥ ప్రద్యౌంభూమిర్దిశశ్శ్రోత్రోత్॥ తథాలో
 కాగ్ం అకల్పయ॥ వామనేత్రే॥ వేదాహమేతం
 పురుషం మహాంతం॥ ఆదిత్యవర్ణం తమస్తస్మపారే॥ సర్వాణి రూ
 పాణి విచిత్రధీరః॥ నామానికృత్వాఽభివర్త
 యదాఽఽస్తే॥ దక్షిణనేత్రే॥ ధాతాపుస్తాద్యముదాజహర॥ శక్రః
 ప్రవిద్వాప్రదిశస్సతసః॥ తమేవం విద్వాన్తమృతణహభవతి॥
 నాఽన్యః పంథాలయనాయ విద్యతే॥... శిరసి॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయ
 జన్తదేనాః॥ తానిధర్మాణిప్రథమాన్యాస॥ తేహనాకం మహిమా
 ననః॥ చంతే॥ యతఃపూర్వేపాదానః॥ తిదేనాః॥ అతోదేనాలవంతు

నోయతోవిష్ణుర్విచక్రమే । ప్రతివ్యాప్తప్రథామభిః । హృదయా
యనమః॥ ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేధానిదధేప్రదంసమూఢమస్యసాగం
సురే॥ శిరసేస్వాహా॥ త్రిశిప్రదా విచక్రమే విష్ణుగోపా ఆదాభ్యః ।
తత్తోధర్మాణి ధారయత్॥ శిఖాయైవషట్ ॥ విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత
యేతో వ్రతానిపస్పశే॥ ఇంద్రస్వ యుజ్యస్సఖా॥ కవచాయహమ్॥
తద్విష్ణోః పరమం ప్రదగ్గ సదా పశ్యంతిసూరయః । దివీనచక్షు
తతం॥ నేత్రిత్రయాయవౌషట్॥ తద్విప్రానోవిషన్యవో జాగ్రవాంస్త
స్సమింధతే విష్ణోర్యత్పరమం ప్రదం॥ అస్త్రాయథట్॥ ఓంభూర్భువస్సు
వరో మితిదిగ్బంధః॥

ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ గోక్షీ రాభంపుండరీ కాయతాక్షంచక్రాబ్జాద్యై
ర్భూషణైర్భూషితాంగం । శ్రీభూమిభ్యా మర్చితే యోగపీఠే య
స్తం దేవగపూజయే త్స్పరుషేణ ॥ శ్లో॥ రూజపేత్స్పరుషంసూక్తం
త్రివారంతుదినేదినే । వారాయణఫలం తస్య వేదానాంవై సహస్రశః॥
బ్రహ్మాండోదరతీర్థాని కరైస్సన్నిష్టానిశేరవే॥ తేనసత్యేనమేదేవతీర్థం
దేహిదివాకర॥ సూర్యఃకుండలా దంకుశముద్రయాతీర్థాన్యావాహ్యా॥
శ్లో॥ యస్యకేశేషు జీమూతోనద్యస్సర్వాంగసంధషు । కుక్షేసము
ద్రాశ్చత్వారస్తస్మైతోయాత్మనేనమః॥ తతఃకలశపూజాంకరిష్యే॥
శ్లో॥ కలశస్యముఖే...సమాశ్రితాః । ఓంభూర్భువస్సువః...ప్రచోద
యాత్ । ఇతిగాయత్ర్యాత్రివారమభిమంత్ర్య॥ ప్రణవేనదశవారానభి
మంత్ర్య॥ శంఖచక్రయోనిసురభిముద్రాఃప్రదర్శ్య॥ అస్త్రేణదశదిగ్బం
ధః॥ కూర్మముద్రయా కలశోదకంప్రచ్ఛాద్య॥ కలశోదకేనశంఖమా
పూర్య॥ శంఖేగంధపుష్పక్షుతానిక్షిప్య॥ తతః శంఖపూజాంకరిష్యే॥

శంఖపీతేబహ్మణ మావాహయామి! శంఖమధ్యే ఆదిత్య మావాహ
యామి! శంఖహృదయే చంద్రమావాహయామి! శంఖాగ్రే గంగా
సరస్వతీం ఆవాహయామి! శంఖేహ స్తంభసార్య! శ్లో! శంఖంచం
ద్రార్కదైవత్యం వరుణం చాధిదైవతం పృథ్వీపజాతీం వింద్యా దగ్రే
గంగాసరస్వతీ! పృథివ్యాం యాని తీర్థాని వాసు దేవస్య చాజ్ఞయా! శం
ఖేతిష్ఠంతి సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్ || త్వం పురా నాగరోత్ప
న్నో విష్ణునా విధృతః కరే | సర్వదేవహి తార్థాయ పాంచజన్యనమో
ఽస్తుతే || గర్భాదైత్యాదిభూతా నాం విదీర్యంతే సనానశః | తవనాదే
వపాతా శే పాంచజన్యనమోఽస్తుతే || దర్శనేనాపి శంఖస్య స్పర్శనేన
తు సర్వతః | విలయం యాం తిపాపానిహిమవద్భాస్కరోదయే || స్తుత్వా
శంఖం కరేధృత్వా మంత్రే కేభస్తు వైష్ణవైః | పృథివ్యాం యాని తీర్థాని
వాసుదేవస్య చాజ్ఞయా | శంఖేతిష్ఠంతి సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజ
యేత్ | అనేన మంత్రేణ దేవోపకరణాని సంప్రోక్ష్య || పూజాద్రవ్యా
ణి సంప్రోక్ష్య - దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య || పునశ్శంఖం పూరయి
త్వా తతః పీతార్చనం కుర్యాత్ || ఆధారశక్త్యై నమః! మూలపక్ష్పత్యై
నమః! మత్స్యాయ నమః! కూర్మాయ నమః! ఆనంతాయ
నమః! శేషాయ నమః! - గరుడాయ నమః! ప్రాగ్ద్వారే -
ద్వారశ్రియై నమః! ధాత్రే నమః! విధాత్రే నమః! దక్షిణద్వారే - ద్వా
రశ్రియై నమః! చండాయ నమః! ప్రచండాయ నమః! పశ్చిమద్వారే -
ద్వారశ్రియై నమః! జయాయ నమః! విజయాయ నమః! ఉత్తరద్వారే -
ద్వారశ్రియై నమః! బలాయ నమః! ప్రబలాయ నమః! - చిచ్ఛక్త్యై నమః! మా
యాశక్త్యై నమః! గంగాయై నమః! యమునాయై నమః! దిగ్గజేభ్యో నమః!
సకేభ్యో నమః! తస్మధ్యే శ్వేతద్వీపాయ నమః! శ్వేతద్వీపమధ్యే వేదికా
యై నమః! వేదికామధ్యే కల్పవృక్షాయ నమః! కల్పవృక్షస్థా ధస్తాదత్న
సింహాననాయ నమః! తస్మధ్యే శీరామ చంద్రార్థే నమః! ధ్యానమే
శ్లో! శాంతాకారం భుజగశ్చయనం పద్మనాభం సుశేశం విశ్వాకారం గగ
నసదృశం మేఘవర్ణం శుభాంగం | లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యో

గిహృద్ధ్యానగమ్యం వందేవిష్ణుం భవభయహరం సర్వలోకకనాథం
 సహస్రశీరేత్యావాహనమ్॥ సహస్రశీర్షాపురుషః । సహస్రాక్షసహ
 స్రపాత్ । సభూమివిశ్వతోవృత్వా । అత్యశీష్టస్థా గులమ్॥ శ్లో॥ జ్యో
 తిశ్చాన్తం సర్వలోకాంతరస్థమోంకారాఖ్యం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం ।
 సాంగం శక్తిం సాయుధం భక్తసేవ్యం । సర్వాకారం విష్ణుమావాహ
 యామి । హనుమత్స్థితాలక్ష్మణ శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః॥ ౩
 వాహనం సమర్పయామి॥ పురుషవేదమిత్యానమ్॥ పురుషవేదగం
 సర్వం । యద్భూతం యచ్ఛ భవ్యం । ఉతామృతత్వస్యేశానః । య
 దన్నేనాతిరోవాతి॥ శ్లో॥ కల్పద్రుమూలేమణివేదిమధ్యే సింహాసనం న్వ
 ర్ణమయం సురత్నం । విచిత్రవస్త్రావృతమమృతక్షభో । గృహాణలక్ష్మీ
 ధరణీనమన్విత॥ ఆసనం॥ ఏతావానస్యేతిపాద్యం॥ ఏతావానస్యమహి
 మా । అత్తోజ్యాయాగేశ్చపురుషః । పాదోఽస్యవిశ్వాభూతాని
 త్రిపాదస్త్యామృతంద్రివి॥ శ్లో॥ శ్రీకృష్ణ సర్వదేవానామధిక సర్వకా
 మదః । మయానివేదితంతుభ్యం సంగృహాణసుపాద్యకమ్ ॥ పాద్యం॥

స్వర్ణశ్చక్రమ్॥ త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః । పాదోఽస్యే
 హాభవాత్పునః । తత్తో విష్వజ్వ్యక్తామత్ । సాశనానశనేలభి॥ శ్లో॥
 గంగాజలం సమానీతం సువర్ణకలశేస్థితం । అర్ఘ్యంగృహాణభగవత్ కా
 లరూపనమోఽస్తుతే॥ అర్ఘ్యం॥ తస్మాద్విరాడిత్యాచమనమ్॥ తస్మా
 ద్విరాడజాయత । విరాడోఅధిపురుషః । సజాతోఅర్చరిచ్యత । ప్ర
 శ్చాద్భూమిమధోపురః॥ శ్లో॥ జనార్దనాయదేవాయనమస్తజగదాత్మ
 నే । నిర్మలజ్ఞాన మాసాయదత్త మూచమనీయకమ్ । ఆచమనీయమ్

యత్పురుషేణేతిమధుపర్కం॥ యత్పురుషేణ హవిషా॥ దేవాయజ్ఞ
 మతన్వత॥ వనన్తోలస్యాస్తీదాజ్యమ్॥ గ్రీష్మఞ్చధృశ్చరధ్విః॥ శ్లో॥ మ
 ధ్వాజ్యదధిసంయుక్తం స్వర్ణపాత్రేఽతిష్ఠితం॥ మధుపర్కం గృహా
 ణత్వోలక్ష్మీకాంతనమోఽస్తుతే॥ మధుపర్కం॥ సప్తాస్యాసన్నితిస్సా
 నమ్॥ సప్తాస్యా సన్నరిధయః॥ త్రిస్సప్తసమిధఃకృతాః॥ దేవాయద్య
 జ్ఞంతన్వానాః॥ అబద్ధన్మరుషః॥ జశుమ్॥ శ్లో॥ తీర్థోదకైఃకాంచనకుం
 భసంస్థేస్సువాసితైర్దేవకృపారసార్ద్రైః॥ మయాఽర్చితస్సానవిధింగృ
 హాణపాదాబ్జనిఘ్నాతనదీప్రవాహా॥ స్నానమ్॥ తంయజ్ఞమితివస్త్రమ్॥
 తంయజ్ఞంబర్హిషిప్రౌక్షాత్॥ పురుషంజాతమగ్రతః॥ తేనదేవాఅ
 యజన్తాస్తాధ్యాఋషయశ్చయే॥ శ్లో॥ స్వర్ణాంచలంస్వర్ణవిచిత్రశోభితం
 కాశేయయుగ్మం పరికిల్పితంమయా॥ దామోదరప్రవాహరణం గృహాణ
 మామూచలప్రకృతదివ్యరూపా॥ వస్త్రం॥ తస్మాద్యజ్ఞాదితియజ్ఞోపవీ
 తమ్॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః॥ సంభృతం పృషదాజ్యమ్॥ ప్రశూన
 స్తాగ్శ్చక్రేవాయవ్యాత్॥ ఆరణ్యాత్ గ్రామ్యాశ్చయే॥ శ్లో॥ సువ
 ర్ణతంతూద్భవయజ్ఞసూత్రం ముక్తాఫలస్యూతమనేకరత్నమ్॥ గృహాణ
 తద్వత్కృత ముత్తరీయంస్వకర్మసూత్రం ధరతేనమోఽస్తు॥ తస్మా
 ద్యజ్ఞాదితిగంధం॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః॥ ఋచస్సామానిజజ్ఞరే
 ఛందాగ్ంసి జజ్ఞరేతస్మాత్॥ యజన్తస్మాదజాయత॥ శ్లో॥ కస్తూరి
 కాక్షర్దమచండనాని కాశ్శీరసంయోజితగంధసార్ద్రైః॥ విలేపనంస్త్రికురు
 దేవదేవశ్రీదేవిపత్నీ॥ విలేపనాంగ॥ గంధం॥ తస్మాదశ్వాఞ్చితిపుష్పమ్॥
 తస్మాదశ్వానిజాయంత॥ యేకేహోభయూదతః॥ గావోహజ్జజరేత

స్కాత్ | తస్మాజ్జ తా అజ్ఞావయః || శ్లో || చామంతికావకుళ చంపక పాటలా
 బృహత్పా గజాజకరవీరర సాలపుష్పైః | బిల్వప్రవాళ తులసీదళమల్లికాభి
 స్వాంపూజయామి జగదీశ్వర హనుదేవ || శ్లో || ఆరామపుష్పాణి మనోహ
 రాణి జలాశయస్థాని సుపల్లవాని | సువర్ణపుష్పాణి మయాద్భితాని గృ
 హాణశ్రీవత్సధర ప్రసీద || శ్లో || కరవీరైర్జాజకుసుమైశ్చ పక్షైర్వకులై
 శ్శుభైః | శతపత్రైశ్చ కల్పారైర్చయేత్పురుషోత్తమమ్ || పుష్పం || శ్లో ||
 కేయూరకటకేచైవ హస్తే చిత్రాంగుళీయకం | మాణిక్యోల్లాసి మకు
 టంకుండలే హరిశోభితమ్ || శ్లో || నాభానాయకరత్నంచ నూపురా
 పాదపద్మయోః | అంగుళీముద్రికాశ్చైవ గృహ్యాంతా మస్మదర్పితాః ||
 అభరణం || అథశ్రీరామాద్యష్టోత్తర శతనామావళి పూజాంకరిష్యే ||
 యథాశక్తిపుష్పాణిపూజయేత్ | యత్పురుషమితిధూపం || యత్పు
 రుషం వ్యదధుట కత్తిధావ్యకల్పయత్ | ముఖకిమస్త్యకౌబ్రాహ్మణా | కా
 వ్రాహ్మణాపదాపుచ్యేతే || శ్లో || శ్రీఖండలాక్షారస కుందదివ్య కర్పూర
 కాలాగరుచందనాని | ఖచోరకృష్ణాగరుదేవదారు మాచీయుతాస్సేన
 జపూతికాశ్చ | ధూపం || బ్రాహ్మణోఽస్త్యముఖమాసీత్ | బ్రాహ్మణ
 రాజస్యః కృతః | ఊరూతదస్త్యయద్వైశ్యః | ప్రద్యాగ్ం శూద్రోఅజా
 యతః || శ్లో || సూర్యేందుకోటిప్రభవాసుదేవ | దీపావళిగోఘృతవర్తియు
 క్తం | స్వమాయయాంధీకృతసర్వలోకజ్ఞానప్రదీపంకురు తేనమోఽస్తు ||
 దీపం | చంద్రమామన సేతినై వేద్యమ్ || చంద్రమామనసోజాతః | చక్షో
 స్సూర్యోఅజాయత | ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చ | ప్రాణాద్వాయురజాయత
 ఓం భూర్భువస్సువః...త్ | సత్యంత్యరేనపరిపించామి | అమృతమస్తు
 అమృతోపస్తరణమసి || శ్లో || సావర్ణస్థాలిమధ్యేమణిగణ ఖచితేగోఘృ

అ-కా-సుపక్వా-భక్త్యోన్మోజ్యంశ్చలేహ్య నపరిమితం సా-చో
 వ్యమన్నం నిధాయ । నానాశాక్తైరుపేతం దధిమధుసగుడక్షీరపానీ
 యయుక్తం తాంబూలంచాపివిష్ణోః ప్రతిదివసమహం మానసేకల్ప
 యామి॥ ఓంప్రాణాయస్వాహా...ఓం సమానాయస్వాహా॥ నాభ్యా
 ఆసీదితి తాంబూలమ్॥ నాభ్యా ఆసీదంతరిక్షం । శ్రీష్ణోద్భాస్యమవర
 త । ప్రవ్యాం భూమిర్దిశశ్చోత్తాత్ । తథాహోకాగ్ం అకల్పయన్॥
 శ్లో॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరైర్నాగ వల్లీ దళైర్యుతం । ముక్తాచూర్ణస
 మాయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ తాంబూలం॥ వేదాహమే
 తమితి నీరాజనమ్॥ వేదాహమేతం పురుషం మహంతం । ఆదిత్యవర్ణం
 తమస్తస్తుపారే । సర్వాణిరూపాణి విచిత్రధీరః । నామానిక్తత్యాభి
 వర్తయదాస్తే॥ సర్వప్రజాం మేగోపాయ । అమృతత్వాయ జీవసే॥
 జాతాంజనిష్యమాణాంచ । అమృతేన త్యేప్రతిష్ఠితాం । అధర్వప్తితుం
 మేగోపాయ । రసమన్నమిహాయుషే । అదభ్యాయోఽశీతతనో । అవి
 వంశః పితుం కృణు । శగ్గ్స్య ప్రశూన్మేగోపాయ । ద్విపాదో యేచతు
 వ్పదః । అష్టాశఫాశ్చయైహాగ్నే । యేచైకశఫా ఆశుగాః । సప్రథస
 భాం మేగోపాయ । యేచ సభ్యాస్సభాసదః । తానింద్రియావతః కురు
 సర్వమాయురుపాసతాం । అహేబుధ్నియమంత్రం మేగోపాయ । యమృ
 షయస్రైవిదావిదుః । ఋచస్సామాని యజుగ్ంషి । సాహిత్రీరమృ
 తాసతాం । మానోహిగ్సీ జ్ఞాతవేదోగా మశ్వం పురుషం జగత్ ।
 అభిభ్రదగ్న్య ఆగహిత్రీయామాపరిపాతయ । సప్రమాజంచ విరాజం

చాభిశ్రీర్యాచనోగ్రహే! లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయా ముఖేతయామానగం
స్సజామసి॥ సంతతశ్రీరస్తు॥ సమస్తమంగళాని భవంతు॥ నిత్యశ్రీరస్తు॥
స్వామిగళానిభవంతు॥ ధాతాపురస్తాదితి మంత్రపుష్పమ్ । ధాతా

పురస్తాదితి ముదాజహార । శక్రః ప్రవిద్వాన్ప్రదిశశ్చతనః । తమేవం

ఇహభవతి । నాన్యఃపన్థాలయనాయవిద్యతే ॥ సహస్ర

సహస్ర విశ్వాత్మం...అస్తునదాశివోమ్॥ శ్రీరామచంద్ర...నమః॥
సమస్తాదన్యమంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ యానికానిచపాపాని
జన్మాంతరకృతానిచ । తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే॥ పా
పోఽహం పాపకర్మాఽహం పాపాత్మా పాపసంభవః త్రాహిమాం
కృపయాదేవ శరణాగతవత్సల॥ అన్యథాశరణంనాస్తిత్వమేవ శరణం
మమ॥ తస్మాత్కరుణ్యాభావేన రక్షరక్షజనార్దన॥ శ్రీరామ...నమః॥
ఆత్మప్రదక్షిణ...మి॥ ఛత్త్రంసమర్పయామి॥ చామరంసమర్పయామి॥
గీతంసమర్పిశ్రావయామి॥ నృత్యంసమర్పయామి । నాట్యం సమర్ప
యామి॥ సమస్తరాజోపచారాన్ సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ యస్యస్మృ
త్యాచ నామోక్త్యాతపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనం సంపూర్ణతాం
యాతినద్యోవందేజనార్దనమ్॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం
జనార్దన । యత్పూజితంమయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥ అనేన ...

మస్తు॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయ... దేవాః॥ యథాస్థాన ముద్వాసయామి.
పురుషసూక్తవిధాన దేవతార్చనమ్ సమాప్తమ్.

అథ మంత్రపుష్పమ్.

ఓమ్॥ సహస్రస్రీరమ్ దేవంవిశ్వాత్మం విశ్వశమ్భవమ్॥ విశ్వం
నారాయణం దేవమక్షరంపరమప్రదమ్॥ విశ్వతః పరమాన్నిత్యంవి
శ్వంనారాయణగోహరిమ్ । విశ్వమేవేదంపురుష సద్విశ్వముపజీవతి॥

చ॒రి॒ంవి॒శ్వ॒ప్ర్యా॒త్మైశ్వ॒రగ్ం॑ శా॒శ్వ॒తగ్ం॑శి॒వ మ॒మృ॒తమ్॑ | నా॒రాయ॑ణం
 మ॒హా॒జ్ఞేయం॑ వి॒శ్వాత్మా॒నం ప్ర॒రాయ॑ణమ్ | నా॒రాయ॑ణప॒రోక్షోత్తి॒రా
 శ్శా॒నా॒రాయ॑ణఃప॒రః | నా॒రాయ॑ణప॒రం బ్ర॒హ్మత॒త్త్వం నా॒రాయ॑ణః
 ప॒రః | నా॒రాయ॑ణప॒రోధ్యాతా॒ధ్యానం॑ నా॒రాయ॑ణఃప॒రః | యచ్చ॑కించి
 జగ॑త స॒వక్షం॑దృశ్యతే॒శూయ॑శే॒ఽపి॒నా || అ॒న్తబ్ర॑హ్మహిశ్చ తత॑స॒వక్షం॑
 న్యా॒ప్య నా॒రాయ॑ణస్థి॒తః | అన॑న్తమ॒వ్యయం॑ క॒విగ్ం స॒ముద్భే॒ఽన్తం
 వి॒శ్వశ॑మ్భు॒వమ్ | ప్ర॒ద్మకో॒శప్ర॒తికా॒శగ్ం॑హృ॒దయం॑చాప్య॒ధోము॑ఖమ్ |
 అ॒ధోని॒ష్ఠ్యా వి॒తస్త్యా॒న్తే నా॒భ్యాము॑ప॒రి తి॒వృ॒తి | జ్వా॒లమా॒లాకు॑లం
 భా॒తీవి॒శ్వస్యా॒యత॑నం మ॒హాత్ | స॒న్తతగ్ం॑శి॒లాభి॑స్తు ల॒వ్బత్యా॒కోశ
 సన్ని॑భమ్ | తస్యా॒న్తే సు॒షిరగ్ం॑సూ॒క్ష్మతస్మి॑న్ త॒న్వంప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
 తస్య॑ మ॒ధ్యేమ॒హాన॑గ్నిర్వి॒శ్వాచి॑న్ ద్వి॒శ్వతో॑ము॒ఖః | సో॒ఽగ్రభు॑గ్వి
 భజ॑న్తి॒న్త న్నా॒హర॑ మ॒జరః॑క॒విః | తి॒ర్యగూ॑ధ॒న్వా మ॒ధశ్శా॒యీర॒శ్మ
 యస్త॑స్య॒సన్త॑తా | స॒న్తాప॑యతి॒న్వందే॒హ మా॑పాదతలమస్తకః | తస్య॑
 మ॒ధ్యే వహ్ని॑శిఖా అ॒ణియో॑ధా॒న్వవృ॑వస్థితః | నీ॒లతో॑యదమధ్య॒స్థా
 ద్వి॒ద్యుల్ల॑భే॒వభా॑స్వ॒రానీ॒వార॑శూ॒కవ॑ తస్మి॒ప్రీతా॑భా॒స్వత్య॑ణా॒పమా॑ |
 తస్యా॑శ్శి॒ఖాయా॑ మ॒ధ్యేప్ర॑రమా॒త్మాప్ర॑వస్థితః | స॒బ్రహ్మ॑సశి॒వస్సహ॑రి
 స్సే॒న్ద్రోస్సో॒ఽక్ష॑రః ప॒రమ॑స్స॒స్వరా॑ట్ | రా॒జాధి॒రాజా॑యప॒సహ్యా॑సా
 హి॒నే | నమో॑వ॒యంవై॑శ్రవ॒ణాయ॑ కు॒ర్మహే॑ | స॒మేకా॑మా॒న్కామ॑
 కా॒మాయ॑ మ॒హ్యం || కా॒మేశ్వ॑రో॒వైశ్రవ॑ణోదదాతు | కు॒బేరాయ॑

వైశ్రావణాయ । మహారాజాయ నమః॥ ఓం తద్భ్రహ్మ ఓం తద్వాయ॥
 ఓం తదాత్మా । ఓం తద్ధత్వం । ఓం తద్ధర్మం । ఓం తత్పురోనామః ।
 అంతశ్చరతిభూతేషు గుహాయాం విశ్వమూర్తిషు । త్వం యజ్ఞస్త్వం
 వషట్కార స్త్వమింద్ర స్త్వగ్ం రుద్ర స్త్వం విష్ణు స్త్వం బ్రహ్మత్వం
 ప్రజాపతిః । త్వంతదా ప్రతిపోజ్యోతీరస్తోమృతం బ్రహ్మభూభువ
 స్సువరోమ్॥ ఈశానస్సర్వవిద్యానామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మ
 ధిపతిర్భ్రహ్మణోఽధిపతి భ్రహ్మశివోమే అస్తు సదాశివోమ్॥ యోఽ
 పాంపుష్పం వేద । పుష్పవాన్సృజావాన్సమనాన్భవతి । చంద్రమా
 వాలిపాంపుష్పమ్ । పుష్పవా...న్భవతి ॥ యవ్వం వేద । యోఽపా
 మాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । అగ్నిర్వాఅపామాయతనమ్ ।
 ఆయతనవాన్భవతి । యోఽగ్నేరాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి ।
 ఆప్రోవాఅగ్నేరాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । యవ్వం వేద ।
 యోఽపామాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । నాయుర్వాఅపామా
 యతనమ్ । ఆయ...తి । యోవాయోరాయతనం వేద । ఆయ...తి । అప్రో
 వైవాయోరాయతనమ్ । ఆయ...తి । యవ్వం వేద । యోఽపామాయ
 తనం వేద । ఆయ...తి । అసౌవైతపన్నపామాయతనం । ఆయ...తి ।
 యోఽముష్య తపత ఆయతనం వేద । ఆయ...తి । ఆప్రోవా అముష్య
 తపత ఆయతనమ్ । ఆయ...తి । యవ్వం వేద । యోఽపామాయత
 నం వేద । ఆయ...తి । చంద్రమా వాలిపామాయతనమ్ । ఆయ...తి ।

యశ్చన్ద్రమస ఆయతనం వేద | ఆయ...తి | ఆప్రోవైచన్ద్రమసఆయ
 తనమ్ | ఆయ...తి | యవనం వేద | యోఽపామాయతనం వేద |
 ఆయ...తి | నక్షత్రాణివా అపామాయతనమ్ | ఆయ...తి | యోనక్ష
 త్రాణా మాయతనం వేద | ఆయ...తి | ఆప్రోవై నక్షత్రాణామాయ
 తనమ్ | ఆయ...తి | యవనం వేద | యోఽపామాయతనం వేద |
 ఆయ...తి | పర్జన్యో వాలపామాయతనమ్ | ఆయ...తి | యఃపర్జన్య
 స్యాయతనం వేద | ఆయ...తి | ఆప్రోవైపర్జన్య స్యాయతనమ్ | ఆయ
 ...తి | యవనం వేద | యోఽపామాయతనం వేద | ఆయ...తి | సంవ
 త్సరోవాఅపా మాయతనమ్ | ఆయ...తి | యస్సంవత్సరస్యాయత
 నం వేద | ఆయ...తి | ఆప్రోవైసంవత్సరస్యాయతనమ్ | ఆయ...తి |
 యవనం వేద | యోఽప్పునావం ప్రతిష్ఠితాం వేద | ప్రత్యేవతిష్ఠతి |
 కింతద్విష్ణోర్బలనూహుః | కాదీప్తిః కింప్రరాయణం | ఏకో యద్ధా
 రయద్దేవః | రేజతీరోదసిఉభే | వాతాద్విష్ణోర్బల నూహుః | అక్ష
 రా దీప్తిరుచ్యతే | త్రిపదాద్ధారయద్దేవః | యద్విష్ణోరేకముత్తమం ||
 రాజాధిరాజాయప్రసహ్యస్తాహినే | సమోవయం వైశ్రవణాయకుర్మ
 హే | సమేకామాణ కామకామాయమహ్యం | కామేశ్వరోవైశ్ర
 వణోదదాతు | కుబేరాయ వైశ్రవణాయ | మహారాజాయనమః | ఓం
 తద్భహ్మ | ఓంతద్వాయః | ఓంతదాత్మా | ఓంతద్భవ్యం | ఓంతద్భర్వం |
 ఓం తత్సరోర్నమః | అంత శ్చరతి భూతేషుగుహయాం విశ్వమూ

రిషు । త్వం యజ్ఞస్త్వో వషట్కారస్త్వ మింద్రస్త్వోం కుద్రస్త్వం
 విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః । త్వంతదాప ఆప్తో జ్యోతీరస్తోఽ
 మృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ॥ ఈశాన స్సర్వవిద్యానామీశ్వర
 స్సర్వభూతానాం బ్రహ్మధిపతిర్బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్రహ్మశివోమే
 అస్తు సదాశివోమ్ ॥ తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదాపశ్య నిసూరయః ।
 దివీవచక్షురాతతం । తద్విప్రాసోవిప్రన్యవోజాగృహగ్ం సస్సమింధతే
 విష్ణోర్యత్పరమం పదం । నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయధీమ
 హి । తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ ఋతగ్ం సత్యం పరం బ్రహ్మ పురుషం
 కృష్ణపింగలం ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వైనమోనమః ॥

లక్ష్మీ, క్షీరసముద్రరాజతనయాం శ్రీరంగధామేశ్వరీమ్ । దాసీ
 భూతనమస్తదేవవనితాం లోకైకదీపాంకురామ్ । శ్రీమన్మందకటాక్ష
 లబ్ధవిభవబ్రహ్మాండ గంగాధరామ్ । త్వాంత్రైలోక్య కుటుంబినీంస
 రసిజాంవందేముకుందప్రియామ్ ॥ సిద్ధలక్ష్మీర్మోక్ష లక్ష్మీర్జయలక్ష్మీస్స
 రస్వతీ । శ్రీర్లక్ష్మీర్వరలక్ష్మీశ్చప్రసన్నా మమసర్వదా । వరాంకుశౌ
 పాశమభీతిముద్రాం కరైర్వహంతీం కమాలాసనస్థామ్ । బాలార్క
 కోటిప్రతిభాం త్రినేత్రాంభజేహ మంబాం జగదీశ్వరీం తామ్ ॥ సర్వ
 మంగళమాంగళ్యే శివే సర్వార్థసాధికే । శరణ్యేత్యంబకే దేవినా
 రాయణినమోఽస్తుతే ॥ మంత్రపుష్పం సమాప్తమ్. చ॥ ౧॥

అథ పంచాయతనపూజ.

శివ, విష్ణు, రవి, గణేశ, అంబికాః పంచదేవతాః ॥ శ్లో । ఆ
 గమార్థంతుదేవానాం గమనార్థంతురక్షసాం । కుర్యాద్ధృతారవంతి
 తేనతాహ్వానలాంఛనం ॥ అపసర్పంతుయేభూతా యేభూతాభూమి

సాక్షిః । యేభూతావిఘ్నకర్తా రస్తేనశ్యంతుశివాజ్ఞయా । ఆచమ్య
 ...ప్రీత్యంబోధాయనోక్తసూత్రప్రకారేణ ఆచామానాద్యంగదేవతా
 సహిత మహాదేవపరిచర్యాం కరిష్యే ॥ తదంగకలశాచాధనంకరిష్యే ।
 కలశంగంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య ॥ శ్లో ॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః...సమా
 శితాః ॥ ఇతికలశే దశకళాత్మనే వహ్నిమండలాయనమః । మధ్యే
 ద్వాదశకళాత్మనే సూర్యమండలాయనమః । ఆధారేషోడశకళాత్మనే
 చంద్రమండలాయనమః ॥ బ్రహ్మాండోదరతీర్థానికరైస్సప్తానితేరవే
 తేనసత్యేనమేదేవతీర్థం దేహిదివాకర । ఇత్యం కుశముద్రయా తీర్థా
 న్యాకృష్య ॥ ఆక్షలశేషుధావతి...వస్సువరాప్రటమ్ ॥ శ్లో ॥ గంగేచయము
 నేకృష్టేగోదావరిసరస్వతి । సర్వదేసింధుకావేరి జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం
 కురు ॥ ప్రణవేన దశవారానభిమంత్ర్య గాయత్రీం త్రివరం జపేత్ ।
 ఓంభూర్భువస్సువః... త్ ॥ అత్రగాయత్రీసావిత్రి శాంతిపుష్టి కరీశ్వరీ
 ఆయాంతుకలశపూజార్థం (మమ) దురితక్షయకారకాః । కలశోదకేన
 శంఖమాపూర్య శంఖంప్రక్షాళ్య పునశ్శంఖంపూరయిత్వా ॥ శంఖ
 పీఠే బ్రహ్మణమావాహయామి । శంఖహృదయే ఆదిత్య మావాహ
 యామి । శంఖమధ్యేచంద్రమావాహయామి । శంఖాగ్రేగంగాం సర
 స్వతీంచావాహయామి । శంఖంగంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య ॥ శ్లో ॥ త్వం
 పురాసాగరోత్పన్నోవిష్ణునావిధృతఃకరే । సర్వదేవహితార్థాయపాంచ
 జన్యనమోఽస్తుతే ॥ శంఖంచంద్రార్కదైవత్యం వరుణంచాధిదైవతం ।
 కృష్ణేప్రజాపతింవిద్యాదగ్రేగంగాసరస్వతీం ॥ పృథివ్యాంయానితీర్థాని
 వాసుదేవస్యచాజ్ఞయా । శంఖేఽశ్వంతినర్వాణితస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజ
 యేత్ ॥ అథశంఖోదకేన పూజాద్రవ్యాణి దేవమాత్మానంచ సంప్ర
 క్ష్య శేషముత్సృజ్య । పునః ద్వాదశవారంపూరయిత్వా స్థాపయి
 త్వా । తతః పీఠార్చనం కుర్యాత్ । ప్రాద్విారే ద్వారశ్రియైనమః ।
 ధాత్రేనమః । విధాత్రేనమః । చిచ్ఛక్త్యేనమః । మాయాశక్త్యేనమః ।

క్రియాశక్త్యనమః । దుర్గాయనమః । గణపతయనమః క్షేత్రపాల
కాయనమః । తన్మధ్యే వాస్తుపురుషాయనమః । దక్షిణద్వారే ద్వార
శ్రియోనమః । పశ్చిమద్వారే ద్వారశ్రియోనమః । ఉత్తరద్వారే ద్వారశ్రి
యోనమః । తదుపరిపృథ్వివై నమః । తన్మధ్యే ద్వాదశ కళాత్మనే చంద్ర
మండలాధిపతయే రుద్రాయనమః । సంసత్త్వాయనమః । రంరజసేన
మః । తంతమసేనమః । అంతత్మనేనమః । పంపరమాత్మనేనమః । సర్వాభారపీ
ఠ శక్తిభ్యోనమః । అదైనంగంధాక్షతపత్రపుష్పధూపదీపనై వేద్యతాం
బూతైరభ్యర్చ్య ॥ అథ ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కుర్యాత్ ॥ ఓమ్ ఆసునీతే పునర
స్మాసు... ముపహ్వయతే ॥ స్థిరోభవ । వరదోభవ ॥ ఓమ్ భూః మహాదేవ
మావాహయామి ॥ ఓమ్ భువః మహాదేవ మావాహయామి ॥ ఓమ్
సువః మహాదేవ మావాహయామి ॥ ఓమ్ భూర్భువస్సువః మహాదేవ
మావాహయామి ॥ ఆయాతుభగవాన్ మహాదేవః ఇతి పుష్పాదకేన
ఆవాహ్య । స్వాగతమాగతంభగవతే మహాదేవాయ ఇతి స్వాగతమా
పుచ్చ్య । ఏతదాసనముక్లుప్తమత్రాస్తాం భగవాన్ మహాదేవః ఇత్యా
సనందద్యాత్ ॥ భగవతోఽయం కూర్చోదర్భమయః త్రివృత్ హరిత్వ
సువణస్తంజుషస్వేతి కూర్చంప్రయచ్చతి । పూర్వతః బ్రహ్మణేకల
యామి ॥ విష్ణ్వేకల్పయామి ॥ దక్షిణతః స్కందాయకల్పయామి । వినా
యకాయకల్పయామి ॥ పశ్చిమతః శూలాయకల్పయామి । మహాకా
లాయకల్పయామి ॥ ఉత్తరతః ఉమామైకల్పయామి ॥ నందికేశ్వరాయ
కల్పయామి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ భగవతే మహాదేవాయ పాదయోః పా
ద్యం సమర్పయామి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ భగవతే మహాదేవాయ హస్త
యోర్ధ్వం సమర్పయామి ॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ సోదికక
లశేన సహాఽదిత్యందర్భయిత్యా । నావిత్వాపాత్రమభిమంత్ర్య । పాత్రం
త్రిఃప్రక్షాళ్య ॥ అపఃసీయ । ఓమితి పవిత్రేణ సహాఽదిత్యందర్భయేత్ ॥
ఓమితి వ్యాహృతిభిః । నిర్మాల్య మహావ్యా । ఆహోహిష్ఠామయోభువః

తి తిస్యభిః హిరణ్యవర్ణాభిః తతస్యభిః పవమానస్సువర్జనభిః త్యనువాకేన
 పురుషసూక్తేన చ అభిషేకం కుర్యాత్ । (కేచిత్) నమకం చమకంచైవ
 పురుషసూక్తం తథైవ చ ఇత్యాదిపఠంతి ॥ ఓం నమస్తే రుద్రమన్యవ
 ... ఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ హరిః ఓం అగ్నా విష్ణూ సజ్జోషస్తేమా వర్ధంతు...
 శోభామైషితరోఽనుమదంతు ॥ ఆప్రోహిష్ఠా... చనః ॥ హిరణ్యవర్ణా
 శ్శుచయః పావకా... నిధతే ॥ పవమానస్సువర్జనః... జాతవేదామోజా
 యంత్యా పునాతు ॥ ఓం సహస్రశీర్షా పురుషః... శంచతుష్పదే ॥ ఓం
 శాంతిశాంతిశాంతిః ॥ ఓం భూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవాయ శు
 ద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి స్నానానంతరం శుద్ధాచమసీయం సమర్ప
 యామి ॥ భవందేవంతర్పయామి ॥ శర్వందేవంతర్పయామి ॥ ఈశానందే
 వంతర్పయామి ॥ పశుపతిందేవంతర్పయామి ॥ రుద్రందేవంతర్పయామి ॥
 ఉగ్రందేవంతర్పయామి ॥ భీమందేవంతర్పయామి ॥ మహాంతందేవంతర్ప
 యామి ॥ భవస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ శర్వస్య దేవస్య పత్నీంతర్ప
 యామి ॥ ఈశానస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ పశుపతే దేవస్య పత్నీం
 తర్పయామి ॥ రుద్రస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ ఉగ్రస్య దేవస్య
 పత్నీంతర్పయామి ॥ భీమస్య దేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ మహతోదే
 వస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవాయ
 వస్త్రాయుగ్మం సమర్పయామి ॥ వస్త్రధారణానంతరం ఆచమసీయం... మి
 యజ్ఞోపవీతం... శేజః ॥ యజ్ఞోపవీతం... మి ॥ నమస్తే రుద్రమన్యవ... ముత
 తేనమః ॥ శ్రీగంధం... మి ॥ ఈశానం త్వా భువనానామభిశ్రియం ॥ స్తా
 మ్యగ్న ఉరుకృతగ్ం సువీరం ॥ హవిర్జుషాణస్స పత్నాగ్ం అభిభూరసి ॥
 జహి శత్రూగ్ం రప్తమృధోనుదస్య ॥ అలంకరణార్థం అక్షతా... మి ॥

సహస్రాణిసహస్రశోయేన్రుద్రాఅధిభూమ్యాం తేషాంసహస్రయో
 జనేఽవధన్వానితన్మసి । పుష్పాణి...మి ఓంభవాయదేవాయనమః
 ఓంశర్వాయదేవాయనమఃః ఓం ఈశాయదేవాయనమఃః ఓంప్రశుప
 తయేదేవాయనమఃః ఓంరుద్రాయదేవాయనమఃః ఓంఉగ్రాయదేవా
 యనమఃః ఓం భీమాయదేవాయనమఃః । ఓం మహాతేదేవాయనమఃః
 అథశివాష్టో త్తరశతనామపూజాంకుర్యాత్ ॥ నానావిధపరిమళపత్ర
 పుష్పక్షతానమర్పయామి॥ధూరస్తిధూర్వ...ధూర్వామః॥ఓంభూ
 ర్భు...ధూపమాఘాపయామి॥ఉద్దీప్యస్వజాత...దిశోదిశ॥ఓంభూర్భు
 ...దీపం దర్శయామి॥ధూపదీపానంతరంశుద్ధాచమనీయంసమర్పయా
 మి॥ ఓం భూర్భువస్సువః...త్ ॥ సత్యంత్యక్తేన పరిపించామి॥ ఆమృత
 మస్తు॥ ఆమృతోపస్తరణమసి॥ దేవస్యత్వా నవితుః...పూష్ణోహస్తా
 భ్యాం॥ ఓం భూర్భువస్సువః భగవతేమహాదేవాయనమఃః జప్తంచరుం
 నివేదయామి ॥ ఓంప్రాణాయస్వాహః..... సమానాయస్వాహః॥
 మధ్యేమధ్యేమానీయంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ సావర్ణస్థాలిమధ్యేమణిగ
 ణఖచితే గోఘృతాక్తా సుపక్వా ॥ భక్ష్యాభోజ్యాంశ్చలేహ్యన
 పరిమితరసా చోష్యమన్నంనిధాయ॥ నానాశాకైరుపేతం దధిమధు
 సగుడక్షీరపానీయయుక్తం॥ తామ్బూలంచాపి విష్ణోఃప్రతిదివసమహం
 మానసేకల్పయామి॥ రాజాన్నం మధురాన్నితా త్తమృదులంమాణిక్య
 సాత్రేస్థితం॥హింగూజీరకసమ్మరీచిమిళితైశ్చాకైరనేకైశ్చభైః॥సాకంస
 మ్యగపూపసూపసహితైస్సద్యోఘృతేనాప్లుతైః॥శ్రీమృత్యుంజయపా
 ర్వతీప్రియవిభోసాపోశనంభుజ్యతామ్॥ఓంసద్యోజాతముఖాయస్వాహ॥
 ఓం వామదేవముఖాయస్వాహ॥ ఓం అఘోరముఖాయస్వాహ॥ ఓం

తత్పురుషముఖాయస్వాహాః । ఓం ఈశానముఖాయస్వాహాః । ఓం వర
 బ్రహ్మణేస్వాహాః । ఓం ప్రాణాయస్వాహాః ... సమా నాయ స్వాహాః ।
 అమృతాపిధానమసి । ఉత్తరాపోశనంసమర్పయామి ॥ హస్తాప్రత్యూశ
 యామి । సాదాప్రత్యూశయామి ॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥
 శ్లో॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరై ర్నాగవల్లీదళైర్యుతం । ముక్తాచూర్ణ స
 మాయుక్తం తాంబూలం పృతిగృహ్యతామ్ ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ।
 భగవతే మహాదేవాయనమః తాంబూలం సమర్పయామి ॥ నర్యప్ర
 జాంమేగోపాయ । అమృతత్వాయజీవసే మా సగ్ంస్సజామసి ।
 ఓం భూర్భువస్సువః ॥ భగవతే మహాదేవాయనమః । ఆనందనీరాజనమ్
 సమర్పయామి ॥ అథ కర్పూరనీరాజనమ్ ॥ హిరణ్యప్రాత్రం మధోః
 పూర్ణందధాతి । మధవ్యోఽస్తానీతి । ఏకథా బ్రహ్మణ ఉపహరతి ।
 ఏకధైవ యజమాన ఆయుస్తేజో దధాతి । సామ్రాజ్యం భోజ్యం ।
 స్వారాజ్యం వైరాజ్యం । పారమేష్ఠిగ్ంరాజ్యం । మహారాజ్య మాధి
 పత్యం ॥ అయగ్ం సముద్రప్రర్యాయై స్సృతస్సర్వభౌమా స్సర్వా
 యుషా । ధాదాపరార్ధాప్రథివీ సముద్రప్రర్యంతాయా ఏకరాజితి ।
 యశస్కరం బలవంతం ప్రభుత్వం । త్వమేవరాజ్యాధిపతి ర్భూవః
 సంక్షీర్ణ నాగాశ్వపతి ర్నరాణాం । సుమంగల్యంసతతం దీర్ఘమా
 యుః ... కర్పూరనీరాజనం సమర్పయామి ॥ సహస్రశీర్షం దేవం
 విశ్వాక్షంవిశ్వేశంభువం ... ఓంభూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవా
 యనమః । నువణాదివ్యమంత్రపుష్పంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ యానికాని

చపాపాని... రక్ష రక్షమహేశ్వర॥ ...ఆత్మపదక్షిణనమస్కారా
 సమర్పయామి॥ ఛ త్రింసమర్పయామి॥ చామరం... మి॥ గీతంస...
 మి॥ నృత్యం స... మి॥ నాట్యం స... మి॥ సమస్తరాజోపచారా
 సమర్పయామి॥ సమస్తదేవోపచారా సమర్పయామి॥ తత్పురుషా
 యవిద్మహే... ప్రచోదయాత్॥ ఇతిజపంకుర్యాత్॥ తదుపరిశంఖ
 నైవే ద్యంకుర్యాత్॥ యస్యస్మృత్యాచ... పరిపూర్ణంతదస్తుతేఅ
 నయాధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయాభగవాన్ సర్వా
 త్మ కఃశ్రీపరమేశ్వరస్సుప్రీణాతు॥ యజ్ఞేన యజ్ఞమయజంత... దేవాః॥
 ఓంభూః మహాదేవముద్వానయామి॥ ఓంభువఃమహాదేవముద్వాన
 యామి॥ ఓంఃసువఃమహా...మి॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ శ్లో॥...ప్రయా
 తుభగవా నీశస్సర్వదేవ నమస్కృతః॥ అనేన హవిషాత్పృథునరా
 గమనాయచ॥ శ్లో॥ శంఖమధ్యేస్థితం తోయం భ్రామితంకేశవోపరి
 అంగలగ్నంమనుష్యాణాం బ్రహ్మ హత్యాయుతందహేత్॥ సాలగ్రా
 మశిలావారి పాపహారివిశేషతః॥ ఆజన్మ కృతపాపానాంప్రాయశ్చి
 త్తందినేదినే॥ శ్లో॥ అకాలమృత్యు హరణం సర్వవ్యాధినివారణం॥ స
 మస్తపాపక్షయకరం విష్ణుపాదోదకంపిబ॥

అథశంఖతీర్థస్వీకరణవిధిః.

చతుర్గుణీకృతవస్త్రే పాణినిధాయ తే నాదాశంఖతీర్థశిరసిధారయే
 త్॥ వ్యాసః॥ శంఖస్థంప్రోక్షయేద్దేహంపుత్రమిత్రపరిగ్రహం॥ వస్త్రం
 చతుర్గుణీ కృత్య పాణౌపాణినిధాయచ॥ ఖవిత్రింవిష్ణుపాదాంబు
 త్రిః పిబేద్బిందువర్జితం॥ సాలగ్రామశిలాతీర్థం హస్తేనై వ పి బే
 త్సుధీః॥ సాలగ్రామశిలా తీర్థ మపి త్యా యస్తు మస్తకే॥
 ప్రక్షేపణం క్రతుర్వీత బ్రహ్మహసనిగద్యతే॥ సాలగ్రామ... పిబ॥
 ఇతిమంత్రంసముచ్చార్య సర్వదుష్టగ్రహపహం॥ తులసీమృశితంతీర్థం
 పిబేన్నూర్ణాచ భారయేత్॥ స్వకృత దేవతార్చనవిషయేతుఉద్ధరి

శ్యావినా పాత్రాంతరేణ ప్రాశయేదితి విశేషః ॥ విష్ణోః పాదోదకం పీతం
కోటిహత్యాఘనాశనమ్ । తదేవ వృక్షగుణం పాపంభూమాబిందునివారణే ।
సాలగ్రామశిలాతీర్థం యః పిబేతచ్యుతాంఘ్రిజం । తస్య జన్మకృతం పా
పం తత్త గాదేవ నస్యతి । ఆదిత్యమంబికాం విష్ణుంగణనాథం చుహే శ్వరం ।
బ్రాహ్మణః పూజయేత్పంచపంచపూజాపరాయణః ॥ ఈశే విష్ణుర్భాస్క
రో వహ్ని దేశేశ సౌమ్యేశ క్తిగ్ధక్షిణే విఘ్న రాజః । మధ్యేశంభు గుర్భ్యతః
పూజనీయో పంచాంగోఽయం పూజతోఽయంచ దాతృమ్ ॥

ఇతి పంచాయతన పూజా సమాప్తా.

అథశివాష్టోత్తర శతనామావళిః.

శివశివాయనమః	విరూపాక్షాయనమః	విష్ణుశల్లభాయనమః
మహేశ్వరాయనమః	కపడికానేనమః	శివవిషాయనమః
శంభునేనమః	నీలలోహితాయనమః	అంబికానాథాయనమః
పినాకినేనమః	శంకరాయనమః	గంధ్రీకంఠాయనమః
శశిశేఖరాయనమః	కులపాణయేనమః	భక్తవత్సలాయనమః
నానుజేనాయనమః	భట్కారిగినేనమః	ధీవాణినమః

శర్యాణనమః	హరిశనమః	భూతపతయే	
త్రిలోకేశాయనమః	శంఖానమః	గంధార్వ	౨౦
శివేశాయనమః	సోమాయ	అహిర్బుధ్నాయ	
శివప్రియాణనమః	చంద్రాయ	దిగంబరాయ	
ఉగ్రాయనమః	సదాశివాయ	అస్తమాత	
కపాలిశనమః	విశ్వేశ్వరాయ	అశేకార్కశనమః	
కామాయనమః	వీరభద్రాయనమః	సార్వకాయనమః	
అంధకాసురమూర్తనా	యనగననాథాయనమః	శుద్ధవిగ్రహాయనమః	
గంగాధరాయనమః	ప్రజాపతయేనమః	కాశ్యపాయనమః	
లలాటాక్షాయనమః	హిరణ్యకశిపేనమః	భద్రవంశీశనమః	
కాలకాలాయనమః	దుర్ధామాయనమః	అజాయనమః	
కృపానిధయేనమః	3౦ గిరికాయనమః	పాలేవిమోనాచాయన	౧౦
భీమానమః	గిరికాయనమః	మృదాయనమః	
పరశునాస్తాయనమః	అనూనమః	పరుపతయేనమః	
మృగపాణయేనమః		దేవానమః	
జటాదరాయనమః	ధిగాకాయనమః	మహాదేవానమః	
తైలాసవాసిశనమః	గిరిధన్యశనమః	అశ్వమూలనమః	
కరదీశనమః	గిరిప్రియాణనమః	వారయేనమః	
కళేశాయనమః	కృత్తిహీనశనమః	పూషదంతభిదనమః	
త్రిపురాంతకాయనమః	పురాతనయేనమః	అద్యుగ్రాయనమః	
పుషకాయనమః	భగవతేనమః	దక్షాధ్వరనారాయనమః	
పుషకారూఢాయనమః	3౦ సమధాదిపాయ	పారాయనమః	౧౦౦
భస్మాద్ధూరితవిగ్రహ	యనమృత్యుంజయాయ	భగవతేభిదనమః	
సామప్రియాణనమః	మాత్మతనవే	భక్తాయనమః	
స్వరమయాయ	భగవ్యాధిపిశే	సమాప్తాయనమః	
త్రయీమూర్తయే	భగద్భువన	సమాప్తదేనమః	
అనీక	విశ్వమకేశాయ	అపరగప్రదాయనమః	
సర్వభూతాయనమః	యనాశేనదనకాయ	అనంతాయనమః	
పరమార్కశనమః	చామవిక్రమాన	తారకాయనమః	
పోమనూర్యాగ్నిలోచన	రుద్రాయ	పరమేశ్వరాయనమః	౧౦౮

అచమ్య... ఏవంగుణ... శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేన
 యజ్ఞే, విద్యుదసివిద్యమేవాన్ననమృతా తస్మత్సముపైమి! హస్తావ
 పనిజ్య- త్రిరాచామేత్ - ద్విః పరిమృజ్య- సకృదుప్తస్పృశ్య-యత్స
 వ్యంపాణింపాదాప్రోక్ష-తి శిరశ్చక్షుషీనాసికేశోత్రేహృదయమా
 లభ్య, దక్షిణోత్తరాపాణిపాదాక్షత్యానప్రవిత్రానామితి ప్రతిపద్య
 తేఽఽమ్-ఋచోఅక్షరేపరమేవ్యోమః - యస్మిన్ దేవ అధివిశ్వేనిషే
 దుః॥ యస్తన్నవేదకిమృచా కరిష్యతి- య ఇతద్ద్విదుస్త ఇమేనమా
 నతే॥ ఏవంత్రిః॥ ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణ్యం ఓంభువః భర్గోదేవస్య
 ధీమహి- ఓంసువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూతత్స
 వితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి॥ ఓంభువఃధియోయోనఃప్రచోద
 యాత్ ॥ ౨॥ ఓంసువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహిధి
 యోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ౩॥ (ప్రరోజసిసావదోం) శ్రీగురుభ్యా
 నమః హరిఃఽఽమ్॥ ఇషేత్స్వోరేత్వావాయవస్థాపాయవస్థ దేవోవస్స
 వితాప్రార్పయతుశ్రేష్ఠతమాయకర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్ని యాదేవ
 బాగమూర్జస్వతీఃపయస్వతీఃప్రజావతీరసమీవ అయత్సామావస్తే
 నఈ కతమాఘశగంసో రుద్రస్యహేతిః పరివో వృణకు ధ్రువా
 అస్మిన్గోపతేన్యత బహ్వి ర్యజమానస్య ప్రశూన్సహి ॥ హ
 రిఃఽఽమ్॥ బ్రహ్మసంధతంతస్మజన్మతం ॥ త్త్రుతిగ్ం సంధతంతస్మజన్మ
 తం ॥ ఇక్షగ్ంసంధతం తాంమే జన్మతం ॥ ఊర్జగ్ం సంధతంతాంమే

జన్యతం | రయిగ్ం సంధ త్తం తాం మేజన్యతం | పుష్టిగ్ం సంధ త్తతాం
 మేజన్యతం | ప్రజాగ్ం సంధ త్తం తాం మేజన్యతం | ప్రశూన్యసంధత్తం
 తాన్మేజన్యతం | సుతోసిజనధాః | దేవాస్త్రాశుశ్రవాః ప్రణయంతు |
 సువీరాః ప్రజాః ప్రజనయన్వరీహి | వారిః ఓం | నమోబ్రహ్మణైధారణం
 మే అస్త్యనిరాకరణం ధారయితా భూయా సంకర్ణ యో శ్శృశంమా
 చ్యోధ్వం మమా మువ్యటమ్ | ఋతంతపస్సత్యం తపశ్శృతం తప
 శ్శాంతం తపోదమస్తప శ్శనుస్తపోదానం తపో యజ్ఞం తపోభూ
 ర్భువస్సువర్భ్రష్మేతదుచాన్యైత త్తపః | యథావృక్షస్యన పుష్పితస్య
 దూరాద్దంధో వాత్యేవం పుణ్యస్య కర్మణోదూరాద్దంధో వాతీయ
 థాసిధారాంకర్తేఽవహితా మవక్రతమేయద్యుజే
 యిష్యామికర్తం పతిష్యామిత్యేవ మమృతాదాత్మానంజగుప్సేత్ |
 ... ఓమ్ శాన్తిశాన్తిశాన్తిః || అహంవృక్షస్య శేరివా | కీర్తిప్రప్థంగి
 శేరివా ఉర్ధ్వపవిత్రో వాజినీవస్వమృతమస్మి | ద్రవిణ్గం నవర్చనం |
 సుమేధా అమృతోక్షీరః | ఇతిత్రిశంకోశ్వేదానువచనమ్ | (ఋగ్వేదః)
 అగ్ని మీశేపురోహితం | యజ్ఞస్యదేవ మృశ్విజం | హివాతాశంరత్న
 థాతమమ్ | (సామ) అగ్న ఆయాహి వీరీయే గృధానో వావ్యదాతయే
 నిహాతాపత్సిబ్ధిషీ | (అధర్వణ) శం నోదేవీరభిష్టయ ఆపోథవంతు
 పీతయే | శంయోరభిసవంతునః |

అథాతోధర్మజ్ఞానా | అథాతోబ్రహ్మజ్ఞానా | అథాతోకర్మ

పూర్ణమాసాహ్యాభ్యాస్తామః॥ వృద్ధిరాదైచ్ఛ - ఓనమో బ్రహ్మణై
నమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యేనమ ఓషధీభ్యః । నమోవాచే
నమో నాచస్పతయేనమో విష్ణవేబృహతేకరోమి॥ ఓంశాన్నిశ్చాన్ని
శ్చాన్నిః॥ ఓంమభూభువస్సుప్త స్తత్యంతపశ్చద్ధాయాం జవరోమి॥
వృష్టిరసి వృశ్చమేప్రాచ్ఛానమృతా త్సత్యముపాగామ్॥

అథ దేవసింహాపితృతర్పణమ్.

స్మృత్యాచమనంకృత్వా । ప్రాణనాయమ్యః । + ప్రీత్యర్థంబ్ర
హ్మ యజ్ఞాగ దేవస్విహి నుద్దిశ్య దేవస్వితృ ప్రీత్యర్థం దేవసింహ
తృతర్పణంకరిష్యే॥ బ్రహ్మదయో యేదేవాఃతా దేవాగ్ స్తర్పయా
మి॥ సర్వాదేవాగ్ స్తర్పయామి । సర్వాదేవగణాగ్ స్తర్పయామి॥
సర్వాః దేవకత్తి స్తర్పయామి॥ సర్వాదేవపుత్రాగ్ స్తర్పయామి॥ స
ర్వా దేవపౌత్రాగ్ స్తర్పయామి । భూదేవాగ్ స్తర్పయామి॥ భువ
దేవాగ్ స్తర్పయామి॥ సువదేవాగ్ స్తర్పయామి । భూభువస్సువదే
వాగ్ స్తర్పయామి । విపీతీ॥ కృష్ణద్వైపాయనాదయో యేఋషయః॥
తాన్యషీగ్ స్త...మి॥ సర్వాన్యషీగ్ ...మి॥ సర్వా ఋషిగ్ ...మి॥॥
సర్వాఃఋషి కత్తి స్త + మి॥ సర్వాన్యషిపుత్రాగ్ స్త + మి॥ సర్వా
న్యషిపౌత్రాగ్ స్త + మి॥ భూర్ఋషీగ్ స్త ...మి॥ భువర్ఋషీగ్ స్త
ర్పయామితర్ప...మి॥ సువర్ఋషీగ్ స్త...యా మి॥ భూభువస్సువర్
ఋషీగ్ స్త...యామి॥ అథ కౌంధర్వపితృతర్పణం॥ ప్రజాపతింకాండఋషింత
ర్పయామితర్పయామి॥ సోమంకాండఋషితం...మి॥ అగ్నింకాండఋ
షితర్ప...మి॥ విశ్వాదేవాకాండఋషీగ్ స్త...మి॥ సాగంహితీ
దేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥ యాజ్ఞకీదేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥
వారుణీదేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥ బ్రహ్మణ్య స్వయంభువం + త
ర్పయామి॥ సదసస్పతిం + తర్పయామి॥॥ ప్రాచీనావీతి॥ సోమః

తృణా యమోఽగిరస్వానగ్నిష్వాత్తాఽగ్నిః కన్యవాహనాద
యో యేపితరః॥ తాపితృగ్ స్వధా నమస్తర్పయామి తర్పయామి
తర్పయామి । సర్వాపితృగ్ స్తర్పయామి...మి॥3॥ సర్వాపితృగ్
గ్ స్త + మి॥3॥ సర్వాపితృపత్నీ స్త...మి॥3॥ సర్వాపితృపుత్రాగ్
స్త...మి 3॥ సర్వాపితృపౌత్రాగ్ స్త...మి3॥ భూపితృగ్ స్త...మి3॥
భువః పితృగ్ స్త...మి॥3॥ సువః పితృగ్ స్త...మి॥3॥ భూభువస్సు
వఃపితృగ్ స్త...మి॥3॥ అనేనబ్రహ్మయజ్ఞేన దేవషికపితృతర్పణేన ఛ
గవాత్సర్వాత్మకః...ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు॥ ఆచమ్య॥
బ్రహ్మయజ్ఞ స్సమాప్తః॥ అథ నిత్యపితృతర్పణమ్.

శ్లో॥ ఆదాపితాతథా మాతానాపత్నీజననీతథా ! మాతామహా
స్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీత్వనంతరమ్ । సుతభ్రాతృపితృన్యాశ్చమాతృ
లాన్సహభార్యకాః । దుహితాభిగీనీచైవ దాహిత్రాభాగీనేయకః॥పి
తృష్వసా మాతృష్వసా జామాతాభావుకస్సుషమా శ్వశురస్సృల
కశ్చైవశ్వశూశ్చగురుర్దిక్కినః॥

తాః మందు తండ్రీ, కాత, మాతృత, తల్లి, పితామహీ, ప్రపితామహీ, పితృ
సవతితల్లి, మాతామహాదిత్రయము, మాతామహీత్రయము, తనభార్య, కొమాతృడు, భ్రా
తలు, పితరండ్రీ, పెత్తండ్రులు మేకమామ, అతనిభార్య, కూతురు, తోబుట్టువు, మ
నుమడు, మేకల్లుడు, మేనత్త, పితరల్లి, పెదతల్లులు, అల్లుడు, భావమమదులు, కొడలు
మామ, భార్యయొక్కసోదరుడు, భార్యయొక్కతల్లి, గురువు, రిక్కి, పితలకు తండ్రి
మొనర్ప వలయును.

తత్ప్రయోగః॥ ఆచమ్య... ఏవం—ప్రీత్యర్థం అన్మత్పితృ
మద్దిశ్యాన్మత్పితృప్రీత్యర్థం మన్మత్పితృతర్పణం కరిష్యే । దక్షిణాభి
ముఖః- ప్రాచీనావీధిః సవ్యంజాన్వాచ్యః॥

అన్మత్పితరం + గోత్రం + శర్మాణం స్వధానమస్తర్పయామి3॥
అన్మత్పితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధానమస్తర్పయామి3॥
ప్రపితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధాన + మి3॥మాతరం +
గోత్రం + దాం॥స్వధానమస్తర్పయామి3॥పితామహీం + గోత్రం

+ దాం స్వధానమస్తర్పయామితి | పృథితామహీం + గోత్రం +
 దాంస్వధానమ + మితి || సపత్నీమతరం + గోత్రం + దాంస్వధా
 నమ + మితి | మాతామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధానమ +
 మితి | మాతుఃపితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధా + మితి |
 మాతుఃప్రపితామహం + గోత్రం + శర్మాణం స్వధా + మితి |
 మాతామహీం... గోత్రం... దాం స్వధానమ + మితి || మాతుః
 పితామహీం... గోత్రం... దాంస్వధా + మితి | మాతుః ప్రపితా
 మహీం...గోత్రం...దాంస్వధా + మితి || ఆశ్మపత్నీం...గోత్రం +
 దాంస్వధానమ స్తర్పయామితి | సుతం... గోత్రం... శర్మాణంస్వధా
 నమ + మితి | భ్రాతరం ... గోత్రం ... శర్మాణం స్వధానమ +
 మితి | పితృవృం .. గోత్రం... శర్మాణంస్వధానమ + మితి | మాతు
 లం ... గోత్రం ... శర్మాణం సపత్నీకం స్వధా + మితి | దుహి
 తరం ... గోత్రం ... దాం స్వధానమ + మితి | భగినీం ... గో
 త్రం ... దాం స్వధానమ + మితి | దాహిత్రం ... గోత్రం ...
 శర్మాణం స్వధానమ + మితి | భగినేయకం... గోత్రం ... శర్మా
 ణంస్వధానమ + మితి | పితృభగినీం... గోత్రం... దాం స్వధానమ
 + మితి | మాతృభగినీం... గోత్రం ... దాంస్వధానమ + మితి |
 జామాతరం...గోత్రం... శర్మాణంస్వధానమ + మితి | భావుకం...
 గోత్రం...శర్మాణంస్వధానమ + మితి | స్నుషాం...గోత్రం...దాం
 స్వధానమ + మితి | శ్వశురం...గోత్రం... శర్మాణం స్వధానమ +
 మితి | స్వాల్కం...గోత్రం... శర్మాణం స్వధానమ + మితి | శ్వశ్రుం...
 గోత్రం...దాంస్వధానమ + మితి | గురుం...గోత్రం... శర్మాణం
 స్వధానమ + మితి | రిక్తీనం...గోత్రం...శర్మాణం స్వధానమ + మితి |

ఏవం తర్పణంకుర్యాత్ | యే కేచాన్మృతు లేజాతా లపుత్రా
 గోత్రినోమృతాః | తేగృహ్లాతు మయాదత్తం సూత్రనిష్ఠీడనోదకమ్ |
 శ్రీతర్పణే—దాయాం ధీర కేచిత్పాతః | ఏవం నిత్యపితృతర్పణమ్.

సూ॥ నిత్యోధార్యోఽనుగతో మంధ్యశ్శ్రీతి యాగారాద్వాహ-
ర్య ఉపవాసః చ్యవ్యతిరస్య భార్యాయాః పత్యుర్వానుగ తేఽపిన్ త-
రయోఽహం నాన్ పవసేత్ । ఆహ॥ గృ॥ ఖంగి॥

(ఔపాసనాన్ని) నిత్యముగా చేసి. భరింపఁదగినది (అత్యంతదాహోపశాంతియొంద-
గినది) (అయిన్ని) చల్లారియెడల మధింఁదగినది లేక వేదాధ్యయనసంపన్నునియొ-
క్క గృహముకలన దీక్షితనిరాదగినది భార్యకయినను భర్తకయినను (సాయంప్రసాద-
కాలములో * నొక్క కాలమందుపవాసము. లేక చల్లారివల్పుకు ఉత్తామితిముచే-
త (అయాళ్ళి అనుమంత్రముచేత) పోమముజేసినయెడ ఉపవాసము జేయవచ్చుననియు.

* ప్రాతఃకాలమందగ్ని చల్లారియెడల సాయంకాలముఁజకు నుపవాసము,
సాయంకాలమున చల్లారియెడల పూడినంబున మధ్యాహ్నముఁజకునుపవాసము. అ-
యోపవాసము ద. పశురీధ్యముజేయవలసినదని కొందరియతము; దిండుతులలోనొక్క-
రు మాత్రమే జేయవలసినదని కొందరియతము

సూ॥ చతుర్థీతామూనుప ర్యాపాసన గ్నావనుగ తేఽయా-
శ్చేత్యాత్రి రాత్రాన్మనోత్యోర్జ్జువతామితి చానప్తరాత్రాదత ఉ-
ర్ధ్వమాద్వాదశే రాత్రాత్రిన స తునుతీ స్తంతంతస్వన్, ఉచ్ఛ్చధ్వన్వా-
గ్నే, త్రయస్త్రిగ్ంశే త్త తన, ఇదిచప్రాణాయామశతం చాపింశతి
రాత్రాదుపా స. చాత్రగ్ంశతి రాత్రాదరిఉర్ధ్వ మాషష్టిరాత్రాత్రి
ప్రాత్రాతీయపవసే దరిఉర్ధ్వ మాసంవర్సరా త్రాబాపత్యంవిహిత
మరిఉర్ధ్వంకాలబహుత్వే దోషగురుత్వ మేవస్సు గురుషు గురూనే
లఘుషు లఘూని శుచిక రాణిధవంతి॥ ఇదిశాస్త్రాయన॥

అగ్నిప్రాయశ్చి తనామా.

మహాహవిహోకతా - మనోత్యోతి-ర్యదస్నిక్ - త్రయస్త్రిగ్ం-
శ త్తంతంతస్వన్ - ఉచ్ఛ్చధ్వన్వాగ్నే - ఉదుర్తిమం - ఉద్వయం - ఉదు-
ర్జ్యం - చిత్రందేవానా, మగ్నేభ్యావర్తి, న్నగ్నే అంగిరశ్శరం - పున-
రూరా - సహరయ్యోతి చతుర్దశాభ్యాహుతీతి॥

తాదివాహ శేషపాదము తరువాత ఔపాసనాన్ని చల్లారిలే మూడుకోకాల
భార్యకము (పామములేయెడ) "అయాళ్ళిగ్నే" అనుమంత్రముచేత (పోమము
జేసినయెడ) పదోకోకాలభార్యకము లేనియెడ "మనోత్యోర్జ్జువతాం" అనుమంత్ర-
ముచేత (పామముజేయవలసినది) (అటుపిమ్మ

యెడ) మాకుఁతుమతీబుక్కులు అనగా "తంతుంతస్వక్ ఉద్బుధ్యస్యాగ్నే, త్ర
ణాశ్రీగ శత్రంతనః అనుమానః... త్రములచేత హోమము జేయవలసినది) ఇరువదవ
కోజాప్యంతము (లేనియెడ) నూలు మార్లుప్రాణాయామమును తంతుమతీ బుక్కుల
చేహోమమును జేయవలసినది) ముప్పదవరోజుప్యంతము లేనియెడ ఉపవాసమును
తంతుమతీబుక్కులచే హోమమును జేయవలసినది.

అటుపిమ్మట అటువదలరోజు పర్యంతము మూడురోజు లుపవాసము జేయ
వలసినది. అటుపిమ్మటసంవత్సరపర్యంతము ప్రాణాపశ్యక్యధము జెప్పబడినది. అటు
పిమ్మట కాలవిస్తారముజరిగినయెడల దోషవిస్తారము, దోషములు గొప్పవయిన యెడల
ప్రాయశ్చిత్తములుగొప్పవగుచున్నవి. (దోషములు) స్వల్పమయినయెడల ప్రాయశ్చి
త్తములు) స్వల్పములగుచున్నవి దోషములువిస్తారమైనయెడల వైశ్రవాసిన అగ్నిసం
హారప్రాయశ్చిత్తహోమములును జేయవలెను.

జైపాననప్రయోగః.

దశ్యేచ్ఛాసీనోదర్భాః ధారయమాణః పత్న్యనహప్రాణా
నాయమ్య సంకల్పంకరోతి! ఆచమ్య.....వవంగుణ.....శుభతిథౌమ
మధర్మపత్ని సమేతస్య.....ప్రీత్యైమనుగతమగ్నింపునస్సంధాస్యే!
(విచ్చిన్న సంధాన్తామి కేచిత్పిఠంక) తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరి
ప్రేయిత్రాగ్నిస్థాభ్యతే తత్ర శ్వేతతండులమాణ్ణేన ప్రాదేశమాత్రం
చతురశ్ర (మండలం) స్థండిలం త్పుయిత్యా! ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యా
ముల్లిభ్య! తత్రప్రాచీరుదక్ష్మణాః ఉదీచీః ప్రాకస్సంథాః శ్రినః తిన్ద్రాశే
ఖాలిఖత్యా! అద్భిరవోక్త్య! శేషముత్సృజ్య || భూర్భువస్సువరోమి
త్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య! ఓం భూర్భువస్సువరోమ్ | చత్వారిశ్చింత్రాత్ర
యోలస్యపాదాద్యేశేసేస్తవ హస్తాసాలస్య! త్రిధాబద్ధో వృషభోరో
రవీతిమహాదేవో మర్త్యాగం ఆవివేశ! (యజ్ఞేశ్వరం ధ్యాయామి)
సప్తహస్తకృతుశ్చింత్రం షణ్ణిహ్యాద్విశీర్ణక! త్రిపాత్పనన్నవదన
స్సుఖాసీనశ్చుదిస్థిత! స్వా తంతుదక్షిణేపాశ్చ్యే జీవీ వామీస్వధాం
తిథా! బిభర్షక్షిణవాస్తైస్తు కక్తిమన్నం స్రువ! స్రువమ్ | తోమరం
వ్యజనంవామృతపాత్రంశుధారయ! మేమాయాధం జటాబద్ధం

శారవణ్ణం మహాజనమ్ । ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చిస్సర్వ
 కామదమ్ । ఆత్మాభియుఖమాసీన మేనంధ్యా యేథుతాశనమ్ ॥ ఏవ
 హి దేవః ప్రదిశోనునర్వాః పూర్వోహితాతస్స ఉగ్రశ్చేత్రః ॥ సప్తవిద్యాయ
 మానస్స బలివ్యగ్రాణః ప్రత్యిజ్ఞుః సత్త్వతివిశ్వతోముఖః ॥ ప్రాజ్ఞుః
 గ్నేమమాఽభియుభోభవః సుముభోభవః సుహనస్సోభవః వరదోభవః
 యథోక్త జిహ్వయా హవిర్గ్రహణః ॥ ఓంభూర్భువస్సువః ॥ ఓం
 తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్ । ధర్మోదేవస్య ధీమహి । ధయో యోనః ప్ర
 చోదయాత్ ॥ అగ్నిం ఇరిసమూహ్యా ॥ అలంకృత్య ॥ అగ్నయేనమః ॥
 హుతవహాయనమః ॥ హుతాశననమః ॥ కృష్ణవర్ణననమః ॥ దేవము
 ఖాయనమః ॥ సప్తజిహ్వాయనమః ॥ వైశ్వానరాయనమః ॥ జాతవేద
 సేనమః ॥ ప్రాగాదిదర్భైరగ్నిం పరిస్తృణాతి । పురస్తాత్ । దక్షిణతః ॥
 పశ్చాత్ । ఉత్తరతః ॥ ఉత్తరేగాగ్నిం పాగ్రాగ్రా దర్భాత్పగ్నస్తీర్య
 ద్వంద్వం న్యంచినాతాగ్ని ప్రయనక్తి ॥ దర్భాజ్యస్థాత్యాప్రోక్షగ్నసు
 వావితి ॥ సమానాగ్రా ద్వాదర్భా ప్రాదేశమాత్రే పవిత్రే కురుతే ॥
 అద్భిరనుమృజ్య । ప్రోక్షణపాత్రేధాయ । ప్రోక్ష్య । తప్తాయ ప
 ఆసీయ ॥ హస్తయోరంగుష్ఠోప కనిష్ఠికాభ్యా ముదగ్రగ్రేగృహీత్వా
 ప్రాచీస్త్రిరుత్పాయ ॥ సపవిత్రేణ పాణినా పాత్రాణి సంస్పృశ్య । పా
 త్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా । త్రిఃప్రోక్ష్య । ప్రోక్షణశేషం దక్షిణతో
 నిధాయ । తత్పవిత్ర మాజ్యస్థాల్యా మదాయ ॥ ఆజ్యం విలాప్య
 అపరేగాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితా ముమాజ్యస్థాల్యా మాజ్యనియాక్య
 ఉదీచోఽంగారాన్నిరూహ్య । తేష్యధిశ్రిత్య । జ్వలకాదశ్చేగావ
 ద్యోత్య । ద్వేదర్భాగ్రేపద్మిద్య ప్రక్షాళ్యవర్త్యస్య । ఆశ్మీప్రాస్య
 అపతిపస్పృశ్య । త్రిః పర్యగ్నికృత్వా ఉదగుద్వాస్య ॥ అంగారా
 న్నయూహ్య ఉదగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహార మాజ్యం

త్రిగుహ్యాయా కవిత్తగ్రంథివిసస్య క్రతుశ్య । ప్రాగగ్ర మగ్నా
 కవిత్తేనుప్రహరతి । సుకువావగ్నా ప్రతితప్య । దర్భాగ్రేనం
 మృజ్య । పునఃప్రతితప్య । ప్రోక్ష్య । సువముత్తరతోనిధాయ । దర్భా
 నద్భి స్సగ్ధస్మై శ్యాగ్నా ప్రహరతి । అద్రి తేనుమన్యస్య । అను
 మతేనుమన్యస్య । సరస్వతేనుమన్యస్య । దేవసవిత్తః క్రసువ ।
 ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి, ఓం భూర్భువస్సువ స్వాహా ॥ ప్రజాప
 తయథదంశమమః ... అయాశ్చాగ్నే స్యనభితే స్తీచ్ఛితత్యమిత్త్యమ
 యాఅసి । అయస్తామనసా ధృతోఽయస్తామావ్య మూహి పేఽయా
 నోధేహి ధేవజగ్న్ స్వాహా ॥ అయసేఽగ్నయ థదంశమమః । సర్వప్రా
 యశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓం భూర్భువస్సువస్వాహా ॥ ప్రజాపతయ థదం
 శమమః । అద్రితేన్యమగ్న్ స్థాః... ప్రాసావీః । పునఃప్రాణనాయమ్య...
 ఏవంగుణ... శుభదిధామమోపాత్తదురితక్షయభ్యారాశీపరమేశ్వర
 ప్రీత్యర్థం అనేకాపాననాంతరితతోపప్రాయశ్చిత్తార్థం సత్తహారా
 రంహారామ్యామి । అద్రితేనుమన్యస్య... క్రసువ । ఏకం, ద్వే, త్రిణి,
 చత్వారి, మహావాత్సితా । సత్యహవిరధ్వర్యుః । అమృతపాజాఅగ్నితో
 అమృతమనాఉపనక్తా । అనాధృష్య శ్చప్రతిధృష్యశ్చిత్తజ్ఞస్యాభిగ్రహ
 అయాస్యఉద్ధాతా । వాచస్పతేవాద్విధేనామః । విధేనుతేనామః ।
 విధేన్వమస్మాకంనామః । వాచస్పతిస్సామమపాత్ । మాదైన్వన్తం
 తు శ్చేదిమానునుష్యః । సమోదేవే । సమఃపృథివ్యైస్వాహా ॥ వాచస్ప
 తయేబ్రహ్మణథదంశమమః । సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే... భూర్భువస్సు
 వస్వాహా ॥ ప్రజాపతయ థదంశమమః । అద్రితేన్యమగ్న్ స్థాః... ప్రాసావీః ।

అథప్రారాధనాసాసనమ్! ఆచమ్య...వవం... ప్రీత్యంశ్రీమా...
 గోత్ర...నామధేయధర్మపత్నీ సమేత...హంశ్రీమతి... గోత్రస్య
 + నామధేయస్యమనుధర్మపత్నీ సమేతస్య మమోపాసనదాగమయ
 ద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యంశ్రీప్రారాధనాసాసనంతండులై స్తోమ్యమి
 త్తీసంకల్ప్య! ఓంభూర్భువస్సువ...వత్సార్తిశ్చ...త్రయోమస్యపా
 ద్వాద్యేశ్వరేనప్త వాస్తావాస్య... విశ్వతోముఖ...పాద్యభా...గ్నేమ
 మా...భిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రస...వరదోభవయథోక్తజప్తా
 యానావిర్భువానా! ఓంభూర్భువస్సువ...! ఓంరత్నవితుర్వ...రత్నంభ
 దేవస్యధీమహి! ధియోయోనఃప్రచోదయాత్! సోదకేనపాణినాప్ర
 దక్షిణమగ్నింపరిసమూహ్య! అలంకృత్య! అగ్నయేనమః - హుతవ
 హాయనమః - హుతాశినేనమః - కృష్ణవర్మకానేనమః - దేవముఖాయన
 మః - సప్తజహ్వయనమః - వైశ్వానరాయనమః - జాతినేదసేనమః!
 ఇత్యలంకృత్య! పరిశుచనమ్ - అదితే...నమఃస్యస్య! అనునతే...న
 మస్యస్య! సరస్వతే...నమఃస్యస్య! దేవసవిత్...ప్రసవ! ఇతిసమంతం
 పరిషిచ్య! ఓంసూర్యానుస్వాహ! సూర్యాయేదంశమమ! ఇతిమధ్యే
 ...గ్నా...హాతి!.....అగ్నయేస్విష్టే...స్వాహ! అగ్నయేస్విష్టే
 తద్దదంశమమ! అగ్నే రుత్తరహ్వయేదే...హాతి! ఓంఓంశుభతి
 థా! ఆపూరితంసగ్గ్రహయశ్చితార్థం వనస్పతిహూమంకరిష్యే! య
 త్రవేత్థవనస్పతేదేవానాం గుప్త్యానామాని! త్విరహావ్యానిగామయ
 స్వాహ! వనస్పతయదనంశమమ! అదితే...నమఃస్యస్య! + దేవసవిత్
 ప్రాసాదీ! ఉపస్థానమ్! అగ్నేర్వత్సాంతమ! ఉత్తరాశ్వివోభవ

వసూధ్యః॥ తంత్యాశోదిప్తదీదివః । సుమ్నాయనూనమీమహేసఖ
 ధ్యఃవసుగ్నిర్వసుశ్రవాఃఅచ్చానక్షిద్యుమత్తమోరయిదాః । సనో
 బోధిశుధీహవమురుష్యాగోఅఘాయతస్సమస్మాత్ । హూమసాద్గు
 ణ్యార్థంఅనాజ్ఞాతత్రయమంత్రజపం కరిష్యే॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞా
 తంయజ్ఞస్యక్రియతేమిధుః । అన్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ం హివేత్థయథా
 తథం॥ పురుషసమ్మితోయజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః । అన్నేతదస్య
 కల్పయత్వగ్ం హివేత్థయథాతథమ్॥ యత్సక్తతా మనసాదీనదత్తా
 వయజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యానః । అగ్నిష్టన్తోతా క్రతువిద్విజానన్
 యజ్ఞహోదేవాగ్ం ఋతుశోయజాతీ । అనన ప్రాతరాపానన హూ
 మేంధగవా త్వర్వదేవాత్మకః శ్రీయజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీతాతు శ్రీయజ్ఞే
 శ్వరాగ్నణమస్తు శ్లో॥ స్వప్తిశ్రద్ధాంమేధాయశిఃప్రజ్ఞాంవిద్యాంబు
 ధ్ధింశ్రీయంబలం ఆయుష్యం తేజఆరోగ్యం దేహిమహావ్యవాహనాయ
 స్యస్మృత్యాచనామోత్త్యైతపోహోమక్రియాదిషుః । న్యూనంసంపూ
 ర్ణతాంయాతినద్యోవం దేతమచ్యుతమ్ । మంత్రహీనం క్రియాహీనం
 ధక్తిహీనంహుతాశినః । యద్ధుతంతుమయా దేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥
 ...గోత్రముచ్చార్య॥ చతు + అహఃభోఅభివాదయే । బృహత్సామ
 త్తత్రిభవత్వత్తవత్స్థియం త్రిష్ణుభాజశ్శుభిరముగ్రవీరంఞండ్రస్తామేన
 పంచద్రశేనమధ్యమిదం వాతేననగరేణరతుః । (ఈమంత్రముకొందరురతుకొం
 దువెత్తుచున్నాడు) అఖత్రదక్షిణంకుర్యాత్ । నమస్తేగాగ్నావత్యాయ న
 మస్తేదక్షిణాగ్నయే । నమ ఆహవసీయాయమహావేద్యేనమోనమః
 తాండద్యయోవసాద్యాయకర్మబహుస్సవ్యయాపిణా స్వర్గావర్గయాపా
 యయజ్ఞేకాయ నమోనమః । యజ్ఞేకాయుత గోవిందమాధవానంత

కేశవ! కృష్ణవిష్ణోహృషీ కేశవాసుదేవనమోస్తుతే! అహంప్రస్తాదహ
 మవస్తాదహం జ్యోతిస్తావితమోవవార! యదంతరిక్షం తదుమేపితా
 భూదహగ్ం సూర్యముభయతో దదర్శాహం భూయానముత్తమస్స
 మానానాం । బ్రాహ్మణాశీర్వాదఃకర్తవ్యః! (అగ్నిం ఆత్మాభోగణుదే
 యనప్యశు) యాతేఅగ్నేయజ్ఞయాతసూస్తయే హ్యగో హత్యానం ।
 అచ్చా వసూని కృష్ణస్మై నర్యాపుయాణి । యజ్ఞో భూత్వా యజ్ఞ
 మాసీదప్యాంయోఽనింజాత వే దోభువ ఆజాయమానఃసక్షయవహీ ।
 ఇత్యేషాననమ్! (సామమాపాననమ్-అనిసామంకాలమున సంకల్పింప కలయును)
 అగ్నయేస్వాహా । అగ్నయఇదంనమమ! అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా!
 అగ్నయేస్విష్టకృతఇదంనమమ । ఇతిహుత్వా ।

సమిదాధానమ్.

ఏవం...ర్థౌప్రతరాపాననంసమిదాధాన పూర్వకంతులైహోమ్యామి!
 ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్యందేవేభ్యోహ్రవ్యంవహానః ప్రహరన్ ।
 ఆయుఃప్రజాగ్ంరయిమస్మాసుదేహ్యాజప్రాదీదిహినో దురోశే ।

సమిదారోపణమ్.

అచమ్య...ప్రీత్యర్థం ప్రతరాపాననాగ్నిం సమిధ్యారోపయి
 ష్యే । అయం దేయోనిర్ఘుత్వియోయతో జాతోఅరోచథాః । తం
 జానవగ్న ఆరోహథానో వర్ధయార్తయమ్ ।

(ఎచ్చటికి నుం వెళ్లకలసివయెదల బోపాపనానంతరమున సమిదారోపణ సం
 కల్పముసంకల్పించి, అయింతే, అనుమంత్రమునుచెప్పి సమిత్తును అగ్నియందుంచిఅగ్ర
 మునుకొనియెను కాని, ఆసమిత్తునకు దర్శనముజాటి బాగ్రత్రగా ధాచి నుంల బోపానన

మంచేసికొను సమయమునందు సమిగాధాన సంకల్పపూర్వకముగ, ఉపాకరణ, అను మంత్రముతో అగ్నియందు సమిత్తునుంచి జైపాసనము చేసికొనవలయును.)

సస్వరఆబ్దికప్రియోగః.

స్వాత్వాచమ్యః పవిత్రవంతః పరివాజమాసత ఇతి మంత్రేణ
 పవిత్రధారణమ్॥ (౧) ప్రవిత్రవంతః పరివాజమాసతే ప్రివైషాంప్రత్యో
 అభిరక్షతి న్యతం! మహత్సముద్రం వసుణ స్తిరోదధే! ధీరా ఇచ్ఛేకు
 ర్ధరుణేష్వారభం! ప్రవిత్రం జైవితతం బ్రహ్మహస్పతే! క్రభుర్గాత్రాః
 పశ్యేషివిశ్వతః! అతః ప్రతనూర్నతదామోఅశ్నుతే! శృతా సత్యద్వ
 హంత స్తథమాశత! హస్తావవనిజ్య! త్రిరాచామేత్॥ ద్విః పరిమృ
 జ్య! సకృదుపన్మృశ్య! యత్సవ్యం పాణిం పాదౌ ప్రోక్షతి శిర శ్చ
 త్కుషీనాసికే శ్రోత్రేచ్ఛాదయ మాలభ్య! ఓంభూః ఓంభునః ఓం
 సువః... పుణ్యతిథౌ (ప్రాచీనావీతి) యజమానభ్యపితుః (మాతుః) ప్రాతి
 సాంవత్సరీకమృతాహఃఖ్యాన్నశ్రాద్ధంకరిష్యే॥ కా లేలభికారసిద్ధ్యర్థం
 యథాశక్తినింభవప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే! (కురువ్య) (౨) శ్లో! సమస్త
 సంపత్సమివాప్తిహేతవః సముత్థితాపత్కుల సూమకేతవః! అపార
 సంసారసముద్రసేతవః పునంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః! ఆప
 ర్జునధ్యాంతసహస్రభానవస్సమీహితార్థార్పణకామధేనివః! సమస్త
 తీర్థాం బుభువిత్రిమూర్తయో! రక్షంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాం
 సవః! ఆధివ్యాధి హరం నృగాం మృత్యు దారిద్యో హాశనం! శ్రీ
 పుష్టికీర్తిదం వందే విభ్రశీ! పాదపంకజం! విప్రోషు దర్శనాత్స
 ద్యః క్షయంజేపాపరాశయః! వందనాన్మంగళావాప్తి రర్చనాదమ్య
 తం కదం! (౩) మం! యావత్తీర్త్య జేనతాస్తా స్సర్వావేదవిది బ్రా
 హ్మణే వనంతి! తస్మాద్బ్రాహ్మణభ్యో నే ప్రవిద్యో

దివేదివే నమస్కుర్యా న్నా శీల కీర్తయే దేతా వ్రతదేవతాః పీఠాః

యజమానస్యపితృః (మాతృః) ప్రాతిపదిక మృతాహుభ్యాన్నశ్రాద్ధంకర్తుం (ముఖ్యకారాభ్యుత్థా) అధికారసంపద స్వీతిభవంతో బ్రువంతుః అధికారసంపదస్తుః కాలశ్చముఖ్యకారోఽస్తుః సాకాదీనాః కవిత్రితాఽస్తుసర్వేపాకాశ్చుచయోభవంతు॥ (ర) దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్యవంచ । నమస్సద్భామైశ్చాహమై నిత్యమేవమోనమః॥ ఈశానః పితృనూపేత మహాదేవోమహేశ్వరః ప్రియతాంభగవానీశః కరమాశ్నానవాశివః ఓంభూః ఓంభువః... బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్॥ బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్॥ బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్॥ (గి) తిథిర్విష్ణుస్తథా వారోనక్షత్రం విష్ణుశేవచ । యోగశ్చకరణంచైవ సర్వంవిష్ణుమయంజగత్ । శ్రీనోవిందనోవింద... వవంగుణ... పుణ్యగిథా

...పితృః ప్రాతిపదిక మృతాహుభ్యా ...మాతృః ప్రాతిపదిక మృతాహుభ్యాన్నశ్రాద్ధే... పితృపితృమహా ప్రపితృమహాభ్యాన్న శ్రాద్ధేమాతృపితృమహా ప్రపితృమహా... గోత్రాణాం... శర్మణాం... గాంధీనాం... గోత్రాణాం... గాంధీనాం... సవ్యంపురూరవార్ద్రివసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాండేవానాంచ (ప్రా...తీ) పితృః (మాతృః) ప్రాతిపదిక మృతాహుభ్యాన్నశ్రాద్ధం అన్నేన వావిమాసార్వణవిధానే యుష్మదచక్షయా నైవైవమద్యకరిష్యే (కురువ్య) ...పితృః (మాతృః) ప్రాతిపదిక మృతాహుభ్యాన్న శ్రాద్ధం భవిష్యతీతత్రైభవిష్యతీ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రివసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాండేవానాం స్థానే ఆహవనీయాథే భవద్భిః క్షుణ్ణప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥ పాచీనాపీతీ... పితృపితృమహా ప్రపితృమహానాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం వసుధాద్రాగిర్మయా సాగాంధీనానే ఆహవనీయాథే భవద్భిః క్షుణ్ణప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥

{ మాతృపితృమహా ప్రపితృమహానాం... గోత్రాణాం వసుధాద్రాగిర్మయా సాగాంధీనానే ఆహవనీయాథే భవద్భిః క్షుణ్ణప్రసాదః }
 { కరణీయః అస్తుకరణీయః }

౬॥ అక్రొధనైశ్చల్యచపరైస్సతంబ్రహ్మవాదిభిః । భవితవ్యంభవద్భి
శ్చ । (త్వయా) మయాచక్రశ్చకర్షణి ॥ తతః గృహంగజగోమయస
హితేన గోమూతేణ ఉదక్లవంచ మదలంకమేణో దీచ్యాందమే
ణస్యాం దిశియశ్చోపవీతినా ప్రాచీనావీతినాచ గోమయే నానులిప్తా
యాంభువిర్వ్యం । (సవ్యం) పురూరవార్ద్ధివస జ్ఞకానాంవిశ్వేమాం
దేవానాం పాద్యస్థానేనామౌతామకుశాః । పుష్పసహితా ఇమేలమ
తాః॥ అయంగంధః॥ ఇమకుశాఃసకలారాధనైస్సర్పిరమస్తు (పాచీనవీతి

పితృపితృమహాప్రపితృమహానాం...గో | మాతృపితృమహాప్రపితృమహానాం...

త్రాణాశ్చక్ర

గోత్రాణాం...పదాయానాం

వసురుద్రాదిత్యయాపాణాం పాద్యస్థానే సకలైమకుశాః । పుష్పస
హితా ఇమేతిలాః । అయంగంధః । అలంకరణార్థా ఇమకుశాఃసకల
రాధనైస్సర్పిరమస్తు (సవ్యం) పురూరవార్ద్ధివస జ్ఞకావిశ్వేదేవాః
స్వాగతం । సుస్వాగతం । పురూర...దేవానాంపాద్యస్థానేఉదమాస
నం ॥ సుఖాననం ॥ శింసోదేవీరక్షిప్తయతపోభవతు పీతయేశంయోరభి
ననంతునః । పురూరవార్ద్ధివ...దేవాః ఇదంవః పాద్యం । సుపాద్యం
పవిత్రంవిస్మయ ॥ శుక్రమప్తిశ్యోతిరస్తి తేజోఽసిదేవోవస్సవిశోత్పు
నాత్వచ్ఛిద్రేణప్రవిశేణఃస్తామూర్త్యన్యరశ్శిభిః । చరణంసవిత్త్రంవిత
తంపురాణం యేనపూతస్తరిదక్షుతాని । తేనప్రవిశేణ శుద్ధేన
పూతాఅతిప్రాప్నోతమరాతింతరేను । లోకస్యద్వారమర్హిమత్సవిత్
శ్యోతిష్ట ద్భావమానం మహాస్వత్ ॥ త్రైమూతస్య
భారాబహుభా దోహమానం చరణంనో లోకే సుధితాందభాతు
గం॥ సమో బ్రహ్మణ్యదేవాయగోబ్రహ్మణహితాయచ॥ జగద్ధితాయ
కృష్ణాయగోవిందాయ సమోనమః । పవిత్రం కృత్వా విప్రపాదో

దకం శిరసి ధృత్వా పునఃపాద్యం గం । మయి మహామయయ
శోమయాంద్రియం వీర్యం । (సవ్యేన)

పిశ్యపితామహప్రపితామహః... | మాతృపితామహీప్రపితామహాః

స్వాగతం । సుస్వాగతం ।

స్వాగతం । సుస్వాగతం ।

ప్రాచీనావీతిపిశ్యపితామహప్రపితా
మాహానామిదమాసనం సుఖాసనం

ప్రాచీనావీతిమాతృపితామహీప్రపితా
మాహీనామిదమాసనం సుఖాసనం

శంసో + స్రవంతునః ॥ ౧౨॥

పిశ్యపితామహప్రపితామహః...గో | మాతృపితామహీప్రపితామహాః...గో
త్రాః... శర్మాణః-చతురుద్రాదిత్యయాపాః | త్రాః, దాత్యః-చతురుద్రాదిత్యయాపాః

ఇదం పాద్యం గం ॥ శుక్రమస్తిజ్యోతిరస్తి తేజోఽసిదేవోవ స్రవీణో

త్పనాత్వచ్చిదేగప్రవితేగ వస్తాస్సూర్యస్య రశ్మిభిః ॥ (సవ్యం) ౧౩॥

చరణం ప్రవిత్రం వితతం పురాణం యేస పూత స్తరతిదుష్కృతాని తేన

ప్రవితేగ శుద్ధేస పూతా అతిస్తాస్మాన్తమరాతింత రేమః ॥ లోకస్య ద్వార

మర్చిమత్ప్రపిత్రం జ్యోతిష్మద్భాజమానం మహాన్వత్ ॥ అమృతస్య

ధారా బహుధాదోహమానం చరణం నోలోకే సుధితాం దధాతు ॥

౧౪॥ సమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ గో బ్రాహ్మణహితాయ చ ॥ జగద్ధితాయ

కృష్ణాయ గోవిందాయ సమోనమః ॥ పవిత్రం ధృత్వా ప్రాచీనావీతి వి

ప్రపాదోదకం శిరసి ధృత్వా పునఃపాద్యం గం ॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసి మహారా

జ సర్వతీర్థావగాహనం విప్రపాదవినిర్ముక్తత్యం శిరసి ధారయే ॥

౧౫॥ మయి మహామయయ శో మయాంద్రియం వీర్యం ॥ సవ్యేన

కర్తాస్వయంచపాదాప్రయోగ్యః ॥ ఈశాన్యచుఖ ఉపవిశ్యాచమ్య వి

శేదేనాప్రజ్ఞుభాః ॥ పితరతిదమ్నభాః ॥ ఆచమ్య ॥ పునారవార్చిత

సంశ్చ కావిశ్వేదేనాః॥ భూభృవస్సువస్సహస్తాం అయంవో విష్వరః॥
అత్రోపవిశంతుభవంతః॥ అత్రోపవిశామః॥ *ప్రవా...తీ॥

పితృపితామహప్రపితామహః | మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః
భూభృవస్సువస్సహస్తాం అయంవో విష్వరః | అత్రోపవిశం
తుభవంతః | అత్రోపవిశామః | ఓమ్ ఓమ్ ఓమ్ అద్య పూర్వోక్త
ఏవంగుణ...పుణ్యభిథా॥ పాచీనావీతీపితుః(మాతుః)పాతీసావత్య
రికమృతాహాభ్యాన్న శాద్ధే భవదనుజ్ఞయా ప్రికాంతం శాద్ధకర్మ
కరిష్యే! * (సవ్యం)కురుష్వ! పా...తీ॥ అపహతాఅసురారక్షాం
సిపితాచా యేక్షయంతి వృద్ధీవీమను | అన్యత్రేతో గచ్ఛంతు య
త్రేహంగతంమనః | ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్నధ్యమాః పితర
హ్సమ్యాసః॥ అసుంయక్షయరన్త్రకా ఋతజ్ఞాస్తేనోఽవంతు పితరో
హవేషు! ఇతికూర్చనావోక్త్య | ఉద్భృత్య | తిలావికిరేత్ | తూ
ష్ణీవర్షులాకారమండలత్కయంకృత్వా (సవ్యం) విశ్వేదేవస్థానే య
వోదతే నావోక్త్య | తతఃచతురశ్ర మండలం కృత్వా | గాయత్ర్యా
చాత్మానాద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య | ౧౮॥ ఓంభూభృవస్సువః...వయాత్ |
౧౯॥ అపవిత్రఃపవిత్రోవాసర్వావస్థాంగతోఽపినాయ స్మరేత్పుండరీ
కాక్షంసబాహ్యభ్యంతరశ్శుచిః॥ అన్నాదిపాకద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య |

శ్రాద్ధార్థసంపాదితాఃపదార్థాః దేవతః కాలతస్పృశాద్ధయో
గ్యా భిషగివ్వితి భవంతో బ్రువంతు | ఇతివదేత్ | శ్రాద్ధయోగ్యా
భవంతు! ఇతిపఠివదంతి॥ ౨౦॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధభూమాగయాంధ్యాత్వా

*అపవస్తుమహావిహరి మంత్రయచ్చార్యతేయది | త్రయస్తేనకంఠాంతిక రూపోక్త
ధాపితా॥

*శ్లో॥ ప్రథమాదేవంచదర్శ్యపృథ్వదే సప్తభిస్తథాతీర్థేమహాలయే
చైవ సవదర్శ్యస్తుకూర్మకః |

ధ్యాత్యాదేవంజవార్దనం (గదాధరం) తా భ్యాంచైవ నమస్కృత తత
 శ్శాన్తంప్రవర్తయే పునారవార్దనసంజ్ఞకానాంవిశ్వేషాం దేవానా
 మిద మాననం! సుఖాననం! హస్తాదకందత్త్వా । విశ్వేదేవదేవేక్షణః
 క్రియ తాం । ఓంతథా । ప్రాప్నువంతుభవంతః । ప్రాప్నువామఃతతః
 ప్రాదక్షిణ్యేన వశ్యేషులక్ష్మ్యపాత్రే ఆపాద్యః ఉత్తానప్రాయః । ఉద్ధృ
 త్య । యవాన్వికీర్య । ఉదకేమాపూర్యః ॥ ౧౧ ॥ శన్నోదేవీరభిష్టయతపో
 భవంతుపీతయే । శంకారభిసేవంతు నః ॥ ౧౨ ॥ యవోఽస్మి ధాన్య
 రాక్షో వావారుణో మధుసంయుతః । నిర్ణోదస్సర్వపాపానాంప్రవిత్ర
 మృషీభిస్సృతమ్ । (యవాన్ క్షిప్త్వా) లక్ష్మ్యపాత్రయోః అమీ
 గంధాః । పుష్పార్థా ఇమేఅక్షతాః ॥ అయం కుశః ॥ అయం కుశః ॥
 కూర్వోదకేనలప్తా...అస్తు! విశ్వేభ్యో దేవేభ్యోనోజష్టాగృహ్ణామి ।
 అత్రచవిశ్వేభ్యో...మివఃపాత్రేనంపన్నే । సునంపన్నే । న్వాహ్మః
 న్వాహ్మఃసంత్వః ॥ పునారవార్దనసంజ్ఞకా విశ్వాదేవా
 భవత్స్వావాహయిష్యే! ఆవాహయ! ॥ ౧౩ ॥ విశ్వేదేవాసలగతశ్శ్రుతా
 మత్రమగ్ంహవం । ఏదంబ్రహ్మహిద్విషీదతః! విశ్వేదేవాశ్శ్రుతేమగ్ం
 హవంమేయేఅంతరీక్షేయఉప్రద్యవిష్మ! యేలగ్నిత్యహ్యత్రవాయజత్రా
 ఆసద్యాస్మిన్బ్రహ్మహిషీమాదయధ్వం! ॥ ౧౪ ॥ ఆగచ్ఛంతు మహాభాగా
 విశ్వేదేవామహాబలాః । యేహ్యత్రవిహితాశ్రాద్ధేస్తావధానా భవం
 తుతే! సావధానాస్మమ్! బ్రాహ్మణాఃస్తే కూర్వేవాహుః ప్రదాయ
 మాస్తేశుద్ధోదకం దర్శాన్నిసీయ! ॥ ౧౫ ॥ యాదీవ్యాఅస్తు! వయసాసం
 బధూవుర్వాఅంతరీక్షత్రపార్థివీ ర్యాః ॥ హిరణ్యవర్ణాయజ్ఞయాస్తావత్ర

ప్రశ్నాగ్ స్వానాభవంతు || పురూరవసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః ఇదంవోఅ
 ర్ఘ్యం | అ స్వరర్ఘ్యం | తతశ్శుద్ధోదకమ్ || ౨౬ | యాదిన్యాఆప్తః...భవం
 తు | అర్చనసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః ఇదంవోఅర్ఘ్యం | అ స్వరర్ఘ్యం | తతశ్శు
 ద్ధోదకమ్ | అర్ఘ్యపాత్రద్వయమన్యత్రనిదధ్యాత్ | అర్చనంకుర్యాత్ |
 ౨౭ | అర్చతప్రార్చతప్రియమేధాస్తో అర్చతార్చంతు పుత్త్రకాక్షతపుర
 న్నధృష్ట్యర్చత | అర్చతప్రార్చత | ౨౮ | గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్య
 పుష్టాంకరీషిణీమ్ | ఈర్ష్యరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహాపహ్వాయే
 శ్రియమ్ || పురూరవార్చనసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః | అమీవోగంధాః | సుగం
 ధాః | ౨౯ | ఆయనేతేసరాయణే దూర్వారోహంతుపుష్పిణీః | హ్రీదా
 శ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్యగృహాః | పురూరవార్చనసంజ్ఞకావిశ్వే
 దేవాః | ఇమానిపుష్పాణి | సుపుష్పాణి | ౩౦ | ధూరస్తిసూర్వరధూర్వంతం
 ధూర్వతం యో ౭ స్మార్థూర్వతితంధూర్వయంతయం ధూర్వామః ||
 పురూర...దేవాః | అయంవోధూపః | సుధూపః | ౩౧ | ఉద్దీప్యన్సజాతవే
 దో ౭ ప్రఘ్నున్నిర్ఘుతింమమ | ప్రశూగ్ శ్చమహ్యమావహాజీవనంచది
 శోదిశ || పురూరవా...దేవాః | అయంవోజ్యోతిః | సుజ్యోతిః | ౩౨ | యువాసు
 వాస్తాః | పరివీరతగ్రాధ్నక్షత్రీయాః | భవతి జాయమానః | తంధీరాసః
 కవయేడిన్నయంతిస్తాధియో మనసా దేవయంతః | పురూరవా...
 దేవాః | అంతః | ప్రావరగార్థం బహిః | ప్రావరగార్థం ఆచ్ఛాదనార్థం పరి
 త్రార్థమలంకరగార్థ మిదం వోవాసః || సువాసః || తదభావేనామతా
 మేకుశాః || సుకుశాః || అగ్నినంసంపూర్ణం | అస్తునఃకల్పసిద్ధి రస్త్వితి

భవంతో బ్రువంతు! అస్తునంకల్పసిద్ధిరస్తు! యుష్మదనుజ్జయ (ప్రాచీనావీరీ) పితృద్యర్చనం (మాతృద్యర్చనం) కరిష్యే (సవ్యం) తతః ప్రాచీనావీరీ!

పితృపితృమహాప్రపితృమహాహం... గోత్రా మౌత్యపితృమహాప్రపితృమహాహం... గోత్రా
హం... కర్మణాం... కమరుద్రాదిత్యరూ తాగ్రాణాం = దాయాహం = కమరుద్రాది
పాణామిదమాసనం + హస్తోదకందత్వా త్యరూపాణాం + సుఖాననం + దత్వా
పీతుః (మాతుః) ప్రతినాంవత్సరిక మృతాహఃఖ్యాన్నత్రా ద్దేక్షణా కియ
తామ! ఓమతథా! పాప్నోతుభవా! ప్రాప్నువాని! (తతోదక్షి
ణాగ్రేనుద ర్భృషుదక్షిణాపవర్గతయా) అర్ఘ్యపాత్రాగ్రాసాద్య! ఉత్రా
వానిపోత్య! ఉద్ధృత్యతిలాన్వికీర్య! ఉదకమాపూర్య! 33! శంసో
దేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే! శంయోరభి సవంతునః || 34 ||
తతోఽసినామదేవత్యో గోసనోదేవనిర్మితః! ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నవ
ప్సృధవహి! తతోసి...వహి!

పితరం=గోత్రం=కర్మాణాం=కమరుహం	మౌత్యపితరం=గోత్రాం=దాయాం కమరుహం
హివప్సృధావమః	పాంశమా + నమః పితృమహిం - గో
పితృమహం=గోత్రం=కర్మాణాం=రుద్రయా	తాగ్రాం=దాయాం=రుద్రయాపాం ...నమః
పంశమాక=నమః! పృపితృమహం=గోత్రం	పృపితృమహిం=గోత్రాం=దాయాం= అది
అదిత్యరూపః= ఇమాక=నమః!	త్యరూపాం + నమః!

అర్ఘ్యపాత్రేష్యయంగంధః ఇమానిపుష్పాణి! అయంకుశః... కుశః!
కూగోదకేనలప్తా... అస్తు!

పితృ పితృమహం గృహమి! పితృమహం	మౌత్యపితృమహం గృహమి! పితృమహం
యతే మి! పృపితృమహంయతే-మి!	హ్యయతే...మి! పృపితృమహంయతే...మి!
వః పాత్రాణిసంపన్నాని! సుసంపన్నాని! స్వధామ్యస్స్వ	
కార్యాస్సంత్వర్యా!	

పితృపితృమహంపితృమహం గోత్రాక	మౌత్యపితృమహంపితృమహం గోత్రాక
కర్మాణాం కమరుద్రాదిత్యరూపాక	+ దాయాం కమరుద్రాదిత్యరూపాక

భవత్స్వావాహయిష్యే! 35! ఆవాహయ! ఉపేక్షస్తామా

వామనాశ్రయంతస్సమీధీమహి । ఉశన్నుశతతపనా । ప్రిత్యూహవిష్టే
అత్తవే! ఆయంతునః ప్రితరస్యోమ్యాసోఽగ్నిష్వాత్తాః ప్రథిభిర్దేవయా
నైః । అస్మిన్యజ్ఞేస్వధయామదం త్వధిబువః తు తే అవంత్యస్మామ్ ।
ఇత్యావావాః । నావధానాభవంతు! నావధానాస్సమ్మః । హస్తేశుద్ధో
దక్షందర్శన్నిసియః ।

యాదివ్యాకృతః... తు. పితః - గోత్ర
శర్మక - వసుకూప - ఇదంతే అర్ఘ్యం.
అర్ఘ్యస్థితశక్తుగ్ధోదకః । యాదివ్యా
...సుపితామహా గోత్ర - శర్మక - ర
ద్రుకూప + దక్షమ్ యాదివ్యా...తుప్ర
పితామహ - గోత్రశర్మక ఆదిత్యకూప
...దక్షమ్

యాదివ్యాకృతః... తు. మతః - గోత్ర
దాయి - వసుకూప + దక్షమ్ పితామహీ +
గోత్రే + దాయి + రుద్రకూపే + దక్షమ్
ప్రవితామహీ - గోత్రే + దాయి + ఆదిత్య
కూపే + దక్షమ్

అర్ఘ్యపాత్రాణి॥ అన్యత్రనిదధ్యాత్ ॥ అర్చనం॥ 3౬॥ అర్చ
త్రపార్షిత...ప్రార్చిత॥ సంధద్వారాందురా...శ్రియమ్॥

పితృపితామహప్రపితామహః । మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః
అయంవోగంధాః॥ సుగంధాః॥ 3౭॥ ఆయనేతేప్రరా...ఇమే॥ ఇమా

నిపుష్పాణి॥ సుపుష్పాణి॥ ధూరసిఘాత్వ...ధూర్వాను॥
పితృపితామహప్రపితామహః । మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అయంవోధూపః॥ సుధూపః॥ ఉద్దీప్యన్వజా...దిశః॥
పితృపితామహప్రపితామహః । మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అయంవోఞ్యోతిఃసుఞ్యోతిః॥ యువాస్తువాస్తాః...యంతః॥
పితృపితామహప్రపితామహః । మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అంతః ప్రావణార్థంబహిఃప్రావరణార్థంవఃఅచ్ఛాదనార్థంఅలంకరణార్థం
వస్త్రం... నమను॥ సువాసా॥ తదభావే నతీలాఇమేకుశాః॥ సుకుశాః॥
అర్చనం సంపూర్ణం । అస్తుసంకల్పసిద్ధిరస్త్వితి భవతోబ్రువంతు ।

ఆర్థిక ప్రయోగము

అస్తు సాకల్పసిద్ధిరస్తు! యుక్తదనుజ్ఞయా సర్వత్రమండగో ద్వర్తనం
 కరిష్యే! కురుష్య!...ప్రాణానాయ మ్య...వవం...పుణ్యతిథౌ (ప్రా)...
 తీ, పితృః (మాతృః) ప్రాతీసాంవత్సరికమృతాహఖ్యాన్న శ్రాద్ధేధవదను
 జ్ఞయా అన్న సంస్కారార్థ మగ్నాకరణం కరిష్యే! (సవ్యం) కురుష్య!
 అన్న మగ్నా వధి శిల్ప! ఉదగుద్వాస్య! అద్భిః ప్రోక్ష్య! అన్నంచతుర్థా
 విభజ్య! ఈశాన్యభాగే అభిఘార్య! ప్రా...తీ! తూర్ణీమప్రదక్షిణం పరిషి
 చ్య! మేక్షణం పస్తీర్య! తేనావదాయాభిఘార్య! హవిఃప్రత్యభిఘార
 యతి! (సవ్యం) ఓమ్ సోమాయ పితృపితాయ స్వధానమః! అర్థంజ
 3! సోమాయ పితృపితా యేదానమమ! శేషంపాత్రాంతరేనిధా
 య! ప్రా...తీ! మేక్షణం పస్తీర్య! తేనావదాయాభిఘార్య! హవిఃప్రత్య
 భిఘారయతి! (సవ్యం) యమా యాంగిరస్వ తే పితృమతే స్వధానమః!
 అర్థంజఞాతి శేషంపాత్రాంతరేనిధాయ! యమాయాంగిరస్వ తే పితృ
 మతయధిదానమమ! హోమద్వయశిష్టమాదాయానువ సరణాభిఘా
 రతేనజహాతి! అగ్న యేకస్య వాహనాయ స్వధానమః! అగ్న యేకస్య
 వాహనాయే + మ! (ప్రా...తీ) తూర్ణీమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య! మేక్షణ
 మగ్నాప్రహరతి! (సవ్యం) చతుస్సగరపర్యం...అహంభో అభివా
 దయే! ప్రాచీనావీతీ! పితృస్థానస్య హస్తాదకందత్వాభోజనపాత్రేష్వభి
 ఘార్య! వాయవ్యభాగమాదాయ! స్వధేయం స్వధేయం! 3 అస్తుస్వధా!
 పున రభిఘార్య! పునః హస్తాదకందత్వా! ఆస్త్యధేత్యాశ్రావయతి! అ
 స్తుస్వధేత ప్రత్యాశ్రావయతి స్వధానమయతి వషట్కరోతి! స్వధా
 కారోహి పితౄణామ్! సవ్యేనవిశ్వే జేవస్థానే హస్తాదకందత్వా! పా
 త్రే అభిఘార్య! పునః హస్తాదకందత్వాప్రాణానాయమ్య! పూ
 త్యోక్తవవంగుణ...పుణ్యతిథౌ! ప్రాచీనావీతీ! పితృః (మాతృః) పరి
 సాంవత్సరిక...శ్రాద్ధే అన్నతుద్వర్తం అన్నమాక్త మంగ్రహికనం కరి

శ్మే! నవ్యం! కురువ్య! బ్రాహ్మణైస్సహా అశ్రవయిష్యే! అశ్రా
 వయః । నమో బ్రహ్మణై నమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యై నమః
 ఓవధీభ్యః । నమోనాచేనమో వాచస్పతేయే నమోనిష్ణవే బృ
 హతే కరోమి! ఓం శాంతి శాంతి శాంతి! ఏవంశ్రి! అన్నసూక్తం
 జపిత్యా । భోజన పాత్రేషు పాకదవ్యాణి నిధాయ । అభి
 ఘార్య! ఓం భూర్భువస్సువః...త్ ॥ హస్తాదకందత్వా! దేవనవిత్రః క్రసువ!
 పృథీవీతే పాత్ర్రింద్యా రపిధానం బ్రహ్మణ స్త్వాము జహామామి
 బ్రాహ్మణానాంత్యా ప్రాణాపానయో ర్జహామ్యక్షత మసిమై
 హం క్షేమాం అముత్రాముష్మిన్లోకే । ఇదంవిష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధా
 నిదధేప్రదం । సమూఢమస్య పాగంస్తుతే । స్వాహా(విశ్వేదేవహస్త
 మంగుష్ఠ రహితంగృహీత్వా) శ్రీవిష్ణోహవ్యం రక్షస్వ! పురూరవార్ద్రా
 వసంజ్ఞకా విశ్వేదేవా! ఇదంవోహవ్యం సపరికరం । విశ్వేదేవాదేవ
 తేద మన్నం హవ్యం బ్రాహ్మణస్త్వాహవనీయాథే దత్తందాస్య
 మానం చా తృప్తే స్తత్సర్వంగయేయం భూద్గదాధరో భోక్తా । అ
 న్నంబ్రహ్మ! అహంచబ్రహ్మ! భోక్తాచబ్రహ్మ! సావర్ణమిదంపాత్రం
 అక్షయ్యవటచ్చాయేయం । పురూరవార్ద్రావ సంజ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో
 దేవేభ్యః ఇదమన్నం అమృతస్వరూపం అప్రోక్షేర్దాస్యమానం అక్షయ
 తృప్త్యఘ్నం యథాభాగం హవ్యంతత్సత్ ॥ స్వాహానమమ! గయా
 యాం శ్రీవిష్ణుపాదాదిసమస్తతీర్థేషు దత్తమ స్త్వీతిభవంతో బుధ్రవం
 +స్తు! యేదేవాదివ్యేకాదక్షస పృథివ్యామధ్యేకాదక్షసాఽప్సుషదో
 మహ్నానకాదక్షస తే దేవా యజ్ఞమిమం జపధ్వమ్ ॥ ప్రాచీనావీతి ।
 అగ్నిదక్షిణం క్రసువ! పృథివీ తే పాత్ర్రింద్యా రపిధానం బ్రహ్మణ

స్త్రీ చుభే జహూమి బ్రాహ్మణానాం త్వ ప్రాణానానయోజ్ఞ
హూమ్యక్షిత మస్మిన్నేషాం క్షేష్టా అముత్రాముష్మిక లోకే ।
ఇదంవిష్ణుర్విచక్రనువేధానిదధేప్రదం । సమూహమన్యపాగ్ం సురే ।

స్వధాక్రివిష్టాః కన్యం రక్షస్వ...
...పితృపితౄణామహాపితౄణామహా...గో
త్రాః...కన్యాః పదునదాదిత్యకూ
పావితరద్యః కన్యం సపరికరం । పితృపితౄ
మహాపితౄణామహా...గోత్రాః...క
న్యాః పదునదాదిత్యకూపాః పితృదే
వదేవదేవమన్నం కన్యత్రాహ్మణస్త్రా
పావితరద్యః కన్యం సపరికరం చాత్మజే
ప్రత్యక్ష్య గయేయ భూర్గదాధగోధోక్త
స్మరణహ్మణానాం చ బ్రహ్మణోక్తాచ బ్ర
హ్మణాజరిమిదం పాత్రం అక్షిణ్యకట
చ్ఛాయేయం పితృపితౄణామహా పితౄణా
మహా...గోత్రాః...కన్యాః పదునదాది
త్యకూపాః పితృదేవదేవమన్నం కన్యత్రా
హ్మణస్త్రాపావితరద్యః కన్యం సపరికరం

స్వధాక్రివిష్టాః కన్యం రక్షస్వ...
...పితృపితౄణామహాపితౄణామహా...గో
త్రాః...కన్యాః పదునదాదిత్యకూ
పావితరద్యః కన్యం సపరికరం చాత్మజే
ప్రత్యక్ష్య గయేయ భూర్గదాధగోధోక్త
స్మరణహ్మణానాం చ బ్రహ్మణోక్తాచ బ్ర
హ్మణాజరిమిదం పాత్రం అక్షిణ్యకట
చ్ఛాయేయం పితృపితౄణామహా పితౄణా
మహా...గోత్రాః...కన్యాః పదునదాది
త్యకూపాః పితృదేవదేవమన్నం కన్యత్రా
హ్మణస్త్రాపావితరద్యః కన్యం సపరికరం

ఇదమన్న మమృతస్వయానం అక్షిణ్యే ప్ర్యగ్ధాయథా భాగం కన్యం
తస్మిన్ స్వధానమనుగయానాం శ్రీవిష్ణుపాదాది...దత్తమస్తు యే
చేహపితౄణామహాపితౄణామహా...గోత్రాః...కన్యాః పదునదాది
త్యకూపాః పితృదేవదేవమన్నం కన్యత్రాహ్మణస్త్రా
పావితరద్యః కన్యం సపరికరం చాత్మజే ప్రత్యక్ష్య గయేయ
భూర్గదాధగోధోక్త స్మరణహ్మణానాం చ బ్రహ్మణోక్తాచ బ్ర
హ్మణాజరిమిదం పాత్రం అక్షిణ్యకటచ్ఛాయేయం పితృపితౄ
ణామహా పితౄణామహా...గోత్రాః...కన్యాః పదునదాదిత్య
కూపాః పితృదేవదేవమన్నం కన్యత్రాహ్మణస్త్రాపావితరద్యః
కన్యం సపరికరం

త్యాగా దీ పృథేకామ్ | నమస్యమిసదా తేహంధ్యాయినాం యోగ
చతుమామ్ | చతుర్భిశ్చచతుర్భిశ్చిత్వాభ్యాం పంచభి రేవచ | హూయ
తేచపుండ్ర్యాభ్యాంసమవిష్టుః ప్రసీదతు | బహ్మర్పణం బ్రహ్మహవి
ర్బ్రహ్మగ్నోబ్రహ్మణాహతః | బ్రహ్మైవతేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మ
సమాధినా | యజ్ఞేభ్యోహవ్యసమస్తకవ్య భోక్తావ్యయాత్మాహరి
రీశ్యరోత్ర | తస్మాద్ధానాదకయాంతు సద్వ్యోరతుం స్వ శేమాణ్యసు
రాచ్ఛినర్వే | త్వాంయోగినశ్చిత్రయంతి త్వాంజంతిచ యజ్ఞసః |
హవ్యకవ్యభుగేక స్త్వం పితృదేవస్వయాకధృత్ | కర్తాక్రియాణాంస

సంజ్యతే క్రతు | స్సవన తత్కర్మఫలంచ యచ్చ | సుగదియ
త్సాధన మవ్య శేషం | హ శేర్మకి చి ద్యుతిరిక్త మస్తి క గయా
యాంధర్మప్యప్తేచ | పదసిబ్రహ్మణస్స తే | గయాశ్చేవతేచైవపితౄ
ణాద త్తమమయం | దేశ కాలపాత్రమంత్రతంత్రిక ర్తృభోక్తృహవిస్థం
లద్రీన్వాదిధ్య సర్వం న్యూనాతి రిక్తాభ్యామచ్ఛిద్రమస్త్వితి భవం
నోబ్రువంతు | సర్వన్యూనాతిరిక్తాభ్యా మచ్ఛిద్రమస్తు | తుళాన

విష్ణుకమలాసనకార్తికేయ వహ్నిత్రయూర్క రచనీశ గణేశ్వరాణాం
సభ్యావసభ్యదళికణ్వచుతంగజానాంకౌంచామరేంద్రకలశోద్భవకళ్య
పానాంపాదాన్నమామిసతతంపితృముక్తిహేతూః | (ధారాదత్తం)

(గయగయగయ) అస్మిన్వ రమానన్యావహారిక చాంద్రమానేన...సం
వత్స శే...లయనే... ఋతే...మానే...పక్షే...తథా... వాసరేక్రీవి
ష్టు క్షత్రే...పుణ్యతిథౌ (ప్రా...తీ)

పితుః - ప్రతిసాం ...క్రాద్ధేపితృపి
తామహప్రపితామహాః - గోత్రాః - క
ర్మణః-విశురుద్రాదిత్యయాహా

మాతుః ప్రతిసాం ...క్రాద్ధేమాతృపి
తామహప్రపితామహీ... గోత్రాః-దా
యాః-విశురుద్రాదిత్యయాహా

(సవ్యం) పురూర వార్ద్ధివసంజ్ఞకావిశ్వాధేవా...ఇద్దిశ్య
మయూకియమానే నానేన

పితృప్రతిసాం ... ప్రాజ్ఞేనపితృపితా
మహాప్రపితామహానాం-గోత్రాణాం- వ
నురుద్రాదిత్య రూపాణాం-ఏతాశాం

మాకుప్రతిసాం ... ప్రాజ్ఞేనమాకు
పితామహీప్రపితా మహీనాం - గోత్రా
ణాం-దాయానాం- వనురుద్రాదిత్యరూ
పాణాం-ఏతాశాం

గయాన్నశ్రాద్ధే నైవ అక్షయాత్మప్రియత్వా పితౄణాం(మా
తౄణాం) పునరావృత్తిరహిత శాశ్వతబ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధిర స్త్వితి
భవంతో బుధవంతుః(ఇతి సందర్భయవతిగోదక ముత్సృజేత్) పునరా
వృత్తిరహితశాశ్వత...రస్తు॥ సర్వంసగుణ మస్తు । యథాకాలదత్తమ
స్తు॥ నమో దేవేభ్యః॥ స్వధా పితృభ్యః॥ ఓంతద్భ్రహ్మః ఓంద్వాయుః॥
ఓంతదాత్మా ఓంతక్షత్వం ఓంతభర్వం॥ ఓంతత్పురోర్నమః॥ అంతశ్చర
తి భూతేషు గుహయాం విశ్వమూర్తిషు । త్వంయజ్ఞ స్వం వషట్కా
రస్త్వ మిద్రస్త్వగ్ం సుద్రస్త్వం విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః ।
త్వంతదాక్షప్రోజ్యోతీరస్తోమృతం బ్రహ్మభూర్భు వస్సువ రోమ ।
శ్రీధాయాంస్తా నేనివిష్టోమృతంజహ్నామి । శ్రీధాయా మస్తానే
నివిష్టోమృతంజహ్నామి । శ్రీధాయాం వ్యానేనివిష్టోమృతంజ
హ్నామి । శ్రీధాయాముదా నేనివిష్టోమృతంజహ్నామి । శ్రీధా
యాగ్ంసమానేనివిష్టోమృతంజహ్నామి । బ్రహ్మణి మత్తత్మా
మృతత్వాయి॥ మధువా + భవంతునః । యథాసుఖం పరిషేచనమ్॥
ఓమ్ భూర్భువస్సువ...ప్రచోదయాత్॥ సత్యంత్వ ర్జేనపరిషించామి॥
హస్తాదకం దత్త్వా । అభిర్భూషానే॥ ఓంభూర్భువస్సువ...త్॥ సత్యం
త్వం...మి॥ శ్రాచినావీరి॥ హస్తాదకందత్త్వా॥

జేవేభ్యః అమృతమస్తు! అమృతోఽస్తరణమసి! ఇమంభూర్గయావతే
 బ్రాహ్మణాగదాధరాఃపితృయాపీ(మాతృయాపీ)శ్రీజనార్దనఃప్రియతాం
 తత్సద్భక్త్యాహ్మణమస్తు! శ్రీధాయాం ప్రాణానివిష్టోఽమృ
 శ్చివోమావిశాప్రదాహాయప్రాణాయస్వాహా! శ్రీధాయామపానేని...
 అపానాయస్వాహా! శ్రీధాయాం వ్యానేని...వ్యానాయ స్వాహా! శ్రీ
 ధాయా ముద్రానేని...ఉదానాయ స్వాహా! శ్రీధాయాగ్ం సమా
 నేని...సమానాయ స్వాహా! బ్రహ్మణిమ ఆత్మాఽమృతత్వాయ! |
 ఇతిప్రాణాహుతి మంత్రాః పఠేత్ | యథాసుఖం జపధ్యమ్! ఇతిక
 ర్మవాక్యం | జపామహే! కతాకలికృతా దోహా ద్రవ్యదేహత్మ
 సంధవా! సర్వావారతిచిత్తహో భగవాన్దేవకీసుతః | మంత్రసుధ్యే
 క్రియామధ్యే విష్ణో స్మరణపూర్వకం! యత్కించిత్ర్రియతే కర్మత
 త్కర్మఫలంభవేత్ | అపేక్షితం యాచితవ్యం త్యాజ్యం చైవానపే
 క్షితం | ఉపవిశ్య సుఖేనైవభోక్తవ్యం స్వస్థమానసైః || మక్షికాశయా
 ద్వాస్వకాస్వతేరిప్తమస్తి | యద్ధస్తయోశ్చమిత్యుక్త్యన్నభేషుసర్వా
 తాతేఽపిదేవేష్వస్తు! మక్షికాబాధానివృత్తిరస్తు! విద్యమానవదార్థే
 షుయద్రోచతే తద్ద్రావ్యాం | యన్నరోచతేతత్త్యాజ్యం | సుఖేనమా
 నేనభోక్తవ్యమ్! తతఃరాక్షసనిర్హరణార్థంబ్రాహ్మణభోజనవర్యంతం
 అధిశ్రవణమస్త్రీపఠనం కరిష్యే! మహాజనైస్సహాత్రిశావయిష్యే! ఆ
 త్రీశావయి || (నాదికేతాంతము)కలకలికీరణముమంత్రపాఠమునందుజాడవలయును

ఓంభూర్భువస్సున...త్ | మధుచాతాఋతాయ తేమధుక్షరం
 తిసిగధవః | మాధ్వర్మస్తుంత్యోషధీః | మధు సక్తముతోషసి | మ
 ధుమత్పార్థివగ్ం రజః | మధుద్యౌరస్తు నః పితా | మధుమా నోన్

వనస్పతిస్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః । మాధ్వీర్హో భవంతు నః ।

అక్షిన్నమీమదంతవ్యా వప్రికాలధూవతలస్తావతస్వభానవోవిప్రా
నవిష్మమీమతీ । యోజాన్విందతేవావీ మయాకృతం శ్రాద్ధంసంప
న్నం । సుసంపన్నం! మధు-మధు-మధు (ప్రా...తీ)

పితృపితృమహా పృథితృమహా

మాతృపితృమహా పృథితృమహా

తృప్తాస్థృతృప్తాస్థృ । తృప్తాస్థృ! అసంస్కృతప్రమీతామౌ

త్యాగిన్యోయాకులస్త్రియః । దాన్యామిశేభ్యో వికిరమన్నంతాభ్య
శ్చవైశ్యకమ్ । పరిషిచ్య (సవ్యం) పురూరవార్ద్రావసంజ్ఞక విశ్వే

దేవాః తృప్తాస్థృ । తృప్తాస్థృ! ఆసామపాశ్చ యే దేవా । యజ్ఞ

భోగవివర్జితాః । తేషామన్నం ప్రదాస్త్యామి వికిరం వైశ్వదైవికమ్ ।
పరిషిచ్య । ప్రా...తీ । దేవపితృమధ్యేపోక్త్య । దక్షిణాగ్రా తిల

దర్భావాస్తీర్య । తేషు తిలోదకంనిసీయ । యేలగ్నిదగ్ధాయే సగ్ని

దగ్ధాయేవాజాతాఃకులేమమ । భూమాదత్తేనపిదేవ తృప్తాయాంతు

పరాంగతిమ్ । అగ్నిదగ్ధేభ్యః అనగ్నిదగ్ధేభ్యః అన్నతుల ప్రసూత

మృతేభ్యః అయంవికిరపిండ స్వభానమ । అగ్నిదగ్ధాశ్చ అనగ్నిదగ్ధా

శ్చమూర్జయంతామ్ । ఏతద్వస్తీలోదకమ్ । భుక్తవాత్రోచ్ఛిష్టభాగోభ్య

ఽన్నగదీయతామ్ । శ్లో । యజమానకులే జాతాదానా దాన్యాఽన్న

కాంక్షిణ । తేనర్వేతృప్తి మాయాంతు మయాదత్తేన భూతలే

అమృతాపిధాన మసి । ఇత్యుత్తరాపాశనం దత్త్వా శ్రీధాయాంప్రా

తేనివిశ్యాఽమృతగ్ంహుతమ్ । ప్రాగమన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రీధా

యామప్రాతేనివిశ్యామృతగ్ం హుతమ్ । అప్రానమనేనా ప్యాయస్వ

శ్రీధాయాంప్ర్యాతేనివిశ్యామృతగ్ం హుతమ్ । వ్యానమన్నే నాప్యా

యస్య శ్రద్ధా యాముదానేనవిశ్వా మృతగ్ం హుతమ్ । ఉదానమ
 న్నేనాచ్యాయస్య ॥ శ్రద్ధా యాగ్ం సమానేనవిశ్వా మృతగ్ం హు
 తమ్ । సమానమన్నేనాచ్యాయస్య । అగుప్తమాత్రః పురుషోఽంగు
 వంచసమాశ్రితః । ఈస్సర్వస్యజగతః క్రభుః ప్రీతాతవిశ్వభుక్ । కా
 రవేపుణ్యనిలయేప్రద్యాద్భుదనివాసినామ్ । అర్థినాముదకం దత్తమక్ష
 య్యముప్రతిష్ఠతు । ప్రాణానాయమ్యువవగుణ...పుణ్యతిథౌప్రా..తీ..
 పితృః (మాతృః) ప్రాతినాంవత్సరిక మృతాహఃఖ్యాన్నశ్రాద్ధీయతిలోదక
 పిండప్రదానంకరిష్యే । (కురుష్వ) అగ్నాకరణే, చతుర్థభాగ మన్నం
 భాగదేపితృ శేషమన్నంచ, సాత్రేనిధాయ । పిండత్రయంకృత్వా । దక్షిణ
 భాగేగోమయేనానులిప్య । అపాంమేధ్యం యజ్ఞయగ్ం సదేవగ్ం శివ
 మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తానోమాషం జీవానిశరద శ్శతమ్ । ఆచ్ఛినత్తి ।
 అప ఉపస్పృశ్య । అద్భిరవోక్ష్య । అపవాతా అనురా రక్షాగ్ంసి
 పితౄణావేదిషదః । (ఇతిభూమిముల్లిఖ్య) అపఉపస్పృశ్య ।

శుంధంతాంపితరః । శుంధంతాం శుంధంతాంమాకరః । శుంధం
 పితామహః । శుంధంతాంప్రపితా తాంపితామహ్యః । శుంధంతాం
 మహః ప్రపితామహ్యః ।

ఆయంతుపితరో మనోజవనః । సక్తదాచ్ఛిన్నం బహ్నియాన్
 మృగుప్ర్యోనంపితృభ్యస్త్య భరామ్యహమ్ । అస్మిన్ శ్చిదంతమేపితర
 స్సామ్యాపితామహః । ప్రపితామహః శ్చామగైస్తనా । దర్శనాస్తీర్య ।

మార్జయంతాం పితరః॥ మార్జ	మార్జయంతాం మాతరః
యంతాం పితామహః॥ మార్జ	మార్జయంతాం పితామహ్యః॥
యంతాం ప్రపితామహః॥	మార్జయంతాం ప్రపితామహః॥

ఇది తిక్కదకం నీచము. సవ్యూహాన్యానాచ్యుః

ఏకత్రేపితః గోత్రకర్మక కనురూప
యేనత్వామను॥ పిత్రేగోత్రాయ కర్మక
కనురూపాయ యేనతమను గచ్ఛంతే
భ్యక్త్యాఽయంపిండః తస్మై తేస్యధానమః
గయాయాం దత్తమస్తు॥

పితామహ గోత్ర కర్మక రుద్రరూప
పితామహాయగోత్రాయ కర్మక రుద్రరూ
పాయ... స్తు॥ ప్రపితామహగోత్రకర్మక
ఆదిత్యరూప... ప్రపితామహాయ గోత్ర
యకర్మక ఆదిత్యరూపాయ + దత్తమస్తు॥

మాతః గోత్రేదాయ కనురూపేయా
భ్యక్త్యామను॥ మాత్రేగోత్రాయ దాయ్య
కనురూపాయ యాభ్యక్త్యామను గచ్ఛంతే
తాభ్యక్త్యాఽయంపిండః తస్మై తేస్యధాన
మః గయాయాం దత్తమస్తు॥

పితామహిగోత్రేదాయ రుద్రరూపే
... పితామహ్యే గోత్రాయ దాయ్య
రుద్రరూపాయ... స్తు॥ ప్రపితామహిగోత్ర
దాయ ఆదిత్యరూపే ప్రపితామహ్యేగో
త్రాయ దాయ్య ఆదిత్య రూపాయ...
దత్తమస్తు॥

యన్నమాతా ప్రమమాద యచ్చచా రానను వ్రతమ్॥
తస్మై తేతః పితాన్యక్త్యాం మాభురన్యోపపద్యతామ్॥

పితృభ్యస్సధా విభ్యస్సధానమః
పితామహీభ్య... నమః॥ ప్రపితామహీ
భ్య... నమః॥

మాతృభ్యస్సధా విభ్యస్సధానమః
పితామహీభ్య... నమః॥ ప్రపితామహీభ్య
...నమః॥

అత్ర పితరో యథాభాగం మందధ్వమ్ (ఇత్యుక్త్యా) అమీ
మదంత పితరోఽతీత్యవంత పితరోఽమీమృణంతపితరః॥ పితేరిపితర
ప్రాప్త్యా॥ యేనమానా స్సమనసః॥ పితరో యమరాజ్యే శేషాల్లో
కస్స్వధానమః॥ యజ్ఞో దేవేషు కల్పతామ్॥ యేనజాతా స్సమనసః॥
జీవాజీవేషుమామహా॥ శేషాగ శ్రీర్మయకల్పతామ్॥ అస్మిన్లోకే

శతగంసమాః॥ వీరంధ త్తపిరః । ఆఘ్రియాచమ్య॥

మార్జయంతాం పితరః మార్జయంతాం మూతరః॥ మా
యంతాం పితామహః । మార్జయంతాం పితామహ్యః । మార్జ
తాం ప్రపితామహః । మార్జయంతాం ప్రపితామహ్యః ।

ఏతత్తే అస్మద్వికః + గోత్ర + శర్మకవను మాతః గోత్రేదాయవనురూపే అజ్ఞాన్
రూప అజ్ఞాన్ ప్రపితామహగోత్రశర్మకరుద్ర పితామహిగోత్రేదాయ రుద్రరూపే అజ్ఞాన్
రూప అజ్ఞాన్ ప్రపితామహగోత్రశర్మక ప్రపితామహిగోత్రేదాయ అదిత్యరూపే
అదిత్యరూప అజ్ఞాన్ । ఏవం అభ్యజ్ఞాన్ అజ్ఞాన్ ఏవం అభ్యజ్ఞాన్

అభ్యజ్ఞాన్ పితరః॥ అభ్యజ్ఞాన్ పితరః
ఏతానిః పితరోవాసాగ్ స్వతోనోఽన్య ఏతానిః మాతరోవాసాగ్ స్వతోనో
త్పితరోమాయాన్త । పితామహ మాయాన్త రూపితరోమాయాన్త । పితామహాన్త
న్త । ప్రపితామహమాయాన్త । ప్రపితామహాన్త । ప్రపితామహాన్త

నమస్కారావశేమంత్రాః॥ ఇతివాససోదశాం చిత్వాపిడేషు
నిదధాతి॥ ఉర్జం నహంతి గమ్యతం ఘృతం కయః కీలాంకగర్జిసుతమ్॥
స్వధాన్త తర్పయత మేపితర్మా తృప్యత॥ తృప్యత తృప్యత॥ ఉదక
పాత్రం శేషా ముపరినిక్షిప్య॥

నమోవః పితరో రసాయ నమోవః పితరశ్శుష్కాయ నమోవః
పితరో జీనాయ నమోవః పితర స్వధాయ నమోవః పితరోమన్యవే
నమోవః పితరో ఘోరాయ పితరో నమోవో యవతస్మిన్లోకే
యుష్మాగ్ స్తేఽను యేఽస్మిన్లోకేమాంతేఽను యవతస్మిన్లో
కేస్థ యూయం శేషాం వసిష్ఠాభూయస్థ యేఽస్మిన్లోకేఽహంతే
షాం వసిష్ఠా భూయానమ్ । గృహాన్నః పితరోదత్తనదోవః పితరోగే
వ్యు॥ పునర్నః పితరో మనో దదాతు దైవ్యాణామ్ । జీవంతాశ్చ

సచేనుహి । యదంతరీక్షం వృద్ధిని ముతద్యాం యన్మాతరః పితరం నా
జహిగంసినుః । అగ్నిర్మాతస్మాదేనస్తాగ్నా ర్హత్యః ప్రముంచతుదురితా
యాని చక్రమ కరోతుమామనేనమ్ ॥ ఉత్తిష్ఠతి పితరః । పేతశూరా
యమస్య పంథా మనవేతా పురాణమ్ । దత్తావన్మాసుద్రవిణం యచ్ఛ
భద్రం ప్రణో బ్రూతాద్భాగధాం దేవతాసుః । ప్రవావాణీయమ్మకు

పశేత పితరస్సన్మాగంభీరైః । ప్రధిభిః పూర్వైః । అథాపిత్యై
త్సువిదత్తాగ్ం అపితయమేన యేనధమాదం మదతి । మనోఽన్వా
హువామహే నారాశగ్ం సేనస్తామేన పితృగాంచ సంస్మభిః । అనవత్తు
మనః పునః కృత్వేదతూయ జీవసే । జ్యోక్త్య సూర్యః దృశేః ఉపవీత ॥
కులాభివృద్ధ్యం పిండపార్వణపూజాం కరిష్యే ॥ పిండపితృవేదతాభ్యో
నమః । దర్భపత్తికుశిలయవాత్ తాత్త్వమర్పయామి ॥ ధూపంపరిక
ల్పయామి । దీపః దర్భయామి । ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమసియం సమ
ర్పయామి । తతః పిండవైవేద్య కుగ్యాత్ ॥ యథాశక్తిదక్షిణాండద్యా
త్ ॥ గయగయ ॥ అద్యపూర్వోక్తవచః... అథా ప్రా... తి

పితుః ప్రతిసాం... పిండప్రదానే పితృ	మాతుః ప్రతిసాం... పిండప్రదానే మా
పితృమహాపృషితామహాక గోత్రాక, త	తృపితామహీ పృషితామహీః - గోత్రాక,
తృణః - కనురుద్రాదిత్యరూపాక	దాయాః - కనురుద్రాదిత్యరూపాః
సవ్యమ్ । పురూర... వానుద్దిక్ష్ణ మయాక్య జేనానేన	

పితుః ప్రతిసాం వత్సరికమ్... (కాద్దీ	మాతుః ప్రతిసాం... పిండప్రదానేన
యతిలోదకః పిండప్రదానేన పితృపితృ	మాతృపితృ మహీపృషితామహీనాం - గో
ప్రపితృమహావాం - గోత్రాణాం శ్రాంతాం	త్రాణాం - దాయానాం - కనురుద్రా
- కనురుద్రాదిత్యరూపాణాం విలేహం	రూపాణాం - విలేహం

మయాదత్తః పిండాః గయాపి దనద్యకా భవంత్యితి భవంతో బ్రువం
తుః । గయాపిందనద్యకా భవంతుః । పిదానున్వాసయిష్యే ॥ ఉన్వాసయ ॥

(స శ్లేశ) అ యోధ్యామధురా మాంయాకాశీకాంచీన్యావంతికావ్రీరీ
 ద్వారవతీచైవ స పైతా మోక్షదాయకాః । అహంకాశీగమిష్యామి
 తత్రైవ నివసా మ్యహమ్ । ఇతి బ్రువాణస్సతతా కాశీవాసఫలం
 లభేత్ । శమీప త్ప్రపమాణేన పిండదద్వాద్ధయాశి కే । ఉద్ధ రత్సప్త
 గోత్రాణాం కుల మేకో త్తరంశతమ్ । పిండస్థానేశా తిరస్తు పుష్టి
 రస్తు తుష్టిరస్తు వృద్ధిరస్తు అపిఘ్న మస్తు ఆయుష్యమస్తు ఆరోగ్య
 మస్తు । ఇతిజలంప్రోక్ష్య । స్వస్తిశోభనగం వారిః స్వస్థానే వాసః

అథ ఔపాసనదేశం గచ్ఛతి॥ యదంతరిక్షం పృథివిముతద్వ్యాం...మ
 నేనసమ్॥ ఇత్యేపాసనాగ్ని ముపశ్యతే॥ సకృదాచ్ఛిన్న మగ్నాపృ
 వా రేత్॥ అథ ఆశీమాంతం విశ్వేదేవస్థానే, పితృస్థానే (మాతృస్థానే)
 వాస్తాదకందత్వా॥ దర్భా దద్యాత్॥ దేవాః పితరః పితరోదేవాః॥
 (మాతరఃమాతరోదేవాః) దేవతా పితృ (మాతృ) ప్రసాదేనఅస్మద్గో
 త్రం వర్ధతామ్ ॥ స్వస్తివర్ధతాం గోత్రమ్ । విశ్వేదేవప్రసాదోఽస్తు
 పితృపితృమహా పృపితృమహా పృసా | మాతృపితృమహీ పృపితృ మహీ
 గోఽస్తు | పృసా గోఽస్తు

దేవాశ్చపితరః స్వస్తిబ్రూత॥ బ్రూహిస్వస్తి॥ భోజనవాత్రా
 ణ్యుచ్చాలయిష్యే॥ ఉచ్చాలయ॥ పునారవార్దోవసంజ్ఞక విశ్వేదేవాః
 మయాదత్తం శాద్ధమన్న మక్షయ్యాదక మస్వితిబ్రూత । అస్త్వక్ష
 య్యాదకమ్॥ ప్రా...తీ॥

పితృపితృమహా పృపితృమహా | మాతృపితృమహీ పృపితృమహా

మయాదత్తం శాద్ధమన్న మక్షయ్యాదక మస్వితి బ్రూత
 అస్త్వక్షయ్యా దకమ్ । న్యాహం వాచయిష్యే ॥ స్వధాంచనాచ
 యిష్యే॥ వాచ్యతామ్॥ ఋచేత్వానుచేత్వా సమిత్రవంతి సరితోనధే
 నా॥ అంతర్హృదామనసాపూయమానా॥ మృతస్యధారా అభిచా
 కశీమి॥ హిరణ్యయో వేదసామధ్య ఆసామ్॥ తస్మిన్ ధృష్టర్ణోమధ్య

తులాయాభజన్నాస్తేమధుదేవతాభ్యః తస్మానతేహరయస్సప్తతి
 శస్త్రధాందుహనాలమృతస్త్రధారామ్ ఇతికూచ్చగ్రంధిం విస్రస్యః
 ప్రా...తి

విశ్వభ్యః పితౄణాం హవిశ్చాపితౄణాం | మాతృభ్యః పితౄణాం హవిశ్చాపితౄణాం
 హవిశ్చాపితౄణాం హవిశ్చాపితౄణాం

అస్తుస్వధా! (భూమాజలం సిం చేత్) సంపద్యంతామ్॥ సంప
 ద్యంతామ్॥ ప్రీయంతాంవిశ్వే దేవాః॥ పితౄణాం (మాతౄణాం)
 వల్లభంయస్సాద్ధర్మం దోన్యశివస్యచ॥ రజితం వాహినస్తస్మాద్దేవ
 సంసారసాగరాత్॥ ఉపవిష్టేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో శ్రాద్ధభుక్ దక్షి
 ణాఃపాంతు॥ పాంతుదక్షిణాః॥ వాశే వాశేవతివాజినో నోధనేషు
 విప్రాలమృతాఃకుశ్లాః॥ అస్యమధ్యః పిబతమూదయధ్వం తృప్తా
 యాతప్రథిభిర్దేవయానైః॥ ప్రాచీనావీతి॥ ఉత్తిష్ఠతపితరః అనుఉత్తిష్ఠం
 తుసవ్యేనవిశ్వేదేవా॥ ప్రదక్షిణమ్॥ ఆత్మావాజస్య ప్రనవో జగ
 మ్మ్యాఽణాద్యావా కృధిపిబశ్వశంభూ॥ ఆత్మాగంతాం పితరామూత
 రాదామూసామోఅమృతత్వాయగమ్యాత్॥

ఏవంకర్తవ్యే

దాతారోవోఽభివర్ధంతాం
 వేదాస్సంతతిరేవవః॥

శ్రద్ధాచవోమావ్యగమత్
 బహుదేయంచవోఽస్తు॥

అన్నంచవోబహుభవేత్
 అతిథీగృహభేదమహి॥

యాచితారశ్చివస్సంతు
 మాచయాచిష్టకంచన॥

ఏవంబ్రాహ్మణావదేయుః

దాతారోవోఽభివర్ధంతాం
 వేదాస్సంతతిరేవవః॥

శ్రద్ధాచవోమావ్యగమత్
 బహుదేయంచవోఽస్తు॥

అన్నంచవోబహుభవేత్
 అతిథీగృహభేదమహి॥

యాచితారశ్చివస్సంతు
 మాచయాచిష్టకంచన॥

సత్యావతాతావసానంతు । సంతాపిషః । పవిత్రవిస్మయః ।
 అన్న శేషః క్రియతామ్ । ఇష్టస్సహభుజ్యతామ్ । స్వాదుష్కం సదః
 పితగోవయోనాః కృచ్ఛే శితశ్చక్రీవంతో గభీరాః । చిత్రసేనాశ్చ
 బలా అమృధా స్సతోవిరాడరవోవ్రాతసాహః । బ్రాహ్మణానః
 పితర స్సామ్యాన శ్చివే నోద్యావాపృథివీ అనేహనాపూషానఃపాతు
 దురితా దృతావృథోరక్షా మాకిన్నోఅఘశగ్ం సకుశలః । ఆశీర్వా
 దః ఇహైవస్తం మావ్యోష్టం విశ్వ మాయుర్వ్యశ్నుతమ్ । క్రీడంతు
 పుత్రోర్షు పృథిగ్గోదమానాస్వేర్షుపే । సర్వస్యైస్త్వైస్సర్వస్యజిత్యై
 సర్వ మేవతే నాప్నోతి సర్వంజయతి । శతమానం భవతి శతాయుః
 పురుషశ్చేంద్రియఆయుష్యే వేంద్రియేపతితిష్ఠతి । ఆయుఃప్రజాంధ
 నంవిద్యాంస్వర్గంమోక్షం సుఖానిచ । ప్రయచ్ఛంతుతథా రాజ్యంప్రీ
 త్యాస్యాగాపితామహః । ప్రార్థనా । అద్యమేనఫల్గుంజన్మభవత్పదా
 భివందనాత్ । అన్యమేవశంజా స్సేర్వేయాతా వోఽనుగ్రహాద్భవమ్ ।
 పత్రికాకాదిదానేన క్లేశాయూయమీదృశః । తక్లేశజారంచిత్యై
 మవిస్మయ్యక్షంతుమర్హథ । సర్వంక్షమ ॥ సర్వంసంపూర్ణమ్ । ప్రా...తి
 పితుః (నూతుః) ప్రాతిసాంవత్సరికమృతాహఃఖ్యాన్నశార్ధం మయాచరి
 తంయథోక్తమ్ స్వీతిభవంతోబ్రువంతు । యథోక్తమస్తు । ఆసీమాంతమ
 నువ్రతే । అనువ్రజాగయానశ్చి తతిభువదూతీనదావృధస్సహ కయా
 శద్విషయా వృతా । నామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయనమశ్చేష్ఠాయ
 నమోద్బుదాయనమః కాలాయ నమః కలవికరగాయ నమోబలవిక
 రగాయ నమోబలాయ నమోతుః ప్రమథనాయనమస్సర్వభూతదమ

నాయనమో మనోన్మనాయ నమః । అష్టావష్టా వన్యేషు ధిష్ణియే
 షూపదధా త్యష్టాశిః పశవః పశూనేవావకుః ధే వగ్నాజ్జరాలీయే
 వద్వా ఋతవ ఋతవః ఖలు వై దేవాః పితర ఋతూనేవ దేవా
 పితౄణా పీఠాతి॥వంశాభివృద్ధిరస్తు॥గోత్రాభివృద్ధిరస్తు॥అస్యగృహేశీ
 మహాలక్ష్మ్యైస్సైర్యసిద్ధిరస్తు॥పరేద్యుఃతిలతర్పణంకుర్యాత్ ॥ కేచిత్
 శ్రాద్ధాంగతర్పణంనద్యచ్ఛతేకుర్వంతి । ఇత్యాదికప్రయోగస్సమాప్తః॥

అథాన్నసూక్తమ్.

శాంతిః॥ నమో బ్రహ్మణైనమో అస్త్వగ్నయేనమః వృద్ధివ్యై
 నమః ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచ స్పృతయేనమో విష్ణవే
 బృహతే కరోమి॥ ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః॥ నహవైదేవానాశ్చ
 సురానాశ్చ యక్షా ప్రతతావాస్తాం వయగ్ స్వర్గం లోక సేష్యామో
 వయమేష్యామృతీతి తేఽసురా స్సన్నహ్యా నహ సై వాచరస్రహ్నా
 చర్యేణ తప సైవదేవాస్తేఽసురాలముహ్యగ్ స్తేనప్రాణాన్తగ్ స్తేపరా
 భవస్తేన స్వర్గం లోకమాయన్నప్రిన్యతేనవైయజ్జేనదేవా స్వర్గం
 లోకమాయన్నప్రిన్యతే నాసురాన్పరాభావయన్ ॥ ప్రస్మతోహవై
 యజ్ఞోపవీతినో యజ్ఞోఽప్రస్మతోఽనువీపతినో యతిశ్చ బ్రాహ్మణో
 యజ్ఞోపవీత్యధీతే యజత వ్రవ త త్తస్మాద్యజ్ఞోపవీత్యే వాధీయార
 యాజయే ద్యజేతవా యజ్ఞస్య ప్రస్మత్యా లజనం వసావా దక్షిణత
 త్తప్రవీయ దక్షిణం బ్రాహ్మణుద్ధర్తేఽనధ త్తేనవ్యమితి యజ్ఞోపవీతమ

తదేవ విపరీతంప్రాచీనా వీరగంస్తవీతమ్మారుషమ్ ॥ రక్షాగంస్తివా
 వాపురోఽనువాకేతపోగ్రమతిష్ఠస్తతాన్నప్రజాపతిర్వరేణోవామస్త్ర
 యత తానివరమ వృణేతా దియోస్తోయోద్ధాఇతితాన్ప్రజాపతిరబ్ర
 వీద్యో ధయధ్వ మితితస్మాదుత్తమంతగం వావాతాని రక్షాగం స్యాది
 త్యం యోశయన్తి యావదస్త మన్వగ్రాతానిహవా ఏతానిరక్షాగంసి
 గాయత్ర్యాభి మన్త్రితే నామ్భ సా శామ్యన్తి తదు హవా ఏతైబ
 హ్మవాదిసఃపూర్వాభిముఖాస్తస్థామంగాయత్ర్యాభిమన్త్రితాఆప
 ఙ్గ్యం విక్షీ పన్తితాఏతా ఆపోవజ్ర భూత్వాతానిరక్షాగంసి మద్నే
 హరుణ ద్వీపేపక్షీ పన్తియత్ప్రదక్షిణం ప్రక్రమన్తితేన పాస్మా
 న మవ ధూంతుద్యంతి మస్తం యత మాదిత్య మభిధ్యాయ
 స్మర్వన్బ్రహ్మణో విద్వాన్తస్కలం భద్రమశ్శుతేఽసావాదిత్యో
 బ్రహ్మణి బ్రహ్మైవ సస్త్రిహ్మప్యేతియవవం వేదః॥ ౨ ॥ అహమస్మిపథమ
 తా ఋతస్య పూర్వందేవేభ్యో అమృతస్యనాభిః॥ యోనూదదాతిన
 తదేవమావా॥ అహమన్న మన్న మదస్త మద్మి పూర్వమగ్నేరపి
 దహత్యిన్నమ్॥ యతై హసాతే అహమత రేణు । వ్యాతమన్యప్రశ
 వస్సుజమ్భమ్॥ పశ్యన్తిధీరాః ప్రచరన్తిపాశాః । జహన్మ్యన్యంనజహ
 మ్యన్యమ్ । అహ మన్నం వశమిచ్ఛరామి॥ ౩ ॥ సమాన మర్థంపశ్యమి
 బ్రజాత్ । కోనూమన్న మ్మమస్యోదయేత । పరాకేలన్నంసిహిత

స్తోత్రతః । విశ్వేదేవైః పితృభిర్గుప్తమన్నమ్ । యదద్యతే లుప్తతే
 యత్పగోభ్యతే । శతశమీసాత నూగ్మే బభావ । వ
 కృద్ధుగ్ధేన కప్రా । దివిచ్ఛక్వశ్చిష్టద్వివిచ్ఛస్తాశమ్ । తత్సమ్మి బన్తో
 నమినన్తి వేధసః । నైతిద్భూయో భవతి నోకనీయః । అన్నంప్రాణ
 మన్న మస్తానమాహుః । అన్నంమృత్యుంతముజీనాతు మాహుః ।
 అన్నం బ్రహ్మహో జరసం వదన్తి । అన్నమాహుః ప్రజననం ప్రజా
 నామ్ । మోక్షమన్నంవిద్యతే అప్రచేతాః । సత్యంబ్రహ్మ నధత్త
 తస్య । వార్యమౌ మృష్యతి నోసఖాయమ్ । కేవలాఘా భవతి
 కేవలాదీ । అహం మేసుస్త నయస్వర్ష న్నస్మి । మామ దన్త్యహ
 మద్ద్యన్యాన్ । అహగ్ంసదమ్మతో భవామి మదాదిత్యా అధిసర్వే
 తవన్తి । కిగ్స్విదాసీ తూర్వచిత్తికిగ్ స్విదాసీద్భ్రహ్మద్యయః । కిగ్
 స్విదాసీ త్పిశిగ్గిలాకిగ్ స్విదాసీత్పిలిప్పిలా । ద్యౌరాసీత్పూర్వ చిత్తి
 రశ్వ ఆసీద్భ్రహ్మద్యయః । రాతీ రాసీన్పిశిగ్గిలావిరాసీ త్పిలిప్పిలా ।
 కస్విదేకాకీ చరతికడిస్విజాయతే పునః । కిగ్స్విద్ధిమస్య భేషజ కిగ్
 స్విదావపనమ్మహత్ । సూర్యపకాకీచరతి చన్ద్రమాజాయతే పునః
 అగ్నిర్హిమస్య భేషజమ్ । భూమిరావపనమ్మహత్ । పృచ్ఛామిత్యాపర
 మత్తమ్భుధిన్యాః । పృచ్ఛామిత్యా భువనస్యనాభీమ్ । పృచ్ఛామి
 త్యావృణో అశ్వస్య కేతిః పృచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమమ్ ।
 వేదిమాహుః పరమస్తమ్భుధిన్యాన్యజ్ఞమాహుఃపృచ్ఛవనస్య నాభీమ్ ।

సోమమాహుర్వృష్ణోఅశ్వస్యశేతోబ్రహ్మైవనాచః పరమరహ్యోచ
 ఇతిచతుర్థోఽనువాకః ॥ తేజసావాప్తవ బ్రహ్మవర్చసేన పుష్కరే
 యోఽలశ్వమేధేనయజతే హోతాచబ్రహ్మచ బ్రహ్మోద్యం పఠ
 తః ॥ తేజసాచైవవైస మృహ్మవర్చసేనచసమర్థయతః । ద
 బ్రహ్మ భవతి దక్షిణ త ఆయతనో వైబ్రహ్మ బాహున్నతోవై
 బ్రహ్మ బ్రహ్మవర్చస మేవాస్యదక్షిణతోదధాతితస్మాద్దక్షిణోధ
 బ్రహ్మవర్చసితరః । ఉత్తరతో హోతా భవతి ఉత్తరత ఆయతనో
 వై హోతా । ఆగ్నేయోవైహోతా । తేజోవాఅగ్నిః । తేజ
 వాస్యోత్తరతోదధాతి తస్మాదుత్తరోర్ధ స్తేజస్వితరః ॥ యూపముభితో
 వదతః ॥ యజమానదేవత్యో వై యూపః ॥ యజమాన మేవ తేజసాచ
 బ్రహ్మవర్చసేనచ సమర్థయతః ॥ క్గోస్వి దాసీత్పూర్వచిత్తిరిత్యాహ
 ద్యౌర్యే వృష్టిః పూర్వచిత్తిః । దివమేవ వృష్టి మసరున్ధ ॥ క్గోస్వి
 దాసీ ద్భూహద్వయ ఇత్యాహ ॥ అశ్వోవై బ్రూహద్వయా ॥ అశ్వమే
 వాపరున్ధ ॥ క్గోస్వి దాసీ త్పిశంగి రేత్యాహ ॥ రాత్రిర్యే పీశజీలా
 రాత్రి మేవాపరున్ధ ॥ క్గోస్విదాసీ త్పిలిప్తి రేత్యాహ ॥ శ్చైర్యే
 పిలిప్తిలా ॥ అన్నాద్య మే వాపరున్ధే ॥ కస్విదేకాకీ చరతి త్యాహ ॥ ఆ
 సావా ఆదిత్య ఏకాకీ చరతి తేజస్ వాపరున్ధే ॥ కఉస్వి జ్ఞాయతేపున
 రిత్యాహ ॥ చంద్రమూపై జాయతే పునః ॥ ఆయు రేవా పరున్ధే ॥ క్గో
 స్విద్ధ మస్యభేక్షణ మిత్యాహ ॥ అగ్నిర్యేహిమస్యభేక్షణమ్ ॥ బ్రహ్మ

అథాన్నసూక్తమ్.

త్తనమే వావరున్ధేః కిన్స్వి నావపన మ్మహా విత్యాహా | అయం వై
 గోక ఆవపన మ్మహాన్ | అస్మిన్నే వహో కేవలిఃష్ఠతి | ప్రచ్ఛామిత్యా
 మన్త మ్మృధివ్యా ఇత్యాహా | వేదిర్యైప్రోఽన్తః పృథివ్యాః |
 మే వావరున్ధేః ప్రచ్ఛామిత్యా భువనస్య నాభిమిత్యాహా | య
 జ్ఞో వై భువనస్య నాభిః | యజ్ఞమే వావరున్ధేః | ప్రచ్ఛామి త్యావృష్టో
 తిశ్వస్య రేత ఇత్యాహా | సామో వైవృష్టో అశ్వస్య రేతః | సోమప్రీథ
 మే వావరున్ధేః | ప్రచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమేత్యాహా | బ్రహ్మవై
 వాచః పరమం వ్యోమ | బ్రహ్మవర్చసమే వరున్ధేః | ఆ బ్రహ్మనా బ్రహ్మ
 నో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామాస్మి నాప్రే | రాజన్య ఇషవ్య శ్శూరో
 మహర్థో జాయతాన్దోగ్ధీధేనుర్వోధాఽనద్వానాశుస్స పి పురంధి
 ర్యోషా జిష్ణూ రథేష్ఠా స్సభేయో యవాస్యయజమానస్యవీరో జా
 యతాం నికామే నికామే నః పర్జన్యో వర్షతు ఫలిన్యోన ఓషధయః
 పచ్యంతాం యోగక్షేమో సః కల్పతామ్ | ఆ బ్రహ్మనో బ్రహ్మణో బ్రహ్మ
 వర్చసీ జాయతా మిత్యాహా | బ్రాహ్మణవబ్రహ్మణర్చనందధాతి | త
 స్మాత్పురా బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చస్య జాయత | అస్మిన్ దాప్రే | రాజ
 న్య ఇషవ్య శ్శూరో మహర్థో జాయతా మిత్యాహా | రాజన్యవ
 శౌర్యం మహిమానం దధాతి | తస్మాత్పురా రాజన్య ఇషవ్య శ్శూరో
 మహర్థో జాయత | దోగ్ధీధేను రిత్యాహా | ధేన్వామేన పయోద
 ధాతి | తస్మాత్పురా దోగ్ధీధేనుం జాయత | వోధానద్వానిత్యాహా |

అన్నమ హ్యేవవీర్యందధాతి । తస్మాత్పురా వోధానవ్యానజాయత ॥
 ఆశుస్సప్తిరిత్యాహ । అశ్వ ఏవజవం దధాతి । తస్మాత్పురాఽశుర
 శ్వోఽజాయత । పురః ధిర్యోషేత్యాహ । యోషి త్యేవరూపందధాతి ।
 తస్మాత్స్త్రియువతిఃప్రియాభావుకా । జిష్ణూరధేషా ఇత్యాహ । ఆహ
 వైతత్రజిష్ణూ రధేషా జాయతే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । స
 భేయోయువేత్యాహ । యోవైపూర్వవయసీ । ససభేయో యవా ।
 తస్మాద్యువా పుమాన్ప్రియోభావుకః ॥ ఆస్యయజమానస్యవీరో జా
 యతామిత్యాహ । ఆహవైతత్ర యజమానస్య వీరోజాయతే । య
 త్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ॥ నికామే నికామేనః పర్జన్యో వర్షస్వి త్యా
 హ । నికామే నికామే నావై తత్రపర్జన్యో వర్షతి । యత్రైతేన యజ్ఞే
 నయజన్తే ॥ ఫలిన్యోన ఓషధయః పచ్యంతామిత్యాహ । ఫలిన్యోహ
 వైతత్రోషధయః పచ్యన్తే । యత్రైతేనయజ్ఞేన యజన్తే ॥ యోగతే
 మోనః కల్పతామిత్యాహ । కల్పతేహవై తత్రప్రజాభ్యో యోగతే
 మః । యత్రైతేన యజ్ఞేనయజన్తే ॥ అన్నాద్వైప్రజాః ప్రజాయంతే ।
 యాః కాశ్చకృధివగ్ శ్రితాః । అధోఅన్నే నైవజీవన్తి । అత్రైవపి
 యస్త్వస్థః । అన్నగ్ంహిభూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వావధ
 ముచ్యతే । సర్వంవైతేఽన్నమాపువన్తి । యేఽన్నంబ్రహ్మోపాస
 తే । అన్నగ్ం హిభూతానాంజ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వావధముచ్యతే ।
 అన్నాద్భూతాన్తి జాయన్తే । జాతాన్యన్నేనవర్ధంతే । అద్యతేఽత్తివ

భూతాని । తస్మాదన్నం తదుచ్యత ఇతి । తస్మాద్వా ఏతస్మాదన్నం సమ
యాత్ । అన్యోన్తర ఆత్మాస్మాగ్ని నుయః । తేనైవ పూర్ణః । సవావప
పురుషవిధవైవ । తస్య పురుష విధతామ్ । అన్వయా పురుషవిధః । తస్య
ప్రాణవనశిరః । వ్యానోదక్షిణః పక్షుః । అపాన ఉత్తరః పక్షుః । ఆకాశ
ఆత్మా । పృథివీపుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేవ శ్లోకోభవతి ॥ సహ నావవ
తు... ఓం శాంతిశాంతిః । ఇత్యష్ట సూక్తం సమాప్తమ్. చీ' లా
వట్ప విత్ర ధారణ విషయః.

శ్లో॥ సంకల్ప పూర్వం యేదర్భాః పాదశౌచే విస్మయేత్ । పాద
శౌచేతు యేదర్భాః పాదశౌచే విస్మయేత్ । విష్ణరాం శేతు యేదర్భావికి
రాం శేవిస్మయేత్ । వికిరాం శేతు యేదర్భావీరంధ శేవిస్మయేత్ ॥ వీరం
ధ శేతు యేదర్భా ఆసీమాం శేవిస్మయేత్ । ఆసీమాం శేతు యేదర్భాః
పరేహనివిస్మయేత్ । ఇతి శ్రాద్ధే వట్ప విత్ర ధారణం కేమాంచినన్మరిమ్ ।
ఇతి వట్ప విత్ర విషయ స్సమాప్తః.

వి శ్వే దే వ నిర్ణయః.

శ్లో॥ ఇష్టిశ్రాద్ధే దక్షత్రతూ సంకీర్త్యా వైశ్వదేవకా । నాందీ
ముఖే పుత్యవసూనాపిండ్యే కాలకామకా । పురూరవార్ద్రవా చైతౌ
పార్వణేనముదాహృతౌ । హేమశ్రాద్ధే ధనురుచీరీగ్ధే ధురివిగోచనా ।
ఏకోద్దిష్టేరుద్రసంజ్ఞో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశః ।
ఇతి విశ్వేదేవనిర్ణయ స్సమాప్తః.

మ హా ల య ప్ర క ర ణ మ్.

పితౄణాం పశ్చిమేభాగే మాతృపిండం యథాకమమ్ । మతా
మహాశ్చ తత్సూర్యం ఆత్మపత్న్యస్తదుత్తరమ్ । సుతభాతృపితృవ్యాశ్చ
మాతాప్రిశోశ్చ మధ్యమ్ । మతామహ మహీమధ్యే మాతులా
స్సహభార్యకాః । మహిత్రాదితతోఽన్యేషాం కేషందక్షిణో విధిః ॥

పుష్పిదానామతః స్త్రీణాంతత్పుత్రం సముపస్థితమ్ । అంగుష్ఠపరిమా-
ణాతు గోత్రమన్యం నసంస్పృశేత్ । నిరాశాః పితరోయాంతి విప-
రీతోభవేద్యది॥ ఏవంగుణ...పుణ్యతిథౌపితృపితామహాప్రపితామహ-
నాం...గోత్రాణాశర్మణాం వసురుద్రాదిత్యయాపాణాం । మాతృపితా-
మహీక్షపితామహీనాం గోత్రాణాం...పదాయీనాం వసు...ణాం
సపత్నీమాతుః గోత్రాయాఃదాయ్యాః సూపాయాః । మాతామహ-
మాతుఃపితామహమాతుః ప్రపితామహనాం గోత్రాణాం శర్మణాం
వసురు...పాణాం । మాతామహీ మాతుఃపితామహీ మాతుఃప్రపితా-
మహీనాం గోత్రాణాం...పదాయీనాం... పాణాం । ఆత్మపత్నీః
గోత్రాయాః...పదాయ్యాః॥ వసురూపాయాః । సుతస్య...గోత్రస్య...
శర్మణఃవసురూపస్య । భాతుః...గోత్రస్య...శర్మణఃవసురూపస్య । పితృ-
వ్యస్య...గోత్రస్య...శర్మణఃవసురూపస్య । మాతులస్య గోత్రస్యశర్మ-
ణఃవసురూపస్య । దుహితృః...గోత్రాయాః...పదాయ్యాఃవసురూప-
యాః । ఆత్మభగిన్యాఃగోత్రాయాః...పాయాః । దౌహిత్రస్య గోత్రస్య

శర్మణఃవసురూపస్య । భాగినేయకస్య గోత్రస్యశర్మణః వసురూపస్య ।
పితృవ్యసుః గోత్రాయాః...పదాయ్యాఃవసురూపాయాః । మాతృవ్య-
సుః గోత్రాయాః...పదాయ్యాః వసురూపాయాః । జామాతుఃగోత్ర-
స్య శర్మణః వసురూపస్య । భావుకస్య గోత్రస్య...స్య । స్నుషాయాః
గోత్రాయాః...పదాయ్యాః వసురూపాయాః । శ్వశురస్య గోత్రస్య
శర్మణః వసురూపస్య । శ్వశ్వారిః గోత్రాయాః...పదాయ్యాఃవసురూ-
పాయాః । స్వాల్కస్య గోత్రస్య శర్మణఃవసురూపస్య । స్వామినః ।
గురోః । లక్ష్మినః । ధురివిగోచనసంజ్ఞకానాంవిశ్వేషాందేవానాంచకన్వా-
గతే సవితరి ఆషాఢ్యాదిపంచమాపరపక్షే కర్తవ్య సకృత్

ఖ్యాన్ముత్రాద్ధం అన్నేన హవిషానదైవ మద్య కరిష్యే ఇతిసంకల్ప-
విశేషః॥ అత్రమాసశ్రాద్ధపత్ కేదిత్కుర్వంతి॥ తిర్థశ్రాద్ధాదిసర్వమప్యే-
వమ్యే॥ సమీడికరణానుమాసికో నాల్లిక సంవత్సరవిమోక్ష చరిసాంవత్స-

రికాఖ్యాని పిండత్రయయుక్తాని పిండపితృయజ్ఞప్రకృతికాని ఇతరా
ణిసర్వాణ్యపి శాస్త్రాని పిండమట్కయుక్తాని

హిరణ్యశాద్ధమ్.

ఏవం...పుణ్యతిథౌ పితృఃపితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలా
వాప్త్యర్థం మకరసంక్రమణాది శాద్ధప్రతినిధి హిరణ్యశాద్ధంకరిష్యే |
కాలే అధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తి సంభవత్ప్రాయస్చిత్తం కరిష్యే |
సమస్త...ప్రీతాతి | పితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలావా
ప్త్యర్థం హిరణ్యశాద్ధంకర్తుం అధికారసంపదస్త్వితి...స్తు | కాలశ్చ
ముఖ్యకాలోఽస్తు...శివః | ఓంభూ...పుణ్యతిథౌప్రా...తి - పితృః
పితౄణాం...ర్థం పితృపితౄణాం ప్రపితౄణాం మానాం గోత్రాణాం శర్మ
ణాం వసురుద్రాదిర్యరూపాణాం మార్యపితౄణాం హిరణ్యశాద్ధంకరిష్యే
గో...ణాం మార్యమహా మాతృః పితౄణాం మాతృః ప్రపితౄణాం మా
నాం గో...ణాం సపత్నీకానాం ధనురుచిసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం
దేవానాంచమకరసంక్రమణాది శాద్ధప్రతినిధి హిరణ్యశాద్ధంహిరణ్య

ద్రవ్యేణ సంకల్పవిధానేన యుష్మదనుజ్ఞయా సదైవ మద్యకరిష్యే |
ధనురుచిసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానే...క్షణః ప్రాసాదః
కరణీయః | అస్తుకరణీయః | పితృపితౄణాం ప్రపితౄణాం మానాం...
ణాం సపత్నీకానాం స్థానే...కరణీయః | మార్యమహా మాతృః పితౄ
ణాం... గో...ణాం సపత్నీకానాం స్థానే...కరణీయః | అకోధనై...తా
భ్యాంచైవ సమస్కృత్యతతశ్శాద్ధం ప్రవర్తయేత్ | ఆచమ్య ఏవం...
తిథౌ పితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం మకరసంక్ర
మణ శాద్ధప్రతినిధి హిరణ్య శాద్ధే యుష్మదనుజ్ఞయా క్షత్రాంతం
క్షాత్యర్థం కరిష్యే | కురుష్వ | అపహతా...పితరోహ నేషు | పితృస్థా

తామహస్థానే తూష్ణిమండలత్రయం కృత్వా | సవ్యమ్ | విశ్వే
దేవస్థానే యనోద కేనాపూత్య చతురశ్చిమండలం కృత్వా తతః హిర
ణ్యద్రవ్యాణి సంప్రేక్ష్య | ఓంభూర్భువస్సువ... శాద్ధయోగ్యాభవం

శ్వితిభవంబ్రువంతు || శ్రాద్ధకాలేగయాంధ్యాత్వా... ప్రవర్తయే
 వ్రవర్తయ || ధనురుచిసం...నామిదమాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || విశ్వే
 దేవదైవేక్షణః క్రియతామ్ || ఓంతథా ప్రాప్నోతు భవా || ప్రాప్ను
 వాని || గంధద్వారాం...శ్రియమ్ || ధనరు...వాః || అమీవోగంధాః ||
 సుగంధాః || ఆయనే...మే పుష్పార్ధాగమే అక్షతాః || సుపుష్పాణి ||
 ధూపసి...ర్వామః || ధనురు...వాః || ఆయంవోధూపః || సుధూపః
 ఉద్దిప్య...దిశోదిశ || ధను...వాః || ఆయంవోజ్యోతిః సుజ్యోతిః || యు
 వాసు...తః || అంతః...ననుమ || సునాసః || తదభావే నాక్షతాగమే
 కుశాః సుకుశాః || అర్చనం సం...రస్తు || భవదనుజ్ఞయా పితృద్యర్చ
 నంకరిష్యే || పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...సపత్నీకానామిద
 మాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || పితృపితా...ణాం సపత్నీకానాం సంక్రమ
 ణశ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్య శ్రాద్ధేక్షణః క్రియతాం ఓంతథా || ప్రాప్ను
 వంతు...ప్రాప్ను వాని || తతఃపూర్వోక్తప్రకారేణగంధాదినర్వంకుర్యా
 త్ || తతః మాతామహాద్యర్చనం కరిష్యే || మాతామహమాతుః...

గాంసపత్నీకానామిద మాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || సంక్రమణశ్రాద్ధ
 ప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధేక్షణః క్రియతామ్ || ఓంతథానర్వంపూర్వవ
 త్కుర్యాత్ || యుష్మదనుజ్ఞయా మండలాద్యర్చనం కరిష్యే || ఏత
 థానేషుహిరణ్యంనిధాయ || దేవసవితః ప్రసువ || పృథివీ...స్వాహా ||
 శ్రీవిష్ణోహిరణ్యంరక్షస్వ || ధనురు...వా ఇదం వోహిరణ్యంహవ్యంధ
 ను...వా దేవతాఇదంవోహిరణ్యం హవ్యం బ్రాహ్మణస్తాహ...చ్ఛా
 యేయం ధను...భ్యః ఇదంహిరణ్యం హవ్యం తత్సత్ || స్వాహాస
 మమ || గయాయాం...దత్తమస్తు || యేచేహ...జవధ్వమ్ || ప్రాచీ
 నావీతి || దేవసవితః ప్రసువ || పృథివీ తే...స్వధాశ్రీవిష్ణోకవ్యంరక్షస్వ || పితృ
 పితా...సపత్నీకాః ఇదంవోహిరణ్యం పితృపితా...సపత్నీకా మాహ
 దేవాదేవతాఇదం హిరణ్యంకవ్యం బ్రాహ్మణ...హిరణ్యం కవ్యం తత్స
 త్ || స్వధా...దత్తమస్తు || యేచేహ...సుకృతః జవన్య || దేవసవితః

ప్రసవ । వృధినీతే...నురే । మాతామహ మాతుః ...త్మికాభదం
 హిరణ్యంకవ్యం మాతామ ...కాయాపాదేనా దేవ తేదం హిరణ్యం
 కవ్యం బ్రా...దత్తమస్తు । యేచేవా...జుషస్వ॥ దశగాయత్రీ మంత్ర
 జపంకుర్యాత్ । సప్తవ్యాధా...సతతం పితృమన్త్రీహేతుః । గయ
 గయ! ఏవం...పుణ్యతిథౌపితుః పిన్యాణం అక్షయ...ర్థం సంక్రమణ
 శ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధేపితృ...రూపా సపత్నీకా । మాతా
 మహ...రూపా సపత్నీకా । ధనురుచి.....దేవా నుద్దిశ్యమయా
 క్రియమాణహిరణ్యశ్రాద్ధేన-పితృపితా...సపత్నీకానాంమాతామహ
 ...సపత్నీకానాంవతేమాం ఏతానాంగయహిరణ్యశ్రాద్ధేనైవలక్షయా
 తృప్తిర్భూత్వాపునరావృత్తింహితశాశ్వతబ్రహ్మణా కేసిత్యనివాససిద్ధి
 ...బుద్ధివంతుపునరా...రస్తు॥ సర్వంసగు...తత్సద్బ్రహ్మణమస్తు॥ హి
 రణ్యం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ । ఇతి హిరణ్యశ్రాద్ధం సమాప్తమ్.
 సంకల్పశ్రాద్ధమ్.

శ్లో॥ ఆవాహనార్ఘ్యదానేచ అగ్నాకరణమేవచ । పిండస్సేదాని
 నయనేసంకల్పే పంచవర్జయేత్ ॥ అంగానిపితృయజ్ఞస్య యదాకిర్తుం
 నశక్నుయాత్ । సంకల్పశ్రాద్ధ మేవాసాకుర్యాద్ధ్యుది వర్జితమితి॥
 అత్యక్తాగ్నేస్తుపి షోక్తిస్తస్మాత్సంకల్ప్య భోజయేత్ । సంకల్పంతు
 యదాకుర్యాన్నకుర్యా త్పత్రపూరణమ్ । నావాహనాగ్నా కరణే
 పిండాంశ్చైవ నదాపయేదితి । ఉద్భిష్టపిండోపి నదాతవ్యః ॥ సంక
 ల్పంతు యదాశ్రాద్ధంసకుర్యాత్పత్రపూరణమ్ । ఓకిరశ్చైవదాతవ్య
 ఇతి స్మృత్యంతరగాత్ । ఇతిసంకల్పశ్రాద్ధం సమాప్తమ్.

పురుషాణాంసర్వ ప్రాయశ్చిత్తకరయోగః

అదాక్షరంకృత్వాన్నాత్వాచమ్య - గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకు
ర్యాత్ । అత్రః సంకల్పః మమ సమస్తపాపక్షయార్థం స
ర్వప్రాయశ్చిత్తాఖండకర్మకరివ్యమాణః ... కరిష్యే ।

దశద్వాదశవిప్రా పరిషద ముపేయన్నాత్వాచమ్య ప్రాణ
నాయమ్యవేదం... ప్రీత్యర్థం అముక గోత్రస్య అముక నామధేయస్యను
మజన్మాభ్యసజ్జన్మపభృత్యేతత్త గపర్యంతం బాల్యయావన కమా
రవృద్ధ్యేషాజాగ్రత్స్విష్ణుసుషుప్త్యవస్థాసుమనోవాక్కాయేదియ
వ్యాపారైః రవస్తిప్రకాశేచ జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ మయఃకృతానాం
ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం
మహాపాతకాదిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాం
మహాపాతకసమరూపానుపాతకానాం ముపపాతకానాం సంకలీకరణా
నాంమలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణ
కానాంప్రకీర్ణకానాంరహస్యకృతానాం మహాపాతకానాంమహాపాత
కాతిదిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాంమహాపా
తకసమరూపానుపాతకాన్తా ముపపాతకానాం సంకలీకరణానాంమ
లినీకరణానాంఅపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణకానాంఅ

జ్ఞానతస్సకృత్కృతానామజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా
నాంజ్ఞానతోభ్యస్తానా మజ్ఞానతోజ్ఞానత శ్చాత్మ్యం తాభ్యస్తానామ
జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చనిరంతరాభ్యస్తానా మజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చచిరకాలభ్య
స్తానాంబహుబాహం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామవనోదకం
సర్వప్రాయశ్చిత్తంపరిషదుపస్థానపూర్వకం శక్యప్రత్యామ్నాయరూ
పేణచరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య । స్వశాఖయాసంకల్ప పురస్సరంగమృత్తి
కాన్నానంవిధాయ । సంకల్పపురస్సరంపరిషదుపస్థానంకుర్యాత్ । శ్లో ।
నివేదయితుకామోహం పాపంపరిషది స్వకమ్ । న్నానం శరీరశుద్ధ్య
ర్థంకరిష్యిఇతికీర్తయేత్ ॥ పర్వదాప్రాగుపస్థానాత్పశ్య త్స్యాంతసే

పినా । సంకల్పత్రయమామ్నాతప్రాప్తయశ్చిత్తచిక్కిరతః॥ కేచనప్రత
 గ్రహణా త్పు ర్వేద్యుస్సాయా హే పరిషదుపస్థానంకార్యమితివదం
 తి । యజమాః ఆర్ద్రావాపాః పరిషదం । తిః ప్రదక్షిణీకృత్యపరిషద్దక్షి
 గాంగ్గహీత్వాదండవత్ప్రణమ్య విజ్ఞాపయేత్ । విజ్ఞాపనప్రకారః । అ
 శేషే హే పరిషన్నదీయూం విజ్ఞాపనామాకర్ణ్య మయాసమర్పితామి
 మాంకరిషద్దక్షిణాం యథో క్తదక్షిణామివస్వీకృత్య మాముద్ధర । అ
 ముకగోత్రస్యనామధేయస్య మమజన్మాభ్యాసజన్మపథ్యే త్యే తత్త గ
 పర్యంతంమయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతి
 రిక్తానాంప్రకాశకృతానామహాపాతకాతిష్ఠ్యరూపమహాపాతకప్రతా
 తిదేశికరూపాతిపాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాము
 పపాతకానాంసంకలీకరణానాం ములిసీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాం అవక్కిర కానాంక్రక్కిర కానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాదిష్ఠ్యరూప మహాపాతక ప్రతాతదేశిక
 రూపాతిపాతకానాంమహాపాతక సమరూపానుపాతకానాముపపాత
 కానాం సంకలీకరణానాం ములిసీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాంఅవక్కిర కానాంక్రక్కిర కానామజ్ఞానతస్సకృతకృతానాం
 అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృతకృతానాం జ్ఞానతోఽభ్యస్తా
 నామజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చత్వం తాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చినిరం
 తరాభ్యస్తానామజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ దిరకాలాభ్యస్తానాం బహూనాం
 బహువిధానాంస ర్వేషాంపాపానా ముపనోదకంప్రాయశ్చిత్తముపదిశే
 తివిజ్ఞాప్యపుః ప్రణమేత్ । తతస్త్రీకపంచవావిధాయకా వృణు
 యాత్ । అస్మిన్నాయశ్చి తేవిధాయకంత్యామహంవృణేతతోఽనువా
 దకవరణమ్ । అస్మి న్నాయశ్చి తేఽనువాదకంత్యామహంవృణే । ఇత్యనువ
 దంతంవృణుయాత్ । విధాయకాను వాదః హేవిద్వా అశేషే హే
 పరిష దముకగోత్రస్యనామధేయస్య...జన్మాభ్యాస జన్మపథ్యే త్యే
 తత్త గపర్యంతం స ర్వేషాం పాపానామపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం

వక్ష్యతే నడజ్జకృతచూపం ఉత్తమ స్యాపనోదకం మధ్యమస్యద్వి
 గుణితం అధమస్యత్రగుణితం ఏవం నచ్చత్వారిగ్ శ దుత్తరద్విశతాధిక
 త్రిసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృతౌచౌత్మకప్రాయశ్చిత్తమకనోదకంభ
 వతి ఇదం నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తం యజమానస్యోపదిశే శ్చేకం విపశ్చి
 తం నియోజయేత్ । పరిషదః విప్రాపితానాం నిమిత్తానా మకనోద
 కం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం అధికార సామర్థ్యభేదాత్ । సాక్షా ద్వాశక్యప్ర
 త్యామ్నాయ గూపేణ వా నిర్ణయే దధనిణీతం షడ్గుణితషడ్వ
 కృతచూపం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం సాక్షా ద్వాశక్యప్రత్యామ్నాయ
 మశీత్యధికసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్య కృతౌచౌత్మకప్రత్యామ్నాయభూ
 తిధేనుదానాదికం వా ౭ స్యోపదిశే శ్చేకం విపశ్చి తం నియోజయేత్ ॥
 అనుచేదప్రకారః ॥ సోపివి శేషనం భావనాం సంప్రాప్త్య । శ్లో॥ హ
 స్తాప్రాసార్యోపదేష్టా ప్రాణాయామపురస్సరమ్ । ఉత్థాయానువదే
 ద్వేవభావయా ఘ్నదీరితిమ్ । ప్రాయశ్చిత్తం ప్రాజ్ఞు ఖస్సక్ త్రివా
 రంచపునః పునః । ప్రాయశ్చిత్తం బ్రాహ్మణస్య సాక్షాదుపపదిశేగ్భు
 ధః । అంతరాబ్రాహ్మణ శృత్వా త్రి త్తృణిట్వా ద్రజన్సనామ్ । ఇ
 తిన్యామే నానువదేత్ । అనువాదః । హేగోత్రనామధేయ అశేషే
 హేపరిషత్త్వదీయాం విజ్ఞాపనా మాకర్ణ్యత్వయా సమర్పితాం పరిషద్ద
 ష్టిణాం యథోక్తదక్షిణాబువ స్వీకృత్య త్వదుక్తనిమిత్తానాం సర్వే
 మాంసాపానామకనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తమ్ ఖండమేకనిణీకయా
 స్పృష్ణిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తంతవోపదిశేతి విధాయకముఖేన మాంసేషి
 తవతి । అహమప్యుపదిశామి । నావధాన స్సమాకణాయ । హే
 గోత్రనామధేయ తవజన్మాభ్యాసా జన్మపథ్య త్యేతత్తణ పర్యంగం
 త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతకచతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం
 ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాదిదిష్టయాప మహాపాతక వ్రతాదిదే
 శిక యాపాతీ పాతకానాం మహాపాతక సమయాపానుపాతకానా ముప
 పాతకానాం సంకలీకరణాం మలినీకరణానామపాతీ కరణానాం చాతి

భ్రంశకరాణాం అవశీర్ణకానాం ప్రశీర్ణకానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూపమహాపాత క్రవతాతిదేశి
 కరూపాతి పాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాముపపా
 తకానాం సుకలీకరణానాం మలిసికరణానాం మహాత్రీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాం అవశీర్ణకానాం ప్రశీర్ణకానాం అజ్ఞానతస్సకృత్కృతా
 నాం అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా నాం జ్ఞాన
 తోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ త్యంతా భ్యస్తానామజ్ఞా
 నతో జ్ఞానతశ్చ విరంతరా భ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిర

బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపా

నామపనోదకం ప్రాయశ్చిత్తం షడ్గుణిత షడబ్జకృత రూపమ
 శీత్యధిక సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృతాత్మకం నిర్దేశితమ్ । ఏతదు
 త్తమాధికారిణః । మధ్యమస్యతదేవద్విగుణితం షడ్భ్యుత్తరశతాధికద్వి
 సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృతాత్మకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకమ్ ।
 అథమస్యతదేవత్రిగుణితం చత్వారిగ్ంశదుత్తరద్విశతాధికత్రిసహస్ర
 సంఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృతాత్మకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకం భవతి ।
 ఏతత్ప్రాయశ్చిత్తం త్వంసాక్షా చ్చర్యాయాం సమర్థ శ్చేత్తథాకు
 రు । అసమర్థోఽహమితిబ్రూయా దశ మర్థశ్చేచ్ఛక్య ప్రత్యా
 మ్నాయేనాచార ప్రత్యామ్నాయానాహ । ప్రాజాపత్య పవాస
 ధేనుదానాయుత గాయత్రీ మంత్రజప్రపాణాయామ శతద్వయ తిల
 కానామసహస్రసగ్ం హితామాత్ర వేదపారాయణ సముద్రగానదీ
 స్నానద్వాదశ బ్రాహ్మణభోజనాదీః సమానప్రత్యామ్నాయపరా
 ణి । ఏతేషుదిక్షిర్వా వశాత్ప్రాజాపత్యకృతాత్మకం ప్రత్యామ్నాయయాపై
 ర్మహానదీ మృత్తికాస్నానైః షడ్గుణితషడ్బక్తృభ్యరూపం సర్వప్రాయశ్చి
 త్తంప్రాచోదీచ్యాం గసహితం సంపూర్ణంకురు । పూతోభవిష్యసి ।
 మహానద్యాం ప్రసిద్ధదేవతా సన్నిధానేనైకంస్నానం షట్కృతృఫల
 దమిత్వక్తమ్ । మధ్యమస్యషడ్భ్యుత్తర శతాధికద్విసహస్ర సంఖ్యాక

ప్రాజాపత్యకృచ్రప్రత్యామ్నాయభూతాని మహానదీన్పుత్రికాన్నా
నానిభవంతి । అథమన్యచత్వారిగ్గళ దుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్ర
సంఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృచ్రప్రత్యామ్నాయ భూతానిమహానదీన్పు
త్రికాన్నానాని భవంతి । అనేనయజమానేన గోత్రేణ నామధేయేనా
స్త్రిష్ణవద్గుణిత షడబ్దకృచ్రయాపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం అశీత్యధికసహ
స్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్రప్రత్యామ్నాయ భూతైస్సాన్నినవిద్య
నుస్థితతత్సంఖ్యాక మహానదీన్పుత్రికాన్నానైః ప్రాచ్యోదీచ్యాం గన
హితేనంపూర్ణ మనుష్ఠి తేసతి । హేగోత్రనామధేయతవజన్మాభ్యాసా
జన్మవభృత్యేతత్త గ పర్యంతం అనేకకృతేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపా
తకచతుష్టయవ్యతిరేకేభ్యః ప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకాతిదిష్టరూ

పమహాపాతక ప్రతాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమ
రూపాను పాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః స్సంకలీ కరణేభ్యః మలిసీకరణే
భ్యః అపాత్రీకరణేభ్యో జాతిభింశక రేభ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః రహస్య కృ
తేభ్యో మహాపాతకేభ్యో మహాపాతకాతి దిష్టరూప మహాపాతక ప్ర
తాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యో మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్య
స్సంకలీకరణేభ్యో మలిసీకరణేభ్యో అపాత్రీకరణేభ్యో జాతిభింశక రే
భ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః అజ్ఞానతో ఒభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానరిః సకృత్కృతే
భ్యః జ్ఞానతో ఒభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చిత్తవ్రాత్యస్తేభ్యః అ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చిరంతరాభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చిరకాలా
భ్యస్తేభ్యః బహుభ్యోబహువిధేభ్య స్సర్వేభ్యః పాపేభ్యో విముక్తో
భూయావిముక్తోభూయా ఇత్యుచ్చైర్వదేత్ । పరిషదుచ్చైస్తథాస్త్వి
త్యేకవాక్యేనానువదేత్ । పరిషదంగంధాక్షతైరలంకృత్య తాంబూల
దక్షిణాదికందద్యాత్ । యజమానః ప్రాణానాయమ్య । మమజన్మా
భ్యాసాదిత్యాది సర్వేషాం పాపానా మపనోదకం పరిషదుపదిష్ట ప్రా
యశ్చిత్తంచత్వారిగ్గళ దుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్రసంఖ్యాక ప్రాజా
పత్యకృతాచ్యుత్కం ప్రాచ్యోదీచ్యాంగనహితం పరిషదుపదిష్టప్రత్యా

మనోయ రూపేణాచరిష్యే । మయా ఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
సాధుణ్యార్థం ప్రాచ్యాంగగోదానంకరిష్యే॥ ఇతినంకల్ప్య బ్రాహ్మణ
మభ్యర్చ్య శ్లో॥ యజ్ఞసాధనభూతాయా విశ్వస్యాఘపగ్నాశినీ విశ్వ
రూపధరోదేవః ప్రీయతామనయాగవా ॥ గవామంగేషుతీష్ఠంతి భువ
నానిచతుర్దశః । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్యాదత శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే
అస్మై బ్రాహ్మణాయ విష్ణురూపాయ స్వర్ణశృంగాం రాప్యఖుగాం
తామ్రపృష్ఠాంకాంస్య దోహశాం వస్త్రాంకాం సంయుక్తాం పయ
స్విసిమిమాంగాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమేతి దత్త్వాతతోదశ
దానానిదద్యాత్ । ప్రాణనాయమ్య । తస్యతస్య ప్రాయశ్చిత్తస్య
ప్రాచ్యాంగ వపనం కరిష్యే । ఇతినంకల్ప్య శ్లో॥ మేరుమందరతు

ల్యానిపాపానివివిధానిచ । కేశాన్యాశ్రిత్యతీష్ఠంతి తస్మాక్కేశాన్వపా
మ్యహమ్॥ జంఘోరువక్షఃకక్షాసుగోమానిభుజయోఃకర్మాత్ । కు
క్షిలోమవర్జంశ్మశ్శుకేశాంశ్చవాపయేత్ । క్రమేణపాణిపాదస్య సఖా
నిచనికృంతయేత్ । కేశానాం వపనంనాస్తి నారీణాం ప్రతసత్రయోః ।
మహాదోషేషు సర్వేషుఛేదయే దంగుళద్వయమ్ । పాదయోశ్చైవ
పాణ్యోశ్చకుర్యాన్నఖనికృంతనమ్ । వ్రతద్వైగుణ్యమాచరే త్కేశా
ప్రక్షుతీచేద్వ్రతీ తథాపి మవపనం కారయేన్నఖకృంతనమ్ । అనేన
కర్మేణవపనంకుర్యాత్ శ్లో॥ రాజోవరాజపుత్రోవా బ్రాహ్మణో
వాబహుశురః । కేశానాం వపనంహిత్యా ప్రాయశ్చిత్తం సమాప
యేత్ । కేశానాంరక్షణార్థాయ ద్విగుణంవ్రతమాచరేత్ । ద్విగుణే
వ్రతఆదిష్టేదక్షిణాద్విగుణాభవేత్ । ఏతన్నహపాతకవ్యతిరిక్తవిషయమ్॥
శ్లో॥ ఏద్వద్విక్రన్తపస్త్రీణాం నేష్యతేకేశవాపనమ్ । ఋతే
మహాపాతకినో గోపాంతుశ్చాపకీర్ణినః । ఇతివచనాత్ । సర్వప్రాయ
శ్చిత్తాంతరమహాపాతకానాం ప్రకాశకృతగోపాననదోషస్యాపకీర్ణినో
దోషస్యాపనోదకమ్ । తతస్సర్వప్రాయశ్చిత్తస్థితే సర్వేషాం వపనం
కర్తవ్యం । వపనం కృత్వాన్నత్వా ప్రాణనాయమ్య । ఏవం...ప్రీ

త్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగత్వేన దంతధావ
 నం కరిష్యే || శ్లో || ఆయుర్బలం యశోవర్చః ప్రజాః పశువసూనిచ |
 బ్రహ్మకర్ణాంచ మేధాంచ త్వన్నోదేహి వనస్పతే || ఇతిమంత్రేణదం
 తకాష్ఠనూదాయదంతధావనం కృత్వాస్నాత్వా ప్రాణనాయమ్య |
 ఏవం...ప్రీత్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగ దశ
 ఃధర్మానానికరిష్యే || శ్లో || భస్మగోమయ మృద్వారి పంచగవ్యైస్తతః
 పరమ్ | స్నాత్వాతదుక్తవిధినా చాఘమర్షణమాచరేత్ | అగ్నిరస్మి
 జన్మనా జాతవేదా ఘృతంమే చక్షురమృతం మఆనన్ | అర్కస్త్రి
 ధాతూరజసో విమానో ఒజస్రో ఘర్మోహవిరస్మి నామ | ఇతిభస్మ
 స్నానమ్ | గంధ ద్వారామితి గోమయస్నానమ్ | స్యోనాపృథివీభ
 వాన్యక్షరానివేశసి | యచ్ఛానశ్శర్మన ప్రథాః | ఇతిమృత్తికాస్నాన
 మ్ | ఆపోహిష్ఠా మయో భువఇతి వారిణా స్నానమ్ | గాయత్ర్యా
 గోమూత్రమ్ | గంధద్వారామితి గోమయమ్ | ఆప్యాయస్వేతి క్షీర
 మ్ | దధి క్రావణ్ణ ఇతి దధి | శుక్రమ సీత్యాజ్యమ్ | దేవస్య త్వా
 నపితుః ...చస్తాభ్యాంగ్ సరస్వత్యైవానో 'యంతుర్యం త్రేణగ్నే
 స్త్వాసామ్రాజ్యేవాభిషించామింద్రస్య బృహస్పతేస్త్యా సామ్రాజ్యే
 నాభిషించామి | ఇతికుశోదకస్నానంహిరణ్యశృంగం వరుణంప్రపద్యే
 తీర్థంమేదేహియాచితః | యన్మయాభుక్తమసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ
 ప్రతిగ్రహః | యస్మేమనసాపాచాకర్మణావా దుష్కృతంకృతమ్తన్న
 ఇంద్రోవరుణో బృహస్పతిస్సవితాచ పునంతు పునః పునః | నమోఒ
 గ్నయేఒపునః తే నమశ్శ్రాదాయనమోవరుణాయ నమోవరుణ్యై
 నమోఒద్యౌః | యదపాక్రూరంయదమేధ్యం యదశాంతం తదపగ
 చ్చణాత్ | అత్యాశనాదతీపానా ద్యచ్ఛుక్తిగ్రాత్పత్తిగ్రహాత్ | తన్నో
 వరుణోరాజాపాణినాహ్యవ మర్శతు | సోఒహమపాపో విరజోనర్దు
 క్తోముక్తకిల్బిషః | నాకస్యపృష్ఠమారుహ్యాగచ్ఛేద్బ్రహ్మ సలోకతామ్ |
 యశ్చాపువరుణ స్సపునాత్వఘమర్షణః | ఇమంమేగంగేయమునేనర

స్వతి శుతుద్రిస్తామగ్ం సచతాపరుష్ణియా | అసిక్ష్ణియా మరుద్వృథే
 విత స్తయాజ్జీయే శృణుహ్యసుహామయా | ఋతంచ సత్యంచాభీద్ధాత్త
 పసోఽధ్యజాయత | తతోరాత్రి రజాయత తతస్సముద్రోఅర్ణవః |
 సముద్రాదర్ణవా దధిసంవత్సరో అజాయత | అహోరాత్రాణిమిదధ
 ద్విశ్వస్యమిషతోవశీ | నూర్యాచంద్రమసాధాతా యథాపూర్వ మ
 కల్పయత్ | దివంచక్రేధిఃంచాంతరిక్ష మథోసుః | యత్పృథివ్యా
 గ్ంరజస్వసూంతరిక్షేవిరోదసీ | ఇమాగ్ స్తదాపోవరుణః పునాత్వఘ
 మర్షణః | పునఃతువసవఃపునా తువరుణః పునాత్వఘమర్షణః | ఏషభూ
 తస్యమధ్యే భువనస్యగోప్తా | ఏషపుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యో
 హ్నిరణ్మయమ్ | ద్యావాపృథివ్యో హ్నిరణ్మయగ్ం సగ్గ్శితగ్ం సుపః |

సనస్సువ స్సగ్ంశితాధి | ఇత్యఘమర్షణస్నానమ్ | ఏవంస్నాత్వాఽ
 చమ్యపూతోఽవామస్మీత్యా త్నానంధ్యామేత్ | అథ | పంచగవ్య
 విధిః | శ్లో | కృష్ణాయా ఆహారేన్మూత్రం రక్తాయా గోమయంతిథా |
 పీతాయాస్తుపయశ్చైవ శ్వేతాయా ఆహారేద్దధి | కపిలాయాఘృతం
 చేతిగవాంవర్ణాః ప్రకీర్తితాః | పలమేకంతు గోమూత్రం అంగుష్ఠా
 ర్థంతు గోమయమ్ | క్షీరంసప్తపలం గ్రాహ్యం దధిచక్రిపలం
 తిథా | ఘృత మేకపలం గ్రాహ్యం పలమేకం కుశోదకమ్ |
 గోమూత్రంగోమయంక్షీరం దధినర్పిః కుశోదకమ్ | పంచగవ్యమితి
 ప్రోక్తమృషిభి ర్గౌతమాదిభిః | గాయత్ర్యాగృహ్యతే మూత్రం గం
 ధమంత్రేణ గోమయమ్ | ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ క్షీరం గ్రాహ్య
 మనంతరమ్ | దధిమంత్రేణసంగ్రాహ్యం దధిచాజ్యం తతః పరమ్ |
 శుక్రమసీతియజమా దేవస్యత్వా కుశోదకమ్ | అనేనవిధినా పంచగ
 వ్యంతర్తామృ పాత్రకే | సుశయిత్వా కుశాగ్రైస్తు త్రిరారోడ్యవిశు
 ద్ధయేత్ | ప్రాశయే త్పోక్షయే ద్యాతుస్నాపయే త్ప్రణవేనతు |
 వారాయణేతి మంత్రేణస్త్రీణాం ప్రాశన మిష్యతే | ఇత్యేతన్మృషిణా
 ప్రోక్తం భరద్వాజేనధీమతా | ఇన్మగోమయమ్మద్వారి పంచగవ్యా

నులేఖనైః । ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహత్యగ్నిరివేంధనమ్ । మలాప
కర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచోఽసిద్ధయే॥ ప్రాణనాయమ్య । ఏవం...
తిథాపరిష దుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యంగత్వేన శాలాగ్నిహోమం
కరిష్యే । చతుష్పాత్రప్రయోగః । పూర్వోత్తరపరిషేచనేన భూస్వాహా ।
భువస్వాహా । సువస్వాహా । భూభువస్సువస్వాహా । మంత్రోక్తదేవ
తాః । ప్రాణనాయమ్య । ఏవం .. ప్రీత్యర్థం మమసమస్తపాపక్షయార్థం
పరిషదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యంగత్వేన పంచగవ్యహోమం కరి
ష్యే । ఇరావతీదలవిష్ణుః మావస్తా కేనశంవతీ అగ్నయేచైవసామాయ
ఇంద్రాయస్వాహా అగ్నయేస్విష్ట కృతేస్వాహా । ప్రాశనం కరిష్యే
పంచగవ్యం ప్రాశ్య । ఆచమ్య । యత్త్వగస్థిగతం పాపం దేహేతిష్ఠతి
మామకే । ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహత్యగ్నిరివేంధనమ్ । ప్రాణ
నాయమ్య । ఏవం... ప్రీత్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
ప్రాచ్యంగత్వేన దశవిధిప్రాశనానికరిష్యే । అగ్నిరస్మితిభస్మప్రాశనమ్
గంధద్వారామితి గోమయప్రాశనమ్ । స్యోనాపృథివీతిమృత్ప్రాశనమ్ ।
ఆపోహిషేతి వారిప్రాశనమ్ । గాయత్ర్యా గోమూత్రమ్ । గంధద్వారా
మితి గోమయమ్ । ఆప్యాయస్వేతి క్షీరమ్ । దధికావణ ఇతి దధిప్రాశ
నమ్ । దేవస్య త్వేతి కుశోదకప్రాశనమ్ । అఖతృతీయ సంకల్పః । ఏవం
... పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పరిషదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ప్రాయ
శ్చిత్తంకృత్వా । ప్రాణనాయమ్య । పరిషదుపదిష్ట సర్వప్రాయశ్చిత్త
స్వాదీచ్యంగత్వేన శాలాగ్నిహోమం కరిష్యే॥ చతుష్పాత్రప్రయో
గః । పూర్వోత్తరపరిషేచనేన భూస్వాహా । భువస్వాహా సువస్వా
హా । భూభువస్సువస్వాహా । మంత్రోక్తదేవతాః । మయా ఆచరిత
ప్రాయశ్చిత్తస్వాదీచ్యంగత్వేన దశదానానికరిష్యే । శ్లో । గవామం
గేషు తిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాదత
శ్చాతిం ప్రయచ్ఛమే । సర్వసస్యాశ్రయా భూమిర్వరాహేణ సము
ద్భుతా । అనంతపుష్కాఫలదా అత శ్చాతిం ప్రయచ్ఛమే । తిలా

పాపహరానిత్యవిష్ణోర్దేహ సముద్భవాః । పాపంహరంతు మేక్షీత
 మతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే । హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజవిభావ
 సోః । అనంతపుణ్యఫలది మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । కామధేనోస్స
 ముద్భూతం సర్వక్రతుషుసంస్థితమ్ । దేవానామాజ్య మాశాఃరమత
 శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । శీతవాతోష్ణసంత్రాణం లజ్జాయా రక్షణం
 పరమ్ । దేహాలంకరణం వస్త్రమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే । ధన్యంకరో
 షిదాతార మిహలోకేరత్రచ । యస్మాత్సాచ్చివంమేస్యాదతశ్శాం
 తిప్రయచ్ఛమే ॥ ఇక్షుకాండసమ ద్భూతో గుడోమధు విరాజినః ।
 యస్మాత్సాంత్రయచ్ఛమే । పితృపీతీకరంత్వం హిరౌప్యచంద్రన
 మద్యుతే । త్వద్దానాదిహద్దాముత్త్ర శ్రేయస్సాన్యదజతంమమ । రసా
 నామగ్రతః శేష్ఠం లవణ బలవర్ధనమ్ । యస్మాత్సాంత్రయచ్ఛమే ॥ గో
 భూతిలహిరణ్యజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ । రాఘంలవణమిత్యౌహు
 ర్దశనానానిపండితాః । ఏవమేవసర్వత్రకృచ్ఛాది ప్రాయశ్చిత్తేషు
 ప్రాచ్యోపిచ్యాంగకలాపః కర్తవ్యః.

అథ మృత్తికాస్నానమ్.

అథాతో మృత్తికాస్నానవిధిం వ్యాఖ్యాన్యమో బ్రహ్మచారిగృ
 హస్థ వానప్రస్థ పరివ్రాజకానా మశ్వక్రాంతే సహస్ర పరమాదే
 వీతిభూమి దూర్వామభిమంత్ర్య । అశ్వక్రాంతేరథక్రాంతేవిష్ణుక్రాంతే
 వసుధరా । శిరసా ధారయిష్యామి రక్షస్వ మాంపదేపదే । సహస్ర
 పరమా దేవీశతమూలాశతాంకురా । సర్వగంహరతుమేపాపందూ
 ర్వాగున్య ప్సనాశనీ । ఉద్భృతాసీతి నదీతీరేష్వమాదాయ । ఉద్భృ
 తాసీవరాహేణ కృష్ణేనశతబాహునా । కాండత్కాండదితి ద్వా
 భ్యాం దూర్వా మాదాయ । కాండత్కాండ త్పరోహంతీ కరు
 షః పరుషఃపరి । ఏవా నోదూర్వే ప్రతమ సహస్రేణశిశేసచ । యా
 శతేన ప్రతనోసి సహస్రేణ విరోహసి । తస్యాస్తే దేవ్యకే రధేను
 హవిషావయమ్ । మృత్తికేహసమేపాపంయన్నయాదుష్కర్మశ్చరిమ్ ।

మృతికేబ్రహ్మవత్తాసి కాశ్యపేనాభిమంత్రితా మృతికే దేహిమేపు
స్తిం త్వయిసర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । మృతికే ప్రతిష్ఠితే సర్వం తన్నేనిన్మ
దమృతికే । తయూవాతేన పాపేనగచ్ఛామి శరమాంగతిమ్ । యతః
ద్రస్వస్తిదా స్వస్తిసంధ్యంతస్తాతారమిద్ర మాపాంతమన్యః పరంమృ
త్యో ఇతిప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం బ్రహ్మముత్సృజ్యాయతంత్రభయా
మహే తతోనోఅభయం కృధి । మఘవన్ ఛగ్ధితవతన్న ఊతయేవి
ద్విహోవిమృతోజహి॥ స్వస్తిదా విశస్వతిర్వృత్రిహ విమృతోవశీ । వృ
షేంద్రః పురవతునస్స్వస్తిదా అభయంకరః । స్వస్తిసంధ్యో వృద్ధశ్ర
వాః । స్వస్తిసః పూషావిశ్వవేదాః । స్వస్తిసంత్యో అరిష్టనేమిస్స్వస్తిసో
బృహస్పతిర్దధాతు । త్రాతారమిద్ర మవితాంమింద్రగం పావహవే
సుహవగం శూరమింద్రమ్॥ హువేనుశక్రం పురుహూత మింద్రగ్ స్వ
స్తిసో మఘవా ధాత్వేంద్రః । ఆపాంతమన్యస్తృపల ప్రభర్మా ధు
నిశ్శిమీవాన్ ఛరుమాగ్ం ఋజీషీ । సామో విశ్వాన్యత నావ
నానినార్యా గింద్రం ప్రతి మానాని దేభుః । పరం మృత్యో అనుప
రేహి పథామ్ యస్తేస్వ ఇతరో దేవయానాత్ । చక్షుష్కతే శృణ్వ
తే తే బ్రవీమి మానః ప్రజాగ్ం రీరిషోమోత వీరాన్ । గంధద్వారా
మితి బ్రహ్మమాదాయ । గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీ
షిణీమ్ । ఈర్ష్యరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహాపహ్యయే శ్రియమ్ ।
ఉదుత్యం జాతవేద సమిత్యాదిత్యాయ దర్శయిత్వా । ఉదుత్యంజాత
వేదం దేవం వహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యమ్ । శ్రీర్శ్మే
భజత్వ లక్ష్మీ శ్మేనశ్యత్వితిశిరః ప్రదక్షిణీకృత్య । శ్రీర్శ్మేభజతు । అల
క్ష్మీశ్మేనశ్యత్తు । సహస్రశ్మేరేతి శిర ఆలిఖ్య । సహస్రశ్మేరేవా పురుష
స్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్ । సభూమిం విశ్వతో వృత్వాఽత్యతిష్ఠద్ద
శాంగులమ్ । విష్ణుముఖాఇతిముఖమ్ । విష్ణుముఖావైదేవా శ్చందోభి
రిమాన్ లోకాననప జయ్యమభ్యజయన్ । ఓజోగ్రీవాభిరిగ్రీవామ్ । ఓ
జోగ్రీవాభిర్నిర్మతి । మస్థభిరింద్రగ్ం స్వపసావహేనరుద్రస్యవిచః

ధోఽహోరాత్రయోర్ద్వితీయార్థమాసానాం తృతీయోమాసాచతు
ర్థముతూనాంపంచమస్సౌవత్సరస్యషష్ఠః॥ మహాగ్గోద్రోవప్రజాహు
రితిబాహూ॥ మహాగ్గోద్రోవప్రజాహుబుడశీశర్మయచ్ఛతు॥ స్వస్తి
నోమమనాశరోతుహంతుపాప్మానంయోఽస్మాకద్వేష్టి॥ సోమానగ్గ్
స్వరణాతికత్తే॥ సోమానగ్గ్ స్వరణంకృణుహి॥ బహ్మణస్స తే॥ కక్షీవంతం
యదౌశిజమ్॥ శరీరంయజ్ఞశమలమితిశరీరమ్॥ శరీరంయజ్ఞశమలంతుసిదం
తస్మిన్ సేదతుయోఽస్మాకద్వేష్టి॥ నాభిశ్శ్చిత్రిమితి నాభిమ్॥ నాభిశ్శ్చ
చిత్తంమవిజ్ఞానమ్పాయుమే॥ పచితిర్భసత్॥ ఆపాంతమన్యూరితికటిమ్॥
ఆపాంతమ్యస్త్రపలప్రభర్మాధుని శ్శిమీవాన్భరుమాగ్గ్ఽముజ్జీషీ॥
సోమోవిశ్వాన్యతసావనానినార్యాగ్నిదంప్రతిమానానిదేభుః॥ విష్ణో

రరాటమసివిష్ణోఃపృష్ఠమసివిష్ణోశ్శ్చ ప్రేష్టోవిష్ణోస్యూరసి విష్ణోధ్రువ
మసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా॥ వరుణస్యస్కంభనమ
సీతిమేధమ్॥ వరుణస్యస్కంభనమసివరుణస్యస్కంభ
నర్జనమస్మన్ముక్తో వరుణస్యపాశః॥ ఆనందనందావిశ్వంజౌ॥ ఆనంద
నందావాంజౌమే॥ భగస్సభాగ్యంపనః॥ ఊర్వోరోజ ఇత్యూరూ॥
ఊర్వరోజోఽరిష్టా విశ్వాన్యంగానితనూః॥ తనువామే సహవమస్తే
అస్తుమామాహిగ్ంసీ॥ ఊరూఅరత్నీజానునీతీజానునీ ఊరూఅరత్నీ
జానునీ॥ విశోమేగానివర్వతః॥ జంఘాభ్యామితిజంఘే॥ జంఘాభ్యాం
పద్భ్యాంధమోఽస్మి॥ విశిరాజాంప్రతిష్ఠితః॥ చరణం పవిత్రమితి
చరణే॥ చరణంపవిత్రం వితతంపురాణమ్ యేనపూతస్తరతి దుష్క
తాని॥ తేనపవిత్రేణశుద్ధేన పూతాతిపాప్మానమరాతింతరేమ॥ ఇ
దంవిష్ణు స్త్రీనిపదేతి ద్వాభ్యాంపాదా॥ ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేధా
నిదధేవదమ్॥ సమూధమస్యపాగ్ంసురే॥ త్రిణిపదావిచక్రమేవిష్ణు
గోపాలదాభ్యః॥ ధర్మాణిధారయ॥ సజోహృత్తేతిశేషందూ
ర్వాసహితం లోష్ట్రగ్ంశిరసినిధాయ॥ సజోహృత్తేద సగణోమరుద్భిస్స
మంపిబన్ధత్రీనాః పూరవిద్యా॥ జహిత్రూగ్ం రపమృధోనుత

స్వాధ్యాయం కృణు హివిశ్వతోనః ॥ హిరణ్యశృంగమితి తీర్థం గ
 త్యా ॥ హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యే తీర్థం మృదేహి యాచితః ॥ య
 స్మయూ భుక్తమసాధూ నాంపాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః ॥ యస్మేమానసా
 వాచాకమణా వాదుష్కృతం కృతమ్ ॥ తన్న ఇద్రోవరుణోబృహ
 న్పతిస్సవితాచపుసంతుపునఃపునః ॥ సుమిత్రాన ఆకథిత్యాత్మానమభి
 ప్రించేత్ ॥ సుమిత్రాన ఆపటపథయ స్సాతు ॥ ఉదకాంజలిమాదాయ
 లోష్టదే శేనినీయ ॥ దుర్మితా నైస్సాయితప్రథమమ్ ॥ యోఽస్మాన్
 ద్వేష్టితీర్థతీయమ్ ॥ య చవయం ద్విష్మ ఇతి తృతీయమ్ ॥ దుర్మితా
 నైస్సాయితా సుర్యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి ॥ య చవయం ద్విష్మః ॥ ఆపోహి
 ష్టేతి నృభిర్హిరణ్య వర్ణా ఇతి చతుస్థిః ॥ పవమానస్సువర్జన ఇత్యేతే
 నానువాకేన చ మార్జయిత్వా ॥ ఆపోహిష్ఠామయోభువః ... ఆపోజన
 యథాచనః ॥ హిరణ్య వర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసుజాతః ... నిధ
 త్ ॥ పవమానస్సువర్జనః ... జాతవేదా మోక్షయంత్యాపునాతు ॥ న
 మోఽగ్నయేఽపునతి ఇతి నమస్కృత్య ॥ నమోఽగ్నయేఽపునమ
 తేనమ ఇంద్రాయ నమో వరుణాయ నమో వారుణ్యేనమోఽద్భ్యః ॥
 యదపాంక్రూర మిత్యద్భిప్రీరాప్లుత్య ॥ యదపాం క్రూరం యదమే
 ధ్యంయదశాంతం తదపగచ్ఛతాత్ ॥ అత్యాశనాదతీ పానాద్యచ్ఛుడి
 గ్రాత్ప్రతిగ్రహేత్ ॥ తన్నో వరుణో రాజాపాణినా హ్యవమర్శతు ॥ సో
 హమపాపోవిరతో నిర్ముక్తో ముక్తకల్పిషః ॥ శాకస్య పృష్ఠమారు
 హ్యగచ్ఛేచ్ఛ్చిహ్నానగోకతామ్ ॥ యశ్చాపునరణస్సపునాత్వఘమర్
 షణః ॥ ఇమం మేం శత్రువోఽభిమన్త్య ॥ ఇమం మేగం గేయమునేన
 రస్వతిశుతుద్రిస్తామగ్ం సచతాపరుష్ణియా ॥ అసిక్నియా మరుద్వృధే
 వితస్తయాగ్నికేయే శృణుహ్యసుషోమయా ॥ ఋతంచనత్యం చేత్యఘ
 మర్షణసూక్తేనాప్సవగా హేతః ॥ ఋతంచనత్యం చాభీర్ధాత్తవసో
 ధ్యజాయత ॥ తతో రాత్రిరజాయత తతస్సముద్రోల్లభః ॥ నముద్రా
 దగ్నవాదధిసంవత్సరోల్లభాయత ॥ అహూరాత్రాణిమిదధద్విశ్వస్య

మిషతోవశీ । సూర్యా చంద్ర మసాధాతాయథా పూర్వమకల్ప
యత్ । దివంచక్రధివిం చాంతరిక్ష మథోనువః । యత్పృథివ్యాగ్ం
రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసి । ఇమాగ్ స్తదాపోవరుణః పునాత్విఘ్న
మర్షణః । పునంతువసవః పునాతువరుణః పునాత్విఘ్నమర్షణః ।
ఏష భూతస్య నుధ్యేభువనస్య గోప్తా । ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష
మృత్యోర్ హిరణ్మయమ్ । ద్యావాభృథివ్యో ర్హిరణ్మయగ్ం సగ్గశ్చ
తగ్ంనువః । ససస్సువస్సగ్ం శిశాధి । ఆర్ద్రింజ్వలతీత్యాచమ్య । ఆ
ర్ద్రింజ్వలతీజ్యోతి రహమస్మి । జ్యోతిర్జ్వలతీ బ్రహ్మహమస్మి । యో
ఽహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమే
వాహంమాం జహూమిస్వాహా । అకార్యకారీతి పునస్సన్నత్వా ।
అకార్యకార్య వక్షీర్ణిస్తేనో భూగ్రహ గురుతల్పగః । వరుణోఽపామ
ఘమర్షణ స్తస్మా త్పాపాత్ప్రముచ్యతే । రహస్య పాపానోదనా
ర్థంపునస్సన్నయాత్ । రజోభూమి స్వమాగ్ం రోదయస్వప్రవదం
తిధీరాః । పునంతుఋషయః పునంతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వి
ఘమర్షణః । ఆకాంత్యముద్రతిజపేత్ । ఆకాంత్యముద్రః ప్రథ
మేవిధర్మం జనయస్ప్రిజాభువనస్య రాజా । వృషాపవిత్రే అధినానోఅ
వ్యేబృహతోమోవావృధే సువానఇందుః॥ ప్రాణనాయమ్య ఏవం

...త్వర్థంమయాకృత మృత్తికాస్నానాం గత్వేన దేవర్షిపితృనుద్ధి
శ్యదేవర్షిపితృ ప్రీత్యర్థం దేవర్షి పితృతర్పణం కరిష్యే । దేవాదీం
స్తర్పయేత్ । శుచీనోహవ్యేతి ధౌతవస్త్రమద్భిః ప్రోక్ష్య । శుచీనో
...పావకాః । దేవస్య త్వేతి వస్త్రమూదాయ । దేవస్యత్వా...దదే ।
అవసూతమిత్యవధూయ । అవధూతగ్ం రక్షోవధూతా అరాతయ॥
ఉదుత్యంజాతవేదసమిత్యా దిత్యాయ దర్శయిత్వా ఉదుత్యం...సూ
ర్యమ్ । ఆవహంతీతి పరిహాయ । ఆవహంతీవితన్వానా...లోమశాం
పశుభిస్సహస్వాహా । తతోద్విరాచమ్య । ఉక్తామంతుభూతపిశా
చాః యేభూతాశ్చనికాచరాః । ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మసమా

రథే । ఇతిదర్శననం పరితిష్ఠావ్య । ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా । అ
ష్టోత్తరశతగాయత్రీజప కృత్వా । ద్వాదశసూర్యనమస్కారా నశ్చైత
ప్రదక్షిణానిచకృత్వా (అశ్చైతప్రదక్షిణమంత్రః) ॥ శ్లో మూలతోబ్ర
హ్మసూపాయమధ్యతోవిష్ణుసూపితే । అగ్రతశ్చివరూపాయ వృక్షరా
జాయ తేనమః । ఇతివ్రతాద్భిర్హృణః పూతోభవతి । బ్రహ్మహత్యా
గోవధగురుతల్పగమనస్వర్ణస్తేయ సురాపానాది ప్రణాశన మితివిజ్ఞా
యతే । ధ్యాత్వాదేవం నారాయణం పరిపద్యశేషత్యాహభగవాన్సో
ధాయనః ॥ ఇతస్మృతిరత్నమహాదధికృతమృత్తికాన్నానప్రయోగః

(బ్రాహ్మణ స భ)

స భ వా దు.

అనువాదకులు

విధాయకులు

దోషి

పరిపాలకుడు

ప్రీ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అత్రావిధానా ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగః.

సాత్వాః పూర్వోక్త... తథా అముకగోత్రయాః అముక
నామధేయాయాః జన్మాభ్యాసాది జన్మప్రభృత్యేతత్తాతపర్యంతంసం
భావితానాం పాపానాం అన్నానభోజనరాత్రిభోజన తాంబూలచర్వ
ణపర్యుషితాన్నభోజన ప్రపాదలపాన దేహరక్షణ మలిన వస్త్రధా
రణ కేశధారణదేహాల కరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్ప పరిమ
ళాది ద్రవ్యధారణ కాంక్షపాత్రభోజన ఏకాదశ్యుపవాస రాహిత్య
బృందావనే తులసీతీర్థ రాహిత్య తిష్ఠన్ముతవిసర్జన పాపకర్మనిరీ
క్షణరహసి పరపురుషభాషణ నానావిధ దుష్కర్మయుక్త మాతా
ప్రితాదిదూషణశ్వశురాదీనాం శిశుమా రాహిత్య సదాపరదూషణ
దేవబ్రాహ్మణ గురుతిరస్కార పరస్త్రీదోషనిరూపణ ఆత్మపిత్రయ
గోవింద్రియరసద్రవ్యాదిపిత్రయ శిశువానన గోహననపరద్రవ్యాసహ
రణముత్రదోహ భోజనసమయే పింక్తిభేదన ఖట్వాదిశయన మంగళ
సూత్రధారణ చిత్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్మరణరాహి
త్యఉచ్ఛిష్ఠభక్షణ అభ్యుద్యోభక్షణాది నానావిధ దుష్కర్మయుక్తపా
పానాంబాల్య యావనకౌమార వార్ధకేః సుజాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్య
వస్థాసు మనోవాక్కాయేంద్రియవ్యాపారైః రహసిప్రకాశేచ జ్ఞాన
తోఽజ్ఞానతశ్చ త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్ట
యవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూప మహా
పాతక ప్రతాపతి దేశికరూపాతి పాతకానాం ప్రకాశకృత మహా
పాతక సమరూపానుపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం
మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభింశకరాణాం అవకీర్ణ
కానాం ప్రకీర్ణ కానాం రహస్యకృతానాం మహాపాతకానాం రహస్య
కృతమహాపాతకాతి దిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశిక రూపాతిపా
తకానాం రహస్యకృతమహాపాతక సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపా

తకానాంసంకలీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతి
భృంశకరాణాం అవకీర్ణకానాం పక్వీర్ణకానాం ఏవం బహునాంబ
హువిధానాం సర్వేషాంపాపానాం అజ్ఞానస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞాన
తోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞా
నతో జ్ఞానతశ్చాత్యంతాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ నిరతరాభ్య
స్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ చిరకాలాభ్యస్తానాంబహునాం బహువిధా
నాంసర్వేషాంపాపానాం సమస్తదోషనిర్హారణార్థం సర్వప్రాయశ్చి
త్తనిశ్చిత్త్య (ఉపదిశేత్) మామనుగృహ్లా తు భవంతః॥ ఇతి॥ పరిష
దుపస్థాన పూర్వకం తక్యప్రత్యామ్నాయ రూపేణ చరిష్యే ॥
పరిద్దక్షిణాంగృహీత్వా॥ త్రిపదక్షిణీకృత్య॥ సమస్త - పదం॥ ఇతి

పరిత్వా॥ పరిషద్దక్షిణాన్నిధాయ॥ విజ్ఞాపయేత్॥ అశేషేహ పరిష
న్నదీయాం విజ్ఞాపనామాకర్ణ్యమయాసమర్పితాం ఇమాంపరిషద్దక్షి
ణాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యమాముద్ధగ, హేగోత్రాయాఃనామ
ధేయాయాః॥ జన్మాభ్యాసాదిజన్మపథ్యత్యేతత్తణపర్యంతం సంభావి
తానాంపాపానాం అన్నానభోజన రాశిభోజన తాబూలచర్వణ
పర్యుషితాన్నభోజనప్రాజలపానదేహరక్షణ మలినవస్త్రధారణకేశ
ధారణదేహలంకరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్పపరిమళాదిద్రవ్య
భారణ కాంస్యపాత్రభోజన ఏకాదశ్యుపవాస రాహిత్య బృంచావనే
తులసీతీర్థరాహిత్య తిష్ఠన్నూతవిసర్జనపాకకర్మనిరీక్షణ రహసివరపు
రుషభాషణనానావిధదుష్కర్మయుక్తమాతాపిత్రాదిదూషణ శ్వశు
రాదీనాం శిశూవ రాహిత్యసదాపరదూషణ దేవబ్రాహ్మణగు
రుతిరస్కార పరశ్రీదోషనిరూపణ ఆత్మవిక్రియ గోవిక్రయ రస
ద్రవ్యాదివిక్రియ శిశుహాననగోహానన పరద్రవ్యాపహరణ మిత్రదో
షాభోజనసమయే పక్షిభేదనఖట్వాదిశయన మగళసూత్రధారణది
త్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్మరణ రాహిత్యఉచ్ఛిష్టభక్షణ
అభ్యుద్యోభక్షణాది నానావిధదుష్కర్మయుక్తపాపానాంబాల్యయా

స్త్రీ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

పనకౌమారవాగ్ధకేసు జగత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాను మనోక్మా
యేదియన్యపారైః సంహసిప్రకాశేచ జ్ఞానోఽజ్ఞాన తత్త్వత్యయా
కృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశ
కృతానాం మహాపాతకాది దిష్టరూపమహాపాతక ప్రతాపతిదేశికరూ
పాతిపాతకానాం ప్రకాశకృత మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాం
ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం
జాతిభ్రంశ కరాణాం అవక్లిష్ట కానాం క్షక్లిష్ట కానాం రహస్య కృతా
నాం మహాపాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతకాదిద్విరూప మహా
పాతక ప్రతాదిదేశిక రూపాతి పాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతక
సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీ

కరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణాం అవక్లిష్ట కానాం ప్ర
క్లిష్ట కానాం ఏవం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం
అజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా
నాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చాత్యంతాభ్యస్తానాం అ
జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిరకా
లాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం ప
శ్యేకంప్రతినిమిత్తం ప్రతిపదోక్తం ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం అశక్తత్వాదే
తేషాం పాపానాం మపనోదకం ఏవమఖండం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం ని
రణీయ్య అథ సర్వ ప్రాయశ్చిత్తే సప్తపంచత్రయోవాసీతి న్యాయేన
యథాశక్తి విధాయకా యోజ్యః॥

(సర్వ ప్రాయశ్చిత్తమందు సభవారితో విశదముగాఁ దెలియ
పర్చుటకొరకు ౭-౧-౩ శక్తికొలదివిధాయకులను వరింపవలయును.
అథవిధాయక వరణాకరిష్యే॥ అస్మిన్ చిక్కితే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను
ష్ఠానేభవద్భిర్విధానైశ్చ వితవ్యం॥ ఇతి అశేష సభ్యాభవంతో పిత
తైవాంగీకృత్యమా రక్షంతు॥ విధాయకులకు దర్శనీయమలయును)
అథ అనువాదకవరణం కరిష్యే॥ అస్మిన్ చిక్కితే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను

షానేన నాదక త్వే భవతాభవితవ్యం ఇత్య శేష సభ్యానుజ్ఞయా భ
వానపితధైవాంగీకృత్యమాంరక్ష॥ (అనునాదకుఁకి దర్భ
ను) (అథపరిషద్వాక్యం) సభ నారు యజమానురాలి సమిత్తమైనిర్ణ
యించినప్రాయశ్చిత్తమును యజమానురాలికిఁజెప్పుడనిసభ వారువి
ధాయకులతోఁ జెప్పవలయును.

అథవిధాయకాః ప్రాజ్ఞుఖాస్సృతః॥ (విధాయకులు తూర్పు
ముఖముగా ను డవలయును) సముత్థాయానునాదక మిదంవదేయుః॥
(విధాయకులు నిలవఁబడి యనునాదకునితో నీక్రి దఁజెప్పుఁబోవుప్ర
కారముఁ జెప్పవలయును. త్వయావిజ్ఞాపితానాం పాపానాం అపనోద
కప్రాయశ్చిత్తం నిణేయ్యం॥ ప్రాయశ్చిత్తమును వినుఁడు. ఏతత్ప్రాయ
శ్చిత్తమునకు మరణాంతప్రాయశ్చిత్తము, ద్వాదశాబ్ద వతాదిప్రాయ
శ్చిత్తము, కృచ్ఛాచాంద్రాయణో పవాసాదిప్రాయశ్చిత్తము, దేవ
బ్రాహ్మణపూజాది ప్రాయశ్చిత్తము, ధర్మకార్యకరణ ప్రాయశ్చిత్త
ముఁగోమూత్రయావకాహారప్రాయశ్చిత్తము కృష్ణాన్నాది పుణ్య
క్షేత్రస్నానము, రుద్రాభిషేకము, వేదపారాయణము, తురకర్మము
బ్రాహ్మణ సమారాధనము దేవతాప్రీతి దేవతాప్రదక్షిణముషోడశ
మహాదానములు దశదానములు, మొదలగునవి

ఇవన్నియు నాచరింపవలయును. తద్దోషములు పరిహారమగు
ను. పిన్ముట అనునాదకుఁడుయజమానురాలి గో చెప్పవలయును.

తతః అసమర్థోహ మితిభూయాత్ ఇతికర్తా॥

పిన్ముట (కర్త) అనునాదకునితో ఇట్లుగాఁజెప్పవలయును.

అర్యా సన్న రక్షింశవలయును. తాము సెలవిచ్చిన ఆప్రాయ
శ్చిత్తములన్నియును వి టిని నేను అసమర్థురాలను బీదరాలునుఆ
ప్రాయశ్చిత్తములను నూలు స॥ నేనుజీవింపియుండినను జరుపలేను.
నాకు జీవితము సరిపోవుచు డెను. గనుక నన్ను రక్షించినాకుకృతా
ర్థత కలుగునట్లు తాము నాకుఁదగినప్రాయశ్చిత్తమును అనుగ్రహిం

పుండరి తామువిధాయకులతోఁ జెప్పకోరినాను అని కర్తృత్వమునాదకునితోఁజెప్పవలయును. అనంతరమందు విధాయకులతో అ

నువాదకుఁడ ఆచిన్నది అసమర్థురాలని విజ్ఞాపనంబుచేయవలయును.

అథ విధాయకానుజ్ఞా అసమర్థశ్చేత్ తత్ప్రత్యామ్నాయం సంపూర్ణంకురు॥ తద్యథా॥ తురకర్మ పంచగవ్యప్రాసన వేదపారాయణ సింధున్నాన ప్రాజాపత్యోపవాస అష్టోత్తరశతబ్రాహ్మణభోజన ప్రాచ్యోదీచ్యాంగగోదాన షోడశమహాదాన దశదానవిశేషదానసహితం సంపూర్ణంకురు॥ పూతాభవ! గోత్రాయాః నామధేయాయాః తవజన్మాభ్యాసజన్మప్రభృత్యేత త్తణపర్యంతం త్వయాకృతేభ్యఃప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకేభ్యః మహాపాతకవ్యతిరిక్తేభ్యఃమ

పాతకాది ఉష్టరూపాతి పాతకేభ్యః మహాపాతకప్రతాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్యః. ఉపపాతకేభ్యః సంకలీకరణేభ్యః మలిసికరణేభ్యః అపాతీకరణేభ్యః జాతిభంశకరేభ్యః క్షత్రికేభ్యః రహస్యకృతేభ్యః అజ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః అజ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః జ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానశ్చలత్యంతాభ్యస్తేభ్యః నిరయరాభ్యస్తేభ్యః చిరకాలాభ్యస్తేభ్యః బహుభ్యో బహువిధేభ్యః స్పర్శేభ్యః పాపేభ్యోముక్తో భూయా విముక్తోభూయా॥ ఇతివదేత్ । ఇత్యను గృహ్యంతుభవంతః॥ సాశుద్ధాభవతి॥ పునఃవదేత్ । అనువాదకుండు ఆచిన్నదానితో సభనారు ఆ జ్ఞయిచ్చిప్రకారము పాయశ్చిత్తమును నీవు ఆచరింపవలసినది నీవు అట్లుజేసెదవేని జన్మప్రభృతి ఏతావత్పర్యంతంజ్ఞానకృత అజ్ఞానకృత సమస్త పాపములనుండియు విముక్తురాలవగుదువు, అనిఆచిన్నదానితోఅనువాదకుడు చెప్పవలయును.

(పిమ్మట) పరిషదంగంధాక్షి తైరలంకృత్య! తాంబూలదక్షిణాది కందద్యూత్ ॥ (అథవపనం) సునాసిసీలకువపనముకూడదు, విధవలకు ముఖముగా ఆచరింపవలయును.

ఏతత్ప్రాసాదశిల్పప్రాసాదాంగ వచనంకరిష్యే శ్లో॥ యానికాని
 చపాపానిబ్రహ్మహత్యాసమానిచ । కేశానాశిత్యతిష్ఠంతి తస్మాక్కేశా
 శావపామ్యహ్యం॥ స్నాత్వా॥ మయాఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాసా
 దశిల్పాంగ త్వేన దంతధావనంకరిష్యే॥ ఆయుర్బలమితి దంతశుద్ధిం కృ
 త్వా॥ పుణ్యోద కేనస్నానంకృత్వా॥ రుద్రాయనమః ఇతిభస్మధారణం
 కృత్వా॥ (అథదశవిధస్నానాని) శ్లో॥ భస్మగోమయ మృద్వారిపంచగ
 వ్యానులేపనైః । మలాపకర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచాపనుత్తయే ।
 భస్మగోమయ మృద్వారి పంచగవైర్య సతఃపరం । గోమూత్రంగోమ
 యంక్షీరందధిసర్పిఃకుశోదక ॥ మమసమస్త పాపక్షయార్థందశవిధస్నా
 నమహం కరిష్యే శ్లో॥ మృన్నేహరకృతంపాపం । మృన్నేభవశుభప్ర
 దా । మూర్ధ్నిత్వలేపనాద్దేవి । పరమాస్తుగతిర్మమ॥ ఆదామృత్తికా
 స్నానంకృత్వా॥ భస్మస్నానం ॥ మత్తికే బ్రహ్మగూపేత్వం । మత్తి
 కేవిష్ణుగూపిణి । సుకృతందుష్కృతంచైవ । మాంప్రాపయపరాం
 గతిం । అథ గోమయస్నానం । గంధద్వారాం దురా ...
 యం॥ మృత్తికాస్నానం॥ స్యోవా పృథివి...నాప్రథాః॥ షారిస్నానం॥ అ
 పోహిస్తామయో — యథాచనః॥ గోమూత్రస్నానం॥ ఓంభూర్భువ
 స్సుః...యాత్ ॥ గోమయస్నానం॥ గంధర్వారాం - శ్రియం॥క్షీరస్నా
 నం॥ ఆప్యాయస్వ...నంగధే॥ దధిస్నానం॥ దధికావణ్ణో...తారిషత్ ॥
 ఆజ్యస్నానం॥ శుక్రమసి ... సారశ్శిభిః॥ కుశోదక స్నానం॥ దేవస్వ
 త్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూజ్ఞోహస్తాభ్యాం సరస్వ
 త్యైవాచోయంతుర్యం । తేజాగ్నేస్తా సామ్రాజ్యే నాభిషించామి॥
 తతఃఅఘమర్షణ స్నానం కరిష్యే॥ ఋతంచసత్యంచా భీద్ధాతపసోధ్య
 జాయత । తతోరాత్రిరజాయతతతసముద్రోఅర్ణవః — ద్యావాపృథి
 వ్యోర్నిరణ్మయగ్ం స్సగ్ంశిశాధి॥ ఇత్యఘమర్షణస్నా
 నంకుర్యాత్ ॥ పూర్వోక్త-శుభతిథౌమయాఆచరిష్యమాణప్రాసాదశిల్ప
 తస్యప్రాసాదాంగ త్వేన నాందీశాద్ధం సర్వధర్మసహితం యథాశ కి

హిరణ్యేనకరిష్యే సర్వప్రాయశ్చిత్త కాలమందు కొన్ని వేళములయందు నాందీశ్రాద్ధము స్త్రీలచేత జరిపించుటయేలేదు. ఆశ్రాద్ధముచేయకపోయినను శక్తి లది శ్రీవిష్ణుప్రీతిగా హిరణ్యదానము మాత్రముతప్పక జరింపవలయును. ఏవంగుణ + శ్రీమహావిష్ణుముద్దిశ్య + ప్రీత్యర్థం యథాశక్తి హిరణ్యదానంకరిష్యే॥ అథహిరణ్యదానం కుర్యాత్॥

ప్రాచ్యాంగ గోదానమ్.

ఏవంగుణ + ప్రీత్యర్థం మయా ఆచర్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్త సాధున్యార్థం ప్రాచ్యాంగగోదానంకరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారంబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహా విష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఉభాభ్యామిదంపాద్యం॥ సమోస్వ సంతాయసహస్ర మూర్తయ సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే । సహస్రనామ్న పురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణే నమః॥ అయ వోగంధః అలంకారార్థాత్.. మను॥శ్లో॥ యజ సావనమానాయా ..

విధరోదేవః

స్వాత్మస్సచ్చివం మేస్వాదతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ అన్యై బ్రాహ్మణాయశ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజశ్శాఖీధ్యాయినే - గోత్రాయ + బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహీతే + గోత్రవత్సాః + నామధేయవత్సాఃఅహం॥ స్వస్త్వంశృంగాం రాశ్యఖురాం । తామ్రపృష్ఠాం కాంశ్యహాశాం । వస్త్రాలంకార సయతాం । పయస్వినీమిమాంగాం సవశ్నాంసదక్షిణాకాంసతా బూలాం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకామయమానః తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఇత్కుదకపూర్వందద్యాత్॥ దేవత్వానవితుః + పృథిగృహ్ణామి॥ రాజత్వావరుణో నయతు దేవిదక్షిణద్రావ్యగాం । తేనామృతత్వగుప్త్యాం + పృథిగృహ్ణాతు॥ గోదానసాధున్యార్థందక్షిణాం + నమమ॥ తదంగదశదానాని కరిష్యే॥శ్లో॥ గోత్రహిరణ్యదానానాధాన్య గుదానిచరాప్యం లవణమిత్యాహుర్దశనాఃప్రకీర్తితాః॥ ఇతిదశదానానికృత్వాతతః ప్రాచ్యాంగశాలాగ్ని

హరిమః శ్రీ గాం నక ర్తవ్యం॥ అథ పంచగవ్య ప్రాశనమ్॥ ఆచమ్య...
...ఏవంగుణ... పీత్యర్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనాఖ్యం
కర్మకరిష్యమాణః + పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదాగణాధిపతి
పూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతీపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా॥

ద్రాభిషేకార్థం ఋత్విగ్వరణం దద్యాత్॥ శరీరశుద్ధ్యర్థం కృచ్రత
యాణి దద్యాత్॥ అథ పంచగవ్యవిధిః॥ శ్లో॥ గోమూత్రం స్థాపయే
త్సూర్యే॥ గోమయందక్షిణేన్యసేత్॥ క్షీరంతుపశ్చిమేస్థాప్యం॥ దధి
చైవోత్తరేణతు॥ మృతపాత్రం తథాగ్నేయ్యా మైశాన్యాంతుకుశో
దకమ్॥ స్థాప్య పశ్చాదేకపాత్రే తతస్సూత్రే సానియోజయేత్॥ బ్ర
హ్మకూర్చోద హేత్సర్వం ప్రదీప్తాగ్ని రివేదోమ్॥ పవిత్రంత్రిలోకే
షు దేవతాభిరధిష్ఠితమ్॥ ఓంభూర్భువస్సువః + ప్రచోదయూత్॥

గోమూత్రం॥ గంధ ద్వారాంశ్రియం॥ ఇతి గో మయః,
ఆప్యాయస్వ.....నంగధే॥ ఇతిక్షీరం॥ దధి కాన్ద్యో అ.....త
రిషత్॥ ఇతిదధి॥ శుక్ర మసి.....రశ్మిభిః॥ ఇతిఆజ్యం॥ దేవస్వత్వా
.....సింహామి॥ ఇతికుశోదకమ్॥ నిధాయ॥ ఓమ్ఇతిబ్రహ్మకూర్చం
త్రిరాలోడ్య॥ నారాయణనారాయణ॥ ఏవంగుణ...ర్థం మమసమస్త
పాపక్షయార్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనం కరిష్యే॥ శ్లో॥ య

త్వగస్థిగతం పాపం దేహేతిష్ఠతి మామకే॥ ప్రాశనం పంచగవ్యస్వ
దనాత్యగ్నిరివేం ధనమ్॥ గోమూత్రం గోమయం క్షీరందధిసర్పిఃకుశో
దకఽనిష్పిబే త్పంచగవ్య తు పవిత్రం కాయశోధనమ్॥ ఇత్యుక్త్వా॥
నారాయణ ఇతి మంత్రేణ పంచగవ్యం సర్వం పిబేత్॥ ఆచమ్యసూ
ర్యావలోకనం కుర్యాత్॥ పంచగవ్యప్రాశనంవిప్రద్వారా కార్యం॥
పునః కృచ్రత్రయాత్మక ప్రాయశ్చిత్తం కుర్యాత్॥ కృచ్రత్రయాణి
బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్॥ ఆచమ్య.....ర్థంప్రాయశ్చిత్తోదీచ్యాంగ
గోదానం కరిష్యే॥ విధిపకారేణ గోభానంకృత్వా తతఃయథాశక్తి

మహానానిబ్రహ్మణాయ దధ్యాత్ || ఇతి ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ
స్సమాప్తః || అథ సునుంగలీప్రాయశ్చిత్తమ్.

స్నాత్వాఽచమ్య...ఏవం ... ధ్ధం మమజన్మాభ్యాసాజ్జన్మ
పృథ్వీ త్యేతత్త గ పర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం సమస్త
పాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తాభ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదం గ క్షే
న తదాదా తుద్ధర్ధం ... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే || ఆదాగణపతి
మధ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచయిత్వాఽచమ్య...ర్ధం మమజన్మాభ్యా
సాజ్జన్మపృథ్వీ త్యేతత్త గ పర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం
సమస్తపాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || పరివద్దక్షిణాం
గృహీత్వా సమస్త సంపత్స ... వదం || మమజన్మాభ్యాసాజ్జన్మ
పృథ్వీ త్యేతత్త గ పర్యంతం మధ్యవర్తనికాలే సంభావితానాం పాపా
నాం స్వార్థక్రియాపరత్వ హీనజాతి పరపురుష సహవాస, వేషభా
హ్మణదూషణ, గురుతిరస్కార, ఆత్మవిక్రియ, రసద్రవ్యాదీవిక్రయ,
పతిపంచన నిరాకరణ, పరదూషణ, పరస్త్రీదోషనిరూపణ, సదాదు
ర్భాషణ, అన్యగృహవాస, సదాకోపస్వభావ, శిశువాసన, గోవాసన,
పరద్రవ్యాపహరణ, మిత్రదోహ, భర్తృశ్వశురశిశూమహాహిత్య
భర్తరిదేశాంతరగతే దేహాలంకరణ, కన్యావిక్రయ, విశ్వాసఘాతుక,
విషదాయకత్వ, పక్షిభేదన శిశువధ, దేశత్యాగ, అజ్ఞానకృతసమస్త
పాపానాం మహాపాతకానాం, ఉపపాతకానాం, సంకలీకరణానాం,
మలినీకరణానాం, అపాత్రీకరణానాం, జాతిభింశకరాణాం, అవకీర
ణానాం, ప్రకీర్ణకానాం, రహస్యకృతానాం, మహాపాతకానాం, రహ
స్యకృత మహాపాతక సమూహాఽతిపాతకానాం, ఉపపాతకానాం,
ఏవం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామకనోదకం
యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చ్యేడిపదిశింతు, మామమగృహ్లాంతు
భవంతః | అనుగృహాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం ... బ్రువంతు ||
అధికారసంపదస్తు తక్కినప్రయోగ మంతయు విధివాప్రాయశ్చిత్త

ములో నున్న ప్రకారమే జరుపుకొన వలయును. గ్రంథవిస్తరభీతిచే
ప్రాయఃబడదు॥ పంచగవ్యహారమును స్త్రీలకు వైకల్పికము.

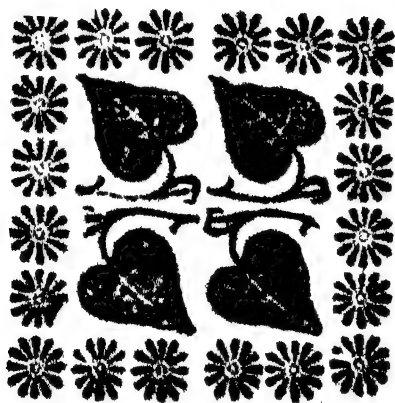
ఇతి సువాసిని ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ స్సమాప్తః॥

—న ప న వి ధి.—

శ్లో॥ సర్వాన్కేశాంత్యముద్భృత్య ఛేదయేద గుళద్వయం॥ ఏవం నారీ
కుమారీణాం శిరసో ముండనం స్మృతమ్॥ తా॥ సువాసినిస్త్రీలకును
కన్యలకును ప్రాయశ్చిత్తమందు పపనము చేయింపవలసి వచ్చినపుడు
పెండుకల నన్నిటి నెత్తికట్టిరెడ గుళములు మారమి కత్తిరించవలె,

యాజుషశ్చౌతస్సార్థానుక్రమణికాయాం

ద్వితీయభాగ స్సమాప్తః.

అథ తృతీయభాగ ప్రారంభః.

ఉ ప న ప్ర యో గ ః.

అతాదా అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తమ్.

శ్లో! యశ్చిన్ నామరూపభ్యాం + సర్వేభ్యో మహాజనే
భ్యోనమః! ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌశ్రీమాన్గోత్రః + నామ
ధేయశ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్యధర్మపత్ని సమేతస్యమను
కుమారస్య యష్మాభివృద్ధ్యర్థం (శ్వః) చౌలోపనయనాభ్యాంకర్మ
భ్యాగ్ంనగ్గ్ స్కరిష్యమాణః పూర్వేద్యుః శ్రీమం కుమారంజాలకర్మనా
మకరణాన్నప్రాశ నాంకురారోపణచౌలోపనయనాభ్యైః కర్మభిస్స
గ్ స్కరిష్యమాణస్తదగ్ త్వేనరిదాదౌశుద్యర్థంవృద్ధ్యర్థం + వ్యస్తి
పుణ్యాహాచనం కర్తిష్యే! ...ఆనాన్ద్యిష్మేన పరిసమాప్త్యర్థశ్రీ
మహాగణాధిపతిపూజాం కర్తిష్యే! గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహా
చనంచసమాపయేత్! ...జాతాదికర్మణాముక్తకాలానుష్ఠానాభివా
త్ప్రాయశ్చిత్తముచ్యతే! ఆచమ్య + ఏవంగుణ + మమకుమారస్య
యష్మాభివృద్ధ్యర్థం అనుపనీత ప్రాయశ్చిత్తంకర్తిష్యే! యథాశక్తిపరి
షద్దక్షిణాగృహీత్వా! ఆత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా! శ్లో! సమస్తసంప
త్సమవాప్తిహేతవస్సముత్థితాపత్కులధూమకేతవః! అపారసంసర
సముద్రసేతవఃపునంతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః! ఆపద్ధనధ్వాం
తవనాప్రభానవస్సమీహితార్థార్పణకామధేవః సమస్తతీర్థాబుప
విత్రిమూర్తయోరక్షుతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః! ఆధివ్యాధి
వారంన్యాణాం మృత్యుదారిద్యనాశనం! శ్రీపుష్పికోద్దిదంష్టదేవశ్రీ
పాదపంకిజమ్! అశేషేనాకరిషన్మదీమాం పిష్టాప నామనదార్యమ
యాసమర్పితం! ఇమాంపరిషద్దక్షిణాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్వా!
మమ కుమారస్యజన్మాభ్యానాద (జన్మకథృతి) చౌలోపనయన ప

ర్యః శః శః ధ్యే న భావితానాః పాపానాం సకళాకాశవర్ణ భాషీజన
యిత్ర పృథ్వీత్యనేక స్తన్యపాననిజ స్తన్యపాన సమాభోజనో
చ్ఛిష్టభోజన పక్వషితాన్నభోజన-వివసనాన్నపాన- సహితీయ విజా
తీయసహచర క్రీడాసల్లాప సంస్పర్శన తిష్ఠన్ముత పురీహోత్సజ్జానా
దీనాంతత్తత్కాలేశాచాభావప్రభృతీనాం సర్వేషాం దోషాణామప
నోదనార్థంపూర్వపూర్వకర్మాతి క్రమణదోషనిర్హారార్థం ఉత్తరోత్త
రకర్మద్విబాధికార యోగ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థం చతుర్విధం శత్యక్షరమం
త్రోచ్చారణద్విబాధికార యోగ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థం శ్రీలక్ష్మీనా
రాయముదిత్య + పీత్యర్థం ఇమాంశావర్ణం శాస్త్రీయాం పరిషద్దక్షి
ణాయథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య- మామనుగృహ్లాంతు భవంతః॥
అన్యకుమారస్య x కౌండిన్యస గోత్రోద్భవస్య x నామధేయస్య
దంతిజననప్రభృత్యుపనయన శుభలగ్న పర్వంతం స భావితేభ్యః పా
పేభ్యోఽయంకుమారోముక్తోభూయాత్ విముక్తోభూయాత్ ॥ ఉప
నయనాధికార సిద్ధిరస్త్వితిభవంతో బ్రువంతు ॥ ఉపనయనా...స్తు॥

అచన్య x ఏవంగుణ x శుభతిథౌమమకుమారస్యాయుష్యా
భివృద్ధ్యర్థంశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యాజ్యకృచ్చాగ్నిత్యాచరిష్యే॥శ్లో॥
స్వర్ణంపవిత్రమమల స్వర్ణంపాపప్రణాశనం॥స్వర్ణంహింశంకరంయస్మా
దతశ్చాతిప్రయచ్ఛమే॥అస్మైబ్రాహ్మణాయ- శ్రీమహావిష్ణుస్వరూ
పాయ- శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థంస్వర్ణకృచ్చప్రత్యామ్నాయంయథాశ
క్తిహిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥శ్లో॥ధన్యంకరోషిదాతార
మినాలోకే పరత్రచ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛినంమేస్యాదత శ్చాతిప్ర
యచ్ఛమే॥శ్రీవిష్ణుప్రీత్యర్థంధాన్యకృచ్చప్రత్యామ్నాయం- నమమ॥
శ్లో॥ కామధేనోఽప్సముద్భూతం సర్వకతుషు సస్థితం దేనానామాజ్య
మాహారమతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థం అజ్యకృ
చ్చప్రత్యామ్నాయం + నమమ॥శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమ
బీజవిభావసాః । అనంతపుణ్యఫలద మతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ఇదం

కృచ్ఛ్రితయప్రత్యామ్నాయం యథాశక్తిహిరణ్యం తనమను! ఏభి
స్స్వస్థాధాన్యాజ్ఞ కృచ్ఛ్రైర్భగవాన్ తస్మాత్కృత్తీమహావిష్ణుస్సుప్తి
తోవరదో భూత్యామమకుమారస్య శరీరశుద్ధిం కుర్యా దితిభవంతో
బ్రువంతు! శరీరశుద్ధిరస్తు || అనుపనిగ్రహయశ్చిత్తం సమాప్తమ్.

అథ పాహిత్రయోదశ హోమాః.

అచమ్య x శుభతిథౌమను కుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
జాతకర్మాదీనాంత త్తత్కాలేషుత తత్కర్మాకరణ త్రయశ్చిత్తార్థం పా
హిత్రయోదశ హోమాః కరిష్యే || తదంగమగ్ని పతిష్ఠాపనంకరిష్యే ||
స్థండినోల్లేఖనాది చతుష్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ || పూర్వపరిషేచ
నంకృత్వా! సువేణచతుర్గ్రహీతమాజ్యంగృహీత్వా! ఓంపునర్హాజా
నివర్తస్వ పునరగ్న ఇమాయుషా | పునర్నః పాహివిశ్వత స్స్వాహా ||
అగ్నయఇదం! సహరయ్యానివర్తస్వాన్నేపిన్వస్వధారయా | విశ్వస్మి
యావిశ్వతస్పరిస్వాహా || అగ్నయఇదం! భూగ్నయేచపృథివ్యైచమ
హాతేచ స్వాహా || అగ్నయేచపృథివ్యైచ మహాతఇదం || భువోవా
య వేచూతరితూయ చ మహాతేచస్వాహా || వాయవే చాంతరి
తూయ చ మహాత ఇదం | సువ రాదిత్యాయ చదివే చమహాతే చ
స్వాహా || ఆదిత్యాయ చదివేచ మహాత ఇదం || భూర్భువస్సువత్స్త్రిద్ర
మసే చనక్షత్రేభ్యో శ్చదిగభ్యోశ్చ మహాతే చ స్వాహా | చంద్రమసే
చ నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యోమహాత ఇదం || పాహి నో అగ్న ఏనసేస్వా
హా || పాహి నో అగ్న ఏనస ఇదం | పాహి నో విశ్వ వేదసే స్వాహా ||

పాహిబభావనవఇదం॥ సర్వం పాహి శతక్రతోస్తాహ॥ సర్వంపాహి
 శతక్రతవఇదం॥ పాహినో అగ్న వీరయా-పాహ్యుతద్విరీయయా॥ పా
 హ్యుర్జ త్తరీయయా॥ పాహిగీర్భి శ్చతస్సభిర్వస్తా స్వాహా॥ వసవ
 ఇదం॥ పునర్హూర్జానివ ర్తస్వ పునరగ్న ఇమాయమా॥ పునర్నఃపాహి
 విశ్వతస్సాహా॥ అగ్నయఇదం॥ సహరయ్యానివ ర్తస్వాగ్నే పిస్వస్వ
 భారయా॥ విశ్వస్నియా విశ్వతస్పరిస్వాహా॥ అగ్నయఇదం(నమమ)॥
 సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సువస్వాహా॥ ప్రజాపతయ
 ఇదం(నమమ) అదితేఽస్వమగ్న్యః + ప్రాసావీ॥ ఇత్యుత్తరపరిషే
 చనంకుర్యాత్॥ అనేన పాహిత్రయోదశహోమేన భగవాత్సర్వా
 త్మకఃశ్రీయజ్ఞేశ్వరః సుప్రీణాతు॥ మమకుమార స్యాయుష్యాభి వృద్ధిర
 స్త్వితిభవంతి బ్రువంతు॥ అస్యకుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥
 పాహిత్రయోదశ హోమప్రయోగ స్సమాప్తః॥

సూత్రం. ౧॥ జాతం వాత్సప్రేణాభిమృశ్య॥

౨॥ ఉత్తరేణ యజుషోపస్థాధాయ॥

అథ జాతకర్మప్రయోగః.

ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ-మమకుమార స్యాయుష్యా
 భివృద్ధ్యర్థం జాతేన కర్మణా సగ్గ్ సకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య దివస్పరీత్య
 మనాకేన కుమార మభిమృశ్య॥ (జాతం వాత్సప్రేణాభిమృశ్య దివస్పరీ
 త్యాదిభిః) (దివస్పరి-కరిశబ్ద-ప చవ్యథాకనువాదీఅయంజాతవేదాః

దివస్పరి ప్రథమం జన్మేతగ్ని రన్మద్విరీయం పరిజాతవేదాః॥

త్తరీయమపున్తమణా అజస్రమింధాన వినం జరతేస్తాధీ॥ విద్యా
 తే అశే తేదా త్రయా విదా తేనర్జునిభృతం పురుతావిద్యౌ

గుహాయద్విద్యాతముత్సం యత ఆదగంధః । సముద్రే
 త్యాన్తమగాతప్సం తర్షచక్షాకుధేదివాగ్నృణాధకః । తృతీయే
 త్వారజసిత్థివాగ్ంస మృతస్య యోనా మహిషా అహిన్యకా । అక్రంద
 తస్మిన్తనయన్నినద్యాః త్వామాకేరిహద్వీరుధన్సమం జకః । సద్యో
 జ్జ్ఞానో విహీ మిద్ధో అఖ్య దారోదసీ భా నునా భాత్యంతః । ఉశి
 శ్వావకో అరకస్సుమేథా మర్త్యేష్వగ్ని రమృతోనిధాన్యః । ఇయర్తి
 ధూమమరువం భరిభ్రదుచ్చ కేణశోచిషాద్యామినతుత్ । విశ్వస్య
 కేతు ర్భవనస్య గర్భారోదసీ అపృణాజ్ఞాయమానః । నీడుంచద్రది
 మభినత్పరాయం జనా యదగ్ని మయజంతపంచ । శ్రీగా ముద్రారో
 ధరుణోరయీగాం మనీషాణాం ప్రార్పణస్సమగోపాః । వసోస్సూను
 స్సహసాలపురాజా విభాత్యగ్గడవసామిధానః । యస్తేలద్యక్తృణవ
 ద్భద్రశోచేఽపూపం దేవఘృతవంతమగ్నే । ప్రతం నయ ప్రతరాం
 వస్త్యాలచ్చాభిద్యుమ్నం దేవభక్తం యవిష్ఠ । ఆతం భజ సాశ్రవసే
 వ్యగ్న ఉక్తఉక్త ఆభజశస్యమానే । ప్రియస్సూర్యే ప్రియో అగ్ని
 భవాత్యుజ్జతేన భినద దుజ్జనిత్యైః । త్వమగ్నే యజమానా అను
 ఘ్నాకః । విత్వావసూని దధిరేవార్యాణి । త్వయా సహద్రవిణమిచ్ఛ
 ముశిజ్ఞో

వ్యద్యాదుర్మహా మాయశ్చియేరుచానః । అగ్నిరమృతో అభవ
 ద్వియోభిర్య దేవంద్యారజనయ త్సు రేతాః । అస్మిన్నహమితి(పిర్య)

యజమాంకడపవేళ్యః। అస్మిన్నహగంసహస్రం పుష్యామృథమానా
 స్వేవశే॥ అంగాదంగాదితిద్వాభ్యా మభిమంత్ర్యః। అంగాదంగాత్సంభ
 వసిహృదయాదభజాయసే। ఆత్మావైపుత్త్రినామాసినజేవశరదశ్శతం
 అశ్మాభవపశుర్భవహిరణ్యశస్త్రతంభవ। ప్రశూనాంత్యాహింక్రాం
 శేణాభిజిహ్వామి (రాహిణ) (శ్రీసుబ్బయ్యశర్మ) తాభ్యామేవ మూర్ధ
 న్యవహూణం। అంగాదంగాత్సంభవసి + జిహ్వామి॥ (రాహిణ) తాభ్యా
 మేవదక్షిణేకశ్లేజపంచకృత్వా॥ అంగాదంగాత్సంభవసి + (రాహిణ)
 నక్షత్రనామచ నిదిశతి॥ తద్రహస్యం భవతి॥ ...దశ్శేణ సావర్ణం
 నిష్టర్క్యం గ్రంథి బధ్నాతి॥ తేనఘృతయుక్తం మధుమేధాంత ఇతి
 భ్రాజో దధాత్విత్యం తేనకుమారం ప్రాశయేత్ । మేధాం తేదేవ
 స్సవితామేధాం దేవీసరస్వతీ । మేధాం తేఅశ్వినాదేవావాధత్తాం
 పుష్కరస్రజా । త్వయిమేధాం త్వయిప్రజాంత్య య్యగ్ని స్తేజోద
 ధాతు । త్వయిమేధాం త్వయిప్రజాంత్య యాంధ్ర ఇంద్రియం
 తు । త్వయిమేధాంత్యయి ప్రజాం త్వయిచూర్మో భ్రాజోదధాతు॥
 (భ్రాజోదధాత్విత్యం తేనకుమారం ప్రాశయేత్) క్షేత్రియైశ్వేతిపం
 చభిస్సగ్గ్ న్నా పయిత్యా॥ క్షేత్రియైశ్వానిర్ఋత్యైత్వా ద్రుహోఽఋం
 చామివరుణస్య పాశాత్ । అనాగస్తా బ్రహ్మణేత్వాకరోమి శివేతే
 ద్యావా కృధిండభేదమే । శంతేఅగ్నిస్సహా ద్భిరస్తుశం ద్యావా కృ
 ద్భి సహవాషధీభిః । శమూతరిక్షగం సహవా తేన తేశంతే చత్రస్య॥

ప్రదిశోభవంతు । యాదైవిశ్చతప్రసప్తా దిశోవారపత్నిరభి సూర్యో
 విచక్షే । తాసాంత్యాజరస ఆదధామి ప్రయశ్చివతు నిర్ముతిం
 పరాచైః । అమోచియత్సద్గురితాదవత్యైదుహః పాశాన్నిర్ము
 త్యై చోద్ధమోచి । అహాఅవత్తిక మవిదధోస్యన మప్యభూ ద్భద్రే
 సుక్తతస్యలోకే । సూర్యమృతం తమస్త్రాగ్రాహ్యయదేవా అముంచ
 న్నుసృజన్యేనసః । ఏవమహమిమంక్షేత్రియాజ్ఞామిశ్రగ్ంసాద్భుతా

ముంచామి పరుణస్యపాశాత్ ॥ వ్యాహృతిభిగ్ంకారచతుర్థాభిఃపృష
 తాజ్యం కాగ్ంసేవ నకృత్కమారం ప్రాశయేత్ ॥ భూస్వాపేతి
 చతుర్భిర్నిధాయః । భూస్వాహా । భువస్వాహా । సువస్వాహా । ఓగ్ం
 స్వాహా । అద్భిశ్శేషగ్ంసగ్ం సృజ్యగ్ంప్తేననయేత్ । మాతేకుమార
 మితిమాతురంక ఆధాయ । మాతే కుమారగ్ం రక్షో వధీన్మాధేను
 రత్యాస్తాడిణీ । ప్రియాధనస్యభూయాఏధమానాస్వేగ్ంహే ॥ అయం
 కుమార ఇతిమాతుర్దక్షిణగ్ం సైనం ప్రతిధాప్య ॥ అయం కుమారో
 జరాం ధయతుద్భిర్ మాయుః । యస్మైత్వగ్ం సైన్వప్రప్త్యా యాయు
 ర్వర్చోయశోబలం ॥ యద్భూమేరితిద్వాభ్యాం పృథివీమభిమంత్ర్య ॥

భిమేర్హృదయందివిచంద్రమసిశ్రిగ్ం । తదుర్విపశ్యం మాహం
 పాత్ర మఘగ్ం రుదం । యత్తే సుసీమే హృదయం వేదాహం త
 త్ర్పజాపతే । వేదామతస్యతేవయంమాహం పాత్రమఘగ్ం రుదం ।
 నామయతీతి యజమాతత్ర సన్నివిష్టం కుమారముపస్మృత్య నామ

యతినరుదతి యత్రవయం వగామసియత్ర చాభిమృశామసి । ఆప
 స్సుప్తేష్విశికుమారస్య శిరస్సమీపేషదకుంభానిధాయ॥ ఆపస్సుప్తే
 షుజాగ్రతరతాగ్ంసి నిరితోనుదధ్వం॥తతాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యపరిస్తీర్య
 పరిషిచ్య-సషణ్పాన్ఫలీకరణమిశానం జలినాసకృదవదాయతూష్ణం
 జహుయా దయంకలిమితి స్వాహాం తేఽష్టై ప్రతిమంత్రం తిచ్ఛేచం
 పునస్స్వాహా కారపూర్వంద్విజ్ఞహుయాత్ ॥ ఏవంగుణ + శుభతిథౌ
 మమకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అనయోర్భూ సూతికయో
 శ్చండాలాదిపిశాచేభ్యోరక్షణార్థంఫలీకరణమూమంకరిష్యే॥అయం
 కలింపతయంతిగ్న్వానమివోద్వృద్ధం । అహంవాశితామివ మరుతఃప
 ర్యాద్ధ్వగ్న్స్వాహా॥ మరుద్భ్యుదయం॥ స్వాహా-మరుద్భ్యుదయం॥ స్వాహా
 మరుద్భ్యుదయం॥ (ఏవంసర్వత్ర)శండేరథశ్శండి కేరడలూఖిలః॥ చ్యవనో
 నశ్యతాదితస్స్వాహా॥ మరుద్భ్యుదయం । అయశ్శుక్లోమర్క ఉపవీర
 డలూఖిలః॥ చ్యవనోనశ్యతాదితస్స్వాహా॥ మరుద్భ్యుదయం ॥ కేశినీ
 శ్వల్లోమినీః ఖజాప్రోఽజోపకాశినీః॥అపేతనశ్యతాదితస్స్వాహా॥మరు
 ద్భ్యుదయం॥ మిశ్రవాససః క బేరకారక్షోరాజేనప్రేషితాః॥గ్రామగ్ం
 సహసయోగచ్ఛం తీచ్ఛంతోఽపరిదాక్షతాత్స్వాహా॥ మరుద్భ్య
 యదం । ఏతాఃఘృతైతాన్మౌక్తీ తేర్థ్యయం బ్రహ్మణస్సుత్రః । తా
 నగ్నిః పర్యసరతానింద్ర) స్తాన్మృహస్సతిః॥ తానహం వేద బ్రాహ్మణ
 ప్రమృశతః కూటదంతాన్వికేతాః లింబనస్తనాన్ధాన్స్వాహా॥ మరుద్భ్య
 యదం॥ సక్తరిచారిణ ఉరస్తేతాః చూలహస్తాన్కపాలపాక

సమాం పితే త్యుచైచ్చ శ్రావ్య కణాకః । మాతా జఘన్యా సర్పతి
గామే విధుర మిచ్చ తీ స్వాహా మరుద్భ్యుదం॥ నిశీధ చారిణీస్వసా
సంధివా ప్రేక్ష తేకులం॥ యాన్వపంతం బోధయతి యస్యై విజాతా
యామనః । తాస్తాం త్వం కృష్ణవర్మక నే క్లోమానగ్ం హృదయం
యక్ష్మత్ । అగ్నే అక్షిణినిదకహ స్వాహా మరుద్భ్యుదం ॥ స్వాహా
మరుద్భ్యుదం । స్వాహా మరుద్భ్యుదం॥ ప్రవిష్టేప్రవిష్ట ఏవంతూష్ణీ
మగ్నా వావప తేతి॥ అదితేఽన్వమగ్గ్స్థాః + ప్రానావీ॥ అనేసఫలీకర
ణ హూమేన భగవాత్ త్సర్వాత్మకః... అస్యకుమారస్యాయుష్యాభి
వృద్ధిర స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ అస్యకుమార + రస్తు॥

జాతకర్మప్రయోగస్సమాప్తః.

శ్లో॥ అయంకలింపతిశఃడ అయశండయిత్రకమః॥ కేశినీమిత్రవాసా
పి ఏతాన్లునతతఃపరం । నక్తంచారీనిశీధంచ ఫలీకరణవిధీయ్యతే॥

జాతకర్మవిధి.

జాతకర్మపకరణే॥ ధర్మశాస్త్రప్రమాణానివక్ష్యతే॥ శ్లో॥ జాతే
పుత్రేపితుస్సానం సచేలంతువిధీయతే॥ జాతకర్మతతఃకుర్యాచ్చార్చధ
మభ్యుదయంతతః॥ కాలవ్యతిక్రమేనైవ మేధాజనకమిష్యతి । వ్యతిక్ర
మేపిదాతవ్యం స్నానదానవిధిక్రియా । గర్భావానేవివాహేచసవనేచ
తకర్మణి॥ నామోపాకర్మస్నానేషు ప్రతేషుచసమాపనే॥ బ్రాహ్మణా
న్భోజయేదంతే వాచయేదాశిషస్తతః॥ సీమంతోన్నయనంచైవ అన్న
ప్రాశసచాలయో॥ ఉపనీశేచగోదాన త్యాదావేవవిశేషతః॥ సూత
కాశీతేవివాహంతే స్నాతాంతేప్రథమార్తవేపుసప్రతోపనిష్కాం
తేపుగ్ధ్యాహంతువిధీయతే॥ నామాదినాందీకరణం పుగ్ధ్యాహంద్విజభో
జనం । రత్నబంధనమన్నాది చాలాద్యంకురమేవచ॥ కార్యేషుక్రియ
మానేషు బహూనామథ వాద్యయో॥ రత్నంకురానకృన్నాందీకరణం॥

మఃచైవ పృథక్పృథక్ || జాతనామవ్రతస్నాన ప్రవేశేషునకాతుకం
వాఙ్మరంపుంసనాద్యానాం పుణ్యాహంసర్వకర్మసు || నామకర్మచ జా
తేష్టి యథాకాలసమాచరేత్ | అతిపాతేచకుర్వీత ప్రశస్తేమాసిపు
ణ్యాభేయస్యాక్రియాయాస్సంప్రోక్తః కాలోమాసైర్దివైరపి | తస్యాం
నమాసదోషోస్తిమూఢత్వంజీవశుక్రయోః | ఇతివచనంతత్కాలవిష
యంద్రవ్యాభావేద్విజాభావేప్రవాసే పుత్రజన్మనిఆమశ్రాద్ధంప్రకు
ర్వీతమాతాపిత్రోక్షయద్యతే | అతఃపశ్యాన్నశ్రాద్ధంజాతకర్మనిపిద్ధం |
జాతేకుమాతేతదహఃకామంకుర్యాత్ప్రతిగ్రహః | హిరణ్యధాన్యగోవా
సస్తిలాన్నగుడసర్పిషాం | తత్రసర్వంప్రతిగ్రహ్యాంకృతాన్నంతువిసర్జ
యేత్ | భక్షయిత్వాతుతన్మోహద్విజశ్చద్రదాయణంచరేత్ | ఆశౌ
చేతుసముత్పన్నే పుత్రజన్మయదాభవేత్ | కర్తుస్తాత్కాలికేశుద్ధిఃపూ
ర్వాశౌచేనశుద్ధ్యతి || పుత్రజన్మనియాత్రాయాం శర్వర్యాం దత్తమ
క్షయం || ఋణమస్మిన్సన్నయతి అమృతత్వంచగచ్ఛతి | పితాపుత్ర
స్యజాతస్యపశ్యేచ్ఛేజ్జీవతోముఖమ్ | కించ జ్యోతిస్సారే ||

శ్లో | జాతకేనామకేచైవ అన్నప్రాశనచాలయోః |

ఉపనయనేవివాహేచ పత్నీ పుత్రస్తుదక్షిణే |

దర్పణే శ్లో | పుత్రేజాతేపితుస్సానం సచేలంతువిధీయతే |
యావన్నచ్చిద్యతేనాశం తావన్నాప్నోతిసూతకం | ఛిన్నేనాశేతతః
పశ్యాత్సూతకంతు విధీయతే... సర్వపాన్థలికరణమిశ్రానంజలినాఽ
స్మిన్నేవాగ్నావాగ్యతాఆవపతేతి | ఏవమహరహారానిర్దశతాయాః | ఏవ
మహరహాప్రవిష్టేప్రవిష్ట ఇత్యాదిరానిర్దశతాయాః | అయంకలిమిశ్యే
తైర్మంత్రైస్తుతదహరేవ | ఆచ్ఛమర్యాదాయాం | తేనదశమేహని
రాత్రోక్షిపంతి | శ్లో | ఏకాదశేప్రతిష్ఠాప్యజాతకాగ్నిం యథావిధి |
ప్రాణాయామేనచాగూర్య పశ్చజ్జాతాభిమర్శనమ్ |
జాతకర్మవిధి స్సమాప్తః |

జాతాదిసూతకేకర్తవ్య నిబంధనాని.

శ్లో॥ జాతాదిపంచమేషషష్ఠీనిశీధే బలిమహారేత్ । అర్చయేదన్య
దిక్పాలాగీతవాద్విత్రినిస్సవైః కృత్వా జాగరణః దీపైః సూక్తైశ్చాంతై
శ్చపాఠకైః । ద్వారేద్వితీయభాగేచవర్తులైశ్చపికజ్జలైః । ప్రథమేదివ
సేషషేదశమే చైవసప్తథా । త్రిష్యాశౌచం నకుర్వీతసూతకేపుత్ర
జన్మని । దద్వాత్ప్రథమేదానం షష్ఠీనా కంచఽమేపినా । దశమే
బలిదానంస్యాదన్న దానంత్యైవచ ।

తా॥ పుట్టినదినము మొదలుకొని ౧-౬-౭ దినముయొక్క రాత్రియందు బలిని
జేయవలయును. గీతవాద్విత్రినిస్సవయలచే నన్యదిక్పాలకు బూజింపవలయును. దీపము
లచేతను, సూక్తములచేతను, శాంతిపాఠములచేతను, జాగరణము, చేయవలయును, ద్వార
ముయొక్క ద్వితీయభాగమునందు వర్తులములగు జ్జములచేత ప్రథమదివసమందును షష్ఠ
దినమునందును ౧౦ దివసమునందును, ఏకప్రకారములుగ గవియింపవలయును. పుత్ర
జన్మాశౌచము ౧-౬-౭ దినములందులేదు. అనఁగా ప్రథమదివసమునందు దానము
నుజేయవలయును. అట్లు సేయుటకు నలనుపడనియెడల ౧-౬ దినములందఱునను జేయ
వలయును. ౧౦ దినంబున బలిదానముచేయవలయును. ఏకాదశాహ్నా శుచిర్భూ
త్వా బ్రాహ్మణాభోజయే దితి ప్రయోగసారేచ్ఛోక్తం. ౧౧ దినంబున
పుణ్యాహవాచనమును జరిపించి బ్రాహ్మణులను భోజనముచే తృప్తిపఱుచవలయునని
ప్రయోగసారము.

అథపత్నీకుమారోప వేశనమ్.

ప్రయోగపారిజాతే॥ శ్లో॥ సంస్కార్యః పురుషోవాపి స్త్రీవా
దక్షిణోభవేత్ । సంస్కారకస్తుత్తర్వత్రిత్వేదుత్తరతస్సదా । స్మృత్యం
తరే । జాతకేనామకేచైవవ్యాన్నప్రాశనకర్మణి । నిష్క్రమేచైవచౌలే
చపత్నీపుత్రీస్తుదక్షిణై గర్భాభానపు నవసేసీమంతోన్నయనతథా ।
వధూప్రవేశనచైవ పునస్సంధానఏవచ । పూజనేమధుపర్కస్యకన్యా
దానత్యైవచ । కర్మస్వేతేషువై భార్యాం దక్షిణతూపవేశయేత్ ।
కన్యాపుత్రీవివాహాచగోదానేవతబంధనే । ఆశీర్వాదేభి కేచపత్నీ
తూత్తరతోభవేత్ । వాపీకూపతటాకానాం ప్రతిష్ఠానాం మహూర్త
నే । వ్రతాదాశాంతికేచైవ పత్నీశ్చాదుత్తరేనదా । శాంతికేషుచ

సర్వేషుప్రతిష్ఠాద్యాపనేషుచ । వామేతూపవిశేత్పత్నీ వ్యాఘ్రస్య
వచనంయథా ।

తా|| సంస్కరింపఁదగినది పురుషుఁడైనను స్త్రీయైనను, దక్షిణభాగమునందుం
డవలయును. సంస్కారకుఁడు తరదిక్కుననుండవలయునని ప్రయోగ పారిజాతమునం
దుఁజెప్పఁబడియె స్మృత్యంతఃమందుజాతికర్మ. నామకరణము, అన్నప్రాశనము, ని
ష్క్రమణము, చాలము, అనుకర్మలయందు పత్నీ పుత్తులి యదక్షిణభాగముననుండవల
యును. గర్భాధానము, పుంసవనము, నీయంతఃస్నానము, కథాప్రవేశము, పునస్సం
ధానము, మధుపక్వభూజనము, కన్యాదానము లనియొడికర్మలయందు దక్షిణదిక్కు
నభార్యనుగూర్చుండఁ దెట్టవలయును. కన్యాపుత్తులవివాహమునందును, గోదానము
నందును, వ్రతబంధనమునందును, ఆశీర్వాదమునందును, ఆభిషేకమునందును, భార్యఉ
త్తిరదిక్కుననుండవలయును. వాపీకూపతిటాకములయొక్కయు, తత్త్వతివ్తలయొక్క
యు, మహోత్సరమునందును, వ్రతదిక్కునందును, శాంతికవ్రతమునందును, భార్యఉత్త
రముననుండవలయును. స్వవిధములగు శాంతికమునందును, ప్రతిష్ఠాద్యాపనములయందు
ను, భాగ్యవామభాగమునందు గూర్చుండవలయునని చెప్పఁబడియె.

ఇతిపత్నీకుమారోపవేశసమ్ సమాప్తమ్. చ|| ల||

అథ నామకరణమ్.

ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయు
ష్యాభిషృద్ధ్యర్థంకుమారిస్య సద్వ్యవహారార్థం నామధాన్యావహే|| త
తోఽభ్యుదయం పున్యావాచకురాత్ । కాంస్యపాత్రే తందులాన్ని
ధాయ|| కుంభాః + శుభతిథౌ మమకుమార స్యాయుష్యాభిషృద్ధ్య
ర్థంసభాసకలసత్పురుషమధ్యే నామప్రకటనసిద్ధ్యర్థంమాసనామ్నా-
నక్షత్రనామ్నా - వ్యావహారిక నామ్నాచ సగ్గస్కరిష్యావహే||

అథ మాసనామాని.

చైత్రమాసే	కృష్ణః	ఆశ్వయుజమాసే	ఉపేంద్రః
వైశాఖమాసే	అనంతః	కార్తికమాసే	యజ్ఞపురుషః
జ్యేష్ఠమాసే	అచ్యుతః	మార్గశీర్షమాసే	వాసుదేవః
ఆషాఢమాసే	చక్రీ	పుష్యమాసే	హరిః
శ్రావణమాసే	వైకుంఠః	మాఘమాసే	గోవిందః
భాద్రపదమాసే	జనార్దనః	ఫాల్గుణమాసే	పుండరీకాక్షః

స్త్రీవిషయః.

స్త్రీవిషయః.

చైత్రే భూదేవీ.
వేశాభే కల్లాణి.
శ్యేషే సత్యభామా.
ఆమాధే పుణ్యవతి.
శ్రావణే నూపిణి.
భాద్రపదే ఇందుమతి.

అశ్వయుజే చంద్రావతి.
కార్తికే లక్ష్మి.
మార్గశీరే వాసేదే.
పుష్యే పద్మావతి.
మాఘే శ్రీకా.
ఫాల్గునే నావిక్ర.

అథనక్షత్రనామసంబుద్ధ్యా నిర్దిశతి-కథం.

శ్లో॥ రోరెమమృశ్యేచిషు వృద్ధిరాదాస్తా త్వేచ వాంత్యశ్రవ
శాశ్వయుక్షు । శేషేషునార్యోః కవరస్వరోంత్యస్సాస్వోరదీర్ఘ
స్సవిసగః ఇష్టః॥ రాహిణః - రైవతిః - మాఘః - మార్గశీర్షః - మృ
త్వేచ - పూర్వాప్రోష్ఠపాదః - ఉత్తరాప్రోష్ఠపాదః - వాంత్యశ్రవశాశ్వ
యుక్షు - అపభగణః - ఆపభరణః - శ్రవణః - శ్రావణః - శతభిషక్ -
శతభిషజః - అశ్వయుక్ - ఆశ్వయుజః - శేషేషున - కృత్తికః - తి
వ్యః - ఫల్గునః - హస్తః - విశాఖః - అనూరాధః - శ్రవిష్ఠః - ఆర్ద్రావ్యః
కవరస్వరోంత్యః - ఆద్రాకః - మూలకః స్సాస్వోరదీర్ఘ స్సవిసగః
ఇష్టః - స్వాతిః - పునర్వసుః - సర్వేషాంనక్షత్రనామ్నామ్

అథవ్యావహారికనామసు. ద్వ్యక్షరం చతురక్షరంనా నామ
పూర్వమాఖ్యాతోత్తరం ద్విర్భాభిష్టానాంతం ఘోషవదాద్యంత రంత
స్థం - అపివా యస్మిన్ త్స్విత్యుపసర్గ స్సాస్వత్తద్ధి ప్రతిష్ఠిత మితిహి
బ్రాహ్మణమ్! అయుజాక్షరంకుమార్యాః అవిషమాక్షర క్షమారస్య॥
ఉత్తరోవరః॥ సువర్ణేనత్రిశేఖా లిఖిత్వా(ఉత్తరసమాప్తిః) స్త్రీపుం
నామ్నో రాద్యంతయోః శ్రీకారంలిఖిత్వా-అథమాసనామనక్షత్రనా
మవ్యావహారికనామానిచలిఖిత్వా॥ వ్యావహారికనామసమాక్షరంపు
నః॥ అసమాక్షరంస్త్రీయః॥ ఓంఅసునీతేపునరస్మా + + + ము

పహ్వాయతే॥ స్థిరో భవ-వరదో భవ-సుముఖో భవ-సుప్రసన్నో భవ-స్థి-
 రావనంకురు॥ నామత్రయదేవతాభ్యో నమః॥ ధ్యానాదిషాడశోపచా-
 రైరభ్యర్చ్య॥ అంగాదంగాదితిద్వాభ్యామభిమంత్ర్య॥ మూర్ధన్యవఘ్నా-
 గం॥ అంగాదంగాత్సంభవసి హృదయాదధిజాయసే (వేదోవై) పుత్ర-
 నామాసినజీవశ్రరద శ్శతం॥ అశ్మభవ పరశుర్భవహిరణ్యమస్తృతం
 భవప్రశూనాంత్రాహింక్రా రేణాభిజిహ్వామి + శర్మ॥ ఏవముత్తరా
 భ్యాః మూర్ధన్యం వఘ్నాగమ్॥ అంగాదంగా త్సంభవసి + అభిజిహ్వా-
 మి + శర్మ॥ మాసనామాశ్శీకృష్ణ నామాసిదీర్ఘాయుర్భవ॥ నక్షత్ర-
 మ్నారైవశోఽసిదీర్ఘాయుర్భవ॥ వ్యావహారిక నామ్నా శ్రీనివాసోఽ-
 సిదీర్ఘాయుర్భవ॥ ఇతిమోతాపితకా తత్తదుపర్యక్షతా చ్చిశోశ్చిగ-
 నిక్షిప్య॥ దీర్ఘాయుష్మాక్ భవ॥ అగ్ని రాయుష్మాః సతిపంచమంత్రా-
 దక్షిణైకశ్చ జపేత్॥ అగ్ని రాయుష్మాం త్స వనన్పతీభి రాయుష్మా-
 తేనత్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి॥ ౧॥ సోమ ఆయుష్మాక్ త్సఽష-
 రాయుష్మాక్ తేనత్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి॥ ౨॥ యజ్ఞ-
 ఆయుష్మాంత్సదక్షిణాభిరాయుష్మాక్ తేనత్వాయుషాయుష్మంతం కరో-
 మి॥ ౩॥ బ్రహ్మయుష్త్తద్రాబ్ధహృణై రాయుష్త్తేనత్వాయుషాయు-
 ష్మంతం కరోమి॥ ౪॥ దేవా ఆయుష్మాత్తస్తేమృతేన పితౄ ఆయుష్మాంత్-
 తేనత్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి॥ (మృతన్నిష్పిబ్రత్వాయుర్వైష్ణు-
 త్తగ్ం హిరణ్యమన్ముతా దేవాయుర్నిష్పిబతి.)
 శతమానం భవతి శతాయుః పురుషశ్చ శత్రుద్రాయుష్యే

వే ద్రియే ప్రతిష్ఠితి॥ అనేన నామ్నా వర్ధస్వ నామకరణాంగ త్వేన సద్య
స్కాలహరణ్యాఽభ్యుదయికః బ్రాహ్మణాభోజయిష్యే॥ బ్రాహ్మ
ణభోజనప్రత్యామ్నాయం యథాశక్తిహరణ్యం తుభ్యమహంసంప్ర
దదేనమమ॥ దక్షిణతోవరః॥ అథాశీర్వాదః॥ తతఃకర్మణఃపుణ్యాం
కుర్యాత్॥ ...సర్వస్మాదాత్మవస్సంభూతాస్తివాజీవశరదశ్శతమితియ
జమా బ్రాహ్మణైస్త్రిన రమాశీర్వచనంకారయేత్॥...శ్లో॥ నామా
దినాందీకరణంపుణ్యాహంద్విజభోజనం । రక్షాబంధనమన్నాదిచాలా
ద్యంకురమేవ చ॥...మదనరత్నే బృహస్పతిః శ్లో॥ ద్వాదశేదశమేనా
పిజన్మనోఽపిత్రయోదశే । షోడశేవింశతౌ చైవ ద్వాత్రింశేవ
ర్ణతఃక్రమాత్॥ నారదీయే॥ సూతకాంశేనామకర్మవిధేయంస్వకు
చితం । నామపూర్వంతుబాలస్య హంగళం సుసమాక్షరైః॥ తత్రైవ
గాగ్యః॥మాసనామగురోర్నామదద్వాబాలస్యవైపితా॥ శంఖః॥కు
లదేవతానక్షత్రసంబంధం పితా నామ కుర్యాత్॥శ్లో॥ పుణ్యాహవా
చనేనామ్ని మధ్యమే స్వస్తివాచనే । సూక్త్వా బాలకనామాఽస్వైస్వ
స్తీత్యన్య త్సమం భవేత్॥ నామకరణం సమాప్తమ్.

అథాన్నప్రాశనమ్.

షష్ఠీమాస్యన్నప్రాశనేనకర్మణా సగ్గస్కరిష్యామితిసంకల్పప్రా
ణానాయమ ఏవం...శుభతిథౌధర్మకర్మ సమేతస్యమమకుమారస్యా
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థంఞ్మమం + శర్మాణం కుమారమన్నప్రాశనేనకర్మ
ణాసగ్గస్కరిష్యే॥ అన్నప్రాశనాంగ త్వేన కర్మదారక్షార్థం రక్షాబం
ధనంకరిష్యే॥ రక్షాబంధనదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానావాహనాదిషోడ
శోపచారపూజాంసమర్పయామి॥బృహత్సామక్షత్రభృద్వృద్ధవృణ
యంత్రీష్టుభాజశ్శుభితముగ్రవీరంఞ్మద్రస్తామేనపంచదశేనమధ్యమిదం
వాతేన సగరేణరక్షి॥ రక్షాబంధన ముహూర్త + అన్నం వహ్నిశేవం

రత్నాబంధనం కర్తవ్యమ్॥ నవోనవోభవతీతి నవతంతుధారణం కుర్యా
 త్॥ ఓంభూ॥ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంతు
 స్త్రి మాచమనాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం నవతంతుధారణం కరిష్యే॥
 నవతంతుదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానానాహనాదిపోడశోపచారపూజాం
 సమర్పయామి॥ నవోనవోభవతిజాయమానోఽహ్ని కేతురుషసామే
 త్యగ్రే॥ భాగందేవ్యేభ్యోవిదధాత్యాయన్నచంద్రమా సీరఃక్షిప్తమా
 యుః॥ నవతంతుధారణముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ అన్నప్రాశ
 నాంగత్వేన కర్మణఃపుణ్యాహం వాచయిష్యే॥ కర్మణఃపుణ్యాహంకృ
 త్వా॥ దధిమధుఘృతోదనానిసగ్ంసృజ్య భూరపామితీచతస్పభిఃసకృ
 త్కుమారంప్రాశయేత్॥ ఓంభూరపాంత్యేషధీనాగ్ంరసంప్రాశయా
 మిశివాస్త్రప్రదీపధయస్సత్వనమీవాస్త్రప్రదీపధయస్సంతు + శ
 ర్మ॥ భువోఽపాఃత్వేషధీనాగ్ంరసంప్రాశయామిశివాస్త్రప్రదీపధ
 యస్సంత్వనమీవాస్త్రప్రదీపధయస్సంతు + శర్మ॥ సువరపాం
 త్యేషధీనాగ్ం రసంప్రాశయామిశివాస్త్రప్రదీపధయస్సత్వన
 మీవాస్త్రప్రదీపధయస్సంతు॥ + శర్మ॥ భూద్భువస్సువరపాం
 త్యేషధీనాగ్ం రసంప్రాశయామిశివాస్త్రప్రదీపధయస్సత్వన
 మీవాస్త్రప్రదీపధయస్సంతు॥ + శర్మ॥ ముఖం శోధయేత్॥
 తైత్తిరీయేణ మాగ్ంసేనేత్యేకే॥ అన్నప్రాశనముహూర్తస్సుము
 హూర్తోఽస్తు॥ ఇత్యన్నప్రాశనమ్ సమాప్తమ్.

అథ చౌల ప్రకరణమ్.

శ్లో॥ తృతీయేవత్సరేచౌలం కుర్వీతహ్యుత్తరాయణే । శుక్లప
క్షే శుభాధేతుకృత్వాభ్యుదయికంతతః॥ (జన్మనోఽధితృతీయేవ పక్షే
చౌలం పునర్వస్వాః) ఓం భూః + ఏవంగుణ + శుభతిథౌనుమకుమార
స్వాయుష్మాభిసృద్ధ్యర్థంచూడాకర్మణా సగ్గ్ సగ్గ్రిష్యే॥ చూడాకర్మణా
ఽంగ త్వేన కర్మాచారక్షాబ ధనకరిష్యే॥ పోడశోపచారైరభ్యర్చ్య
బ్రహ్మతామక్షత్రభృద్వద్ధవృష్టియం । త్రిష్టుభాజ శ్శుభిత ముగ్ధ
వీరిం ఇంద్రస్తామేన పంచదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణరక్ష
రక్షౌబంధనముహూర స్సుముహూర్తోఽస్తు॥

బ్రాహ్మణానాం భోజనముపాయనవ, త్సిమంతవదక్షేరుపసమా
ధానాది, పాత్రప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ జలద్వయం కుశా యవా
శలాలుదర్భపుజిలూ శక్చచ్చలల్యసీక్షి పేష్నహైవ చౌలకర్మణి॥
పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగం తేఽన్వారథేకుమారే ధాతాదదాతునో
రయిమితిచతస్పథిః యస్తాహృదాకీరిణేతి చతస్పథిఃప్రతిమంత్రమష్టా
జ్యాహుతి హుత్యాః ఓంభూర్భువస్సువరోం + ఓంచత్వారిశ్శింఘ్రా
గ్రయో పట్నత్ర ప్రయోగం కుర్యాత్ । సోమాయస్వా
హ॥ దక్షిణార్ధపూర్వార్ధేసోమామేదంనమమ॥ ఏకం-చ్యే-త్రీణి-చ
త్వారి॥ ధాతా దదాతునోరయి మిశానోజగతస్పతిః॥ సహస్రార్ధేన
హ॥ ధాతౌఞ్జదంనమమ॥ ధాతాప్రజాయాక్షతరాయఈ
శేధాతేదంవిశ్వ భువనంజజాన॥ ధాతాపుత్రీయజమానాయదాతా
తస్మాక్షహవ్యం ఘృతప ద్విధేమహ్వాహ॥ ధాతౌఞ్జదంనమమ॥ ధాతా
దదాతునోరయి॥ పాచీం జీనతుమక్షితాం । వ్రయం దేవస్వధీమహి॥

సునుతిగ్ంసత్యరాధసస్వాహా॥ ధాత్రఇదంనమమ॥ ధాతాదదాతు
 దాతుషేవసూనిప్రజా కామాయమీధుషేదురోణే । తస్మైదేవా
 అమృతాస్సం వ్యయంతాం విశ్వేదేవాస్తోఅదితిస్సజోషా సస్వాహా॥
 ధాత్ర ఇదంనమమ॥ యస్త్యాహ్వాదా కీరిణా మన్యమానో మర్త్యం
 మర్త్యో జోహవీమి । జాతవేదోయశో అస్మాసుధేహి ప్రజాభిరగ్నే
 అమృతత్వ మశ్యాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదస ఇదం నమమ॥
 యస్మైత్వగ్ం సుకృతే జాతవేదఉలోక మగ్నేక్షణేవ స్సోన్యనం ।
 అశ్వినగ్ంసపుత్రిణంవీరవంతం గోమంతగ్ం రయిన్నశ తేస్వస్తిస్వా
 హా॥ అగ్నయే జాతవేదసఇదంనమమ॥ త్వేసుపుత్రశవసోఽవృత్ర
 న్మామకాతయః॥ నత్వామింద్రాతిరిచ్యతేస్వాహా॥ ఇంద్రాయపుత్రి
 ణఇదంనమమ॥ ఉక్థఉక్తేనామగ్నద్రంమమాదనీథనీథే మఘవానగ్ం
 సుతాసః॥ యదీగ్ంసబాహిఃపితరన్నపుత్రాస్సమాసదక్షాఅవసేహవం
 తేస్వాహా॥ ఇంద్రాయమఘవత ఇదంనమమ॥ అగ్నయఇదంనమమ॥
 రుద్రాయ తంతిచరా యేదంనమమ॥ అస్య కర్మణః హోమాప్రతిష్ఠా
 సిద్ధ్యర్థమృద్ధికామఃజయాదిహోమామంకరిష్యే । స్రువేణజ్యమాదా
 యఃపంచిత్ర చస్వాహా + + జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతే + నమమ॥
 అపరేణాగ్నిం కుమారంప్రాచీముపవేశ్యే॥ త్రేత్యాశలల్యాత్రిభిర్వర్ష
 పుంజీలైశ్శలాలుగ్లప్సే నేతితూష్ణీం కేళాన్నిసీయయథషిక శిఖానిద
 థాతి॥ యథావైషాం కులధర్మ స్వాదవాగ్ం సగ్ం సర్జనాద్యాకే
 శనిధానాత్సమానం॥ ఉష్ణేనవాయవయితి యజమాఉష్ణాశ్శీతా స్వప

ఆనీయ ॥ ఉష్ణేన వాయుపుద కేనేహ్యదితిః కేశాణావపతు ॥ ఉష్ణోదకం
 శీతోదకంనినీయ ॥ అపఉదంత్యితిగుమారస్యశిరిఉన త్తి ॥ అపఉదంత
 జీవసేదీఘా యుత్వాయవచ్చసే ॥ జ్యోక్తచసూర్య దృశే ॥ యేనావప
 దితిచనస్పభిః పతిమంత్రంపద పీఠం ప్రతిదిశంప్రవపతి ॥ యేనావపథ
 వితాత్తు కేణసోమస్యరాజ్ఞో వరుణస్యవిర్వాణ ॥ తేన బ్రహ్మహోవప
 తేద మస్యాయుష్మా జరిదప్తి ర్యథాస ద్దయం సబ్బయ్య శర్మా ॥
 ఇతి పూర్వో వపతి ॥ తా కేశా చ్చకృత్వి డే నిధాయ ॥ అప
 ఉపస్పృశ్య ॥ త్రిగ్ స్త్రీందర్భానంతథాణయ ॥ యాత్తు కేణేతిప్రథమవ
 పంతం మాతాను మంత్రయతే ॥ యత్తు కేణ మర్చయతాసు ప్రేశసా
 వస్త్రావపస్తి కేశాణ ॥ శుంధి శిరోమాఽన్యాయుః ప్రమోషీః ॥ తేన
 తేవపామి + శర్మ ॥ యేన పూషా బృహస్పతేరగ్నేరింద్రస్య చా
 యుషేఽవపత్ ॥ తేనాన్యాయుషే వప సాగ్లోక్యాయస్వస్తయే ॥ ఇతి
 దక్షిణతోవపతి ॥ తాన్కేశాన్చకృత్వి డే నిధాయ ॥ అపఉపస్పృశ్య
 పునఃత్రిగ్ స్త్రీందర్భానంతథాణయ ॥ యేనభూయ శ్చరాత్యయం
 జ్యోక్తచపశ్యాతిసూర్యం ॥ తేనాన్యాయుషే వప సాగ్లోక్యాయస్వస్త
 యే ॥ ఇతిపశ్చిమతో వపతి ॥ తాన్కేశాన్చకృత్వి డే నిధాయ ॥ అప
 ఉపస్పృశ్య ॥ పునః త్రిగ్ స్త్రీందర్భానంతథాణయ ॥ యేనపూషాబృహ
 స్పతేరగ్నేరింద్రస్య చాయుషేఽవపత్ ॥ తేన తేవపామి + శర్మన్నా
 యుషా వర్చసా యథాజ్యోత్సుమనాఅసా ॥ ఇత్యుత్తరతో వపతి ॥
 తాన్కేశాన్చకృత్వి డే నిధాయ ॥ అపఉపస్పృశ్య ॥ ఉప్త్యయకేశా

సిత్యేదుంబరమూలేదర్భస్తంబే వానిదధాతి॥ ఉత్ప్రాయకేశా వసు
 ణస్య రాక్షోబృహస్పతిస్సప్తతాసోమోఽగ్నిః- తేభ్యోవిధానంబహు
 ధాఽన్యనిదన్నంతరా ద్యావాపృథివీఽపస్సువః॥ తురంప్రతౌశ్యనిద
 ధాతి॥ తేనత్ర్యహం కర్మనివృత్తిశ్చైలవత్కుర్యాత్ । కర్ణరంధ్రకృ
 త్వా । తతోబ్రహ్మణేవరిందదాతి॥ సంవత్సరం గోదానవతమేక ఉప
 దిశంత్యేతావన్నానా సర్వాకేశా వాపయత్యుదకోపస్సర్పనమి
 తి॥ శ్లో॥ సూనోర్మాతరి గర్భిణ్యాం చూడాకర్మ నకారయేత్ । పంచ
 మానా దధః కుదర్వాతఊర్ధ్వం నకారయేత్ ॥ ఛందోగాః॥ శ్లో॥ వ
 స్త్రీతురం సమాధాయదీక్షామధ్యే నిధాయచ । చతుర్థదివసాదూ
 ర్ధ్వం నాపితాయ ప్రయచ్ఛతి ॥

చౌలప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథమాతరి రజస్వలాయాం నిర్ణయః.

ఉద్వాహేప్రతచూడాసుమాతాయన్యరజ
 స్వలా । తదాన మంగళంకార్యం శుద్ధేకార్యం శుభేఘ్నభిః । ప్రారం
 భాత్ప్రాగ్నివాహన్యమాతాయది రజస్వలా । నిఘ్నత్తిస్తేన కర్తవ్యా
 సహసాశ్రుతి చోదనాత్ । నాందీశ్రాద్ధేకృతేపశ్చన్మాతాయదిరజ
 స్వలా । మాంజీబంధం నకుర్వీతగార్గ్యస్య వచనంయథా॥

తా॥ వివాహమునందును, ప్రతచూడకర్మలయందును, తల్లిరజస్వలయయ్యెనేని
 అంతిటితో నామంగళ కార్యమును జాలింపవలయును. వివాహకృత్యప్రారంభమునకు
 బూర్వమందు తల్లి రజస్వల యయ్యెనేని అంతిటితో నాశుభకృత్యమును జాలింపవల
 యును, నాందీశ్రాద్ధానంతరమందు తల్లి రజస్వల యయ్యెనేని యుపనయనమును
 జేయుఁగూడదని గర్థమునివరుఁడు జ్యోతిస్సారమునందుఁజెప్పెను.

ప్రయోగ సారావళ్యామ్॥ గర్గ॥ శ్లో॥ మాతృగాంభోజనాత్పూ
 ర్వం యన్యమాతాస్పృశాయదితదాకర్మ నకుర్వీత యదికుర్యాన్ని
 రర్థకమ్॥ శానకః । వృద్ధిశ్రాద్ధేకృతేపశ్చద్వితోర్మాతారజస్వలా
 తదాకర్మన కుర్వీతయావద్యోజనసంగతా॥

తా॥ మాతృభోజనమునకుఁ బూర్వమునందు తల్లిరజస్వల యయ్యెనేని యంత
టిగో కర్మనుజాలింపవలయును, అట్లుగాక చేసినయెడలనిర్ధోకమగునని గర్హచార్యు
డుచెప్పెను ఇదిగాకవృద్ధిక్రాద్ధమునుజేసినపిమ్మటకుఁబురుయ్యుఁగ్రతల్లిరజస్వలయయ్యెనే
నియఁతిటితో నుపనయనమునుజాలింపవలయుననికొనకుఁడుచెప్పెను.

వట్టిశిశువుతె॥శ్లో॥ మాత్రాసహైవభుంజీతి ఊర్ధ్వం మాతా
రజస్వలా॥ వతబుధోఽప్రళస్తస్యదిత్యాభవాణయమ॥ నాం
దీప్తాద్దేకృతేపశ్చ క్కన్యామాత రజస్వలా । కన్యాదానంపితకు
ర్యాదిత్యాగీంసభాపితం॥ నాందీప్తాద్దేకృతేయస్యభవేద్భార్యా రజ
స్వలా॥ వివాహేనైవదోషస్యాద్దోషాస్యన్మంజబంధనే॥

తా॥ నాందీక్రాద్ధానంతరమందు తల్లిరజస్వల యయ్యెనేని వివాహమునుమాత
ముచేయ వచ్చుననియును, ఉపనయనమును జేయఁగూడదనియును, వట్టిశిశువుతము
నందునుజెప్పఁబడియున్నది.

శ్లో॥ మాత్రాసహైవభుంజీయా ద్వివాహే భార్యయానహ॥

మాత్రాసహైవభుంజీయా చ్చౌలమానేక భంజనే॥

తా॥ ఉపనయనమునందు తల్లితోగూడ భుజింపవలయును, వివాహమునందు
భార్యతోగూడభుజింపవలయును. చౌలమునందుతల్లితోగూడ భోజనమునుజేయవలె
మారిరిరజస్వలాయాం నిణాయ స్సమాప్తః.

అథోపనయనమ్.

సూత్రమ్॥౧॥ ఉపనయనం వ్యాఖ్యాన్యమః.

గర్భాష్టమేషు బ్రాహ్మణముపనయీత.

గర్భైకాదశేషురాజన్యం గర్భద్వాదశేషువైశ్యం.

వసంతోగ్రీష్మశ్శరదిత్యృతతో వర్ణానుపూర్వ్యణ.

౨॥ బ్రాహ్మణా నౌభజయిత్వా ప్రయోగః

అథవతావంతం కాలమనాశ్రమిణోఽస్యకుమారస్యాఽత్ర

ధికారిసిద్ధ్యర్థ మధ్యయనసంపాదనార్థ మాయుస్తేజోయశశ్రీపు
ష్టికామ్యాభివృద్ధ్యర్థం నాంగోపాంగసకలవేదాధ్యయ నాధ్యాపనత
త్తత్ప్రతిపాదనార్థం చతుర్విగ్ం శత్యక్షరమంత్రోచ్ఛారణ ద్విజాత్ర
నం॥ సుఖాననమ్॥ ఇదంపాద్య ॥ సుపాద్య ॥ శ్లో॥ సమోఽస్త్యవంతాయ

ఉ ప న య న మ్,

మాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం ఇమం + గోత్రం + శర్మాణాకుమార
ముపనేష్యే॥ (ఇతి సంకల్ప్య) ఉపనయనం వసంతేఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాశ్య॥
కాపీనాచ్ఛన్నం కృతశః చంకుమారం దక్షిణత ఉపవేశ్య-త్వయము
త్తరతః ఆసీః ప్రాణానాయుర్యు॥ + ఓంభూః + + శుభతిథౌమను
కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగ త్వేనకర్మాదాంతౌ
ర్ధ్వం రక్షాబధనంకరిష్యే॥ రక్షాబంధనదేవతాభ్యోనమః । ధ్యానావా
హనాది షోడశోపచారపూజాః సమర్పయామి॥ విశ్వేతాతైసవనేషు
ప్రవాచ్యా యాచకథా మమనన్నిందసుప్తతే । పారావంతంయ
త్పురుసంభృతం వస్త్వావృణోశ్శరభాయర్షిబధవే॥ రక్షాబధన
ముహూర్తస్సు మహూర్తోఽస్తు॥ ప్రాణానాయుర్యు॥ ఏవం + శుభతి
థౌమనుకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శౌతస్మార్తనిత్యకర్మాను
ష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం పరమపవిత్రయజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్యే॥
యజ్ఞోపవీతదేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారైరభ్య
ర్చ్య॥సుజనాః యజ్ఞోపవీతంస్పృశేయుః॥ ఆచమ్య॥ కేశవా
యనమః + శ్రీకృష్ణాయనమః॥ యజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్రం ప్రజాపతే
ర్యత్సహజం పురస్తాత్ । ఆయుర్యమగ్యం ప్రతిముంచశుభం య
జ్ఞోపవీతం బ్రహ్మస్తు తేజః॥ పువఃఆచమ్య॥ కేశవా...నమః॥ ధ్రువం
తేరాజావరుణోధ్రువదేవోబృహస్పతిఃధ్రువతత ఇద్రశ్చాగ్నిశ్చ + ॥

అథ నాందీసమారాధనంకుర్యాత్ । ఆచమ్య + ప్రీత్యర్థం మమ
కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగభూతం నాందీశోభ
నదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీసమారాధనంకరిష్యే॥ తదంగత్వేన బ్రాహ్మ
ణపుజాంకరిష్యే॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వయాపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాన
సనాన్రమూర్తయేన హన్రహదాక్షిణ్యోరుబాహువేన హననామ్నోరు

రుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥ శ్రీమహా + అయం
 వోగంధః॥సుగంధః॥ గంధానా ÷ శోభనమస్తు॥ వస్త్రాదికందవ్యాత ॥
 ఏవంబ్రాహ్మణా సంపూజ్య॥ నాందీశోభన దేవతా స్వరూపాబ్రా
 హ్మణాః అమృతమస్తు॥ అమృతోపస్తరణమసి॥ ఏతత్ఫలం నాందీశోభన
 దేవతా స్సుప్రీతో ÷ భవంతు॥ మాత్రా సహ కుమారభోజయేత్ ।
 ఆచమ్య॥ పరిషేచనాపొశనప్రసాదాహుతిసహితం తౌరణవణవర్జం కు
 మారంభోజయిత్వా॥ (లఘుభోజనం)శ్లో॥ కుమారలగ్న కా లేతుమా
 త్రాచసహభోజనం । ప్రసాదాహుతిమానంచ గురుగ్రాణవకం వదేత్ ॥
 స్నాత్వాచమ్య॥ కుమారస్య శరీరశుద్ధ్యర్థం కర్మణఃపుణ్యాహంకుగ్ధా
 త్ ॥ ఓంకర్మణఃపుణ్యాహంభవంతో బ్రువం త్విత్యాది పత్నిమార్జ
 నాంతం కుగ్ధాత్ ॥

[పట్నాత్రయోగమునందు ఇథ్యము ౨౦ సమిధలుండవలయును శ్రౌతమునకు
 ౨౧ ఉండవలయును]

శ్లో॥ కుమారభుక్తికాలేతు గాయత్రీంసముదీరయన్ । ఆచార్య
 స్స్వయమేవాన్నం ప్రోక్షయేదిశాతమః॥

ఉష్ణేవ వాయువితి యజమా । ఉష్ణాశ్శీతాస్స్వకానీయః । ఉ
 ష్ణేనవాయుపుద్రకేనేహ్యాదితిః కేశా వపతు । ఉష్ణోదకంశీతోదకన్నినీ
 య॥క్రియ॥ ఈమంత్రమునుజెప్పి ఉష్ణోదకమును శీతోదకముతోచేర్చి
 ఆప ఉండంత్యితికుమారస్యశరీరడినత్తి॥ ఆపఉండంతు + జ్యోక్ష్మసూ
 ర్యంద్రుశే॥ యేనావపదిశఃచతస్పభిఃప్రతిమంత్రంప్రదక్షిణం ప్రతిదిశం
 ప్రవపతి॥

పిమ్మట వటునియొక్క శిరస్సును తడవవలయును.

యే నావప త్సవితా + సుబ్యయ్యశత్రుః సాశ్లోకాయస్వ
 సయే॥ ఇతిపూర్వతో వపతి॥ తా కేశా చ్చక్రత్పిండే నిధాయ॥
 అపఉపస్పృశ్యత్రీశ్రీదర్శానంతర్ధాయ॥యత్తుకేశాక్రథమవ

పంతుల మాతానుమంత్రము

పిమ్మట మూడుదర్భలను మధ్యనుంచుకొని ఈమంత్రముచే
వటునిశిరస్సుయొక్క పూర్వభాగమునందువపనమునుజే
యవలయును.

యత్తు రేణమస్మయతా + ప్రమోషీ॥ తేన తేవపామి + శర్మ

వటునకు దక్షిణమున గూర్చున్న తల్లిగాని బ్రహ్మచారి గానివపనము
ను జేయుచున్న ఆచార్యునిమంత్రముచే అభిమంత్రించవలెను.

యేన పూషాబృహస్పతే... స్వస్తయే॥ ఇతి దక్షిణతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట మంత్రమునుజెప్పి వటుని శిరోదక్షిణ భాగమునవప
నమును జేయవలయును.

తాన్తే శాన్చకృత్వి దేవిధాయ॥ అపడిపస్పృశ్య॥ పునఃస్త్రిగ్ స్త్రీన్దర్భా
నంతర్ధాయ॥ యేనభూయశ్చరా + స్వస్తయే॥ ఇతి పశ్చిమతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట ఈమంత్రముచే పశ్చిమభాగమునందు వపనముజేసి
తాన్తే శాన్చకృత్వి దేవిధాయ॥ అపడిపస్పృశ్య॥ పునఃస్త్రిగ్ స్త్రీన్దర్భా
నంతర్ధాయ॥ యేన పూషాబృహస్పతే + తేన తేవపామి + శర్మన్నా
యుషా వర్చసా యథాజ్యోక్తుమనా అసా॥ ఇత్యుత్తరతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట ఈమంత్రముచేనుత్తరభాగమునవపనముజేసి
తాన్తే శాన్చకృత్వి దేవిధాయ॥ అపడిపస్పృశ్య॥ ఉప్త్యాయ కేశా
నిత్యోదుంబరనూలే దర్భస్త్వంజేవానిదధాతి॥

తా॥ దక్షిణపార్శ్వమున గూర్చున్న తల్లిగాని బ్రహ్మచారిగాని
దైన్ద్రుపేడచే చేయబడినపేడజోతలందుయవలనుంచి కేశములనుంచి
ఈమంత్రముచే మేడిచెట్టుగాని దర్భస్తంభ మందుగాని నిదువవల
యునుననుటకు

ఉప్త్యాయకేశా వరుణస్యరాజ్ఞో బృహస్పతీస్సవితాసామోత్తగ్నిః॥

తేభ్యోవిధానంబహుధాన్వవిందన్నంతరా ద్యావాపృథివీ అవస్సువః॥
 తురంప్రతాశ్వనిదధాతి॥ అధకుమారంన్నాపయిత్వా॥ స్నాతమగ్నే
 రుపనమాధానాదిపాత్ర ప్రయోగకాలే॥ పాత్రప్రయోగే తుకుళాం
 బుకూర్చవస్సాశ్మదండాఽజనమేఖలాశ్చ । దైవ్యానిపాత్రాణిసయ్యజ్య
 పశ్చన్యజేతచామూని సహూహితా॥

తటునిస్నానమునుజేయించి అగ్న్యపసేమాధానాదికర్మను జేసిఅందుపాత్రాసా
 దనకాలమునందుదేవపాత్రల నాసాదించిఃతరువాత ఈ యుపనయనకర్మయందు ౧ ద
 గ్భలు, ౨ ఉదకము, ౩ కూర్చు, ౪ వస్త్రము, ౫ సన్నికల్లు, ౬ దండము, ౭ అజిన
 ము, ౮ మేఖలము, ఈవస్తువులుగూడ నాసాదిన్యజ్యభాగాంకరకర్మనుజేయవలయును.

అగ్నిమిద్ధ్యా॥ ఓంభూర్భువస్సువరోమ్॥ చత్వారిశ్శ్రృంగా + ప
 ట్పాత్రప్రయోగంకుర్వ్యాత్॥ ఆఘారాహఘారయతిదశకపూర్ణమా
 నవత్తాష్టిం॥ ఇంద్రా యేదం । ఏకం - ద్వే - త్రిణి - చత్వారి॥ అగ్న

యే స్వాహా॥ ఉత్తరార్థ పూర్వార్థే అగ్నయ ఇదం । ఏకం + చ

త్వారి । సోమాయస్వాహా॥ దక్షిణార్థపూర్వార్థేసోమా యేదం॥ తతః
 కుమార మాయుర్దా ఇతి పాలాశీం సమిధ ముత్తర యాధాప్య॥

మం॥ ఆయుర్దాదేవజరసంగృణానోమృతప్రతీకౌమృతకృష్ణోఅగ్నై ।

మృతపిబన్నమృతం చారుగవ్యంపి తేవపుత్రంజర సేనయేమమ్॥ ఆధే
 హి॥ అగ్నయ ఇదం (నమమ(అథఉత్తరే గాగ్నిం దక్షిణేన పదాతిష్ఠే .

త్యశ్మానమాస్థాప్య॥ ఆతిష్ఠేమ మశ్మానమశ్మేవత్వగ్స్థిరోభవ । అభి

తిష్ఠమృతన్యతస్సహస్వ మృతనాయతః॥

కుమార స్త్యేవ హోమకర్తృత్వం నతుమంత్రోచ్చారణం
 స్వాహాకారః॥ ఆధేహీతిబ్రూయాత్ ॥ శ్లో॥ స్వాహాకారోసచాయుర్దా
 ఇత్యత్రసమిధానాతే । ఆధేహీ త్యేవ మంత్రం తేవటు మా హవ
 యేషుః॥

రేవతీ స్వేతి ద్వాభ్యాం వాసోఽభిమంత్ర్యః ఓంభూః + శుభ
 తిథౌ అన్యకుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శీతవాతోష్ణోప శశున
 ద్వారాదేహాలంకరణార్థం నూతనవస్త్ర మ్మాంజ్యజినద డధారణం కరి
 ష్యేః ఇతినంకల్ప్యః || రేవతీస్తావ్యక్ష స్కృత్తికాశ్చక్రన్తగ్న్స్తావ్యః | ధి
 యోఽవయన్నవగ్నా అవృంజన్ ద్వుహస్రమంత్రాగ్ం అభిశో అయ
 చ్చక్ || దేవీదేవాయ పరిధీసన్నితే మహత్తదాసా శుభవ స్మహి
 త్వనమ్ || యాలక్పంతన్నితి తిస్రుభిర్వాసః పరిధాప్య || యాల
 క్పాత న్నవయన్ యాలతన్వత యాలశ్చదేవీ రంతా నభితోఽ
 దదంత | తాస్త్యా దేవీజన్ రసే సంవ్యయం త్వాయుష్మా నిదర
 పరిధద్స్వనాసః | పరిధత్త ధత్తనాస సైవగ్ం శతాయుషం కృణుతదీ
 ర్ణమాయుః | బృహస్పతిః ప్రాయచ్చ ద్వాస ప్రతితోమాయ రాజ్ఞే
 పరిధాతవా ఉ | జరాం గచ్ఛాసి పరిధద్స్వ వాసో భవా కృష్టివా
 మభిశ స్తిపావా ||

(శ్లో॥ అశ్మని స్థాపితోయేన వాసోఽపిపరిధాయచ | మేఖిలా
 మజినం చైన యావదశ్మానమాచరేత్ | శ్లో॥ మాంజ్యజినావ
 స్థాపన ప్రోక్షణోత్థాప నానితు | సమంత్రమేతా న్యాచార్యః పూ
 ర్వంకృత్వాథ వాచయేత్) శతంచజీవ శరద స్సువర్చా రాయశ్చ
 పోష ముప్రసంవ్య యన్వ | పరిహితం పరీద మిత్యను మంత్రయతే
 పరీదం వాసో అధిధా స్స్వస్తయేఽభూ రాప్తీనా మభిశ స్తిపావా |
 శతంచజీవ శరదః పుష్యాచీర్వసూని చార్యో విభజాన్తిజీవన్ | ఇయ
 దురుక్తాదితి ద్వాభ్యాం పరివీయ వాచయేత్ || ఇయం దురుక్తాత్పరిపా

ధమానా శర్మవయాధంపునతీన ఆగాత్ । ప్రాణావానాభ్యా బలమా
 భరంతి ప్రియా దేవానాగ్ం సుభగా మేఖలేయం । ఋతస్య గోప్త్రీ
 తపసః పరస్పిష్నుతీ రక్షస్సహమానా అరాతీః । సానస్సమంతమను
 పరీహి భద్రయా భరారస్తే మేఖలే మారిషాః ॥ అజినం మిత్రస్య
 ప్రక్షిప్య వాచయేత్ ॥ మిత్రస్య చక్షుర్ధగుణం బలీయస్తేజోయశ
 స్విస్థంవిగ్ం సమిధమ్ । అనాహతస్య వసనం జర్ణ్య పరీదంవాజ్య
 జినం దధేఽవామ్ । తేష్వాగ్లేత్యవస్థాప్య ॥ అగ్రంతా సమగన్మహి
 క్రసుమృత్యుంయయోతన । అరిష్టా స్సంచరేమహి స్వస్తి చరతాది
 హస్తస్త్వగ్రహేభ్యః ॥ ఉదకాంజలిమన్యాంజలావాసీయతాభిస్సము
 ద్రాదితితిః ప్రోక్ష్య ॥ వాచయేత్ ॥ సముద్రా దూర్మి ర్మధుమాగ్ం
 ఉదారదువాగ్ంశునా సమమృతత్వమశ్యామ్ । ఇమేను తేరశ్మయ
 సూర్యస్య యేభి స్సప్తిత్వం పితరో నరయః ॥ అగ్నిష్ట ఇతి దశభిః
 సూర్యస్య యేభి స్సప్తిత్వం పితరో నరయః ॥ అగ్నిష్ట ఇతి దశభిః
 కుమారస్య సౌద్ధక్షిణవాస్తం గృహీత్వా అగ్నిష్టేహ స్తమగ్రభీత్ ॥
 సామస్తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ సవితా తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ సరస్వతీ తే
 హస్తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ పూషా తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ బృహస్పతిస్తేహ స్తమ
 గ్రభీత్ ॥ ఆర్యమాతే హస్తమగ్రభీత్ ॥ అగంశుస్తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥
 భగస్తే హస్తమగ్రభీత్ ॥ మిత్రస్తేహ స్తమగ్రభీత్ ॥ మిత్రస్త్వమస్తి
 ధర్మణాఽగ్ని రాచార్యస్తవ ॥ అగ్నయే శ్వేతిప్రమంత్రం దేవతాభ్యః

మాయత్వా పరిదదామి సుబ్బయ్యశర్మకా ॥ సప్తతేత్వా
 సుబ్బయ్య శర్మకా ॥ సరస్వత్యైత్వా పరిదదామి + శర్మకా ॥ మృ
 త్యవేత్వా పరిదదామి + శర్మకా ॥ యమాయ త్వాపరిదదామి +
 శర్మకా ॥ గదాయత్వాపరిదదామి + శర్మకా ॥ అశకాయ త్వాపరి
 దదామి + శర్మకా ॥ అద్యస్తా పరిదదామి x శర్మకా ॥ ఓషధీ
 భ్యస్తాపరిదదామి + శర్మకా ॥ ప్రథివైత్వానవైశ్వానరామైపరిద
 దామి సుబ్బయ్యశర్మకా ॥ తతిస్సుముహూర్తే ॥ స్వస్త్వప్తాశీతి సహ
 ప్రాణాంద్విజగురుదైవత్యానాం + + స్సుప్రీతాసుముహూర్తాస్సు
 ప్రసన్నావరదాభవంతు ॥ దేవస్యత్వానవితుః ప్రసవఉపనయైశా ॥
 సుప్రజాశీతి దక్షిణే కర్ణేజపతి ॥ సుప్రజాఃప్రజయాభూయాస్సువీరో
 వీరైస్సువర్చావర్చసాస్సుపోషః పోషైః ॥ బ్రహ్మచర్యమిత్యాదిప్రసూ
 తమిత్యంతం ॥ శ్లో ॥ అంశేతుసర్వమంత్రాణాం హ స్తగ్రహణమిష్య
 తే ॥ దేవతాభ్యః పరీదానంరక్షణాయ పృథక్పృథక్ ॥ కుమార
 ఆహ ॥ బ్రహ్మచర్య మాగ్రాముప్రమానయస్వదేవేన సప్తతాప్రసూ
 తః ॥ కోనామాసీతిగురుణోక్తే ॥ ఆచార్యః కోనామాసి ॥ కుమారస్స్వ
 నామీక్త్వా సుబ్బయ్యశర్మ నామాస్మి ॥ కస్యబ్రహ్మచార్యసి ॥ సుబ్బ
 య్యశర్మకా ॥ ప్రాణస్యబ్రహ్మచార్యస్మి ॥ సుబ్బయ్యశర్మకేదేవసూ
 ర్యబ్రహ్మచారీతం గోపాయ నమామ్యతేవతే సూర్యపుత్రస్సదీర్ఘ
 యు స్త్రయూమృత ॥ యాగ్ స్వస్తిమగ్నిర్వాయ స్సూర్యశ్చంద్రమా

అపోఽనుసంఘంఠితాగ్ స్వస్తి మనుసంఘసంఘ్యశ్చర్మా । అధ్వ
 కుమారం వాచయతి । అధ్వనామధ్వపతే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనఃప్రా
 రమశీయః సుబ్యయ్యశర్మా । అథయోగాదీ శవమం త్రా వాచ
 యః । ద్వితీయచతుర్థాస్వయంబ్రువః । ప్రతిమంత్రమే కాదశాబ్యా
 హుతీకుమా రేణ హవయిత్యా । శ్లో । యోగాదీన్వాచయన్నేవకు
 మారంహవయేత్థలు । ద్వితీయచతుర్థాబ్రూయా దాచార్యో జహు
 ద్వటుః । ఏకం-ద్యే-త్రీణి - చత్వారి । కుమారోజహూతి । యోగే
 యోగేతవ స్తరం వాజేనాజేహవామహే । సఖాయుషింద్రమూతయో
 స్వాహా । ఇంద్రాయేదం (సమమ)శత - ఆచార్యః । ఇహమగ్నాయు
 శ్చేవర్షసేకృధప్రియగ్ం రేతోవరుణ సోమరాజః । మాతేవాన్యా
 అదితేశర్మయచ్చవిశ్వేదేవా జరదష్టిర్యథా ౭ సథ్వాహా । అగ్నివ
 రుణసోమాదితివిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం । ఇతికుమారః । శతమిన్నుశ
 రదోఅతిదేవా యతానశ్శక్తాజరసం తనూనాం పుత్రా సోయత్ర
 పితరోభవంతి మానోమధ్యా రీష తాయుర్గతోస్సాహా । దేవేభ్య
 ఇదం । తతఃఆచార్యః । అగ్నిష్టాయుఃప్రతరాండధాత్వగ్నిప్తేపుష్టిప్ర
 తరాంకృతోతు । ఇంద్రోమరుద్భిర్ ఋతుధాకృతోత్వా దిత్యైస్తేవ
 సుభిరాధధాతుస్వాహా । అగ్నింద్రమరుదా దిత్యవసుభ్య ఇదం । కుమా
 రః । మేధాంమహ్య మంగిరసోమేధాగ్ం సప్తర్ష మయోదధుః మే
 ధాంమహ్యః ప్రజాపతి ర్మేధామగ్నిర్గధాతు మే
 త్తపిప్రజాపత్యగ్నిభ్య ఇదం । అప్పురానుతయామేధాగ్ంధ స్వేషుచ

యద్యతః । దైవీయామానుషీ మేధాసామామావిశ తాదీహస్వాహా॥
 మేధాదేవ్యాఇదం॥ ఇయమే రుణశుద్ధీహవ మన్యాచ మృదయ
 త్వామవస్య రాచకేస్వాహా॥ వరుణాయేద ॥ తత్త్వాయామిబ్రహ్మ
 గావందమాన సదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః॥ అహేడమానోవరు
 ణేనాబ్జోధ్యురుశగ్ం సమానతయః ప్రమోషీ స్వాహా॥ వరుణ
 యేదం ॥ త్వన్నో అగ్నే వరుణ స్య వి ద్వాన్ దే వ స్య హే
 డోఽవయాసిసీష్ఠాః॥ యజ్ఞోవహ్ని తమశ్శోశుచానోవిత్వాద్యేషాగ్ం
 స్త్రుమము ధ్వస్మథాస్వాహా॥ అగ్నీ వరుణాభ్యామిదం ॥ సత్వన్నో అ
 గ్నే వమోభ మోతీ నేదిష్ఠోఅన్యాఉషస్తో వ్యష్టే॥ అవయత్వనోవరుణ
 గ్ం రరాణోవీహిమృడీకగ్ం సు గావోనవధి గ్వాహా॥ అగ్నీ వరుణాభ్యా
 మిదం॥ త్వమగ్నే అయా స్యయాసన్మనసాహితః॥ అయాసక హవ్యమాహి
 షేఽయానోధేహి భేషజ్గ్ స్వాహా॥ అయసేఽగ్నయ ఇదం॥ సమి
 ధమాదాయ ॥ హుత్వా॥ అగ్నయఇదం ॥ సన్నహనం-రుదాయతం
 తిచరా యేదం ॥ అస్యకర్మణః హూమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః
 జయాదిహోమం కరిష్యే ॥ స్రువేణాజ్య మాదాయ ॥ ఓంచిత్రంచ
 స్వాహా + + + జయాదిబ్రహ్మ విసజ్జ నాంతే॥ అప రేణాగ్ని ముదగ
 గ్రంకూచ్ఛంనిదధాతి॥ తస్మిన్ గురూ రాష్ట్రభృదసీతియజహోవవిశతి॥ గా
 రాష్ట్రభృద యాచార్యాసంధీమాత్వద్యోషం ॥ ఆచార్యః పురస్తాత్ప
 త్విజ్ఞాసీనః కుమారో దక్షిణేన పాణినా గురోః దక్షిణంపాదమన్వార
 భ్యాహ ॥ శ్లో॥ ఆచార్యా మవటుఃకూచ్ఛద వ్యాద గ్రముదగ్వధా॥

తథానిధాయ తత్కూర్చేహప్రభృద్యజమా గురుః । సామిత్రిం భో
అనుబ్రూహీతిబ్రూమాత్ ॥ తస్మాదన్వాహంత్యవితు రితి వశోఽర్థ
ర్చశః । తత స్సర్వావ్యాహృతీర్విహృతాః పాదాదిష్వస్తేషువారిధార్థ

ర్చశో రుత్రమాం కృతస్నాయాం దద్యాత్ ॥ ౨ ॥ ఓంభూః తత్సవితుర్వ

౧॥ అగ్నికి పశ్చిమదిక్కున బహిష్కర్మను వేసిదానియందు నాచార్యుడు కావ్య
భృదయను మంత్రమును జెప్పిప్రాజ్ఞుభిముగా గూర్చుడవలెను,

౨॥ కటుడు ఆచార్యునియందు ప్రత్యజ్ఞుభిముగా గూర్చునితనదక్షిణవాస్తమచే
నాచార్యుని దక్షిణపాదమును గ్రహించి ఈదిగువ వ్రాయఁబడు ఓంభూఃఅనుమంత్ర
ములను, ఉపదేశపూర్వకముగా పఠింపఁదగును.

॥ రేణ్యం-ఓం భువః-భగ్గోదేవస్య ధీమహి ॥ ఓంసువః ధియోయో
నఃప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూః ॥ తత్సవితుర్వ ॥ రేణ్యంభగ్గోదేవస్యధీమ
హి॥ ఓంభువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంసువః తత్సవితు
ర్వ ॥ రేణ్యంభగ్గోదేవస్య ధీమహి॥ ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ ॥ 3॥

గాయత్ర్యపదేశముహూర్త + స్సుముహూర్తోఽస్తు॥ న్యమత్తర
మోష్ఠం శ్యాచాంతపర్యంత ముపస్పృశ్యాచామేత్ । అవృధిమసాసా
మ్య ప్రాణస్వప్నేగోపాయ ॥ బ్రహ్మణ ఆణీస్థః॥ ఇతికణ్ఠాయుగపత్కరా
భ్యాముపస్పృశ్యాచామేత్ ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మణ ఆణీస్థః॥ సుశవ ఇతిపాలాశం
దండం దక్షిణేన హస్తేనాదత్తే॥ ఓంభూః + శుభతిథౌఆచార్యవహ్స్వః
ఆయుర్వరోచ్యోఽశోజలాభివృద్ధ్యర్థం॥ గోసర్పభయవివృత్త్యర్థం॥ పాలాశదం
డధారణం కరిష్యే ॥ సుశ్రవస్సుశ్రవసంమాకురుయథాత్వగ్ంసుశ్ర
వస్సుశ్రవాఅప్యేవ మహగ్ంసుశ్రవస్సుశ్రవా భూయాసం యథా
త్వగ్ంసుశ్రవస్సుశ్రవోదేవానాఁనిధిగోవోఽప్యేవమహం బ్రాహ్మ

గానాబ్రహ్మణో నిధిగ్రోహో భూయానమ్॥గీ॥తతః స్మృతంచమత్య త్యే
 3॥ఈప్రకారము ఆచార్యుడుకలువకు గానాత్రిమంత్రోపదేశమును జేయువలయును
 ౪॥ కలుకు అవృధానుమంత్రమునుచ్చరించిఉత్థోష్ఠమునుస్పృశించుకొనవలయును
 ౫॥కలుకు-బ్రహ్మణా ఆజీస్థఃఅనుమంత్రమునుచ్చరించికర్ణమునుస్పృశించుకొనవలయును
 వగ వటుం వాచయతి॥౬॥ స్మృతంచమేఽ స్మృతంచమే తస్మఉభ
 యం వ్రతం॥ నిదాచమేఽనిదా చమే తస్మ ఉభయం వ్రతగ్ శ్ర
 ధా చమేఽశ్రధాచమేతస్మఉభయం వ్రతం॥ విద్యాచమేఽవిద్యాచ
 మేతస్మఉభయం వ్రతగ్ శ్రుతంచమేఽశ్రుతంచమేతస్మఉభయంవ్ర
 తగ్॥సత్యంచమేఽన్యతం చమే తస్మ ఉభయఃవ్రతం॥ తపశ్చమేఽ
 తపశ్చ మే తస్మ ఉభయంవ్రతం॥ వ్రతం చమేఽవ్రతం చమే తస్మ
 ఉభయం వ్రతం॥ యద్రాబ్రహ్మణానాం బ్రహ్మణివ్రతం॥ యదగ్నే
 సేస్త్యస్త్యసప్రజాపతికస్త్యసదేవస్త్యసదేవరాజస్త్యసమనుష్యస్త్యసమ
 నుష్యరాజస్త్య సపితృకస్త్య సపితృరాజస్త్యసగంధర్వాకస్త్యసకస్త్యయ
 స్మ ఆనతత్మని వ్రతం తే నాహగ్ం సర్వవతో భూయానమ్॥ గురో
 వరంతేదదామితి గురవే వటుర్వరం గాందద్యాత్ ॥ ౭॥ గురుస్సప్త
 దశకృత్వోఽపాస్య॥ దేవస్య త్వేతిగాంప్రతిగృహ్లాతు॥దుద్రాయగామి
 తిమంత్రసన్నామః॥దేవస్యత్వా సవితుఃప్రసవెలశ్విసోర్భాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్లామి రాజాత్వావరుణో నయతుదేవిద
 షీ శేరుద్రాయగాం తే నామృతత్వ మశ్యాం + ప్రతిగృహ్లాతు॥ఉదా
 యషే త్యేనమ్ ఉత్థాప్య నాచయతి॥ ఉదాయుషాస్తాయుషాదోషధి
 నాగ్ం రస్తేనోత్పర్జన్యస్త్యశుష్మేణోదన్ధామృతాగ్ంఅను॥ తచ్చక్షు

రితి సూర్యం దృశే ఇత్యంతం వటురాదిత్య ముపస్థాయ తచ్ఛక్తుర్దే-

౬॥ ముక్తివయన మంత్రము వటునిచే జెప్పించి దండమును గ్రహింపదగును.

౭॥ వటునిచే నీమంత్రములను జెప్పించవలెను,

వహీతం పుస్తా చ్ఛుక్రముచ్చరత్ | పశ్యేమశరదశ్శతం జీవేమశరద
శ్శతం నందామ శరద శ్శతం మోదామ శరదశ్శతంభవామ శరద
శ్శతం-శ్రణవామశరదశ్శతంప్రబ్రవామశరదశ్శతమజీతాస్సామ
శరదశ్శతంజ్యోక్తసూర్యందృశే! యస్మిన్ భూతమితికుమారస్యదక్షిణ
మాస్తంగృహీత్వా! యస్మిన్ భూతంచభవ్యంచ సర్వలోకాన్సమాహీ
తాః॥ తేన గృహ్ణామిత్వా మహామహ్యాగ్నిష్టామిత్వా మహాప్రజా
పరినాత్వామహ్యం గృహ్ణామిసుబ్బయ్యశర్మక॥

అథాగ్ని కార్యమ్.

ఈఅగ్ని కార్యమునకు సంకల్పము చేసిన పిమ్మటఅగ్ని కి అవ్వదిట్ల అందు-అ

రిసెల-చక్కిరాలు-శక్తికొలది సమర్పించవలెను-ఇదిలోకాచారముగా సర్వత్రాజరు
గరిమండెను.

అగ్నింపరిత్యేతిపరిమృజ్య-పరిషిచ్య! ఆచమ్య + ఏవంగుణ +
శుభతిథా శ్రీహస్తోత్రః x నామధేమోఽహంమమోపాత్తదురితక్షయ
ద్వారాశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థంఅయుర్వశోబలాభివృద్ధ్యర్థంప్రతి
రగ్ని కార్యంసమదాధానం కరిష్యే! పరిత్వాఽగ్నే పరిమృజా మ్యా
యుషా

వర్చావర్చసా సుపాషః పాషే సుగృహ్లాగృహ్లాస్సుపతిః పత్యా
సుమేధామేధయాసుబ్రహ్మబ్రహ్మచారిభిః॥ పరిమృజ్యాఽలంకృత్య! అది
తేఽనుమన్యస్వఅనుమతేఽనుమన్యస్వ-సరస్వతేఽనుమన్యస్వదేవస

వితః క్రమేన! అథ సమిధ మాదాయ! అగ్నే యే
 బృహతేజాత వేదస్తే-యథాత్వమగ్నే సమిధా సమిధ్యసప్తవం మామా
 యుషావర్చసా సన్యామేధయా ప్రజయా పశుభిర్భుక్తావర్చసేనాన్నా
 ద్యేన సమేధయస్వాహా॥ అగ్నే య ఇదం! ఏధోఽస్యేధిషిమహిస్వాహా॥
 అగ్నే య ఇదం! సమిదసి సమేధిషీమహిస్వాహా॥ అగ్నే య ఇదం! తేజోఽ
 సి తేజోమయిధేహిస్వాహా॥ అగ్నే య ఇదం! అహో అద్యాన్వచారిషగ్ం
 సేన సమస్మత్మహి । పయస్వాగ్ం అగ్నే ఆగమంతం మాసగ్ం సృజవ
 ర్చసాస్వాహా॥ అగ్నే య ఇదం! సంమాఽగ్నే వర్చసా సృజప్రజయా చ ధనే
 సచస్వాహా॥ అగ్నే య ఇదం! విమృశ్యే అన్యదేవా ఇంద్రో విద్యాధ్సహర్
 షీభిస్వాహా॥ ఇంద్రాయేదం॥ అగ్నే యే బృహతేనా కాయస్వాహా॥ అగ్నే
 యే బృహతేనా కాయేదం । ద్యావా పృథివీభ్యాగ్ స్వాహా॥ ద్యావా
 పృథివీభ్యారిదం । ఏషా తే అగ్నే సమిత్తయా వర్ధస్వ చాప్యాయన్వ
 చత్తయాఽహం వర్ధమానో భూయా సమాప్యాయ మానశ్చస్వాహా॥
 అగ్నే య ఇదం! యోమాఽగ్నే భాగినగ్ం సంతమథాభాగం చిక్రిష్వ
 త్యభాగమగ్నే తం కురుమామగ్నే భాగినం కురుస్వాహా॥ అగ్నే య ఇ
 దం! సమిధమాథా యోగ్నే సర్వవతో భూయా సగ్ స్వాహా॥ అగ్నే
 య ఇదం । భూస్వాహా॥ అగ్నే య ఇదం । భువస్వాహా॥ వాయవ ఇ
 దం! సువస్వాహా॥ సూర్యా మేదం! ఓం భూభృతస్సువస్వాహా॥ ప్రజాప
 తయ ఇదం! అద్ధి తేఽన్వః సిగ్ స్థా + ప్రాసావీ॥ ఇత్యుత్తర పరిషేచ

అగ్ని కార్య మ్.

సంకృత్యా! (అగ్న్యుపస్థానం)య తేఅగ్నే తేజస్తే నాఽహం తేజస్వీ
 భూయానం యతే అగ్నేవర్చస్తేనా ఽహంవర్చస్వీ భూయానం
 తేఅగ్నేహరస్తే నాఽహం హరస్వీ భూయానం! మయిమేధామ్మ
 యిప్రిజా మ్మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయిమేధా మ్మయిప్రిజామ్మ
 యిన్ద్రియాద్రియన్దధాతు మయిమేధామ్మయి ప్రిజామ్మయి సూర్యో
 భ్రాజోదధాతు|| మానస్తా కేతనయో మానఆయుషి మానోగోషుమా
 నోఅశ్వేషు రీరిషః | వీరాన్మానోయద్రభామితో వధీహవిష్మన్తోనమ
 సావిధేమతే! త్ర్యాయుషం జమదగ్నేఃతశ్యపస్యత్ర్యాయుషం యద్దే
 పానాన్త్ర్యాయుషంతస్మే అసుత్ర్యాయుషం! భస్మనా శిరోలలాటవ
 త్సస్కంధేషు తిలకానికుర్యాత్ || మేధావీ భూయానం తేజస్వీభూ
 యానంవర్చస్వీ భూయానం - బ్రహ్మవర్చస్వీ భూయానం - ఆయు
 ష్మా భూయానం అన్నాదోభూయానం యశస్వీభూయానం సర్వస
 మృద్ధోభూయానం-పునస్తాదిత్యా రుద్రావసన్తస్సమిన్ధతామ్పునర్చ
 హ్మణో వసుసీధయజ్ఞః|| ఘృతేసత్వ త్తనువో వర్ధయస్వ సత్యాస్సన్తు
 యజమానస్య కామాస్సాహః! అగ్నయే వసుసీధాయేదం! స్వస్తి
 శ్రద్ధాం మేధాం యశఃప్రజ్ఞావిద్యాంబుద్ధింశ్రియంబలమాయుష్యం
 తేజ ఆరోగ్యందేహిమేహావ్యవాహన! యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా
 తపోహామక్రియాదిషు | న్యూనంస పూర్ణ తాంయాతిసద్యోవందేత
 మచ్యుతం! మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీనంహుతాశన |యద్ధు
 రింతుమయా దేవపరిపూర్ణంతదస్తుతే! చతుస్సగర + అభివాదయే |

అగ్ని కార్యం సమాప్తమ్.

తతో గురుర్మాతరమన్యోగశ్చ వృద్ధాన్నమస్కృత్య - భిక్షాం
యాచయేత్ । తతో గురుర్బ్రహ్మచార్యసీతి । బాహమేవంకరోమ్హాతివ
టుః బ్రూయాత్ । ఆచార్యః-బ్రహ్మచార్యసి కుమారః॥ బాహంకా
మచారవాదభక్షణకామోభవామి, ఆచార్యః॥ ఆపోశాన, కుమారః॥
బాహమశ్నామి, ఆచార్యః॥ కర్మకురు, కుమారః బాహంకరోమి! ఆచా
ర్యః మాసుషుఫ్థాః-కుమారః॥ బాహం దినానన్వపామి, ఆచార్యః॥ భిక్షా
చర్యంచర, కుమారః॥ బాహంచరామి, ఆచార్యః, ఆచార్యాధీనోభవ
కుమారః, బాహంభవామి॥

అథ భిక్షా క్రమః.

అదా మాతృనమన్కారిం కుర్యాత్ । చతుస్సగరపర్యంతం
గోత్రాన్మానేధ్య శ్శుభ భవతు ॥ భవతీభిక్షా దేహీతి స్త్రియంయా
చయేత్ । భవాభిక్షాందదాత్వితి పురుషం యాచయేత్ ॥

యస్యతే ఇతిపూర్వపరిషేచనం వటురాదిత్య ముపస్థాయ! యస్య
తేప్రథమనాన్యోగం హరామస్తం త్వా విశ్వే అవంతు దేవాః । తం
త్వా భాతరస్సున్మధో వర్ధమానః సుజాయంతాంబహవస్సుశతమ్ ।
ఆశీర్వాదః॥ శ్లో॥ గాయత్రీం గురుణాదిష్టాం శిష్టన్నాసూ
ర్యమభ్యసేత్ । సూర్యేఽస్తశిఖరంప్రాప్తే సాయ సంధ్యాముపక్ర
మేత్ । అగ్నికార్యంతతః కుర్యాత్సూర్యయోరుభయోరపి । తతోభి
వాదయేద్వృద్ధానసావచామిత్రబ్రువన్ ॥ సగంశానసాంతే భిక్షాచ
రణా అథాస్మాఅరిక్తం పాతంప్రయచ్ఛన్నాహ మాతరమేవాశేభి
క్షుస్వేతిబోధాయనగృహ్యత్ ॥ శ్లో॥ బ్రహ్మచార్యస్య పోశానత్యను
శిష్యవటు గురుః! బాహమిశ్యేవసర్వత్ర పత్తిబ్రూయాత్తతోవటు! అది
మధ్యావసానేషు భవచ్ఛిబ్ధోపలక్షితం! బ్రహ్మణక్షత్రియవిశాంభిక్షా
చర్యంయథాక్రమం॥ వాసశ్చేతుధికముత్తరయాదస్తైః స్యతర్సిధావ్య!॥
(శిష్యనయనక్రయోగస్సమాప్తః.)

హరిః ఓమ్॥ ఏవంగోదానమన్యస్మిన్నపినత్త్రేహేడశేనశేఽగ్ని
 దాన్తోనాన్యాత్॥ ఆచమ్య + ఏవం + శుభతిథౌధర్మకర్మ సమేతస్య
 మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతాభ్యంకర్మకరిష్య
 మాణస్తదంగత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థంవృద్ధ్యర్థం + మహాజనైస్సహ
 స్వస్తి పుణ్యాహవాచసం కరిష్యే॥ ఆదానిన్విఘ్నేనకరిసమాప్త్యర్థం
 శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా॥ పుణ్యా
 హం వాచయిత్వా॥ ఆచమ్య + మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
 ఇమం + శర్మాణం కుమారం గోదానాభ్యేన కర్మణా సగ్గస్కరిష్యే॥
 తదంగమాభ్యుదయికంకరిష్యే॥ ఆభ్యుదయికంకుర్యాత్॥ బ్రాహ్మణా
 సంగోపయేత్॥ ఆచమ్య + ఏవం x మమకుమారస్యాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతసిద్ధ్యర్థంగోదానవ్రతహోమంకరిష్యే॥ తదంగ
 మగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ స్థండియాల్లేఖనాదితతఃపట్నాత్రప్రయో
 గంకుర్యాత్॥ శ్లో॥ పాత్రప్రయోగేఖలుయోజసియోగోదానకర్మణ్య
 ఏచాలవత్తు॥ సగ్గస్కపుంజీలశలల్యఞ్చాల్లతార్థలుప్తాహిధవంతియస్మా
 త్॥ పవిత్రకరణావ్యాజ్యభాగాం తేఽన్వారభేకుమారేధాతాదదాతు
 నోరయిమితి చతస్రోయస్త్యహృదాకీలేతి చతస్రఞ్శత్యస్తావ్యా
 ముతీర్నుశ్యా॥ ధాతాదదాతు నోరయిమిశాన్తోజగతస్సతిఃసహ
 పూర్ణేన వావనధాన్వహా॥ ధాత్రణదం॥ ధాతాప్రజాయా + వద్విధేమ
 స్వాహా॥ ధాత్రణదం॥ ధాతాదదాతు x సత్యరాధసస్వాహా॥ ధాత్ర
 ణదం॥ ధాతాదదాతు x తిదితి ప్రస్తాస్వాహా॥ ధాత్రణదం॥ య
 స్వహృదా x తత్త్వమశ్యాగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసణదం॥
 య సెత్వగ్ంసుకృతే x స్వస్తిస్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసణదం॥ త్వ
 మపుత్రశవసా x తిరిచ్ఛత్

పుత్రిగణదం

సోమ...హవంతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయమమమమత ఇద ॥ అగ్నయ ఇదం॥
 రుద్రాయ తంతిచగాయేదం॥ అన్యకర్మణః హోమామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ
 మృద్ధికానుః జయాది హోమామంకరిష్యే ॥ సువేణాజ్య మాదాయ॥
 ఓ చిత్తంచ స్వాహా॥ x x x జయాదిబ్రహ్మవిస్మరణాంతే...నమ
 నుతరిః శిఖామాత్ర మవశిష్యసర్వాశ్శాశాన కయతి॥ స్నాత్వా
 ఆచమ్య బ్రహ్మణై వరందదాతి॥ అగ్నిగోదానమ్.

పక్షంతిరిమాహ-అగ్నిగోదానోవాస్యాత్ ॥ ప్రాణనాయ
 మ్య ఏవంగుణ x ప్రీత్యర్థం ఇమంసుబ్బయ్యశర్మాణంకుమారంగోదా
 నాభ్యేన కర్మణా సగ్గ్ సకరిష్యే॥ ఇతినంకల్ప్య॥ అథపట్నాత్రప్రయో
 గం కుర్యాత్ ॥ అగ్నే రుపసమాధానాద్వాజ్యభాగాంతే అగ్నయే
 కాండర్వయేస్వాహా ॥ అగ్నయే కాండర్వయ ఇదం॥ అగ్నయ ఇదం...జ
 యాది హోమామంకరిష్యే॥ జయాదిప్రతిపద్యతే॥ పరిషేచనాంతంకృ
 త్వా॥ సువత్సరం గోదానవ్రత మేకఉపనిషం త్యేతావన్నానాసర్వా
 శ్శాన్వాపయ త్యుదకోపస్పర్శన మితి ఛందోగాః॥ ఆచార్యా
 యవరందదాతి॥ పూర్వవత్కేశవపనమ్॥

అథ పాలాశశ్రుయోగః.

చతుర్థేహనిపూర్వాష్టే స్నాత్వా ఆచమ్య సంభ్యావందనా
 దికం కృత్వా॥ పాలాశవృక్షప్రదేశే అల కృత్య॥ ప్రాచీముదీచీవానిశ
 ముపనిష్కమ్య॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం + సర్వభ్యో మహాజనేభ్యోన
 మా॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్మాభి
 వృద్ధ్యర్థం మేధాజననసిద్ధ్యర్థం పాలాశ కర్మ కరిష్యే మాణస్తదంగ
 త్యేనదిదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం + పుణ్యాపావచనంకరిష్యే॥ ఆకా
 నిర్విఘ్నేన పరిసరూప్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజా కరిష్యే॥ అథ
 గణాధిపతిపూజా పుణ్యాపావచనంచకుర్యాత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవంగు
 ణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్మాభివృద్ధ్యర్థం మేధాజననసి
 ద్ధ్యర్థం పాలాశాభ్యం కర్మకరిష్యే॥ పాలాశవృక్షమూలేఅల కృత్య॥

ద్వైతమూలే తత్తత్తే యదగత వగాః స స్థ దిలాని కల్పయత్వా
 తత్తనూతనవస్త్రాః సింధాయా తేషుయథాక్రమ మావాహ్యః । య
 శ్చైద సామ్యవభోవ్యాహుః । ఛ ర్దోభ్యోఽధ్యమృతాత్స బ్రహ్మవా
 స మేద్రోమేధయాస్స సృణోతు । అమృతస్య దేవ ధానితో భూ
 యానః । శరీరం మేవచర్షణం । జిహ్వ మేచుసుమ త్తమా । కర్ణ
 భ్యాంభూర్తి విశ్రువం । బ్రహ్మణః కోశోఽసిమేధయాపిహితః । శ్శుతం
 మేరోసాయ॥ (ఇతి ప్రథమస్థండిలే) క్రణవ మావాహయామి స్థాప
 యామి పూజయామి॥ శ్రద్ధయాఽగ్ని స్సమధ్యతే శ్రద్ధయా విందతే
 హవి॥ శ్రద్ధాం భగస్యమూర్ధాని వచ సా వేదయామసి । ప్రిత్యగ్ శ్రద్ధేద
 దతః । ప్రియగ్ శ్రద్ధేదిదా సతః॥ ప్రియః ప్రోక్షేషు యస్య సుతైవం మఉద్దితం
 కృధియథా దేవా అసు శేషః । శ్రద్ధా ముగ్రేషు చక్రి రే । వ్రవంగ్లోక్షేషు య
 జ్ఞ సు అస్మాక ముద్దితః కృధి శ్రద్ధా దేవాయ జమానాః । వ్రాయుగోహ
 ఉవాస తే శ్రద్ధాగ్ । హృదయ్యయా కూత్య శ్రద్ధాయా హూయ శేహ
 విః । శ్రద్ధాం హృతిర్ హవా మహే । శ్రద్ధా మధ్య దివం కరి । శ్రద్ధాగ్
 సూర్యస్య విముచి । శ్రద్ధే శ్రద్ధా కయే నామా । శ్రద్ధా దేవా సధి వస్తే । శ్ర
 ద్ధా విశ్వమిదం జగత్ శ్రద్ధాం కామస్యమాతరిం । హవిషా వర్ధయామసి॥
 (ఇతి ద్వితీయస్థండిలే) శ్రద్ధా మావాహయామి । మేధా దేవే జ్ఞాన మాగా
 పతగా ద్విశ్వాచీభద్రా సుమనస్యమానా । త్వయా జప్తా మదమానా దు
 ర్ముఖైః పృథ్వీ ద్యక్షమవిగధేసువీరాః । త్వయా జప్త ఋషిగృహిణి కవిశ్వి

యోబ్రహ్మగతశ్రీరుత త్వయాత్వయాజష్టశ్చితంవిదంతే వసు నానా
జప స్వద్రవిణోనమధే । మేఘాంమృగద్రోదధాతుమేఘాం దేవసరస్వ
తీ । మేఘా మేఘశ్చినా ఉభ వాధత్తా పుష్కరనజా । అపర సుచ
యామేఘాగ ధ శ్చిషాచయస్సః । దైవ మేఘా సా స్వతీ మామే
ధాసురభిషుషతాగ్ న్యాహా । ఆనూ మేఘా సురభిర్వశ్వియాప్తాహి
రణ్యవర్ణాజగతీ జగమ్యా । ఉష్ణస్వతీ పయస్తా పిన్వనూనామాం
మేఘాసుప్రతీకాజపంతామ్ । మయిమేఘా + సూర్యోభాజోద
ధాతుః (తృతీయస్థ డిలే) మేఘామావాహయామి॥

అశ్వశ్చేనోన్విషదనం ప్రశ్నోవనతిః కృతా । గ్రోభజఇష్కలానధ
యత్సన వదపూరుషం॥ అశ్వతనారాయణ మావాహయామి... ॥
తతిః ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకా నావాహ్యా । విధిప్రకారేణ ఆనాహ
నంకుర్యాత్ । ప్రణవశ్రద్ధామేఘా దేవతాభ్యోనమః॥ ఇంద్రాద్యష్టది
క్పాలక దేవతాభ్యోనమః । ధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారిపూజాం
సమర్పయామి॥ సమంతాదగ్ని మపూపైః పరిశ్రిత్య । ఆచమ్య + ఏవం
గుణ + శుభతిథౌమమకుమారస్య మేఘాజననసిద్ధ్యర్థం పాలాశిణా
మంకరిష్యే । తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ అగ్ని ధనాద్యాజ్య
భాగాంతిపర్వంతంకుర్యాత్ । (అత్రషట్పత్రప్రయోగః) చతుర్భిఃపం
చభిఃపద్భిః కేచిత్రారీత్యుక్త్యా॥ చరిత్రోద్వాభ్యాం చతుర్భి రేకేన
ప్రతిమంత్రమేకాదశజ్యాహుతీః కుమారగోంహనయిత్వా॥

యశ్చిదనామృతభోవిశ్వయాహః - ఛాగ్రోభ్యోఽధ్య మృతా
త్సంబ్రభూవ-సమద్రో మేఘయాస్పృశోతు అమృతస్య దేవనాః తా
భూయాస్సగ్న్ స్వాహా । ఛందోభ్యుదయం॥ శరీర-మేఘచర్షణః-జిహ్వామే

మనుమ - - - - - భూరివిశ్రువం - బహుళ - - - - - సీమ
 య - పీహిత - - - - - శ్రుతిం - మగోచాయస్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చిదం - అవహంతి
 తన్వానా - కుర్వాణా చీర - మాత్మనః - వాన గ్ం - సీమమగావో - - - - - అన్న -
 నచసర్వదా - తత - - - - - మే శ్రియమావహ - - - - - శ్రీమశాం - ప్రశుభిస్సహ - - - - -
 హ - ఛందోభ్యశ్చిదం - అమాయతు - బహుచారిణస్వాహా - - - - - ఛందోభ్య
 శ్చిదం - యశోజనేనానిస్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చిదం - శ్రేయోవస్యసాని
 స్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చిదం - తం - - - - - భగవదానిస్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చ
 దం - సమాభగవదానిస్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చ - - - - - తస్మిన్ - - - - - త్సహస్రశాసే -
 భగ్నాంత్యయిమృజేస్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చిదం - యథాప్రపవతాయంతి -
 యథామానా - - - - - రం - - - - - వమా - - - - - బహుచారిణః - - - - - సాత్రాయంతు - - - - - సర్వత్ర
 స్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చిదం - ప్రతివేశోస్తి - - - - - ప్రమాభాహి - - - - - ప్రమాపద్యస్వ
 స్వాహా - - - - - ఛందోభ్యశ్చిదం - అగ్నయశ్చ - - - - - ద్రుదాయతంతి - - - - - చరామేదం - - - - - అ
 న్యకర్మణః - - - - - మామ - - - - - పతిష్ఠాసి - - - - - ద్యౌర్ధృతి - - - - - మృద్ధికా - - - - - మజయాది - - - - - హూమంకరి
 మ్యేసువేణాజ్యమాదాయ - - - - - చిత్త - - - - - చ - - - - - స్వాహా + + జయాదిబ్రహ్మ
 విసజ్జనాంతే - - - - - అప - - - - - రేణాగ్నిం - - - - - వటుర్వస్త్ర - - - - - మేఖలాజన - - - - - దండగ్ శ్చపాలా
 శేషావ్య - - - - - అస్యాని - - - - - నూతన - - - - - వస్త్రాని - - - - - ధారయేత్ - - - - - శ్లో - - - - - మేఖలా - - - - - మజనందం
 డ - - - - - పాలాశ - - - - - గ్రేవినిక్షి - - - - - పేత్ - - - - - తద్వాసా - - - - - గుర - - - - - వేద - - - - - ద్యా - - - - - ద్వటురన్యాని
 ధారయేత్ - - - - - సుశ్రవ - - - - - ఇతి - - - - - మంత్రే - - - - - నాన్య - - - - - ద - - - - - మాదాయ - - - - - రేవతి - - - - - స్వేతి
 ద్యాభ్యాం - - - - - వాసా - - - - - భిమ - - - - - త్రయ - - - - - యాలక్ష్మంత - - - - - స్నవయన్ని - - - - - తి - - - - - తి - - - - - సృభి - - - - - ర్వా
 సుమరిభా - - - - - ప్యాచ - - - - - మ్య - - - - - ఆచార్య - - - - - పరీద - - - - - వి - - - - - పరి - - - - - హితం - - - - - కు - - - - - మార - - - - - మభి - - - - - మత్ర
 యతే - - - - - ఇ - - - - - మం - - - - - దు - - - - - మ - - - - - క్తే - - - - - తి - - - - - వ్యాభ్యాం - - - - - మేఖలాం - - - - - ధారయి - - - - - త్వాత్రి - - - - - మధు - - - - - రే

అ - సోపానయిత్యా నాచార్యో గృహమాగచ్ఛేదితి । శ్లో ॥
సంత్యజ్య మేఖలాదీని బ్రహ్మసూత్రం వినాపటుః । సర్వంపలా శేనియే వ్య
నవాన్యవ్యాని ధారయేత్ । మేఖలా పంజనందండ ముపవీతం కమండ
లుగాలపు ప్రాశ్నవి నష్టానిగృహీత్వాఽన్యనిపూర్వవత్ । సవనం మే
ఖలాదండంభై హృచగ్న్యవృతానిచ । నివృత్తే ద్వైజాతీనాంపునస్సంస్కా
రకర్మణి బ్రాహ్మణాశీ ర్వాదః । ఉపవీతస్య ధర్మాఉపదిష్టాః । పారిఃపీఠ
తత్సత్ ।
పాలాశప్రయోగ స్సమాప్తః.

ఉపాకర్మప్రకరణమ్.

గృహ్యసూత్రే ॥ ఉపాకరణేనమాపనే చ ఋషిశ్రీః పజ్జాయతే
సదస్పతిర్ద్వితీయఃపథీషు ప్రాదుభావే శ్రావణ్యాంపౌర్ణమాన్యాం
శిష్యైస్సహచార్యః సదీతటాకంనాగత్వా ॥ కేశశ్మశ్రుతా మనఖాని
వాపయిత్యా-మృత్తికాస్నానంవారుణస్నాన కృత్వా ॥ సంధ్యావందనా
దికం కుర్యాత్ ॥ ప్రార్థనే శేగోమయేనాఽనులిప్య ॥ ర గవల్యాదిభిరలం
కృత్య ॥ నూతనవస్త్రేణ మంటప మాసాద్య ॥ తస్యోపరియథాశక్తితం
దులాన్నిధాయ ॥ ఆదాదీపారాధనంకృత్వా ప్రణమ్య ॥ ఆచమ్య ॥ అభ
ప్రయోగః ॥ శ్లో ॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశశివర్ణచతుర్భుజ పృసన్నవద
నంధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ తదేవలగ్నంసుదినంతదేవ...స
ర్వభ్యోమహాజనేభ్యోనమః ॥ ఆచమ్య...శుభతిథౌశ్రీపరమేశ్వరప్రీతి
ర్థం శ్రావణ్యా పౌర్ణమాన్యాం అధీతానాం ఛ దనాంసవీర్యత్వాయే
అధ్యాయోపాకర్మాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తద గత్వేన తదాదాశు
ధ్యేర్థంస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ ఆదానిర్వి
ఘ్నోనపరిసమాప్త్యర్థంశ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే ॥ గణాధిపతి
పూజాంకృత్వా తతఃపుణ్యాహంవాచయిత్యా ॥ ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థంబ
ర్హచర్యవ్రతలోపప్రాయశ్చిత్తార్థం సాహిత్రయోదశ మహామంకరి
ష్యే ॥ తదంగమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ॥ స్థండిలోల్లేఖనాది సర్వంకృ
త్వా ॥ అత్రచతుస్పత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ పూర్వోక్తప్రకారేణపా

హి ప్రయోగశః హి ముకుత్యాన్ । తతః అగ్ని కార్యం పమాపయేన్ ।
 అగ్ని కార్య పూర్వము కం ॥ ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం ప్రాజాపత్యాది నవ
 షిక పూజాంకరిష్యే ॥ వివీతీభూత్యా ॥ ప్రజాపతిం కాండషిక మానాహ
 యామి ॥ సోమం కాండషిక మానాయామి ॥ అగ్నిం కాండషిక మానాహ
 మామి ॥ విశ్వాదేవా కాండషిక మానాహ ॥ సాగ్ం హవీరీదే
 వతా ఉపనిషద ఆనాహయామి ॥ యాజ్ఞకీదేవతా ఉపనిషద ఆనాహ
 యామి ॥ వారుణీదేవతా ఉపనిషద ఆనాహయామి ॥ బ్రహ్మణ్య స్వ
 యంభువమానాహయామి ॥ సదసస్పతిమానాహయామి ॥ ఉపనీతీ ॥ ప్రా
 జాపత్యాది కాండషిక దేవతాభ్యోనమః ॥ ధ్యానాది యోగ శోపచారై ర
 భ్యర్చ్య ॥ ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం ప్రాజాపత్యాది కాండషిక తర్పణంకరి
 ష్యే ॥ వివీతీభూత్యా ॥ ప్రజాపతిం కాండషికం తర్పయామి... మి ॥ ౨ ॥ సో
 మం కాండ... మి ॥ ౧ ॥ అగ్నిం కాండ... మి ॥ ౨ ॥ విశ్వాదేవాన్ కాండ
 షికం స్త... మి ॥ ౧ ॥ సాగ్ం హవీరీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి ॥ ౨ ॥ యాజ్ఞ
 కవతా ఉపనిషద స్త... మి ॥ ౧ ॥ వారుణీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి ॥
 ౨ ॥ బ్రహ్మణ్య స్వయంభువ... త... మి ॥ ౨ ॥ సదసస్పతి... త... మి ॥ ౧ ॥ అనేన
 ప్రాజాపత్యాది కాండర్షిక తర్పణేన భగవాన్ సర్వాత్మకస్సుప్రీణాతు ॥ ఏ
 తస్థిలంశ్రీపరమేశ్వరార్చనము ॥ ఆచమ్య... వన గుణ... శుభతిథౌ శ్రీ
 పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం (అస్యా) శ్రావణ్యాంపాణామాస్యామధీతానాం
 భందసాంసవీర్వత్వాయ అధ్యాయోపాకర్మనామాఖ్యంకర్మకరిష్యే ॥
 తనంగ శ్వేన అగ్ని ప్రతాప్తాపనంకరిష్యే ॥ స్థండిలోల్లేఖ నాద్య
 గ్ని ప్రతిష్ఠాపనాది పరిషేచనాంతః కృత్వా ॥ అ త్రవట్పత్రప్రయో
 గః ॥ అన్వారధేవ్యం తేన సింఘ సహజ్యం తీర్జిత హి ॥ స శ్వేన
 వీరినః ॥ ప్రజాపతయే కాండషికయే న్యాహ ॥ ప్రజాపతయే కాండ
 షికయే ఇదం ॥ సోమాయ కాండషికయే న్యాహ ॥ సోమాయ కాండ
 షికయే ఇదం ॥ అగ్నయే కాండషికయే న్యాహ ॥ అగ్నయే కాండషిక
 యే ఇదం ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండషికభ్యోస్సాహ ॥ విశ్వేభ్యోదేవే

భ్యః కాండః భ్యః ఇదం సాగ్ంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
 స్సాహః సాగ్ంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యః ఇదం । యాజ్ఞ
 కీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్సాహః ॥ యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్య
 ఉపనిషద్భ్యః ఇదం । వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్సాహః ।
 వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యః ఇదం । బ్రహ్మణేస్వయంభువే
 స్సాహః ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువః ఇదం ॥ సదసస్సతయేస్సాహః సదస
 స్సతయః ఇదం । ఉపనీతీ సదసస్సతి మద్భుతంప్రియమింద్రస్య కామ్యం
 పనిం మేధా మయాసిషగ్స్సాహః । సదసస్సతయః ఇదం । ఆచమ్య
 ప్రిత్యర్థం లధితానాం ఛందసాగ్ంసవీర్యత్వాయ అధ్యాయోపాక
 ర్మాగత్వేన మమ శౌతస్మాతక నిత్యకర్మానుష్ఠానయోగ్యతాఫల
 సిద్ధ్యర్థం యజ్ఞోపవీతదానం ధారణంచ కరిష్యే । ఇతి సంకల్ప్య ।
 బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ । తతిః
 ఆచమ్య । యజ్ఞోపవీతం పురమం పవిత్రంప్రజాపతేర్యత్సహజంపుర
 స్తాత్ । ఆయుష్యః మగ్న్యప్రతిముంచ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతంబల
 మస్తుతేజః । ఇత్యేకం ధృత్వా ఆచమ్య । ఆచార్యప్రముఖాదర్భేష్యా
 సీనాదర్భాన్ధారయమాణావేదస్యాద్యాంశ్చతురోనువాకానధీయా
 రకా హరిః । ఓమ్ । ఇషే త్వోజేత్వావాయవ స్థోపాయవస్థస్సదేవో
 వస్సవితా ప్రార్పయతుశ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్ని
 యా దేవభాగ మూర్జన్వతీః పయన్వతీః ప్రజావతీ రనమీనా అయా
 త్మామావస్త్వీన ఈశత మాఘశగ్ంసోరుద్రస్య హైతిః పరివోష్పణ
 క్తుధువాఅస్మిన్గోపతౌ స్యతబహ్వి ర్యజమానస్యప్రశూ న్సహిః ॥

• మగ్న్యప్రతిముంచ.

ఇమేత్రచత్వారిగ్శత్ || యజ్ఞస్య ఘోషదసిపత్యుష్టగ రక్షుఃప్ర
 త్యుష్టా అరాతయః ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్చ మనువాక్తతా
 స్వధయా వితష్టత ఆవహంతికవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో జష్టమిహ బర్
 హిరాసతేదేవానాం పరిషూతమసిన్నవృద్ధుసిదేవబర్హిర్మాత్వా
 న్వజ్మాతిర్యక్పర్వతేరాధ్యాస మాచ్ఛేతాతేమారిషం దేవబర్హిశ్శ
 తవల్ శంవిరోహ సహస్రవల్ శాః || ౨ ||

విప్రయగ్ం రుహేమపృథివ్యా స్సంపుచః పాహిసుసంభృతా
 త్వాసంభరా మృదిత్యైరాస్తా ౭ సీంద్రాణ్యై స్సనహనం పూషతే
 గ్రంథిం గ్రథ్నాతుస తేమాస్థాదిండ్రస్యేత్వా బాహుభ్యాముద్యచ్ఛే
 బృహస్పతేర్ముర్ధ్నాహరామ్యు ర్వంతరిక్షమన్విహిదేవంగమమసి || ౩ ||
 సహ స్రవల్ శాఅష్టత్రిగ్శచ్చ || శుంధధ్వందైవ్యాయకర్మణేదేవ
 యజ్మయేమాతరిశ్వనోఘర్మోసి ద్యౌరసిపృథివ్యసి విశ్వధాయాఅసి
 పరమేణధామ్నాదృగ్ంహస్వమాహ్వర్వసూనాంప్రవిత్రిమసిశతధా
 రంవసూనాం ప్రవిత్రిమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్తోకోహుతోద్ధ్ర
 ప్సోఽగ్నయేబృహతేనాకాయ స్వాహా ద్యావాకృద్విభ్యాగ్ంసావి
 శ్వాయు స్సావిశ్వవ్యచా స్సావిశ్వకర్మాసంపృచ్యధ్వ మృతావరీరూ
 ర్మిణీర్మధుమ త్తమా మంద్రాధనస్య పాతయే సామేన త్వాతన చ్చీం
 ద్రాయదధివిష్టాహవ్యగ్ం రక్షస్వ || ౪ || సామేనాష్టాచ కర్మణేవాం
 దేవేభ్యశ్శ కేయం వేషాయత్వాప్రత్యుష్టగ్ం రక్షుః ప్రత్యుష్టా అరా

తయోధూరసి ధూర్వధూర్వంతంధూర్వతం యోఽస్మాన్ధూర్వతితం
 ధూర్వయంతయం ధూర్వామస్త్యం దేవానామసి సస్మితమం పప్రిత
 మంజుష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమ మహూత మసిహవిర్దానం
 దృగ్ంహస్త్య మాహ్వర్చితస్యత్వాచక్షుషా ప్రేక్షే మాభే ర్గాసం
 విక్రమాత్వా॥గి॥ హిగ్ం సిషమురువాతాయ దేవస్య త్వా సవితుః
 ప్రసవేఽశ్వినో ర్బాహుభ్యాంపూష్ణో హస్తాభ్యామగ్నయజుష్టంసిర్వి
 పామ్యగ్నీ షోమాభ్యామిదం దేవానా మిదమున స్సహ స్థాత్యైత్వా
 నారాత్యైసువరభి విభేషం వైశ్వానరం జ్యోతిర్ద్వగ్ం హంతాండు
 ర్వాద్యావాపృథివ్యో రుర్వంతరిక్షమన్విహ్యాదిత్యాస్త్యౌపస్థేసాదయా
 మ్యగ్నేహవ్యగ్ం రక్షస్వ॥ సూత్వాషట్చత్వారిగ్ంశచ్చ॥

అథవేదాదీక జహుయాత్ - ఇషే త్వోజ్జేత్వా...కర్మణే
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యఇదం॥ అగ్నిమీశే...రత్న ధాతమంస్వాహా॥ ఛందో
 భ్యఇదం॥ అగ్న ఆహాహి...బహిషి స్వాహా॥ ఛందోభ్యఇదం॥ శంసో
 జేవీరభిష్టయ...రభిసోవంతునస్వాహా॥ ఛందోభ్యఇదం॥ తతఃయజ్ఞో
 పవీత గ్రధివిస్రస్య ఆజ్యేనాక్వాసుచి నిధాను॥ యజ్ఞోపవీతం...
 బలమస్తుతేజస్వాహా॥ అగ్నయే పరసూత్మన ఇదం॥ అథబ్రహ్మ
 యజ్ఞం కుర్యాత్॥ ఉపాకర్మప్రకరణం సమాప్తమ్.

అథ విరజా హూమః.

ప్రాణానాయమ్య...ప్రీత్యర్థం సంవత్సరకృతదోష ప్రాయశ్చి
 త్కర్మ విరజా హూమం కరిష్యే॥ ఇతినంకల్ప్య॥ తిలాజహూమీ

త్యాది పంచవింశతి మంత్రైః తిలాజ్యసమిత్సక్తుభిః హస్తేనఽ
 హఠాతి, అగ్నిం ప్రజ్వాల్య తిలాజ్య హూమి సర సాగ్ం సపిష్టాగ్ధా ర
 మమచితై రమస్తుస్వాహా॥ శ్రియా ఇదం॥ గావో హిరణ్యః ధనమన్న సా
 సగ్ం సర్వేషాగ్ం శ్రీయై స్వాహా॥ శ్రియా ఇదం॥ శ్రియంచలక్ష్మీంచపు
 స్త్వీచక్ష్మీర్తీంచాన్తృణ్యతామ్॥ బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్॥ శ్రద్ధామే
 ధే ప్రజాస్సందదాతు స్వాహా॥ శ్రియా ఇదం॥ తిలాః కృష్ణాః స్తీలాః శ్వే
 తాః స్తీలాః సామ్యావశానుగాః॥ తిలాః పునస్తుమేచాపం యత్కించ
 ద్దురితం మయి స్వాహా॥ శ్రియా ఇదం॥ చోరస్యాన్నం నవశ్రాద్ధం బ్ర
 హ్మహః గురుతల్పగః॥ గోస్తేయగ్ం సురాపానం భూణహత్యా తిలా
 శ్చాన్తిగ్ం శమయస్తుస్వాహా॥ శ్రియా ఇదం॥ శ్రీశ్చలక్ష్మీచ పుష్టి
 శ్చక్ష్మీర్తీంచాన్తృణ్యతామ్॥ బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్॥ శ్రద్ధా
 మేధే ప్రజ్ఞాతు జాతవేద స్సందదాతు స్వాహా॥ శ్రియా ఇదం॥ ప్రాణా
 పానవ్యానోదాన సమానామే శుధ్యంతాం జ్యోతి రహం విరచావి
 ప్రాప్మాభూయానగ్ స్వాహా॥ ప్రాణాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ వాజ్మనశ్చ
 త్సుశ్చోత్రజన్వః ప్రాణదేవో బుద్ధ్యా కూతిస్సంకల్పమే శుధ్యంతాం జ్యో
 తిరహం విరచావిప్రాప్మా భూయానగ్ స్వాహా॥ వాగాదిభ్యో దేవతాభ్య
 ఇదం॥ త్వక్చర్మమాగ్ం సరుధిరమేదో మజ్జాస్వాయవోఽస్థీనిమే శుధ్య
 ంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా॥ త్వగాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ శిరఃపాణి
 పాదపార్శ్వవృష్టోరూదరజఙ్ఘశిశ్నో వస్థపాయవోమే శుధ్యంతాం జ్యో

తిరహంవిరజా...స్వాహా॥ శిరఆదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ ఉత్తిష్టపురుష
హరితపిబ్ధలలోహితాక్షి దేహిదేహి దదాపయితామేశుధ్యంతాం జ్యోతి
తిరహంవిరజా...స్వాహా॥ ఉత్తిష్టాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ పృథివ్యాప
స్తేజో వాయురాకాశామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ పృథివ్యాది
భ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ శబ్దస్పృశా రూపరసగంధామేశుధ్యంతాం జ్యోతిర
హం...స్వాహా॥ శబ్దాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ మనోవాక్కాయకర్మా
ణిమేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ మానసాదిభ్యో దేవతాభ్య
ఇదం॥ అవ్యక్తభావైరహంకారై జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ అవ్యక్తాది
భ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ ఆత్మామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥
ఆత్మన ఇదం॥ అన్తరాత్మామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...హా॥ అన్తరా
త్మన ఇదం॥ పరమాత్మామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ పర
మాత్మన ఇదం॥ త్సుధేస్వాహా॥ త్సుధ ఇదం॥ త్సుత్పిపాసాయస్వాహా॥
త్సుత్పిపాసాయేదం॥ వివిత్తైస్వాహా॥ వివిట్యా ఇదం॥ ఋగ్వీధానాయ
స్వాహా॥ ఋగ్వీధానాయేదం॥ కషోత్కాయస్వాహా॥ కషోత్కాయే
దం॥ త్సుత్పిపాసామలాం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీర్నా శయామ్యహమ్॥
అభూతిమసన్మృద్ధిచసర్వాన్నిర్ణదమేపాచ్ఛానగ్న్స్వాహా॥ త్సుత్పిపాసా
దిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ అన్నమయూపాణమయ మనోమయవిజ్ఞానమ
యమానందమయమాత్మామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥
అన్నమయాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ సమిధమిథ్మసన్నహనంచాగ్నా

ప్రహరతి॥ అగ్నయణదం॥ రుద్రాయతింతిచరాయేదం॥ అన్యకర్మణః
హూమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాది హూమంకరిష్యే॥

సువేణాజ్యమాచాయ॥ ఓమ్చిత్తంచస్వాహా... జయాది బ్రహ్మవిసజ్జ
నాంతే ధవత్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం... నమమ॥ అనేనవిరజావహో
మేనభగవాన్ సర్వాత్మకః... ఏతద్భులం శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు॥ అ
థ నవద్విదేవతాభ్యోనమః॥ పునఃపూజాంకరిష్యే॥ పునఃపూజాంకృత్వా॥
అనయాపూజయాప్రాజాపత్యాదికాండద్విదేవతాసుప్రీతాసు ప్రిస
న్నావరదాభవంతు॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంత దేవాస్తాని ధర్మాణిప్రథ
మాన్యాసే॥ తేహనాకంమహిమాసస్సచంతేయత్రిపూర్వే ప్రాధ్యా
న్నంతిదేవాః॥ ఇతిపుణ్యతీర్థేఽఋషీనుద్వాస్యే॥ ఆచార్యంవస్త్రాదిభిర
లంకృత్య॥ యథావిధినంపూజ్య॥ మారుతమసీత్యనువాక చతుష్టయం
జపిత్య॥ స్వగృహంగచ్ఛేత్॥ విరజావహోమస్సమాప్తః.

అథ ఉపాకర్మోత్సర్జనమ్.

శ్రావణ్యాం పౌణమాస్యామనేన ప్రకారేణకుర్యాత్॥ ధై
ర్యాంపౌణమాస్యా ముగ్ధః॥ ప్రాణనాయమ్య + ఏవంగుణ +
శుభతిథౌఅధ్యయన సంపాదనార్థంఅధ్యాయోత్సర్జనంకరిష్యే॥ అదిత
శ్చగతురనువాకాధ్యయినంవినాసర్వంపూర్వవత్కుర్యాత్॥ శ్లో॥ ఉప
క్రమోత్సర్జనయోస్సుశిష్య ఆచార్యఆప్లుత్యమహాపగాసు॥ స తర్వ్య
వార్యంజలిభిర్మునీంస్తానేభ్యస్తు హూమ్యన్ సదసస్పతించ॥ కేంద్వగ్ని
విశ్వాంశ్చనిషత్స్వయంభుం హుత్వాముఖాంతేసదసస్పతించ॥ అద్యా
నువాకాం శ్చతురోఽప రార్థ్యానధీయ తేతత్రతతోజయాది॥ చరుప్ర
ధానేష్యఖలేషుకర్మసుప్రధానకత్వాచ్చరుణాముఖాహుతిః॥ ఉత్సర్జన్తో
పాకరణశ్రతేషుమృతేన కార్యాగ్నిముఖాహుతిస్సాన్యత్॥ ఆవాహనా
సనేపాద్యమర్చ్యమాచమనీయకం॥ స్నానవస్త్రాపవీతాని త్వర్జనంత

దనంతరం గంధఃపుష్పంతేథాధూపదీపా నైవేద్యమేవచ । తాంబూ
లంచతతోదద్యా ద్విధివత్తర్పయేద్యపీఠమ్ ॥ వార్యంజలిభిరేతాంస్తుత
తోసత్వావిసర్జయేత్ ॥ ఋషీణామర్చనంసర్వంకథావ్యంహినివీతినా॥

ఉపాకర్మోత్సర్జనమ్ సమాప్తమ్.

అథ వేదవ్రతపరకరణమ్.

అథ వేదవ్రతనాముదగయనాదికాలః॥శ్లో॥ అథోదగయనాద్యు
క్త కాతేవేదవ్రతానిచ । స్నానాదిద్విజభుక్త్యంతం కర్మతంత్రంపుథ
కృథక్ । సభవేన్ముఖ్యకాలస్సాన్యగ్గాణేనంకల్పశిష్యతే । శ్రావణ్యాం
వైకతంత్రేణకుర్యాద్వ్రతచతుష్టయం । వేదవ్రతేషుచేతుఃసువిధివ
త్సూజయేద్యపీఠమ్ ॥ వార్యంజలిభిరేవైతాఃపూజాంతేతర్పయేద్వ్రతీ
యస్మిన్వ్రతేచతుష్టేషు తర్పణేచోదితాశ్చతే । ఋషయః కీర్తితా
హూమేయేచైవః మునిసత్తమైః॥ ప్రాజాపత్యాదిసూక్తైశ్చ చతుర్భి
ర్విధివత్క్రమాత్ । నాక్యక్ష్ప్ర్యాచతత్రాపి హుత్వాచైవషడాహూతీః॥
సదసస్పతిమంత్రేణ స్విష్టక్ష్ప్రజ్ఞహుయాత్తతః । సదసస్పతిర్ద్వివీయతి
సూత్రాచ్ఛతుర్వపి । సమాప్యవిధివత్తత్రతంత్ర శేషంయథాక్రమం । అధ్యా
పయేచ్ఛవిధివత్తత్తత్కాండమథాపరం । ఉత్సర్జనంవత్సరాంతపవమేవ
హికారయేత్ । ఋణ్మాసేవాధమాసేవాపక్షేవాధపరేహని । తత్తదు
త్సర్జనంకుర్యాద్విధ్యుక్తేనైవమార్గతః । శ్రావణ్యాం పోష్ఠపద్యాంవా
నైశాఖ్యాంవాధవాద్విజః । ఆసన్నోద్వాహాఆగ్గోహా ఆపదిన్వయమే
వచా । ఏకతం త్రేణవాకుర్యాదేవద్వితచతుష్టయం । గోదానాదీని
కర్మాణి వినాహుత్సర్పవాసరే । ఏకతం త్రేణవాకుర్యాదితి వేదవిదో
విదుః । వటోశ్చ కేశవపనంవ్రతేషూత్సర్జనేషుచ । వదంతి కేచిత్సమ్యా
ఖ్యవ్రతపవేతరేషున॥

అథ ప్రాజాపత్యవ్రతమ్

ప్రకృత మనుసరామః॥ అథ ప్రాజాపత్యవ్రతే సద్యాంవశన
పూర్వకంస్నాత్వాచార్యశ్చిష్యేణసహపాగ్రానాయమ్యువమగుణ..

శుభతిథా, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ఇమంశిష్యం ప్రజాపత్యవ్రతేన స
గ్గ్ సమర్పిష్యే తతః ఋషిపూజాంకృత్వా॥ షడృషీగ్ సర్పయేత్॥ నివీ
తీభూత్వా॥ ప్రజాపతిం కాండర్షింతర్పయామి॥ సాగ్ంహితీరేవతా ఉ
పనిషద సర్పయామి॥ యాజ్ఞకీరేవతా ఉపనిషద సర్పయామి॥ హరుణీ
రేవతా ఉపనిషద సర్పయామి॥ బ్రహ్మణగ్ స్వయంభువం తర్పయా
మి॥ సదసస్పతిం తర్పయామి॥ ఇతి తర్పయిత్వా ఉపవీతీ॥ ఆచమ్య +
ఏవంగుణ + శుభతిథా । శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ప్రజాపత్యాదిశా
మంకరిష్యే॥ స్థండిలాల్లఖనాదిసర్వంకుర్యాత్॥ తత్ర షట్పత్రప్రయోగః॥

అగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ముఖాహుతిగ్ంహు
త్వాఽన్వారభేవ్రతనిజహాతి- ప్రజాపతయే కాండవక్త్రే స్వాహా॥
ప్రజాపతయే కాండవక్త్రే యథా॥ ప్రజాపతేన త్వదేతాస్య న్యోవిశ్వా
జాతాని పరితా బభూవ । యత్కామాస్తే జహుమస్తన్నో అస్తు
వ్రయగ్ స్వామపతయోరయీణాగ్ స్వాహా॥ ప్రజాపతయథా॥ రయీ
ణాం పతిం యజతం బ్రహ్మంత మస్మిన్భరై నృతమం వాజసాతే॥ ప్రజా
పతిం ప్రథమజామృతస్య యజామదేవమధినో బ్రవీతు స్వాహా॥ ప్రజాప
తయథా॥ ప్రజాపతే త్వం నిధిపాః పురాణోదేవా నాం పితా జనితా ప్రజా
నాం పతిర్విస్వస్య జగతః పరస్సాహవీరో దేవవిహవేజషస్త్వస్వాహా॥
ప్రజాపతయథా॥ తవైమిలోకాః ప్రదిశోదిశశ్చ పరాపతో నివత ఉద్వ
తశ్చ ప్రజావతే విత్స్వస్మజ్జీవధన్యతదన్నో దేవప్రతిహర్యహవ్యగ్ స్వాహా॥
ప్రజాపతయథా॥ ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞయానాం దేవానామగ్రే
యజతం యజధర్మం సనోధదాతుదవిణ్ం సువీర్వగ్ం రాయస్సాహం

విష్మతు నాభిమస్మిస్వాహా॥ ప్రజాపతయశ్చదం॥ యోరాయ ఈశేశ
 తదాయ ఉక్థోయః పశూనాగ్ం రక్షితావిష్మితానాం ప్రజాపతిః
 పృథనుజా ఋతస్థ సహస్రధామా జవతాగ్ం హవిర్నస్వాహా॥
 ప్రజాపతయశ్చదం । సూక్తేనప్రత్యుచం షడాజ్యాహుతీర్జువహాతి ।
 సాగ్ంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా । సాగ్ంహితీభ్యో
 దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యశ్చదం॥ యాజ్ఞిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
 స్వాహా॥ యాజ్ఞిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యశ్చదం॥ వారుణీభ్యో
 దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
 శ్చదం॥ బ్రహ్మణేన్వయ భువేన్వాహా॥ బ్రహ్మణేన్వయంభువశ్చదం॥ సదస
 న్నతిమద్భుతంప్రియమింద్రస్య కామ్యం॥ సనిమేధామయాసిషగ్ం స్వా
 హా॥ సదసస్పతయశ్చదం॥ తతఃప్రత్యుత్థాయ॥ ఆగ్నేవతపతెకాండఋషి
 భ్యప్రాజాపత్యంవ్రతంచరిష్యామితచ్చకెయంతస్మిరాధ్యతాం॥ వాయో
 వ్రతపతెకాండ...తాం॥ ఆదిత్యవ్రతపతెకాండ...తాం॥ వ్రతానాంవ్ర
 తపతెఋషిభ్యః ప్రాజాపత్యవ్రతం...రాధ్యతాం॥ అగ్నిపురోగాశ్చత
 స్రాదేవతాఉపతిష్ఠతే॥ జయాదిహూమకుర్యాత్ । సావిష్టకృతగ్ం
 హుత్వా దర్వాపరిధీననక్తి పరిధీన్వహ్యత్యసగ్ం స్రావంచకృత్వా॥
 అనాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా బ్రాహ్మణాః పూజయేత్ ।
 తదంగభూత మాభ్యుదయికం కర్మణః పుణ్యాహం వాచయేత్ । సమా
 పశేష్యేవమేవ ప్రయోగః ॥ సంవత్సరే వర్యవేతే॥

ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జనమ్.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థమిమంశిష్యం ప్రాజాపత్యవ్రతో
 త్సర్జనేన కర్మణానగ్ం స్మరిష్యే

శ్చ-ఉపస్థానమంత్రేషు-అగ్నేవ్రతపతేకాండఋషిభ్యఃపాజాప్రత్యస్త్ర
తమచావిష్మంతదశకంతస్మేరాధి-వాయోవ్రతపతేకాండ...రాధి-అది
త్యవ్రతపతేకాండ...రాధి-వ్రతానాంవ్రతపతేకాండ...రాధి...పూ
ర్వవదుకశ్చతే-శేషంపూర్వవత్-అభ్యుదయికం-కర్మణః పుణ్యాహ
వాచనం కుర్యాత్ । అథ సామ్యవ్రతమ్.

అథ సామ్యవ్రతం వక్ష్యతే ఉదగయనపర్వణి పూర్వపక్షేశుభన
త్రతే పూర్వాష్టా కేశశ్శశువాపయిత్యా తతః ఆచార్యశ్చిష్యేణ స
హస్నత్వా ప్రాణనాయమ్య । ఏవం-తిథౌ ధర్మపత్ని సమేతా ౭ హమి
మంశిష్యం సామ్యవ్రతేన సగ్గ్ సకరిష్యే । పూర్వవదృషి పూజాంకృత్వా
షడ్మషిగ్ సరయేత్ । వివీతీభూత్వా సోమంకా డర్షింతర్పయామి
సోగ్ంహితి రేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి యాజ్ఞకీ రేవతా ఉపనిషద
స్తర్పయామి వారుణీ రేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి బ్రహ్మణగ్ స్వ
యంభువం తర్పయామి సదసస్పతింతర్పయామి ఏవంతర్పయిత్యా ఉప
వీతీతత ౭ పరాష్టా సోచీమ దీచించాదిశశుపనిష్కమ్య అరణ్యే ౭
చ్చుదిర్దశ్యే ౭ శ్నో రశనమ ధానాద్యాద్యభాగం తే మఘాహుతిగ్ం
హ త్యా ౭ న్వారిభేవ్రతే జహాతి । సోమాయ కాండర్షయే స్వాహా ।
సోమాయ కాండకవయ ఇదం । సోమోధేను మితి సూక్తనషడా
బ్యాహుతీర్జువాహతి । సోమోధేనుగ్ం సోమో అర్వంత మాశుగ్ం
సోమోవీరం కర్మణ్యందదాతు । సాదన్యం విదధ్యగ్ం సభేయం పితృ
శ్రవణాయో దదాశద స్తే స్వాహా । సోమాయేదం । అషాధం యుక్తు
పృతనాసుపప్రిగ్ం సువర్ణామస్వాంప్తృజనస్యగ్ం హిమ్ । భరేషుజాగ్
సుక్తితిగ్ సుశ్రీవసంజయంతం త్యామనుమదేమ సామస్వాహా । సోమా
యేదం । త్వగ్ సోమప్రితిగ్ సుప్రితి ర్భూగ్ం దత్తే సుప్రితిగ్

శ్వవేదాః । త్వంవృషా వృషత్వేభిర్మహిత్యా ద్యుష్మేభిర్ద్యుష్మ్య
భవో నృచక్షాస్సాహః ॥ సామా యేదం । యాతే ధామాని హ
విషా యజంతి తాతే విశ్వా పరిభూ రస్తు యజ్ఞం గయస్సాహః ప్రత
రణస్తువీరో వీరహః ప్రచరాసామ దుర్యాన్ధాస్సాహః ॥ సామా యేదం ॥
త్వ మిమా ఓషధీ సామ విశ్వాస్త్య మపో అజనయ స్త్వంగాః ॥ త్వ
మాతతంధోర్వంతరిక్షంత్యం జ్యోతిషా వితమావవర్ధస్సాహః ॥ సామా
యేదం । యాతే ధామాని దివి యాపృథివ్యాం యావర్వతేషోషధీ
త్వపున్ ॥ తేభిర్నో విశ్వేస్తుమనా అహేక్ష రాజ్ ధోమప్ర
హవ్యాగృభాయ స్సాహః ॥ సామా యేదం ॥ సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్య
ఉపనిషద్యస్సాహః ॥ సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్యభ్యఇదం ॥
యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సాహః ॥ యాజ్ఞకీభ్యో దేవతా
భ్యఉపనిషద్యభ్యఇదం ॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సాహః ॥
వారుణీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిషద్యభ్యఇదం ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభు
హః ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువఇదం ॥ సదసస్సతిమద్యతంప్రియమింద్రస్వ
కామ్యం ॥ సనిమేథామయాసిషగ్ స్సాహః ॥ సదసస్సతయఇదం ॥ మదం
తీరుపస్సృశ్య ప్రథమ నానుచాకేన శాంతింకృత్వానమోవాచేయా
చోదితా యాచానుదితా తిస్యేవాచేనమో నమోవాచే నమో
వాచస్పతయేనమ ఋషిభ్యోమాత్రీకృద్భ్యోమంత్రపతిభ్యోమామా
మృషయోమఃత్రీకృతోమంత్రీపతయః ॥ పరాదుర్మాహామృషీన్మంత్ర

శృతోమగ్రత్రపత్తిన్పరాదాం వైశ్వదేవీంచముద్యాసగ్ం శివామద
 స్తాం జప్తాందేవేభ్యశ్శర్మమేద్యాశ్శర్మపృథివీశర్మమిశ్వమిదః జగత్ ।
 శర్మచంద్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మబ్రహ్మపటాపఠీభూతంవదిష్యేభువ
 నం వదిష్యే తేజోవదిష్యేయశోవదిష్యేతపోవదిష్యేబ్రహ్మవదిష్యే
 సత్యంవదిష్యే తస్మాల్లహమిదముపస్తరణముపస్త్రణశేపస్తరణంమే
 ప్రజాయేపశూనాం భూయాదుపస్తరణమహంప్రజాయేపశూనాం
 భూయాసం ప్రాణాపానా మృత్యోర్మాపాతంప్రాణాపానామామా
 సిష్టంమధు మనిష్యేమధు జనిష్యే మధు వత్సామిమధుపదిష్యామి
 మధుమతిం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్ంశుశ్రూషేగ్యాంనునుష్యే
 భ్యస్తంమాదేవా ఆవంతుశోభాయైపితరోనుమదంతుః । శాంతిశ్శాం
 తిశ్శాంతిః । చతస్రశ్చైదుంబరీస్సమిధోఘృతాన్వక్తా ఆభ్యాదదాతిః । ఓం
 పృథివీ సమిత్ । తామగ్నిస్సమిందే । సాగ్నిగ్ సమిందే । తామహగ్ం
 సమిందే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా
 బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా ద్యేప్త సమింత్రాగ్ స్వాహా । అగ్నయథిదః । అంత
 రీక్షగ్ం సమిత్ । తాంవాయుస్సమిందే । సావాయుగ్ం సమిందే । తా
 మహగ్ం సమిందే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా
 యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా ద్యేప్త సమింత్రాగ్ స్వాహా । వాయవథి
 సః । ద్యాప్త సమిత్ । తామాదిత్యస్సమిందే । సాదిత్యగ్ం సమిందే । తామ
 హగ్ం సమిందే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా

బ్రహ్మవర్చసేనా అన్నా ద్యేవ సమంతాగ్ స్వాహా ॥ ఆదిత్యయేదం ।
 ప్రాజాపత్యా మేసమిదసి సకత్నతయణి । భ్రాతృవ్యహమేసి
 స్వాహా ॥ ప్రజాపతయిదం ॥ అథ దేవతోపస్థానమ్ అగ్నేవరపతేకాం
 డర్పిభ్య స్సామ్యవ్రతంచరిష్యామి తచ్ఛకేయం తస్మైరాధ్యతామ్ ।
 వాయోవరపతేకాం...తామ్ । ఆదిత్యవ్రతపతేకాం డర్పిభ్య స్సా
 మ్య + తాంవ్రతానాం వరపతేకాం డర్పిభ్య స్సామ్య + తాం ఉ
 పస్థాయ ॥ శుక్రీయమంత్రప్రాహ్మణానుచాకానాం పదమపదాన్యభి
 వ్యాహర్యవాచయిత్వాచార్యః నమః యుజతే వృష్ణే బ్రహ్మణే ।
 బ్రహ్మణే దశఆపశ్యే దేవస్య సముద్రాయ ఇషే ఘర్మణే దేవాః
 సావిత్రం పరిశ్రితే బ్రహ్మణే అగ్నిశిరః దేవస్య విశ్వాః ఘర్మణే ప్ర
 జాపతిం ప్రజాపతిః సవితా యుజతే సవితేతివా జయాద్విపతిప
 ద్యతే సావిష్టకృతగంహుత్వా దర్వాపరిధీసనక్తి పరిధీస్పృహృత్య
 సగ్గ్రసావంచకృత్వాఽనాజ్ఞాత మిత్యాది పరిషేచనాంతకృత్వా మ
 దంతి రుపస్సృశ్యోత్తరే గానువాకేన శాంతిః కుర్యాత్ ।

శంసో వాతః పవతాం మాతరిశ్వాశంస స్తపతు సూర్యః । అ
 హన్తి శంభవంతు నశ్యగ్ం రాత్రిః పరిధీయతాం । శత్రుమానోవ్య
 చ్చతుశ మాదిత్య ఉదేతునః । శివా నశ్యంతమాభవ సున్ముడీకాన
 రస్వతి మాతేవోమ సందృశి । ఇదాయే వాస్త్యసి వాస్తుమ ద్య
 స్తుమంతో భూయాన్న మావాస్తాశ్చిభస్సహ్యవాస్తు స్సభూయా
 ద్యోఽస్మా ద్వేష్టియంచవయం ద్విష్మ ॥ ప్రతిష్ఠాసిప్రతిష్ఠావంతో

భూయాన్మ మాప్రతిష్ఠాయా శ్చిభస్మహ్యప్రతిష్ఠస్సభూయ
 స్సాన్వేష్టియం చనయంద్విష్మః । ఆవత వాహి భేషజం వివత
 వాహి యద్రుహః త్వగ్ంహి విశ్వభేషజో దేవానాఽదూత ఈయసే
 ద్వావిమా వాతౌ వాత ఆసింధో రావరావతః॥ దక్షంమేఅన్యఅవా
 తుపరాన్యోవాతుయద్రుహః॥ యదదో వాతతే గృహే మృతస్యనిధి
 హితః॥ తతో నోధేహి జీవసే తతోనో ధేహి భేషజం । తతో నో
 మహ ఆవహ వాత ఆవాతు భేషజం॥ శంభూర్మయో భూర్నోహృదే
 క్రణతియూగ్ంపితారివత్ । ఇంద్రస్యగృహాసి తంత్రా ప్రపదే
 నగుస్సాశ్వః॥ సహ యన్మే అస్తితేనా భూప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే
 సువఃప్రపద్యే భూభువస్సువఃప్రపద్యే వాయుఃప్రపద్యే సారాండేవతా
 ప్రపద్యే॥ శ్చావమాఖిణాప్రపద్యే ప్రజాపతేర్భవ్యకోశంబ్రహ్మప్ర
 పద్యే॥ ప్రపద్యే॥ అంతరిక్షం మఉర్వంతరంబృహదగ్నయఃపర్వతాశ్చ
 యయా వాత స్స్వస్త్వాస్వస్తిమాంతయా స్వస్త్వాస్వస్తిమానసా
 ని ప్రాణాపానా మృత్యోర్మాపతం ప్రాణాపానామా మాహసిష్టం
 మయిమేధాంమయి ప్రజా మయ్యగ్ని సేజోదధాతు మయి మేధాం
 మయి ప్రజాం మయింద్రఞ్ద్రీయం దధాతుమయి మేధాంమయి
 ప్రజాం మయి సూర్యోభాజో దధాతు॥ ద్యుభిరకుభిః పరివతమస్మా
 నర్పిషేభి రశ్చినా సాధగేభి॥ తంనో మిత్రో వరుణోమా మహంతా
 మదితి స్సింధుఃపృథివీ ఉతద్యాః॥ కయా నశ్చిత్ర ఆభు నద్భూతీసదా

వృధస్సఖా! కయా శచిత్తయావృతా! కస్త్యానశ్శోమదానామగ్ం
 హిషోమత్తదంధనః! దృఢాచి దారుజేవసు! ఆభీషణస్సఖనా మవి
 తాజరిత్తాణా! శతం భవాస్యూతిభిః! వయస్సుప్తర్ణాడ పసేదూరింద్రం
 ప్రియమేధా ఋషయో నాథమావా! అపధ్వాంత మూర్ఖహిపూర్తి
 చక్షుర్ముగ్ధ్య స్మాన్నిధయేవబద్ధా! శంన్నోదేవీ రభిష్టయతపో
 భవంతు పీఠయే శంయోరభిసవంతుపః! ఈశానావార్యాణ్యాంకు
 యంతీశ్వర్షణీనాం! అపోయాచామిభేషజం! సుమిత్రానతపటవ
 ధయస్సంతు దుర్మితా స్తస్మై భూయాసు ర్శోఽస్మాన్వేష్టియంచ
 వయంద్విష్మః! ఆప్రోహిష్ఠా మయోభవస్తానడోజ్జే దధాతిన! మ
 హేరణాయచక్షుసే! యోవశ్శివతమో రనస్తస్య భాజయతేహనః!
 ఉశతీరివమూతరః! తస్మాఅరంగమావనోయస్యక్షయాయజన్యథ! ఆపో
 జనయథాచనః! ప్రథివీశాంతా సాగ్నినా శాంతా సామేశాంతా
 శుచగ్ంశమయతు! అతరిక్షగ్ం శాంతం తద్వాయునా శాంతంతన్నే
 శాంతగ్ంశుచగ్ంశమయతు! ద్యాత్పాంతా సాదిత్యేన శాంతా సామే
 శాంతాశుచగ్ంశమయతు! ప్రథివీశాంతి రంతరిక్షగ్ం శాంతిర్ద్యా
 శ్శాంతిర్దిశ్శాంతిర వాంతరదిశా శ్శాంతిరగ్ని శ్శాంతిర్వాయుశ్శాం
 తిరాదిత్య శ్శాంతిశ్చంద్రమా శ్శాంతిర్నక్షత్రాణి శాంతి రాప్తశ్శాం
 తిరోషధయ శ్శాంతి ర్వనస్పతయ శ్శాంతిర్గా శ్శాంతిరజా శాంతి
 శ్శ్శ శ్శాంతిః పురుష శ్శాంతిర్భ్రహ్మ శాంతిర్బాహ్మణశ్శాంతిశ్శాంతి

రేవ శాంతి శ్వాంతిశ్చలస్తుశాంతిః॥ తయానగ్ శాంత్యాసర్వశాం
త్యా మహ్యం ద్విపదై చతుష్పదేచ శాంతిం కరోమిశ్వాంతిశ్చలస్తు
శాంతిః । ఏహ శీ శ్చప్రీ శ్చ ధృతిశ్చతపో మేధాప్రతిష్ఠాశ్రద్ధా
సత్యం ధర్మశ్చైతాని మోక్షిష్యంత మనుజుష్యంత మమాన్ శీ
శ్చప్రీ శ్చధృతి శ్చతపో మేధాప్రతిష్ఠాశ్రద్ధా సత్యం
ధర్మశ్చైతానిమా మాహసిసుః । ఉదాయమా స్వాయు షోదోషడి
నాగ్ంరనేనోత్పర్జన్యస్యశుష్కేణోదస్థామమృతాగ్ంలను । తచ్చక్షు
రేవహితం పుస్తాచ్ఛక్రముచ్చరత్ । వశ్యమ శరదశ్శతం జీవేమ
శరదశ్శతం నందామశరద శ్శతం మోదామ శరదశ్శతంభవామ
శరద శ్శతగ్ం శృణవామశరద శ్శతంప్రబ్రవామశరదశ్శతమజీతా
స్యామ శరదశ్శతంజ్యోత్సూర్య దృశే । యఉదగాన్నహతోఽ
ర్ణవాద్విభాజమానస్సరిరస్య మధ్యార్సమావృషభో లోహితాః
స్ఫుర్యోవిప్రశ్చిన్నవసా పునాతుబ్రహ్మణశ్శోచతన్యసి బ్రహ్మణఆణి
స్థోబ్రహ్మణ ఆవపనమసి ధారి తెయంపుథివీబ్రహ్మణామహిధారిత
మేనేన మహద్దంతరిక్షం దివందాధార పృథిగ్ంసదేవాన్యదహం
వేదతగ్రహం ధారయాణిమామ ద్వేదోఽధివిస్రసత్ । మేధామసి
మేమావిశతాగ్ం సమీచీభూతస్య భవ్యస్యా వరుధ్యైసర్వమాయు
రయాణి సర్వమాయు రయాణి । అభిర్గిర్భి ర్యదతో...తేస్యామబ్ర
హ్మ ప్రావాదిష్మత స్తోమాహసీత్ । ఓం శాంతి శ్వాంతి శ్వాంతిః॥

చక్షుషీ నిమిల్బగృహ మాగచ్ఛేత్ | అహతేనవాససాప్రదక్షిణం
 సముఖం శిరోవేష్టయిత్వాఽస్తమితేగ్రామం ప్రసాదయతి | వాగ్యత
 ఏతాం రాత్రీం తిష్ఠిత్వాస్తేవా | శ్లోభూతే పూర్వోక్తలక్షణేఽచ్చది
 ర్దర్శేఽగ్నిముపసమానా యాథాస్యవత్తయమభిదర్శయతి | సప్తత
 యమిత్యేకే | అగ్నిమాదిత్య ముదకుమ్భ మశ్మానంవత్స మాకాశం
 హిరణ్యం సప్తతయమపినా ఆదిత స్త్రీణి దర్శయిత్వా యథోపసాద
 మితరాణి | అత్రైతద్వాసాగురవేవరందత్వా | వయసుప్తర్ణా ఉపసేదు
 రింద్రం-బ్రహ్మ ప్రావాదిష్టతన్నో మహాసీత్ || ఆభ్యుదయికం కర్మ
 ణపుణ్యాహవాచనం కుర్యాత్ || సమాపనేఽప్యేవమేవప్రయోగః

అథ సామ్యవ్రతోత్సర్జనమ్.

సంవత్సరేపర్యవేతేప్రాణానాయమ్య | ఏవం-తిథౌధర్మపత్ని
 సమేహోఽహమిమంశిష్యం సామ్యవ్రతోత్సర్జనేనసగ్గస్కరిష్యే | పూ
 ర్వవత్సానంతర్పణం హూమశ్చమదంతీ రుపస్పృశ్య ప్రథమేనా
 నువాకేనశాంతిం కృత్వా | ఓంసమోవాచేయాచోదితా + శ్లోభాయ
 ప్తితరోఽనుమదంతు || ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః | చత్రసజ్జదుంబతీస్స
 మిథోఘృతాన్వక్తాఅభ్యాదధాతి | ద్యౌస్సమిత్ | తామాదిత్యస్సమింధే
 అన్నాద్యేనసమింత్రాగ్స్వాహా | ఆదిత్యాయేదం || అంతరిక్షగ్ంసమిత్
 అన్నాద్యేనసమింత్రాగ్స్వాహా || అంతరిక్షాయేదం | ప్రథివీసమిత్ | అ
 న్నాద్యేనసమింత్రాగ్స్వాహా | అగ్నయేదం | ప్రాక్షాప్తత్యామే + స్వా
 హా | మూపతయేదం | ఉపస్థానమంత్రేషు | ఆదిత్యవ్రతపతెకాండ
 క్షిప్తస్సామ్యవ్రత మచారిషం తదశక్తం తస్మైరాధి | వాయోవ్రత
 పతె-రాధి | అగ్నే వ్రతపతే-రాధి | ప్రితానాంవ్రతపతె-రాధి | దేవతా

పథాయుయు జతేనవి తేతివజాయిత్యా జయూదిపదిపద్యతే సావిష్ట
 కృతగ్ంహుత్వాదర్వాపదిధీనన క్తిపదిధీప్రహృత్యనగ్గ్రసావంచకృ
 త్వానాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా మదంతిరుపస్పృశ్యో
 త్రమేనానునా కేనశాంతింకృత్వా శంనో వాతఃపవతాం-బ్రహ్మసావా
 దిష్మతంనోమాహాసీత్ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః గృహసూగచ్ఛేత్
 శ్యోభూతే । వయస్సుప్తర్ణాఉపసేదురింద్రం-బ్రహ్మసావాదిష్మతన్నో
 మాహాసీత్ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః గురవేవర దత్త్వాగురోవరం తే
 దవామిత్రిబ్రూయాత్ । కేశశ్మశ్రువాపయిత్యా బ్రాహ్మణానోభజ
 యేత్ । ఆభ్యుదయికంకర్మః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ ।

(మదంతిరుపస్పృశ్యేత్యత్రలభిమంతితపాత్రస్థోదకస్పర్శనమ్.)

అత్రశ్లోకాః॥ సామసూక్తనిషత్సదసస్పృతంతంత్రవజ్జహుయా
 త్సకలంగమః । శుక్రియేనమిధోగ్న ఇతివ్రతీయుంజతేనవితాజయమా
 దిశేన్ । మాలనేయతవాక్చిరసివ్రతీశేష్టసేస్తమితేగృహసూవిశేత్ ।
 స్త్రీయశేంధఇవక్షణమవ్యధో వాగ్యతేన తతోఽభ్యుదితక్రియా । తతః
 ప్రభాతేతు బహిర్గృహాణాం వహ్నించ సూర్యంచ తథోదకుంభం ।
 ఆకాశముర్వీంచ గిరించ వత్సంపశ్యేద్ధిరణ్యంచ వయస్సుపర్ణాః ।
 ఉత్సర్జనేతు యుజాదిమాలనాదిచనర్జయేత్ । సమిదాధానమంత్రేషు
 ద్యౌస్సమిత్పూర్వ మిష్యతే । వ్రతేషు చాపరోవిధిర్న సూక్తంచిత్ర
 మాదికం * ఉపస్థితిర్న దేవతాగణస్య శుక్రియా దృతే । అధ్యాయా
 సామకాండస్య యావద్వత్సరమాదరాత్ । న క్తభోజీత్వధశ్శాయీ
 బ్రహ్మచారీజిశేంద్రియః । శూద్రసంభాషణానైవ నోపానచ్ఛత్త్రీధా
 రణం । నగతాసుం సమీక్షేత నారోహేచ్ఛ కటాదికం । స్నానము
 ష్టాంబునానైవపర్యసూపవసేదిహ । ఏతానిశక్తితః కుర్యాద్వ్రతీతివ్ర
 తసిద్ధయే । స్నానోపాకర్మ సమిధస్తర్పణంవపనం వ్రతీ । ఆచార్యఇ

తరస్సగ్గం సానతర్పణపూర్వకం॥ నూత్రాథ సంగ్రహకారోపి॥ సా
మ్యవ్రతేషు సామాయకాః డ్ పయశ్చిరితం॥ సామోధేనుమిదం సూ
క్తంసాంహితీభ్యః ప్రభృత్యతః॥ మదంతీస్తాఉపస్పృశ్య సమోవాచే
తిశాంతికంజప్తా॥ చత్రసస్పమిధస్సజ్యౌ బౌదు బరీర్వటుః॥ పృథి
వీసమిదిత్యేతేరుత్తమన్నాదధాతిహి॥ యుజతేవృష్ట ఇత్యాద్యాబ్యా
దశద్యాదశోత్తరే॥ మంత్రబ్రాహ్మణశ్చ తానుచాకానాంపదవాచనం
యుంజతే సవితేజ్యేతా॥ ద్యావావాచయతిస్ఫుటా॥ అగ్నేవ్రతః తే
కాండేత్యాద్యుపస్థానమాచరేత్॥ శనోనాతిశ్శాంతిజపస్సమ్మిల్వా
హతవాససా॥ శిరస్సపెష్ట్యాస్తమితేర్వగారం వాప్రవేశయేత్॥ పరే
ద్యుబ్రాహ్మణానాం చ భోజనంకారయేదితి॥ ఉత్పన్నం త్వేనమేవ
ద్యారాద్యేస్పమిధఃక్షిపేత్॥ ఆదిత్యవ్రతపతే కాండేత్యాద్యుపస్థాన
మాచరేత్॥ వటోశ్చ కేశవపనంప్రతేషూత్సర్గనేషుచ॥ వదంతి కేచి
త్సామ్యాఖ్యవ్రతపతేచరేషున॥ ప్రకృతమనునరామః॥

ఆగ్నేయవ్రతమ్.

ఆగ్నేయవ్రతేన బ్యాంవపనపూర్వకం సాత్వాచార్యశ్చిష్యేణ
సహస్రాణానాయమ్య॥ ఏవంతిథౌధర్మపత్నీసమేతోహమిమశి
ష్యమాగ్నేయవ్రతేనస్త్రిస్కరిష్యే॥ పూర్వవదృశిపూజాంకృత్వా
షడ్వక్త్రీస్తర్పయేత్॥ నిపీతీగూత్వా॥ అగ్నింకాండర్షింతర్పయామి॥
సాగ్నిహితీర్దేవతాఉపనిషదస్తర్పయామి॥ యాజ్ఞకీర్దేవతాఉపనిషద
స్తర్పయామి॥ వాకుణ్డీర్దేవతాఉపనిషదస్తర్పయామి॥ బ్రహ్మణ్యస్త్రి
యంభువంతర్పయామి॥ సదనస్సోంతర్పయామి॥ ఏవంతర్పయిత్వాఉప
వీతి॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాం తేముఖాహుతిగ్ంహుత్వా
ఽన్వారణ్యేవతినిజహూతి॥ అగ్నయేకాండర్షయేస్వాహ॥ అగ్నయే
కాండర్షయశ్చిదం॥ అగ్నేనయస్తుపధారాయే అస్మావిశ్వానిదేవ
ప్రయుహానివిద్వాన్॥ యుయోధ్యన్మజ్జహురాణమేనోభూయిషాంతే

నమఉక్తిం విధేమస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । ప్రవశ్శుక్రాయ భానవే
 భరద్వాగ్ంమావ్యంమతించాగ్నయేసుపూతం॥ యోదైవ్యానిమానుషా
 జ్జనూగ్మ్యంతర్విశ్వానివిద్మనాజగతిస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । అచ్చా
 గిరోమతయో దేవయంతిర్గ్నియంతిద్రవిణా భిక్షమాణాః॥ సుసందృ
 శగ్ంసుప్రతిక్షగ్న్వంచగ్ం హవ్యవాహమరతిం మానుషాహగ్స్వా
 హా॥ అగ్నేయఇదం । అగ్నేత్వమస్మద్యయోఽయమివా అనగ్నితాల
 భ్యమంతత్ప్రస్థే॥ పునరస్మభ్యగ్ంసువితాయదేవతాంవిశ్వేభిరజరేభి
 ర్యజత్రిస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । అగ్నేత్వంపారయానవ్యో అస్మాన్తస్త్వి
 స్తిభిరతిదుగాణావిశ్వా । పూశ్చప్రధ్వీబహులాన ఉర్వీభవాతో కా
 యతనయాయశంయోస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । ప్రకారవోమననా
 వచ్యమానాదేవద్రీచీ నయథదేవయంతః । దక్షిణావాత్వాజనీపా
 చ్యతిహవిర్భరంత్యగ్నయేఘృతాచీస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । సాగ్ం
 హితిభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ సాగ్ం హితిభ్యోదేవతా
 భ్యఉపనిషద్భ్యఇదం । యాజ్ఞీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥
 యాజ్ఞీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యఇదం । వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉ
 పనిషద్భ్యస్వాహా॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యఇదం । బ్రహ్మ
 నేస్వయంభువేస్వాహా॥ బ్రహ్మనేస్వయం భువఇదం । సదసస్సత్తిమ
 ద్భుతంప్రియమింద్రస్య కామ్యం । సనిమేధామయాసిషగ్స్వాహా॥ స
 తసస్సరయఇదం । అథదేవతోపస్థానం । అగ్నేవ్రతవతేకా ద్దర్షిభ్య

ఆగ్నేయవ్రతం చరిష్యామితచ్చ కేయం తన్నేరాధ్యతాం । వాయో
వ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయం + తాం । ఆదిత్యవ్రతపతేకాండర్
షిభ్య ఆగ్నేయం + తాం । వ్రతానాం వ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయం
+ తాం । దేవతా ఉపస్థాయ । జయాదిప్రతిపద్యతే । సావిష్టకృతగ్ంహు
త్వా । దర్వాపరిధీననక్తి । పరిధీన్ప్రహృత్య సగ్గ్ సావంచ కృత్వా
నాజ్ఞాతమిత్యాది పరిషేచనాంతంకృత్వా బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । ఆభ్యుదయికం కర్మణః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ । సమా
పనేఽప్యేవమేవప్రయోగః ॥

ఆగ్నేయవ్రతోత్సర్జనమ్.

సంవత్సరే పర్యవేతే ప్రాణానాయమ్య । ఏవం + తిథౌ ధర్మప
త్నీ సమేతోఽహమిమంశిష్యమాగ్నేయవ్రతోత్సర్జనేన సగ్గ్ సూరిష్యే
పూర్వవత్సానం తర్పణం హోమశ్చ । ఉపస్థానమంతేషు । ఆగ్నే
వ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయవ్రత మచారిషంతదశక్తంతన్నేరాధి ।
వాయో వ్రత-రాధి । ఆదిత్య-రాధి । వ్రతానాం- తన్నేరాధి । దేవతా
ఉపస్థాయ జయాదిప్రతిపద్యతే । సావిష్టకృతగ్ంహుత్వా దర్వాపరి
ధీననక్తిపరిధీన్ ప్రహృత్య సగ్గ్ సావంచకృత్వాఽ నాజ్ఞాతమిత్యాదిప
రిషేచనాంతంకృత్వా । బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । ఆభ్యుదయికంక
ర్మణః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ ॥

అథ వైశ్వదేవవ్రతమ్.

వైశ్వదేవవ్రతేన ద్యాం వపనపూర్వకం స్నాత్వా చార్యశ్చిష్యేణ
సహ ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణవిశేషణ-తిథౌ ధర్మపత్నీ సమేతో
ఽహమిమం శిష్యం వైశ్వదేవవ్రతేన సగ్గ్ సూరిష్యే । పూర్వవద్దృషి

పూజాంకృత్యా వడ్డపీగ్ స్తర్పయేత్ । నివీతీభూత్యా । విశ్వా
 దేవాకాండర్షీగ్ స్తర్పయామి । నాగంహిర్దేవతా ఉపనిషదస్త
 ర్పయామి । యాజ్ఞకీరేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి । వారుణీరేవతా
 ఉపనిషదస్తర్పయామి । బ్రహ్మణ్య స్వయంభువంతర్పయామి । సద
 సస్పతింతర్పయామి । ఇతి తర్పయిత్వా । ఉపవీతి । అగ్నే కుపసమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాం తేముఖాహుతిగంహుత్యా ౭ న్వారభేత్ప్రతినిజహూతి ।
 విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండర్షిభ్యస్తస్వాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాం
 డర్షిభ్యః ఇదం । అనోవిశ్వే అస్మా గమంతుదేవామిహ ॥ అర్చమావ
 రుణస్సహాహే । భువాయథానోవిశ్వేవృధాసః కర్ణస్సహాహా ॥ ధు
 రంశనస్తస్వాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః ఇదం । శంసో దేవావిశ్వదేవా
 భవంతుశగ్ సరస్వతీనవాధీభిరస్తు । శమభిషాచశ్శమురాతిషాచశ్శం
 నోద్దివ్యాః పార్థివాశ్శానోఅప్త్యాస్తస్వాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః ఇదం ।
 యేనవితుస్సత్యసవస్య విశ్వేమిత్రప్య వ్రతేవరుణస్యదేవాః । తేషా
 భగంవీరవద్గోమదస్తో దధాణవద్రవిణా చిత్రమస్మేస్తస్వాహా । విశ్వే
 భ్యోదేవేభ్యః ఇదం । అగ్నేయాహి దూత్యం నారిషేణ్యోదేవాగం
 అచ్ఛాబ్రహ్మకృతాగ్రతేన । సరస్వతీం మరుతోఅశ్వినాసో యక్షిదే
 వాన్రత్నధేయాయ విశ్వాహస్తస్వాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః ఇదం ।
 ద్యాః పితృః పృథివిచూతంధుగగ్నై భాతర్వసవోమృడతానః । వి
 శ్వేఅదిత్యా అదితేనజోమలస్మభ్యగ్ శర్మబహులం వియంతేస్తస్వా
 హా ।
 భ్యః ఇదం । విశ్వేదేవాశ్శ్చైతేమగ్ సావంమే

యెలంతరిత్తుయడప్తద్యవిష్ట । యెలగ్నిజహ్వ ఉతివాయజత్రాత్రన
 ద్యాస్తిన్నభ్యా పిమాదయధ్వగ్ స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవభ్యఇదం ।
 సాగ్ంహితిభ్యో-ద్యుస్సాహా । సాగ్ంహితిభ్యో దేవ-ద్యుస్సాహా । యాజ్ఞ
 కీభ్యో-స్వాహా । యాజ్ఞ-దం । వారుణే-స్వాహా । వారుణే-దం । బ్రహ్మణే
 స్వాహా । బ్రహ్మణ-ఇదం । సదస్తస్పతి-యాసిష్త్వ స్వాహా । సదస్తస్పతియ
 ఇదం । అథ దేవతోపస్థానం । అగ్నే వ్రతపతే కాండర్షిభ్యో వైశ్వదేవం
 వ్రతంచరిష్యామి తచ్చ కేయ తన్మైరాధ్యతాం । వాయో వ్రత-భ్యో
 వైశ్వదేవం వ్రతంచరిష్యామి-రాధ్యతాం । ఆదిత్య వ్రత-భ్యో వైశ్వదేవం
 వ్రతం చరిష్యామి త-రాధ్యతాం । వ్రతానాం వ్రత-భ్యో వైశ్వదేవం
 వ్రతంచరిష్యామి త-రాధ్యతాం । దేవతా ఉపస్థాయ । జయాద్విపతిపద్యతే
 సావిష్టకృతగ్ం హుత్వా దర్వా కరిధిననక్తి । పరిధీన్ప్రహృత్య సగ్
 వ్రావ చక్రత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాదికడిషేచనాంతం కృత్వా బ్రహ్మ
 ణా నంతోషయేత్ । ఆభ్యుదయికంకర్మణః పుణ్యాహవాచనంచకు
 ర్యాత్ । సమాపనేఽప్యేవమేవప్రయోగః.

అథ వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనమ్.

సావత్సరేపర్యవేతే । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం-తిథాధమత
 త్నీ సమతోఽహమిమంశిష్యం వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనేన సగ్ స్మరిష్యే ।
 పూర్వవత్సానం తర్పణం శామశ్చ । ఉపస్థానమంత్రేషు । అగ్నే
 వ్రతపతే కాండర్షిభ్యో వైశ్వదేవవ్రతమచారిషంతదశక్తం తన్నే కాధి
 వాయో వ్రత-రాధి । ఆదిత్య వ్రతపతే-రాధి । వ్రతానాం-రాధి । దేవతా
 ఉపస్థాయ । జయాద్విపతిపద్యతే । సావిష్టకృతగ్ం హుత్వా దర్వా

పరిధీననక్తి । పరిధీః ప్రహృత్యనగ్గ స్రావంచకృత్వాఽనాజ్ఞాతమిత్యా
దిభురిషేచనాంతంకృత్వా బ్రాహ్మణానంతోషయేత్ । ఆభ్యుదయి
కంకర్మణః పుణ్యాహవాచనం చకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ యజుశ్చేదేతు చ
త్వారః కాండాః కాండపతీన్యషీత్ । తర్పయంత్యర్చయం త్యేతానుప
హారైశ్చసూరయః । ఋషింముఖాంతే జహురూద్రాద్యశేషు సూక్తో
క్తహూమాన్ త్సదసస్సతేంచ । ఉపస్థితి శ్చాపి చదేవతానాం జ
యాదయో బ్రాహ్మణతర్పణం చ । వ్రతేషుసువనె చైవ తద్దై వాధ్య
యనమఖే । పరిధిప్రహరణం కుర్యాల్లెపకార్యాం నవిద్యతే । సువనె
గ్రహపూజాః । ఉపాకర్మవతోత్పజే । పరిధిప్రహరణం కుర్యా
త్సప్తావస్తువిధీయతే । వ్రతానివేదవ్రతాని సువనంపుగ్ం సవనం । ఆ
ధ్యయనం ఉపాకర్మముఖః గ్రహపూజా ॥ వారిః ఓం తత్సత్ ॥

అథ స్నాతకవ్రతమ్.

అథ సమావర్తన ముచ్యతే శ్లో॥ వేదోదితానాం నిత్యానాం
కర్మణాం సమితీక్రమే । స్నాతకవ్రతం పేచ స్రావయశ్చిత్తమభోజనం ।
అచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ శ్రీమాన్ + గోత్రః + నామధే
యః । శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్య మమఉపాత్తదురితక్ష
యద్వారా శ్రీవరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం స్నాత
కవ్రతాఖ్యంకర్మ కరిష్యమాణస్తదంగ త్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం +
స్వస్తిపుణ్యాహ వాచనంకరిష్యే । ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం
శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యా
హం వాచయిత్వా అచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ శ్రీమాన్ +
గోత్రః + నామధేయః శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్యమమ
ాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఉపనయనదినమారభ్యసమాప్త్యనశుభలగ్న ప
ర్యంతంబ్రహ్మచర్య వ్రతం వ్రావయశ్చిత్తం కరిష్యే । యథాశక్తిం
దులసహితపరిషద్దీక్షాం గృహీత్వా ఉపస్థాయ । ఆత్మపద్యక్షిణ

యంకృత్వాశ్లో॥ సనుస్తనంపత్సమహాప్తి + + + యథోక్తదక్షి
 గామివస్వీకృత్యమమ ఉపనయనాదీసమావర్తనపర్యంతం మధ్యేనం
 భావితానాం పాపానాం అన్నానసంధ్యావందనజపహీన భిక్షాగ్నికా
 ర్యశూద్రాద్ధిస్పర్శచసాదితాన్న భోజనఖట్వాంకశయనఖట్వాధిరూఢ
 తోజలపానభక్షణక్షౌంకాపీనకటిసూత్ర యజ్ఞోపవీతాఽజనదండాధా
 రణ దర్పణదర్శన వృద్ధోల్లంఘన పాషండాదినంసర్గ ప్రభృతిత్ర
 యస్త్రిగ్ంశ నిమిత్తానాం సర్వేషాందోషాణా మపనోదనార్థం-బ్ర
 హ్మచర్యవ్రతలోక ప్రాయశ్చిత్తనిశ్చిత్య-ఉపదిశ్య-మానుసుగృహ్లాం
 తుభవంతః-అనుగృహ్లామః॥ యజమానస్య + గోత్రోద్భవస్య + నా
 మధేయస్య ఉపనయనప్రభృతి- ఏత త్తణపర్యంతంసంభావితేభ్యస్స
 ర్వేభ్యఃపాపేభ్యోవిముక్తిరూపా దిశ్యేమాసభాఽనుగృహ్లాతు॥స్నా
 తకవ్రతాధికారస్థితి రస్థితి భవంతో బ్రువంతు॥ స్నాతకవ్రతాధికా
 రస్థితిరస్తు॥ ఓంభూః + శుభతిథౌ మమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యా
 బ్యక్వచ్ఛాగ్నిత్యాచరిష్యే॥శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపక్షణ
 శనం॥ స్వర్ణహిశంకరం యస్మాత్తదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యం
 కరోషిదాతార మహతా కేవలత్రచ॥ యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాద

తశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ కామధేనోస్సముదూభతం సర్వక్రతుషుసం
 స్థితం॥ దేవానామాజ్యమాహార మతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే॥ శ్లో॥ హి
 రణ్యగర్భ గర్భస్థం హేమబీజం విభావసో॥ అనంతపుణ్యఫలద మత
 శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ ఇదంకృచ్ఛిత్రయప్రత్యామ్నాయం శ్రీమ
 హువిష్ణుస్వరూపాయ + ప్రీత్యర్థం స్వణాకృచ్ఛిత్రత్యామ్నాయం
 యథాః క్రిహిరణ్యంతుభ్య + నమమ॥ శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థంధాన్య
 కృచ్ఛిత్ర + ఆజ్యకృచ్ఛిత్రత్యామ్నాయం + నమమ॥ ఏభిస్స్వర్ణధా
 న్యాజ్యకృచ్ఛిత్రైశ్చిచ్ఛిభగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణుస్సుప్రీతోవర
 దోధవతు॥ మమశరీరశుద్ధిరస్థితిభవంతో బ్రువంతు॥ శరీరశుద్ధిరస్తు॥
 ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమ బ్రహ్మచర్యవ్రతలోకప్రా

యశ్చిత్తార్థం పాహిత్రయోదశ హూమం కరిష్యే॥ స్థండినోల్లేఖనా
 ద్యాజ్యసగ్గ్ స్కారాంతే + అత్రచతుస్పాత్ర ప్రయోగంకుర్యాత్ ।
 పూర్వకురిషేచనంకృత్వావకం + ద్వే + త్రిణి + చత్వారి పునర్నూ
 ర్జాని + విశ్వతస్స్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ సహరయ్యాని + స్పరిస్వా
 హా॥ అగ్నయఇదం॥ భూర్గ్నయేచ పృథివ్యైచ + స్వాహా॥ అగ్నయే
 చపృథివ్యైచ మహాతఇదం॥ భువోవాయవేచా + స్వాహా॥ వాయ
 వేచాంతరిక్షాయచ మహాతఇదం । సువరాదిత్యా + స్వాహా॥ అది
 త్యాయచదివేచమహాతఇదం॥ భూర్భువస్సువ + స్వాహా॥ చంద్రమ
 సేచనక్షత్రేభ్యోద్దిగ్భ్యోమహాతఇదం । పాహినో అగ్నవనసేస్తాహా॥
 పాహినో అగ్నవనసఇదం॥ పాహినో విశ్వవేదసేస్తాహా॥ పాహినోవి
 శ్వవేదసఇదం॥ యజ్ఞం పాహివిభావసా స్తాహా॥ యజ్ఞంపాహివిభా
 వసవఇదం॥ సర్వంపాహిశతక్రతో స్తాహా॥ సర్వంపాహిశతక్రతవఇ
 తం॥ పాహినో అగ్నవకయా x ర్వస్తా స్వాహా॥ వసవఇదం॥ పునర్నూ
 + స్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ సహరయ్యాని + విశ్వతస్పరిస్వాహా॥ అ
 గ్నయఇదం॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా॥
 ప్రహుతయఇదం॥ అదితేఽవ్యవగ్గ్స్థాః x ప్రానావీ॥ ఇత్యుత్తరకురి
 షేచనంకుర్యాత్ । అనేనపాహిత్రయో దశ హూమేన భగవాన్
 సర్వాత్మకః... మమస్నాతక వ్రతాధికారసిద్ధిరస్త్రితి + తు॥ స్నాతక
 వ్రతాధికారసిద్ధిరస్తు॥ ప్రాణనాయమ్య॥ ఏవంగుణ + తిథా + క్షేప
 రమశ్వరప్రీత్యర్థం ఆయుర్వర్షాయశోబలాభిష్కృత్యర్థం ప్రాతరగ్నికా

ర్యం సమిదాధానంకరిష్యే! పరిత్వాగై + + + అహం భోలభి
వాదయే॥ (అగ్ని కార్యంపూర్వము క్తం) సూ॥ వేదమధీత్యస్నాన్యకా
అచమ్య x ఏవంగుణ x శుభతిథౌ శ్రీమాణ గోత్రః x నామధేయః॥
శ్రీమతిః + గోత్రస్య + నామధేయస్య మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం
స్వాతకవ్రతాభ్యం కర్మకరిష్యే! స్వాతకవ్రతాంగ త్వేన రత్నార్థం ర
త్నాబంధనం కరిష్యే! పూజా కృత్వా॥ విశ్వేత్తాతేనవనేషుప్రసా
చ్యాయాచకథామఘవన్నిందసుప్తతే! పారావత్యయత్పురుసంభ
తం వస్త్వపావృణో శ్శ్రుతభాయబుకబంధవే! రత్నా బంధనముహూ
తకస్సుముహూరోఽస్తు॥ ప్రాగుదయాద్రజం ప్రవిశ్యాంతిర్లోమ్నా
చర్మణాద్వారమపిధాయాస్తే॥ మధ్య దిశేఽగ్నేరుపసమాధానాదిపా
త్రప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ సూ తేవ సైమణియుగసమిత్సక్కుగంధాకపా
వర్తాశీతోష్ణాంబుక్షురకటయవచ్ఛత్రిదండంజశావిఆకగ్నోపానహకు
శశకృతస్నానచూర్ణోద పాత్రేస్నానం యుజాత్సకృదిహనరః కాష్ఠ
మాదుంబరంచ॥

సూత్రే)=రాదుసూత్రములు, వస్త్రే)=రాదువస్త్రములు, మణియుగ=మణియుగ
కంకణములు, సమిత్=ఇథ్యము, సక్=త్రవ్వమాలిక, గంధాక=గంధము, ప్రవర్తా=
పోగులబోడు, శీతోష్ణాంబు=శీతోదకము, ఉష్ణోదకము, కట=వచ్చిచాప,
యవ=వడ్లు, ఛత్త్రే)=రాదుగు, దండం=వెనురుకట్ట అంజన=కాటుకకాయ, ఆద్య=
అద్దము, ఉపాసద్వయం=చెప్పులబోడు, కుశ=దళి, శకృత్=ఎద్దుపేద, స్నానచూ
ర్ణ=నున్నిపిండి, ఉదకపాత్రే=ఉదకసహితమయిన, చెంబులబోడు'వరః'=మనుష్యుఁ
డు, స్నానం=స్నానమును, యుజ్యాత్=సృత్=ఒక్కమాటుచేయవలయును, కా
ష్ఠ మాదుంబరంచ=మేడిపుల్లయును.

అథ వట్పూత్రప్రయోగః॥ ఓం భూభువస్సువరోమ్॥ చత్వారి
శృంగా + x ఏకం-ద్వే-త్రీణి-చత్వారి॥ అథాజ్యభాగా సుచాజా
నాతి॥ అగ్నయే స్వాహే త్యుక్తరాధఃపూర్వార్థే అగ్నయిధిదం॥
సామాయ సా హేతిదక్షిణార్థపూర్వార్థేసామాయేదం॥ సమంపూర్వ

౧॥ అగ్నయేస్వాహా॥ మధ్యే అగ్నయః॥ అథపాలాశీగ్ంసమిధ
 ముత్తర యాధాయ॥ ఓం ఇమగ్స్తోమమ హాతేజాతేదసైధమిన
 సమ్మహేమ మనీషయా॥ భద్రాహివః ప్రమతి రస్యసగ్ంస ద్యౌగ్మ
 సఖ్యేమాః॥ వయం తవ॥ అగ్నయే జాతేదస ఇదం॥ అథ ఉత్త
 రేణాగ్నింకటఉపవిశ్య॥ త్రాయుషమితక్షురమభిమంత్య॥ త్రాయు
 షం జమదగ్నే॥ కశ్యపస్య త్రాయుషః॥ యద్దేవాసాంత్రాయుషం
 తిన్నేఅస్తుత్రాయుషం॥ శివోనామాసీతి యజమా నప్రేప్రవాయ॥ శి
 వోనామాసిస్వధితి సైపితానమ సైఅస్తుమామాహిగ్ంసీ॥ ఆహిగ్ంస
 గ్ంసజ్జనాద్యాకేనిధానాత్సమానం॥ ఉష్ణేన వాయుఇతియజమాఉష్ణా
 శ్శీతా స్వ ఆనీయ॥ ఉష్ణేన వాయు ప్రక్షేపే నవ్యాః॥ శివోనామా
 తు॥ ఉష్ణోదకం శీతోదకేనీనీయ॥ ఆప ఉ దంత్యితి కుమారస్యశిరఉన
 త్తి॥ ఆప ఉద తు జీవసేదీఘాయుత్వాయవస్ససే॥ జ్యోత్స్వసూర్యం
 ద్రృశే॥ యేనావపదితచతస్పభిః ప్రతిమంత్రం ప్రదక్షిణం ప్రతిదిశం
 ప్రవపతి॥ యేనావప ధ్వవితాక్షురేణాహమస్యరాజ్జోవరుణస్య వి
 ద్యా॥ తేనబ్రహ్మణోఽవపతేదమస్యాయుష్మాజరదప్తిర్యధాస
 ద్రయం + శర్మా॥ ఇతిపూర్వతోవపతి॥ తాకేశాఞ్చ కృత్వింజేని
 థాయ అకఉపస్సృశ్య॥ త్రీగ్స్త్రీ దర్భానంతథాకాయ॥ యత్తురే
 జేతి ప్రథమః॥ వపంతం మాతానుమంత్రయతే॥ యత్తురేణుర్భు +
 తేనతేవపామి + శర్మా॥ యేనపూషాబృహస్ప + సాశ్లోకాయస్వ
 స్తయే॥ ఇతి దక్షిణతో వపతి॥ తాన్మేశాఞ్చకృత్వింజేనిథాయ॥ అప

ఉపస్మశ్య! పునః తీగ్ స్త్రీన్దర్శనంతర్ధాయ॥ యేన సూయశ్చరా +
 సాశ్లోకాయస్వస్వయే॥ ఇతి పశ్చినుతోవపతి॥ తాన్కేశాశ్చక్ర
 త్పిండే నిధాయ అప ఉపస్మశ్య॥ పునః తీగ్ స్త్రీన్దర్శనంతర్ధా
 య॥ యేన పూషాబృహస్పతే రగ్నైరిద్రస్యచాయుషే వపతు॥ తేన
 తేవపామి x శర్మన్నాయుషా వర్భస్తా యథా జ్యోతుమనా అసాః॥
 ఇత్యుత్తరణోవపతి॥ తాన్కేశాశ్చక్రత్పిండే నిధాయ॥ అప ఉపస్మ
 శ్య॥ ఉప్తాయ కేశా నిత్యైదుంబరమూలేదర్భస్తంబేనా నిదధాతి
 ఉప్తాయ కేశా వరుణస్య రాజ్ఞో బృహస్పతి స్సవితా॥ సామోఅ
 గ్నిః శేభ్యోవిధానం బహుధాఽస్వవిందన్నంతరాద్యావాప్తధివీ అప
 స్సునః॥ క్షురంక్షతౌశ్యనిదధాతి॥ జఘనార్ధేవ్రజస్యోపవిశ్య వినస్య
 మేఖలాం బ్రహ్మచారిణేప్రయచ్ఛతి॥ కాగ్ంస ఇదమమామితి యజ
 షోదుంబరమూలే దర్భస్తంబేనోపగూహతి॥ ఇదమహం + శర్మణో
స్వప్తాస్మానముపగూహామ్యుత్తరో + శర్మాదిషద్యుః॥ ఏవం
 విహితాభిరేవాద్భి రాపోహిష్ఠేతి వద్భిస్సకృత్సాక్షిపయిత్వా॥ ఆప్తో
 హిష్ఠా మయోభువః + చనః॥ సారణ్యవర్ణాశ్శుచయః + శగ్న్స్త్యనా
 భవంతు॥ + బలమోజ్ఞో నిధత్త॥ అన్నాద్యా యేత్యైదుంబరకాఢే
 నదతో ధావతే అన్నాద్యాయపూ హర్షం దీర్ఘాయు రహమన్నా
 దో భూయానం॥ సామో రాజాయమాగమ మితిన్నానీయేన మాంశే
 నోద్వర్త్యన్నత్వా॥ సామో రాజాయమాగమ ధృమేముఖం ప్రవే
 త్యసి భగేన సహవర్భసా॥ సామస్యతనూసీతి యజమా అసాతము

తరం వాసాపరిధావ్య । సామస్య తనూరసితనువం మేవాహి స్వా
మాతనూ రావిశ॥

సార్యనుభవందనం నమోగ్రహాయచేతి ప్రతిమంత్రంజేవతా
భ్యోరక్షణాయదత్త్వా । నమోగ్రహాయచాభిగ్రహాయచ నమశ్శాక
- జభాభ్యా - - - - - గ్రాహిణీః॥ అఖరస్వి
త్యాత్మానంగంధేనానులిక్య॥ అఖరస్సుయోగంధోగఃధర్మేషుచయ
ద్యశః॥ దైవో యో మామహం గంధస్సమాగంధస్సుగభిర్జుషతామ్॥
మణిగంసోవణగం సోపధానంసూరిప్రోతమియమోషధిత్యుదక
పాత్రేతిః ప్రదక్షిణమ్ పరిష్లావ్య॥ ఇయమోషధీత్రాయమాగ్రాసహ
గూనాసహస్వతిః॥ సామాహిరణ్యవర్చసంబ్రహ్మవర్చసినః॥ హః రోతు॥
అపశోసీత్యర్థచ్ఛ్రేణికంశేబద్ధా॥ అపశోఽస్యరో మేమాసగం
శారీర్శ్మిరో మోపశిష్టస్య దీర్ఘాయుశ్చాయ శతశారదాయ॥ శతగం
శరద్భ్యతయుషే వర్చసేజీవాత్వై పుణ్యాయ॥ బాదరమునిమప్యేవం
కృత్వా॥ పవ్యేవాణా తూష్ణీబద్ధాతి॥ అనాతముత్తరంచాసా రేవతి
క్షేతినమాసం॥ రేవతిస్త్యా వ్యక్త్యకృత్తికా శ్చాకృగ్గస్త్యా॥
ధియోవ యన్నవగ్నాఅవృంజా త్సహస్రమతాగం అభిరోఅయ
చ్ఛా॥ దేవి దేవాయ పరిధి సన్నిశేనుకాత్త దాసామభవన్మహి
త్వనం॥ యాలక్ష్మంతర్నుతి తిస్సభిర్వాసః పరినాశ్య॥ యాలక్ష్మంత
న్నవగ్నయా అరస్వత యాగ్నీదేవి రంతావధిరోఽదదత॥ తానా

దేవీర్జర సేనావ్యయంత్యాముష్మానిదం పరిధర్షవాసః పరిధర్షతదత్త
వాససైనిగ్గతాయుషంకృణుతద్ద్విమాయుః బృహస్పతిప్రాయచ్చ
చ్యాసప్తధోమాయ రాజేపరిధాతః ॥ ౬ ॥ జరాంగచ్ఛాపిపరిధర్ష
వాసోభవా కృష్టివామభిః స్తిపావా ॥ శతం చ జీవ శరదస్సువర్షా
యశ్చోషముప్తసావ్యయస్వప్రదంవాసోఅధిధాస్వస్తయే ॥ ధూ
రాపీవా మభిః స్తిపావా ॥ శతం చ జీవశరదః పురూచీ వాసూని
చార్యోవిభవాస్తిజీవకః ॥

తస్యదశాయాం ప్రవర్తాప్రబవ్య దర్శ్యమాదాధాయాః
శ్యేనాభ్యానయన్నాయుష్యమిత్యష్టాభిః ప్రతిమంత్రమష్టావాజ్యాహు
తీహుః త్యాత్రయుష్యంవర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పష్టమాద్భి
ద్యం ॥ ఇదగ్ంహిరణ్యంశైత్ర్యాయావిశతాంమాగ్ స్వాహాహిరణ్యా
యేదం ॥ ౧ ॥ ఉచ్చైర్వాదికృతనాజినత్రాస్తాహం గనంజయం ॥ సర్వా
స్సమృద్ధిర్ఋద్ధయోహిరణ్యేఽస్మిక్ ద్నమాహితాస్స్వహా ॥ హిర
ణ్యాయేదం ॥ ౨ ॥ శునముహగ్ం హిరణస్యప్రశునిననామాగ్ భైషమ్ ॥ తం
మాహిరణ్యవర్చసంప్రూహషప్రియం కురుస్వాహాహిరణ్యా యేద
౩ ॥ ప్రియంమాదేవేషుకురుప్రియంమాబ్రహ్మణేకురుప్రియంవిశ్వేషు
శూద్రేషుప్రియగ్ం రాజసుమాకురుస్వాహాహిరణ్యా యేదం ॥ ౪ ॥
యాతిరశ్మీనికద్యస్తేహంవిధరణ్ణితి ॥ తాంత్యామతస్యధారయా
శేనగ్ం రాధనీముహగ్ స్వాహా ॥ సగ్ంరాధన్యాఇదం ॥ ౫ ॥ సగ్ంరాధ

వైద్యదేవైద్యస్వాహా॥ సగంరాధవైద్య దేవ్యాఇదం॥౬॥ ప్రసాధవైద్యదే
 వైద్యస్వాహా॥ ప్రసాధవైద్య దేవ్యాఇదం॥౭॥ సమ్రాజం చవిరాజంచా
 భిశ్రీర్యాచనోగ్రహే॥ లక్ష్మీరాష్ట్రస్య యాముఖేతయామూసగం
 సృజామసిస్వాహా॥ లక్ష్మ్యైదం॥౮॥ (నమమ) అగ్నయైదం(నమ
 మరుద్రాయ తంతిచరాయేదం (నమమ) అస్యకర్మణః హూమప్ర
 తిస్తాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాదిహోమంకరిష్యే॥ స్రువేగాజ్యమా
 దాయ॥ ఓంచిత్రంచస్వాహా + + + అథ(జయాది హూమంకు
 ర్యాత్) జయాదిబ్రహ్మవిసజ్జనాంతే అపరేణాగ్నిం ప్రవర్తమేతాభి
 రేవైకందక్షిణేకణ్ణజపతి॥ ఆయుష్యంవర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయ
 స్పృషమాద్భిద్యమ్॥ ఇదగ్ంహిరణ్యజైత్ర్యాయావిశణాంమామ్॥
 ఉచ్చైర్వాదిపృథనాజినత్రాస్తాహం ధనంజయమ్॥ సర్వాస్సమృద్ధిర్
 ఋద్ధయో హిరణ్యైస్మిన్ధమాహితాః॥ శునమహగ్ం హిరణ్య
 పీతురివ నామాగ్రభేషమ్తంమా హిరణ్యవర్చసం పూరుషప్రియం!
 కురు॥ ప్రియం మాదేవేషు కురుప్రియంమాబ్రహ్మణకురు॥ ప్రియం
 విశ్వేషు శూదేసే ప్రియగ్ం రాజసుమాకురు॥ యాతిరశ్మీ నిపద్య
 సేహంవిధరణ్ణి॥ తాంత్యామృతస్య ధారయా యతేసగంరా
 ధనీమహమ్॥ సగంరాధవైద్యదేవైద్య॥ ప్రసాధవైద్యదేవైద్య॥ సమ్రా
 జం చవిరాజం చాభిశ్రీర్యాచనోగ్రహే॥ లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖే
 తయా మూసగంసృజామసి॥ ఏతాభి స్సవ్యేన్వితియం॥ ఆయుష్యం

వత్సస్యగ్ం + + + సృజామసి! అథశుభి కేశిరఇతి స్రజశ్శిరసినిధా
 య! శుభి కేశిర ఆరోహ శోభయంతీ ముఖమమ | ముఖగ్ం హిమమ
 శోభయభూయాగ్ం సంచ భగంకురు! యామాహర దితిభాషికం
 బద్ధా! యామాహరజ్జమదగ్ని శ్చ్రద్ధామైకామయాన్యై | ఇమాం
 తామపిన హ్యేహం భగేన సహవర్చసా! యదాంజన మిత్యంజనేన
 చక్షుషీతా కే! యదాంజనం త్రైకకుదం జాతగ్ం హిమవత ఉపరి |
 తేనవామాం జైతేజస్తేవర్చస్తే బలాయచ! మయివర్వతేతి చతుర్ణాం
 యజమా మేకేననా! మయివర్వతపూరుషం మయివర్వత నర్చసం
 మయివర్వత భేషజం మయివర్వతాయుషం॥ యన్మే వర్చిత్యాదర్శ
 నమీక్షతే! యన్మేవర్చః ప్రరాగతమాత్మాన మప్రిష్ఠతి | ఇదంత
 త్పున రాదదేదీర్ఘాయుత్వాయ వర్చస్తే! ప్రతిష్ఠేస్థితీయ జహోపాన
 హాగృహ్ణతి॥ ప్రతిష్ఠేస్థా దేవతానాం మామాసంతాప్తం॥ వ్రజామ
 తేశ్వరణ మసీతిచ త్రిం! ప్రజాపతే శ్వరణమ సిబ్రహ్మణ శ్చదిర్వి
 శ్వజనస్య చాయాఽసి సర్వతోమాపాహి॥ దేవస్యత్వేతి వేణువందం
 దమాదాయ! దేవస్యత్వా నవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యా మాదదే ద్వివ్రతో నధాయేంద్రస్య వజ్రోఽసినా
 ర్త్రమ్నశ్శమణ మేభవయత్పాకం తం నివారయ! దేవీష్వదుర్వీరిత్య
 ధాచ్యత్రేణదిశముపస్థాయ॥ దేవీష్వదుర్వీరురుణః కృణోతవిశ్వేదేవా
 సన్నిహవీరయధ్వం | మాహాన్మహిప్రజయా మాత్రమాభిర్నారథామ

ద్వివ్రతేసామరాణః । ద్విరీయేన నక్షత్రాణిచంద్రమసం తరాతివా
సంభాష్య । యదాధాం గచ్ఛత్యేవతరగ్గ్నానం తూష్ణీమేవతీర్థే
స్నాత్వా తూష్ణీగ్ం సమిధమగ్నా వాదధాతి । పాణిగ్రహణేస్నాతం
పుణ్యాహం న చయితా । ఆశీర్వాదః తతః ఆభ్యుదయికం కుర్యాత్ ।
కాశీయాత్రామైశ్లో । చరిత్రబహుచర్యోఽహంకృతవతచతుష్టయః ।

శీయాత్రాంగమిష్యామి అనుజ్ఞాంబేహిమేశుభామ్ ॥ (ప్రతివాక్యం)
సాలంకారాం మమచుతాం కన్యాందాస్యామి తేద్విజ । పాణిగ్రహీ
త్వాసాగ్నిత్వం గచ్ఛ స్వాగచ్ఛ మద్గృహం ॥ స్నాతకవ్రతే ఆభ్యు
దయికంకర్మణః పుణ్యాహం చ నానుష్ఠేయ మితిపాశ్చాత్యవైదికస
మృతవ్యవహారః ॥

ఇతిస్నాతకవ్రతమ్ సమాప్తమ్.

వైకల్పికసమావర్తనమ్.

అథైతదవరం తూష్ణీమేవతీర్థే స్నాత్వా తూష్ణీగ్ం సమిధ
మాదధాతి పూర్వవదాచార్యేణానుజ్ఞాతః ॥ ప్రాణనాయమ్య ॥ ఏవం
సోమధేయోఽహం వైకల్పికసమావరకానంకరిష్యే తూష్ణీమేవతీర్థే

కృత్యవి

కృత్యపాలాశీగ్ం సమిధం । ప్రాదేశకమార్గం తస్మిన్నేవాగ్నా తూష్ణీం
కుజాపతిం మనసాధ్యాయ వాదధాతి ॥ శ్లో । స్నానం వత్సేవరంతూ
ష్ణీం తీర్థే స్నాత్యేవతాకికం । వహ్నిమాథాయ విధివర్పరిషిచ్యన
మంతరః । పాలాశీం సమిధం తూష్ణీమగ్నా వాచాయ యత్సునః । పరి
షేచనంతరః కుర్యాద్యథా పూర్వమితిస్మృతిః ॥

ఇతి యాజుషస్మార్తాను క్రమణికాయాం

వైకల్పికసమావరకానమ్ సమాప్తమ్.

సూత్రీయవివాహప్రయోగః

శ్లో॥ ప్రాణసంయమనం ప్రథమం భవేత్ప్రేమణం సుహృదాభిమంత్రే
 గమ్॥ సంగతాయవరాయసమర్ప్య తేస్సామినాతువధూర్జలపూర్వకమ్
 శ్లో॥ స్థాప్య తేచవివాహమహీత లేపానకోవిధివన్మధుపర్కః॥ సోత్రగ్లో
 సహి... ౭ సహితోపివాదీయ తేవగవృత్తసమీక్షయా॥

శ్లో॥ ఏనమేవపరాపచితస్తో... ౭భ్రాతృమిత్రజిహ్వోః సమీక్షగమ్॥
 అత్రచాగూః కరణావరకన్య యోర్భ్యగ్నితరం యజమాపరిమృజ్యతే॥

శ్లో॥ కన్యకాస్వజనోయదిసాపివా యదిహిరోదితి బ ధువియోగతః॥
 తహి... జీవవతీంతుజపేద్యచంకన్యకావరణేయదివజ్జనమ్॥

శ్లో॥ స్నాపనాదితుయద్భహు మంత్రకంకర్మతత్త్రియతేతతవవహి॥
 గృహ్య తేఖలుపాణిరమంత్రకంగమ్య తేజ్వలనంస్తుసమంత్రకమ్॥

అయంప్రయోగః.

హరిఃఓమ్॥ ముహూర్తసమయేవరో మంగళస్నానంకృత్వా॥ పూ
 ర్వమేనవధూమంగళస్నానం కారయిత్వా॥ అయం ముహూర్తస్సు
 ముహూర్తో... ౭స్తు॥ యశ్శిరోనామదూపాభ్యాం... సర్వేభ్యోమహాజనే
 భ్యోః॥ ఆచమ్య॥ ఉత్తిష్ఠంతు... సమారభే॥ ప్రాణానాయమ్యః॥ శు
 భేశోభనేముఖూర్తే... శ్రీమాం గోత్రఃనామధేయో... ౭హం॥ శ్రీమ
 తః గోత్రస్య నామధేయస్య మమఉపాత్తమరితయద్వారాశ్రీ పర
 మేశ్వరప్రీత్యర్థం॥ పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేన
 తదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థం చమహాజనై
 స్సహస్వస్తీపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥ ఆదానిర్ద్విఘ్ననమరిసమాప్త్య
 ర్థంగణాధిపతి పూజా కరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజా కృత్వా॥ పూణ్యా
 హంవాచయిత్వా॥ ప్రాణానాయమ్యః ఏవేగుణ... ప్రీత్యర్థం॥ వరాప్రప్
 వయిష్యే॥ సుహృదస్సమవేతాన్మంత్రవతోవరాన్ప్రసీదుమాన్॥ య

క్షంకన్యాంవృణేధ్వమితివరాన్ప్రేషయతి॥ తానాదితోద్వాభ్యామభి
 మంత్రయేత్॥ ప్రస్తుగ్మతా... సుయమమస్తుదేవాః॥ తేకన్యాదాతారం
 గత్వాబువతే॥ అత్రోపసృజమంవరప్రవరముక్త్యాతతోవధూప్రవరము
 చ్చరేత్॥ నప్తే-పాత్రాయ॥ పుత్రాయ॥ శర్మణేవరాయ॥ నప్తీం-
 పాత్రీం-పుత్రీం-నామ్నీంకన్యాం॥ ధర్మప్రజాసంపత్కర్తం వృణేను
 హే వృణేధ్వం దాస్యామితిప్రతిబ్రూయీత్॥ ఏవంతి॥ కృతార్థా
 వయమితివరమావేదయేయః॥ వరః॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవంగుణ...
 ప్రీత్యర్థంధర్మప్రజాసంపత్కర్తం స్త్రీయముద్వహే॥ పునఃప్రాణనాయ
 మ్య॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం॥ ఉన్యాహం గభూతద్వితీయయశ్లోపవీరధార్మ
 ణకరిష్యే॥ ఆచమ్య॥ యశ్లోపవీరం...బలమస్తుజేజ్ఞః॥ యశ్లోపవీరంధృ
 త్వాఽచమ్య॥ దాతాప్రాణానాయమ్య॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థంశ్రీల
 క్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం॥ సాలంకృతకన్యాదానంకరిష్యే॥ మహాసంక
 ల్పముచ్చార్య॥ వరమభ్యర్చ్య॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య వర
 స్యక్షదమాసనం॥ ఇదంపాద్యం॥ సమోస్త్యవం తాయ... గుగధారి
 జేనమః॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపవరః॥ ఆమీగంధాః॥ అలంకారా
 థాభిమేతత్తాస్సంత్యత్తాస్సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥

। కన్యాంకనకసంపన్నాం...ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ అత్రోప
 ధూపూర్వకం ప్రవరముచ్చరేత్॥ నప్తీం- పాత్రీం - పుత్రీం నా
 మ్నీంకన్యాం॥ నప్తే - పాత్రాయ - పుత్రాయ - శర్మణేవరాయ॥ తు
 భ్యంప్రజాసహత్వకర్మభ్యః ప్రతిపాదయామితి కన్యాముదకపూర్వ
 కందద్యాత్॥ స్వస్తీతిప్రతివచనం॥ దేవస్యత్వానవితుః ప్రసవే...
 ఉత్తానస్త్యంగీరసః ప్రతిగృహ్యతు॥ కన్యాదానసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణం
 తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమః॥ సల్కగామదానం॥ దాతా॥ ధర్మార్థ
 కామేషు త్వయైహనాతిచరితవ్యా॥ వరః॥ నాతిచరామితి క్రితివచ
 నం॥ తత్రోపకన్యాఽప్తే॥ వరోవివాహః వేదికాయామగ్నిప్రతిష్ఠాపనం

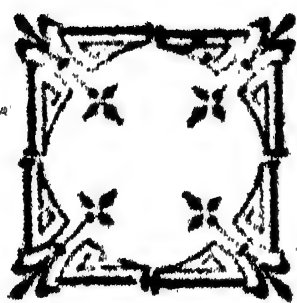
కుర్యాత్ । వరః॥ ప్రాణనాయమ్య । ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం । సకల
 శౌతస్మార్త నిత్యకర్మానుష్ఠానాధికారసిద్ధ్యర్థంగృహ్యగ్ని ప్రతిష్ఠాప
 నంకరిష్యే । స్థండిలః కృత్వోల్లిఖ్యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యాగ్ని ధ్యాత్వా
 లంకృత్య । తతోమధుపర్కః॥ దాతాప్రాణనాయమ్య । మయా
 యమాణకన్యాదానాగత్యేనవరః మధుపర్కణ పూజయిష్యే । కూ
 ర్చప్రయచ్ఛతి । యత్రాస్మాలపచితిం కుర్వంతితత్కూర్చ ఉపవిశతి ।
 యథాపురస్తాత్ ॥ రాష్ట్రభృద...ద్యోమం ॥ ఆపః సాద్యాఇతిదాతా
 ప్రానా । ఉత్తరయాఽభిమంత్ర్య । ఆపః సాదా... సర్వస్యసానిదక్షి
 ణంసాదం పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేన్నవ్యగ్ం శూద్రాయ
 ప్రత్యూళయి తారముపస్పృశ్య । ఉత్తరేణ యజమాఽత్మానంప్రత్యభి
 స్పృశేత్ । మయినమహా...వీర్యం । కూర్చభ్యాం పరిగృహ్య । మృ
 గ్మయేనాహాణీయా ఆకఇతిప్రానా । ఉత్తరయాఽభిమంత్ర్య । ఆమా
 గ్నయశస్తా...పశూనాం । అజలావేకదేశ ఆసీయమానఉ తరంయ
 జ్వపేత్ । విరాజోదోహూ...విరాజ॥ శేషంపురస్తాన్ని నీయామాన
 ముత్తరయానుమంత్రయ శే॥ సప్తాద్రంవః...మత్పయః । దధిమద్వితి
 సగ్ంసృజ్యకాగ్ం సేనవషేకయన పిథాయకూర్చభ్యాంపరిగృహ్య
 మధుపర్క ఇతిప్రానా । త్రివృతమేకేఘృతంచ పాఙ్తిమేకేధానాస్స
 క్తూగ్కోచ్చత్త రాభ్యామభిమంత్ర్య॥ త్రియ్యైవిద్యాయై...పశూనాం ।
 ఆమాగ్న.....పశూనాం ॥ యజర్భ్యామప ఆచామతి పురస్తా
 దుపరిష్ఠాచ్చ । అమృతో హస్తరణమసి । పీత్యా ఉత్తరయాత్రిప్రాశ్య ।
 యన్మధునో...మధునోసాని॥ సకృత్సంత్రేణద్విస్తాష్టి । అమృతాపి
 థానమసి । ఆపఃపీత్యా । హస్తప్రత్యూళ్య । ద్విరాచమ్య । అనుకం

పాపయవయచ్చేత్త తిగ్మస్త్రాన రాజాస్థ పరిత్యా పురోహితాయగా
 రితిగాంప్రసానాత్ శేణ యజమానభిమూర్త్యః గార్హస్థ్యప...మృష్యచః
 తస్మై వపాగ్ శ్రవయిత్వోప స్తీర్ణాభిఘారిణాం మధ్యమేనా తమేనవాచ
 లాశవర్ణకోత్తరయాజనాతిః అగ్నిః ప్రాశ్నాతు...బ్రాహ్మణేభ్యః॥
 యమ్యత్సృతేనుపాగ్ శూతరాజపి త్యా యజ్ఞోవర్ధతాం...తృణా
 వ్యత్తుః ఓముత్సృజతః॥ ఉచ్చేరనుజనాతిః అన్నప్రోక్తముపాగ్ శూ
 తరాభిమూర్త్యః ఓకల్పయతేత్యుచ్చేః॥ సిద్ధమన్నంభూతం
 చాతాప్రసాదా భూతం వరం నావిరాట్ తస్మాత్ప్రాయః...ఉర్జంధాః
 తుకల్పయతః ఉచ్చేః॥ వరం వస్త్రాదిభిశ్చ భావాం ప్రాజయేత్ తన
 స్సుముహూతే న్యయందృష్టాత్పరీయాంజపేత్ అభార్యమ్నీం...
 స్సవితేస్సువః దృష్టైవచతుషీ ఉపసగ్ంహరతి॥ చతుర్థ్యానమీ
 జేతః అఘోచతు...శంచతుష్పదే కృతప్రసాదాయామా॥ ఆచా
 ర్థ్యం కర్మాణిః తాన్యాని ప్రజాశ్చోత్పాదయితవ్యాః॥ పథావరా
 సాకల్పయతి॥ అ గుప్తేనోపమధ్య యాచాంగుళ్యాదర్భగ్ం సంగృ
 హ్యత్ శేణ యజమా తస్యాభ్యువోరంతరగ్ం సమృజ్య ప్రతీచనంని
 రసేత్॥ ఇదమహం...నిర్దేశయి అకలిపస్పృశ్యః ప్రాప్తేనమిత్ర
 తరాంజపేత్॥ జీవాగ్ంయదంతి...వర్తిష్యజే॥ యుగ్మా త్సమవేతా
 న్మంత్రవరణ తరయాదభ్యః ప్రహీణయిత్॥ పృథిత్కూర...రు
 దప్రవృత్తః ఉత్తరేణ యజమాతస్యాశ్శిరసి దశేభ్యా నిధాయ॥ అ
 ర్హ్యవై అగ్నిం...దేవరాశ్చ తస్మిన్న తరయాదక్షిణ యగద్భిద్రావ
 తిహవ్యః ఫేనః ఫేదః...య్యుర్వవర్చసా చిదేనువగా మాత్తర

యాంతిర్థాయః శరతేహారణ్యగ్ం.....సగంసృజస్వః ఉత్తరాభిరం
చభిన్నపయిత్యా హిరణ్యవణా.....స్సవితాపునాతుః హి
రణ్య.....భవంతు యాస్తాగ్ం రాజా.....భవంతు యా
నాందేవా...భవంతు శివేనత్వా...భవంతు పశ్యత్వాపయతి ఉ
త్తరయాహతేన వాససాచ్ఛాద్యః పరిత్వాగిర్వహ్ం...జప్తయాః ఆ
చమ్యః ఉత్తరయా యోక్తేణసం సహ్యతి ఆశాసావా...సుక్తతాయ
కం ఉత్తరేణనాభినిష్ఠ్యగ్ంధి కృత్వాకదక్షిణపర్యావ్యాదక్షి
ణేననాభినువస్థాపయతి మాంగళ్యతంత్రవా...శరదశ్శతం మంగళ
సూత్రంకంఠేబధ్వా తతః ఆర్ద్రాక్షతారోపణంకుర్యాత్ వరః పయ
సావధ్వంజలాపుపస్తీర్యద్విస్తండులానోప్యద్విరభిఘారయతి వరాంజ
లావన్యంకుర్యాదేవంవధ్వంజలేరుపరిస్థాప్య కపిలాగ్ం స్మారయంతు బ
హుదేయంచాస్తు పుణ్యంవర్ధతాగ్ం శాంతిరస్తు పుష్టిరస్తు తుష్టిరస్తు
వృద్ధిరస్త్యవిఘ్నమస్త్యాయవ్యమస్త్యరోగ్యమస్తు స్వస్తిశివంకర్మా
స్తు కర్మసమృద్ధిరస్తు దంపత్యోస్సగ్రహేననక్షత్రేనసాసామేనక్రియే
తాగ్ం శాంతిరస్తు ప్రజాపతి స్త్రియాంయశః...ప్రజామేకామస్సమృ
ధ్యతాం అన్యోన్యగ్ం శిరసిశండులారోపణంకుర్యాత్ పూర్వంవరో
వధ్వాశ్శిరసిప్రాపయేత్ ద్వితీయపర్యాయేవరస్యశిరసిపూర్వప్రాప
యేత్ తృతీయపర్యాయే ధ్వాశ్శిరసిపూర్వం చతుర్థే అన్యోన్యం
యుగపత్ ద్వితీయపర్యాయే ప్రశవోమేకామస్సమృధ్యతాం తృ
తీయపర్యాయే యజ్ఞోమేకామస్సమృధ్యతాం తూష్ణీంచతుర్థం
విశ్వేతాతేత్యచాపుంసాం బధ్నీయాద్దక్షిణాకరే అథవామౌరీక్షీ
గాంబృహత్సామేరిమంత్రితః సంకల్పానంతరంతస్య ముఖ్యకాలాది

స్మృతః । హ స్తగ్రహణకాలోవాచతుర్థ్యాం నిశిమోచయేత్ । ఏవం
 గుణ...ప్రీత్యర్థం । వధ్వానహపాణిగ్రహణంగత్వేన । ఆవయోఃకతౌ
 ర్థంరతౌబధనంకరిష్యే । విశ్వేత్తాతే...బధవేతతః । బృహత్సామ...
 సగరేణరతుః । వధ్వాపామకరేబధ్నాతి । బ్రహ్మగంధింబధ్నాతి । అథ
 నాముత్తరయాదక్షిణహస్తేగృహీత్వాగ్నిమభ్యాసీయ । తూష్ణిదక్షి
 ణహస్తేగృహీత్వా । పూషాత్వేతో...మావదాసి । ఏవంసూత్రీయ
 పాణిగ్రహణప్రయోగస్సమాప్తః ॥

ఇచ్చట జరుపవలసిన ప్రధానప్రవేశ సాళీపాకము మొదల
 గునవిముందు జూడదగును.

అథభట్టియ వివాహ ప్రయోగః

దంపత్యోర్మౌగళస్నానం శారయేత్ | పూర్వమేవవధూంతుం
 గళ స్నానం శారయేత్ | తత్రా యం ప్రయోగః | శుభమస్తు | అయం ము
 హూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు | శ్లో | యశ్చిన్ నామరూపాభ్యాం... స
 ర్యేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః - ఏవ గుణ - శుభతిథాశ్రీమాన్ - గోత్రః -
 నామధేయః | శ్రీమతః - గోత్రస్య - నామధేయస్య మమోపాత్తదు
 రితక్షయద్వారాశ్రీ సర మేశ్వరపీఠ్యర్థం ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్ర
 హణాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణ స్తదంగ త్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం - మహాజ
 నై స్సచాస్వస్తి పుణ్యావాచనంకరిష్యే | ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమా
 త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యే | గణాధిపతి పూజాం పుణ్యా
 వాచనం చకృత్వా | ప్రాణనాయమ్య - ఏవం గుణ - శుభతిథామమా
 యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యంకర్మకరిష్యే | అనుహవమితి శా
 కునాదిమంత్రాన్వాచయత్ | అనుహవం పరిహవం పరీవాదం పరిక్షుపమ్
 దుస్స్వక్ష్మం దురుదితం తద్ద్విషదోభ్యదిశామ్యహమ్ | అనుహూతం పరి
 హూతగ్ం శక్తునేర్యదశాకునమ్ | మృగస్యస్తుతమక్షయూ తద్ద్విష
 దోభ్యదిశామ్యహమ్ | ఆరాతే అగ్నిరస్త్యారాత్పరశురస్తుతే | నివాతే
 త్వాఽభివర్షతుస్త్వస్తితేఽస్తువనస్సతే స్వస్తిమేఽస్తు వనస్సతే |
 నమశ్శక్త్యశ్చదేరుద్రాయ నమోద్రుద్రాయ శక్త్యశ్చదే | గ్లోక్షమసిన
 మస్తే అస్తుమామాహిగ్ం సీస్సిగసినసివజ్ఞోనమస్తే అస్తు మామా
 హిగ్ం సీ | ఉగ్గాతేవశక్తునేనామగాయసి బహ్మపుత్ర ఇవనవనేషుశగ్ం
 ససి | స్వస్తిశక్తుకునే అస్తు ప్రతి న స్తుమనాభివ | వివాహగళ

మేళపాణా క్రమార్థాచమ్య ప్రాణనాయమ్య! ఓంభూ! ఏవ గు
 ణశుభతిథావతామ్ శర్మపజానంశ తర్హిగ సై యముద్వహే ఓమ్
 భూ! ఏవ గుణశుభతిథా మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాం
 గత్యైకర్మాదారమౌబధన కరిష్యే! రతుబంధన దేవతాభ్యోనమః
 ధ్యానావాహనాదిబాడశోపచారపూజాం సమర్పయామి! ఓమ్విశ్వే
 తాత్రేనవనెషుప్రవాచాయాచకర్థ మశువన్నింద్ర సుప్తతే! పారావ
 త్రాయత్పురు సంభృతఃవస్త్రపావృణో శ్మరభాయుఋషిబధవేరతు
 బుధఃమహా...అస్తు! ద్వితీయయజ్ఞోపవీతంచన ధార్య! ఓమ్భూ!
 ఏవ గుణశుభతిథా మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రోతస్సార్థసత్విక
 ర్మానుషానయోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం (ఉద్వాహంగతౌ శ్వశురదత్తద్వి
 తీయ) యజ్ఞోపవీతధారణంకరిష్యే! యజ్ఞోపవీతపూజాంకృత్వాఽచ
 శోప్రవీతిం...ఇలనుస్తు నేజః! ఆచమ్య! యజ్ఞోపవీతధారణము
 వాస్తుముహూర్తోఽస్తు! సుహృదస్సమవేతాస్మోత్రవశో వరా

మదర్థం కన్యాం వృణోధ్వమ్ (వృణోమహే) తాస్వస్సుగ్మ తేతిద్వా
 భ్యామభినుంత్రియేత్! ఓమ్, ప్రస్సుగ్మన్తాధయస్తానస్య ప్రక్షణివరేభి
 ర్వరాగంబ్రహ్మక్రమేదత! అస్మాకమిష్టదేధయఃజతోవత్రియధ్నామ్య
 న్నాస్థోబుజోధతి! అప్రక్షరాఋజవస్సన్తుఫన్తాదేభిస్సఖాయోయ
 స్త్రినోవరేయమ్! సమర్థమా సంభగోనోసనీయా క్షుణ్ణస్పర్థ్యగ్ం
 స్తుయమ మస్తుదేవా! శేకన్యాదాతారం గత్వాబునతే! గారీకంక
 గపూజాస్థలేలఖండదీపారాధన కృత్వా, క్రమమ్య! ఆచమ్య-ఓంభూ
 ఏవ గుణశుభతిథావతామ్! కుమార్యా! ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం!
 గారీకంకగదేవతా ముద్దిశ్య-ప్రీత్యర్థం గారీకంకగపూజాం కరిష్యే!

గారీకంకణపూజా చక్రత్యా బ్రహ్మత్యానుక్షత్రభృత్స్యై + సగ ర్శి
రక్షవధ్యానానుక ర్శిభ్యైయాత్ || రక్షాబ ధనమహాత్తస్సు + అస్తు
వాత్సయనస్యపుత్త్రాయ x గోత్రాయ + శర్మణేవరాయధర్మవ
జానఃప త్యర్థం | గోత్రోద్భవాం లక్ష్మీనామ్నా కన్యాదద్యాత్ |
ఇతకన్యాప్రదః ప్రతిబ్రూయాత్ || చతుస్సగరపర్యంతం గోత్రాహ్వా
నేభ్యశ్శుభం భవతు... నప్తే | పాత్రాయాపుత్రాయా నామధేయాయ
వరాయ || చతుస్సగరపర్యంతం గోత్రాహ్వానేభ్య శ్శుభం భవతు...
నప్తే | పాత్రాయాపుత్రాయా నామ్నాంకన్యా వృణేనుహే వృణేస్య
మితిదాన్యామీత్యుక్త్యా | (మదర్థం వరం వృణేద్భ్యం) వృణేనుహే | ఇ
తినివా || (అటువై అంగః పట" లాకృత్వా తెను కట్టవలయును)
తతఃవరిసమీపే వధూమాసీయ || ప్రత్యద్భుభోవరణపవిశేత్ | పత్న్య
నవాప్రాద్భుభో కన్యావాణా వమాముపవేశ్య | ఆచమ్య | ఓమ్ నమః |
వమాగుణ + శుభతిథౌ మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఆగ
తిమిమవరం మమపర్కద్రవ్యేణపూజయిష్యే || అథవరాయనుభవ
ర్కాకుర్వన్నుదగగ్రం కూర్చునదన్యాత్ || లస్మికవరో గాష్ట్రభృత
సీయజహోపవిశేత్ || (యథా పురస్తాత్) రాష్ట్రభృతన్యాచార్యా
స్తదీమాన్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదసిసమాదాస్తంతీమార్వద్యోషగ్ం
రాష్ట్రభృదస్మధి పత్న్యస్తందీ మార్వద్యోషమ్ | ఆపః పాచ్యాఇతి
దాతాప్రాహ || ఆపఃపాచ్యాడ తరయాభినుత్ర్య || ఆపఃపాచావనేజని
ద్వికషంతంవాశయంతుమే | ఆస్మిన్కులైబహ్మనస్సస్యవాని || పూర్వం
దక్షిణపాదం ప్రత్యోశ్యతే వామపాదం ప్రత్యోశ్యేత్ || ప్రత్యోశ్యు
తారమునస్పృశ్యోక్తీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య త్రాహ్వాణస్యతి
థాభ్యామిదం వద్యం || శ్లో || సమీక స్వవతాయనవాసనమూర్త
మేసనాసనపాదాక్షిశిరోదుబాగవే | సనాసనామ్నాపురుషాయకా

స్వే నహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥ పరస్యపాదావతూత్యాచక్ష్యః
 వగోమయిమహాధితి యజమాత్యానంకత్యభిశ్చుశేత్ ॥ వరః॥ మయిమ
 హోమయియశోమయింది య వీర్యమ్॥ కూర్పాభ్యాం కరిగృహ్య
 మృణ్మయేనాహాణేయాతపథిత్వక్వా॥ అహాణేయతపఃతమాగ
 న్నిత్యభిశ్చంత్ర్యతమాగ్గృయశేస్తావర్చస్తానగ్ం నృజ పయస్తాశేజ
 సాచతమాప్రియంప్రజానాం కుర్వధపతింకశూనామ్॥ అజత్యేకదే
 శేతనీయమానేవరోపరాజోదోహాఽసీతయజ్జపిత్యా॥ వరః॥ విహ
 జోదోహాఽసీవిరాజోదోహామశీయమమపద్యాయవిరాజః॥ (వరః॥ అ
 పః॥ అపాస్య) శేషంపురస్తాన్నినీయమానగ్ం సముద్రంవధిత్యభిమంత్ర
 యేత॥ సముద్రంనాపహిణోమిస్త్వాంయోనిమపిగచ్ఛత॥ అచ్ఛదఃప్రజ
 యాభూయాసంమాపరాసేచిమత్పయః॥ అత్రవాసాగవాదికంయథా
 శక్తిదత్వా॥ వరమలంకృత్యః॥ మయివంవస్త్రాణి + సశేధే॥ ఇతిమంత్ర
 ముచ్చార్యత తద్దాత్మనామవదేత్ ॥ మధుపర్కద్వయం ధృత్వాచ
 మ్య॥ దధిమధునగ్ం నృజ్యకాగ్ం సేనవషీకయసాపిధాయకూర్పా
 భ్యాంపరిగృహ్యమేధుకర్త ఇతిత్రిరుచ్చశేత్ ॥ + మధుపర్కః॥ త్రయ్యై
 విద్యామూతమాగన్నితి ద్వాభ్యామభిమంత్ర్య॥ త్రయ్యైవిద్యామైయ
 శోఽసీయశేస్తా యశోఽస్త్రిబహ్మణోదీప్తిసి॥ తంమాప్రియంప్రజా
 నాంకుర్వధపతింకశూనామ్॥ అమాగ్గృయశేస్తావర్చస్తానగ్ం నృజప
 పయస్తాశేజసాచతమాప్రియంప్రజానాంకుర్వధపతింకశూనామ్॥
 అమృతోపస్తరణమసీత్యపఃపిత్యా॥ అమృతోపస్తరణమసి॥ (పిత్యా
 ద్విరాచమ్య) యన్మధున ఇతిమధుపర్కగ్ం నృజ్యకాగ్ం యన్మధునో

మధ్యం పరమమన్నద్యం వీర్యమ్ । తేనాహంసునోమధ వ్యేనవ
 రమేదాన్నా ద్యేనవీ ర్యేణ పరమోఽన్నా దోమధవ్యోఽగ్నిః॥ సకృ
 న్నం తేణద్విస్తాస్తి, అమృతాపిధానమసీత్యపఃపీశ్య॥ అమృతాపిధా
 నమసి! (అపః పీశ్య,) హస్తోక్రమశ్య, ద్విరాచామేత్ । గౌరిత్యు
 క్త్వా గౌ రసీతి యజమాగా మభినుంత్రియేత్ । గౌగౌరస్యపచాత
 పాష్ణాఽపపాష్ణాః॥ జహో! మమచాముష్య చేతివరదా తృనామ్నో
 రితిషవ్యస్తనిర్దేశః । శ్రీరామశర్మణో మమచ । కేశవ శర్మణోము
 ష్యచ! అగ్నిఃప్రాశ్నాతుక్రథసుస్సహి వేదయథా వ్రావిః । అ.వ
 మస్మాకంక్రౌన్వన్బ్రహ్మణో బ్రహ్మణేభ్యః॥ యజ్ఞాః ధాతామిత్యు
 పాగ్ంశూక్త్వా । యజ్ఞోవర్ధతాంయజ్ఞస్య వృద్ధిమనువర్ధాఽపచితిరస్య
 పచితింమాకుర్వపచిత్తోఽనాం మనుష్యేషుభూయాసమ్ । గౌరేను
 భవ్యామాతాదుదాణాందుహితావసూనాగ్ం స్వసాఽఽదిత్యానా
 మమృతస్యనాభిః । క్రణువోచం చిక్తితుషేజనాయ మాగామనాగా
 మదితింవధప్త । పిబతూదకంత్మణాన్యత్తు । ఓముధ్స్పజతేత్యుచ్చైర్వ
 రోబ్రూయాత్ । ఓముధ్స్పజత! సిద్ధమన్నం భూతిమిత్యుక్త్వా॥ సావి
 రాడిత్యేతైరుపాగ్ శ్వన్న మభినుంత్రి! భూమిమ్ । సావిరాట్ । త
 న్నాహ్నితస్యతే ఽ శీమతస్త్వ ఊర్జంధా । ఓమ్ కల్పయత! తత్త
 కన్యాదానమహం కదివ్యభిశ కల్ప్య! ఓంభూ! । ఏవంగుణ + శుభ
 తిభాఽప్యాః కుసూర్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థ్యం కన్యాదాననిమః
 మహాస.కల్ప కశినంకరిష్యే! మహాసంకల్పకతనం శృణ్వ! ॥

కన్యాంకనకన కన్యాం కనకాభరణై ర్యుతామ్ | దాన్యాని క్షుతే
 తుభ్యం బహ్మ కజగీషయా | కన్యేమమాగ్రహ భూయా | కన్యేమే
 దేవి సార్వభౌమా | కన్యేమనర్హతో భూయా స్వద్దానా న్నోకుమా
 ప్నుయామ్ | విశ్వంభరస్సర్వగుణాన్సక్షాణ్య స్సర్వదేవతాఃశివమాం
 కన్యాప్రపదాన్యామిహ్నితాం తారణామనై | కన్యాంసాలంకృతాం
 సాధ్యై సుశీలాంసుధేనుతే | ప్రయతోహం ప్రయచ్ఛామి ధర్మకా
 మాంభిధ్యయే | పుంః కన్యావరగోత్రవామాన్యుక్తాః | చతుస్సగరప
 ర్శంతి — ధవతు | సప్తీ-సౌతీ-పుత్రీ-నామ్నీ-కన్యా-సప్తీ
 పాత్రాయ-పుత్రాయ-వాసుధే రాయవరాయ || తుభ్యం కృణానహ
 త్వికర్మభ్యఃప్రతిపాదయామిఃసహరణ్యై కన్యాహస్తముదకపూర్వం
 వరహస్తేదద్యాత్ సాలంకృతసహింశ్యోదకకన్యామహదానం తుభ్య
 హ సంప్రదదే(వనుమ) * వరః దేవస్య త్వేతికన్యాప్రతిగృహ్ణీయాత్ |
 దేవస్యత్వాపవితుఃప్రసవేఽశ్వినో బాహుభ్యో పూర్ణహస్తాభ్యం
 ప్రతిగృహ్ణీమి | రాజత్వా వరుణో నయతు దేవి దత్తీ కేవలః పరియేక
 న్యాం | తేనాన్యుతత్వమశ్యా | వయో దాతే నుయోమహ్యమస్తు
 ప్రతిగృహ్ణీతే కింకరం కన్మలదాత్ | కానుః కామాయుః కామోదా
 తా | కానుఃప్రతిగృహ్ణీతా | కానుగం సముదమూషిత | కామేనత్వాప్రతిగృ
 హ్ణీమి | కాన్తురిత్యేవమాదేకానుదత్తీగా | ఉతానన్యాఽఽగ్నినఃప్రతి
 గృహ్ణీతుఃకన్యాప్రతిగృహ్ణీత్ | తిరిఃకన్యాదాననన్దుగ్ధార్థం
 పరిదత్తీగా + ననుమతిరిగోదానభూదానసాలగ్రామదానానిషోడ
 శమహదానాసచకుర్యాత్ | తతిః కాచారక్రమేణయథా కేనా
 నాసకుర్యాత్ | స్వస్తిస్తిస్తిస్తి పతిభిచనం | ధర్మచ-అర్థచ-కామచ-
 నాశచరిత్యేతిదాతావదేత్ | తాతచరిత్య | సాతచరామిఃసంకృత

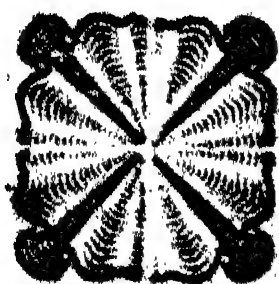
* కన్యాహస్తే, ననుమితే, నసంచ్యమితేదితీ |

నాస్సువర్చః । జీనసూర్దేవకామా స్తోనా శంసో భవ ద్వికదే శం
 చతుష్పదే (ఆవరణవస్త్రమపాన్య) అత్రవరవధ్వా స కల్పయతః ॥
 పునఃప్రాణనాయమ్య । ఓమ్భూ...శుభితిథాఆవయో ర్దం
 కల్యోఃఆయుర్వర్చోయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం ॥ ఆవధ్యాంకర్మాణికర్త
 వ్యాని-ప్రజాశ్చోత్పాదయితవ్యాః ఉత్పాతయావః ॥ అంగుష్ఠేనోపమ
 ధ్యమయా చా గుళ్యాదశ్చగ్ం సంగృహ్యేదమవ మితితస్యాభ్రువో
 రంతరం దశ్చణ సంమృజ్య క్రతీచీనం నిరస్యేత్ ॥ ఇదమహం యా
 త్వయిపతిఘ్నోల్క్మస్తాం నిర్దేశామితి అవ ఉపస్సృశ్య ॥ జీవాగ్ం
 దస్తీనిమితేజపితా ॥ జీవాగ్ందుద నివిమయై నై అర్ధ్వరేదీఘాణమను
 క్రసితీందీధియానకరః ॥ వామఃప్రత్యభ్యో య ఇదగ్ం సమైరమ
 యఃపతిభ్యోజనయఃకరిష్యతే ॥ యుగ్మాన్విప్రా వ్యక్షత్రూరమితి
 న్నానీయాద్భూః పేషయేత్ ॥ వక్షత్రూర్ ముగచనాంసః ॥
 బ్రాహ్మణాన్నుపవగ్ం హరన్తుఅవీరక్షీనురుదచన్తాపః ॥ అర్యన్లుఇతి
 యజమాతస్యాశ్చిరసిదశ్చగ్ం నిధాయ ॥ అర్యమ్నో అగ్నింపరి
 యన్తుక్షిప్తం క్రతీక్షన్తాగ్శ్వశ్చో దేవరాశ్చభేదనస ఇతి తస్మి
 న్దక్షిణం బహిర్యుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్య ॥ భేదనసభే రద్రఃభేయుగన్య
 శచీపతే ॥ అష్టాలామిష్టాతిఃపూతశ్చ్యకర్త త్సగ్య వర్షనమ్ ॥ శం
 తేహిరణ్యమితిసువర్ణం చిదేంతర్ధాయ ॥ శంలేహిరణ్యగ్ంశ మున
 వ్యాత శ్చం తేమేధీ భవతు శంయుగన్యశ్చద్భాశంబిఅపశ్చతపన్వితా

తతస్త్వధా కుత్యతస్వగ్ంసగ్ం సృజస్వ । హిరణ్యవర్ణాభిరపంచభి
 సృక్తాన్న పయిత్వా । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః సావకాః ప్రచక్రముక్
 హిత్వాఽనద్యమాపః । శత్రుప్రవిత్రావితతా హ్యసురాభి స్త్వాదేవ
 సృవి పునాతు । హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః సావకా యాసుజాతః కశ్య
 ప్రాయాస్వగ్నిః । యాలగ్నిం గర్భందదిరే సువర్ణా స్తా స్త ఆపశ్శగ్
 స్త్యానాభవన్తు । యాహగ్ం రాజావయవో యాతిమధ్యేన త్యాన్తరే
 అవపశ్యజ్జనానామ్ । యాలగ్నిం గర్భం దధిరే సు వర్ణాస్తా స్త ఆప
 శ్శగ్ స్త్యానాభవన్తు । యానాందేనాదివి క్రణ్వాన్తి భక్షం యాలన్తం
 రిక్షే బహుభావివిష్టాః । యాలగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణా స్తాస్త ఆప
 శ్శగ్ స్త్యానాభవన్తు । శివేన త్యాచక్షుషా పశ్యన్తాప శ్శివయాత
 న్వోపస్మృశన్తుర్వచంతే । ఘృతశ్శ్చృత శ్శుచయోయాసావకాస్తా
 స్త ఆపశ్శగ్ స్త్యానాభవన్తు । పంచభిసృక్తాన్న పయతి । పరిత్యేత్యహ
 తవాసాభ్యామాచ్ఛాద్యః । పరిత్వా గిర్వహోగిర్జహాభవన్తువిశ్వతః
 వృద్ధాయు మనువృద్ధయోజస్త్వాభవన్తు జష్టయః । సూంగల్యతంతు
 సతీమంగళసూత్రం కంఠే బద్ధీయాత్ । ఆశాసానే త్యాసీనాం యో
 క్త్రేణ సన్నహ్యతి । ఆచమ్య — ఓమ్ భూః — శుభతిథౌ ఆవయోర్దం
 పుత్యో ఆయుర్వరోఽచ్యుశో బలాభివృద్ధ్యర్థం సంపూర్ణ వర్ణ శతపర్యంతం
 సుభేన జీవపసిద్ధ్యర్థం యోక్త్యమాంగల్యపూజాంకరిష్యే । అథయోక్తి
 మాంగల్యపూజాంకుర్యాత్ । ఆశాసానా సామనసంప్రజాగ్ం సా
 గ్మే !

కమ్మిడి త్తరేణనాభిః స్వర్క్యంగంధింకృత్వా క్రుదక్షిణంకమ్యూహ్య
 దక్షిణేననాభిః పుష్పాపయతి | మాంగల్యతంతనానేనమమ జీవనహే
 తునా | కంఠేబద్ధామిసుభగేత్వంచవశరదాంశనిమ్ | యోక్త్రమాంగ
 ల్యధారణముహూర్త . అస్తు | తరిత్రాగ్రాక్షితారోపణ కుగ్యార్తయ
 తా | ఐధూశ్చపూర్వప్రథమేత్యతేవరశ్చపూర్వద్విచతుర్థయోఽ
 స్తు | వధ్వాఽఽదౌతతోవరేణచకార్యం | కపిలావాచనాదియంగళాచా
 రప్రాపంకుర్యాత్ | తస్యాయువయోగో వరఃపయనావధ్యజలా
 పుపస్తీర్యద్విస్తండులానోఽప్యద్విరభీఘారయతి (వరాంజలాన్యకుర్యా
 జేవంవధ్యజలేరుకరిస్థాప్య) సాదకంకలశమాదాయబ్రాహ్మణైస్సహ
 కపిలగోస్సంయంతే | దక్షిణావాంతు-బహుదేయంచాస్తు-పుణ్యం
 వర్ధతాగంశాంతిరస్తు-పుష్టిరస్తు-తుష్టిరస్తు-వృద్ధిరస్తు-అవిఘ్నమస్తు-
 ఆయుష్యమస్తు-ఆరోగ్యమస్తు-స్వస్తిశివ కర్మాస్తు-కర్మసమృద్ధిరస్తు-
 దంపత్యోర్నామజన్మసత్ తేనగ్రహే... దైవతేనవాసామేనక్రియేతా
 గంశాంతిరస్తు | ప్రజాపతిస్త్రియాంయశః | ముష్కయోరదధాధ్య
 పం కామస్యత్ప్రేమావందం | తస్యగ్నేభాజయేహమా | మోదః
 ప్రమోదః ఆనందః | ముష్కయోర్నిహితస్సహ | స్వశ్వేనకామస్య
 తృప్త్యాణిదక్షిణానాంవతిగ్రహే | మసస్త్విత్తమాకూరిం | వాచస్ప
 త్యమశీమహి | ఇతూనాగ్గిందూపమన్నస్య | యశశ్శ్రీశ్రీయతాంమయి |
 యథాఽహమస్మాత్తృప్త్యగ్ స్త్రియై పుమా | యతాస్త్రితృప్త్యతి
 పుగ్ంసిప్తియేప్రియా | ఏవంభగస్యత్తృప్త్యాణి | యజ్ఞస్యకామ్యప్రియ
 దదామీత్త్యగ్నిర్వదతి | తథేతివాయురావూతన్ | వాంతేతివైర్యం చం
 చందమా | ఆదితంమహామోమితి |

యజ్ఞస్త్వదక్షిణాం ప్రజామేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ । ఇతి వధూవరయో
 శ్చిరస్యక్షతాగోపణాకృత్వా ఏవం సమృద్ధ్యతేనక్షిరేణ వధూవరయో
 రంజన్యాయుపస్తీకీయాది ॥ ౨ ॥ ప్రజామేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ ౩ ॥
 యజ్ఞమేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ తూష్ణీంచతుర్థపర్యాయే ॥ శ్రీయో
 మేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ పూర్వంపరోపధ్యాశ్చిరసిప్రాపయేత్ ॥ ద్వి
 తీయపర్యాయేవరస్యశిరసిపూర్వంప్రాపయేత్ ॥ తృతీయపర్యాయేవ
 ధ్యాశ్చిరసిపూర్వం... ॥ చతుర్థపర్యాయేఅన్యోన్యం యుగపత్ ॥ ఏవ
 మక్షతాగోపణాకృత్వా ॥ అజ్ఞేవిశ్వేభి రితి బహ్మగంధి కుర్యాత్ ॥ అ
 జ్ఞేవిశ్వేభిస్స్వనీక దేవైరూర్ణావంతం ప్రథమస్సీదయోసిమ్ ॥ కులూ
 యనంస్సుతవంతగం సవిత్రేయజ్ఞన్నయ యజమానాయ నాధు ॥
 యోవైతాం బ్రహ్మణోవేద ॥ అస్మతేనావృతాంపురీమ్ ॥ తస్మై బ్రహ్మ
 చ బ్రహ్మచ ॥ ఆయుఃకీర్తి ప్రజాందధుః ॥ అథాకీర్వాదః ॥
 ఇతి యాజుషస్మార్తాను క్రమణికాయాం
 వివాహ ప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ ప్రధానశాస్త్రము.

పూవాత్మేతోనయత్విత్వగ్ని మభ్యాచీయ వధూతదక్షిణాహ
స్తేగృహీత్యా! పూవాత్మేతో నయత్తుహ స్తగృహ్య శ్వినోత్వాప్రవ
హతాగ్నిరథేన | గృహ స్తచ్చగృహ పత్నియథాఽసోవశిస్త్యివి
దధమావదాసి! ఆచమ్య | ఓంభూః | ఏవంగుణ + శుభతిథా అనయా
ననోధ మావభ్యావహమమాఽయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహప్రధాన
హోమంకరిష్యే || ఉత్తరోవరః || తదంగవాగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే ||
శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేశకమాత్రాస్థాడిలంచతురశ్రమండలాకల్ప
యిత్యా || ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాముల్లిఖ్య || శ్లో || ప్రాచీపూర్వముద
క్సంస్థంద ఓణారంభమాలిఖేత్ || అథోదీచీపురస్సంస్థంశ్వినోమారంభ
మాలిఖేత్ | అనాక్కరోఽభ్యుక్త్యనిధాయ వహ్నిచుక్చ్యతేఽనో
క్షణతోయశేవం | ప్రాక్తోయమన్యన్నిద ధాత్యుదగ్గాయథాబహి
స్సోచ్యపరి సరాణామ్ || భూభృతస్సువరోమ్ || వత్సప్రప్రయోగం
కుర్యాత్ | అగ్నేరుపసమాధానాదివాతప్రయోగకాలే || శ్లో || వధ్వం
జలిహోమవిధానదర్శింద్వితీయదర్శిం సహచాజ్యధాన్యా | ప్రోక్షా
ధాపాప్రణేసహపగ్నేతామిద్ధంచ మ్యాస్సహలాజమశ్మాపవిత్రక
రణాద్యాజ్యభాగాంతే | వధూహస్తయో స్సాదన ప్రోక్షణతపనన
మ్నార్జనానికరోతి | సోమక్షధమథితిద్వాభ్యాం వధూమభిమంత్రి ||
సోమక్షధమోపవిదేశస్థర్వోవివిదఉత్తరః || తృతీయోల్లిప్తేపతిసు
రీయస్తేమనుష్యహ || సోమోఽదదద్ధన్యాయగర్ధ్వోఽదదద్ధగ్నయే
రయంచపుత్రాగ్ శ్చదాదగ్నిర్మహ్యహధోఽగ్నిమామ్ | అథాస్యేదక్షి
ణేన నీచావాస్తేన దక్షిణముత్రానగ్ం సోస్తం గృహీయాద్యది
కామయేతస్త్రి తేవ జనయేయ మిత్యంశురీ తేః గృహీయాద్యదికా
మయేత పుగ్ంసపవజనయేయ మిత్యంశుష్టమేవ సోధి వాఽగ్నమ్ |

గృహ్యమిత ఇతి చతస్పదిదక్షిణేన నామసాక్షింగృహీత్యాగృహ్యమి
 తేనుప్రజాస్త్యాయ హస్తానుమూ పత్యాజరవస్తిర్యథానసభగో
 అర్చమాసవితాపురంధిర్మయంత్యాదుగాహపత్యాయ దేవాః
 తేహపూర్వేహనాహాయతపూర్వవహాహితాః । మూర్ధాన్వా
 యతసాభివః పూర్వోదేవేభ్యఆతిపత్ । సరస్వత్తిపేద మప్రసుభ
 కేనాజనీవతి తాంత్యావిశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రతః । య
 ఏతిప్రదిశస్సర్వాదిశోనుపవమానః । హిరణ్యహస్త విరంమస్సత్వా
 మస్మనసం కృణోతు ॥ అథక్షత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేన పద్మాసాచీ ముదీ
 చీంవాదిశమభిప్రకమయ శ్వేకమిష ఇతి ప్రతిమంత్రగ్ం సప్తపదాని
 గత్వా ఏకమిషే విష్ణుస్త్యాన్వేతు । ద్వేక్షాశ్చే విష్ణుస్త్యాన్వేతు । త్రిణే
 వ్రితాయవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । చత్వారిమాయోభవాయవిష్ణుస్త్యాన్వేతు
 పంచ పశుభ్యో విష్ణుస్త్యాన్వేతు । షడ్మతుభ్యోవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । సప్త
 సప్తభ్యోహూతాభ్యోవిష్ణుస్త్యాన్వేతు । సభేత్యాదిసూన్యతాత్యం
 తగ్ంసప్తమే పదేజపతిః । సఖాసప్తపదాభవ సఖాయా సప్తపదాబ
 భూవసఖ్యం తేగమేయగ్ం సఖ్యాతేమామోవగ్ం సఖ్యాన్మేమా
 యోషాస్సనునా వసంకల్పావహై సోపీయారోచిష్ణూ నుమనస్య
 మానా । ఇషమ్బానుభిసంవసానాసానా మవాగ్ంసి సప్తరావ
 ముచిత్రాన్యాకరమ్ । సాత్వమస్యమూహ మమూహ మస్మిసాత్వం
 త్యారహాకృధివీత్వగ్ం శతోహగ్ం శతోభృత్త్వగ్ం మనోహ

మన్నినా క్త్వగ్ం సామా సామన్యే క్త్వగ్ం సామామనునాథవ
 పుగ్ం సేపుతాయ వే తనైయైపుతాయ వే తనవహి నూన్యతేన
 బ్రహ్మణాప్రదక్షిణమగ్నింకృత్వా సాధాస్థానముపవిశ్య సామాయజ
 నివిదే వ్యాహ్వేత్యైత్రతిమూత్రగ్ంహృద శావ్యాహురీహుకత్వావ
 కంద్యే త్రిణి చత్వాఽ సామామజనివిదేవ్యాహుః సామామజనివిద
 దాగ్ధర్ధ్యాయజనివిదే వ్యాహుః గర్ధ్యాయజనివిద ఇదం అగ్నయే
 జనివిదే వ్యాహుః అగ్నయేజనివిద ఇదం కన్యలూప్త్యభ్యోయతీపతిహాక
 మవదీహుమదాన్ధవాహుః వధ్వేసూర్యాహుః ఇదమ్ పేతోముఖా
 తినాముతస్సుబద్ధానుముతస్కరత్ యథేయమిన్ద్రమీశ్వస్సుపుశా
 సుభగాసతివ్యాహుః ఇంద్రాయమీశుః ఇదం ఇమాంత్వమిన్ద్ర
 మీశ్వస్సుపుత్తాగ్ం సుభగాంకృణుదశాఽవ్యాం పుత్తానాథేహి
 పతిమేకాదశం కృధవ్యాహుః ఇంద్రాయమీశుః ఇదం అగ్నిరేతు
 ప్రశమోదేవతానాగ్ంహృద్యైప్రహంముఞ్చతు మృత్యుపాశాత్
 తిధమగ్ంరాజావసుగోఽనుమన్యాశాం యథేయగ్ స్త్రీపాత్రీమ
 ఘోసరోదాధ్వాహుః అగ్నివరుణాభ్యామిదమ్ ఇమామగ్ని సా
 యతాంగార్వాకత్యః ప్రజామస్యేనయతు దీసుకమాయుః అశూ
 యపస్తాశేవతానుస్తుమాతా పాత్రమాన్తన్దనుభిరబుధ్యతామియగ్
 వ్యాహుః అగ్నయేగావాక తత్యామేదమ్ మాతేర్మహేన్దిః ఘోష
 తతా ద్యౌత్ర త్వ ద్రుదత్యన్సావిత్తు మాత్వంవిక క్త్వరఅవధిస్తా

జీవకర్మ పరిహారవిరాజపశ్య స్త్రీప్రజాగ్ంసుచునస్యమానాగ్ స్వాహా॥
 అగ్నియేగ్మహాపరియ ఇదమ్॥ కేమాచిత్రాతః॥ వద్ధ్యేసూర్యాయా
 ఇదమ్॥ ద్యాసేప్రవృగ్ం రక్షతునాయురూరూ అశ్వినాచస్తనంధయ
 న్తగ్ంసవిరాజభిరక్షతు॥ ఆవాససఃకరిధానాద్భువాస్పతిః॥ శ్వేదే
 వాలభిరక్షతుప్రశ్నాత్వాహా॥ ద్యువాప్యశ్వినవిత్పృహస్పతి విశ్వే
 భ్యోజేవేభ్యఇదమ్॥ అప్రిజస్తాంపాత్రమృత్యుపాప్తానమతినాఽఘం
 శీఘ్రస్సృజమిన్మృచ్యద్విషద్భ్యః ప్రతిముఖామిపాశ్చగ్ స్వాహా॥ వ
 వద్ధ్యేసూర్యాయాఇదమ్॥ ఇమంమేవరుణ... కేస్వాహా॥ రుణాయేద
 మ్॥ తత్త్వాయామి... మోషీస్వాహా॥ వరుణాయేదమ్॥ త్వంనోఅగ్నే...
 ముముగ్ధ్యస్మథాస్వాహా॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదమ్॥ సత్వంనోఅగ్నే... వి
 ధిస్వాహా॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదమ్॥ త్వమగ్నేఅయాస్యయాసన్సన
 సాహితః॥ అయాసోహవ్యమూహిషేయానోధేహిధేవజగ్ స్వాహా॥
 అయసేఽగ్నయ ఇదమ్॥ అథఉత్తరేగాగ్నిం దక్షిణేన పదాతిషేత్య
 శ్మాన మాథాప్య॥ ఆతిషేమ మశ్మానమశ్మేచ త్వగ్ స్థిరాభవ॥ అ
 భిష్మకృత్యత ససాన్వకృవాయతః॥ వద్ధ్యంజలాపుపస్తీర్య ద్విరా
 జానోభ్యద్వి రభిఘోరయతి॥ గస్యా భ్రాతాలాజానావప తిత్వేకే
 ఇయం నామ్యకబ్రూత ఇతి స్రుచేవ క్షిప్త త్రియక్ జాహూతి॥ ఇ
 యం నామ్యకబ్రూతే కుల్పా న్యావపన్తికా॥ ద్రిమాకయరస్తుమే
 కలిజేత తు క్షరద క్షరగ్ స్వాహా॥ వద్ధ్యేసూర్యాయా ఇదమ్॥ త
 త్తర భిస్తిస్మభి క్షదక్షిణ మగ్నిం కృత్వాఽశ్మా మాహా॥

యథాపురస్తాత్ తుభ్యమగ్రే పర్యవహా దూర్యాం వహతునాన
 నాపునః పతిభ్యోజాయాందా అగ్నేప్రజయస్తహ । పునః పత్నీమ
 గ్నిరదాదాయుషా సహవర్చసా । ద్విర్హయ రప్యా యః పతిస్సవతు
 శరదశ్శతమ్ । విశ్వాక్షతత్వయా వయంధారాక్షదన్యాశవ । అతిగా
 హేమహిద్విషః॥ అతిష్ఠేను మశ్మాన మశ్మేవత్గన్ధిస్థిరాభవ । అభిష్ఠ
 వృతన్వతస్సహస్వవృత నాయతి॥ వధ్వంజలాఉప స్తీర్య ద్వీర్లాజానో
 వ్యద్విరభిఘారయతి । తస్యాభ్రాతాలాజానావ పతి త్యేకే అర్యమణ
 మితిజహోతి॥ అర్యమణౌ నుదైవంక్తన్యాఅగ్ని మయతుత । సజ్జమాం
 దేవోఅధ్వరః ప్రేతోముహ్వాతినామరిస్సుబ్రహ్మ మమరస్కరథాన్వి
 హా॥ అర్యమేఽగ్నయణదమ్ తుభ్యమగ్రే...మహిద్విషః॥ అతిష్ఠేను
 శ్మానమశ్మేవత్గన్ధిస్థిరాభవ । అభిష్ఠవృతన్వతస్సహస్వ వృతనా
 యతి॥ వధ్వంజలాపుప స్తీర్య-ద్విర్లాజానోవ్యద్విరభిఘారయతి॥ తస్యా
 భ్రాతాలాజా నావపతి త్యేకేత్వమర్యమతి జహోతి॥ త్వమర్హ
 మాభవస్తియత్కనీనా నామస్వధాన త్వర్యంభిధర్షి॥ అజ్ఞాన్తివృ
 త్కుగంసుధితం వగోభిర్యద్దన్తుతీసమనసాత్పశోషిస్తాహా॥ అర్యమేఽ
 గ్నయణదమ్ తుభ్యమగ్రే పర్యవహ...మహిద్విషః॥ అగ్నయణ
 దమ్ సమిధమిధ్మసన్నహన చాద్భిః ప్రతౌళ్యాగ్నా ప్రహరతి॥ రు
 ద్రాయ తంతిచరాయేదమ్ (నమమ)॥ అన్యకర్మణ హామప్రతి
 హాసిద్భ్యర్థ మృద్ధికామ జయాది హామం కరిష్యే॥ స్రువేణాజ్య
 నూదాయ॥

మం కుర్యాత్ । ఓమ్ చిత్తం చ స్వాహా

...జ కూడిబ్రహ్మ విసర్జనాంతే ... నమమః అపరేణాగ్నిం ప్రత్యా
ముంచామీతిద్వాభ్యాం యోక్త్రం విముంచతిః ప్రత్యాముహ్యమి
వరుణస్య పాశా ద్వేనశ్వా బధ్నా ధృవితా సుకేతః । ధాతు
శ్చ యోనా సుక్తృతస్య లోకే స్వానంతేనహవత్యా కరోమః । ఇమం
విష్యామి వరుణస్యపాశం యమబధ్నిత సవితా సుశేవః । ధాతుశ్చ
యోనా సుక్తృతస్య లోకేఽరిష్టాం త్యానహవత్యాకృణోమః । నారిః
ఓమ్ తత్సత్ । వివాహప్రధాన హోమస్సమాప్తః ।

అథ వివాహ ప్రవేశ హోమము:

ఆచమ్య...ఓమ్ ధూ...ఏవగుణ...శుభతిథౌ అనయానవోధయా
వధ్వానహ మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం వివాహ ప్రవేశ హోమము
కరిష్యే । అథ అధూగృహత్ స్వగృహస్సృత్యానయోగిమత్తరమితి
తస్యభి రభిమంత్య । ఉమత్తర మారోహన్తీ వ్యస్యన్తీ పృతస్యతః
మూర్ధానః పత్యు రారోహ ప్రజయాచవిరాడ్భవనమాజ్ఞీశ్వశురే
భవ స్రమాజ్ఞీశ్వాన్ధవః । సనాన్దరి స్రమాజ్ఞీభవస్రమాజ్ఞీఅధిదే
వృషా స్తుమాదాగంశ్వశురాణాం ప్రజాయాశ్చగనస్యచ । పతీనాం
చదేవ్యాణాంచ సజాతానాం విరాడ్భవనంకాశయా మీతి
దశాయతి । సంకాశయామివహ్మతుంబ్రహ్మణాగ్రహైరఘోరేణచతు
షా మైత్రేణ ప్రర్యాగద్ధం విశ్వయాపం యదన్యో స్వానం పరిభ్య
స్సవిదాశ్శతోతుతత్ । ఆచమ్యగృహ్నుమతి రాజనీ వసూ వసశివా

హృద్భుకామాగ్ం అయగ్ంసతః అధూతగ్ంపా మిధునాకుభస్పతి
 ప్రియా అర్చ్యమై దుర్యాగ్ం అశీమహి । అయం నోదేవ స్సవితా
 బృహస్పతి రింద్రాగ్ం మిత్రావతుణస్వస్తయే త్వష్టావిష్ణుః ప్రజయా
 సగ్ం రరాణః కామ ఆమూతం కామాయ త్వావిముంచతు । శర్మ
 వశ్మతి గృహమధ్యజేతే । బాహితం చర్మానడునాం ప్రాచీనగ్రీవముత్త
 రహమాస్తీర్య । శమకవర్జేద మాహ రాస్యే నార్యా ఉప్త సిరే
 సినినాలి శ్రజాయతా మియం భగస్య సునుతా అసత్ ॥ గృహాశ్చజా
 నితిదృహ స్పృహదయ స్పత్నిం వాచయిత్వా ॥ గృహస్థదాధు
 మనసః ప్రప్రద్యేవీరఘ్ని వీరపత స్సువీరా ॥ ఇరాం వహతోస్తుత
 ముక్షమాణాస్తే వ్యహగ్ం సుమనా స్సంవిశామి । అగార స్యేశాన
 దేతే । వరవధ్వో దక్షిణోత్తరా వుపవిశతః । ప్రాణానాయన్య ॥ ఓమ్
 భూర్భువస్సువరోమ్ । చత్వారిశృగ్ం...వట్పత్రప్రయోగం గుర్యాత్ ।

అగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్యభాగాంశే ఆగ్న్యోష్ఠమిత్రపతిమం
 త్రంత్రయోదశాజ్యాహుతిహుకత్వా ॥ ఏకం - ద్వే - త్రిణి - చత్వారి
 ఆగ్న్యోష్ఠం మహిషీ నోభిరశ్వైరాయుష్మశ్చత్వి ప్రజయా స్వర్విత్
 బహ్వం ప్రజాం జనయన్తిసుర త్నేమమగ్నిగ్ం శతహిమాస్సవర్యా
 భాస్వహః ॥ అగ్నయశ్చదమ్ । ౧ । అయమగ్నిగ్ం హవతి స్సునగ్ం
 పత్సుష్టివధానః । యథాభగన్త్యాభ్యాందదద్రయింపుష్టిమథోప్రజాగ్
 న్త్యాహః ॥ అగ్నయే గృహవతయశ్చమ్ । ౨ । ప్రజాయా ఆభ్యాంప్రజా
 వతశ్చన్ద్రాగ్ం శర్మయచ్ఛరమ్ । యతైసయో ర్షక్రమీయాతాఉధ
 ప్రజాస్వాహః । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ౩ । తేనభూ

తేనాపిసామయమాహ్వయతాంపునజాహాయామస్తాతరత్తు
స్తాగ్ంసేనాభివర్ధతాగ్న్వాహ॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదమ్॥ ౪॥ అభివ
ర్ధతాంపయస్తాభిరాష్ట్రేణవర్ధతామ్॥ రయ్యాసహస్రపాషసేమా
స్తామసపేక్షితోహ్వహ॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదమ్॥ ౫॥ ఇహైవసంమా
వియోష్టంవిశ్వమాయునన్యశ్చుతమ్॥ మహ్యఞ్చన్తస్సన్తమేస్వాహ॥
ఇన్ద్రామేదమ్॥ ౬॥ ధృవైశిష్యామయిమహ్యం త్వాదాదృభృహ
స్పతిః॥ మయాపత్యాప్రపతీసజీవశరదశ్శతగ్న్వాహ॥ బృహస్పతయ
ఇదమ్॥ ౭॥ త్వష్టాహూమజనయత్త్వాదైత్యత్వాంకతిమ్॥ త్వష్టాస
హస్రమాయూగ్ంషి దీఘమాయుఃకృణోతుచాగ్న్వాహ॥ త్వష్ట్ర
ఇదమ్॥ ౮॥ ఇమంమేవరుణ... రాచకేస్వాహ॥ వరుణామేదం॥ ౯॥
తత్త్వామి... ప్రిమీషీస్వాహ॥ వరుణామేదమ్॥ ౧౦॥ త్వన్నో
అగ్నే... ముద్ధ్యస్మథ్వాహ॥ అగ్నివరుణాభ్యామిదం॥ ౧౧॥ సత్వం
నో... వధిస్వాహ॥ అగ్నివరుణాభ్యామిదమ్॥ ౧౨॥ త్వమగ్నే... భవ
జగ్న్వాహ॥ అయసేగ్న్యయిదమ్॥ ౧౩॥ సమిధ మిధ్మసన్నహనం
చాద్భిః ప్రతౌశ్యాగ్ంప్రహరతి॥ అగ్న్యయిదమ్ - గుదాయతం
తీచరామేదమ్॥ అస్యకర్మణః హోమ ప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జ
యాదిహోమంకరిష్యే॥ స్రువేణావ్యమాదాయ॥ ఓమ్ చిత్తం చ స్వా
హ॥... జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాం తే భవత్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం... హ
మఘ్నియథాశక్తిదక్షిణాందద్యాత్॥ అపరేణాగ్నిం
ణీయుగపమపవిశతః॥ శిత్తరోవరా॥ ఇహగామః ప్రజాయద్వమిహశ్వా

ఇహ పూరుషాః । ఇహానహస్రదక్షిణోరాయస్పృహసీదతు । ఉత్త
రోవరోయాపుష్కసూజీవ పుత్తాతస్యాః పుత్త్రం పథ్యాఅంకేనా
మేనాదిత్యాఇత్యుపవేశ్య । సోమేనాదిత్యాబలివస్సమేన పృథిఃద్రు
థా । అథోసక్షిణాణామేమాముపస్థే సామతథిః । తస్మైశబానిప
దాయ । ప్రస్సస్థస్సప్రేయం ప్రజయూభువన శోచేష్ట । యాఃఫలిన్
ర్యాః ఫలాఃపుష్పా యాశ్చపుష్పిణీః । బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానా
ముంచంత్యగ్ం హసః । ఇహప్రియ మితిద్యేజపతి॥ ఇహప్రియంప్రజ
యాతేనమృద్య తామస్మిన్గృహేగార్ వ పశ్యాయజాగృహి । వనా
పత్యాతన్వగ్ం సగ్ం సృజస్వాధాజ్జీవీవిదధమావదాసి॥

సుమంగలీరితిగంధర్వంప్రతిష్ఠాశ్య॥ ఓమ్ భూః... శుభ తిథౌ అన
యానవోధ్యాయావధ్యానహ మమాయుష్యాభిషృద్ధ్యర్థం వివాహగంధ
ర్వప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ గంధర్వపూజాంకుర్యాత్ । సుమజ్జలీరియం
వహూరిమాగ్ంసమేతపశ్యత । సాభాగ్యమస్యైవత్త్వా యాథాస్తవి
వరేతన॥ గంధర్వోవిశ్వావసుః పర్యముష్టాత్సత్రిసోరాత్రీః పరిముషి
తోవసత్ । తస్మాత్త్రిసోరాత్రీఃకీర్తసోమో వసతితేదేవాలబ్రువన్
స్త్రీకామావైగంధర్వాస్త్రీయానిష్క్రిణామితితే వాచగ్ంస్త్రీయమే
కనాయనీక్షృత్వా తయానిరీక్షన్ ధార్మోహీదూంపంక్త్యత్వగ్ంధ
ర్వేభ్యః॥ శ్లో॥ విశ్వావసాత్రిగంధర్వదదే రాత్రీత్రీయంవస । ఆవ
యోగీతిముత్పాద్యరికుమాం శుభలక్షణమ్ । వివాహగంధర్వప్రతి
ష్ఠాపనముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ ఉభౌ॥ వాచంయచ్ఛత్యానికు
తోదయాత్ । ఉచి తేషునకు తేషువాచీషుదీచీనాదిశయపనిష్కృత్య

ధ్రువక్షితిరితిద్వాభ్యాం యథాలింగంధ్రువ మరుంధతీం చదర్శయతి॥
 ధ్రువక్షితి ధ్రువయోనిధ్రువ మసిన్ధ్రువతస్థితమ్॥ త్వంనక్షత్రా
 గాం మేధ్యసి సమా పాహి పృతన్యతః॥ స పక్షయః ప్రథమా
 కృత్తికానా మరు ధతీ యద్ధ్రువతాగ్ం హ నిన్యః॥ షట్కృత్తికా
 ముఖ్యయోగంవహతీయమస్మాక మేతత్వప్తమి॥...శ్లో॥ కశ్యపాఽ
 త్రిభ్రరద్వాజో విశ్వామిత్రోఽథశాతమః॥ వసిష్ఠోజమదగ్ని శ్చ
 సప్తేజేఋషయస్తథా॥ శ్రీమద్భాగవతే॥ ప్రహపతేః కర్దమస్యదేవ
 హూత్యామభూత్సుతా॥ అరుంధతీ వసిష్ఠస్య పత్న్యభూత్లోకపూజ
 తా॥ సప్తఋషి దేవరాభ్యోనమః ఇద మఘ్నం సమర్పయామి॥
 అథాశీర్వాదః॥ ప్రవేశ హూమన్సమాప్తః.

అథఅగ్నేయస్థాలీపాకః.

ప్రాణానాయమ్య.. ఓం భూః ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం ఏనాం
 వధూ మాగ్నేయేన స్థాలీపాకేన యాజయిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్యఅగ్న
 యే జప్తం నిర్వపామి॥ అగ్నయే స్విష్టకృతేజప్తం నిర్వపామి॥ అగ్నయే
 జప్తగ్ం సంవపామి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేజప్తగ్ంసంవపామి॥ అగ్న
 యేజప్తంప్రోక్షామి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే జప్తంప్రోక్షామి॥ అగ్న
 యేజప్తమధివపామి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే జప్త మధివపామి॥ పత్న్య
 వహంతిచక్రగ్శ్రవయిష్యాఽభిఘ్నప్రాచీనముదీనుచీనంవోద్వాన్య
 క్షతిస్థిత మధిఘ్నాఽఽ ఓమ్భూభూభువస్సువరోమ్॥ చత్వారిశ్చోగ్రా...
 షట్పత్రప్రయోగంకుర్యాత్॥ అగ్నయేస్వాహా॥ ఉత్తరార్థపూర్వార్ధే
 అగ్నయః ఇదమ్॥ సోమాయ స్వాహా॥ దక్షిణార్థపూర్వార్ధేసోమాయే

తమ్॥ తతస్సుచ్యుతస్త్రిర్య - చతుమథ్యా * ద్విరవదాయ॥ అభిఘా
 త్య హవిః ప్రత్యభిఘారయతి॥ అగ్నయేస్వాహా॥ అగ్నయఇదమ్ (న
 ॥ పుంస్సుచ్యుతస్త్రిర్య॥ చతుమథ్యా ద్విరవదాయ - అభిఘార్య-
 హవిః ప్రత్యభిఘారయతి - అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్వి
 ష్టకృతఇదమ్ (నమమ) ఇస్మిన్నహవాన్యభిస్సగ్గ్స్మిన్ శ్యాగ్నా ప్ర
 హారతి - అగ్నయఇదమ్ - రుద్రాయ తంతిచరా యేదమ్ (నమమ)॥ అ
 స్మకర్మణాహామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాదివర్జం ప్రజాప
 త్యహామంకరిష్యే॥ ప్రజాపతేనత్య... రయీణాగ్ స్వాహా॥ ప్రజా
 పతయఇదమ్॥ భూస్వాహా॥ అగ్నయఇదమ్॥ భువస్వాహా॥ వాయ
 వఇదమ్॥ సువస్వాహా॥ సూర్యాయేదమ్॥ భూర్భువస్సువస్వాహా॥
 ప్రజాపతయఇదమ్ (నమమ)॥ దర్వా పరిధీననక్తి॥ పాత్రీప్రయుక్తద
 ర్భాగ్రాణి దర్వామభ్యజ్య॥ స్రువేమధ్యమూలేఅనక్తి॥ మూలాం
 జనేదక్షిణం పాణిమధఃకుర్యాత్॥ ఏవంత్రి॥ కించిత్తృణనుపాదాయ
 ప్రజ్ఞాతంధిధాయ॥ పాణిభ్యం దర్వాం ప్రతిష్ఠాప్య హుతేదేవతాఉ
 డ్దిశ్యాగ్నాప్రహృత్య॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్॥ ఇదాయేదం॥ అగ్న
 యఇదం॥ సోమాయేదం॥ అగ్నయఇదం॥ అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం
 అజలివాత్రిమద్దృత్యేత్యణం ప్రహారతి॥ త్రోరగుశ్యానిర్దిశ్య॥ ఏతత్
 ఏతత్ ఏతత్॥ అగ్నిమభిమంత్రిత్యహవిముపస్మ శేత్॥ మస్మిమకరిథం
 ప్రహృత్యఇతిరా ప్రహరణఉత్తార్థ స్మాగ్ర మంగా క్షూపాహతి
 పరిధీ భిమంత్రిత్య॥ ఆఘాతసమిధౌ ప్రహారతి॥ దర్వామితరదర్వ్యగ్ర
 మవధాయ సగ్గ్స్సావే నాభిజహాతి॥ వసుభ్యోగుద్యేభ్యఃపిశ్యేభ్య
 సగ్గ్గ్రసావభాగేభ్యఇదమ్॥ అస్మిన్నకృతేకర్మణీత్యాది..... సిద్ధమ
 త్తరకరిషేచనం॥ తత్ప్రణేతావిమోకోఽపి॥ తేనసర్విష్మతాప్రజాహ్నా

అంభోజయోద్యోః స్వాపచిత స్తస్మాముషభ-దదాతి.....ఏవమత ఊర్ధ్వం దక్షిణావర్జ ముపోషితాభ్యాం పర్వసు కార్యః పూర్ణపాత్రస్తుదక్షిణత్యేకే ఆగ్నేయస్థాలీపాకా దూర్ధ్వం యత్పర్వాగచ్ఛతి తస్మిన్ ఉపక్రమః॥ పూర్ణమాస్యా మేవచంచదశ్యాప్రపాతఃకాలే కృతప్రమాయానుః॥ దేశకాలాన కీర్త్య! ఏవ గుణ...ప్రీత్యర్థం పూర్ణమాసేనాగ్నేయే స్థాలీపాకేన శ్వోయాజయిష్యే॥ సర్వమాగ్నేయస్థాలీపాకవత్ । వృషభదానంనాసి॥ పూర్ణపాత్రస్తుదక్షిణత్యేకే ఆగ్నేయస్థాలీపాకానంతరమాపాసన మూనుః । సాయుపాతరతిఉర్ధ్వగ్ంహస్తేనతే ఆహుతీ తదంతై ర్యవై ర్వాజహయాత్ । స్థాలీపాకవద్దై

వతగ్ంసారీ పూర్ణాహుతిః ప్రారబి త్యేకే

అత్రస్థాలీపాకే శ్లో॥ దర్వామనక్త్యగ్ మథేతిరస్యాం మధ్యంసమూలం త్రిహపినాద్విః । పక్షేద్వితియేనశ్చ దేవయూలం ద్వితియదర్వామితర చ్చదర్వాం । అక్తోపసి యాక్తతృణంనిధాయదర్వాత్ ప్రతిష్ఠాప్యకరద్వయేన । నిరస్తసవ్యః ప్రహరేత్ప్రవాత్యతిరత్రచోద్ధృత్యతితృణప్రహారః । నిర్దేశనంచాగ్న్యభిమంత్రణంచభూమా నిదివ్యః పరిధిప్రహారః । సంస్థావహామూంత మమంత్రకంస్యాతప్రతప్రియక్తం తృణమత్రహహికా॥

అథ జౌపాసనమారప్స్యే-తేనయావజ్జేపం హోమ్వామీత్యుభయోస్స కల్పః । పునః ప్రాణానాయమ్నః + ఓ భూః...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం సాయమాపాసనం త దులైగ్గోమ్వామి ఓభూర్భువస్సువరోమ-జౌపాసనమ్ పూర్వముక్తమ్ । గ్రంథవిస్తరభయాత్ సలిఖ్యతే

మహాసంకల్పః

అథ మహాసంకల్పమహా...॥ దేవతామహాదానేషుయజ్ఞాదాప్రాయశ్చిత్రేషు కర్మసు । కన్యాదానే సదీన్నానే మహాసంకల్ప

మాచరేత్ । — । మరీచిః । కన్యాదానేనదీస్నా నేతులాదానాదిషు
ద్విజః । ప్రాయశ్చితేషుయజ్ఞాదా వ్రతాదిషువిశేషతః॥ ఏతదాజానుస
ర్వత్రమహాసంజ్ఞల్ప మాదరాత్ । కృత్వా యత్కురుతేకర్మతదాన
న్యాయకల్పతే । — । సంజ్ఞల్పప్రకారః॥

అథానంతరీర్యస్య - శ్రీమదాదినారాయణస్య - అచింత్యాపరి
మితశక్త్యాభియమాణస్య మహాజలౌఘమధ్యేపరిభ్రమ మాగానామ
నేకకోటిబ్రహ్మాండానామేకతమేఽవ్యక్తప్రకృతిమహదనాంకారాకా
శవాయువహ్నిజలప్రథిన్యావశైస్సప్తభిరావృతేఽస్మిన్ మహాతిబ్ర
హ్మాండకరండమండలే - ఆధారశక్తిశ్రీవరాహకూర్మానంతాద్వ్యక్షిగ్గ
జోపరిప్రతిష్ఠితస్య పాతాళాదినప్తలోకస్యో పరితలే - ప్రతిలోమేనస
త్వాదిలోకవత్కుస్యాఽధోభాగే - మహానాళాయ మాణఘణిరాజిరా
జశేషస్య సహస్రఫణామండలమండితే - దిగ్గతిశుంభాదండోత్తంభితే -
గోకానోకాచలవలయితే - లవణేక్షుసురాసద్విర్దగక్షీరోదకార్ణవైః పరి
వృతే - జంబూప్రతకుశకౌంచశాకశాల్మలినప్తద్వీపైరావృతే - ఇంద్ర
ద్వీపకశేరుతామగభస్తి నాగసామ్యగధర్వచారణభారతా
ఖ్యనవఖండమండితే - మహాసరోరుహకారే - పంచాశతోఽటివిస్త్రీ
భూమండలే - లక్షయోజనవిస్త్రీజంజూద్వీపే - సుమేరునిషధహేమ
కూటహిమాచలానాం హరివచనకింపురుషవచనయోశ్చదక్షిణే - సే
తుబంధమలయాచలయోరుత్తరే సహస్రయోజనవిస్త్రీతేధరతవర్షే -
ధరతఖండే ప్రజాపతిక్షేత్రేదండకారణ్యే - కర్ణభూమా - అయోధ్యా
కాశీకురుక్షేత్రగయాప్రయాగ కాంచీశ్రీరంగశ్రీమేకటాచలాదిపుణ్య
క్షేత్రైర్గంగాయమనా సరయా నర్మదాదిపుణ్యసదీభిర్విరాజితే -
సమభూమధ్యేఖాయాః పూర్వదిగ్భాగే - శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే -
కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే - సమస్తదేవతాబ్రహ్మాణసన్నిధౌ - అ
స్మిన్ కల్యాణమంటపే - పరబ్రహ్మాణనియుక్తస్య సకలజగత్స్పృహ
పార్థద్యయజీనినః - కారణబ్రహ్మణః - పంచాశత్తమవత్సరే - ప్రథమ

మాసే-ప్రథమపక్షే ప్రథమదివసే-అహనిద్వితీయే యామే-తృతీయే
ముహూర్తే శ్వేతవరాహకల్పే-స్వాయంభువ స్వారోచిషాది మను
షుషట్సువ్యతీతేషుసప్తమేవైవస్వతమన్వంతరే-బౌద్ధావతారే-అష్టా
వింశతితమేమహాయుగే-కృతాదిషుత్రేషుయుగేషు యాతేషుకలియు
గేప్రథమపాదే-శాలినాచానశకే ప్రథమాది షష్ఠీ సంవత్సరాణాం
మధ్యేశతకమాన-వ్యవహారిక చాందమానేనఅముక సంవత్సరేఅము
కాయనే-అముకఋతౌ-అముకమాసే...పక్షే...దినే...వాసరే-
ఇదానీం అనాద్యవిద్యాచాననయా సంసారచక్రేఽస్మి మహతినా
నాయోనిషుజనిత్వా కేనాపిభాగ్యవిశేషేణదానీం మనుష్యజన్మవిశే
షంప్రాప్తవతోమనుజన్మప్రభృత్యేతన్నాపర్యంతం మనోవాక్కాయ
కర్మభిఃజ్ఞానతోఽజ్ఞానతః కృతానాం మహాపాతకోప పాతకాదీనాంస
వవిధానాంపాపానాంసద్యః అపనోదనద్వారాశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం
గంగావాలుకాభిన్నప్రక్షిమండల పర్యంతం కృతరాశేర్వక్షానహ
స్రావనానేవకైకవాలుకాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్షసమ్మితకాలే
బ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థం-తీలైస్సూర్యమండలపర్యంతంకృతరాశే
ర్వక్షానహస్రావనానేవకైకతిలాపకక్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకషా
సమ్మితకాలేబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంయవైర్గ్రహమండలపర్యంతం
కృతరాశేర్వర్షసహస్రావనానేవకైకయవాపకర్షక్రమేణసర్వ...ర్థం॥
మాషైర్ద్ధ్రువమండల...వకైకమాషాపకషా...ర్థం॥ పంచాంగద్వైత
తిగణనాసమ్మితదేశేవృషలోమభిర్నక్షత్రమండల—వకైకలోమాపక

ర్ష...క్షాంత్రిగుణేకృతాఽగ్నిష్టోమాఽతిరాత్రాఽప్తోర్యామసాంతవ
నవాజపేయపాండరీకాశ్వమేధాది శతక్రతు పుణ్యఫలాపాప్త్యర్థంమ
యాసహదశస్థూర్వేషాందశాపరేషాం మద్వంశ్యానాం పితౄణాం
సరకాదుతీర్థశాశ్వతబ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్యర్థం స్వగృహవ్యాక్త
ప్రకారేణ పాపంకృతసహిర్విద్యోదక కన్యామహదానం కరిష్యే॥ ఇ
తిసంకల్పః॥ మహాసంకల్ప స్సమాప్తః॥

అద చూర్ణి కా.

స్వ స్వప్తాశీతినహస్రాణాం ద్విజగురుదైవత్యానాం సమస్తజ
గదాధారమహామండూకకూర్మయజ్ఞవరాహశేషవృధివినా పురందర
పాపకయమసిర్ ర్తివరుణం యువ్యకుబేర ఈశానాద్యష్టదిక్పాలకా
నాం జలజభవహరిహరముఖ్యదేవగణానాం నారదవిశ్వామిత్రపరాశ
రాత్రివాల్మీకిగౌతమభృగున్యాసాది మహర్షీణాం సీతాఽరుంధత్యహ
ల్యాద్రాపతీతారామందోదరీపాంచాతిదమశంత్యాదిమహాకవివ్రతానాం
హరిశ్చంద్రనలకాఽపీర్యవిక్రమార్కభోజరాజాదిపుణ్యపురుషాణాం
గంగానర్మదా తుంగభద్రా మలాపహరిణీశ్రీకృష్ణవేణీ గోదావరీభీను
రథ్యాది మహానదీనాం జంబూనింబకదంబ చూత క్రముకనారికేళ
ఖమ్బూర ధాత్రీ దాడిమ్యాది ఫలవృక్షాణాం పున్నాగ జాజీవకుళ కే
తకీ చంపక మల్లికా మాధవీ మాలత్యాది వివిధకుసుమానాం । క
స్తూరీ కుంకు మాగరు గోరోచనాది సుగంధానాం అపరిమితకనకక
లశకన్యకా గృహమేధిక విశ్వ వీణావాదిమేఘధ్వనీనాం అయోధ్యా
కాశీపురుషోత్తమ రామేశ్వరాది పుణ్యనగరీణాం శ్రీశైలవింధ్య హే
మాచల గోవర్ధన కైలాసాది మహాశైలానాం । తర్కమీమాంసా
న్యాయవైశేషిక భాట్టపాభాకరవ్యాకరణాదిషట్సాస్త్రీణాం ఋగ్వ
జస్సామాఽధర్వణవేదానాం । లగ్న హిరణ్య ద్రేక్కాణ నవాంశ
ద్వాదశాంశ త్రింశాంశ త్రింశదం శకానాం । నిరంతర మనుకూలా
శ్శుభాశ్శోభనాః । అస్య...ముహూర్తస్య సులిథిం సువారం సునక్ష
త్రం సుయోగం సుకరణం సుచంద్రతారాబలం అనుకూలం శుభశో
భనాస్సర్వేగ్రహ సునక్షత్రాశ్శుభైకాదశస్థాన ఫలదా వరదా స్సు
ప్రీతా స్సుముహూర్తా స్సుప్రసన్నా వరదా భవంతు ।

ఇతిచూర్ణికా సమాప్తా.

అథ సదస్యప్రయోగః.

ప్రాతస్సంధ్యాదినియమానంతరే ప్రాతఃకాల మాసాననం కు
ర్యాత్ । బ్రాహ్మణా బంధూంశ్చ హూయ - బంధుభిస్సహఽలం
కృత్య - భేరి మృదంగ వాద్య ఘోషైస్సస్వస్తి నాచక మంగళపాఠకపు
ణ్యాంగ నా దిభిః ప్రజ నైర్వధూవరైస్సహకల్యాణమంటపస్య పశ్చా
త్ప్రాజ్ఞుభిః పు పవిశ్య । తత్రనూతనవస్త్రేణ మంటపమాసాద్య । త
దుపరితందులాన్ని ధాయః ఆచమ్యః శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం... సర్వేభ్యో
మహాజనేభ్యోనమః । ప్రాణానాయమ్య... ఏవగుణం... శుభతీర్థం... దం
పత్యోః ఆయర్వచోయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం మహదాశీర్వచనసమ
యే ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక సహిత సరస్వతీపూజాం కరిష్యే । ఆద్యార్వి
ఘ్నన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే । ఓం
భూః...ర్థం ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలసహిత సరస్వతీపూజాం కరిష్యే । ప్ర
ణోదేవీ సరస్వతీ నా జేభి...త్యవత్ ॥ మహాస్వస్వతీమా...మి॥ తతః అ
ష్టసుదిక్షుదిక్పాలకానానావ్యాః తత్రమంత్రాః పూర్వోక్తాః॥ షోడశో
పచారైరభ్యర్చ్య॥ వస్త్రగంధపుష్ప తాంబూలహిరణ్యాదికం ఆచా
ర్యాయ దద్యాత్ ॥ ఉభయత్ర దద్యాత్ ॥ తతస్సభాపూజా॥ సర్వేషాం
మహాజనానాం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాణాం బ్రాహ్మణానాం సర్వత్రణి
మాన్యాసనాని॥ ఇతి కర్తవ్యం నాక్యం । సుఖాసనానీతినభావాక్యం । సర్వై
ర్దేవేక్షుణః క్రియతాం॥ ఓం తథా॥ ప్రాప్ను వంతుభవంతః॥ ప్రాప్ను
వామ॥ అర్చితప్రా...త॥ గంధద్వారాం... శ్రియం॥ హిరణ్యరూ...మ
స్మైత్రవేదికాస్థితాఽశేషవిద్వన్మహాజనేభ్యోఽనేక శున్దరపుష్పా
ని॥ సుపుష్పాని॥ సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు ॥ శిష్టాచారప్రకారేణ
మహదాశీర్వచనం కుర్యాత్ ।

ఇతి సదస్యప్రయోగస్సమాప్తః.

కంకణోనకంక్షతోధోసతీనకంకతః । ద్వావిత్తిప్తప్తిత్తన్యాల
 ద్భష్టాఅలిఫ్సత్తశ్లో॥ కంకణం మోచయామ్యద్యరతౌస్థిన్నకదాచన ।
 మయిరతౌస్థిరాం బద్ధ్వా జేవత్వంగచ్ఛక కణ॥
 మిథుసవిడియమంత్రః.

తతోనదేతాంద్వంద్వమింద్రేణజేవతాస్యస్యంతే । ద్వంద్వంనై
 స్తద్ద్వంద్వోమిథునం ప్రజాయతే॥ ప్రజాప్యేప్రజాయతే
 ప్రజయాపశుభిర్య ఏవంవేద । అథ ఉపసారమంత్రః.

• సుమంగలీరియం వసూరిమాగ్ం సమేతపశ్యత । సాభాగ్యమ
 సైదత్త్వాయాథాస్తం విపరేణన । ఇతివధ్వా॥ యువం వస్త్రాణిపీన
 సావసాధేయువారచ్ఛిహ్రామంతపూహనగ్గాః । అవాతిరతిమమృతా
 నివిశ్వా । ఋతేనమిత్రావరుణానచేధే । ఇతివరస్య । హిరణ్యయాప్తస్స
 హిరణ్యనందృగపాన్న పాచ్ఛేదు హిరణ్యవర్ణః । హిరణ్యయాత్పరి
 యోనేర్నిషద్యహిరణ్యదాదదత్యన్నమస్తే॥

కన్యాయాస్తద్భుధ్వధీనమంత్రః.

అష్టవ్రతాభవేత్కన్యాపుత్త్రవత్పాలితామయా । ఇదానీతవ
 దాప్త్యామిదత్తాం స్నేహేనపాలయ । అష్టవ్రతా...మయా । ఇదానీ
 తవపుత్త్రస్యదత్తాం స్నేహేనపాలయ । అష్టవ్రతా...మయా । ఇదానీ
 తవపౌత్రస్య దత్తాం స్నేహేన పాలయ । అష్ట...మయా । ఇదానీ
 తుతవభాత్పుత్తాం స్నేహేనపాలయ । ఇత్యాది తత్తత్ప్రతిగ్రహ
 త్యనమయేనతః॥

శేష హామి.

అథ శేష హామి.

పూర్వోక్తమేవగారిగంధర్వపూజో కుర్యాత్ || తంచతుర్థ్యా
 మపరరాత్రోడదీర్వాతథితిద్వాభ్యాందంముత్తాప్య | పృథ్వీశ్చ | నిధా
 య | ఉదీర్వాతోవిశ్వావస్తో నమసేదామహేత్వా | అన్యమిచ్చపృ
 థ్వ్యగ్ం సంజాయాంపత్యాస్పజ | ఉదీర్వాతః పరివతి హ్యేషావి
 శ్వావస్తునమహగీర్భిగీట్ట | అన్యమిచ్చ పీతృవదంవ్యక్తాగ్ం సతే
 భాగోజనుమాతస్యవిద్ధి | స్వస్థానాదన్యత్ర నిదధాతి | అగ్నేప్రాయ
 శ్చి త్తథితిపృతిమంత్రం సప్తజ్యోహుతి హుత్యా | కత్వాసహప్ర
 గానాయమ్య...వనంగుణ...శుభతిథౌ అనయా నవోఘయా వధ్యా
 సహాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం విచాహ శేష హామి మంకరి ష్యే | ఓమ్ భూ
 ర్భువస్సువరోమ్ || చత్వారిశ్శృంగ...షట్పత్రప్రయోగం కుర్యాత్ |
 సోమాయస్వాహా || ఐక్షిణార్థ...దంగమమ | ఏకం-వ్యే-త్రీణి-చత్వారి
 త్త్యాజ్యంగృహేత్వా || అగ్నేప్రాయశ్చిత్తేత్వంచేనానాప్రాయశ్చిత్త
 రసిబ్రాహ్మణస్త్వానాథకామః ప్రపద్యేయాన్యాంపతిఘ్నీతనూః ప్ర
 జాఘ్నీ వశుఘ్నీ లక్ష్మీఘ్నీ శార్ఘ్నీ మన్యైతాం కృణోమిస్వాహా | అ
 గ్నయథిదమ్ | వాయోప్రాయశ్చిత్తేత్వం...కృణోమిస్వాహా | నాయవ
 థిదమ్ | ఆదిత్యప్రాయశ్చిత్తేత్వం...కృణోమిస్వాహా | ఆదిత్యాదుదమ్ |
 ప్రహపతేప్రాయశ్చిత్తేత్వం...కృణోమి స్వాహా | ప్రజావతయథిదమ్
 ప్రసవశోఽపి కయామశ్చ కాటశ్చాణ్ణవశ్చధణ్ణ సిశ్చద్రవిణం
 చభగశ్చన్త రితుం చ సిన్ధు శ్చసముద్ర శ్చసర స్వాగశ్చ విశ్వ
 వ్యాచాశ్చ తేయంద్విష్మో యశ్చనోద్యేష్టిత కుమాం జమ్భేదధ్న

స్వాహా! ప్రణవాదిభ్యో దేవతాభ్యో ఇదమ్ । మధుశ్చ మాధవశ్చ
 క్రుశ్చ శుచి శ్చ వభ శ్చ వభస్యశ్చే వశ్చోజశ్చ సహశ్చసహ
 స్య శ్చ తపశ్చ తప్తస్య శ్చ తేయం ద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టితమేషాం
 జమ్భే దధ్మ స్వాహా! మధ్వాదిభ్యో దేవతాభ్యో ఇదమ్ । చిత్తంచ
 చిత్తి శ్చాకూతం చాకూతి శ్చాధీతం చాధితి శ్చ విజ్ఞాతంచ విజ్ఞానం
 చ నామచ క్రతుశ్చ దర్శశ్చపూణా మాసశ్చ తేయం ద్విష్మోయ
 శ్చనో ద్వేష్టితమేషాం జమ్భే దధ్మ స్వాహా ॥ చిత్రాదిభ్యో దేవతా
 భ్యో ఇదమ్ । అగ్నయ ఇదమ్ । కుదాయ తఽఽచిచగా యేదమ్ ॥ అస్య
 కర్మణః హామయప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయాదిహామయం కరి
 ష్యే! సువేణాజ్య కూదాయ ॥ ఓమ్ చిత్తంచ స్వాహా... జయాదిబ్ర
 హ్మవిసజ్జనాంతేథ వత్కృతబ్రహ్మత్వ దక్షిణాం... నమమ ॥ అపరేణా
 గ్నిం తస్యా శ్శరసి ఆజ్యశేషాత్ భూస్వాహేతి చతుర్భిన్నయతి ।
 భూస్వాహాభువస్వాహాసువస్వా హాగ్ స్వాహా ॥ అపశ్యంత్వేతి
 ద్వాభ్యాం వధూ ర్వర మీక్షేత ॥ అపశ్యంత్యా మనస్తాచేకితానంతప
 సో జాతంతపసోఽభూతమ్ ॥ ఇతా ప్రజా మితా రయిగ్ంరరాణామజా
 యస్య ప్రజయాపుత్త్రకామ ॥ అథద్వితీయం అపశ్యంత్వేతి వరో వధూ
 మీక్షేత ॥ అపశ్యంత్వా మనస్తా దీ ధ్యానాగ్ స్వాయాంతనూగ్ం *
 ఋత్విజేనాథసూనామ్ । ఉపమాముచ్చా యువతిర్భూయాః ప్రజా
 యస్య త్రజయా పుత్త్రకామ ॥ సమంజంత్విత్యాజ్య శేషేణాహృదయజే

శేసంమృత్యు! సమంజ తు విశ్వేదేవాస్సమాప్తోహృదయానినా! సం
 మాతరిశ్వాసంధాతా సము దేష్ట్వీ దిదేష్టునా|| ప్రజాపత ఇతి తిస్రాజపి
 త్వా || ప్రజాపతేతన్వం మేజువస్వత్స్వప్తదేవేభీ స్సహ సామశ్చిన్ద్ర
 విశ్వే దేవే రాతిభి స్సగ్ంరరాణః పుగ్ంసా బహూవాం
 మాతరస్సామ! ఆనః ప్రజాం జనయతుప్రజాపతిరాజరసాయసమన
 క్త్వర్తమా! అదుమజ్గల్ః పతిలోక మావిశ శంసో భవద్విపదేశం
 చతుష్పదే! తాంపూష శ్చివతమా మేరయస్వ యస్త్వాం బీజంమను
 మ్యావపన్తి యానఁడూరూ ఉశతీ వినయాతై యస్యాముశన్తః ప్రహ
 రేమశేఫమ్ || ఆరోహణోరు మిత్యనుచా శేస సమావేశనం కుర్యాత్ ||
 ఆరోహణోరును పటర్హస్వ బాహుం... దేవేషుక్తృణుతోదువః|| సమా
 వేశనముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు! ఆశీర్వాదః|| ఇతి శేషవణామః||

అథ నాకబలి:

బంధుభిస్సహ అభ్యంగస్నానం కుర్యాత్ || నిత్యేపానసంకృ
 త్యా! తతఃగృహమధ్యే హస్తద్వయమాత్రం చతురశ్రం గౌరవార్థం
 మృణ్మయేనానులిప్యపంచవర్ణతండులచూడౌశ్చతురశ్రం పుష్కరా
 కారంలిఖత్వా || దక్షిణోత్తరయో ర్లవణకల్పైర్లజ్జా లిఖత్వా - ఇం
 ద్రాణీం తదుత్తరతోశ్చారీంచ ప్రతిష్ఠాప్య - పూర్ణకలశద్వయం ప్రా
 గ్భాగే నిధాయ చతుర్దిక్షునాకబలిమృణ్మయపాత్రాణినిధాయ-తంతు
 నావేష్ట్య! గంధపుష్పాక్షతాదిభిరభ్యర్చ్య|| త్రయస్త్రింశద్దీపానిధా
 య-ప్రాగ్భాగే ఆయుధంనిక్షేప్య-సువాసిన్యాదీపసహితకాంస్యపాత్ర
 ద్వయంగృహీత్వా|| త్రిః ప్రదక్షిణీకృత్యా! త్రియస్త్రింశదన్నకబళాన
 ర్వతోనిధాయ-ఉపహారాదికం కృత్వా! తుతూనుద్వాస్య- చతుర్దిక్షు

అగ్ని శేవతా నా
 తో దేవతా సూర్యో దేవతా చంద్రమా దేవతా వసవో దేవతా దుదా
 దేవతా ౨ దిత్యా దేవతా విశ్వే దేవతా మనుషో దేవతా బృహస్పతి
 దేవతేం ద్రో దేవతా వరుణో దేవతా మూర్ధా సిరాట్ ధ్రువా సిధరుణా
 యాత్యసి. యమిత్రి షేత్తోజ్జేత్వా కృష్ణేత్వా క్షేమాయత్వా యం
 త్రిరాట్ ధ్రువాసి ధరణీధ్రత్యా సిగర్జిత్యా యుషేత్వా వర్చసేత్వా జసే
 త్వా బలాయత్వా || త్రిరగ్న్యందద్యాత్ | శుక్లాంబరధరం నిష్ణుం... సర్వే
 భ్యోమహాజనేభ్యోనమః || ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథాదంభ్యోః
 ఆయుర్వరోచ్యశోబలాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీనీలలోహితపూజాఖ్యం కర్మ
 కరిష్యమాణస్త... కర్మణః పుణ్యాహవాచనం చకుర్యాత్ || ఆచమ్య... ఏవంగుణ...
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే || గణాధిపతిపూ
 జాం కర్మణః పుణ్యాహవాచనంచకుర్యాత్ || ఆచమ్య... ఏవంగుణ...
 ర్థం గౌరీనీలలోహితపూజాం కరిష్యే | పూజా కృత్వా అత్రకుసూలా

స్వాజ్ఞాతయః పతిర్హృదేః సుబధ్యతే | నీలలోహితధారణ... సుముహూ
 ర్తో ౨స్తు | ప్రాణానాయమ్య... ఏవంగు... ప్రీత్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మక
 రిష్యే | ఫలపుష్పాక్షతదక్షిణాతికంగృహీత్వా విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు-
 తం మేనామౌ సమర్థయ | గర్భాధానముహూర్తస్సు... అస్తు || తతః ఫల
 ప్రదానానికరిష్యే | బ్రాహ్మణేభ్యో ఫలప్రదానాని దద్యాత్ | సువా
 సినీభ్యో కూర్పనాయకదానాని దత్వాత్ || తతః || ఇంద్రాణామేచప్రార్థతేత్ ||
 ఇంద్రాయ రాజ్య ఇతి హిమవతోహస్తీర్యంతం జపేత్త్రిః ప్రదక్షిణా
 కృత్వా ఇంద్రాయ రాజ్యే పూర్వరోముదామరాజేకయమహూర్తా

రాజ్ఞఃకుశ్యబుష్ణభాయ రాజ్ఞగవయ శ్చార్దూలాయ రాజ్ఞకారః పు
 రుషరాజాయ మర్కటఃక్షిప్తశ్యేనస్యవ ర్తికానీలంగ్రోః క్రిమిస్సమస్య
 రాజ్ఞఃకులుగ సింధోశ్శిగ్ం శుమారోహిమవతోహస్తి బంధుభ్యో
 మిధునేభ్యస్తాంబూలాని దద్యాత్ । అథాశీర్వాదః కంకణవిమోచ
 నంకుర్యాత్ । తతోవసంతమాధవపూజాం కేచిత్కుర్వంతి । అథమా
 ర్జనం వసంతే నర్తునాదేవాః । వసవ స్త్రివృతాస్తుతం రథంతరేణశేజ
 సాహవి రింద్రే వయోదధుః । గ్రీష్మేణదేవాఃకుతునామరుద్రాఃపంచ
 దశేస్తుతం బృహతా యశీసా బలం హవిరింద్రేవయోదధుః । వర్షా
 భిర్ఘుతునాదిత్యాః । స్తోమేనప్తదశేస్తుతం వైరూపేణవిశౌ జనా
 హవిరింద్రే వయోదధుః । శారదేనర్తునాదేవాః । ఏకవిగ్ంశ ఘృథవ
 స్తుతమ్ । వైరాజేనశ్రియాశ్రియం హవి...దధుః । హేమంతే నర్తునా
 దేవాః । మరుత స్త్రిణవెస్తుతంబలేన శక్వరీన్సహాః । హవి—దధుః ।
 శైశిరేణర్తునాదేవాః । త్రయస్త్రిగ్ం శేమృతగ్ంస్తుతమ్ । సత్యేనరే
 వతీక్షత్రం । హవిరింద్రేవయోదధుః । దేవస్యత్వా...మి । ఇతిమంత్రే
 ణపూర్వకలశద్వయేరత్నద్వయం నిధాయ । అథావేసువర్ణరజతేనిధా
 య । శ్లో । దేవింద్రాణిసమస్తుభ్యందేవేంద్ర ప్రియభామిని । వివా
 హం భాగ్యమారోగ్యం పుత్రపౌత్రాంశ్చ దేహిమే ॥ ఇతివధూవర
 యోశ్చిరసిసమ్మూర్జనంకుర్యాత్ । ఇతినాకబలిస్సమాప్తః ।

శ్రీ విష్ణుకవచప్రారంభః.

అస్మక్ విష్ణుకవచస్తోత్రమహామంత్రస్య - బ్రహ్మముషి -
 గాయత్రీధండు - శ్రీమహావిష్ణుదేవతా అచ్యుతాయనమః - అనం

తాయశ్చక్తిః - గోవిందాయకలకం - శ్రీమహావిష్ణుప్రసాదసిద్ధ్యర్థే
 జపేవినియోగః - కేశవాయలంగుష్ఠాభ్యాం నమః - నారాయణాయ
 తజజనీభ్యాంనమః - మాధవాయ మధ్యమాభ్యాంనమః - గోవిందా
 యలనామికాభ్యాంనమః - విష్ణవేకనిష్ఠికాభ్యాంనమః - మధుసూద
 నాయకరతల కరవృష్టాభ్యాంనమః - త్రివిక్రమాయ హృదయాయ
 నమః - వామనాయశిరసేస్వాహా - శ్రీధరాయశిఖాయై వాషట్ -
 హృషీకేశాయ కవచాయహుః పద్మనాభాయ నేత్రత్రయాయవా
 షట్ - దామోదరాయఅస్త్రాయఫట్ - భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బం
 ధః॥ ధాన్యం॥ శాంతాకారం భుజగళయనం పద్మనాభంసురేశం
 విశ్వాకారంగగననదృశం మేఘవణాంశుభాంగం ॥ లక్ష్మీకాంతం
 కమలనయనం యోగిచ్ఛాద్ధ్యానగమ్యం । వందేవిష్ణుం భవభయహ
 రం సర్వలోకకనాథం । పూర్వతోమాంహరితాతు వశ్వాచ్చ
 క్రిచదక్షిణే । శ్రీకృష్ణఉత్తరేపాతు శ్రీశోవిష్ణుశ్చనర్వతః । ఉద్ధ్వ
 మానందకఃపాతు అధస్తాత్ శిర్షాభృత్సదా । పాదాపాతుసరో

జాంఘీర్జంఘేపాతుజనాదకనః । జనునీమేజగన్నాథః ఉరూపా
 తుత్రివిక్రమః । గుహ్యంపాతుహృషీకేశః పృష్ఠంపాతు మమావ్య
 యః॥ పాతునాభింమమానంతః కుక్షీంరాక్షసమదకనః । దామోద
 రోమేహృదయంనక్షాపాతునృకేశరీ । పక్షౌమేకాభియారాతి యుజ్ఞా
 భక్తాతిభంజనః । కంఠంకాలాంబుదశ్యామః స్కన్ధౌమేకం సమర్ద
 నః । నారాయణోవ్యాన్నాసాంమే కర్ణాకేశీప్రభంజనః । కపోతా
 పాతువైకుంఠః జిహ్వంపాతుదయానిధిః । ఆస్యందశాస్య హంఠా
 వ్యాన్నేత్రేమేవద్భ్రూచనః । భ్రువామేపాతుభూమిశః లలాటం
 మేఘదాచ్యుతః॥ ముఖంమేపాతుగోవిందో శిరోగరుడవాహనః॥ మాం
 శేషశాయీసర్వభ్యో వ్యాధిభ్యోభక్తవత్సలః॥ పికాచాగ్నిజలేభ్యో
 మాంపాపేభ్యో పాతువామనః॥ సర్వభ్యోదురితేభ్యశ్చ పాతుమాం
 పురుషోత్తమః॥ యథదంవిష్ణుకవచం సర్వమంగళదాయకమ్ । సర్వ

రోగక్రమశమనం ధర్మశత్రునివారణం । ఏవంజజాపతత్కాలే హ్యత్థై
రత్తాకరంపరమ్ । క్రతుసంస్యంపతేచ్ఛద్ధః సర్వత్రవిజయీభవేత్ ॥

శ్రీవిష్ణుకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

ఉపనయన మజ్జిమన్తకమ్.

శ్లో॥ ఆదాగణేశ స్తదనుస్వయంభూ స్తతోగిరీశ స్తదన స్తరం
హరిః॥ ఏతేనదా దేవగణా దిశన్తువటో శ్చిరాయు శ్శుభకీర్తివిద్యాః॥
౧॥ సుమేరు సారత్న గిరీన్ద్రానీల కైలాస విన్ధ్యాచల హేమ కూటాః॥
సర్వే గిరీన్ద్రాన్ స్రుతతందిశన్తు వటోశ్చిరాయు శ్శుభకీర్తివిద్యాః ॥౨॥
గోదావరీ సిన్ధు మలాపహరీ వేగావతీ నాదవతీప్రశస్తాః॥నద్య స్సమస్తా
స్స్రుతతం దిశన్తు వటో శ్చిరాయు శ్శుభ కీర్తివిద్యాః ॥౩॥ కృష్ణాజనంద
భామయీ చమాజ్ఞోపాలాశదణ్డాః పరిధానశాతీయజ్ఞోపవీతంచదిశన్తు
నిత్యం వటోశ్చిరాయు శ్శుభకీర్తివిద్యాః॥ ౪॥ తామూర్చిల గన్ధా తుల
వత్రపుష్ప దీపాఙ్కురా శీర్వచనాని యానిపుణ్యాహ వాక్యానిదిశ
న్తుతాని వటోశ్చిరాయుశ్శుభకీర్తివిద్యాః ॥ ౫ ॥ మన్దారధాత్రీరుహ
పారిజాత సంతానకల్పద్రుమచన్దనాని । కల్పద్రుమాఖ్యానిదిశన్తు
తానివటోశ్చిరాయుశ్శుభకీర్తివిద్యాః॥ ౬ ॥ జమ్బూరివైశ్వానర కాల
పుణ్యాస్సరిత్పతి ర్నాయకుబేశర్వాః । ఏతేనదాదిక్పతయో దిశన్తు
వటోశ్చిరాయుశ్శుభకీర్తివిద్యాః॥ ౭॥ ఓజ్జ్వరసవ్యాహృతిమస్త్రీము
ద్రాసావిత్రిగాయత్రీసరస్వతీస్వరాః । ఛన్దాంసివేదాశ్చదిశన్తుసర్వే
వటోశ్చిరాయుశ్శుభకీర్తివిద్యాః॥ ౮॥ వసిష్ఠజాబాలి వరాశరాత్రివా
ధూల బోధాయనజామదగ్న్యాః । భృగ్వశ్శిరోగౌతమ కాశ్యపాశ్చ
వటోశ్చిరాయుశ్శుభకీర్తివిద్యాః॥ ౯॥

అథ పునరుపనయన సంస్కార నిమిత్తాని.

తీర్థయాత్రాంబినా - అంగ వంగ కళింగ సావీరి సారాష్ట్ర
మాగధావంతిదక్షిణాపథాది దేశగమనేసింధుతరణే, మద్యపాన-
విఘ్నాత్రప్రపాకనే అనధ్యయనదివసే తత్పుర్యేద్యుశ్చోపనయన -

తద్వేషాం పునరుపనయనంకార్యమ్ । సబ్రహ్మచారిణస్తు పితృమాతృమాతామహఃచార్యోపాధ్యాయ మాతులవ్యతిరిక్త ప్రేతకార్య కరణే - పితృమాతృశ్చేష్టభాత్రాచార్య వ్యతిరిక్తాచ్చిష్టాన్న ప్రేతాన్నాకాచాన్నగణాన్న గణికాన్న శూద్రాన్న సూతకాన్న శ్రాద్ధాన్న భోజనే, అనిదకాశాహక్షిరపాన, మధుమాంసభక్షణ, మారరిరజస్వలాయా ముఖనయనేచ, పునరుపనయనంకార్యమ్ । ఉపవీతకరిత్యాగేషట్కృచ్ఛాచార్యకృత్వా, పునరుపనయనంకార్యత్ । వచనాజనమాంజీ దండధారణ భిక్షాచరణ శిరాత్రవతానిచ పునరుపనయనేవధికాయేత్ । ఇతిపునరుపనయనసంస్కార నిమిత్తాని సమాప్తాని.

అథ స్నానప్రకరణమ్,

గంగాధ్యానపురస్సరం గంగాం ప్రవిశ్య । అథగంగాధ్యానమ్ । శ్లో । గంగాగంగేతియో బ్రూయాద్యోజనానాం శతైరపి ముచ్యతే సర్వపాపేభ్యో విష్ణుశాకం సగచ్ఛతి । అంబత్వదర్శనాన్ముక్తిర్న జానేన్నానజం ఫలం । స్వర్గారోహణసాపానే మహాపుణ్యతరంగిణి విశ్వేశంకేశపండుండిం దండపాణించభైరవం । సంజేకాశీంగుహంగంగాంధవానీంమణికర్ణికాం । అతితీక్షణమహాకాయ కల్పాంతదహనోపమ । భైరవాయ నమస్తుభ్యమనుజ్ఞాందాతుమర్హసి । త్వంరాజాసర్వతీర్థానాం త్వమేవ జగతఃపితా । యాచిహోదేహిమేతీర్థం సర్వపాపమనుత్తయే । యోఽసాసర్వగతో విష్ణుశ్చిత్స్వరూపీనిరంజనః । సేవద్రవమాపేణ గంగాంభోనాత్రసంశయః । నందిసినలినీసీతామాలినీచ మహాపగా । విష్ణుపాదాబ్జసంఘాతా గంగాత్రిపథగామినీ । భాగినీధిభోగవతీజాహ్నవీతిదశేశ్వరీ । ద్వాదశైతానినామాని యత్రయత్ర జలాశయే । స్నానకారేషుకేన్నిత్యం మహాపాతకనాశనమ్ ।

నాభిమా శ్రీజలేష్టిత్వా - శిఖాంద్విధానిధాయ, నిరుద్ధకర్ణ నాసఃత్రిరాప్లుత్య ఆచమ్య - శిఖాంబద్ధ్యా - దేహాంబుజాశ్య - ఆచమ్య...ర్థం ప్రాతిః...

హిరణ్యశృంగ మితి నూత్నంజపేత్ । హిరణ్యశృంగంవరుణం వగ్రప ద్యే

యాదితః॥ యన్మయాభుక్తమసాఘానాం ప్రాపేధ్యశ్చ
ప్రతిగ్రహః । యన్నేమవసావ్రాచాత్తర్మణావా దుష్కృతం కృతం ।

హోబృహస్పతి స్సవితాచపునంతు పునఃపునః । స్నా
త్వాచమ్య ॥ తతోమార్జయేత్ ॥ ఓం ఆప్రోహిష్ఠామయోభువస్తాన

తోర్జేదధానస । మహేరణాయచక్షసే । రమావశ్శివత మోరసస్తస్య
భాజయతేహసః । ఉశతీరివమూతరః । తస్మాఅరంగ మామవో

యస్యక్షమాయజన్వధ । ఆపోజనయథాచనః । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచ
యః పావకాయానుజాతఃక్షశ్యస్తోయాస్విందగ్రి । అగ్నింయా గర్భం

దధిరేవియాప్రాప్తాన ఆపశ్శగ్న్స్తోవా భవంతు । యాస్తాగ్ం రాజా
ద్యే సత్యాన్త్రతేఅన్తపశ్యన్ జనానాంమధుశ్శ్చ్యుత

పావకాసాన ఆపశ్శగ్న్స్తోవాభవంతు । యాసాం
స్నాననియమః॥ శ్లో॥ స్తోత్రస్తోభిముఖస్సాయాత్ మార్జనేచా

ఘమర్షణే । అన్యత్రార్కముభోరాత్రో ప్రాగుదజ్జుఖ ఏవవా । సం
కల్పన్సూక్తపఠః॥ మార్జనం చాఘమర్షణం దేవాదితర్పణంచైవస్నా

నం కంచాంగముత్తమం । తతోనదీంసమాగత్య గంగాధ్యానపుర
స్సరం నాభిమాత్రేజలేస్థిత్యా త్రివారంస్నానమాచరేత్ । విశ్వా

మిత్రః । నాభిమాత్రేజలేస్థిత్యా కృత్వా కేశాన్ ద్విధాద్విజః । నిరు
ద్ధకర్ణనాసస్తుతివారం మజ్జనంచరేత్ । విష్ణుః । త్రిరాష్ట్రత్యసమాచ
మ్యశిఖాంబద్ధ్యానమాచమేత్ । ప్రాణానాయమ్య సంకల్పస్త్రివా
రం సుజ్జయేత్సుకమ్॥

దేవాదివిక్ష్వాన్తిభక్షంయా అస్తరితే బహుధాభవన్తి । యావృ
 థివీంపయ సోన నిశుకాసానఅపశగ్నోహోవాచవన్తు । విశే
 తుమాపశ్యతాపశ్చివయా తనువోపస్పృశత త్వచంమే । సర్వాగ్ం
 అగ్నిగ్ంరపువదోహువేత్తో మయివర్హో బలమోక్షోనిధర్తి । ఇద
 మాప్రపవనాతావద్యంచ మలంచయత్ । యచ్చాభిదుద్రోహాన్మ
 తంయచ్చకేపే అభీరుణం । ఆపోమాతస్తాదేనస్తా విశ్వన్మంచ
 త్వగ్ంహసః । నిర్మామంచామిశపథాన్నిర్మా వరుణాదధి । నిర్మా
 యమస్యపద్భీశా త్వర్వస్మాద్దేవకిల్బిషా దుతోమనుష్యకిల్బిషాత్ ।

అథ పవమానసూక్తమ్.

పవమానస్సువర్జనః॥ ప్రవిత్రేణవిచర్షణిః॥ యఃపోతాసపునాతు
 మా॥పునంతుమాదేవజనా॥ పునంతుమనవోధియా॥ పునంతువిశ్వేత
 యవ॥ జాతవేదఃప్రవిత్రవత్ । ప్రవిత్రేణపునాహిమా । శుక్రేణదేవ
 దీద్యత్ । ఆశ్నేకృత్వాక్రతూగ్ంరను । యత్రేప్రవిత్రమచ్ఛిషి । ఆశ్నే
 వితరమంతరా । బ్రహ్మణేనపునీమహే । ఉభాభ్యాందేవసవితః । ప్రవి
 త్రేణసవేనచ । ఇదబ్రహ్మపునీమహే । వైశ్వదేవీపున తిదేవ్యాగా
 త్ । యస్యైబ్రహ్మీ సనువో వీరికృషాః । తయామదంత స్సధమా
 జ్యేషు । వయగ్న్యమమతయోరయూగాం । వైశ్వానరో రభ్యభిర్మా
 పునాతు । వాతఃప్రాణేనీసిరోమయోధూః । ద్యావావృథివీపయస్తా
 వయోధి॥ ఋతావరీయజ్ఞయేమాపునీతామ్ । బృహద్భిస్సవిత్తస్మై

భిః । వర్షిష్టే దేవతమన్మభిః । అగ్నే దక్షిణాపునాహిమా । యేన దేవా
 అపునతః । యేనాపాదివ్యంకశః । తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా । ఇదం బ్రహ్మ
 పునీమహే । యః పావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం ।
 ధర్వగ్ంస పూతమశ్వాతి । స్వదితం మాతరిశ్వనా । పావమానీర్ధ్యో అధ్యే
 తి ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం । తస్మై సరస్వతీదుహే । క్షీరగ్ంస ర్పిర్మధూ
 దకమ్ । పావమానీస్సస్వస్త్వయసీః । సుదుఘాహిపయస్వతీః । ఋషిభి
 స్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం । పావమానీర్దిశంతు
 నః । ఇమం లోకమథో అముం । కామాంధ్యమర్థయంతునః । దేవీర్దేవ
 స్సమాభృతాః ॥ పావమానీస్సస్వస్త్వయసీః । సుదుఘాహిఘృ
 తశ్చృతః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితమ్ ।
 యేన దేవాః ప్రవిత్రేణ । అత్మానం పునతేనదా । తేన సహస్రధారేణ
 పావమాన్యః పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం ప్రవిత్రేణ । శతోద్యామగ్ం
 హిరణ్మయం । తేన బ్రహ్మవిదో వయం । పూతం బ్రహ్మ పునీమహే । ఇన్ద్ర
 స్సునీతీ సహసూపునాతు । సోమస్స స్వావరుణస్స మీచ్యా । యమో
 రాజా పృథ్వుణాభిః పునాతుమా । జాతవేదా మ్నోర్జయంత్యా పునాతు ।
 పునర్నిమజ్జ్య । (మఱులస్నానముచేసి) । సమోగ్నయ ఇతి సమస్కృత్య ॥
 సమోగ్నయేఽపుమతేన మఇంద్రాయ సమో వరుణాయ సమో
 వారుణ్యే సమోఽధ్యయః । యదపాం కూరమితి సాంగువ్యయజ్ఞసూ
 త్రేణ ఽలోడితాభిరధి ప్రీతాప్లుత్య । ఆలోడనపూర్వక మవగామా

నమ్ । యద్రచాం క్రూరం యదమేధ్యం యదశాంతం తదవగచ్ఛ
 తాత్ । అత్యాశవాదతిప్తానాద్యచ్ఛక్తిగ్రాప్తిగ్రహాత్ । తన్నో
 వరుణోరాజాప్రాణినా చ్యావమశకత్ । సోఽహమప్తాపోవిరజోనిర్ము
 క్తోముక్తకిల్బిషః । నాకస్యత్ప్రవహాయహ్యగచ్ఛేద్భ్రహ్మనలోకతాం
 యశ్చాప్ను వరుణస్సపునా త్వఘమర్షణః । ఇమంమేగంగ ఇత్యపో
 లభిమంత్యః । ఇమంమేగంగే యముననరస్వతిశుతుద్రిస్తామగంనచ
 తావప్రప్ణియా । అసిక్ష్ణియామరుద్వధేవిత స్తయాఽక్షియే శృణుహ్య
 సుజోమయా ॥ అఘమర్షణ సూక్తమ్.

ఋతం చేత్యఘమర్షణసూక్తేనా క్షుపగాహేత । ఋతం
 చసత్యంచాభీద్ధాత్తప్తపోఽధ్యజాయత । తతోరాత్రిరజాయతతస్స
 ముద్రోఅర్ణవః । సముద్రాదర్ణవాదధిసంవత్సరోఅజాయత । అహా
 రాతాణిమిదధ (విదధ)దిశ్వస్వమిషతోవశీ । సూర్యాచందమసో
 మధాపూర్వ మకల్పయత్ । దివంచకృత్రివీం చా

నువః । యత్పదిన్యాగం రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసి । ఇమాగ్న
 దాపోవరుణపునాత్వఘమర్షణః । పునంతువసవఃపునాతువరుణపునా
 త్వఘమర్షణః । ఏష భూతస్యమధ్యేభువనస్యగోప్తా ఏష పుణ్యకృతా
 న్లోకా నేషమృతోర్విర్జ్మయం । ద్యావాకృత్రివోర్విర్జ్మయగ్ం
 సగ్గ శ్చిత్తః । న నస్సువ సగ్గంశికాభి । ఆర్ద్రం జ్వలతీత్యాచ
 మ్మ । ఆర్ద్రం జ్వలతీత్యాచీర్తనా మస్మి । త్యోతిర్జ్వలతిబ్రహ్మహమస్మి

యోఽహ మస్మిబ్రహ్మహ మస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి
అహమేవాహం మాం జహ్నుమి స్వాహా ।

పూర్వోక్తవంగుణ... శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం స్నానాంగ త్వేనదే
వాదితర్పణ కరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య ॥ దేవతీర్థేన తర్పణం కుర్యాత్ ॥ బ్రహ్మ
దయో యేదేవాః తా దేవాగ్ స్తర్పయామి । భూదేవాగ్ స్తర్ప
యామి ॥ భువదేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ సువదేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ భూర్భు
వస్సువదేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ నివీతిః ఋషిత్వీర్థేన ద్విరావృత్యా ॥ కృష్ణ ద్వై
పాయనాదయో యేఋషయః తా ఋషీగ్ స్తర్పయామి ॥ భూర్ ఋషి
+ మి ॥ భువర్ ఋషీగ్... మి ॥ సువర్ ఋషీగ్... మి ॥ భూర్భువస్సువర్ ఋ
షీగ్... మి ॥ ౨ ॥ ప్రాచీనావీతిః పితృత్వీర్థేన త్రిరావృత్యా తర్పయేత్ । సోమః
పితృమాతృ యమోఽంగిరస్వానగ్నిష్వాత్మాగ్నిః కవ్యవాహనాదయో
యే పితరా తాన్ పితౄగ్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూః పితౄగ్ స్తర్పయా
మి ॥ ౩ ॥ భువః పితౄగ్... మి ॥ ౩ ॥ సువః పితౄగ్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూ
ర్భువస్సువః పితౄగ్... మి ॥ ౩ ॥ సవ్యం ॥ అనేన దేవఋషి పితృతర్పణేన భ
గవాన్ + మస్తు (స్నాత్వా) ప్రాచీనావీతిః స్నానకాలే పితృపితామహ
ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యయాపా
ణాం ॥ మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దాయీ
నాం వసు... ణాం మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామ
హానాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం వసురు... పాణాం ॥ మాతామహీ

మాతుః పితామహీమాతుః ప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దా
యీనాం ॥ సర్వేషాం పితౄణాం అక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం
... స్నానమహంకరిష్యే ॥ స్నాత్వా చమ్య ॥ సూర్యార్ఘ్య ప్రదానాని
కరిష్యే ॥ ఓమ్ ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః । ఆరోహన్నుత్తరాందివం ।
హృద్గోగం మనుసూర్య హరిమాణంచనాశయ । శుకేషుమేహర్తి

మాణం! రోప్తణాకాన దద్ధసి! అథోహరిద్రవేషుమేవారిమాణంనిద
 ధ్ధసి! ఉదగాదయమాదిత్యః! విశ్వేనసహసాసహ! ద్వివంతంమమ
 రంధయః! మోలహంద్విషతేరథం! ఓమ్మిత్రవిసూర్య భానుఖగ
 పూషహిరణ్యగర్భమరీచ్యాదిత్య సవితర్కభాస్కరేభ్యోనమః ఇద
 మర్ఘ్యంసమర్పయామి! స్నాత్వా! తతేఉదకప్రక్షేపణం కుర్యాత్! శ్లో!
 యన్మయాదూషితంతోయాం శారీరమలసంయుతం! తస్మాత్సా
 పవిశుద్ధ్యర్థం యత్కౌణ్ఠర్యయామ్యహమ్! అసంస్కరాశ్చయేకే
 చిజ్జలాశాః పితరోమమ! తేషా మాప్యాయనార్థాయదీయతేసలిం
 మయా! శ్లో! యేకేచాన్మత్కులేజాతాఅపుత్రాగోత్రణోమృతా!
 తేగృహ్లాంతు మయాదత్తం వస్త్రనిష్పీడనోదకమ్ || ఇతి వస్త్రం
 నిష్పీడ్య! శ్రీరామరామరామ!

తత శ్శుభ్రవస్త్రంధృత్వాచమ్య! విధిప్రకారేణ భస్మధారణ
 సంధ్యావందనాదికంకుర్యాత్ ||

శ్లో! సువర్ణదర్భరజతై ర్విన్దావైదక్షిణేకరే! యతచమయతే
 మోహం బాచాంతేరుధరంభవేత్ || విష్ణుః! శ్లో! ఉత్తమంతునదీస్నా
 నం తటాకేమధ్యమంస్మృతం! కూపేస్నానంతుసామాన్యం భాండ
 స్నానంవృధాభవేత్! నదీషుదేవఖాతేషుపాతస్నానాయూద్ధినేదినే!
 తదభావేతటాకేచ కూపేవాస్నానమాచరేత్ || శ్లో! శ్వానకుక్కుట
 మార్జాల మద్యభాండరజస్వలాః! స్పృష్ట్యాదేవలం కంచైవసచేలం
 స్నానమాచరేత్ || శ్లో! చిలించితికాప్తంచయూశంచండాబమేవచ!
 స్పృష్ట్యాదేవలకంచైవ సవాసాజలమావిశేన్ ||

అథ భస్మధారణవిధానమ్.

అగ్నేయంభస్మనద్యోజాత మితీవంచబ్రహ్మమంత్రైఃప్రీడిక్కు
 హ్యః సద్యోజాతంప్రవద్యామి సద్యోజాతాయవైనమోనమః! భవే

భవేనాతిభవేభవస్వమాం । భవోద్భవాయనమః । వామదేనాయ
 నమో జ్యేష్ఠాయ నమశ్రేష్ఠాయ నమోరుద్రాయనమః కాలాయ
 నమః కలవికరణాయ నమోబలవికరణాయనమోబలాయనమోబల
 పృమథనాయనమస్సర్వభూతదమనాయనమోమనోన్మనాయ నమః॥
 అఘోరేభ్యోఽధఘోరేభ్యోఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్యస్సర్వశః
 ర్వేభ్యోనమస్తే అస్తు రుద్రూపేభ్యః॥ తత్పురుషాయవిద్మహేమహా
 దేనాయధీమహి । తన్నోరుదగ్రిప్రచోదయాత్ ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యా
 నామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మధిపతిర్బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్ర
 హ్మశివోమేఅస్తునదాశివోమ్॥అభిమంత్రణమ్॥ అగ్నిరిత్యనేనచాఽభి
 మంత్ర్య॥అగ్నిరితిభస్మ వాయురితిభస్మ జలమితిభస్మ స్థలమితిభస్మ
 వ్యోమేతిభస్మ సర్వగ్ంచావాఇదంభస్మ । మనవతాని ఛక్షూగాంషి
 భస్మాని॥ మానస్తోక ఇతినముద్భృత్య జలేనసంస్పృజ్య॥ మానస్తోకేతన
 యే మానత్రయస్మి మానోగోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః । వీరా
 న్మానోరుజభామితోవధీర్ హవిష్మంతోనమసావధేమతే । త్రాయ
 మైత్ర్యంబకైఃతిర్య్యక్తిసోరేఖాఃపక్కుర్వీత॥త్రాయుషంజమదగ్నే
 కశ్యపస్యత్రాయుషం॥ యదైవానాం త్రాయుష్మంతస్మేఅస్తుత్రా
 యుషం॥ త్ర్యంబకంయజామహేసుగంధింపుష్టివర్ధనం॥ ఉర్వారుకమిష
 బంధనాన్నత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్ । యేతేనాస్రమయుతం
 వాతామృత్యోమర్త్యాయనాంతవే । తా యజ్ఞస్య మాయయాన

ర్వానవయజామహే॥మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహా॥ శ్లో॥ శ్రీక
రంచవచిత్రంచ శోకరోగనివారణం॥ లోకేవంశీకరంపుంసాం భస్మం
త్రైలోక్యపావనమ్ । ఇతిభస్మధారణమ్ । తతః విధిప్రకారేణ సం
ధ్యావందనాదికం కుర్యాత్ ।

అథ యమ తర్పణమ్.

వృద్ధమనుః॥శ్లో॥ దీపోత్సవచతుర్దశ్యాంకార్యంచయమతర్పణమ్।
కృష్ణాంగారచతుర్దశ్యా మపికార్యంతదైవచ॥ సయమస్తు॥ దక్షిణా
భిముఖో భూత్వాతిలైస్సవ్యంసమాహితః॥ దేవతీర్థేన దేవత్వాత్తిలైః
ప్రేతాధిపత్యతః॥ ఏవంకుర్వతఃఫలమాహమనుః॥యత్రైక్వచసనద్వ్యాం
హిన్నత్వాకృష్ణచతుర్దశీం॥ సంతపక్యాధర్మరాజానంముచ్యతేసర్వ
కల్పిషేరితీ॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం యమతర్ప
ణంకరిష్యే । దక్షిణాభిముఖ స్తీర్థేబర్హిషి దేవతీర్థేనలమిశ్రితంజ
లంపద్యాత్ । యవంతర్పయామి॥ధర్మరాజం తర్పయామి॥మృత్యుం
తర్పయామి॥ అంతకం తర్పయామి॥ వైవస్వతం తర్పయామి॥కాలంతర్ప
యామి॥ సర్వభూతక్షయం తర్పయామి॥ ఔదంబరం తర్పయామి॥ఉ
ద్ధంతర్పయామి॥ సీలం తర్పయామి॥ పరమేష్ఠినం తర్పయామి॥ వృకో
దరం తర్పయామి॥ చిత్రం తర్పయామి॥ చిత్రగుప్తం తర్పయామి॥ ఇతి
తర్పయేత్ । శ్లో॥ యమాయధర్మరాజాయ మృత్యువేచాంతకాయ
చ । వైవస్వతాయకాలాయ సర్వభూతక్షయాయచ॥ ఔదు బరాయ
దధ్నాయసీలాయ పరమేష్ఠినే॥ వృకోదరాయచిత్రాయ చిత్రగుప్త
యతేనమః॥ కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యా మితితత్త్రిధిసంకల్పవిశేషః॥

అథ భీష్మతర్పణమ్.

హ్యసః॥శ్లో॥ శుక్లాష్టమ్యాంతు మాఘస్యదద్వాద్యీష్టాయయో
జలం॥ సంవత్సరకృతంపాకం త తగాదేవనశ్యతి॥ ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం
మాఘశుక్లాష్టమ్యాం భీష్మతర్పణంకరిష్యే । వైయాఘ్రపాదగోత్రం

సాంకృతి ప్రవరంగంగాపుత్త్రవర్ణాణాం తర్పయామి॥ వైయాఘ్రపా
దగోత్రం సాంకృతిప్రవరం భీష్మవర్ణాణాం తర్పయామి॥ వైయాఘ్రపా
దగోత్రంసాంకృతిప్రవరం వర్ణాణాం తర్పయామి॥ ఇతితర్ప
యేత్॥ అన్వేషణశ్చకల్పః॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రాయసాంకృతిప్రవ
రాయచ॥ గంగాపుత్రాయభీష్మాయప్రసాదేనాంకృతిలోదకమ్॥ అపు
త్రాయదదామ్యేతజ్జలంభీష్మానువర్షణే॥ ఇతిభీష్మతర్పణమ్॥

అథ సింధుస్సానప్రయోగః.

శ్లో॥ అశ్వత్థ సాగరాసేవ్యా నన్వప్తవ్యాకదాచన॥ అశ్వత్థంనుం
దవారేతు సాగరంపర్వణిస్సృజేత్॥ అత్రసముద్రోదకేనాచనునం
నకార్యంకింతుదకాంతః పైవైవతథానోక్తం॥ అక్షరాభిరద్భిరాచామే
దితి॥ తత్రైవాచనుః యోగ్యస్థలాసి॥ గోకర్ణేచప్రభాసేచగంగాసాగ
రసంగమే॥ జగన్నాథే రానుసేతావిభాచమః॥ చరేత్॥ సింధౌ
కృత్యమహా॥ ధనుర్బాణౌలిఖిత్వాథ నమస్కృత్యశ్రుతింజపేత్॥ సిం
ధౌప్రక్షిప్యసూత్రాణిసరస్వతీం సహారీతకమ్॥ సింధుతిరప్రాప్య తత్ర
ధనుర్బాణౌలిఖిత్వా॥ శ్లో॥ రఘువీరపదాంభోజపవిత్రీకృతపాంసవే॥ ద
శకంశిరశ్చేద హేలివే సేతవేనమః॥ యానికానిచ...రక్షరక్షసరి

త్పజే॥ ఇత్యాత్మపదక్షిణత్రయంకృత్వా॥ సముద్రాయ ప్రయనాయ
సింధూనాం పరిద్రవేయః॥ వదీనాగ్ంసర్వాం పితేజహుతా విశ్వ
కర్మణానిశ్వాహమర్త్యగ్ంహవిః॥ ఇతినమస్కృత్య॥ రత్నహారీతకసహి
తాని యజ్ఞోపవీతాని అథవా ఫలపుష్పతాంబూలానిసింధౌప్రక్షిప్య॥
శ్లో॥ పిష్పలాదాత్సముత్పన్నే కృత్తేకభయంకరి॥ పాషాణం తేమయా
దత్తమాహారార్థంప్రకల్ప్యతామ్॥ ఇతిపాషాణంప్రక్షిప్యప్రార్థయతే॥

శ్లో॥ విశ్వాచీచస్మతాచీచ విశ్వరూపేవిశాంపతే॥ సాన్నిధ్యం
కురుమేదేవ సాగరేలవణాంభసి॥ త్రితత్త్వాత్మకమీశానం॥ నమోవిష్ణు

ముమాపకేం। సాన్నిధ్యంశుమేదేవ సాగరేలవగాంభసి॥ నమస్తే వి
శ్వగుప్తాయ నమో విష్ణు వసాంపతే॥ నమో జలధిమాసాయ నదీనాం
పతియేనమః॥ ఇతినమస్కృత్య॥ నమ సజగదాధార శంఖచక్రగదాధ
ర॥ దేవ దేహి మమానుజ్ఞాం తవ తీర్థనిషేవణే॥ ఇత్యనుజ్ఞాంస్వీకృత్య॥
మంత్రం పఠేత్॥ అగ్నిశ్చ యోని రనిలశ్చదేహా రేతోధవామృ
త్యురమృతస్య నాభిః॥ ఏత చ్చుభం ప్రాండవ సత్యవాక్యం శ్రుత్వావ
గ్రాహేత ప్రతిం నదీనాం ॥ తత స్సాన్నత్వా॥ ఆపోహి స్థామయోభువ
ఇతి తిస్సభిర్హిరణ్యవర్ణా ఇతి చతస్సభిః పవమాన స్సువర్జన ఇత్యేతే
నానుచాకేన చేత్యాదిభి స్సాన్నయాత్॥ పూర్వోక్త... శుభతిథౌప్రాచీ
నావీతి యజమానస్యపితుః పితౄణాంబక్షయపుణ్యలోక ఫలా వాప్త్య
ర్థం- ఆకామావైప్రయుక్త మహాపర్వణి సింధుస్నానకాలే పితృపితా
మహాప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... రూపాణాం॥ మాతృపితామ
హీ ప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దాయీనాం॥ మాతామహ
మాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... సా
ణాం.. సపత్నీకానాం॥ సర్వేషాం పితౄణామక్షయపుణ్యలోక ఫలా
వాప్త్యర్థం... స్నానమహంకరిష్యే॥ ఇతి స్నానంప్రత్వా॥ సూర్యార్ఘ్యం॥
ఉద్యన్నద్య... రథమ్॥ మిత్ర... నమః॥ ఇదమర్ఘ్యం... మి॥ ఆచమ్య... ర్థం
సింధుస్నానాంగ మఘక్యప్రదానం కరిష్యే॥ శ్లో॥ సర్వరత్నోద్భవ
శ్శీమాత్సర్వరత్నకరోయతః॥ సర్వరత్నప్రదాత స్వంగృహాణా
ర్ఘ్యముచకోదధే॥ ఇత్యర్ఘ్యంవత్త్వా॥ ఉదకాంత రేణాచమ్మ... వవం...
ర్థం సింధుస్నానాంగపిష్పలాదాదితర్పణంకరిష్యే॥ పిష్పలాదంకలింక
ణ్యాంకృతాంశం జీవనేశ్వరం॥ వసిష్ఠం నామదేవంచ పరాశరమసాంప
తిం॥ వాల్మీకిం నారదంచైవ వాలఖిల్యాంస్తథైవచ॥ నలం నీలంగవా
క్షుంచ గవయంగంధమాదనం॥ జాంబవంతం హనూమంతం సుగ్రీవం
చాంగదంశథా॥ మైండంచద్వివిడంచైవవృషభంశరభంతథా॥ రామంచ

లక్ష్మణంచైవసీతాంచైవయశస్విగీం ఏతాంస్తుతర్పయేద్విద్వాన్ జలమ
 ధ్యేవీశేవతః। అబ్రహ్మస్త బవర్యంతంయత్కించిత్రచరాచం। మయా
 దత్తేన తోయేనతృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు॥ ఆచమ్య॥ యన్నయా దూషణం
 తోయం శారీరమలసంయుతం। తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యత్కౌణ్ఠితర్ప
 యామ్యహం । అసంస్కారాశ్చయే కేచిజ్జలాశాః పితగో మమ ।
 జేమా మాన్యాయనార్థాయ దీయతేసలిలమయా ॥ ఇతితే హస్తా
 భ్యాం ఉదకంనిక్షిప్య॥ యేకేచాన్మత్కు...నోదకమ్॥ శుభ్రవస్రం
 ధృత్వాచమ్య॥ యథాశక్తిగోదానాదికంబ్రాహ్మణాయదద్యాత్॥ ఆ
 కా మావైప్రయుక్త మహాదయాది మహాపర్వణి యోగ్యం॥

ఉత్పత్తిపుండ్రవిధి:

స్నాత్వామృత్తికయాచోర్ధ్వపుండ్రంకుర్యాత్ప్రయత్నతః ।
 జపకాలేమృదాకుర్యాత్సంధ్యాకాలేచనారిణా । భస్మనాహూయ
 కాలేతు చందనంసర్వకాలికం॥ తత్ప్రకారః ॥ గోపీచందనపాపఘ్న
 విష్ణుదేవాసముద్భవ । చక్రాజ్జీతనమస్తుభ్యం ధారణాన్ముక్తిదోభవ॥
 ఇతిమృత్తికామాదాయ । ఇహంమేగంగే యమునే... శృణుహ్యస్తు
 పోమయా ॥ ఇతిజలమాదాయ ॥ విష్ణు రరాటమసీతిమర్దయేత్ ॥
 విష్ణోరరాటమస్తి విష్ణోఃప్రవృత్తమస్తి ... విష్ణవేత్వా ॥ అతోదేవాఇత్యే
 తాభిర్విష్ణుగాయత్ర్యాచ త్రివారమభిమర్శత్య ॥ అతోదేవాఅవతతు
 నోయతోవిష్ణుర్విచక్రమే । ప్రృథివ్యాస్సప్రథామభిః ॥ ఇదంవిష్ణు
 ర్విచక్రమే...సురే । త్రిణిపదావిచక్రమే విష్ణుర్గోపాలదాభ్యః...ధా
 రయన్ ॥ తద్విష్ణోఃపరమంప ... ప్రచోదయాత్ ॥ శంఖచక్రగదా
 పాణే ద్వారకానిలయాచ్యుత । గోవిందపుండరీకాక్ష రక్షమాంశర
 ణగత మితిధ్యాత్వాగృహస్థో లలాటాదిస్థానేష్వనామికాం గుర్యాత్

విష్ణుగాయత్ర్యా కేశవాదిద్వాదశ నామభిర్వాధారయేత్ । బ్రహ్మ
 శారీవానప్రస్థో వాలలటకగతహృదయమూలేషు నారాయణగాయ
 త్ర్యాకృష్ణాది పంచనామభిర్వాధారయేత్ । యతీస్తర్జన్యా శివోల
 లాటహృదయేషు ప్రణవేనధారయేత్ । పరమహంసాలలాటే వైక
 మూర్ధ్వపుండ్రం ధారయేత్ ॥

యోజషస్మార్తానుక్రమణికాయాం తృతీయభాగస్సమాప్తః
 అథ చతుర్థభాగప్రారంభః.

ఘటస్ఫుటనశ్రాద్ధవిధిః.

బ్రహ్మాండపురాణేశ్లో॥ ఘటశ్రాద్ధం ప్రకుర్వీతసపిండేపతితేనతి
 జ్ఞాతిభిర్బంధుభిస్సాధకం కర్తాతత్కరణేచ్ఛయా । పతితానాం య
 ధాక్లేబగభాభ్రష్టసురాపిణాం కులటానాం తథాద్రోహిమీహినాం
 నాస్తినిష్క్రూణిః । నాశౌచంకోదకంతత్ర సకుర్యాత్తైత్తమేధికం ।
 మహాపాతకసంజ్ఞానిపాపానివివిధానిచ । యోమీహాత్సమనుప్రాప్త
 స్తస్యనాస్తిపతిక్రియా । పతితంపాతయెద్వంశా జీవితంవామృతంచ
 వా । జ్ఞాతయోబాంధనాశ్చాన్యే గ్రామవృద్ధాస్తథాపరే ఘటోత్స
 గఃవిధింకృత్వా త్యజేయర్వనగచ్ఛాతే॥ కర్తాప్రణమ్యచసభాంవిజ్ఞా
 ప్యతదనుజ్ఞయా । అమారిక్తాప్తమీషష్టైకాదశీషుచనైర్యతే ।
 దక్షిణస్యాందిశిమహానద్యాం దేవాలయేతథా । పతితస్యముఖంబా
 హూబధ్వానీయతదంతికం । సమ్మూజానీంజలఘటం దాస్యాసంవా
 హ్యచస్వయం । రక్తగంధాక్షతకుశాభృత్వాబంధుజనైస్సహ ।
 సదధ్యోదనపాత్రంచ పశ్చార్థంపాత్రీతంకులా । అన్యమంబుఘటం
 నూత్నమాజ్యంవస్త్రంచనూతినం । అన్నంపక్వాజలఘటే ప్రేతమా
 వాహ్యచార్చయేత్ । పిండందత్వావామపాదపాష్ణినాపాతయేత్
 టం । పతితస్యముఖం దాస్యా సమ్మూర్జన్యాచమార్జయేత్ । తంఘటం
 తుసమావృత్య పాతయేత్పృష్ఠతోభువి స్వగృహంస్వజనాంత్యైవన

గచ్ఛేత్పతితోజనః॥ మమగోత్రసముద్భూత పాపిష్ఠమమవంశజః॥ ఇద
మన్నంచపానీయ భుక్త్యాగచ్ఛయధేచ్ఛయా॥ ఇతి దధ్యోదనంచా
క్షం పాత్రస్థసలిలందిశేత్॥ తద్వస్త్రంతుద్విధాకృత్వా బ్రాహ్మణా
భ్యాంప్రదాయచ॥ త్యక్తజంధం సముత్స్రజ్య తన్ముఖం నావలోక
యేత్॥ నద్యాంశ్చ త్యాగృహంకర్త్యా పుణ్యాహంవాచయేత్తతః॥
తాకికాగ్నింప్రతిష్ఠాక్య స్వగృహ్యా క్తవిధానతః॥ తత్రచాజ్యహు
తిహూత్యా గాయత్ర్యాఘోత్రంశితం॥ పతితేతుమృతేతస్మిన్ నా
శౌచంనోదకక్రియా॥

అథ ఘటశాద్ధప్రయోగః॥

యస్మిన్కస్మిన్పతితేజసే తత్సపిండః కర్తాయథాశక్తిదక్షి
ణాంగృహీత్వా॥ సమ ససంపత్స-నమః॥ ఇతిఃరిషదంసభాంచత్రిప్రద
క్షిణీకృత్య॥ తత్పురతోదక్షిణాంనిశాయ॥ నమోమహద్భ్యోనమో-
దేవాః॥ ఓం నమస్సదసేన్ద్రసన్సతయే॥ నమస్సఖీనాం పురోగాణాం
చక్షుషే॥ నమోదివేనమః పృథివ్యైసప్రథసభాంమగోపాయయెచ
సభ్యాస్సభాసదః తానిందియావతఃకురు సర్వమాయురుపాసతాం॥
సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః॥ ఇతినమస్కృత్య॥ అశేషే హేపరిషత్
మదీయాంవిజ్ఞాపనాం సమ్యగవధార్యమయా సమర్పితామిమాంద
క్షిణాంస్వీకృత్య అస్మద్వంశజాతః కశ్చిజ్జనః సదాచారపరిభ్రష్టః దు
రాచారనిరతః॥ బ్రాహ్మణ్యాత్పతితశ్చాసీత్॥ తస్యకావాసషక్పః
శేషైరస్మాభిః కింకర్త వ్యమితియథాశాస్త్రవిధిం నిశ్చిత్వఉపదిశ్య
మామనుగృహణ॥ ఇతిప్రార్థయేత్॥ తతోఽనువాదకః॥ హేయజ
మాన అముకగోత్ర అముకనామధేయ॥ అశేషాపరిషత్త్వదీయాం
విజ్ఞాపనాం సమ్యగవధార్యత్వయాసమర్పితాం దక్షిణాంగృహీత్వా॥
యుష్మద్వంశే జాతస్యపతితజనస్య॥ పతితానామిత్యాదిబహవశ్చేత్॥
బ్రహ్మాండపురాణోక్తప్రకారేణ ఘటశాద్ధేన విసర్జనంకరవం॥ ఏ
వంశ్యయాసమ్యగా చరితేనతిథవా నిష్కల్పబాధవేత్॥ ఇత్యుక్తస

భాసదోపితధాస్త్వితి ప్రతిబ్రూమాత్ తతః కర్తాబంధుభిరానోచ్య
 రాజ్ఞేనివేద్య తక్కిర్గణ్యాధికారాద్ధం స్వయంకృతశిరోవకునః తతఃకృ
 చ్చత్రయంకుర్యాత్ । తతోరిక్తతిథౌకృష్ణాష్టమ్యాం కృష్ణైకాదశ్యాం
 అమాయాంవా గ్రహానుకూల్యేనశిష్టాతిర్భంధుభిస్సహ జలపూర్ణఘ
 టంసమ్మార్జనంచదాన్యావాహయిత్వా । అన్యంజలపూర్ణఘటం సద
 ధ్యోదనశరావం పిండార్ధంతంమలాక్ । పచనార్థంపాత్రంనూతనైక
 వస్త్రంరక్తగంధాక్షతపుష్పకుశాగృహీత్వా । దక్షిణస్యాంనైర్వ
 త్యాంవాదిశిగత్వా తత్రాశ్వత్థమూలేదేవాలయే చతుష్పథే శుద్ధ
 జలేనసమ్మార్జన్యామార్జయిత్వా అద్భిఃప్రోక్ష్యప్రాగగ్రాదర్భాన్
 సంస్థీర్య । తేషూదకఘటాదికాని నిధాయ । పతితే ఏతత్కర్మాగ్రం
 గీకారే భుజముఖాని బద్ధ్వాఽనీతంపతితజనం తత్సమీపేనంథాప్యక
 ర్తాన్నత్వాఽర్ద్రవాసాః దర్భేష్వాసీనః । దర్భాన్ ధారయమాణః ప
 విత్ప్రవాణిః ప్రాణానాయమ్య ॥ ఏసంగుణఃపుణ్యతిథౌ । మద్వంశేమ
 ద్గోతోద్భవస్య పతితస్య ఘటశాస్త్రవిధినోవిసర్జనంకరిష్యే ॥ ఇతిసం
 కల్ప్య । స్వశిఖాంవిస్రస్యప్రాచీనావీతి । తండులైఃపచనపాత్రేన్నంకృ
 త్వా । ఏకంజలఘటం రక్తగంధాక్షతపుష్పైరభ్యర్చ్య వస్త్రేణాచ్ఛా
 ద్య । శ్లో । ఆయాహిప్రేతగంభీరైః పూర్వైస్సౌమ్యైః పథోత్తమైః ।
 ప్రజామస్సభ్యమాయాచ్ఛ రయిందీర్ఘాయురేవచ । ఇతిమంత్రేణఘట
 రూపపతిత ప్రేతదేవతామావాహయామి । ఇత్యావాహ్యా ఉచితో
 పచారైరభ్యర్చ్య ! అన్నంపాత్రాంతరే నిక్షిప్య అభిఘార్యనివేదయి
 త్వా తత్పురతో భూమింసమాలిప్య । దక్షిణగ్రాదర్భానాస్తీర్య
 తచ్ఛేమాన్నేనపిండంకృత్వా పతితాయేమం ప్రేతాయేవందదామ్య
 పతిష్ఠతు । ఇత్యవాచీనపాణినా పిండందత్వా తదుపరితృప్యస్వేత్వ
 దకందత్వా । పచనపాత్రేఉదకంనిసేయ ।

శ్లో । మయాస్పృశ్యజలఘటః ప్రేతేనసహచాద్వైవ । పతితంపాల
 యాశుత్వమనేన కృతకర్మణా । అంభస్తం సర్వజగదా మాప్యాయన

కరంసదా యస్మాద నేనపతితం తద్దామనయచోన్నతం॥

. ఇతికలశస్థోదకైః పతితం మార్జయిత్వా ఉత్థాయ । తద్ఘటం పృష్ఠ తోనవేక్ష్యమాణః వామపాదపాక్షే ఘాతేనపాతయిత్వా । తతః దాస్యానమ్నాజ్జన్యాపతితస్య ముఖత్తిర్గార్జయిత్వా । తయాదాస్యాజలఘటంస్కంధేనాహయిత్వా పతితంచితాగ్నిమేవత్ర రప్రదక్షిణం కారయిత్వా పృష్ఠతోభూమాకలం విస్సజేత్ । (నారాయణ స్మరణంకృత్వా)

శ్లో॥ స్వగృహం స్వజనాంశ్చైవ నగచ్ఛేత్పతితోజనః । మమగోత్ర సముద్భూత పాపిష్ఠసునువంశజ । పతితత్వం విస్మయోసియధే చ్చంగచ్ఛమాచిరం । యదాకదానాపిపునర్మాగచ్ఛమమ మందిరం । గచ్ఛాస్మాభిర్విస్మయోద్యత్విక్రస్త్యం సర్వకర్మభిః । నాస్మాకంతుత్వయాక్యత్వం భవాస్మాకమంశికేషితపతిత్వా॥

. తతః అఖండిః వస్త్రం పతితాభిముఖం ద్విధాకృత్వా బ్రాహ్మణాభ్యాం దత్వాశరావదధ్యోదనంభతుయ । పంచనపాత్రస్థోదకంపిబేదితసిర్దిశేత్ ॥ ఇత్యుక్త్వా తంపతితం నావలోక్య విసర్జయేత్ ॥

శ్లో॥ విశ్వంభరః పంచభూతాస్సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః । మయా త్యక్తోద్యపతితశ్శృణ్వంతువచనంమమ॥ శ్లో॥ దిశాంపతీన్నమస్యామి సర్వకామఫలప్రదాన్ । కుర్వంతు సఫలం కర్మ కుర్వంతు సతతంశుభం॥ నమస్కృత్య నిర్వృతాన్యమాగ్నేణగత్వా । ఉపవీతీబద్ధశిఖోభూత్వాబంధుభిస్సహనన్యాదా సమ్యక్స్నాత్వా శుభ్రవస్త్రాణిపు త్వా బ్రాహ్మణేభ్యో గంధపుష్పాక్షతి తాంఘీలాని దత్వాస్వయ మలంకృత్యతేన్సహగృహంగత్వా పుణ్యాహువాచయిత్వా దశదా నానికృత్వా॥ గృహమధ్యే లోకికాగ్నింపతిష్ఠాప్య స్వశాఖోక్తప్రకారేణగాయత్ర్యాష్టోత్తరశతంహుత్వా హువామశేషంసమాప్య । బ్రాహ్మణాభోజయిత్వా తతః ఆశీర్వాదఃకర్తవ్యః । జ్ఞాతిభిస్సహ భుంజీత తతఃపతితఃదేశాంతరంగత్వానా స్వదేశేస్థిత్యానా మృత

శ్చేత్ । జ్ఞాతీనాం సూతకంనాస్తి । ప్రేతకర్మాణిచనకుర్యాత్ । ఘ
టోత్సర్గకరణా త్సూర్వం మృతశ్చేత్ తత్ప్రతికృతివర్భగంధంక్య
త్వా తస్యైతత్సూర్వకుర్యాత్ పితృసూతృపితృవ్యాణాం జ్యేష్ఠబ్రా
తృణాంసుటోత్సర్గవిధినకుర్యాత్ ॥

ఘటస్ఫృటేతిహానము మొదలగు విషయములు ప్రత్యేక గ్రంథ
ములో ముద్రించినందున యీ గ్రంథమందు చేర్చునెరి.

అధోదయ మహాదయ స్నానమ్.

శ్లో! అమార్కపాతశ్రవణై ర్యుక్తాచే త్పవమామయోః ।
అధోదయస్సవిజ్ఞేయః కించిన్యూనం మహాదయమితి ।

అధోదయంవా మహాదయంవా సంప్రాప్తేసతినముద్రాస్నా
నం గంగాస్నానంవా సంకల్పపూర్వకంకార్యం మహాఫలమితి ॥ అత్ర
జోడశమహాదానాని అథవాశక్తిదానానికారయేత్ । విధిప్రకారేణ
స్నానదానాదికంకార్యం ॥ అత్రస్నానకాలేస్నానమహాసంకల్పంపఠి
త్వా అత్రసంకల్పవిశేషః ॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ ...ప్రీత్యర్థంనుమ
జన్మాభ్యాసాజ్జన్మపభృత్యే తక్షణిపర్యంతం బాల్యయావస్థానకౌమా
రవయోవృద్ధత్యేషు, జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యావస్థాసు మనోవాక్కా
యేంద్రియేరవాన్యప్రకారేచ జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ మయాకృత మహా
పాతకనివృత్త్యర్థం అధ్యాత్మికఆదిభూతిక ఆదిదైవికాది తాపత్రయ
జనిత సర్వాపమృత్యు పరిహారార్థం భౌమాంగిక్ష దుస్వప్నా
దృఢత దర్శనాదిశకునాదిదుర్నిమిత్త జనితతద్దోషకరిహారార్థం పరకృ
తక్రియమాణ మంత్రయంత్రతంత్రక్రియాభిచారిక భూతప్రేతపిశాచ
బద్ధబ్రహ్మరాక్షసయక్షయమదూత శాకినీధాకినీ సప్తశ్వాపదతస్క
రాద్యసకోపద్రవాదిసకలమహాభయనివృత్త్యర్థం, వాతపిత్తకపోద్భవ
నానాకారణనిమిత్తజ్వరసాండుకుష్మశూలహృదోగ భగంధరాదినా
నావిధజనిత సకలరోగనివృత్త్యర్థం తేమస్థైర్య విజయాభయాయురా
రోద్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధ

ఫలపుష్పార్థ సిద్ధ్యర్థం ఇహాలోకే బహుప్రకారేణకాయిత వాచిక
మానసిక స్పృహ స్పృష్ట భుక్తాభుక్తాని నానావిధ దోషనివృత్త్య
ర్థం జేహరోగ్యసిద్ధ్యర్థం చింతితమనోంధ ఫలప్రాప్త్యర్థమమచిత్త
న్వాస్థ్యసిద్ధ్యర్థం అశ్వగోమహిష్యాది పశుబాల్యసిద్ధ్యర్థం మమజన్మ
నక్షత్రవశాత్ - నామనక్షత్రవశాత్ - మమజన్మలగ్నవశాత్ - నామ
లగ్నవశాత్ - మమజన్మాంశవశాత్ - నామాంశవశాత్ - ఏవగ్రహః
అరిష్టప్రాసేషుస్థితాః తైస్త్వక్రియమాణకరిష్యమాణవర్తమానవర్తిష్య
మాన సూచితాగామినర్వారిష్ట పరిహారార్థం అథోదయ మహాప
ర్వణి (మహాదయమహాపర్వణి) సింధూన్నాన మహాంకరిష్యే ।
ఇతినంకల్యు॥ విధిప్రకారేణ స్నానంకృత్వా॥ నదీతీరే వస్త్రదానాని
నువర్ణదానాని హిరణ్యదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ ॥ మహా
ఫలమితి ।

సూర్యోపసానమ్.

సహనావవతు...తి॥ ఓమ్ ఆదిత్యోవావవవతస్త్వణ్ణం తపతి
తత్రతాఋచస్తద్వచా మణ్ణల్గంసఋచాం లోకోఽథయవవవత
స్త్విన్స్త్వణ్ణలైఽచిదీశ్వరై తానిసామాని ససామ్నాం లోకోఽథయ
వవవతస్త్విన్స్త్వణ్ణలైఽచిషి పురుషస్తానియజాగంషిసయజమా మణ్ణ
ల్గం సయజమాం లోకస్సైమాత్రయ్యేవ విద్యాతకతి యవవోఽస్త
రాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషః । ఆదిత్యోవైతేజః ఓకోబలం యశ
శ్చక్షుశ్శోత్ర మాత్మామనో మన్యుమనుర్మృత్యు స్సోమి
త్రోవాయురాకాశః ప్రాణోలోక పాలకః కింకం తద్వత్ మమ్మ
మమ్యతో జీవోవిశ్వఃకత్తమస్స్వయంభుర్భువోఽతదమృతప్రప పురు

శ్రీఛాయాపద్మీసీతాసమేతి శ్రీసూర్యనారాయణపరబ్రహ్మణేనమః॥
నమస్కారాన్ నమర్పయామి॥ ఇతి సూర్యోపస్థానమ్ ॥

రథసప్తమీస్నానవిధానమ్.

మాఘశుక్ల సప్తమ్యుదయోదయన్యూపి న్యేవ స్నానయోగ్యాః॥
స్నానప్రార్థనా॥ శ్లో॥ యదాజన్మకృతం పాపం సుమీ జన్మసుజన్మసు॥
తస్మైరోగంచ శోకంచ మాకరీ హంతు సప్తమీ॥ ఏతజ్జన్మకృతం పా
పం యచ్ఛుజన్మాతరార్జితం॥ మనోనాక్కామజాయచ్ఛ జ్ఞాతజ్ఞా
తేచయేపునః॥ ఇతినప్తవిధంపాపం స్నానాన్మేనప్తనప్తికే॥ సప్తవ్యా
ధి సమాయుక్తం హరమాకరసప్తమి॥ ఏతన్మంత్ర త్రయంజప్తా
స్నాన్యా పదోదకేనరః॥ కేశనాదిత్యమూలచ్యక్షణాన్నిష్కలు
పోధవేత్॥ ఇత్సుఖదేవజలం చాలయిత్వా॥ సప్తార్కపత్రాణి బద
రీపత్రాణి శిరిసిసిధాయ॥ పూర్వోక్తమంత్రైస్సన్నత్వా॥ తత్రాయం
ప్రయోగః॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం మమ సమస్తపాపక్షయార్థం...
స్నానమహంకరిష్యే॥ శ్లో॥ యదాజన్మకృతంపాపం...సప్తమీ॥ ఏత
జ్జన్మకృతంపాపం...సప్తమీ॥ ఏవంత్రిః॥ (స్నాత్వా) ఏవం...ర్థం
(ప్రసా...తీ) పితృపితామహప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...రూపా
ణాం-మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం...రూపా
ణాం-మాతామహనూతుఃపితామహమాతుః ప్రపితామహానాం...
గోత్రాణాం...రూపాణాం-సహతీకానాం-మమసర్వేషాం పితౄణా
మక్షయపుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం రథసప్తమీ ప్రయుక్త...స్నా
నమహంకరిష్యే॥ (స్నాత్వా) ఏవం...ర్థం సూర్యార్ఘ్య ప్రదానాని
కరిష్యే॥ అర్కపత్రైస్సజదరైర్దూర్యాక్షతసచందనైః అష్టాంగవిధి
నాచార్ఘ్యం నద్యా దాదిత్యచతుష్టయే॥ మంత్రః॥ సప్తనప్తవహీప్రీత
శత్రులోకప్రదీపన॥ సప్తమీసహితో దేవగృహాణార్ఘ్యందివాకర॥
ఓమ్॥ ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః...ద్యిష్టతేరథం॥ మిత్రాయనమః॥ రవ
యేనమః॥ సూర్యాయనమః॥ భానవేనమః॥ ఖగాయనమః॥ పూర్ణే

నమః! హిరణ్యగర్భాయనమః! మరీచయేనమః! ఆదిత్యాయనమః! నవి
త్రేనమః! అర్కాయనమః! భాస్కరాయనమః! ఇతి ద్వాదశార్ఘ్యాని
దద్యాత్ | అథప్రార్థనా || జననీ సర్వలోకానాం సప్తమీనప్తసప్తికే |
సప్తవ్యాహృతికే దేవి నమస్తే సూర్యమండల || తతః యథాశక్తిదా
నాని బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || మహాఫలమితి ||

ఇతి రథనప్తమీస్నానవిధానం స పూర్ణమ్.

అథ మాఘస్నానమ్.

మాఘమాసము. మకర సంక్రమణము మొదలు కుంభ సంక్ర
మణము వరకును. కొందఱు మాఘ శుక్ల ౧ మొదలు ౩౦ వరకును
మాఘ స్నానము ప్రాముఖ్యమందురు. అరుణోదయము మొదలుకొని
స్నానయోగ్యము. సూర్యోదయమైనపిమ్మట స్నానయోగ్యముకాదు.
శ్లో || మాఘమాసేఽటంత్యాపః కించిత్తభ్యుదయేరవౌ | బ్రహ్మ
ఘ్నంచా సురావంశాకంపతతపురీనుపే | తా || మాఘమాసము
నందు సూర్యోదయము కాబోవునప్పుడు జలము లన్నియు బ్రహ్మ
హత్యదోషమును సురాపాన దోషమును గూడఁబోగొట్టి పవిత్రు
నిజేయఁగలవు.

శ్లో || తప్తేన వారిణా స్నానం యద్భుషే క్రియతేనరైః | షడబ్దం
ఫలదం తద్ధి మకరస్థే దివాకరే | తా || మాఘమకరమందు నుష్ణోదక
ముచేతనను గృహమందు స్నానముచేసిన నాఱు సంవత్సరముల స్నా
నఫలము. వాపి మొదలగు వానియందు స్నానముచేసిన ఒండ్రుమందు
సంవత్సరముల ఫలముకలుగును. తటాకమందుఁ జేసినవాని ఫలము
ద్విగుణము. నదియందుఁ జేసినఁజతుర్గుణము. మహానదియందు శత
గుణము. గంగయందు సహస్రగుణము. గంగాయమునాసంగమము
దు శతగుణము. ఎక్కడస్నానముచేసినను ప్రయాగస్మరణము చేయ
వలెను. స్నానము సంకల్పపూర్వకముగాఁ జేయుచుండవలెను.

శ్లో || దుఃఖికారిద్రవ్యనాశాయ శ్రీవిష్ణోస్తోషణాదుచ | ప్రాతస్నానం

కరోమ్యద్యమా ఘోపాపవినాశనం । మకర స్థేరవౌమాఘో గోవిందా
 చ్యుతిమాధవ । స్నానేనానేనమేదేవ యథోక్తఫలదోభవ ॥ అనఁగా
 దుఃఖములును దార్పిద్యమును నశించుటకై పాపనాశకమైనమాఘప్రా
 తస్నానము శ్రీవిష్ణు ప్రీతిపూర్వకముగా జేయుచున్నాను; కనుక ఓ
 గోవింద! ఓఅచ్యుత! ఓబిందుమాధవుడ! నేజేయుఈస్నానమునకు
 యథోక్తఫలమిమ్మనుట! ఈశ్లోకములు పఠించిమానమ తో స్నానము
 చేయవలెను ప్రత్యేకముచేయు సూర్యార్ఘ్యమంత్రము । సవిత్రే
 పృసవిత్రేచ పరంధామజలేమమ! త్వత్తేజసాపరిభ్రష్టపాపయాతు
 సహస్రధా॥ పిమ్మట . బ్రాహ్మణసమారాధనము చేయవలయును.
 మాఘస్నానము బహుపుణ్యప్రదంబు. చు॥ ౧॥

అన్వారంభణీయ స్థాలీపాకః.

శ్లో॥ పూర్ణిమాక్షణగాయాంతు విధినాపాననస్యచేత్ ప్రతిపద్యే
 వకుర్న్వితయాగద్వయముదాహృతమ్ | ప్రాతఃకాలేముహూర్తాదాయది
 క్రథమవర్వణి | రాత్రౌసంకల్ప్యనిత్యాంతేహ్యన్వారంభఃపరేహని |
 చతుర్థవహ్నీమమధ్యేతుప్రాప్యతేయదిపూర్ణిమా | తస్యామారభ్యవిధి
 వదన్వాధానపురస్సరమ్ ॥ పౌర్ణమాస్యాంప్రాతరిధ్వాబ్జ్రిషీతసాద్య
 ప్రాతీకాపాననంకృత్వా | వధూముత్తంతిడపవేశ్యస్వయందక్షిణతలసీ
 నఃప్రాణనాయమ్య ॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థందర్శపూర్ణమాసోపక్రమ
 తార్థంఅన్వారంభణీయస్థాలీపాకేన సద్యోయాజయిష్యే॥విద్యుదసి...
 శ్వేతత్రాగ్నిరగ్నావిష్ణూసరస్వతీ సరస్వానగ్నిర్భగీచప్రధానదేవతాః
 స్విష్టకృదంగదేవతాః॥ వ్రీహిమయంచరుద్రవ్యమవ్యస్మిన్కాలేపుపవ
 త్స్యమీతిసంకల్ప్య | వత్సవహంతిచరుగ్గ్రశపయిత్వాభిఘోర్యప్రా
 చీనముదీచీనంహోద్యాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘోర్య॥ (అథవట్పాత్రప్రయో
 గః) ఓమ్ భూర్భువస్సువరోమ్॥ చత్వారిశృంగా...అగ్నేరుపసమాధా
 జ్యభాగాంతే పూర్ణాపశ్చద్యతేదేవా అదధురితిద్యేతజ్య
 హుతిహుక్త్యాపూర్ణాపశ్చదుతపూర్ణాపురస్తాదున్మధ్యతఃపౌర్ణమా

సీజగాయ । తస్యాంచేవాఅధిస్తంవసంతడి తమే నాకఇహమాదయం
 తాగ్స్వాహా । పార్ణమాస్యాయేదమ్ ॥ యతేదేవాఅదధుర్భాగధేయ
 మమావాస్యేస్తంవసంతోమహిత్యాసానోయజ్ఞపిపృహివిశ్వవారేర
 యింనోధేహిసుభగేసుగీర్తగ్స్వాహా । అమావాస్యాయాఇదమ్ । ద
 ర్వాముపస్తీర్యచయమధ్యాద్విరవదాయాభిఘార్యహవిఃప్రత్యభిఘా
 రయతిఅగ్నయేస్వాహా । అగ్నయిఇదమ్ । పునరవదానధగ్మేనావదా
 య । అగ్నావిష్ణుభ్యాగ్స్వాహా । అగ్నావిష్ణుభ్యామిదమ్ । పునరవదాయ ।
 సరస్వత్యైస్వాహా । సరస్వత్యాఇదమ్ । పునరవదాయ । అత్రపరిధిభ్రహ
 రణునాస్తీతికేషాంగిన్మతమ్ । సరస్వత్యైస్వాహా । సరస్వత్యాఇదమ్ ॥
 పునరవదాయ । అగ్నయేభగినేస్వాహా । అగ్నయేభగినఇదమ్ । పునరుప
 స్తీర్య । ఉత్తరాధాత్సకృత్స్విష్టకృతేఽవదాయ । ద్విరభిఘార్యహవిఃప్ర
 త్యభిఘారయతి । అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా । అగ్నయేస్విష్టకృతఇదమ్ ।
 ఇన్మసన్నహనాన్యద్భిస్సగ్గ్స్పృశ్యాగ్నాప్రహరతి । రుద్రాయతంతిచ
 రాయేదమ్ సమమ । అపడపస్పృశ్య । అస్యకర్మణః హూమప్రతిష్ఠాసి
 ధ్వర్ధమృద్ధికామః జయాది హూమంః రిష్యే । సుజేణాజ్యమాదాయ ।
 ఓమ్ । చిత్తంచస్వాహా... జయాదిప్రతిపద్యతే ॥ సావిష్టకృతగ్ంహు
 త్యాబహిస్సమంజనకృత్వా । దర్వాపరిధీననక్తిపరిధీన్మహుత్యన
 గ్గ్స్వావంచకృత్వా ॥ అస్మిన్మకృతేకర్మణీత్యాది పరిషేచనాంతంకృ
 త్యా ॥ ప్రణీతామార్జనంబ్రహ్మద్వాననంచకుర్యాత్ ।

శ్లో॥ వ్రతేషు శాంతిహామేషు బిభ్రష్టేష్టేష్టవృషాత్సృజే చకోః
 క్రథానికేచైవ కమ్యావీవనసంశయః । అత్రవృషభ దక్షిణానాన్తి

పూణా పాత్రస్తుదక్షిణశ్యేకే || తల్లక్షణమ్ || అష్టముష్టిభవేత్కించి
 త్కించిచ్చత్వారిపుష్కలః | పుష్కలాశ్చైవచత్వారి ఆఘకఃపరికీర్త
 తః || ఆఘకాశ్చైవచత్వారిపూర్ణపాత్రస్స ఉచ్యతే || అత్ర కేచనస్విష్టకృ
 తేఽవదాయదర్వాంసంస్థాప్య జయాదిహోమాం తేజహుయాదితి
 పరిధ్యరేశమ్యాఃకార్యా ఇతీచవదంతి | తత్ర శ్లోకాః || స్థాలీపాకానంతరే
 వావివాహేనంపూర్ణేవాయాతిచేత్పర్ణమాసీ | తస్యామన్వారంభణీ
 యాఖ్యహోమంకుర్యాత్పాత్రః పాణామాస్యాంయథోక్తమ్ || శ్రౌతే
 ఽన్వారంభణీయామగ్నావిష్ణూనరస్వతీ | నరస్వాంశ్చగ్నిర్భగీచస్మా
 త్రైవ్యేతాశ్చ దేవతాః || అగ్నిర్గోస్విష్టకృతంచాంతరేకేత్యస్మాచ్చసూత్ర
 తః || ఆద్యోఽగ్నిస్విష్టకృచ్చాంత్య స్సర్వేషుచరుకర్మసు | తస్మాదన్వార
 రంభణీయేచరావదేవతా ఇతి || కారికాకృద్భిస్త్రోక్తాగృహ్యావిద్భిఃపు

రాతనైః | అనాహితాగ్నేః క్రథమేచరాచయాదేవతాస్తాః క్రవదంతి
 తద్భజాః | తస్యాపికాలఃకిలపాణామాస్యాం ప్రాతర్వదంత్యేనకపర్వణి
 ష్యాః || అగ్నిస్తథాఽగ్నానహితశ్చవిష్ణుస్సరస్వతీచైవతథానరన్వాః |
 అగ్నిర్భగీస్విష్టకృదగ్నిరేతాః క్రమేణహుత్వాధతతోజయాది ఆద్యేచ
 రాదక్షిణతోవరోత్రావదానధర్మాజ్ఞహుయాత్తుధీమాః | క్రమేణ
 చాగ్నాద్యదిచత్రసహుతీహుత్వాగ్నయేఽస్తేభగినేఽవదాయ | శి
 ష్టంహవిఃప్రత్యభిఘార్యపశ్చాద్ధోమస్తతస్విష్టకృతేఽవదాయ | సంస్థా
 ప్యదర్వాంతు జయాదిహోమామాం తేయదన్యతుస్విష్టకృతంచహు
 త్వా || స్థాలీపాకేదేవతావైశ్వదేవేవిశ్వేదేవా ఇత్యనేనోపదిష్టాః | మంత్రా
 మానానుక్రమేనైవచాగ్నాద్యా రాద్రాంతాదేవతాస్త్రింశదుక్తాః ||
 సర్వోత్పర్గేదేవతాపాణామాసీకర్మణ్యుక్తాశ్చావణీమార్గశీరే | తత్రా
 ప్యన్వారంభణీయేచరాచ శ్రోతోక్తాయాదేవతాస్తా ఇహాన్యుః || ధర్మ
 క్రుశ్లోక్తేషుహరాజసంక్షేపస్థాలీపాకేదేవతాశ్చైవహుత్వా | సమంజ
 సంబర్హిషివవశమ్యాఃపరేఽహ్నితత్పక్షతిపాహుమడిక్తః | సతీషుబ
 హ్విష్టకనాహుతీషు ప్రాస్తాస్వదంతంత్యభిఘారితంచ | శిష్టంహవిస్వి

ప్రృథగ్ మేవాభిఘాతయేత్సర్వచరుక్రియాను॥ స్థాలీపాకస్సమాప్తః.

అన్వారంభణీయానంతరమన్వాధానమ్.

పౌర్ణమాస్యాంప్రతరాపాసనం హుత్వాదర్భేష్వాసీనోదర్భాః
ధారయమాణః॥ పత్న్యసహపాగ్రానాయమ్య॥ ఏవంగుణ... ప్రీత్య
ర్థంపాణామాసేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశ్లోయాజయిష్యే॥త్రతాగ్ని
స్విష్టకృచ్చదేవతేప్రీహిమయంచదుద్రవ్యమన్యస్మిన్కాలాకవత్సా
మీత్యన్వాధానంకృత్వా॥ ఇద్ధాబహిఃషీసన్నహ్యతి॥ అమావాస్యా
యాందార్భికేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశ్లోయాజయిష్యే॥ ఇత్యన్వా
ధానంకుర్యాత్॥

అథ బిభృషేష్టిః.

శ్లో॥ అగ్నయేచ తథేంద్రాయ సామాయస్విష్టకృత్సనః
హవయేదిద్ధతం తేణ బిభృషేష్టిః జయాదికమ్॥ ఆచమ్య... ఏవం
గుణ... ప్రీత్యర్థం వధమపర్వణిపతిపద్ధోమాతిక్రమణ ప్రాయశ్చి
త్తార్థం అన్వారంభణ్యాధికారసిద్ధ్యర్థం బిభృషేష్టిః కరిష్యే (ఇతినంకల్ప్య)
త్రతాగ్నిద్రసామాః ప్రధానదేవతాః॥ స్విష్టకృదంగదేవతాః॥ ప్రీహిమ
యంచరుద్రవ్యం స్థాలీపాకేనసద్యోయాజయిష్యే॥ పత్న్యసహంతిచరు
గ్గ్రీతకయిత్వాఽభిఘాత్యప్రాచీనం వాద్వాన్యప్రతీష్ఠితసుభిఘాత్యఅ
గ్నేరుపసమాధానాద్యగ్నిముఖాంతే॥ దర్వాముపస్తీర్య॥ చరుహ
ధ్యాద్విరవదామూభిఘాత్య॥ అగ్నయేస్వాహ॥ అగ్నయేదమ్॥ ఇంద్రా
యస్వాహ॥ ఇంద్రాయేదమ్॥ సామాయస్వాహ॥ సామాయేదమ్॥ అవధా
వధశ్శ్రేణాహుయాత్॥ ఉత్తరాధాత్సకృదవదాయద్విరభిఘాత్యసహ
విఃప్రీత్యభిఘాతయతి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహ॥ అగ్నయేస్విష్టకృ
తేదమ్॥ ఇద్ధసన్నహనాన్యద్భిస్సగ్గ్స్పృశ్యాగ్నాప్రహరతి॥ దుద్రా
య తంతిచరామేదమ్నమమ్॥ అపతిపస్పృశ్య॥ అస్యకర్మణః హుమా

మప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాది హూమంకరిష్యే॥ జయాదీ
హుత్వాబృద్ధిస్సమంజసంకృత్వాశమ్భాః పరిధ్యక్తేఽస్మిన్నైక తేకర్మ
ణీత్యాదిబహ్మవిసర్జనా తే...నమమ॥ హూమా తేశ్రీయజ్ఞపురు
షాయనమః...ఏతిత్థల శ్రీయజ్ఞేర్వారార్పణమనః॥ తరిఃఅవ్వార భణీ
యంకృత్వాప్రతిపద్ధోమ కుర్యాత్॥ ఇతిబీభత్సేష్ఠిస్సమాప్తః

• వైశ్వదేవార్థ గృహపాకార భా॥

ఆర్యాః పయతావైశ్వదేవే అన్నస్త్వస్కర్తారస్సుర్వర్భాషాంకాసంక్ష
వధుమిత్యభి ముఖోఽన్నంవర్జయే శ్కేశా నంగంవాసశ్చలభ్యాడప
స్పృశేదార్యాధిష్ఠితావాశూద్రా స్స్త్వస్కర్తార స్సుప్తేషాగ్ంసవ
వాచమనకంప్రోఽధికమహరహః కేశశ్శశ్శులో మనఖివాపనముదకో
పస్పర్శనంచనావాసనామపివాప్తమీష్యేవ పర్వసువావపేరన్పగో
క్షమన్నగ్ంసగ్ స్కృతమగ్నావధిశ్రిత్యాద్భిః ప్రోక్షేత్తదేవపవిత్రమి
త్యాచక్షతే॥ సిద్ధేఽన్నేతిష్ఠన్భూతమితిన్వామినేత్రబ్రూయూత్తత్సు
భూతంవిరాడన్నంతన్బాహ్మయీతి ప్రతివచనినోగృహమేధినో యద
శనీయస్య హోమాబలయశ్చన్వర్తపుష్టిసంయుక్తాఇతి॥

వైశ్వదేవవంత్ప్రయోగః

- ౧ అగ్నయేస్వాహ॥
- ౨ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్వాహ॥
- ౩ ధ్రువాయభూమాయస్వాహ॥
- ౪ ధ్రువక్షితయేస్వాహ॥
- ౫ అచ్యుతక్షితయేస్వాహ॥
- ౬ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహ॥

ఔపాసకాగ్నియందుగాని అథ
వాలౌకికాగ్నియందుగాని ఈయా
లుహోమములును చేయవలయును.

౭ ధర్మాయస్వాహా॥

౮ అధర్మాయస్వాహా॥

౯ అద్యైస్వాహా॥

౧౦ ఓషధివనస్పతిభ్యస్వాహా॥

౧౧ రక్షోదేవజనేభ్యస్వాహా॥

౧౨ గృహ్యభ్యస్వాహా॥

౧౩ అవసానేభ్యస్వాహా॥

౧౪ అవసానపతిభ్యస్వాహా॥

౧౫ సర్వభూతేభ్యస్వాహా॥

౧౬ కామాయస్వాహా॥

౧౭ అంతరిక్షాయస్వాహా॥

౧౮ యదేజతిజగతియచ్చచేష్టతినా
మో భాగోఽయం సామే
స్వాహా॥

౧౯ పృథివ్యైస్వాహా॥

౨౦ అంతరిక్షాయస్వాహా॥

౨౧ దివేస్వాహా॥

అగ్నికేదేవమటను (తనకు ముందుగ ను)కు త్రాపరిసమాప్తిగ ౭-౮ మంత్రములతో బలిద్యయమిడవలయును

౭ బలికేదూర్వున ౯ బలిని.

ఈరెండుబలులను గృహమధ్యమునగాని లేక ౯-వ బలికేదూర్వునభూకుద్ధి నొసర్చి పాక్షమాప్తిగా ౧౦-౧౧ బలులనుంచునది.

ఈ ౮-నుగృహమునీకానన భాగమునగాని, అథవా ౮-వ బలికిను తరముగా నానంబించి పాక్షింక్తిగా పాక్షపవర్గముగా ౮- బలుల నుంచవలయును.

ఈబలిని కేయ్యగృహంబున నుంచవలయును. అథవా ౮- బలికేదూర్వున నుంచునది.

౧౬-వ బలికేదూర్వున ౧౭-బలినుంచవలయును.

తలుపుగ్రంథిమీదను-అథవా-౧౭ బలికేదూర్వున ౧౮- వ బలినినుంచవలయును.

వాస్తువిశ్వాప్రసిద్ధమయి గృహమే

౨౨ సూర్యాయస్వాహ॥

౨౩ చంద్రపాత్రేస్వాహ॥

౨౪ నక్షత్రేభ్యస్వాహ॥

౨౫ ఇంద్రాయస్వాహ॥

౨౬ బృహస్పత్యేస్వాహ॥

౨౭ ప్రజాపత్యేస్వాహ॥

౨౮ బ్రహ్మణేస్వాహ॥

౨౯ స్వధాప్యేభ్యస్వాహ॥

౩౦ సమోరుదాయ పశుపత్యే
స్వాహ॥

౩౧ దేవేభ్యస్వాహ॥

౩౨ పితృభ్యస్తస్వధాఽస్తు॥

౩౩ భూతేభ్యోనమః॥

౩౪ మనుష్యేభ్యోహంతా॥

౩౫ ప్రజాపత్యేస్వాహ॥

౩౬ పరమేష్ఠినేస్వాహ॥

౩౭ యథాకూపశ్శ్చ...ధనధాన్యై
స్వాహ॥

ధ్యనున నుండు బ్రహ్మదనున ఈ
౧౦ది బలులను ఉంచవలయును. లే
క ఈ ౧౦దిబలులను వైవానికి దక్షిణ
మునపొక్కిమా ప్తిగ నుంచవలయును.
ఇందలి ౨౪-వ బలి ౭-వ బలికి సమా
నముగా నుండువట్లుంచుట యాచా
రము కనుక జాగ్రత్తగా నుంచవల
యును.

౧౦ బలికి దక్షిణమున లాడితెడు
దూరమును ౨౯ బలినుంచి- ఈపితృ
బలికి ఉత్తరమున అనగా ౧౯వ బలి
కి దక్షిణమున ౩౦-వ దగు రుద్రబ
లి ను చవలెను.

అగ్నియందు హోమము జేయునది

అగ్నికి దక్షిణమున ౩౨-వ దగుపి
తృబలినుంపవలయును

జీవపితృకుడియ జ్ఞముచేయఁగూడదు.

అగ్నికి సుత్తరమున ౩౩-వ బలినుం
పవలయును

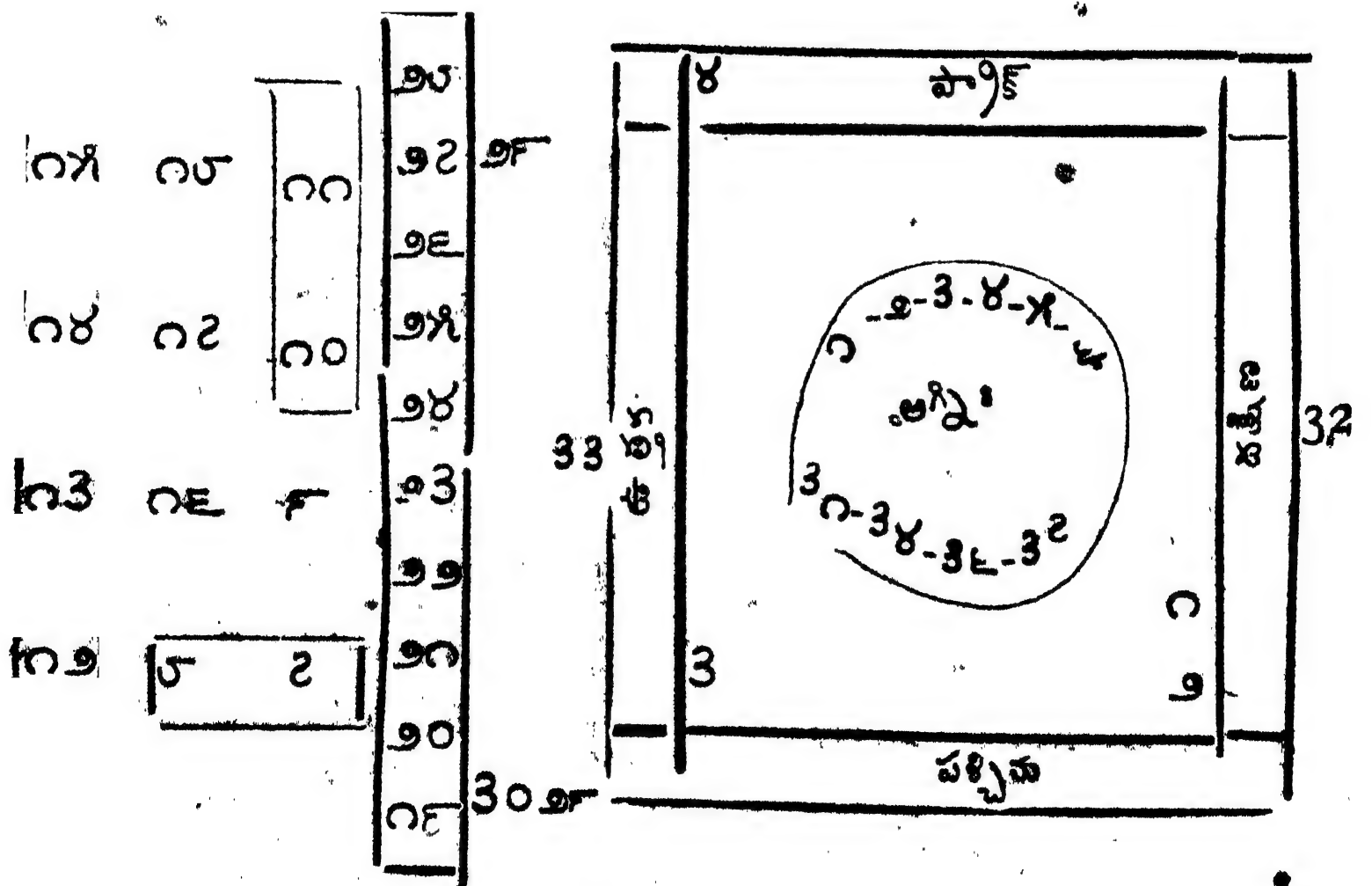
అగ్ని లోహోమముచేయ వలయును
౨౭ బలికిదక్షిణంబుననుంపవలయును

౩౬-౩౭ అగ్ని లో హోమముచేయ
వలయును

3౮ యోగశాస్త్రచరంతి...పుష్టిప
తిర్దదాత్తుస్వాహా

రాత్రులముందు 3౦ వ- బలిదనుక
వైశ్వదేవముచేసి 3౮-వ దగుఈనక్ష
రినుంపవలయును

ఇది నారాయణానువాకిమునందు చెప్పినవైశ్వదేవమంత్రాను
క్రమణిక. ఈమంత్రక్రమముగ నేటిపస్తంబులు వైశ్వదేవము నొసర్చె
దరు ఈమంత్రములనే గాక “శ్వానాహిశ్యామశబదా” అనుశ్లోక
ద్వయముచేత శ్వానబలినివేసెదరు. ఈరీతిగా నాపస్తంబధర్మ సూత్రో
క్తప్రదేశములందు చుట్టియుత్తమపక్షము. ఈప్రకారమున భవము
కానిచో బలులన్నియు అగ్ని సమీపమున నొక్కచోటనేవ్యజనా కా
రముగా వ్రాయబోవు పటమునందువలె ఏకదేశమునం దుంచుట
పక్షాంతము. వైశ్వదేవబలినిక్షేపణమ్.

అగ్ని కుండముననలుకై పులనుండు శరదీర్షా దియందుకదిన ౧-౨-౩-౪ సంఖ్యలు
పరిష్కేచనక్రమమును బోధించును, ౨౩-౩౦ బలులు ౨౪ వ బలికి ఎదురుగ కొంఠ
లుంచెదరు

అథ వైశ్వదేవప్రయోగః.

కర్తా శుచిర్భుక్త్యా ఆచార్యముఖాద్వైశ్వదేవస్వయాశంసర్వం
 యనాశాస్త్రాజ్ఞాత్వా || ఆచార్యంసంప్రాజ్య, తదనుజ్ఞాంగృహీత్వా,
 యథాధర్మోపదేశం వైశ్వదేవంప్రథమ మాచార్యసన్నిధౌకుర్యాత్ ||
 తత్ప్రకారశ్చ || బలీనాంచ తస్య తస్య దేశేనగ్న్స్కారోవాస్తేనపరిమృ
 జ్యోవోఽక్ష్యన్యశ్య పశ్చాత్పరిషేచనమాపాసనేపచనేవాషడ్భి రా
 ద్యైః ప్రతిషంత్రిగ్ంచాస్తేనజహుయాదుభయతఃపరిషేచనంయథా
 పురస్తా దేవం బలీనాం దేశేదేశేనమవేతానాగ్ంసకృత్సకృదంతేపరి
 షేచనగ్ంసతి సూపసగ్ంస్సప్తేనకార్యా || అపరేణాగ్నిగ్ంసప్తమా
 ప్తమాభ్యాముదగపవర్గముదధానసన్నిధౌ నవమే మధ్యేఽగారాస్య
 దశమైకాదశాభ్యాం ప్రాగపవర్గ ముత్తరపూర్వదేశేఽగారాస్యోత్త
 రైశ్చతుర్భిః | శయ్యాదేశేకామలింగేన దేవాశ్యామంతరిక్షలింగేనోత్త
 రేణాసిధాన్యా ముత్తరైర్భ్రహ్మపదనే దక్షిణతః పితృలింగేన పాశ్చి
 నావీ త్యవాచీనపాణిః కుర్యాద్రౌద్ర ఉత్తరో యథాదేవతాభ్య
 స్తయోర్నానా పరిషేచనం ధర్మభేదాన్నక్తమే వోత్తమేన వైశ్వా
 య సంయవతా సవ్యగోయథోపదేశం కురుతేనిత్యస్వర్గః పుష్టి
 శ్చాగ్రంచదేయమిత్యాది ధర్మోపదేశః ||

అనుష్ఠానక్రమశ్చ || ప్రాణానాయమ్య ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం
 అన్నసంస్కారద్వారా ఆత్మసంస్కారార్థం పంచసూనాపనుత్తయే
 చగృహే సిద్ధేనాన్నేన ప్రాతర్వైశ్వదేవం కరిష్యే || గృహపాకాత్
 హవిష్యం అహవిష్యంచ పృథగాదాయ || అగ్నా వధిశ్రిత్య ఉదగు
 ద్వాస్య అద్భిః ప్రోక్ష్య హవిష్యం (ద్విధాకృత్వా) (*కేది పంచ
 ధాకృత్వా) అభిఘార్య ఓంఘృత్య వస్తువరోమ్, ఇత్యగ్ని మిధ్యా
 ధ్యాత్వా చత్వారిశ్శృంగాత్రయోలస్యపాదా...అలంకృత్య అగ్న

యేనమః...జాతవేదసేనమః అద్రితేనుమన్యస్త్...ప్రనువ! హవిష్య
ప్రగమభాగాదాచాయ|| ఔపాసన పచనేవాషడ్భి రాద్యైః ప్రతి
మంత్రగ్ం హస్తేన జహాయాత్ ||

హవిష్య ప్రథమాభాగమునుండి గ్రహించి ఔపాసనాన్నియందుఁ గాని లోక
కాన్నియందుఁ గాని ఈయాలుహోమములను జేయవలయును.

(ప్రజాహుతి హూమః) అగ్నయేస్వాహా|| అగ్నయఇదమ్|| విశ్వేభ్యో
దేవేభ్య స్వాహా|| విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్|| ధ్రువాయ భూమా
యస్వాహా|| ధ్రువాయభూమా యేదమ్ || ధ్రువక్షితయేస్వాహా||
ధ్రువక్షితయఇదమ్|| అచ్యుతక్షితయేస్వాహా|| అచ్యుతక్షితయ ఇదమ్||
అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా|| అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ || అద్రితే
న్యమగ్న్యా...ప్రసానావీ||

శాక హూమః|| అహవిష్యం
కించిదాచాయ ఉదీచీన ముషం
భస్మాపోహ్యతూష్ణీం స్వాహేతి
హుత్వా...స్వాహా|| ప్రజాపత
య ఇదమ్|| (ఇతిహుత్వా)

అథహవిష్యప్రథమాభాగం
హవిష్యేణ సంకూజ్య బలీ
హరేత్.

సతిసూప సగం సృష్టేన
కార్యాః

బలీనాంశస్యతస్య దేశేనగ్
స్కారోహస్తేన పరిమృజ్యావో

అహవిష్యమనఁగా శాకముగానినూ
పముగాని లొంచెముగ్రహించి,... ఉత్తర
మునవేడిభస్మము వెలుపలికితీసి అందువై
జెప్పిన శాకాదికము ఊరకస్వాహా అని
పలికి హోమమును జేయవలయును

పిదప హవిష్యముయొక్క ప్రథమ
భాగమునే హవిష్యమగు నూపముతోనగు
వానితోఁగలిపి బలుల నీక్రిందఁ జెప్పిన
చొప్పున నిడవలయును

పప్పు ఉన్నయెడల వానితోఁగలిపి
బలుల నిడవలయును

ఎచ్చపెన్నట బలునుంచెదరో అచ్చ
టచ్చట సమ్మర్జనమును పోక్షణమును
నొసర్చిదేతివ్రేళ్లుభూమికిఁదగులునట్లుబలు

మృత్యుశ్చకృతృర్పిచనమ్॥
తూష్ణీం సమంతం పరిపేచ
నంగుర్యాత్॥

అనిడవలయును పిదప పరిపేచనము చేయునది
బలుల నిడి యంతమున సమంతము
గఁ అన గా చుట్టును ప్రతిబలికిఁ బరిపే
చనము చేయవలయును

ఏవం బలీనాం దేశేదేశేనమ
వేతానాగ్ం సకృత్సకృదంతే
పరిపేచనమ్॥

ఒకచోట నుంచిన అనఁగా బ్రహ్మసద
నము మొదలగు గృహభాగములందు అచ్చ
టచ్చట నుంపఁబడు బలులకు నన్నిటికి
సత్యమున నేకముగా పరిపేచనము చేయ
వలయును వేరువేరుగా నక్కఱలేదు

అపరేణాగ్నిగ్ం సప్తమా
ష్టమాభ్యాముదగ పవర్గమ్॥
అగ్నేః పశ్చాత్ స్వస్యపురతః॥

అగ్నికిఁ బడఁపటను (తనకు ముందుగను)
ఉత్త-పరిసమాప్తి 2-౮ మలత్రములతో
బలిద్యును మిడవలయును

* హస్తేన పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, ధర్మాయస్వాహా॥ ధర్మాయే
దమ్॥ హస్తేన పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, అధర్మాయస్వాహా॥ అధర్మా
యేదమ్॥

ఇత్యుదగ పవర్గం నిధాయల
తేద్యయోః సకృత్పరిపిచ్య,

వైరీతిగనుత్తరపరిసమాప్తి గా నుంచి
అంతమున రె టికి నేకముగా పరిపేచన
ముచేసి

ఉదధానసన్నిధౌ నవమేన
ధర్మాయస్వాహేతి బలేః పుర
స్తాద్యా

పిదప, నుదక భాండముల యొద్దఁగాని
2 బలికిఁ దూర్పునఁగాని

పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, అ
ద్యస్వాహా॥ అద్య ఇదమ్॥
పరిపిచ్య,

భూమిని శుద్ధిచేసి పోకిరించి ౯-౧౦
పెట్టవలయును పిదప పరిపేచనము

మధ్యేఽగారన్యదశమైకాద
శాభ్యాం ప్రాగపవర్గంతత్ ...

ఈక్రింద ౧౦-౧౧ రెండు బలుల
గృహమధ్యమునఁగాని, లేక ౯వబలికిఁ

* పరిమృజ్య అనఁగా ఘనశుద్ధిచేసి, అవోక్ష్య అనఁగా ఉదకముతోఁ బోకి
కింది ఈప్రకారముగా సర్వదా గ్రహించునది

అద్యస్త్వా హేత్యస్య పురస్తా దూర్వుః గాని భూశుద్ధిచేసి ప్రోక్షించి
 న్యాః పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, పాక్షమాప్తిగా వైరేడు బలులను నుగ
 చలయును,

ఓషధివనస్పతిభ్యస్త్వాహా॥ ఓషధివనస్పతిభ్యఇదమ్ ॥ పరిమృ

జ్య, అవోక్ష్య ॥ రక్షో దేవజనేభ్యస్త్వాహా ॥ రక్షో దేవజనేభ్యఇదమ్ ॥

ఇతి ప్రాగపవర్గం నిధాయ॥ ద్వయోః పరిషేచ్య॥

ఉత్తరపూర్వదేశే ౭ గార ఈంధిర=బలులను గృహముననీకావ
 భ్యో రక్షేత్పశుభ్యః॥

ప్రాక్షమాప్తిగా పాక్షమాప్తిగా నారం
 రామ అధగ్గాయస్వా హేత్య భించి ప్రాక్షమాప్తిగా పాక్షమాప్తిగా గానీ
 స్యఉత్తరత ఆరభ్య ప్రాగపవర్గం క్రింది ర-బలులనుంపవలయును, భూశుద్ధి
 గమ్॥ పరిమృజ్య-అవోక్ష్య॥ యొక్క ప్రోక్షించి ఈంధి-వ బలినుంప
 వలయును,

గృహ్యభ్యస్త్వాహా॥ గృహ్యభ్యఇదమ్॥ పరిమృజ్య-అవోక్ష్య॥ ౧౨ బలికిఁదూర్వున ౧౩ బలినుంచ్చ
 కలయును.

అవసానేభ్యస్త్వాహా॥ అవసానేభ్య ఇదమ్॥ పరిమృజ్య-అ
 వోక్ష్య॥ వై ౧౩-బలికిఁదూర్వున ౧౪-వ బలి
 నుంపవలయును,

అవసానపతిభ్యస్త్వాహా॥ అవసానపతిభ్యఇదమ్॥ పరిమృ
 జ్య అవోక్ష్య॥ వై ౧౪-బలికిఁ దూర్వున ౧౫-వ బలి
 నుంపవలయును,

సర్వభూతేభ్యస్త్వాహా॥ సర్వభూతేభ్య ఇదమ్॥ ఇతి ప్రాగపవ
 ర్గం నిధాయ॥ ౧౬-౧౩-౧౪-౧౫ బలులను పాక్ష
 మాప్తిగనుంచి,

అంతే సకృత్పరిషేచ్య, వై ర-బలులకు నేకముగా పరిషేచన
 ము చేయవలయును,

శియ్యాదేశే కామలింగేన,
అథర్ణాయ స్వాహేత్యస్య
పురస్తాద్వా పరిమృజ్య. అ
వోక్ష్య||

ఈ ౧౬-బలి శయ్యాగృహంబున,

శయ్యాగృహంబున చోటులేనిచో రాబ
లికిఁదూర్పుఁ ౧౬-వబలినుం పఠలయును

కామాయస్వాహ|| కామా
యేదమ్|| పరిషిచ్య|| గేహాశ్వా
మంతరిక్షలింగేన,

౧౭-బలి గడపయొద్దనుంపఠయను,

కామాయస్వాహేత్యస్యపు
రస్తాద్వా పరిమృజ్య అవోక్ష్య||

లేక ౧౬-బలికిఁ దూర్పున ౧౭ బలి
నుంపఠలయును,

అంతరిక్షాయస్వాహ|| అంత
రిక్షాయేదమ్|| పరిషిచ్య|| ఉత్తరే
ణాపిధాన్యామ్

తలుపుగ్రంథిమీద ౧౮-బలిని నుంప
వలయును,

అంతరిక్షాయస్వాహేత్యస్య
పురస్తాద్వా పరిమృజ్య అవో
క్ష్య||

లేక ౧౭-బలికిఁదూర్పున ఈ ౧౮బలి
నుంపఠలయును

యదేజతి జగతియచ చక్షుః
నామ్నో భాగోఽయన్నామ్నే
స్వాహ|| నాయన ఇదమ్|| పరిషి
చ్యతే|| *ఉత్తరైర్బహ్మనదనే,

బ్రహ్మసదనమునకుక్రి దఁజెప్పఁబడు
౧౦-దిబలుల నుంపఠలయును. లేక ఈ
౧౦ బలులను వైవానికి దక్షిణమునఁసా
క్షమఁపిగ నుంపఠలయును, ఇదలితర-వ
బలి ౭-బలికి సమానముగా నుదిక్షఁనట్లుం
చుటయాచారము ఈక్రింద ౧౯-ది మొ
దలుకొర వఱకు,

పరిమృజ్య-అవోక్ష్య-పృథివ్యేస్వాహ|| పృథివ్యాఇదమ్|| పరి
మృజ్య- అవోక్ష్య- అంతరిక్షాయస్వాహ|| అంతరి యేదమ్ || పరి

* గార్హస్థ్యకర్మములయందు అగ్నికి దక్షిణమున బ్రహ్మ యెచ్చటఁ గూర్చుం
డునో అచ్చట బ్రహ్మసదనమగును,

వి॒న్యమే .. పై॒మి (ఇతి) అప॑డిప॒న్పృశ్య॑ । పూ॒ర్వప॑ షే॒చనమ్ । అది
తే॒నను॑నున్యస్వ... ప్ర॒సువ॑ (ద్వి॒తీయ॑ భాగాదాదాయ) మ॒రుష్యే॑భ్యో
హం॒తా॑ మను॒ష్యేభ్య॑ ఇదమ్॥ ఇది॒అగ్ని॑ లో॒కానా॑మ॒ముచే॑యవలయును

అది॒ తే॒నను॑నున్యమగ్గ్ స్థాః... ప్రా॒సావీః । నృ॒ష్టిర॑స్తి॒వృ... ముపా॑గామ్॥
ఇతి॒ అప॑డిప॒న్పృశ్య॑ (ఉప॑వీ॒తీ, ఆచ॑మనంకృత్వా॥ ప్రా॒ణానా॑యమ్య॥
ఏ॒వ... పీ॒త్యర్థం॑ బ్ర॒హ్మ॒యజ్ఞేన॑ య॒జ్ఞే॑ విద్యు॒ధస్తి॑ విద్య... పై॒మి॥ అప॑
డిప॒న్పృశ్య॑ ప్ర॒జాప॑తిబలే ర్దక్షి॒ణతః॑ పరి॒మృజ్య॑ అ॒హోత్య॑ ॥ ద్వి॒తీయ॑
భాగాదాదాయ॥ (౨౭ బలికిదక్షిణమున) ఈకిరిది ౩౫-వ బలినుంపవలయును

ప్ర॒జాప॑తయోస్వా॒హా॑ ॥ ప్ర॒జాప॑తయ ఇదమ్॥ (ప॒దక్షి॑ణం) పరి॒షేచ్య॑
నృ॒ష్టిర॑స్తి॒వృషే॑... గామ్॥ ఇతి॒ అప॑డిప॒న్పృశ్య॑ అగ్ర॑దానమ్॥ ఆ
చ॒మనంకృ॑త్వా ప్రా॒ణానా॑యమ్య॥ ఏ॒వ... ర్థం॑ అగ్ర॑దానం కరిష్యే॥

అది॒ తే॒నను॑నున్యస్వ... ప్ర॒సువ॑ ద్వి॒తీయ॑ భాగాదాదాయ॥ ఈక్రిందిరం
దుమంత్రములతో హోమముచేయవలయును ప॒రమే॑స్తి నే॒స్వాహా॑ ॥ ప॒రమే॑స్తివ
ఇదమ్॥ యథా॑కూప శ్చ॒తధార॑ స॒హస్ర॑ధారో అక్షి॑త॥ ఏ॒వామే॑
అస్తు॒ధాన్యగ్ం॑ స॒హస్ర॑ధార మక్షి॑తమ్॥ ధన॑ధాన్యే స్వా॒హా॑ ॥ అగ్ని
మే స్వి॒ష్టకృ॑త ఇదమ్॥ అది॒ తే॒నను॑నున్యమగ్గ్ స్థాః... ప్రా॒సావీః॥

శ్వాన॑బలినిధానమ్॥ సర్వ॑భాగాన్న శేష॑మాదాయ॥ శ్వా
నాహి॑ శ్వామశబ॒తౌ వైవస్వ॑తకులోద్భ॒వా । తాభ్యాంబ॑లిం ప్రదా
స్యామి రక్షే॒తాం పథి॑ సర్వదా॥ ఏ॒ద్రవారు॑ణవాయువ్యా యా॒మ్యా
నైర్ము॒తోద్భ॒వాః॥ వాయ॑సః ప్రతి॒గృహ్ణాంతు॑ భూ॒మా పిండం॑ మ
యా॒ర్చి॒తమ్॥ శ్వపతి॑తశ్వ పచ॒నాయ॑సేభ్యః క్రి॒మిభ్య॑ ఇదమ్॥ ఇతి॒ దే
వతీ॑ర్థేననివేశనద్వారదేశే దద్యాత్ ॥ సాదా॑ ప్రత్యశ్చాచమ్య॥ వైశ్వ

దేవాంగాఽతిధినిరీక్షణమ్ | గోదోహనమాత్రిం ప్రాంగణేతిష్ఠేత్ ||
(పావుడియ అతిధినిరీక్షణమునకై ముంగిటియందు నిలువవలయును,) రాత్రౌ రా
ప్రాంతవైశ్వ దేవానంతరమ్. రాశులయందు 30-వబలిదనుక వైశ్వదేవము
చేసి 35-వదను ఈక్రింద వ్రాయఁబోవునక్తబలి నుపపలయును)

నక్తబలిః || యేభూతాః ప్రచరంతినక్తం బలిమిచ్చంతో విదు
దస్యపేషా || శేభ్యోబలింపుష్టికామోహరామిమయిపుష్టిపుష్టిప
తిర్దధాతుస్వాహా || నక్తంచారిభ్యోభూతేభ్యః ఇదమ్ || (స్వస్తి) శ్రీధాం
మేధాం... పరిపూర్ణంతదస్తుతే || చతుస్సగర...యే ||

వైశ్వదేవభాగనిర్ణయః.

శ్లో || ప్రథమః పూర్వదిగ్భాగేద్వితీయంచతథోత్తరే | తృతీయం
మధ్యమప్రోక్తం చతుర్థందక్షిణేతథా | పంచమంపశ్చిమంప్రాక్తమి
తి భాగాదినిర్ణయః || అత్రకేచనద్వాభాగాకుర్వంతి || కేచిత్పంచభా
గాకుర్వంతి | తత్రతత్రదేశాచారానక్రమేణగ్రాహ్యః ||

అథ భాగవినియోగః.

శ్లో || షడాహుతీరగ్రభాగేద్వితీయేశాకహూమకమ్ | ద్వితీ
యేబలివానంస్యా దగ్రదానంతృతీయకే | తృతీయేదేవభూతేపి పిత్ర
ర్థేచచతుష్టయమ్ | పంచమేమాన్మహోహోమోవైశ్వదేవస్యలక్షణమ్ ||
స్మృత్యంతరే | హవిష్యంపంచభాకృత్వా పూర్వభాగాష్టడాహుతీః ||
ద్వితీయభాగాదాదాయ జహూయాదుష్ణభస్మని | అగ్రగానందేవయ
జ్ఞం భూతయజ్ఞంచతుర్థకమ్ | పంచమంతున్మయజ్ఞంస్యా ద్వైశ్వదే
వస్మనీర్ణయః |

మతత్రయ వైశ్వదేవప్రయోగః.

ఆచమ్య | ఏవం... ప్రత్యర్థంసిద్ధేనాన్నేన వైశ్వదేవంకరిష్యే ||
తతోగృహాచాకార్దవిష్ణుమాదాయ తదనుంకంచదామిహ || ...

తే॒ను॒మ॒న్య॒స్వ...మ॒ను॒వ॒ ఓ॒పా॒స॒నా॒గ్నిం॒పరి॒షి॒చ్య॑॥ ప్రథ॑మభాగా
 దా॒దాయ॑షడాహుతీర్హస్తేన జాహుయాత్॥ అగ్న॒యే॒స్వాహా॑॥ అగ్న
 య॒ఇద॑మ్॥ వి॒శ్వేభ్యో॑దే॒వేభ్య॑స్సా॒స్వాహా॑॥ వి॒శ్వేభ్యో॑దే॒వేభ్య॑ఇద॑మ్॥
 ధ్రు॒వా॒యభూ॑మా॒యస్వాహా॑॥ ధ్రు॒వా॒యభూ॑మా॒యేద॑మ్॥ ద్రు॒వక్షి
 త॒యే॒స్వాహా॑॥ ధ్రు॒వక్షి॑తయ॒ఇద॑మ్॥ అ॒చ్యుత॑క్షి॒తయే॒స్వాహా॑॥ అచ్యు
 తక్షి॑తయ॒ఇద॑మ్॥ అగ్న॒యే॒స్విష్ట॑కృ॒తే స్వాహా॑॥ అగ్న॒యే॒స్విష్ట॑కృత
 ఇద॑మ్॥ అది॒తే॒న్వమ॑గ్గ్ స్థాః... వీః॑॥ ఇ॒త్యు॒త్తర॑పరిషేచనం కృత్వా॥
 ద్వి॒తీయ॑భాగాత్కించిదాదాయ॑॥ ఉదీ॒చీన॑ముష్ణంభస్మాపోహ్య॑॥ తూ
 ష్టిం॒స్వాహే॑తిహుత్వా॥ స్వాహా॑॥ ప్రజాపతయ॒ఇద॑మ్॥ ప॒థమ॑భాగే
 ద్వి॒తీయ॑భాగగ్ంసగ్ం సృ॒జ్యబ॑రీహరేత్॥ య॒త్రయ॑త్రబలిహరణం
 తత్రతత్రస్థలేషు సమ్మార్జనమవోక్షణంచకృత్వా॒యథాంగు॑శ్యగ్రాణి
 భూమింస్పృశంతి తథాబరీహరేత్॥ సర్వత్రబలిషు గంధపుష్పాది
 భిరభ్యర్చ్య॑॥ తూ॒ష్టిం॒సమ॑ంతం పరిషేచనంకుర్యాత్॥ ఏకదేశసమ
 వేతానామపిబలీనాం సకృత్సకృదంతేపరిషేచనంకుర్యాత్॥ అగ్నేః
 పశ్చాత్స్వస్యపురతః॑॥ హస్తేనసమ్మృ॒జ్యద్వయో॑ రవోక్ష్య॑॥ ధ॒ర్మా
 య॒స్వాహా॑॥ ధ॒ర్మాయే॑దమ్॥ అధ॒ర్మాయ॒స్వాహా॑॥ అధ॒ర్మాయే॑దమ్॥
 ద్వయోఃపరిషిచ్య॑॥ అధ॒ర్మాయ॒స్వాహేతి॑బలేఃపురస్తాత్॥ ఉదధాన
 సన్నిధౌ॑॥ అ॒ద్యుస్వాహా॑॥ అ॒ద్యుఇద॑మ్॥ పరిషిచ్యతత్పురస్తాత్॥
 మధ్యే॒గార॑స్య॒॥ ఓ॒షధి॒వన॑స్సతిభ్యసా॒స్వాహా॑॥ ఓ॒షధి॑ వనస్సతిభ్య
 ఇద॑మ్॥ ర॒క్షోదే॒వజ॑నేభ్యసా॒స్వాహా॑॥ ర॒క్షోదే॒వజ॑నేభ్యఇద॑మ్॥ ప్రాగప
 వర్గంనిధాయపరిషిచ్య॑॥ అధ॒ర్మాయ॒స్వాహేతి॑ బలేరుత్తరతః॑॥ ఉత్తర

పూర్వదేశే గారస్యస్యాక్పంక్తౌ గృహ్యభ్యస్సాహమ్ । గృహ్యభ్య
 ఇదమ్ । అవసానేభ్యస్సాహమ్ ॥ అవసానేభ్యఇదమ్ ॥ అవసానపతిభ్య
 స్సాహమ్ ॥ అవసానపతిభ్యఇదమ్ । సర్వభూతేభ్యస్సాహమ్ ॥ సర్వభూ
 తేభ్యఇదమ్ ॥ ప్రాగపవర్గంనిధాయ । పరిషిచ్య । అగారస్యోత్తరపూ
 ర్వదేశే । కామాయస్సాహమ్ । కామాయేదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥ గేహశ్వా
 మ్ । అంతరిక్షాయస్సాహమ్ ॥ అంతరిక్షాయేదమ్ ॥ పరిషిచ్య । తదపిథా
 న్యామ్ ॥ యదెజతి జగతియచ్ఛచ్ఛేష్టతి నామ్నా భాగోఽయన్నా
 మ్నే స్సాహమ్ ॥ వాయవఇదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥ ధర్మాయ స్వాహేతిబలేర్ద
 షీణతః ప్రాక్పక్ష్యావ్యజనాకా రేణ ॥ పృథివ్యేస్సాహమ్ ॥ పృథివ్యాఇద
 మ్ ॥ అంతరిక్షాయస్సాహమ్ ॥ అంతరిక్షాయేదమ్ ॥ దివేస్సాహమ్ ॥ దివ
 ఇదమ్ ॥ సూర్యాయస్సాహమ్ ॥ సూర్యాయేదమ్ ॥ చంద్రశివే స్సాహమ్ ॥
 చంద్రశివస ఇదమ్ ॥ నక్షత్రేభ్యస్సాహమ్ ॥ నక్షత్రేభ్యఇదమ్ ॥ ఇంద్రా
 యస్సాహమ్ ॥ ఇంద్రాయేదమ్ ॥ బృహస్పతయే స్సాహమ్ ॥ బృహస్పతయ
 ఇదమ్ ॥ ప్రజాపతయే స్సాహమ్ ॥ ప్రజాపతయఇదమ్ ॥ బ్రహ్మణే స్సాహమ్ ॥
 బ్రహ్మణఇదమ్ ॥ ప్రాగపవర్గంనిధాయ ॥ పరిషిచ్య ॥ దశానాంబలీనాం ద
 షీణతః ॥ (ప్రాచీనావీతీ) పితృశ్శీరేన । స్వధాపితృభ్యస్సాహమ్ ॥ స్వధా
 పితృభ్యఇదమ్ ॥ యజ్ఞోపవీత్యపడుపస్పృశ్య ॥ దశానాంబలీనాం ద
 షీణతః పితృబలేరుత్తరతః ॥ నమోరుద్రాయపశుపతయే స్సాహమ్ ॥ రుద్రా
 యపశుపతయ ఇదమ్ ॥ అపడుపస్పృశ్య ॥ ప్రాచీనావీతీ ॥ అప్రదక్షిణం
 పరిషిచ్య ॥ ఉపవీతీ ॥ ప్రదక్షిణంపరిషిచ్య ॥ రుద్రబలేరుత్తరతః భూమిం

సమ్మృజ్యఃకించిదన్నమాదాయ । యేభూతాః ప్రచరంతిదివా బలి
 మిచ్ఛంతో + + స్వాహా॥దివాచారిభ్యోభూతేభ్యఃఇదమ్ । పరిషిచ్య॥
 ప్రాణానాయమ్య...ఏవం...ర్థంఅగ్రదానం కరిష్యే॥ పూర్వపరిషేచ
 నంకృత్వా॥ తృతీయభాగాదాదాయ । దదామిత్యగ్నిర్వదతి । తథే
 తివాయురాహతత్ । హంతేతీసత్యం చంద్రమాః । ఆధిత్యససత్య
 మోమితి॥ ఆపస్తత్యసత్యనూభరణ । యశోయజస్య దక్షిణామ్॥ మ
 మోపా త్తదురితయోమే కామస్సమృద్ధ్యతాగ్ స్వాహా॥ విష్ణవఃఇదమ్॥
 ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థందేవయజ్ఞేనయత్యే॥
 విద్యుతసి...పైమి॥ అపడిపస్పృశ్య॥ అదితేనుమన్యస్వ...ప్రసువ॥ఇతి
 పరిషేచనంకృత్వా॥ తృతీయభాగాదాదాయ । దేవేభ్యస్వాహా॥
 దేవేభ్యఃఇదమ్॥ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥వృష్టిరసివృశ్చమే...గామ్॥
 ఇత్యపడిపస్పృశ్య॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థంపితృయజ్ఞేనయత్యే
 (ప్రా + తీ) విద్యుదసి...ముపైమి॥ ఇత్యపడిపస్పృశ్య । అగ్నేర్దక్షి
 ణతోభూమాసంమృజ్యావోత్య॥ చతుర్థభాగాదాదాయ । పితృభ్యః
 స్వధాఽస్తు॥ పితృభ్యఃఇదమ్॥ అప్రదక్షిణంకరిషిష్య॥ వృష్టిరసివృ...
 పాగామ్॥ ఇత్యపడిపస్పృశ్య॥ యజ్ఞోపవీతీఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్య
 ర్థంభూతయజ్ఞేనయత్యే॥ విద్యుదసి...పైమి॥ఇత్యపడిపస్పృశ్య॥అగ్నే
 రుత్తరతోభూమాసంమృజ్యాఽవోత్య । తృతీయభాగాదాదాయ ।
 భూతేభ్యోనమః॥ భూతేభ్యఃఇదమ్॥పరిషిచ్య॥వృష్టిరసివృ...పాగామ్॥
 ఇత్యపడిపస్పృశ్య॥ నివీతీభూత్వా॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థంమను
 వ్యయజ్ఞేనయత్యే॥ విద్యుదసి...పైమి॥ పంచమభాగాదాదాయ ।

పూర్వ పరిషేచనం కృత్వా । మనుష్యేభ్యోహంతా । మనుషే
 ఇదమ్ । అదితేన్వ...ప్రసాదీః । వృష్టిరసి...గామ్ । ఇత్యుడప
 స్పృశ్య ॥ ఉపవితీభూత్వా ॥ సర్వభాగాన్న శేషమానాయ ॥ శ్లో ॥ శ్వా
 నాహి శ్యామశబరా వైవస్వతకుంభాద్భవతాభ్యాంబలిప్రదాన్యా
 మిరక్షేతాంపథిసర్వదా ॥ ఐందనాదుణానాయన్యామ్యానైర్బు
 తోద్భవాః । నాయనాఃప్రతిగృహ్లాంతుభూమాపిండంనుయార్పితమ్ ॥ ఇ
 పతితశ్వపచపాయసేభ్యః క్రిమిభ్యఇదమ్ ॥ ఇతిదేవతీర్థేననివేశనద్వార
 దేశేదద్వాత్ ॥ పాదాప్రత్యశ్యాచమ్య ॥ గోదోహనమాశ్రింప్రాంగశేతి
 ష్మేత్ ॥ శ్లో ॥ ద్వావేకంద్వేచచత్వారిప్రత్యేకంతిసప్తవచఃపృథివ్యాదిదశ
 స్వేకమతఃస్థిర్ధ్వంపృథక్పృథక్ ॥ నక్తబలిః ॥ యేభూతాః ప్రచరంతిదివా
 నక్తంబలిమిచ్ఛంతోవితుదస్య పేష్యాః ॥ తేభ్యోబలిం పుష్టికామో
 హరామిమయి పుష్టిం పుష్టిపతిర్దధాతుస్వాహా ॥ దివాచారిభ్యోభూ
 తేభ్యఇదమ్ ॥ రాతౌ ॥ యేభూతాః ప్రచరంతినక్తంబలి మిచ్ఛంతో
 వితుదస్యప్రేష్యాః ॥ తేభ్యోబలిం...స్వాహా ॥ నక్తంచారిభ్యోభూతే
 భ్యఇదమ్ ॥ ఏతత్కృమేణైవ బహవఃకుర్వంతి ॥ స్సమాప్తః.

అథ ప్రియభోజనమ్.

పర్వసుచోభయో రుపనానబోధవస్తమేవ కాలాంతశ్శోభ
 నంతృప్తిశ్చన్నస్య యచ్చైవయోఃప్రియంస్యాత్తదేతిస్మిన్నానానిభుం
 జీయాత్తామధశ్చ శయియాతాం మైథునవర్జనంచ ॥

అథ స్థాలీపాకః.

శ్వాభూతేస్థాలీపాక స్తస్యాపచారః పార్వతేనవ్యాఖ్యాతః ॥
 పరేద్యుః పాతరాపాననగోహుత్వా శత్రువహంతీత్యాది ప్రతిష్ఠి
 తాభిఘోరణాంతంకృత్వా ॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్య భాగాంతే

సృచ్యుప స్తీర్య చరుమధ్యా ద్విరవదాయాఽభిఘార్య హవిఃప్రత్యభి
 ఘారయతి॥ అగ్నయేస్వాహా॥ అగ్నయఇదమ్॥ అపరేణాగ్నింలేపం
 నిమృజ్య॥ సృచ్యుప స్తీర్య॥ ఉత్తరాధా త్సకృత్స్విష్టకృతేఽవదాయ॥
 ద్విరభిఘార్యనహవిఃప్రత్యభిఘారయతి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా॥
 అగ్నయేస్విష్టకృతఇదమ్॥ అపరేణాగ్నిం లేపంనిమృజ్య॥ ఆగ్నేయ
 లేపంప్రథమంప్రాశ్యఉత్సృప్యచమ్య॥ తతఃస్విష్టకృతేపంప్రాశ్య॥
 ఉత్సృప్యచామతి॥ ద్విర్జహాతి ద్విర్నిమాప్తి॥ ద్విః ప్రాశ్నాత్య
 త్సృప్యచామతీతిసూక్తాత్॥ సమిత్సన్నహనంశుత్వాబ్జ్విసవం
 జనాదిప్రణేతా విమోకాంకృత్వా॥ నవృషభదానమ్॥ పూర్ణపా
 త్రస్తుదక్షిణత్యేకే॥ వైశ్వదేవంకృత్వాభోజయేత్॥

హృదయసంసర్గ హామః.

ఆచమ్య...ర్థం॥ హృదయసంసర్గ హామంకరిష్యే॥ ఉభ
 యోర్హృదయ సంసర్గేషు స్త్రిరాత్రావరంబ్రహ్మచర్యం చరిత్వా
 స్థాలీపాకర్గశ్రవయిత్వాఽగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంశేఽ
 న్వారబ్ధాయాగ్ స్థాలీపాకాదుత్తరా ఆహుతీన్ త్యాజయాది ప్రతిప
 ద్యతేపరిషేచ నాంతం కృత్వాతేనసర్పిష్మత యుగ్మాన్ద్యవరాన్
 బ్రాహ్మణానోభజయిత్వాసిద్ధింవాచయీత॥ చర్వాహుతయః॥ ప్రాత్ర
 రగ్నింప్రాతరిం దగ్ంహసామహేప్రాతర్నితావరుణాప్రాతరశ్వినా
 ప్రాతర్భగంపూషణంబ్రహ్మణస్పతిః॥ ప్రాత్ర స్సానుముతరుదగ్ంహ
 వేనుస్వాహా॥ అగ్నిందమిత్రావరుణాశ్వభగపూషబ్రహ్మణస్పతిసామ
 రుదేభ్యఇదమ్॥ ప్రాతర్జితంభగముగ్గం హువేనువ్రయంపుత్త్రమిది
 తెయోః॥ ధర్తా॥ ఆధర్షిద్యంమన్యమానస్తురశ్చిదాజాచిద్యం భగంభ
 క్షిత్యాహుస్వాహా॥ భగాయేదమ్॥ భగప్రణేతర్భగసత్య రాదోభ

కేమాం ధియముదనదదన్నః । భగవతోజనయ గోభిరశ్వైర్భగవ
 సృభిర్నృతంతస్యమస్వాహా ॥ భగాయేదమ్ ॥ ఉతేవానీంభగవంత
 సస్యమోత ప్రపితృణితమధ్యేఅహ్నిం ॥ ఉతోదితామఘవక్ ధూర్య
 స్యవయందేవానాగ్ంనుమతే స్యామస్వాహా ॥ మఘవతఃకదమ్ । భగ
 వీవభగవాగ్ంఅస్తుదేవాస్తేననయంభగవంతస్యమ । తంత్యాభగన
 ర్వఞ్జోహవీమిసనోభగపురవతాభ వేహాస్వాహా ॥ భగేభ్యకదమ్ ॥ నమ
 ధ్వరా యోషసోఽనమంతదధికా వేవ శుచయేప్రదాయ । అర్వాచీ
 నంవసువిదం భగంనోరభమివాశ్వావాజిన అపహంతుస్వాహా ॥ భగే
 భ్యోవాజభ్య కదమ్ ॥ అశ్వావత్తిగ్ంమతిర్న ఉమాసోవీరవతీ సదము
 చ్చంతుభద్రాః ॥ మృతందుహానావిశ్వతః ప్రపినాయూయం పాతస్వ
 స్తిభిస్సదానస్వాహా ॥ వాజభ్యకదమ్ ॥ అగ్న యేస్విష్టకృతేస్వాహా ॥
 అగ్న యేస్విష్టకృతకదమ్ ॥ తంత్రశేషం పార్వణవత్సమాపయేత్ ॥

ఇతిహృదయసంసర్గ హోమః స్సమాప్తః.

అథమూలికాపహరణ ప్రయోగః.

అచమ్య...ప్రీత్యర్థం భర్తృపరిగ్రహార్థం పాతౌత్పాటనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే ॥ శ్వోభూత ఉత్తరయోత్థాప్య । ఇమాం ఖనామ్యావ
 ధీం వీరుధం బలవత్తమాం । యయానపత్ని బాధతేయయాసంవిం
 దతేపతిం ॥ ఉత్తరాభి స్తినృభిరభిమంత్యై ॥ ఉత్తానపత్నే నుభగేనహ
 మానేనహస్వతి । నపత్నింమే వరాధమపతిం మేకేవలంకృధి
 ఉత్తరాహ ముత్తర ఉత్తరే దుత్తరాభ్యః । అథానపత్నియామ

మాధరా సాధరాభ్యః । నహ్యస్యై నామ గృహ్యమిన్ అస్మి
 సమతేజనే । పరామేవపరావతగ్ంసపత్నీంనాశయామసి । ఉత్త
 రయా ప్రతిచ్ఛన్నాగ్ంసాస్తయోరాబధ్య । అహ మస్మి సహమా
 నాథ త్వ మసి సాసహిః । ఉభేసహస్వతీ భూత్వా సపత్నీంమేసహ
 వహే । శయ్యాకాలే బాహుభ్యాంభర్తారం పరిగృహ్ణీయాదుపధాన
 లింగయా వశ్యోభవతి । సపత్నీ బాధనంచ । ఉపతేధాగ్ంసహమానా
 మభిత్వాధాగ్ంసహీయసా । మామనువ్రతే మనోవత్సంగారివధా
 వతుపథావారివధానతు । ఏతే నైవకామేనోత్తరేణాను వాకేనసదాది
 త్య ముపతిష్ఠతే । ఉదసా సూర్యోఅగ్రా దుదయంమామకోభగః । అ
 హం తద్విద్వలా పతిమభ్యసాక్షివిషాసహిః । అహంకేతురహంమూ
 ర్ధాహముగ్రావివాచనీ । మమేదనుక్రతుంపతి స్నేహనాయాఉవా
 చరేత్ । మమపుత్రా శ్శత్రుహణోఽథోమే దుహితావిరాట్ । ఉ
 తాహమస్మిసంజయాపత్యుర్నేశోకఉత్తమః । యేనేంద్రోహవిషా
 కృత్యభవద్దివ్యుత్తమః । అహంతదక్రిదేహా అసప్తాకిలాఽభవం
 అసప్తా స్థుతిః ఘ్నీజయంత్యభిభూవరీః । ఆవిధిసర్వాసాగ్ంరా
 ధోవర్చో అఘ్నేయసామివ । సమజైషమిమాఅహగ్ంసపత్నీ రభిభూ
 వరీః । యథాహమస్యవీరస్యవిరాజామిధనస్యచ ।

వివాహే ఋతుసంభవః.

వివాహే విశతేతంత్రే హ్యమకాలఉపస్థితే । కన్యాంఋతు
 సంప్రప్త్యాకథంకుర్వంతియాజ్ఞకాః । హవిష్మతీ రితిస్నావయిత్వా

వివాహే ఋతు సంభవః కృష్ణపక్షవివాహవైశ్వదేవప్రకారః. 521

అన్యవస్తాభ్యామలంకృత్య, యుంజానః ప్రథమం మనఃకలిద్యే ఆజ్యా
హుతీ హోమకామ్యామి, ఇతితథాతంత్రం ప్రయోజయేత్ ||

పిమ్మట ఆవిష్ణు దానిని రజస్వలానియమములతో నుంచవలయును శుద్ధిస్నాన
మునుజేసిపిదప అనగా గో వదివసమున తక్కినివివాహకృత్యమును జేయవలయును

కృష్ణపక్షవివాహవైశ్వదేవప్రకారః.

తేషాం చంత్రాణా ముపయోగే ద్వాదశాహ మధశ్శయ్యా
బ్రహ్మచర్యం తౌరలవణవర్జనంచోత్తను స్యైక రాత్రముపవాసః | శు
క్లద్వితీయా యాంతస్యోపక్రమంకృత్వా దంపతీ ద్వాదశాహమధశ్శ
యనం బ్రహ్మచర్యం తౌరలవణవర్జనంచకృత్వా భర్తాచతుర్దశ్యాము
పోష్య పౌర్ణమాస్యాం ప్రాతఃకాపాసనంకృత్వా | అన్వారంభణీయాం
కృత్వా | అన్వాధాయ వైశ్వదేవపాకానంతరం వైశ్వదేవమారభ్యప్రి
యభోజనంచకృత్వా శ్వోభూతేస్థాలీపాకంకుర్యాత్ ||

అథమ పూర్ణిమాతిక్రమ కృత్యమ్.

కాలవిలంబానుసారేణ స్మృత్యుక్తకృచ్ఛాదికంకృత్వా పా
హిత్రయోదశ హోమంకృత్వా | అనుగతమగ్నింపున స్సంధాయ
కూశ్మాండాదికంచకృత్వా పౌర్ణమాస్యాంబిభ్రష్టేష్టిం అన్వారంభణీ
యాంచకృత్వా అన్వాధాయ వైశ్వదేవపాకానంతరం వైశ్వానరస్థాలీ
పాకంసప్తహోతారం సర్వప్రాయశ్చిత్తహోమంకృత్వా వైశ్వదే
వ మారభ్యప్రియభోజనంచకృత్వా శ్వోభూతేస్థాలీపాకః ||

ఔపాసనఫలిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అజ్ఞానాశక్తివిషయేతు శాట్వాయనః || చతుర్థీహోమాదు
పశ్యాపాసనాగ్నా వనుగతే అయశ్చేత్యాత్రిరాత్రాస్సహో జ్యోతి
రుషతా మితిచాసప్తరాత్రాదతః ఊర్ధ్వమాద్వాదశ రాత్రా త్రిసం
తు మతీ సంతతుతన్య న్నుద్భుధ్యస్వాగ్నే ర్ప్రియస్త్రి తంతవ ఇతి

చప్రాణాయామశతం చావింశతిరాత్రా దుపవాసంచాత్రిగంశతి రా
త్రా) దతఊర్ధ్వమానషష్ఠిరాత్రా త్రిసోరాత్రీరుకవసేదతఊర్ధ్వమా
సంవత్సరాత్పాజాపత్యంచహితమతఊర్ధ్వంకాల బహుత్వేదోషగురు
త్వ మేనస్సు గురుషు గురుణి లఘుషు లఘూని శుచికరాణిభవం
తి నిర్వేషోయథాకర్మాభ్యాసో గరియావిత్రశుతత్వాదితి।

ఆలస్యపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

శాట్యాయనః । ఆలస్యాగ్నిపరిత్యాగే ద్వాదశాహతిక్రమే
త్ర్యహ ముపవాసో మాసాతిక్రమే ద్వాదశాహ ముపవాసో సంవ
త్సరాతిక్రమే మాసోపవాసఃపయోవాభక్షయేదుభయత్ర యావ
త్కాలస్సాస్యతావద్ధోమధ్యవ్యం త్వశేషతోదానంచైవం విప్రాయద
ద్వాద్యథా హూమ స్తథైవస్యాదితిసిహితోఽగ్నిరుత్సృష్టస్తద్వ్య
ద్ధగ్ంసంవత్సరవ్యతిక్రమే పతితో భవతి తస్మాదత ఊర్ధ్వగ్ం సర్వక
ర్మస్వనధికారోసే ప్రాయశ్చిత్తమిత్యుక్తమితి।

కామకృతపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

కామకారవిషయేతుమనురాహ । శ్లో॥ అగ్నిహోత్ర్యపవిధ్యా
గ్నీక బ్రాహ్మణఃకామకారతః । చాంద్రాయణంచరేన్మాసం వీరహ
త్యాసముహితత్ । అగ్ని హూత్ర్యపవిధ్యాగ్నీకమాసా దూర్ధ్వం
తుకామతః।కృచ్ఛ్రించాంద్రాయణంచైవకుర్యాదేవావిచారయన్నితి।

నాస్తిక్యపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

నాస్తిక్యవిషయేతువ్యాఘ్రః॥యోఽగ్నింస్త్యజతి నాస్తిక్యా
త్పాజాపత్యంచరేద్ద్విజః॥ అన్యత్రపునరాదధ్యాద్దాన మేవతతైవచ॥

వైశ్యదేవ పరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

మాధవీయే ప్రజాపతిః॥ వావిర్యజ్ఞేష్వశక్తస్య లుప్తమప్యేక
మాదితః॥ ప్రాజాపత్యేనశుద్ధ్యేత పాకసంస్థానుచైవహి॥ అకృత్యాన్య
తిమయజ్ఞం యజ్ఞానామధికారతః॥ఉపవాసేనశుద్ధ్యేత పాకసంస్థాను

చైవహి! నూధసీయై కాత్యాయనః॥ పితృయజ్ఞాత్యయేచైవ వైశ్వదే
వాత్యయేఽపిచ॥ అనిష్టానవయజ్ఞేన నవాన్నప్రాశనతథా । భోజనే
పతితాన్నస్య చర్మర్వేశ్వనరోభవేత్ ॥ శాట్యాయనీయే॥ అథపంచ
మహాయజ్ఞానా మే కైకస్మిన్నతీతే ద్వ్యహేత్యహేనాతీతేతి స్రీస్తం
తుమతీర్జుహుయాదిమంమే వరుణతత్త్వాయా మీతియచ్ఛిదియత్కిం
చేద మిత్యానవరాత్రా దతిడోద్ధ్వమాద్వాదశ గాత్రాదగ్నేఽభ్యా
వర్తిన్నితి చతస్రాభ్యావర్తిస్విత్వా ద్వాదశగృహీతేన సుచంపూ
రయిత్వా॥ సప్త తేఅగ్నే సమిధ స్స శజిన్యా ఇతి సప్తవత్యా పూర్ణా
హుతిగ్ంహుత్వాఽగ్నయేతంతుమతే స్థాలీపాకంకుర్యాదతిడోద్ధ్వం
పునరాధేయమ్॥ చ॥ ౮॥

అథ సర్వబలిః.

సర్వబలియచ్యతే శ్రావణ్యాష్టా మాస్యామస్తమితే నాయ
మాసాననగ్ంహుత్వా కృతప్రాణాయామస్సర్వబలికరిష్యే॥ ఇతినం
కల్ప్య॥ ఓపాసనేస్థాలీపాకగ్గ్ శపయిత్వా శ్రపణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠి
తాభిఘారణంచకృత్వాగ్నే రుపనమాధానాది వాత్రప్రయోగే దేవ
పాత్రప్రయోగే దేవపాత్రాణామంశేద్వితీయదర్వానహన్వాంజలిః
ప్రయోక్తవ్యః । అంజలేశ్చ పోక్షణతపనసమ్నాజ్ఞానాన కరోతి ।
అజ్యభాగాం తేముఖా హుతిగ్ంహుత్వా । శ్రావణ్యేష్టాణామాస్యై
న్వాహేతిచరోజ్ఞాహుతి । అత్రిశ్రావణే పోణామాసీ దేవతా
జగ్ధోమశక ఇతిన్యాహాశారాంతై ర్మంత్రైః ప్రతిన్యాహాకార మంజ
లినాకిగ్ంశుకానిపలాశపుష్పాణి జాహుతి । జగ్ధోమశకో జగ్ధావి
త్పృష్ఠిరగావ్యధర స్వాహా । మశకాదిభ్య ఇదమ్ । జగ్ధోవ్యధ్వరో
జగ్ధోమశకో జగ్ధావిత్పృష్ఠిస్వాహా । వ్యధ్వరాదిభ్య ఇదమ్ । జగ్ధా
విత్పృష్ఠి జగ్ధోవ్యధ్వరో జగ్ధోమశకస్వాహా । విత్పృష్ఠాదిభ్య

ఇదమ్ । అత్రాపిద్విరవదానోఽస్మరణాభి ఘోరణే । అశక్తౌఽతత్త్వా
 వాక ర్తవ్యాసీత్యుక్తమ్ । అంతేక్షతాభిఘోరణమ్ । కింఽశుకః పా
 మేషు సర్పాదేవతాః । ఇంద్రజహితితిస్మభిస్తిసృ ఆరగ్వగమయీ
 సమిధఆదధాతి । అత్రాప్రథమర్చ్యఇంద్రోదేవతా । ఇంద్రజహి దంద
 శూకంప్రక్షిణం యస్సరీస్పృహః । దంక్ష్యంతంచ దశంతంచనర్వాగ్
 స్తాపింద్ర జంభయస్వాహా ॥ ఇంద్రా యేదమ్ ॥ అపుజాతసరేవృద్ధ
 దేవానామపిహ స్త్య । త్వమగ్న ఇంద్రప్రేషితస్సనో మాహిగ్ంస్తి
 స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ త్రాణమసి పరీత్రాణమసి కరిధిరసి
 అన్నేన మనుష్యాగ్ స్త్యాయ సేత్మణైః ప్రశూన్తరేనసర్పాన్ యజ్ఞేన
 దేవాన్ స్వధయాప్రిత్యాస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ తత్సత్యమితిచత
 స్పభిః ప్రత్యచమాజ్యాహుతీజాః పూతాః । ఆసాంసర్పాదేవతాః
 తత్సత్యం యత్తేమావాస్యాయాంచ పాణామాస్యాంచ విషబలిగ్ం
 వారంతి సర్వఉదరసర్పిణః । తత్తేప్రేతేత్వయి సంవిశంతి త్వయిన
 సుతస్త్వయి సద్యో వర్షాభ్యానః పరిదేహిస్వాహా । సర్వేభ్య
 ఇదమ్ । సమోఅస్తుసర్వేభ్య ఇతితినః । సమోఅస్తుసర్వేభ్యోయే
 కేచ పృథివీ మను । యేఅంతరిక్షే యేదివి తేభ్యస్సర్వేభ్యోవమ
 స్వాహా ॥ సర్వేభ్య ఇదమ్ । యేదోరోచనే దివో యేవాసూర్యస్య
 రశ్మిషు యేషామపునదః కృతం తేభ్యస్సర్వేభ్యోవమ స్వాహా ॥
 సర్వేభ్య ఇదమ్ ॥ యా ఇషవో యాతు ధానానాంయేవా వనస్పతీగ్
 రణు । యేవా వృక్షేషు శేరతే తేభ్యస్సర్వేభ్యోవమ స్వాహా ॥ సర్వే

భ్య ఇదమ్ తత శ్చగోరు త్రాధా త్సకృత్స్విష్టకృతేవదాయ ద్వి
 రభిఘార్యనహవిః ప్రత్యభిఘారయతి । అగ్నయే స్విష్టకృతేహాహా॥
 అగ్నయే స్విష్టకృతఇదమ్ । ప్రతీపత్ స్థాలీచాకవల్లప్రపాశనమ్ ।
 జయూదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా । ప్రణితమార్జనమ్ ।
 బ్రహ్మద్వాసనంచకృత్వా । వాగ్యతస్సంభారానాదాయ సంభా
 రాన్ సక్తూన్ ధానాలాజా నాంజనాభ్యంజనేస్థగరోశీరమితి సంభా
 రానాదాయ పాచీ ముదీచీ వాది ముపనిష్క్రమ్యశుచౌ దేశే
 పీఠంకృత్వా తత్రపాచీముదీచీశ్చతినస్త్రీసో రేఖాలిఖత్వా రేఖాకర
 ణ ప్రకారః పూర్వమేవోక్తః । తాస్వద్భిరుపనిసీయ । నమోఅస్తుస
 ర్వేభ్యో యేపాథివా ఇత్యాదిబలింహరిష్యా మీత్యంతేరేఖానుక్ర
 మేణ సక్తూన్నివపతి । సకృదేవమంత్రః నమోఅస్తుసర్వేభ్యో యే
 పాథివాః ఆంతరిక్ష్యా యేదివ్యా యేదిశ్యాః । తేభ్యఇమంబలిగ్ం
 హరిషామి తేభ్యఇమంబలిమహార్షమ్ । ఇత్యుత్సజనేవిశేషః॥ సం
 పుష్కా ధానాలాజానాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీర మితి తూష్ణానివ
 పతి । తక్షకవైశాలేయేతి తిస్సభిస్సమీచీనామాసిప్రాచీదిగ్దేతయో
 నామస్థేతి ద్వాదశభిః పర్యాయైరుపస్థాయ॥ తక్షకవైశాలేయ ధృత
 రాష్ట్రేరావత స్తేజీవా స్వయినస్సత స్వయినదోభ్యవర్షాభ్యో
 నః పరిదేహి ధృతరాష్ట్రేరావతతక్షకవైశాలేయ స్తేజీవా స్వయి
 నస్వయి సదోభ్యవస్సతభ్యోనః పరిదేహి । అహిగ్ంసాతిబల స్తేజీ
 వా స్వయి నస్సత స్వయినదోభ్యవర్షాభ్యోనః పరిదేహి । అతిబ
 లాహిగ్ంసస్తేజీవా స్వయినస్సత స్వయినదోభ్యవర్షాభ్యోనః పరి
 దేహి । యేదందశూక్తాపార్థివాస్తాగ్ స్వమితః పరోగపూర్తింస్త్రివేశ

యః సంతి వేన శృషి సస్సంతి దండినస్తే వో నేద్ధినస్తా న్యే న్యూయ మస్మా
 హిన నాత । ద్వాదశ పర్యాయాణా ముపస్థాన ప్రయోగ ఉచ్యతే । స
 మీచీ నామా సి ప్రాచీది క్తస్య స్తేఽగ్ని రధి పతి రస్మి తో రక్షి తాయ శ్చా
 ధి పతి ర్యశ్చ గో పా తా భ్యాం నమస్తా నో మృడయతాం తేయం ద్విష్ణో
 యశ్చ నో ద్వేష్టితం వా జభేదధామి । ఓజస్వినీ నామాసి దక్షి
 ణాది క్తస్య స్త ఇంద్రోఽధి పతిః పృథా కూరక్షి తాయ శ్చాధి పతి ర్యశ్చ
 గో పా తా భ్యాం నమస్తా నో మృడయతాం తేయం ద్విష్ణో యశ్చ నో
 న్వేష్టితం వాంజంభేదధామి ॥ ప్రాచీ నామాసి ప్రతీచీది క్తస్య స్తే
 సామోధి పతిః సుజో రక్షి తాయ శ్చా...దధామి । అవస్థా వా నామా
 స్యుదీచీ ది క్తస్య స్తే వరుణోఽధి పతిః స్తిరశ్చ రాజో రక్షి తాయ శ్చా...
 దధామి । అధి పత్ని నామాసి బృహతీది క్తస్య స్తే బృహస్పతి రధి
 పతిః శ్విత్రో రక్షి తాయ శ్చాధి పతి...దధామి । వశినీ నామాస్తీయం
 ది క్తస్య స్తేయమోధి పతిః కల్మాష గ్రీవో రక్షి తాయ శ్చాధి పతి...దధా
 మి । హేతయో నామస్థ తేషాం వః పురోగృహా అగ్ని ర్వృషవ వస్సలి
 లో నాత నామం తేభ్యో వో నమస్తే నో మృడయతు తేయం ద్విష్ణో
 యశ్చ నో ద్వేష్టితం వో జంభేదధామి । నిలి వా నామస్థ తేషాం వో
 దక్షిణా గృహాః పితరో న ఇషవ సగరో వాతనా మంతేభ్యో వో
 నమస్తే నో మృడయతు తేయం ద్విష్ణో యశ్చ నో ద్వేష్టితం వ్రా
 జంభేదధామి । వజ్రో నామస్థ తేషాం వః ప్రశ్చద్గృహా సస్సవో

న ఇష వ్రోగహ్వరో వాతనా మంతేభ్యోవోనమస్తేనోమృడయంతు
 తేయం ద్విష్ణోయచ్చ నో ద్వేష్టితం వో జ భేదధామి । అవ్రథా
 వా నో నామస్థ తేమాంవశితరా ద్దృహ ఆపోవ ఇషవ స్సముదో
 వాతనామం...తంవ్రో జంభేదధామి అధిపతయో నామస్థ తేమాం
 వ ఉపరిగ్రహవర్షం న ఇషవో వస్వా వాతనామం తేభ్యోవో
 నమ...తంవ్రో జ భేదధామి క్రవ్యానామస్థ పార్థివా స్తేమాంవశితరా
 గ్రహ అన్నంవ ఇషవో నిమిషోవాతనామం తేభ్యోవోనమస్తే...
 తంవో జంభేదధామి । ఏవం ద్వాదశకర్యాయై రుపస్థాయాపః పరి
 షిచ్యా ప్రతీక్షస్తూష్ణి మేత్యాపః శ్వేతపదేతి ద్వాభ్యామృగాభి
 ముదకుంభేన త్రిప్రదక్షిణమంతరతోఽగారంసవేశనం వాపరిషేచ్య
 అపశ్వేతపదా జహిపూర్వేణ చాపరేణచ । సప్తచమానుషీరిమా
 స్త్రినోశ్చ రాజబంధనీః । నవైశ్వేత స్యాద్వాపారే హిర్జఙ్ఘాన కంచన
 శ్వేతాయ వైదర్భాయ నమోసమశ్వేతాయ వైదర్భాయ । బ్రాహ్మ
 ణా భోజయేద్ధానాః కుమారా చాశయంతి ॥ సమాప్తంకర్మహ
 రిః ఓంతత్సత్ ॥ ఏవ సుహస్యహ న్యోదనేన సక్తుభిర్వైతం బలిగ్ం
 హరే దోత్సర్గాత్ ॥

ఆగ్రయణ స్థా లీపాకః.

ఆగ్రయణ ముచ్యతే వర్షాసుశ్యామాకాగ్రయణం శరదివీ
 హిణాం శ్యామాకానాం సమాస ఉపలభ్యతే । వసంతేయవానామ్
 పౌర్ణమాస్యామమావాస్యాయాంవా ప్రాతరాపాసనగ్ం హుత్వా
 కృత్ప్రణామాయామః ఆగ్రయణం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య । పత్న్యవహ
 నాదినవానాం స్థా లీపాకగ్ శ్రవయిత్వాశ్రవణాభిఘోరణం ప్రతిష్ఠితా

భి ఘోరణం చక్రత్వాఽగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ము
ఖాహుతిగ్ం హుత్వాదర్వా ముపస్తీర్య ఘాలీవాకా న్మధ్యాద్విర
వదాఽయాఽభిఘోర్యఽద్రాగ్నిభ్యాగ్ స్వాహామధ్యేజుహోతిఽఇం
ద్రాగ్నిభ్యామిదమ్ | పున శ్చైవమవదా యాభిఘోర్యఽవిశ్వేభ్యోదేవే
భ్య స్వాహా | విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ | పున శ్చైవమవదాయాభి
ఘోర్య తతాభిఘోరణంచక్రత్వా | ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా
ద్యావాపృథివీభ్యామిదమ్ | పున స్సుప్తి చ్యుపస్తీర్య | ఉత్తరాథా
త్సక్రత్స్విత్త్వేఽవదాయద్విరభిఘోర్యఽ నహవిఃప్రత్యభిఘోరయతి
అగ్నే యే స్విష్టకృతేస్వాహా | అగ్నే యేస్విష్టకృతఇదమ్ | ఇథ్మసన్నహ
నాన్యద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాన్నప్రహరతిరుద్రాయ తంతిచరా యేదమ్ |
అపడపస్పృశ్య | లేపయో రిత్వాదిపరిపేచనాంతేనవానాంతండు
లానామపక్వానాం ముఖఃపూరయిత్వా గీర్త్వాభక్షయి త్యాచమ్య
చరుశేషా త్కించిదోదనం పి డగ్గ్ సంయత్య పరమేష్ఠ్యసీతియజుషా
వృష్టవంశ ఉద్విద్ధేత్ | పురమేష్ఠ్యసీపరమాం మాగ్ శ్రియంగమయః
శ్యామాకాగ్రియణేసోమవప్రధానదేవతానమాప్తమాగ్రయఃణమ్ ||

• అథ ఈశానబలిః.

అథ ఈశానబలి రుచ్యతే ఉదగయనాదిషుకృతప్రణామాయామః
వవం . ప్రీత్యర్థం ఈశానబలిరీకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య | ఈశానార్ధమితి
బుద్ధ్యా ఘాలీవాకగ్ శ్రవయిత్వా శ్రవణాభిఘోరణంప్రతిష్ఠితాభిఘోర
ణంచక్రత్వా | కర్తాయావంతస్సపిండః స్త్రీకుమారాస్తేషాంభో
క్తుం పర్యాప్తం మృద్భాండేలాకికేగ్నైప్రత్యం చరుగ్ శ్రవయి
త్వాభిఘో ర్యాపాసనాగ్నిమాదాయ యేనచాన్యేన ద్రవ్యే గాధీ
భవతితా సర్వానాదాయ పత్నీద్యైశ్చసహప్రాచీముదీచీనా

దిశ ముపసిష్క్రమ్య బహిర్గ్రామే శుచౌ దేశేనదీతీరే శైలాగ్రేనా
 స్థడిలం కల్పయిత్వాగ్నే రుపసమ్మాధానాదిపాత్రప్రయోగకాలే దేవ
 పాత్రాణా మంత్రేకాంస్యపాత్రత్రయంస్వచత్వారింశత్పలాశపర్ణానిచ
 ద్వద్వప్రయుజ్య కాంస్యపాత్రపలాశపర్ణానా మపిశృభక్తపనస
 మ్నాజ్జన ప్రతిపక్షప్రోక్షణాదీని కర్తువ్యాని । అగ్ని ముఖాంతేఽపరే
 గాగ్నిం ద్వేకుటీ ప్రాద్భ్యారేకృత్వా ద్వయోర్మధ్యే జయంతాయాపియ
 థావకాశోభవతి తథాకుటీకరోతి । ఆత్వావహంత్యిత్యుచాద్వయో
 కుట్యోః దక్షిణస్యాంకుట్యామీశానం మహాదేవ మావాహయతి
 ఆత్వావహంతు హరయ స్సచేతనశ్శ్వేతైరశ్వేన్నహాకేతుమద్భిః ।
 వాతాజవైర్బల వద్భిర్మనోజవై రాయాహి శీఘ్రం మమ హవ్యాయ
 శర్వోమ్ । ఉత్తరస్యాం కుట్యాంమీధుషీముమాందేవీ మాయాహి
 మీధుషీతి లోకిక్యావాచా ఆవాహయతి । మధ్యేఽవకాశే ఆయా
 జయంతేతి జయంత సుబ్రహ్మణ్య భగవత మావాహయామితి ।
 ఆవాహ్య । ఈశానాయ మీధుష్యేజయంతా యేత్యావాహనక్రమే

ణ షోడశోపచారపూజాంకృత్వా । కాంస్యత్రయ మాదాయాపరేగా
 గ్నిం కుట్యోఃపురస్తానావాహనక్రమేణనిధాయ । త్రిషుకంసేషుఈశా
 నస్థాలీపాకోదనాత్కల్పయిత్వా ఓదనసహితాకంసానాదా యాగ్ని
 సమీపమాహృత్య యథాస్థాననిధాయ । ఉపస్పృశతు మీధ్వా
 మీధుషే స్వాహా ॥ ఇతి ఈశానంస్వమోదనం । ఉపస్పృశతుమీధు
 షీ మీధుష్యే స్వాహా ॥ ఇత్యుమాందేవీం స్వమోదన ముపస్పృశతి ।
 జయంతోపస్పృశజయంతాయ స్వాహా ॥ ఇతియజమా జయంతంస్వ
 మోదన ముపస్పృశ్య । దర్వాముపస్తీర్య । ఈశానస్యోదనాద్విరవ
 దా యాభిఘాత్య । భవాయదేవాయస్వా హేత్యష్టాభిః స్వాహాకారాం

తైర్మంత్రైరష్టాహుతీజ్ఞానాతి | అంతేక్షతాభిఘారణంచ | ఓంభ
 నాయదేవాయస్వాహా || భవాయదేవాయేదమ్ | శర్వాయదేవాయ
 స్వాహా || శర్వాయదేవాయేదమ్ | ఈశాయదేవాయస్వాహా || ఈశా
 నాయదేవాయేదమ్ | ప్రశుపతయేదేవాయస్వాహా || పశుపతయేదేవా
 యేదమ్ | రుద్రాయదేవాయస్వాహా || రుద్రాయదేవాయేదమ్ | ఉగ్రా
 యదేవాయస్వాహా || ఉగ్రాయదేవాయేదమ్ | భీమాయదేవాయస్వా
 హా || భీమాయదేవా యేదమ్ | మహతేదేవాయస్వాహా ||
 మహతేదేవా యేదమ్ | ఏవం మీధుష్యా ఓదనా ద్విరవదాయా
 భిఘార్య | భవస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహేత్యష్టాభి స్వాహాకారాం
 తైర్మంత్రైరష్టాహుతీజ్ఞానాతి | అంతేక్షతాభిఘారణంచ | భవస్యదేవ
 స్య పత్నైస్త్వాహా || భవస్యదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || శర్వస్య దేవస్య
 పత్నైస్త్వాహా || శర్వస్యదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || ఈశానస్యదేవస్యప
 త్నైస్త్వాహా || ఈశానస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా || ప్రశుపతేదేవస్యప
 త్నైస్త్వాహా || పశుపతే దేవస్య పత్నైస్త్వాహా || రుద్రస్యదేవస్యపత్నైస్త్వా
 హా || రుద్రస్యదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || ఉగ్రస్యదేవస్యపత్నైస్త్వాహా ||
 ఉగ్రస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా || భీమస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా ||
 భీమస్య దేవస్య పత్నైస్త్వాహా || మహతోదేవస్య పత్నైస్త్వాహా ||
 మహతోదేవస్య పత్నైస్త్వాహా || సుచ్యుపస్తీర్య | మధ్యాదోదనా
 దవదాయాభిఘార్య | హవిఃప్రత్యభిఘారయతి | జయంతాయస్వాహా
 జయంతాయేదమ్ || దర్వామృతస్తీర్య | సర్వత స్సకృత్సకృద -

యద్విరభిఘాత్య | అగ్న యేస్విష్టకృతే సుహృత హృత ఆహుతీనాం కా
 మానాగ్ సమర్థయి తేస్వాహా || అగ్న యేస్విష్టకృత ఇదమ్ | ఉత్తరే
 ణయజమాన్ గ్ని ముపస్థాయ | ప్లవస్తిసః పూర్ణ ముఖః పరిక్రామతు |
 సమితస్సహాంచకృత్వా | లేపయోరిత్యాదిపరిషేచనాంతేపలాశ
 పర్ణాన్యాదాయ సమీపేనిధాయ | ఏకం పర్ణమాదాయ ఉపస్తీర్య
 ఈశానస్యాన్నాదవదాయాభిఘాత్య | గృహపాపస్పృశగృహపాయ
 స్వాహా | గృహపాయేదమ్ | ఈశానాయ దక్షిణస్యాంకుట్యాందత్వా
 పునరపి పర్ణాంతరం పూర్వమంత్రేణ వేశానాయదత్వా | ఏవమితర
 యోరపి ఆవాహనక్రమేణ ఉత్తరస్యాంగృహపుష్పస్పృశగృహప్యై
 స్వాహా | గృహస్యా ఇదమ్ | ఇతి ద్వేపర్ణే దాతవ్యే | ఘోషిణ ఉప
 స్పృశత ఘోషిభ్యస్స్వాహా | ఘోషిభ్య ఇదమ్ | ఇత్యేకేన మంత్రేణ
 మధ్యే ద్వేపర్ణే దాతవ్యే | పునశ్చ | శాసిత ఉపస్పృశత శ్వాసిభ్య
 స్వాహా | శ్వాసిభ్య ఇదమ్ | దక్షిణస్యాం ద్వేదాతవ్యే | విచిన్వంత
 ఇత్యుత్తరస్యాం ద్వే | విచిన్వంత ఉపస్పృశత విచిన్వదభ్యస్వాహా | వి
 చిన్వదభ్య ఇదమ్ | ప్రపున్వంత ఉపస్పృశత ప్రపున్వదభ్యస్వాహా |
 ప్రపున్వదభ్య ఇదమ్ | మధ్యే ద్వే | సమశ్చంత ఉపస్పృశత సమశ్చ
 దభ్యస్వాహా | సమశ్చ దభ్య ఇదమ్ | దక్షిణస్యాం ద్వే | దేవసేనా
 ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్య స్వాహా || దేవసేనాభ్య ఇదమ్ | ఇతి దక్షి
 ణస్యా మేవదశపణాని సోదనానిదదాతి | యా ఆఖ్యాతా ఇతిదశ

త్వస్తస్యా మేవకుట్యాంపునర్దదాతి । యాఅభ్యాతా యాశ్చాసా
 గ్యాతా దేవసేనాఉపస్పృశతదేవసేనాభ్య స్వాహా॥ దేవసేనాభ్య
 ఇదమ్॥ ద్వారపాపస్పృశ ద్వారపాయస్వాహా॥ ద్వారపాయేదమ్ ।
 తి దక్షిణస్యాంద్వే । ద్వారపుపస్పృశ ద్వారవైస్ స్వాహా ॥
 ద్వారపాఇదమ్ । ఇత్యుత్తరన్యాంద్వే । అన్వాసారిణ ఉపస్పృశ
 తాన్వాసారిశ్చ స్వాహా ॥ అన్వాసారిభ్యఇదమ్ । ఇతిమధ్యేద్వే ।
 నిషంగిన్నుపస్పృశ నిషంగిశ్చ స్వాహా ॥ నిషంగిణ ఇదమ్ । దక్షిణ
 స్యాంద్వే । ఏవంయథాస్వమోదనేభ్యః పర్ణదానమ్ । తత్రశ్లోకః ॥
 త్రిభిర్యథోధం పరిదాయమంత్రై స్రథాపరైర్ముఖ్యకుట్రీభిస్తు త్రిభి
 ర్యథోధం పునరుక్తమేకం ముఖిన్యసందేశే కపర్దిశిష్యః । పర్ణదాన
 శేషోదనంపిండంకృత్వాపర్ణపుటేఽవదాయ । సమోనిషంగిణ ఇషు
 ధిమతే । ఇత్యేవమంత్ర ముక్త్యావృత్త అసజతి । తస్మిన్మా లేనమస్తే
 రుద్రమన్యవ ఇత్యేతం ప్రశ్నంజపేత్ । ప్రథమోమానువాకౌవా
 ఉత్తమానువాకేవిశేషః । సహస్రాశి సహస్రశిఃకతిదశసు మంత్రేషు
 తేమాగ్ం సహస్రయోజనేఽవధన్వానితన్మసిత్వనుషంగః॥ సహస్రాణి
 సహస్రశో యేరుద్రాఅధిభూమ్యామ్ । తేమాగ్ం సహస్రయోజనేఽవ
 ధన్వానితన్మసి । అస్మిన్మహాత్మ్యైర వేంతరిక్షేభవాలధి । తేమాగ్ం...సి
 నిలగ్రీవాశ్శితికంతా శ్చర్వాఅధఃకుమాచరాః । తేమాగ్ం... సి నిల
 గ్రీవా శ్శితికంతా దివగ్ంరుద్రా ఉపశ్రితాః । తేమాగ్ం...సి యేవృ
 క్షేషు సస్పింజరా నిలగ్రీవావిహితాః । తే...సి యేభూతానామధి
 పయో విశిఖాసః కపర్దినః । తే...సి యేలన్నేషు వివిధ్యంతిచాత్రే

య పిబహోజనాః । తే...సి । యేప్రథాః పథిరక్షయ విలబ్ధదాయ
 వ్యధః । తే...సి । యేత్థిథాని ప్రచంతి సుకానంహో నిష్పంగిణః ।
 తే...సి । యవతావంతశ్చ భూయగ్ంసశ్చశో దుద్రా వితస్థిరే ।
 తే...సి । పశ్చాదయంని శేషః । నమో రుద్రేభ్యో యేపృథివ్యాంయే
 మా మన్నమిషన్త సేభ్యో దశ్చప్రాచీర్దశదక్షిణా...దధామి । నమో
 రుద్రేభ్యో యేంతిక్షేయేషాం వాత ఇషన్త సేభ్యో దశ్చప్రాచీ...
 దధామి । నమోరుద్రేభ్యో యేదివి యేషాం వన్నమిషన్త సేభ్యోదశ్చ
 ప్రాచీ...దధామి । అభిత ఏత మగ్నింగాః స్థాపయతి యథాప్రధాన
 హోమకాల ఏవైనాగాఃధూమఃప్రాపుయాత్ తథాస్థాపయతి । తస్మి
 న్కాలేతాగాశ్చందనాదిగంధేన దర్భాగ్రముష్టినా హోతుతి వృషాణ
 మేనాగ్రేహోతుతి । అనన్తా క్షేత్రస్య పతింహజనే । శుచా దేశే
 ఆత్వావహం త్విత్వయ ఆచార్యా కూర్చునిధాయ తాకికపథాని
 చత్వారిసప్తవాదాయ సమీపేనిధాయ ఏకంపర్ణ మాదాయఉప
 స్థీర్య క్షేత్రపత్యాదన్నా దవదాయ । క్షేత్రస్య పతయే త్యాదదా
 మితిదత్త్వా । ఏవంతిః కృత్వష్టక్కుప్తోవా । అథక్షేత్రస్య పతినా
 వయ మిత్యభ్యర్చ్యంక్షేత్రపతిముపతీష్ఠతే । క్షేత్రస్య పతినావయగ్ం
 హి తేనేవ జయామసి । గామశ్వంపోషయిత్వా సనోమృణాతీద్వశే
 క్షేత్రస్యపతే మధుమంత మూర్ధ్ని దేనురిన్త పయోఅస్మాసుగుక్ష్వా
 మధుశ్చురం ఘృతమిన్తసుపూత మృతస్యన్తః శతయో మృడయన్తు ।
 సంతప్తతే ఈశానస్థాలీపాకః । తేన సర్విష్కృతా బ్రాహ్మణా నౌభజ
 యేత్ ॥ తతఃశీర్షచనంచ । తతస్సపిదా సస్త్రికాః క్షేత్రపత్యంప్రా

శ్లో॥ తతశ్చైవ సనాగ్ని మాదాయగృహగత్వా యత్ర క్వచ
నాగ్ని మిత్యాది విధినాఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి॥ సమాప్తమ్॥

అథ మాసత్యార్థమ్.

మాసత్యార్థముచ్యతే॥ అపరః క్షేయస్యి న్న హనిక్రియతే॥
తతః పూర్వేద్యు రేవ నాయమాపాసన హూమే హుతే ప్రాచీనావీతి
కృత పాణా నూనుః॥ ఏవం... ప్రీత్యర్థం శ్లోభూతే మాసత్యార్థం కర్తా
స్మితి మనసా సకల్ప్య తస్మిన్నేవ కా లేకృత నాయమాశినా బ్రాహ్మ
ణానయుగ్మాన్నిమంత్రయతే॥ నిమంత్రణప్రకారః॥ శ్వశ్శాద్ధం భవ
తాతత్ర విశ్వేదేనా ధేక్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥
ప్రాచీనావీతి శ్వశ్శాద్ధం భవితాతత్ర పితృపితామహా ప్రపితామహః
ధేక్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥ మాతామహాధికారి
చేత్॥ శ్వశ్శాద్ధం భవితాతత్ర మాతామహమాతుః పితామహ
మాతుః ప్రపితామహః ధేక్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥
అథపరేద్యు ర్బ్రాహ్మణానాహూయ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం...
ప్రీత్యర్థం మాసత్యార్థం కరిష్యే॥ తత్రభవతాదేనా ధేక్షణః ప్రసాదః
కరణీయః॥ ప్రాచీనావీతి॥ పితృపితామహాప్రపితామహార్థే భవద్భిః
క్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥ మాతామహమాతుః
పితామహమాతుః ప్రపితామహార్థే భవద్భిః క్షణః...ణీయః॥ అత్ర
గోత్రనామాదికముచ్చతే॥ అక్రోధవైః కర్మణి తతోగృహంగణే
త్యాద్యర్చనాంతంకుర్యాత్॥ శిష్యయతామగ్నాచక్రియతామితికర్తా
కామముద్రియతాం కామమగ్నాచక్రియతామితి భోక్తారః పృతి
బూరియః॥ హవిష్యమన్న మగ్నావధశ్శిత్య ఉదగుద్వాస్య అద్భి
పోక్త్య అభిఘోర్య॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యగ్నిముఖాంతే అన్న
స్యో శ్రీరాభిర్జుహోతి॥ యస్మేనూతేత్యాదిభిస్సప్తభిః ప్రత్యుచః
పహానాహుతిర్జుహోతి॥ సుచ్యుపస్తీర్య॥ ద్వీరవదాయాఽః

ఘోర్యం । యన్మేమాతాప్రళు లోభచరత్యననువ్రతా । తన్నే రేతః
 పితామహాప్రళుమాభురన్యోపపద్యతామ్ । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహా ।
 యజ్ఞేశ్వరశర్మణేపితృణదమ్ । ద్విమాతృకశ్చేత్ । యన్మేమాతరా
 ప్రళులుభతుశ్చరత అననువ్రతే । తన్నే రేతః=స్వాహా । యజ్ఞే=దమ్ ।
 బహుమాతృక శ్చేత్ । యన్మేమాతరః ప్రళులుభుశ్చరం త్యననువ్ర
 తాః । తన్నే రేతః=స్వాహా । యజ్ఞేశ్వరణి మ్ = పూర్వవత్పున రవ
 దాయ । యాప్తిష్ఠంతియాధావంతియా ఆర్ద్రోష్ఠీః పరితస్థుషీః ।
 అభిర్విశ్వస్యభ ర్భిరంత రన్యంపితుర్దధే । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహా ।
 యజ్ఞేశ్వర శర్మణేపితృ ణదమ్ । పూర్వవత్పున రవదాయ । యన్మే
 పితామహీప్రళులోభచరత్యననువ్రతా । తన్నే రేతః పితామహా
 వృష్టాం మాభురన్యోపపద్యతామ్ । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే స్వాహా ।
 యజ్ఞేశ్వరశర్మణే పితామహాయేదమ్ । ద్విపితామహీకస్య । యన్మే
 పితామహ్యాప్రళులుభతుశ్చరతఅననువ్రతే । తన్నే రేతః = స్వాహా ।
 యజ్ఞేశ్వర శర్మణే పితామహాయేదమ్ । బహుపితామహీకస్య । యన్మే
 పితామహ్యాః ప్రళులుభుశ్చరం త్యననువ్రతాః । తన్నే రేతః పితా =
 స్వాహా । యజ్ఞేశ్వర=యేదమ్ । పూర్వవ నవదాయ । అంతర్దక్షిణర్వ
 తైరంతర్మహ్య పృథివ్యా । ఆభిర్ద్వి రంతరాభి రంతరన్యం పి తా
 మహా ద్దధే । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహా । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేపితామహా

యేదమ్ । పునరవదాయ । యన్మే ప్రపితామహీ ప్రలులుభచరత్వ
 సనువ్రతా । తన్మే శతః ప్రపితామహా వృక్షా మాభు రన్యోప
 పద్యతామ్ । యజ్ఞే శ్వరశర్మణే స్వాహా । యజ్ఞే శ్వరశర్మణే ప్రపితామహ
 యేదమ్ । ద్విప్రపితామహీకస్య । యన్మే ప్రపితామహస్యా ప్రలులుభతు
 శ్చిరతతననువ్రతే । తన్మే శతః ప్రపితామహా = స్వాహా । యజ్ఞే శ్వర
 శర్మణే ప్రపితామహా యేదమ్ । బహుప్రపితామహీకస్య । యన్మే ప్రపి
 తామహాః ప్రలులుభు శ్చిరం త్యననువ్రతాః । తన్మే శతః - స్వాహా ।
 య = దమ్ । పునరవదాయ । అంతర్దధయుతుభిం హూరాత్రైస్సప్తంధి
 భిః । అర్ధమానైశ్చమానైశ్చాతరన్యం ప్రపితామహా ద్దధే । యజ్ఞే
 శ్వరశర్మణే స్వాహా ॥ యజ్ఞే శ్వరశర్మణే ప్రపితామహా యేదమ్ । పున
 రవదాయ । యేచేహప్రతగ్ యేచ నేనాయాగ్ శ్చవిద్మ యాగం
 ఉచనప్రవిద్మ । అగ్నే తా నత్త యదితేజాతవేదస్తయా ప్రత్తగ్
 స్వధయా మదంతుస్వాహా । అవిజ్ఞాతేభ్యః సిర్పభ్యః ఇదమ్ । స్వాహా
 పిత్ర ఇతి పఞ్చిః ప్రతిమంత్రం పడాజ్యాహుతీ ర్జుహూతి । స్వాహా
 పిత్రే పిత్ర ఇదమ్ । పిత్రే స్వాహా । పిత్ర ఇదమ్ । స్వాహా పిత్రే పిత్ర ఇదమ్
 పిత్రే స్వాహా । పిత్ర ఇదమ్ ॥ స్వధా స్వాహా ॥ స్వభాయా ఇదం । అగ్న యే
 కస్యవాహనాయ స్వధా స్వాహా । అగ్న యేకవ్యవాహనా యేదమ్ ।
 ఏతద్దావికరీతమ్ । యజ్ఞోపవీతీస్త్విష్టకృతమవదాయ । అగ్న యేస్త్విష్ట

కృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్విష్టకృతఞ్దమ్॥ ప్రాచీనావీత్యుదీచీనముష్ణం
 భస్మాపోహ్య॥ అహవిమ్యాత్కించదవదాయ॥ స్వాహా॥ ప్రజాపతయ
 ఞ్దమ్॥ యజ్ఞోపవీతీనర్వపాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ భూర్భువస్సువస్వాహా॥
 ప్రజాపతయఞ్దమ్॥ ప్రాచీనావీతిలేపయో రిత్యాది పరిషేచనాంతం
 కృత్వా॥ ఏష తేతతేత్యాది యజుగ్ంషి తేనుహిమే త్యేతదంతముక్త్యా
 న్నంవ్యంజనాసచాభిమృశతి॥ అసంభవత్యభిమృశనే మంత్రావృత్తిః॥
 ఏష తే తతమధుమాగ్ం ఊర్మిస్సరస్వా యావానగ్నిశ్చ పృథివీ
 చతావ త్యస్యమాత్రాతావతీం తవతాంమాత్రాం దధామి యథా
 గ్నిరక్షితోఽనుపదస్తవవంమహ్యంప్రీతేఽక్షితోఽనుపదస్తస్వధా
 భవతాం త్వగ్ స్వధాం తేస్సహూపజీ వర్చస్తేమహిమా॥ ఏష
 తేపితామహమధుమాగ్ం ఊర్మిస్సరస్వా యావా వాయుశ్చాత
 రిక్షంత తావత్యస్యమాత్రా తావతీంతవతాం మాత్రాం దధామి
 యథావాయు రక్షితోనుపదస్తవవంమహ్యం పితామహయాఽక్షి
 తోనుపదస్తస్వధా భవతాంత్వగ్ స్వధాంతే స్సహూపజీవసా
 మానితేమహిమా॥ ఏష తేప్రపితామహమధుమాగ్ం ఊర్మిస్సర
 స్వా యావానాదిత్యశ్చ ద్యాశ్చతావత్యస్య మాత్రాతావతీంత
 వతాం మాత్రాం దధామి యథాఽదిత్యోక్షితోఽనుపదస్తవవం
 మహ్యంప్రపితామహయాక్షితోఽనుపదస్తస్వధాభవతాంత్వగ్ స్వ
 ధాంతేస్సహూపజీవయజుగ్ంషి తేనుహిమా॥ అగతృతీయమామం
 త్రణమ్॥ దైవేక్షణికతత్వ ఇతిదేవాధే॥ త్రాదేక్షణిక వ్య ఇతి

పీతధేకం । యజ్ఞోపవీతీ హఃప్యాదేకం గ్రాసమాదాయ విశ్వేదేన
 కాంస్యేనిధాయ । దేవసవితఃప్రసువ । ప్రథీవీతేవ త్రిం... శోకే
 ఇదం విష్ణుర్విచక్ర మే... సురేస్వాహా ॥ శ్రీవిష్ణోహవ్యంరతుస్స । పురూ
 రవార్ద్రవసంజ్ఞికా విశ్వేదేవా ఇదంహావ్యంసపరికరం... సమస్త
 తీధేకంషుదత్తమస్తు । యేదేవాదివ్యే... జపధ్వమ్ ॥ ప్రాచీనావీతీ
 హవిష్యాదేకం గ్రాసమాదాయ । పితృపాత్రేనిధాయ । ప్రథివీతే
 వత్త్రిం... శోకే । ఇదం... సురే । స్వధాశ్రీవిష్ణో కవ్యం రతుస్స పితృ
 పితామహః పితామహః పితృధ్వః కవ్యమ్ । సపరికరం... దత్తమస్తు ।
 యే చేహపితరోయే... జపస్స ॥ సప్తవ్యాధా దశార్ణే ప్షీత్యాదిభా
 హ్మణభోజనాంతే తృప్తాః సేత్యాదిః కింపిండాంతే ఉత్తరాపోశనంద
 ద్యాత్ । భుక్తవతోఽనువ్రజ్యప్రదక్షిణీకృత్యకుశలీలపుష్పాణీత్యాది
 మాచయాచిష్మకంచనే త్యంతకృత్వా । అథసర్వేభ్యోఽన్న శేష
 భ్యః పిండార్థం ప్రాశనార్థంచోద్ధృత్య అన్న శేషః కిం క్రియతామితి శే
 షం సవేదయేత్ । తేచ ఇష్టైస్సహ భుజ్యతా మితిబూయః । అద్య
 మేనఫలంజన్మేత్యాద్యాసీమాంతంకృత్వా । ప్రాణనాయమ్యవవం...
 ప్రీత్యర్థం మాసశ్రాద్ధీయతిలోదకపిండప్రదానం కరిష్యే । శుశౌదేశే
 ద్వైధం దక్షిణాగ్రాదర్భానగ్న్స్తీర్యవవం మాతామహమారాః
 మహీనానుపిదర్భానగ్న్స్తీర్య । తేషూత్తరైరపోదత్వా । పూర్వస్మి
 న్నాస్తరణే మాజయంతాం మమపితరఇతిప్రతివంత్రిందక్షిణాపవ
 ర్గంప్రీతాదీనాయథాక్రమమపోదత్వా । మార్జయంతాం మమపితరో
 మార్జయంతాం మమపితామహః మార్జయంతాం మమప్రపితామహః
 పశ్చిమాస్తరణే మార్జయంతాం మమ మారో మార్జయంతాం మమ
 పితామహోమార్జయంతాం మమ ప్రపితామహాః । యదిమా
 తామహః । మార్జయంతాం మమ మాతామహః మార్జయంతాం మమ
 మాతూః పితామహః మార్జయంతాం మమ మాతూః ప్రపితామహః ।

మా సత్యార్థమ్.

మార్జయంతాం నుమమాతామహ్యమార్జయంతాం నుమమాతుః
 పితామహ్యా మార్జయంతాం నుమమాతుః ప్రపితామహ్యః | ఓదనా
 ద్వ్యంజనేభ్య శ్చోపాదాయ పట్టిండా కృత్వా | మాతామహాధి
 కారీ చేత్ | ద్వాదశపిండా కృత్వా | ఏతత్తేపితః గోత్రశర్మకరూప
 యేన త్వామను | తేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మైతే స్వధా నమః |
 పితామహ గోత్ర శర్మక రూపయే చ త్వామను | తేభ్య శ్చాయం
 పిండః తస్మైతే స్వధానమః | పృపితామహగోత్రశర్మక రూపయేచ
 త్వామను | తేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మైతే స్వధా నమః | ఏతత్తే
 మాతఃగోత్రేదాయరూపేయూశ్చ త్వామను | తాభ్య శ్చాయంపిండః
 తస్మైతే స్వధానమః | పితామహి గోత్రే...నమః | పృపితామహి
 గోత్రే...నమః | ఏతత్తే మాతానుహ గోత్రశర్మక రూపయేచ త్వా
 మను | తేభ్యః = పిండః | తస్మైతే స్వధానమః | మాతుఃపితామహ
 గోత్రశర్మక...నమః | మాతుఃప్రపితామహ గోత్ర...నమః | ఏతత్తే
 మాతామహిగోత్రేదాయరూపేయూశ్చ త్వామను | తాభ్య శ్చాయం
 పిండః తస్మైతే స్వధానమః | మాతుఃపితామహిగోత్రే = నమః | మాతుః
 పృపితామహిగోత్రే = నమః | ద్విమాతృకస్య ఏతద్వాం మాతకా |
 గోత్రే దాయక్యా రూపే యూశ్చయవామను | తాభ్య శ్చాయం
 పిండః | తస్మైతే స్వధానమః | బహుమాతృకస్య | ఏతద్వోమాతగో
 త్రతాదాయోరూపాయాశ్చనోను | తాభ్య-నమః | ద్విపితామహీ
 కస్య | ఏతద్వాం పితామహ్యా గోత్రేదాయక్యా రూపేయూశ్చవా
 మను | తాభ్య-నమః | బహుపితామహీకస్య | ఏతద్వఃపితామహ్యా
 గోత్రతాదాయోరూపాయాశ్చనోను | తా-నమః | ద్విప్రపితామహీ
 కస్య | ఏతద్వాంప్రపితామహ్యాగోత్రేదాయక్యా రూపేయూశ్చయ
 వామను | తాభ్య...నమః | బహుప్రపితామహీకస్య | ఏతద్వః ప్ర
 పితామహ్యాగోత్రతాదాయోరూపాయాశ్చనోను | తాభ్య శ్చ
 యం = నమః | మార్జయంతామితీసర్వత్ర ముజయత్వా | యేచ్ఛ

వోత్రేతిపితృపిండానుపస్థాయ । యేచవోత్రేయేచాస్మా స్వాశగ్ం
 సంతే । యాశ్చవోత్రేతిమూర్తృపిండా । యాశ్చవోత్రే యాశ్చ
 స్మాస్వాశగ్ంసంతే । తేచవహంతామితి పితృపిండా । తేచవహం
 తామ్ । తాశ్చవహంతామితి మూర్తృపిండా । తాశ్చవహంతామ్ ।
 తృప్యంతుభవంత ఇతిపితృపిండా । తృప్యంతుభవంతః । తృప్యంతు
 భవత్యితిమూర్తృపిండా । తృప్యంతు భవంత్యః । తృప్యతతృప్యత
 తృప్యతేతీనర్వేషాముపస్థానమ్ । తృప్యతతృప్యతతృప్యత । పుత్రా
 న్పుత్రా నభితర్పయంతీ త్యచాత్రః ప్రసవ్యపిండా పరిషించతి ।
 పుత్రాన్పుత్రా నభితర్పయంతీ రాప్తోమధుమతీ రిమాః । స్వధాం
 పితృభ్యో అమృతం దుహన్తా ఆహ దేవిరుభయాగ్ స్తర్పయంతు । పరి
 షిచ్య । న్యుబ్జపాత్రాణి । యస్మింశ్చ పిండార్థ మన్నం గృహీతంతద
 పిన్యబ్జమ్ । ఉత్తరంతృప్యత తృప్యత తృప్యతేతియజరనవానర్హత్యవ
 రార్థ మావర్తయిత్వా । తృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృ
 ప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యత । పోక్ష పాత్రాని ద్వంద్వ మభ్యుదా
 హ్నత్య । ఉత్తరేణ యజమా శేషస్య గ్రాసవరార్థ్యంప్రాశ్నీయాత్ ।
 ప్రాణేనివిష్టోమృతం జాహ్నామిబ్రహ్మణీమ అత్మామృతత్త్వాయ । ప్రా
 శ్నాచమ్య । శిష్టే రిష్టే ర్భంధుభి స్సహ భుజ్జీతే॥ సమాప్తమ్.

అథ పుత్తదానప్రయోగః.

శ్లో॥ యశ్చివో...మహాజనభ్యోనమః॥ ఆచమ్య...ర్థం మమపితౄ
 గాం శాశ్వతపుణ్యలోక ఫలావాప్తిద్వారా శ్రీపరమేశ్వర పీత్యర్థం

ఐహికాముష్మికఫల సిద్ధ్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...
 పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే || ఆదానిర్విఘ్నం... గణాధిపతిపూజాం
 కరిష్యే || గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంవాచయిత్వా || ఏవం...ర్థం
 మమపితౄణాం శాశ్వతం...ర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మకరిష్యే || తదంగ
 దంపతిపూజాం కరిష్యే || శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య బ్రాహ్మణ
 స్య ఇదమాసనం...మస్తు || అథనూతనవస్త్రాణి దద్యాత్ || అథపుత్ర
 దానసమయే మహాసంకల్ప మంత్రపఠనంకుర్యాత్ || తవబీజసముత్ప
 న్నం సర్వాలంకారసంయుతమ్ | ఐహికాముష్మికార్థాయ పుత్రందే
 హివరంమమ || ఇతియాచయేత్ || అథదాతా || శ్లో || మమబీజసముత్ప
 న్నః సర్వాలంకారసంయుతః | ఐహికాముష్మికార్థాయ తుభ్యందత్తో
 మయాసుతః || ఇంద్రాగ్నియమనైరృతి వరుణానిలయక్షపాః | ఈశా
 నోబ్రహ్మవిష్ణూచ సాక్షిణోభాస్కరాదయః | విశ్వంభరాస్సర్వభూ
 తా సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః || మమపుత్రంకుమారంశ్రీమహావిష్ణుప్రీ
 తిం కామయమాన...నమమ || దేవస్యత్వా...ప్రజాపతయే పుత్రమ్ |
 దానసాద్గుణ్యార్థం సువర్ణపూర్వకందక్షిణాండద్యాత్ || శ్లో || సాక్షిణ
 సోమరుద్రాద్యా భాస్కరశ్చ సచంద్రమాః | ఇమంకుమారమదదాం
 పరలోకసుఖేచ్ఛయా || పుత్రదానప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ దత్తహామః.

ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం అపుత్రస్య మేస్త్వికృతస్య పుత్రస్య పు
 త్రత్వసిద్ధిద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం దత్తహామఃఖ్యం కర్మకరి
 ష్య మాణస్తదంగత్వేనతదాదా తుద్ధ్యర్థం...పుణ్యాహవాచనం కరి
 ష్యే || గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా || మాతేకు
 మారమితికుమారం మాతురంకఆదాయ | మాతేకుమారగ్రంథే
 ...గృహే || అయంకుమార ఇతిమాతుర్దక్షిణగ్న్యస్తనంబ్రతిధాప్య | అ
 యంకుమారో...యశోబలను | తతః అష్టదిక్పాలకబ్రహ్మదివంచపాలక

పూజించకుర్యాత్ ॥ ఏవం...ర్థం ఐహికాఃకుస్మికఫలసిద్ధ్యర్థం దత్త
 మంకరిష్యే ॥ విధిప్రకారేణలగ్నిముఖంకుర్యాత్ ॥ తత్రక్షణాత్
 ప్రయోగః ॥ ఆజ్యభాగాగారేఽస్వారిభాయాం ప్రాతరగ్నిమితి నప్తా
 ఽజ్యాహుతీర్హుశ్వాః॥౧॥ ప్రాతరగ్నింప్రాతరిన్ద్రగ్ం హవామహేప్రా
 తర్నితావరుణా ప్రాతరశ్వినో ॥ ప్రాతరభగం పూషణంబ్రహ్మణస్ప
 తింప్రాతస్సామ ముతరుద్రగ్ం హవేమనవాహం ॥ అగ్నిండమిత్రావ
 రుణాశ్వభగపూషబ్రహ్మణస్పతిసామరుద్రేభ్యః॥౨॥ ప్రాతర్జితంభ
 గంసుగ్గం హవేమనయం పుత్రమదిత్యేయోవిధర్తా ఆధశ్చిద్యం
 మన్యమానస్తురశ్చిదాజా చిద్యంభగం శక్తిత్యాహనవాహం ॥ భగా
 యేదమ్॥౩॥ భగప్రణేభగసత్యరాధోభగేమాంధియముదనదదన్నః
 భగప్రణోజనయ గోభిశ్చైర్భగప్రవృభిర్నృవన్త సన్యమన్వాహం ॥
 భగాయేదమ్ ॥౪॥ ఉతేదానీంభగవన్తసన్యమోతప్రపిత్వ ఉతమద్యే
 అహ్నమ్ ॥ ఉతోదితామఘవన్తూర్వసన్తయన్దేవానాగ్నిసుమతౌ
 న్యామన్వాహం ॥ భగాయేదమ్॥౫॥ భగప్రవభగవన్గం అస్తుదేవాస్తేనన్త
 యంభగవన్త సన్యమన్త్యాభగసన్త్యజ్జోగావీమి సనోభగపురన్తా
 భవేహన్వాహం॥౬॥ భగాయేదమ్ ॥ సమద్వరామోషసానమన్తదధి
 త్రావేనశుచయేప్రవాయా అర్వాచీనన్వసువిదభగన్తోరథమివాశ్వా
 వాజినావహన్తున్వాహం ॥ భగేభ్యోవాజిభ్యః॥౭॥ అశ్వాభర్తీగో
 మతీర్ష ఉమాసోవీరవతీస్సదముచ్చన్తుభద్రాః॥ఘృతం దుహానావిశ్వ
 తః॥క్షపీనా యూయన్ప్రాతస్త్వస్తిభి స్సదాన్తన్వాహం ॥ వాజిభ్యః॥

మ్॥ అగ్నయశ్చదమ్ ॥ క్షుద్రాయ తంతిచరావేదమ్ । అన్యకర్మణః
 హూమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాదివశామంకరిష్యే॥ ౧౦
 చిత్తచక్వాహ... జయూదిబ్రహ్మవిసర్జనం తే...నమమ! అథనాన్యక
 రణంకేచిత్కుర్వంతి ॥ అంగాదంగాదితి ద్వాభ్యామభివంత్ర్య ॥ అం
 గాదంగా...మి॥మూర్ధన్యవక్షూణమ్॥ అంగాదంగా...మి॥ఆభ్యుదయ
 కంకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ బ్రాహ్మణాభోజయేత్ ॥
 ఇతి దత్త హూమ స్సమాప్తః.

అథ కడళీవివాహః

అధాతః కడళీవివాహవిధిం వ్యాఖ్యాశ్యామః॥ బ్రాహ్మణైస్స
 హవరః కడళీసమీపంగత్వా॥ స్నాత్వాఽచమ్యగణపతి మభ్యర్చ్య
 పుణ్యాహంకుర్యాత్ ॥ వృక్షమూలేవేదికాః నిర్మాయతే ద్వేదికామధ్యే
 ఆశకపరిమిత శ్వేతతండులో పరికదళీం సంస్థాప్యకంచగవ్యేన శుద్ధో
 దకేన ఆపోహిస్తాను యోభువ ఇతితిస్మభిః పవమానసూక్తే నాద్భిరూక
 ర్జయిత్వా॥ వస్త్రసూషణాదిసర్వాలంకారైరలంకృత్య । కడళీవివా
 హాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ ఇతినంకల్ప్య ॥ అనుహవమితిమంత్రాపఠిత్వా॥
 పాదౌపక్షౌశ్య॥ఆచమ్య॥ రక్షౌబంధం శుజ్ఞోపవీతం కన్యావరణం
 వినాగారీపుజాంచ బృహత్సామేతి కదళ్యాంకంకణబద్ధ్వా । మహా
 సంకల్పముచ్చార్జ్య॥ నప్రేగోత్రాయ పాత్రాయ పుత్రాయ వరాయ
 కదళ్యాం గోత్రినామానివర్జయిత్వా॥ కడళీనామ్నామిమాంకన్యామ్ ।
 ప్రితిపాదయా మోతి తతోవరస్తుబుక్సామవేదేభ్యో యజ్ఞరేషఘ్న
 స్మంత్రాః జపిత్వా॥ అథ వరమిత్యాది ఓంకల్పయతేత్యంతం జపేత్ ।
 తత స్సుముహూర్తేస్వయం దృష్ట్యేత్యాది పతిత్వాకపిలావాచనాది
 బ్రహ్మగంధి పర్యంకుర్యాత్ ॥ లాజ హూమం వినాప్రధానహూ
 మంకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వచనంకారయేత్ । అత్రతండుల వస్త్రద్వయస
 హితవధూ మలంకారసహితా మాచార్యాయదద్యాత్ । పృథివీంగ

చ్చేతి తత్సూక్ష్మకదళీమన్మల్లిస్థాప్యన ఛేదంత్యశేత్ । స్నాత్వాచమ్య-
గోదానాదిమహాదానాని కుర్యాత్ । శూర్పవాయన దానంచద
ద్యాత్ । ఏవమేవార్కవివాహః॥

సామాన్యాశీః

మమాగ్నే వశోవిహవేష్వసువయం త్వేంధానాస్తనువం
పుషేమ మహ్యం నమంతాం ప్రదిశ శ్చితస్తస్త్వయాఽధ్యక్షేణ
పృతనా జయేను । మమదేవా విహవేసంతు సర్వ ఇంద్రావంతో
మరుతో విష్ణురగ్నిః । మమాంతరిక్ష మురు గోప మస్తు మహ్యం
వారః పవతాం కామే అస్మిన్ మయిదేవాద్రవిణ మాయాజంతాం
మయాశీ రస్తు మయిదేవాహూతిః । దైవ్యాహూతారావనివంత
పూర్వేఽరిష్టాస్సామతనువా సువీరాః । మహ్యం యజంతు మమ
యాని హవ్యాకూతి స్తత్యా మనసో మే అస్తు ఏనోమానిగాంకత
మచ్ఛనాహం విశ్వే దేవాస్తో అధివోచతామే దేవీష్వదుర్వీ రురుణ
కృణోత విశ్వే దేవా స ఇహ వీరయధ్వమ్ । మాహాస్మహివ్రజయా
మాతనూభిర్గారధామ ద్విష్వశేసోమరాజా । అగ్నిర్జన్మ్యంప్రతి
నుదన్పురస్తాదదభ్యోగోపాః పరిపాహి వస్తస్త్వం । ప్రత్యంశోయంతు
నిగుతః పునస్తేమైషాంచిత్రం ప్రబుధావినశత్ । ధాతా ధాతృణాం
భువనస్త్వ యస్పతిదేవగ్ం సవితార మభిమాతృషాహమ్ । ఇమం
యజ్ఞమశ్వినోభాబృహస్పతిదేవాఃపాంతుయజమానం వ్యథాత్ ।
ఉరువ్యచానోమహిష శ్శర్మయగ్ంఫదస్మిన్ శావేపురుహూతః పురు

తు । ననః ప్రజామైహార్యశ్వ మృడయేంద్ర మానోరీరిషో మాప
 రాదాః । యేనస్సపత్నా అపతే భవంత్యింద్రాగ్నిభ్యా మవబాధా
 మహేతాః । వసవోరుద్రా ఆదిత్యా ఉపరిస్పృశేంమోగంచే తార
 మధిరాజ మక్రక । అర్వాంచమింద్ర మముతోహ వామ హేయోగోజి
 ధనజి దశ్యజిద్యుః । ఇమంనో యజ్ఞం విహ వేజుష స్వాస్యకుర్మోహరి
 వోమేదినంత్యా । ఆశుశ్శిశానోవృషభోనయుధ్యోఘ నామనఃక్షోభణ
 శ్చర్షణినామ్ । సంక్రిందనోనిమిష ఏకవీర శ్శతగ్ం సేనాఅజయత్సాక
 మిందః । సంక్రిందన్తే నానిమిషేణ జిష్ణునాయుతా రేణదుశ్చ్యవనేన
 దృష్టునాతదింద్రేణజయతతత్సహ స్వంయుధోనిర ఇషుహ స్తేనవృష్టా
 న ఇషుహ స్తేన్సనిషంగి భిర్వశీనగ్గ్ సప్తా నయుధ ఇంద్రోగణేన । నగ్ం
 సప్తజ్యోమసా బాహుశర్ధ్యార్థ్యధన్వాప్రతిహితాభిరస్తా । బృహ
 స్పతేపరిదీయూర ధేనరక్షోహమిత్రాగ్ం అపబాధమానః । ప్రభంజక

సామగ్రిమృణోయుధాజయన్న సాక మేధ్యవితారథానామ్ । గోత్ర
 భిదం గోవిదంవజ్రబాహుం జయంత మజ్జప్రమృణంత మోజసా ।
 ఇమగ్ంసజాతా అనువీరయధ్వమింద్రగ్ం సఖాయోఽనునగ్ంరభ
 ధ్వమ్ । బలవిజ్ఞాయస్థవిరఃప్రవీర మృహస్వాక వ్రాజీసహమానఉగ్రః ।
 అభివీరో అభిసత్వాసవతోజా జైత్రమింద్రగ్ం మాతృష్ట గోవిత్ ।
 అభిగోత్రాణి సహస్రాగాహమానో ద్రామోవీరశ్శతమమృరిందః ।
 దుశ్చ్యవనఃపృథనాషాడయుధ్యోస్సాకగ్ం సేనాలవతు శ్రయుత్సు ।

ఇంద్రాకాం నేతాబృహస్పతి ర్దక్షిణా యజ్ఞఃపురవీతునామః । దేవ
 సేనానా మభిభంజతీనాః జయంతీనామంతుతో యంత్రకే । ఇన్ద్రస్య
 వృష్ణోవరుణస్య రాజ్ఞాదిత్యానాం మరుతాగ్ం శర్ధక్షగమ్ । మహా
 మనసాంభువనచ్యవానాం ఘోషోదేనానాంజయతా ముదస్థాత్ ।
 అస్మాకమింద్ర ససమృతేషుధ్వజేష్వస్మాక యాఇషవస్తాజయంతు ।
 అస్మాకం వీరాక్షిత్రకేభవం త్వస్మానుదేవా అవతావావేషు । ఉద్ధ
 ర్యయమఘవన్నాయుధాన్యత్సత్త్వనాం మామకానాం మహాగ్ంసి
 ఉద్వృతహా నాజినాం వజినా న్యుద్రీభానాం జయతా మేతు
 ఘోషః । ఉప్రపేత జయతానరస్థిరావస్సంతు బ్రాహమః । ఇంద్రో
 వశ్శర్మయచ్ఛత్వనాథృష్యాయథాసథ । అవస్మస్తాపరా పతశరవ్యే
 బ్రహ్మసగ్ం సిత - గచ్ఛామిత్రా స్పృశిషమైషాం కంచనోచ్ఛిషః ।
 మర్మాణితేఞ్శర్మభిశ్చాదయామిసోమస్త్యా రాజామృతేనాభివస్తామ్ ।
 ఉరోర్వరీయో వరివస్తే అస్తుజయంతం త్వమనుమదంతు దేవాః ।
 యత్రబాణస్సంపతంతి కుమారావిశిఖాఇవ । ఇంద్రోనస్త్రవృత
 హావిశ్వాహాశర్మయచ్ఛతు॥ ఇతిసామాన్యాశీః ।

అథ చంద్రగ్రహణహామము:

ఆచమ్య...వవం...ర్థం రాహుశ్చ ససోమోపరాగప్రయుక్తగ్రహ
 ణహామముకరిష్యే॥ ఔపాసనాగ్నింప్రజ్వాల॥ పూర్వపరిషేచనం
 కృత్వావకం- ద్వే- త్రిణి చత్వారి - ఆప్యాయస్వన...నంగ్రథే స్వా
 హ॥ సోమా యేదమ్॥ సం-తే వయాగ్ంస్సినముయంతు వాజాస్సౌవృ

ప్రీయాణ్యభిమాతిషాహః! ఆప్యాయమానోఅమృతాయసోమద్వివిశ్ర
వాగ్ స్మృతమావిధిష్వ స్వాహా॥ సోమాయేదమ్॥ యాతేధామా
నిధివి యాపృథివ్యాం యా వర్వతే జ్యోషధీ వ్యపున్ । తేభి న్నోవి
శ్వేస్తునునా అహేక్షనాజన్ త్సోమ ప్రతిహవ్యా గృభాయ స్వా
హా॥ సోమాయేదమ్॥ ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥ స్వస్తిశ్రద్ధామి
త్యాది నమస్కారః కార్యః॥ ఇతి చంద్రగ్రహణ వహోమాః॥

అథ సూర్యగ్రహణ వహోమాః.

ఆచమ్య... ఏవం...ర్థం కేతుగ్రస్తసూర్యోపరాగప్రియుక్తగ్ర
హణ వహోమాన్కరిష్యే॥ ఔపాసనాన్నింపజ్వాల్య॥ పూర్వపరిషే
చనంకృత్వా॥ ఏకం...రి॥ తలణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి
సూర్య॥ విశ్వమాభాసి రోచన్తగ్ స్వాహా॥ సూర్యా యేదమ్॥
ఉద్వయం...జ్యోతిరుత్తమగ్ స్వాహా॥ సూర్యా యేదమ్॥ ఉద్వయం...
సూర్యగ్ స్వాహా॥ సూ...దమ్॥ చిత్రం...శ్చ స్వాహా॥ సూర్యా...మ్॥
ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥ స్వస్తిశ్రద్ధా మిత్యాది నమస్కారః॥

జనోత్సవమ్.

మాసిమాసిప్రత్యబ్దం చా జన్మకే కుహూశనినారసంక్రమణచం
ద్రసూర్య గ్రహణాదిషు జన్మనక్షత్రయోగే జ్వరాదిమహావ్యాధి
పీడామాం వాలపమృత్యుపరిహారార్థం ఆయుష్య హోమామం కు
ర్యాత్॥ స్నాత్వా...చమ్య॥ శుక్లాంబరధరం ఏవం ప్రత్యర్థం మమ
కుమారస్య అపమృత్యుపరిహారార్థం ఆయుష్య హోమామాఖ్యంకర్మ
కరిష్యమాణస్త...స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥ ఆదానిర్నిష్ఠేన
పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజా కరిష్యే॥ గణపతిమభ్య

ర్చ్యపుణ్యాహోమో చనంకుర్యాత్ ॥ తతఃవిధిప్రకారేణ నక్షత్రపుర్యక
నవగ్రహారాధనం మృత్యుంజయదేవతారాధనంచకుర్యాత్ ॥ ఆయు
ష్యహోమార్థం బ్రాహ్మణాయ ఋతిగర్వరణం దద్యాత్ ॥

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం మమకుమార స్యాయుష్యాభిప్రీత్యర్థం
ఆయుష్యహోమం కరిష్యే ॥ అగ్నిప్రతిస్థాపనాదినర్వం కుర్యాత్ ॥
వల్పాత్రప్రయోగః ॥ ముఖాహుతింహుత్వా ॥ ఆయుష్మచ్ఛరోరవ
దానధర్మేణావదా యాయష్టే విశ్వతో దధదితిపురోనువాక్యామ
నూచ్యాయుదా అగ్నైతి యాజ్యయాహుత్వా — నవగ్రహహో
మం మృత్యుంజయహోమంచ కుర్యాత్ ॥ తతఃజయాదిహోమం
కుర్యాత్ ॥ తతఃయథాశక్తి నవగ్రహదానాని కుర్యాత్ ॥ భూరి
దానం కృత్వా బ్రాహ్మణా భోజయేత్ ॥ ఆశీర్వాదః ॥

ఆయుష్యహోమవిధిః

మదనరత్నైశ్చ శాసకః ॥ శ్లో ॥ ఆయుష్య హోమం కర్తవ్యమి శాసతోఽహం ద్విజన్మ
నామ్ ॥ కుర్మాత్తుజన్మనక్షత్రేవిమవే సఃకృమే తథా ॥ పాగ్లమాస్యా మమానూంవా
గ్రహణేచంద్రీన్యాయోః ॥ అలంకృత్వాస్వస్తివాచ్యమన్నఽనద్యాద్విజాతయే ॥ అథా
జ్యభాగపర్యంతం అవదానస్య సంపదా ॥ ఆనోభద్రాః క్రతవఃతృప్త్యాచాంచదశకేన తు ॥
ఇమంస్తోమ మహాత ఇత్స్యిచాం పోడశకేనచ ॥ జాతవేదసేత్యప్యుచాహుశేత్స్విష్ట
కృతంతతః ॥ హోమశేషం సమాప్యాథ బ్రాహ్మణా భోజయేత్తతః ॥ స్వస్తివాచ్య
ద్విజానన్నై ధేకసుం దద్యాచ్చదక్షిణామ్ ॥ ఇత్యాయుష్యహోమః ॥

ఆయుష్యహోమాః.

యోఽహ్మబ్రహ్మణోజ్జహార ప్రాణైశ్శిరః కృత్తివానాపినాకే
ఈశోనో దేవస్సన ఆయు దశధాతుః ॥ స్మైజహోమి హవిషాఘ్న
తేనస్వాహా ॥ ఈశానాయేదమ్ ॥ ౧ ॥ విభ్రాజమాన స్సరిరస్యమధ్యా
ద్రోచమానో ఘృణా రుచిర్యత్రాగాత్ ॥ సమృత్యపాశా దశనుద్య
ఘోరైదిహాయుషేణోఘ్నగమత్తుదేవసాహా ॥ ఘృణా రుచయ ఇదమ్

బ్రహ్మజ్యోతి బ్రహ్మపత్నీ ముగర్త ధంయమాద ధాత్పుమీరూపంజయ
 తమ్ । సువణారంభగ్రహమర్కమర్చితమాయుషే వదకయామో
 మృతేనస్వాహా॥ బ్రహ్మణేజ్యోతిష ఇదమ్ ॥ 3॥ శ్రియః లక్ష్మీనాపలా
 మంబికా గ్రావస్త్రిం జయ్యామి ద్రసేనేత్యుదాహుః । తాంవిద్యాం
 బ్రహ్మయోనిగ్ంసరూపామిహాయుషేతిర్పయామోమృతేనస్వాహా॥
 బ్రహ్మయోనయ ఇదమ్ ॥ ౪॥ దాక్షాయణ్యస్సర్వయోన్యస్సయోన్యస్స
 హస్రశోవిశ్వరూపా విరూపః । ససూనవస్సపతియస్సయూధ్య ఆయు
 షేణోఘృతమిదంజుషంతాగ్ స్వాహా॥ దాక్షాయణీభ్య ఇదమ్ ॥ ౫॥ ది
 వ్యాగణబహురూపాః పురాణా ఆయుచ్ఛిదోన పృబుధ్నంతు వీరాః
 తేభ్యోజహూమి బహుధాఘృతేనమానః ప్రజాగ్ం రీరిషోమో
 తవీరాస్వాహా॥ దాక్షాయణీభ్య ఇదమ్ ॥ ౬॥ ఏకః పురస్తాద్య ఇదం
 బభూవ యతో భుభూవ భువనస్యగ్రోపాః । యమస్యేతి భువనం
 సాంపరాయే సనోహవిర్ఘ్నతమిహాయుషేత్తు దేవస్వాహా । ఈశా
 నాయ బ్రహ్మణ ఇదమ్ ॥ ౭॥ వషూన్రుదానాదిత్యాన్మరుతోఽథస్తాధ్యా
 న్నభూన్యక్షాః గంధర్వాగ్ంప్రపిశ్యాగ్ంశ్చవిశ్వా । భృగుః
 సర్వాగ్ంశ్చాంగిరసోఽథసర్వాఘృతగ్ం హుత్వా స్యాయుష్యా
 మహాయామశిశ్వాత్ — వస్వాదిభ్య ఇదమ్ ॥ ౮॥ విష్ణోరినో అస్తమ
 శ్శమయచ్చసహస్త్వ । ప్రతేధారా మదుశ్చుత ఉత్సాదునాతే
 ఆక్షితమ్ — విష్ణవ ఇదమ్ ॥ ౯॥ ఇత్యేకా హుతిరంతే॥

ఆయుష్కములైనవారు వారివారిజన్మనకు త్రమనందు జన్మతినిమిందును కూర
 కాలంబులలోను ఈయాయుష్యహోమమును చేయుచు వచ్చినవారు ఆయురప్రదిగలి

కర్ణిలెడకు-తుదకు సంవత్సరమున కొకతూరి యైనను తనపుటిసదిననునాఁడుచేయుట
మిక్కిలి మంచిదనివలితార్థము- శ్రేయాభివృద్ధికొఱకుబ్రాహ్మణసమారాధనము - నవ
గ్రహదానములు మొదలగునవి జరుపుట శ్రేయాభివృద్ధి,

అథ జన్మోత్సవవిధి.

వర్షదినే అథవా జన్మనక్షత్రేకుమారం ఆదౌ మంగళస్నానం
కార్యం । నూతన కటిసూత్రం వస్త్రంచ ధారయిత్వా అలంకృత్య-
విధిప్రకారేణ గణపతిమభ్యర్చ్యపుణ్యాశాంసాచయిత్వా॥ స్వజన్మ
వక్షత్ర నవగ్రహపూజాంచయిత్వా॥ తతిః ఆయుస్సూక్తపఠనం-తతిః
ఆయుస్సూక్త వహోమంచకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః ఇత్యబ్జపూస్త్యుత్సవః

అథ వినాహాద్యగ్నినాశే ప్రాయశ్చిత్తమ్.

వినాహాద్యగ్నినాశే ప్రాయశ్చిత్తమ్॥ ఔపాసనారంభ శేషానా
మయోర్మధ్యే అగ్నినాశే దశరాత్రమధ్యే జాతకర్మాగ్నినాశేత్రైరా
త్ర మధ్యే ఉపనయనాగ్నినాశేచక్రమేణ వివాహాగ్నిసంధానంజాత
కర్మాగ్నిసంధానం ఉపనయనాగ్నిసంధానం కరిష్యతిసంకల్ప్య। అప
హతాఅసురాః । శన్నో దేవీరితి గ్వాభ్యాంతద్భస్మప్రోక్ష్య। అయంతే
యోనిరితితద్భస్మ సమిధసమారోప్య । మథితాగ్నా వివాహశ్చేన్మ
ధితాగ్నిమ్ । శ్రోత్రియాగారాదాహృతేఽగ్నా వివాహశ్చే చోచ్చ
త్రియాగారాదాహృతమగ్నిమ్। జాతకర్మోపనయనయోర్లాకికాగ్నిం
ప్రతిష్ఠాప్య । ఆజుహ్వనః ఉచ్ఛ్వాద్యస్తేతి ద్వాభ్యాంతాం సమిధ మ
గ్నా వాధాయ పరిస్తీర్య । ఆజ్యందర్శ్యం చసంస్కృత్య - పరిషిచ్య।
అయా శ్చాగ్నే - అగ్ని హూత - ఇతిద్వాభ్యామ్ - బ్రాహ్మణ
ఏ హూతేత్యనువాకేన దశభిః-నువోజ్యోతిః - యన్మ ఆత్మనో
మిద్ధా- పునరగ్ని రితి తిస్మభిః - భూరగ్నయే - భూరన్న మగ్నయే-
భూ రగ్నయే చేత్యనువాకత్రయేణప్రతిష్ఠాహాకారం- వ్యస్తాభిస్సమ
ప్రైభి ర్వాహృతిభిః- అనాజ్ఞాత మిత్యాదిభిశ్చహుత్వా- పరిషిచ్య,

తంతం శేషంసమాపయేత్ - ఇతివివాహఃద్వ్యాగ్ని నాశేప్రాయశ్చిత్తమ్॥

ఔపాసనాగ్ని ద్వయసంసర్గప్రాయశ్చిత్తమ్.

ద్వయో రాపాసనాగ్నోన్యస్సంసర్గే, తమగ్నిం వ్యాపియ
గతుః - అయంతేయోనిరితిద్వయో స్సమిధోస్సమారోహ్యతేమగ్నిం
ద్వేధావిభజ్య - మమాయమంశోమమాయా మం ఇతిద్వావపిప్రత్యే
క మభిమత్య - స్వస్మిన్ స్వస్మిన్నగ్నౌ స్వాం స్వాంసమిధమ్ । ఆజ
హ్వానః ఉన్మృశ్యస్వేతి ద్వాభ్యామాధాయ పూర్వహోతాస్వాంశే
అగ్నయే వివిచయే స్వాహేతిహుత్వా - ప్రాయశ్చిత్తాహుతి జా
హుయాత్ । పశ్చద్ధోతా స్వాంశే అగ్నయేపథిక్మతే స్వాహేతిహు
త్వా - ప్రాయశ్చిత్తాహుతి జాహుయాత్ । తత స్తామృభౌసహౌవస
మారోపయేతామ్ । ఔపాసనాగ్నేతాకికాగ్ని నాసంయోగేఅగ్న
యే వివిచయే స్వాహేతిహుత్వా, పాహిశంచకంప్రాయశ్చిత్తాహుతి
శ్చ జహుయాత్ ॥ కించ॥ శ్లో॥ ఔపాయనాగ్నౌచ వివాహవచశ్చ
స్యావానలేసూక్తికపావకేచ । శాంతిగతేచోపహతేచ నప్తేశన్నోదే
వీరత్యద్భిరవోక్త్యభన్మ । తస్మిత్సమారోహణసమిధయంతాం ఆజ
హ్వాఉన్మృశ్యపదద్వయర్చితౌక్యానలేతాంసమిధంక్రీడాత్మదద్వా
ద్వరంకాచసమేవమూల్యం । ఆయాశ్చకంచహూతాబ్రాహ్మణ
ఏకహూతాదశ । వైవస్వతీచమిందాచమహావ్యావృతయస్తథా । త
నంతరమనాజ్ఞాతం వ్యాహృత్యప్రణవాదికం॥

భార్యద్వయాగ్ని సంసర్గః

భార్యాయాం ఏద్యమానాయాం ధర్మాధర్మప్రజాధర్మకంవా
పురర్హివాపేకర్తవ్యేపూర్వస్మిన్నగ్నౌ తాకికాగ్నౌచ ద్వితీయవివా
హహూమఃకార్యః॥ తాకికాగ్నౌద్వితీయాదివివాహశ్చేతతయోర
గ్నోన్యస్సంసర్గంకుర్యాత్ । దక్షిణవామపాశ్వస్థాభ్యాం జ్యేష్ఠాకని
ష్ఠాభ్యాం సహఔపాసనాగ్ని ద్వయసంసర్గంకరిత్య ఇతిసంకల్ప్య
ద్వితీయాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యకరిస్తీర్యజ్యదర్శించసంస్కృత్యపరిషిచ్య

కనిష్ఠభార్యయా అన్వారభ్యః ప్రధానదర్శ్యామితరదర్శ్యా ఆజ్యంచతు
 ధా గృహీత్వా- నమస్తపే- గదలన్యధాయైత్వా స్వధాయైత్వా
 మాన ఇంద్రాభి త స్వద్రష్టారిష్వానః ఏవాబ్రహ్మణ లవేదస్తుస్వా
 హేతిహుత్వా- అయః తేయోనిరితిమగ్నిం సమిధా సమారోక్య ।

ఆజహ్వనః । ఉద్యుధ్యస్తేతిద్వాభ్యాం పూర్వస్మిన్నగ్నాణాం సమిధ
 మాధాయఅగ్నిప్రేతిష్ఠాపనాద్యగ్నిముఖాం తే పత్నీ భ్యామన్వారభ్యః ।
 యోబ్రహ్మబ్రహ్మణ ఇతిశ్చుతసూక్తేన ప్రత్యాహుతి చతుగృహీత
 మష్టావాహుతీన్హుత్వా- అగ్నేరుత్తరతఃప్రతిస్థితాదభిఘారితాదన్నా
 ద్విరవనాయాఽభిఘార్య- సమితగ్ం సజ్జత్వేనామితివాక్య (చతు
 వ్యయం) (ద్వయం) ప్రణవాంతముక్త్యా అగ్నే పురీషే త్యచా

హుత్వా పురీష్య స్త్వమగ్న ఇత్యనువాకాంతం ప్రతిమంత్రంద్వాభ్యాం
 వాక్యాభ్యామష్టాదశాహుతిరాజ్యేనహుత్వా స్విష్టకృదా ద్యుపథా
 వాంతంకృత్వాదక్షిణతో నిషాదితాయబ్రాహ్మణాయ గాండత్వా ।

అగ్నేః పురస్తద్దధే- స్తంభేషు బ్రహ్మజిజ్ఞానమ్- పితావిరాజామితిద్వా
 భ్యాంహుత శేషమన్నంసిదధ్యాత్ । ఏవంసంస్పృష్టేఽగ్నాపుథయోః
 పోత్సోః పుంసవనాదికుర్యాత్ । అథవాసంస్పృష్టాగ్నివిభాగంకరిష్య
 ఇతిసంకల్పితమగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య- కరిస్తీర్య ఆజ్యం దర్శించనంసంస్కృ
 త్య- కరిషిచ్య- సప్తశేలాగ్న ఇతిపూర్ణాహుతిం హుత్వా అయంతే
 యోనిరితితమగ్నిం ద్వయోస్సమిధోద్యుగపదారోవ్య అచ్ఛాగిరోమ
 తయ ఇత్యచాతమగ్నిం ద్వేధావిభజ్య- ఆజహ్వనః- ఉద్యుధ్యస్తేతి
 ద్వాభ్యాంతయోరగ్నోస్సమిధానాధాయ అయాశ్చగ్నే సీత్యేత
 యావ్యాహుతిభిః అనాజ్ఞాతమిత్యాదిభిశ్చతయోరగ్నోప్రత్యేకం
 హుత్వా, దక్షిణపార్శ్వస్థేగ్నా జ్యేష్ఠాయాః నామభాగస్థేగ్నా కనిష్ఠా
 యాశ్చ పుంసవనాదికుర్యాత్ । పూర్వస్మిన్నగ్నాద్వితియవినాహ

హూమేప్యేవమేవవిభాగం కుర్యాత్ । బహుపత్నీ కేప్యేవ మేవా
గ్నీనాం సంసర్గంవిభాగంచకుర్యాత్ ॥ స్సమాప్తః.

శ్రీ సీతారామకల్యాణోత్సవః.

హరి॥౧॥ ఏవంనవమ్యాంసుధ్యాహ్న శ్రీరామజన్మోత్సవం
కృత్వా ॥ జన్మోత్స వానంతరం కల్యాణోత్స వాచరణ న్యాయశ్యక
త్వాత్ - నవమ్యాం రాత్రౌదశమ్యాంనా కల్యాణోత్సవః కార్యః ।
సయథా॥ కదలీ స్తాభైర్వితానతోరణధ్వజపతాకాదిభిః కల్యాణమంట
పంనిర్మాయతదంతర్వి నావాహవేదింకృత్వా రంగవల్ల్యాదిభిరలంకృత్వ
తత్రకల్యాణపీఠంసంస్థాప్య తదుపరివస్త్రంసిధాయ ప్రస్థపరిమితంతం
దులం నిక్షిప్యతదుపరి కలశం సంస్థాప్యతంగోధూమఫలపుష్పాదిభి
రాపూర్వ-కౌశేయేన వస్త్రేణాఽఽచ్చాద్య తదుపరితందులపూరితం
పూజాపాత్రంసిధాయ । తస్మిన్ కంకుమాదినాఽష్టదశపద్మం లిఖ
త్వా- తత్రశ్రీసీతారామప్రతిమాం సౌవణికంప్రాణైః ప్రతిష్ఠాపితాం
సంస్థాప్య షోడశోపచారైస్సంపూజ్య- కల్యాణోత్సవంకుర్యాత్ । ఆ
శక్తౌపుస్తకంవాసంస్థాప్యతత్రైవసర్వంకుర్యాత్ ॥ తదిత్యం । శ్లో॥ ఆఘో
చ్యతేచసీతాయాః పాణిగ్రహణముత్తమమ్ । సర్వకల్యాణజననం సౌ
ఖ్యశ్రీకీర్తివర్ధనమ్ ॥ వివాహాదివస్త్రేప్రాప్తేముహూర్తేదేశికోత్తమః ।
పుథగ్దేవస్య దేవ్యాశ్చ బద్ధీయాత్కరకౌతుకమ్ । బ్రాహ్మణాబం
ధూశ్చాహూయ ॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచనంచకు
ర్యాత్ ॥ పూర్వోక్తప్రకారేణ వినాహప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ ఆజ్ఞా
సంకల్పవిశేషః॥ ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య- శ్రీభగవత్ప్రత్యర్థం లో
కసంరక్షణార్థం-శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్న హనుమత్సమేత శ్రీరా
మచంద్రప్రీత్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ... పే॥ త
తఃరక్షాబంధనాదిసర్వం వినాహప్రయోగానుసారేణకుర్యాత్ । పృ
థిమాయాలసంభవే పుస్తకోఽరికల్యాణోత్సవకరణపక్షే॥ మహిద్యా
దితిమంటపాంతర్భూమింస్సృష్ట్వా ॥ మహిద్యాఃపృథివీచన...భక్తిమ

భిః॥ అభివస్త్రాసువస్తనానీతివస్త్రమభిమంత్య॥ అభివస్త్రాసువస్తనా +
 దేవసోమ॥ ఓషధయః ఇతితండులూనభిమంత్య॥ ఓషధయః— సారయా
 మసి॥ ఆకలశేష్వితికలశంస్పృష్ట్యా॥ ఆకలశేషుధా...వర్ధతే॥ తస్మిన్
 కుంకుమాదినా విలిఖితాఽష్టదశేషు విమలాదిశక్త్యష్టక మావాహ
 యేత్॥ ఓంవిమలాయైనమః- ఉత్కృషేఽన్యైనమః- జ్ఞానాయైనమః-
 క్రియాయైనమః- యోగాయైనమః- ప్రహ్వాయైనమః- సత్యాయైనమః-
 ఈశానాయైనమః - మధ్యేఅనుగ్రహాయైనమః- ఏవమావాహ్యపూ
 జయిత్వా॥ తతఃపాణిగ్రహణవిధిప్రకారేణతత్తన్మంత్రావాచయేత్॥
 ఆదాకౌతుకధారణమ్.

అస్య దేవస్య చతుర్దశభువనాధీశ్వరస్య శ్రీమదఖిలాండకో
 టి బ్రహ్మాండనాయకస్య జగత్కుటుంబినః సకలలోకజనన్యా స్తీతా
 యాశ్చపాణిగ్రహణాధికారసిద్ధ్యర్థంజగద్రక్షణార్థంఆదాకౌతుక...క
 ర్మకరిష్యే॥ సువర్ణకౌతుకంసుగంధేనానులిష్య॥ అర్యమణ మితిమంత్రే
 నాభిమంత్య॥ అర్యమణః బృహస్పతి మింద్రం దానాయ చోదయ॥
 వాచం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ సవితారం చవ్రాజినమ్ । సోమగ్ం
 రాజానంవరుణ మగ్నిమన్వారభామహే॥ ఆదిత్యా విష్ణుగ్ంసూర్యం
 బ్రహ్మణంచబృహస్పతిమ్॥ విష్ణోరరాటమసీత్యష్టవారమభి మంత్య॥
 విష్ణోరరాటమసి...విష్ణవేత్వా॥ కౌతుకదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానావా
 హనాది షోడశోపచారాన్ సమర్పయామి॥

శ్రీసీతారామకల్యాణప్రవరనిర్ణయః.

యజుర్వేదశాఖాధ్యాయినే వాసిష్ఠమైత్రావరుణ కౌండిన్యత్యా
 షేఽయప్రవరాన్విత వసిష్ఠగోతోద్భవాయతిభువనాధీశాయ అఖి
 లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకాయ తత్త్వాతీతాయ సచ్చిదానందమూ
 ర్తయేసూర్యవంశపావనాయ శ్రీమదిక్ష్వాకుఃశోద్భవస్య రఘును

హారాజవర్మణోనప్తే- అజమహారాజవర్మణః పౌత్రాయ-దశరథ
మహారాజ వర్మణఃపుత్రాయ । శ్రీరామచంద్రవర్మణేనామోన్నరా
యణస్వయాపవరాయ॥

యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః- అంగీరసాయాస్య గౌతమత్యా,
యప్రవరాన్విత గౌతమసగోత్రోద్భవాం చతుదశభువనాధీశ్వరీం
అఖిలాండకోటి బ్రహ్మ డనాయకాంత త్వస్వరూపిణీ- చంద్రవంశ
ప్రదీపికానిమివంశోద్భవస్య స్వర్ణగోమ మహారాజవర్మణోనప్తే॥
హ్రస్వగోమమహారాజవర్మణః పౌత్రీం ॥ జనకమహారాజవర్మణఃపు
త్రీం॥ శ్రీసీతానామ్నీం సామౌల్లక్ష్యరూపిణీ కన్యామ్॥

ఇమం సీతామమసుతా సహధర్మచరీతవ । ప్రతీచ్ఛచైనాంభ
ద్రంతేపాణింకృష్ణీష్టాష్టపాణినా ॥ పతిప్రతా మహాభాగా ఛాయేవా
నుగతాసదా ॥ కన్యాదానసమయే ఆదౌ కన్యాపరగోత్రనామాన్యు
క్త్వా । తతః గోదానభూదానాది షోడశమహాదానానికుర్యాత్ ॥ సు
ముహూర్తే మంగళాష్టకాని చూర్ణికాని పఠిత్వా । సుముహూర్తే
వధూవర యోజ్విరసినజరకగుడం విత్తి పేత్ ॥ అఘోరచక్షురితి శ్రీరా
మస్సీతాందృష్ట్వా ॥ అఘోరచక్షు...చక్షుషోదే॥ తతస్సీతాంవస్త్ర
భూషణాదిభిరలంకృత్య । తతఃమాంగల్య తంతునానేతి మంగళసూ
త్రంకంఠేబధ్నాతి ॥ మాంగల్యపూజాం కృత్వా । మాంగల్యతంతు
నానేనజగజ్జీవనహేతునా । కంఠేబధ్నామిసుభగేనాజీవ శరదశ్శతమ్॥
ఇతిమంగళసూత్రంబద్ధ్యా॥ తతఃఏకస్మిన్ స్వర్ణాదిపాత్రే క్రాంతపరిమిత
మంగళాచారతండులంఘిధాయ॥ సఘృతేనక్షీరేణ శ్రీసీతారామయో
రంజయ్యౌపస్తీర్యద్విస్తృతౌ దులానోవ్య ద్విరభిఘాత్య బ్రాహ్మణైర్వై
ష్ణవైస్సహకపిలగ్ స్తారయేత్ ॥ దక్షిణాఃపాంతు బహుదేయంచా
స్తుపుణ్యంవర్ధతాగ్ంశాంతిరస్తు । పుష్టిరస్తు । తుష్టిరస్తు । వృద్ధిరస్తు ।
అవిఘ్నమస్తు । ఆయుష్యమస్తు । ఆరోగ్యమస్తు । ద పత్యోనామ

జన్మనక్షత్రేతభిషక్కునర్వసూనక్షత్రే శనిచంద్రగ్రహే - వరుణాదితి
 దైవతేనహసోమేన క్రియేతాగ్ం శాంతిరస్తు ప్రజాపతిః స్త్రియాం
 యశః...ప్రజామేకామస్సమృద్ధ్యతాం || ఇతివధూవగయోశ్చిరస్యకు
 తారోపణంకృత్వా || ప్రశవోమేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ | యజ్ఞోమే...
 తామ్ || ద్వితీయంతృతీయంమంత్రవత్కృత్వా తూష్టించత్తుమ్ | ఏవ
 మక్షతారోపణంకృత్వా || యోవైతామితి బ్రహ్మగ్రంథింకుర్యాత్ |
 యోవైతా...దమః || అనంతరం శ్రీసీతారామయోః కల్యాణోత్సవప్ర
 యుక్తమోడశోపచారపూజాంకృత్వా మహానీరాజనందద్యాత్ | ఏవం
 కల్యాణోత్సవంకృత్వా - తత్పీఠకలశవస్త్రసహిత శ్రీరామపతినిమాం
 చాచకాయాచార్యాయవాదద్యాత్ || బ్రాహ్మణానంతోపయేత్ ||
 ఇతి శ్రీసీతారామకల్యాణోత్సవస్సమాప్తః. చ|| ౮ |

శ్రీసీతారామకళ్యాణసర్గ విషయః.

సీతానివాహనగేతుపత్యమానే సదానరైః | ఆచార్యస్త
 సుసంపుజ్యస్తథాఽస్యే ద్విజసత్తమాః || సీతాసమేతప్రతిమాం
 రాఘవస్యస్వశక్తిరః బాంబూనదనయ్యాంకృత్వా వాంఛితార్థస్య
 సిద్ధయే నిధాయపూర్ణం శేశుభ్రవస్తేణవేష్టితే | యథావిధిసుసం
 పూజ్యసద్భక్త్యాడక్షిణాయుతమ్ | ధరణీగర్భసంభూతేధరణీధరవల్లభే
 ధరణీమేప్రయచ్ఛాశుప్రీత్యాభవశుచిస్మి తే || కౌసల్యాగర్భసంభూత
 భూభారోత్తారణాయచ | ప్రతిమాదానతుష్టస్సౌ వాంఛితంయచ్ఛా
 రాఘవ || మంత్రద్వయంసముచ్చార్య దద్యాద్వైకేద్విజన్మనే | ఏవం
 సంపూజ్యవిధివద్భక్తారం శావకిస్తుధీః | తతోవిహ్నిం సమభ్యర్చ్య
 సర్వానిష్ఠాన్తుభోజయేత్ | విత్తశాత్యమకృత్యైవ తాన్జైవ
 రాధయేన్నుదా | ఏవంకృత్వానరోభక్త్యాతతః శ్రవణమూరభేత్ ||

తస్యపుణ్యఫలంనాహంవక్తు శక్తోమునీశ్వర! కిమత్రబహునోక్తేననవై
రామోభవేద్ధృవమతి! ఇతి శ్రీరామాయణమాహాత్మ్యవారసంగ్ర
హేచ్ఛక్తమ్ ।

అథ పుత్రికామేష్టిప్రయోగః.

అయ్యా! పుత్రిసంతానము కలుగనిపక్షమందు ఈప్రయోగముజరుపుటవలన
దంపతులకు సుఖప్రదంబగుపుత్రిప్రదంబగును. ఋశుకాలమునకాజుకదినమునందు
భాగ్యతోనభ్యంగముచేసికొని పిమ్మటఈప్రయోగముశక్త్యనుపాగముజరుపనిలయును.

ఆదాదీవారాధనంశ్చిత్వా॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం...నమః॥
ఆచమ్య...వవం...ప్రీత్యర్థంసమ ఇహమనోభీష్టసిద్ధ్యర్థం వంశాభివృ
ద్ధ్యర్థంపుత్రికామేష్టినామకం కర్మకరిష్యమాణః... స్వస్తిపుణ్యాహ
వాచనంకరిష్యే॥ ఆదాసర్విఘ్నన...గణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ విధి
ప్రకారేణ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకుర్యాత్ ॥ ఆచమ్య...ప్రీ
త్యర్థం పుత్రిప్రాప్త్యర్థం పుత్రికామేష్టిం కరిష్యే ॥ తతః అభ్యుద
యార్థంనాందీనమారాధనం కుర్యాత్ ॥ అథప్రాగ్దేశే మంటపమా
సాద్య॥ తత్రనూతనవస్త్రంపరిస్తీర్య॥ తదుపరియథాశక్తి తండులాన్ని
క్షీప్య ॥ తత్రబ్రహ్మవిష్ణురుద్రకలశా తదుపరినూతన వస్త్రాణినిధా
య॥ ఆచమ్య...ర్థంబ్రహ్మది మంటపదేవతాహ్వానంకరిష్యే ॥ ఆదా
గణపతిమావాహ్య॥ గణానంత్యా...సాదనమ్॥ గణాధిపతిమా...మి॥
బ్రహ్మదేవానాం + రేధిక॥ బ్రహ్మణమా + మి॥ ఇంద్రవిష్ణు + సురే॥
విష్ణుమా + మి॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే + హృదే॥ రుద్రమా + మి॥
పూర్వోక్తప్రకారేణ సవగ్రహారాధనంకుర్యాత్ ॥ తతః అష్టదిక్పాలక
పూజాంచకృత్వా ఊడశోపచారపూజాంచ కుర్యాత్ ॥ అత్రక్షీరా
న్నంనివేద్య॥ తతః రుద్రాభిషేకంకుర్యాత్ ॥ తతః కులదేవతా పూజాం
చకుర్యాత్ ॥ పిమ్మట హోమామగ్నికరణము వ్రాయుచున్నాను.
శ్రేష్ఠమైన తెల్లనిగోవుయొక్క క్షీరములనుసంపాదించి పిమ్మటఅటువది

ముష్టలగువట్లుగా తండులములు నొకచాత్రలో నుంచి పిమ్మటప్రో
క్షించి క్షీరముతోముందు ప్రతిష్ఠచేయఁబోవు పత్రిష్ఠాగ్ని యందు
పచనముచేయవలయును. ఆచమ్య + ప్రీత్యర్థంపుత్రిప్రాప్త్యర్థం వం
శాభివృద్ధ్యర్థం బ్రహ్మాదినకలదేవతాప్రీత్యర్థం సమిగాజ్య చరువీహి
భిఃచతుర్విధపూజామంకరిష్యే || పూజార్థం ఆచార్య బ్రహ్మఋత్వి
గ్వరణంకరిష్యే||ఋత్విగ్వరణందద్యాత్||వృతోస్సికరిష్యామితిప్రతి
వచనమ్ || తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే || విధిప్రకారేణ అగ్నిం
ప్రతిష్ఠాప్య|| అత్రవట్లుప్రప్రయోగం కుర్యాత్ || అథాజ్యభాగం
స్రూచాజపహాతి|| ఏకం + రి|| అగ్నయేస్వాహా || ఉత్తరార్థ పూర్వా
ర్థేఅగ్నయఇదం|| ఏకం + రి|| సోమాయస్వాహా || దక్షిణార్థపూర్వా
ర్థే సోమాయేదం|| సమంపూర్వేణ - మధ్యేఽగ్నా జపహాతి ||
తతస్సృచ్యపస్తీర్య చరుమధ్యాద్విరవదాయు || అభిఘార్యహవిఃప్ర
త్యభిఘారయతి||ఓంఆతేగర్భోయోసిమేతుపుమాన్ బ్రాణఇవేషుధిమ్||
ఆవీరోజాయతాంపుత్రస్తేదశమాన్యస్వాహా|| అగ్నయఇదంనమమ||
౧|| కరోమి తేప్రాజాపత్యమాగర్భోయోసిమేతుతే|| అనూనఃపూర్ణో
జాయతామశ్లోణోపిశాచధీతశ్శ్వాహా || అగ్నయఇదం నమమ|| ౨||
పుమాగస్తేపున్తోనారితంపుమాననుజాయతాం|| తాసిభద్రాణీబీజా
న్యృషభాజనయంతునౌస్వాహా|| అగ్నయఇదంనమమ|| ౩||యాసిభ
ద్రాణీబీజాన్యృషభాజనయంతినః || తైస్త్వంపుత్రాన్విం దస్త్వసాప్ర
సూర్ధేనుకాభవస్వాహా|| అగ్నయ...మ|| ౪|| కామస్సమృద్ధ్య తాం
మహ్యమపరాజిత మేవమి || యంకామం క్రామయేదేవ తన్నేనా

యోనమర్థయస్వాహ॥ అగ్నయథిదం॥ ౧॥ అగ్నిరేతుపదమోదేవతా
 నాగ్ంసా॥ ౨॥ సైప్రజాం ముజ్జతు మృత్యుప్రాశాత్ తదయగ్ంరాజ
 వరుణో॥ ౩॥ ను మన్యతాం యథేయగ్ స్త్రీపౌత్రమఘన్నరోదాతస్వి
 హ॥ వరుణాయేదం॥ ౪॥ ఇమామగ్నిస్త్రీయతాం గాహాపత్యఃప్రజా
 మసైన్యయతు దీర్ఘమాయుః॥ అశూన్యోవథ్తా జీవతా మస్తుమాతా
 పౌత్రమానంద మభిషబుద్ధ్యతా మియగ్ స్వాహ॥ వరుణాయేదం॥ ౫॥
 సూరేగ్రహే నిశిఘ్నాష... సుమనస్యమానాగ్ స్వాహ॥ వరుణాయే
 దం॥ ౬॥ అప్రజస్తాంపౌత్రమృత్యుం... ప్రతిముంచామి పాశగ్ స్వాహ॥
 వరుణాయేదం॥ ౭॥ దేవకృతం బ్రాహ్మణకల్పమానం తేనహా న్మేయో
 నిషదః పిశాచాః॥ క్రివ్యాదో మృత్యువధరా న్పాతయామి దీర్ఘ
 మాయుస్తవ జీవంతు పుత్రా స్వాహ॥ వరుణాయేదమ్॥ ౮॥

నేజమేషపరావత.....యః పుమాత్స్వాహ॥ విష్ణవథి
 దం॥ ౯॥ యథేయంకృధినీమహీతిష్ఠం..... వాయుర్యథాదిశాంగర్భ
 వీవం గర్భందధామితేస్వాహ॥ వ్యవ్యాధిదం॥ ౧౦॥ విష్ణోశ్శేషేన
 రూ.....మాసి సూతవేస్వాహ॥ విష్ణవథిదం॥ ౧౧॥ సోమోథే
 నుగ్ం.....దస్త్వాహ॥ సోమాయేదం॥ ౧౨॥ తాంఘ్రావజ్ఞేవ
 తమా.....ప్రహాశేమశేఫమ్స్వాహ॥ సూర్యాసావిత్యాధిదం॥ ౧౩॥
 అస్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం జయాదిహోమం కరిష్యే॥ జ
 యాదిహోమంస్విష్టకృద్ధోమంచకృత్వా॥ వధూవరయోఃహుతశేష

మూరుభ్యమష్టివద్యాగ్ం శిశ్నేర్యదన్మలంచక్రమా వయమ్ ।
 అగ్నిర్మారస్మాదేనప్రప్రముంచతుచక్రమయానిదుష్కృతాస్వాహా॥
 అగ్నయః ఇదమ్ ॥ యేనత్రితో అర్ణవాన్నిర్భభావ యేన సూర్యం
 తమసానిర్ముమోచ । యేనంద్రోవిశ్వాఅజహ దరాతీస్తే నాహం
 జ్యోతిషాజ్యోతిరానశానఆక్షి స్వాహా॥ అగ్నయేజ్యోతిష్మరః ఇదమ్ ।
 యత్కుసీద మప్రీతీత్తం మయేహ యేనయమన్య నిధినాచరామి
 ఏతత్తదగ్నే అన్మణోభవామి జీవన్మేవప్రతితతే దధామి స్వాహా ।
 అగ్నయః ఇదమ్ (యన్మయి మారాయదాపిపేష యదంతరిక్షంయ
 దాశసాఽతిక్రామాత్రితేదేవా దివిజాతాయదావ ఇమంమే వర్షణ
 తత్వాయామి త్వంసో అగ్నే సత్వంసో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి
 యన్మయి మారాగర్భేనశ్యే సశ్చకార యత్ప్రితా । అగ్నిర్మార
 తస్మాదేనసో గార్హపత్యః ప్రముంచతుదురితాయానిచక్రమక్రరోతు
 మామనేనసగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేగార్హపత్యా యేదమ్ । యదాపిపేష
 మారం పితరం పుత్రః ప్రముదితోధయః । అహిగ్ంసితౌపితరా
 మయా తత్తదగ్నే అన్మణోభవామి స్వాహా॥ అగ్నయః ఇదమ్॥ య
 దంతరిక్షం పృథివీ ముతద్యాం యన్మారం పితరం వాజహిగ్ంసిమ
 అగ్నిర్మారస్మాదేనసో గార్హపత్యః ప్రముంచతుదురితాయానిచక్రమ
 క్రరోతు మామనేనసగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేగార్హపత్యా యేదమ్ । య
 దాశసా నిశసా యత్పరాశసా । యదేన శ్చక్రమా నూతనం య

త్పురాణమ్ | అగ్నిర్మాతస్త్వాహః || అగ్నయేగార్హవత్యాయేదమ్ |
 అతిక్రామామి దురితం యదేనో జహామిర్విపం పరమే సదధోయై |
 యంతి సుకృతోనాపి దుష్కృతస్తమారోహామిసుకృతాన్నులోకగ్
 స్వాహః || సుకృతాన్ను లోకాయేదమ్ | త్రితేదేవా అమృజ తైత
 ః | త్రిత ఏతస్మిన్మహిషే మామృజే తతో మా యది కించిదాన
 శే | అగ్నిర్మాతస్త్వాహః || అగ్నయేగార్హవత్యాయేదమ్ |
 దివి జాతా అపుజాతా యాజాతా ఓషధీభ్యః | అధోయా అగ్నిజా
 ఆపస్తాన శ్శుంధంతు శుంధనీస్వాహః || అదభ్యశ్శుంధసీభ్యః ఇదమ్ |
 యదాపో న క్తం దురితంచరాను యద్వాదివా నూతనం యత్పురా
 ణమ్ | హిరణ్యవర్ణాస్తత ఉత్పనీతస్వాహః || అదోభ్యహిరణ్య
 వర్ణాభ్యః ఇదమ్ | ఇమం మే వరుణ...చ కేస్వాహః || వరుణాయేదమ్ ||
 తత్వాయామి...మోషీస్వాహః || వరుణాయేదమ్ || త్వంనో అగ్నే...
 గ్ధ్యస్మతస్వాహః || అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ || సత్వంనో అగ్నే...వది
 స్వాహః || అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ || త్వమగ్నే అయా స్యయా...భే
 వజగ్ స్వాహః || అయసేఽగ్నయః ఇదమ్ | యదదీవ్యం నృణామహం
 బ్రహ్మ వాదిత్సవ్యా సంజగర్ జనేభ్యః || అగ్నిర్మాతస్త్వాదింద్రశ్చనంవి
 దానా ప్రమంచతాగ్ స్వాహః || అగ్నింద్రాభ్యామిదమ్ | యద్ధస్తా
 భ్యాం చకర్ కిల్బిషాన్యతాగాం వగ్ను ముప్రజిష్నుమానః | ఉగ్రం
 ప్రశ్యాచరాష్ట్రభృచ్చ తాన్యప్సరస్తా వనుదత్తా మృగాని స్వాహః |

హః అగ్నయ ఇదమ్ । అగ్నే యోనోఽభిరోజనో వృకో వారోజిభూ
 గ్ంసతి । తాగ్ స్త్వంవృత్రహం జహి వస్త్వస్మభ్య మాభర స్వాహా ॥
 అగ్న యేవృత్నఘ్న ఇదమ్ । అగ్నే యోనోభిదాసతి సమానో యశ్చ ని
 ప్త్యః । తంసయగ్ంసమిః కృత్వాతుభ్యమగ్నే పిదధ్మసిస్వాహా ॥
 అగ్నయ ఇదమ్ । యోనశ్చపాదశపత్నోయశ్చనశ్చ పతశ్చపాత్ ॥
 ఉపాశ్చతస్మైనిమ్రుక్షసర్వంపాపగ్ంసమూహతాగ్ స్వాహా । ఉపా
 నిమ్రుగ్భ్య ఇదమ్ । యోనస్సపత్నో యోరణో మరోభిదాసతిదేవాః ।
 ఇధ్మస్యేవప్రతాయతో మారస్యాచ్చేషికించన స్వాహా । దేవేభ్య
 ఇదమ్ । యోమాం ద్వేష్టిజాతవేదోయం చాహం ద్వేష్టియశ్చ
 మామ్ । సర్వాగ్ స్తానగ్నే సందహయాగ్ శాహం ద్వేష్టి యేచ
 మాగ్ స్వాహా । అగ్న యేజాతవేదస ఇదమ్ । యో అస్మభ్యమరాతీయా
 ద్యశ్చనో ద్వేషతేజసః । నిందాద్యోఅస్మాదిస్సాచ్చ సర్వాగ్ స్తా
 న్మష్మమాకురు స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ । సగ్ంశితంమే బ్రహ్మసగ్ం
 శితవీర్యాఅ బలమ్ । సగ్ంశితంక్షత్రింమేజిష్ణు యస్యాహమస్మిపు
 రోహితస్వాహా ॥ బ్రహ్మక్షత్రిభ్యామిదమ్ ॥ ఉదేషాంబాహూఅతిర
 ముద్వర్చోఅథోబలమ్ । క్షీణోమిబ్రహ్మణాఅమిత్రా నున్నయామి
 స్వాంఅహగ్ స్వాహా ॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్ ॥ పునర్మనఃపునరాయర్మఅగా
 త్పునశ్చక్షుః పునశ్శ్రోత్రం మఱగాత్పునః ప్రాణః పునరాకూఠంమ

పాలవబాధతాం దురితానివిశ్వాస్వాహా॥ వైశ్వానరాయాదభ్యాయతి
 నూనపథిదమ్॥ స్రువేణహోమః॥ సిగ్ంహేవ్యాఘ్రఉతయాఘ్రదాకౌ
 త్విషిరగ్నా బ్రాహ్మణే సూర్యేయాః । ఇంద్రం యాదేవీ సుభగా
 జజాన్త । సానతగ్న వర్చసాసంవిదానాస్వాహా॥ ఇంద్ర జనన్తై
 దేవ్యాఇదమ్॥ యారాజన్యేదుంతుభావాయతాయామశ్వస్య క్రంద్యే
 పురుషస్య మాయా । ఇంద్రంయా ... దానాస్వాహా॥ ఇంద్రజన
 న్యైదేవ్యాఇదమ్ । యాహస్తినిద్విపిని యాహిరన్యే త్విషిరన్యేషు
 పురుషేషుగోషు । ఇంద్రంయాదేవీ ... దానాస్వాహా॥ ఇంద్రజన
 న్యైదేవ్యాఇదమ్॥ రథేఅక్షేషువృషభస్యవాజే । వాతేప్రజన్యే వరు
 ణస్యశుష్కే । ఇంద్రంయాదేవీసు...దానా స్వాహా॥ ఇంద్రజనన్తై
 దేవ్యాఇదమ్॥ అగ్నేభ్యావర్తిన్నభినతవర్తస్వాయుషావర్చసానన్యా
 మేధయాప్రిజయాధనేనస్వాహా॥ అగ్నయేభ్యావర్తిసఇదమ్॥ అగ్నే
 అంగిరశ్శతంతేసంత్యావృతస్సహస్రంత ఉపావృతః । తాసాంపోష
 స్యపోషేణ పునర్హోతప్తమాకృధి పునర్హోరయిమాకృధి స్వాహా॥
 అగ్నయేఽంగిరస ఇదమ్ ॥ పునర్హర్జాని.. తస్సాహా॥ అగ్నయ
 ఇదమ్ । సహరయ్యా...విశ్వతస్సరిస్వాహా॥ అగ్నయఇదమ్ । అథ
 సమిత్యాణిరగ్నిముపతిష్ఠతే॥ అథోపస్థానమ్॥ వైశ్వానరాయత్రుతివేద
 యామోయ దీప్త్యణ్ం సంగరో దేవతాను । సవతా న్విశాన॥

న్నఃప్రవిత్తైర్యత్సంగరమభిధావామ్యశామ్ | అనాజానన్మనసాయాచ
 మానోయదత్రైనోఅనతఃస్సవామి | అమీయేసుభగేదివిచిత్రేనా
 మతారకేపేహమ్పరిస్థయచ్చతామేతద్భద్రకమోచఃమ్ | విజిహీ
 ర్వత్తోకాన్కూఢబంధాన్మంచాసి బద్ధకమ్ | యోనేరివప్రచ్యుతోగ
 ర్భస్సర్వాన్వధోఅనఃష్వ | సప్రజానక్ శతగృభీతవిద్వాన్ప్రజాప
 తిఃప్రథమజాబుతస్య | అస్మాభిర్ద్వితంజరసఃపరస్తాదచ్ఛిన్నంతంతుమను
 సంచరేమ | తతంతంతుమస్వేకేఅనుసంచరంతియేషాండతంపిత్యమా
 యనవత్ | అబధ్వేకేదఃతఃప్రియచ్ఛాదాతుంచేచ్ఛక్ష్వాగ్ంసస్వ
 ర్గసేషామ్ | ఆరభేథామనుసగ్ంరభేథాగ్ంసమానంకంధామవధోమ్
 తేనాయద్వాంపూర్తం పరివిష్టాయదగ్నాతస్మైకోత్రాయేహజాయా
 పక్షీసగ్ంరభేథామ్ | యద్రతిరిక్షం శృధివీ ముతద్యాంయన్మాతరంపిత
 రం వాజిహిగ్ంసేను | అగ్నిర్మాతస్మాదేనస్తా గార్హపత్య ఉన్నోనేష
 ద్దురితా యానిచక్రమ | భూమిర్మాతాఽదితినోజ సిత్రంభాత్రాం
 తరిక్ష మభిశస్తవసః | ద్యౌర్నఃపితాపితృయా చ్ఛభవాసి జామి
 మిత్యామా వివిత్సిత్తోకాత్ | యత్రసుహార్దస్సుకృతోమదంతే వి
 హాయరోగంతన్వాగ్ అస్వాయామ్ | అశ్లోణాంకైరహృతాస్త్యగ్గేత
 త్రపశ్యేమపితరంచపుత్రమ్ | యదన్నమద్భ్యస్పతేన దేవాదాస్య
 న్నదాస్యన్నుతవా కరిష్యక్ | యదేవానాం చక్షుష్యాగ్ అస్తియ
 దేవకించప్రతిజగ్రాహమగ్నిర్మాతస్మాదన్మణాంకృణోతు | యదన్న

మద్మి బహుధా విరూప్త వాస్తో హిరణ్య ముతగామజా మవిమ్మయ
 ద్దేనానాం చక్షుష్యాగ్రో అస్తియదేవ కించప్రతిజగ్రాహ మగ్నిర్నా
 తస్మాదన్త్రణంకృణోతు. యన్మయామనసా వాచాక్షత్రమేనఃకదా
 చన । సర్వస్మా తస్మాన్మేళితో మోగిత్వగ్ం హివేత్థ యథాత్తధగ్
 స్వాహా । సమిద్వయమగ్నాప్రహృత్య । అగ్నయఇదమ్ । అవధాన
 ధర్మేణ ॥ అగ్న యేస్విష్టకృతేస్వాహా ॥ అగ్న యేస్విష్టకృత ఇదమ్ ।
 ఫలితాం సమిధమాధాయ బ్రహ్మణేవరందదాతి । తతస్సమిధమిద్ధ
 సన్నహనం చాగ్నాప్రహృత్య జయోదీజ జహుయాత్ । ఇత్యాది
 తంత్రస్సమాప్తః॥ కూశ్మాండసంగ్రహశ్లోకః॥ సావిత్యాగ్నిముఖాం
 తేన్నహవనంయదేవాయనువాకత్రయమ్ । సిగ్ంహేవ్యాఘ్రచతురశ్చ
 సకలా అభ్యావర్తినీ రాజ్యతః । హుత్వోదజ్ముఖ ముపతిష్ఠే తద్భుత
 వైశ్వానరేత్యాది సమిధమాధాయ వరందదా త్యతిథయే కుర్యాజ్జ
 యోదీన్నవా । ఇతి కూశ్మాండహోమప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ గణపామమంత్రాః.

దర్భాన్ధారయమాణః పత్న్యసహప్రాణానాయమ్య । ఏవం
 గుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతికాధర్మకర్తృ సమేతస్యఅగ్ంహ ఆగ
 ననోనివృత్త్యర్థంసకృత్పక్షమాశ్రిత్య సవనత్రయం గణహోమాన్క
 రిష్యే ఇతినంకల్ప్య । ఉత్తరతో దర్భాన్నిరస్యా కడపస్పృశ్య ।
 పునస్సంకల్ప్య । అగ్ంహ...త్త్యర్థం ప్రాతస్సాననికగణహోమాన్క
 రిష్యే । పత్న్యసహకాపాసనాగ్నాచరుగ్ శ్రకయిత్వా ప్రాచీనముడి
 చీనం వోద్యాస్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘాత్యాఽగ్నిం ధనాద్యాజ్య భా
 గాంతే । అగ్నేరుత్తరతస్సవనకుంభ మాసాద్య । ప్రోక్షణాదిభిస్సగ్న
 సృత్యఅద్భిస్సంపూర్వఫలపుష్పాదిభి రభ్యర్చ్య ప్రతిష్ఠాప్య అగ్ని

ముఖాంతే ఆశ్వేన । ఓం భూర్భువస్సువః ... యాత్యాహా । సనిత్ర
 ఇదమ్ ॥ భూస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ । భువస్వాహా । వాయవ
 ఇదమ్ । సువస్వాహా ॥ సూర్యాయేదమ్ । భూర్భువస్సువస్వాహా ॥
 ప్రజాపతయ ఇదమ్ । అథ చారవాః । అగ్నేనయసుపథా గ్రాయే
 అస్మాకవిశ్వానిదేవ వయనాని విద్వాన్ । యయోధ్యస్మజ్జహు
 రాణమేనోభూయిష్ఠాంతేనమ ఉక్తింవిధేమస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥
 ప్రవ శ్శుక్రాయభానవే భరద్వాగ్ం హవ్యం మతిం చాగ్నయే
 సుపూతమ్ । యోదైవ్యాని మానుషా జనూగ్ వ్యంతర్విశ్వానివిద్మ
 నాజిగాతిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ అచ్ఛాగిరో మతశ్చా దేవయం
 తీరగ్నియంతి ద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృశగ్ం స్మృతీగ్ం స్వం
 చగ్ం హవ్య వాహ మరణిమానుషాణాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥
 అగ్నే త్వమస్మద్యయో ధ్యమీవాఆసగ్నిత్రా అభ్యమంతకృష్ణే ॥
 పున రస్మభ్యగ్ం సువితాయ దేవతాంవిశ్వేభిరజ రేభిర్యజత్రస్వాహా ॥
 అగ్నయ ఇదమ్ ॥ అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో అస్మాకత్స్వస్తిభిరతి
 ద్గురాణి విశ్వా । పూశ్చప్రథ్వీ బహులాన ఉర్వీ భవాతోకాయతన
 యాయ శంయోస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ ప్రకారవో మన నా
 వచ్య మానా దేవద్రీచీం నయథ దేవయంతః । దక్షిణావా డ్వాజినీ
 ప్రాచ్యేతి హవిర్భరం త్యగ్నయేఘృతాచీస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥
 సహస్రశీర్షా పురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ । సభామింవిశ్వతో

వ్రత్యాఽత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులగ్న్ స్వాహా పురుషాయనారాయణాయే
 దమ్ పురుషవేదగ్ం సర్వం యద్భూతం యచ్ఛ భవ్యమ్ । ఉతా
 మృతత్య శ్శేషానో యదన్న నాతిరోహతిస్వాహా । పురుషాయనారా
 యణాయేదమ్ । వ్రతావానస్య మహిమాఽత్యో జ్యాయాగ్ శ్చపూరు
 షః । పాదోస్య విశ్వా భూతానిత్రిపాదస్యామృతం దివిస్వాహా పురు
 ...దమ్ । త్రిపా ద్ధూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః పాదోస్యేహ భవా త్పునః ।
 తత్యో విష్వ జ్వక్రామ త్సశనానశ నే అభిస్వాహా । పురు...దమ్ ॥
 తస్మాద్విరా డజాయత విరాజ్యో అధిపురుషః । సజాత్యో అత్యరిచ్యత
 ప్రశ్చా ద్భూమి మథోపుర స్వాహా । పురుషా...దమ్ ॥ యత్పురుషే
 ణ హవిషా దేవా యజ్ఞమతన్వత । నసంత్యో అస్యాస్తీ దాజ్యగ్ంగీ
 వ్మరిధ్యశ్శర ధ్ధవిస్వాహా । పురు...దమ్ ॥ సప్తాప్యసన్ పరిధయ
 స్త్రిసప్తసమిధః కృతాః । దేవా యద్యజ్ఞంతన్వానా అబధ్నౌ పు
 రుషం ప్రశుగ్ స్వాహా పురు...దమ్ ॥ తం యజ్ఞంబహిషి ప్రాక్షన్
 పురుషం జాత మగ్రతః । తేన దేవా అయజంత సాధ్యా ఋషయ
 శ్చయేస్వాహా । పురుషా...దమ్ । తస్మాద్యజ్ఞత్సర్వహుతస్సంభృ
 తం పృషదాజ్యమ్ । ప్రశూగ్స్తాగ్శ్చక్రే హయవ్యా నారణ్యాన్త్రా
 మ్యాశ్చయేస్వాహా పురు...దమ్ । తస్మాద్యజ్ఞత్సర్వహుతఋచస్సా
 మానిజజ్ఞరే । ఛందాగ్ంసిజజ్ఞరేతస్మాద్యజ్ఞ స్తస్మాదజాయత స్వాహా
 పురు...దమ్ । తస్మాదశ్వాఅజాయంతయే కేచోభయా దతః గావోహ

జజ్జరేత స్సాత్తస్సజ్జతా అజావయ స్సాహా | పురుషా...దమ్ || య
 త్పురుషంవ్యదధుః కత్తిధావ్యకల్పయన్ | ముఖింకి మస్యకాబాహు
 కా పూరూ పాదా పుచ్ఛేతేస్సాహా | పురు...దమ్ || బ్రాహ్మణోస్య
 ముఖ మాసీ ద్బాహూ రాజస్యఃకృతః | ఊరూతదస్యయద్వైశ్యః
 ప్రదాభ్యగ్ం శూద్రో అజాయతస్సాహా | పురు...దమ్ || చంద్రమా
 మనసోజాతశ్చక్షోస్సూర్యో అజాయత | ముఖాదింద్ర శ్చాగ్నిశ్చ
 ప్రాణా ద్వాయు రజాయత స్సాహా | పురు...దమ్ || నాభ్యా ఆసీ
 దంతరిక్షగ్ం శీర్షో ద్యాస్సమవర్తత | ప్రదాభ్యం భూమిర్దిశశ్శ్రోత్రా
 త్తథాగ్ం కాగ్ం అకల్పయన్ త్సాహా | పురు...దమ్ || వేదాహ
 మేతం పురుషంమహంత నూదిత్యవర్ణం తమస్మస్తపాశే | సర్వాణి
 రూపాణి విచిత్రధీరో నామాసక్తత్వాభినదన్ యదాసేస్సాహా |
 పురు...దమ్ || ధాతా పురస్తాద్యముదాజహర శక్రః ప్రవిద్వాన్ప్రది
 శ్శ్చతస్రః | తమేవం విద్వాన్మృత ఇహభవతి నాన్యః పంథా
 అయనాయ విద్యతేస్సాహా | పురు ...దమ్ || యజ్ఞేన యజ్ఞమయ
 జంతదేవాస్తానిధర్మాణిప్రథమాన్యాసన్ | తేహ్నాకం మహిమాన
 స్సచంతే యత్రపూర్వే ప్రాధ్యాస్సంతి దేవాస్సాహా | పురు ...
 దమ్ || అగ్నేర్మస్య ప్రథమస్య ప్రచేతసాయం పాంచజన్యం బహవ
 స్సవిందతే | విశ్వస్యాంవిశి ప్రవివిశివాగ్ం సమీమహేనోముంచ
 త్విగ్ంహ సేస్సాహా | అగ్నయేఽగ్ంహోముచ ఇదమ్ | యస్యేదం

ప్రాగం నిమిషద్యదేజతి యస్యజాతం జనమానంచ కేవలమ్ । స్థా
 మ్యగ్నిం నాధితోజోహవీమి సనోమంచ త్వగ్ంహస సస్వాహా ॥
 అగ్నయేఽగ్ం హోమంచ ఇదమ్ ॥ ఇంద్రస్యమన్వే ప్రథమస్యప్రచేత
 సోవృత్రఘ్నుస్తామాఉకుమామువాగుః యోదాశుషస్సుకృత్తో హవ
 ముపగంతా సనోమంచ త్వగ్ం హస సస్వాహా ॥ ఇంద్రాయాగ్ం హోమా
 ముచ ఇదమ్ ॥ యస్సంగ్రామం నయతి సంవశీయుధేయః పుష్టాని
 సగ్ంస్సృజతిత్రయాణి । స్తామింద్రం నాధితోజోహవీమి సనోమంచ
 త్వగ్ంహస సస్వాహా ॥ ఇంద్రాయాగ్ం హోమాముచ ఇదమ్ ॥ మన్వే హం
 మిత్రావరుణాతస్య విత్తగ్ం సత్యేజసాదృగ్ం హణాయన్ను దేధేయా
 రాజానగ్ం సరథం యాథఉగ్రాతానో ముంచతమాగస సస్వాహా ॥ మి
 త్రావరుణాభ్యా మాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥ యోవాగ్ం
 సస్త్వధర్మామిధుశ్చరంత ముప్రయాతి నూషయత్ ॥ స్తామిమిత్రావ
 రుణా నాధితో జోహవీమి తేనో ముంచతమాగస సస్వాహా ॥ మి
 త్రావరుణాభ్యామాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥ నాయోస్సవితుర్ద్విదధాని
 మన్మహే యావాత్తస్య ద్భిభృతో యాచరక్షతః । యావిశ్వస్య
 వరిభూ బభూవతు స్తానోమంచత మాగస సస్వాహా ॥ వాయుసవి
 తృభ్యా మాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥ ఉప్రశేష్తానత్రశిషో దేవయోర్ధ
 శ్మేలస్థిరః ॥ స్తామివాయుగ్ం సవితారం నాధితో జోహవీమి తేనో
 ముంచత మాగస సస్వాహా ॥ వాయుసవితృభ్యా మాగోముగ్భ్యామి

దమ్ । రథీ^१త^२మారథీ^३నామహ్వా^४ ఊ^५తే^६యే^७శుభం^८ గమి^९స్తా^{१०} సుయమే^{११}భి
 ర^{१२}శ్వే^{१३}ః । యయో^{१४}ర్వాం^{१५} దే^{१६}వా^{१७}దే^{१८}వే^{१९}ష్య^{२०} నిశిత^{२१}మో^{२२}జ^{२३} స్తా^{२४}నో^{२५} ముంచ
 త^{२६}మా^{२७}గ^{२८}న^{२९}స్సా^{३०}హ^{३१} । అశ్వ^{३२}భ్యా^{३३} మా^{३४}గో^{३५}ము^{३६}గ్భ్యా^{३७}మి^{३८}దమ్ ॥ యదయా
 తం^{३९}వహ^{४०}తు^{४१}గ్ం^{४२} సూ^{४३}ర్యా^{४४}యా^{४५} స్త్రి^{४६}చ^{४७}క్రే^{४८}ణ^{४९}స^{५०}గ్ం^{५१} స^{५२}ద^{५३} మి^{५४}చ్ఛ^{५५}మా^{५६}నా^{५७} ।
 స్తా^{५८}మి^{५९} దే^{६०}వా^{६१}వ^{६२}శ్వీ^{६३}నా^{६४} నా^{६५}ది^{६६}తో^{६७}జో^{६८}హ^{६९}వీ^{७०}మి^{७१} తే^{७२}నో^{७३} ముంచ^{७४}త^{७५} మా^{७६}గ^{७७}న^{७८}
 స^{७९}స్సా^{८०}హ^{८१} । అశ్వ^{८२}భ్యా^{८३}మా^{८४}గో^{८५}ము^{८६}గ్భ్యా^{८७}మి^{८८}దమ్ ॥ మరు^{८९}తా^{९०}మ^{९१}న్వే^{९२} అ^{९३}ధి
 నో^{९४}బ్రు^{९५}వం^{९६}తు^{९७} ప్రే^{९८}మా^{९९}ం^{१००}వా^{१०१}చం^{१०२} వి^{१०३}శ్వా^{१०४}మ^{१०५}వం^{१०६}తు^{१०७}వి^{१०८}శ్వే^{१०९} । ఆ^{११०}శూ^{१११}హ^{११२}ం^{११३}
 వే^{११४}సు^{११५}య^{११६}మా^{११७} నూ^{११८}త^{११९}యే^{१२०} తే^{१२१}నో^{१२२} ముంచం^{१२३} తే^{१२४}న^{१२५}న^{१२६} స^{१२७}స్సా^{१२८}హ^{१२९} । మరు^{१౩౦}ద్భ్య^{१౩౧}
 ఏ^{१౩౨}నో^{१౩౩}ము^{१౩౪}గ్భ్య^{१౩౫}ఇ^{१౩౬}దమ్ ॥ తి^{१౩౭}గ్మ^{१౩౮}మా^{१౩౯}యు^{१౪౦}ధం^{१౪౧}వీ^{१౪౨}డి^{१౪౩}త^{१౪౪}గ్ స^{१౪౫}హ^{१౪౬}స్వ^{१౪౭}ద్ది^{१౪౮}వ్య^{१౪౯}గ్ం^{१౫౦}శ^{१౫౧}ర్ఘ^{१౫౨}
 పృ^{१౫౩}తి^{१౫౪}నా^{१౫౫}సు^{१౫౬}జ్ఞ^{१౫౭}ష్టు^{१౫౮} । స్తా^{१౫౯}మి^{१౬౦}దే^{१౬౧}వా^{१౬౨} న్మ^{१౬౩}రు^{१౬౪}తో^{१౬౫} నా^{१౬౬}ది^{१౬౭}తో^{१౬౮} జో^{१౬౯}హ^{१౭౦}వీ^{१౭౧}మి^{१౭౨} తే^{१౭౩}నో^{१౭౪}
 ముంచం^{१౭౫} త్వే^{१౭౬}న^{१౭౭}న^{१౭౮}స^{१౭౯}స్సా^{౧౮౦}హ^{౧౮౧} । మరు^{౧౮౨}ద్భ్య^{౧౮౩} ఏ^{౧౮౪}నో^{౧౮౫}ము^{౧౮౬}గ్భ్య^{౧౮౭} ఇ^{౧౮౮}దమ్ ॥ దే^{౧౮౯}వా
 నాం^{౧౯౦} మ^{౧౯౧}న్వే^{౧౯౨} అ^{౧౯౩}ధి^{౧౯౪}నో^{౧౯౫} బ్రు^{౧౯౬}వం^{౧౯౭}తు^{౧౯౮} ప్రే^{౧౯౯}మా^{౨౦౦}ం^{౨౦౧} వా^{౨౦౨}చం^{౨౦౩} వి^{౨౦౪}శ్వా^{౨౦౫}మ^{౨౦౬}వం^{౨౦౭}తు^{౨౦౮}వి^{౨౦౯}శ్వే^{౨౧౦} ।
 ఆ^{౨౧౧}శూ^{౨౧౨}హ^{౨౧౩}ం^{౨౧౪} వే^{౨౧౫}సు^{౨౧౬}య^{౨౧౭}మా^{౨౧౮} నూ^{౨౧౯}త^{౨౨౦}యే^{౨౨౧} తే^{౨౨౨}నో^{౨౨౩} ముంచం^{౨౨౪} త్వే^{౨౨౫}న^{౨౨౬}న^{౨౨౭} స^{౨౨౮}స్సా^{౨౨౯}
 హ^{౨౩౦} । వి^{౨౩౧}శ్వే^{౨౩౨}భ్యో^{౨౩౩} దే^{౨౩౪}వే^{౨౩౫}భ్య^{౨౩౬} ఏ^{౨౩౭}నో^{౨౩౮}ము^{౨౩౯}గ్భ్య^{౨౪౦}ఇ^{౨౪౧}దమ్ ॥ య^{౨౪౨}ది^{౨౪౩}గం^{౨౪౪} మా^{౨౪౫}భి^{౨౪౬}శో^{౨౪౭}చ
 తి^{౨౪౮}పారు^{౨౪౯} పీ^{౨౫౦} యే^{౨౫౧}ణ^{౨౫౨}దై^{౨౫౩}వ్యే^{౨౫౪}న^{౨౫౫} । స్తా^{౨౫౬}మి^{౨౫౭} వి^{౨౫౮}శ్వా^{౨౫౯} దే^{౨౬౦}వా^{౨౬౧}న్నా^{౨౬౨}ధితో^{౨౬౩} జో^{౨౬౪}హ^{౨౬౫}వీ
 మి^{౨౬౬}తే^{౨౬౭}నో^{౨౬౮} ముంచం^{౨౬౯} త్వే^{౨౭౦}న^{౨౭౧}న^{౨౭౨}స^{౨౭౩}స్సా^{౨౭౪}హ^{౨౭౫} । వి^{౨౭౬}శ్వే^{౨౭౭}భ్యో^{౨౭౮} దే^{౨౭౯}వే^{౨౮౦}భ్య^{౨౮౧} ఏ^{౨౮౨}నో^{౨౮౩}ము^{౨౮౪}గ్భ్య^{౨౮౫}
 ఇ^{౨౮౬}దమ్ ॥ అ^{౨౮౭}ను^{౨౮౮}నో^{౨౮౯} ద్యా^{౨౯౦}ను^{౨౯౧}మ^{౨౯౨}తి^{౨౯౩} ర^{౨౯౪}ఘ^{౨౯౫}జ్ఞం^{౨౯౬} దే^{౨౯౭}వే^{౨౯౮}షు^{౨౯౯} మ^{౩౦౦}న్య^{౩౦౧}తా^{౩౦౨}మ్ ॥ అ^{౩౦౩}గ్ని^{౩౦౪}శ్చ
 హ^{౩౦౫}వ్య^{౩౦౬}వా^{౩౦౭}నా^{౩౦౮}నో^{౩౦౯} భ^{౩౧౦}వ^{౩౧౧}తా^{౩౧౨}ం^{౩౧౩}దా^{౩౧౪}శు^{౩౧౫}షే^{౩౧౬} మ^{౩౧౭}య^{౩౧౮}స^{౩౧౯}స్సా^{౩౨౦}హ^{౩౨౧} ॥ అ^{౩౨౨}ను^{౩౨౩}మ^{౩౨౪}త్యా
 ఇ^{౩౨౫}దమ్ ॥ అ^{౩౨౬}న్వి^{౩౨౭}ద^{౩౨౮} ను^{౩౨౯}మ^{౩౩౦} తే^{౩౩౧}త్వం^{౩౩౨} మ^{౩౩౩}న్యా^{౩౩౪}నై^{౩౩౫} శం^{౩౩౬}చ^{౩౩౭}న^{౩౩౮}కృ^{౩౩౯}ధి^{౩౪౦} క^{౩౪౧}త్వే^{౩౪౨}ద^{౩౪౩}తా^{౩౪౪}

య నో హీను ప్రణ ఆయాగ్ంసి తారిష స్వాహా ॥ అనుమత్యా
 ఇదమ్ ॥ వైశ్వానరో న ఊత్యా పయాతు పరావతః ॥ అగ్నిర్భుకేనహ
 హస్తా స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరా యేదమ్ ॥ ప్రప్టోదివి ప్రప్టో
 అగ్నిః పృథివ్యాం ప్రప్టో విత్వాః పృథిరావివేశ ॥ వైశ్వానర స్సహానా
 ప్రప్టో అగ్నిస్సనో దివా సరిషః పాతున క్తగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే
 వైశ్వానరా యేదమ్ ॥ యేఅప్రథేతా మమితేభిరో జోభిర్భృపత్రిషే
 అభవతాం వసూనామ్ ॥ స్తామిద్యావా పృథివీనాధితో జోహవీమితే
 నో ముంచత మగ్ం హస్త స్వాహా ॥ ద్యావా పృథివీభ్యా మగ్ం హో
 ముగ్భ్యామిదమ్ ॥ ఉర్వీరోదస్తీవరివః కృణోతం క్షేత్రస్య వత్సీ అధినో
 బ్రూయూతం ॥ స్తామిద్యాహి దివినాధితో జోహవీమితేనో ముంచత
 మగ్ం హస్త స్వాహా ॥ ద్యావా పృ.. మిదం ॥ యత్రేవయం పురుషతా
 యవిష్టా విద్వాగ్ం సశ్చక్రమా కచ్చనాగ ॥ కృథీస్వస్మాగ్ం అదితే
 రనాగా వ్యేనాగ్ంసి శిశ్రేథో విష్వగక్నే స్వాహా ॥ అగ్నయేఽగ్ం
 హామూచ ఇదమ్ ॥ యథాహః ధ్వసనో గౌర్యం చిత్పదిషితా మ
 ముంచతా యజత్రాః ॥ ఏవాత్వమస్మత్ప్రముంచావ్యగ్ంహా ప్రాతా
 ర్యగ్నే ప్రతరాంతరాయుస్స్వాహా ॥ అగ్నయేఽగ్ం హామూచ ఇదమ్ ॥
 యావామింద్రావరుణా యత్రవ్యా తనూ సైయేమమగ్ంహానామూచ
 తగ్ స్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మగ్ం హామూగ్భ్యా మిదమ్ ॥
 యావామింద్రావరుణా సహస్యాతనూ సై యేమమగ్ంహానామూచ

త్స్వాహా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మగ్ంశాముగ్భ్యా మిదమ్ । యా
 వామింద్రావరుణా రక్షస్వాతనూస్తయే...స్వాహా॥ ఇంద్రావ...మి
 దమ్ । యావామింద్రావరుణా తేజస్వాతనూ స్తయే...స్వాహా॥ ఇం
 ద్రావరు...మిదమ్ । యోవామింద్రావరుణా వగ్నా సామస్తంవా
 మేతేనావయజే స్వాహా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మిదమ్॥ యోవామిం
 ద్రావరుణా ద్విపాత్సుప్తశుషుప్రామస్తంవామేతేనావయజేస్వా
 హా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యామిదమ్॥ యోవామింద్రావరుణా చతుస్పా
 త్సుప్రామస్తంవా...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ । యోవామిం
 ద్రావరుణాగ్ంపేషుప్రామ...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ । యోవా
 మింద్రావరుణాగ్ంహేషుప్రామస్తంవా...స్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ ।
 యోవా...తాపుసామ స్వాహా॥ ఇంద్రావ...దమ్ । యోవా...
 గౌవధీషుసామ...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ । యోవామింద్రా
 వరుణావనస్పతిషుసా...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...మిదమ్ । కవమాన
 స్సువజ్జనః పవిత్రేణ విచర్షణః । యః పోతానపునాతు మాస్వా
 హా॥ అగ్నయేపవమానా యేదమ్ । పునంతుమాజేవ జవా । పు
 నంతుమననో ధియా । పునంతు విశ్వేతయవ స్వాహా॥ జేవజవ
 మనువిశ్వాయుభ్య ఇదమ్॥ జాతేవేదః పవిత్రవత్పవిత్రేణ పునాహి
 మా । శుక్లేదేవదీర్ఘదగ్నే క్రత్వాక్రశూగ్ంరనుస్వాహా॥ జాత
 వేదసేఽగ్నయ ఇదమ్ । యత్తేప్రవిత్ర మర్చిష్యగ్నే వితత మంతరా ।

బ్రహ్మతేన పునీమ హే స్వాహా॥ అగ్న యే పవమానా యేదమ్॥ ఉభా
 భ్యాం దేవసవితః ప్రవిత్రేణ సవేనచ॥ ఇదం బ్రహ్మపునీమ హే స్వాహా॥
 దేవాయ సవిత్ర ఇదమ్॥ వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యా గౌద్యస్యై బహ్వీ
 స్తనువో వీతపృష్ఠాః॥ తయామదంత స్సధమా ద్యేషు వయగ్ స్వామ
 పతయో రయీణాగ్ స్వాహా॥ వైశ్వదైవ్యే పునత్యా ఇదమ్॥ వైశ్వా
 నరో రశ్మిభిర్భా పునాతు వాతః ప్రాణే నేషిరో మయోభూః॥ ద్యా
 వా పృథివీ పయసా పయోభిర్ బుతాన రీయశ్చియే మా పునీతాగ్
 స్వాహా॥ వైశ్వానరాయ వా తేరృతాయ ద్యావా పృథివీభ్యామృతావ
 రీభ్యామిదమ్॥ బ్రహ్మద్భి స్సవితస్తృభిర్వర్షిష్ఠదేవ మన్మథిః॥
 అగ్నేదక్షైః పునాహిమా స్వాహా॥ సవితేదేవా యేదమ్॥ యేన
 దేవా అపునతయేనా పోదివ్యం కశః॥ తేన దివ్యేన బ్రహ్మణేదం
 బ్రహ్మపునీమ హే స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ యః సావమానీరధ్యే
 త్యృషిభిస్సంభృతగ్ం రసమ్॥ సర్వగ్ం సపూతమశ్నాతి స్వదితం
 మాతరిశ్వనా స్వాహా॥ సావమానీభ్య ఇదమ్॥ సావమానీర్యో అధ్యే
 త్యృషిభిస్సంభృతగ్ం రసమ్॥ తస్మై సరస్వతీ దుహేక్షీరగ్ం సర్పి
 ర్మధూదకగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదమ్॥ సావమానీస్త్వ
 స్త్యయనీ స్సుదుమాహి పయస్వతీః॥ ఋషిభిస్సంభృతో రసో బ్రా
 హ్మణేత్స్వః పుతగ్ం హితగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదమ్॥
 సావమానీర్దిశంతున ఇమం లోకమథో అముమ్॥ కామూత్సమర్థ

యః తు నో దేవీ దేవే వైస్సమాభృతాస్వాహా॥ పావమానీభ్యః ఇదమ్ ।
 పావమానీ స్వస్వస్మయనీ స్సుగుఘాహి ఘృతశ్చురః । ఋషిభి
 స్సంభృతోఽనో బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హిరిగ్ం స్వాహా॥ పావమా
 నీభ్యః ఇదమ్ ॥ యేన దేవాః ప్రవిశేణ... పునంతుమాస్వాహా॥ పావ
 మానీభ్యః ఇదమ్॥ ప్రాజాపత్యం ప్రవిత్రం... బ్రహ్మపునీమహేస్వాహా॥
 ప్రాజాపత్యా య పవిత్రా యేదమ్॥ ఇంద్రస్సనీతీ సహమా పునాతు...
 పునాతు స్వాహా॥ ఇంద్రాయ సునీత్యా సహితాయ సోమాయ స్వస్త్యా
 సహితాయ వరుణాయ సమీచ్యా సహితాయ యమాయ రాజేప్రమృ
 తాభి స్సహితాయ జాతవేద సడ్యయంత్యా సహితా యేదమ్॥ యదే
 వా దేవ హేడనందే... మాముత స్వాహా॥ దేవేభ్య ఆదిత్యేభ్యః ఇదమ్॥
 దేవాజీవన... మూర్తిమ అగ్నిర్దాతస్తా దేనస్తోగార్హ పత్యః ప్రమం
 చతుదుతా యానిచక్రమ కరోతుమామనేన స్గ్ం స్వాహా॥ దేవే
 భ్యోఽగ్నయే గార్హ పత్యా యేదమ్॥ ఋతేన గ్యావాశృధినీ... స్వతి॥
 ఋతాస్మాముంచతాగ్ం హస్తోయదన్యకృతమూర్తిమ స్వాహా॥ ద్యా
 వాప్య... ఇదమ్॥ సజాతశగ్ం సా దుతవాజామిశగ్ం సాజ్జ్యాయ సశ్శ
 గ్ం... యసః॥ అనాజ్ఞాతం దేవకృతం యదేనస్తస్మాత్త్వమస్మాన్జాత
 వేదోముముగ్ధిస్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేద స ఇదమ్ । యద్యాచాయ
 స్మ... అగ్నిర్దాతస్తా దేనస్తోగార్హ... నేన స్గ్ం స్వాహా॥ అగ్నయే
 గా... దమ్॥ యద్ధస్తాభ్యాంచకరకి... ఘ్నమానః॥ దూరేప్రశ్యాచరాష్ట్ర

భృచ్చతాన్యప్సరస్తావ.. నిస్వాహా॥ మా శేపశ్యా రాష్ట్రభృద్భ్యామి
 దమ్॥ ఆదీవ్యంవృణం యద్రాంచకారయద్వాదాస్యక్ త్సంజగరా
 జసేభ్యః॥ అగ్నిర్మాతస్సాభేనస్తా... నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేగార్
 హపత్యాయేదమ్॥ యన్మయి మాతాగర్భ... నేనస్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ యదాపిపేస + భవామ్నిస్వాహా॥
 అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ యదంతరిక్షం + నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్న
 యేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ యదాశసా + నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే
 గార్ హపత్యా యేదమ్॥ అతిక్రామామి దురితంయదే... క్తగ్ స్వాహా॥
 సుకృతాంసు లోకాయేదమ్॥ త్రిశేదేవా... నేనస్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ దివిజాతా + శుంధనీస్వాహా॥ అదభ్య
 శుంధసేభ్య ఇదమ్॥ యదానో నక్తం + సీతన స్వాహా॥ అదోభ్య
 హిరణ్యవర్ణాభ్య ఇదమ్॥ ఇను మే వరుణత్యాయామి త్వంనో అగ్నే
 సత్వంనో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి॥ వైశ్వానరో + వాహస్తాస్వాహా॥
 అగ్నయేవైశ్వానరాయేదమ్॥ ఋతావాసః వైశ్వానరమృతస్య జ్యోతి
 ప్తస్సతిమ్॥ అజసంసుర్మమీను హేస్వాహా॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయే
 దమ్॥ వైశ్వానరస్యదగ్గంసనాభ్యో బృహదరిణాదేకస్వప్తస్యయా కవిః॥
 ఉభాపితరామహాయన్న జాయతాగ్నిర్ద్యావాపృథివీ భూరిశేతస్వాహా
 హా॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదమ్॥ పృష్టోదివిప్త... నక్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయే... యేదమ్॥ యతోయదగ్నే భువనావ్యఖ్యో వశుంసో నాభి

ర్వః పరిజ్ఞావై శ్వానరబ్రహ్మణే విందగ్రాతుం యూహం ఛాతస్వస్తిభిస్స
 దానస్వాహా॥ అగ్నయే వై శ్వానరాయేదమ్ । త్వమగ్నే శోచిషాశో
 శుచానతరోదసీ అపృణాజాయమానః । త్వందేవాగ్ అభిశస్తీరముం
 చో వై శ్వానర జాతపేదో మహిత్యాస్వాహా॥ అగ్నయే వై శ్వానరా
 యేదమ్ ॥ అస్మాకమగ్నే మఘవత్సుధారయా నామి క్షత్త్రమజ
 రగ్ం సువీర్యమ్ । నయం జయేమశతినగ్ం సహస్రిణం వై శ్వానర
 వాజమగ్నే తవోతిభి స్వాహా ॥ అగ్నయే వై శ్వానరా యేదమ్ ।
 వై శ్వానరస్య సుమతౌ స్యామరాజాహి క్తంభువనానామభిశ్రీః । ఇతో
 జాతో విశ్వమిదం విచ ష్టే వై శ్వానరో యతతే సూర్యేణ స్వాహా ।
 అగ్నయే వై శ్వానరా యేదమ్ । అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా॥ అగ్న
 యే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ సమితస్సహన ప్రహరణాది తంత్రః । అపరే
 గాగ్నిం ప్రాజ్ఞుఖ ఉపవిశ్య తిస్సప్తభి ర్దగభృంజీలై స్త్రిరాత్మానం
 సంపాదయేత్ ॥ హవామాంతేయజ్ఞ ... మి । స్సమాప్తమ్.

అథ సింహానువాకః.

యజమానః పూర్వమగ్నేరుత్తరతః ప్రాచ్యాంనా స్థాపితం
 స్వర్చితం కలశం గృహీత్వా । మహాజనైస్సస్వస్తివాచన పఠనై స్సహ
 చతుష్పథంగత్వా తత్రరంగవల్ల్యాశోభితదేశే కలశం నిధాయ పత్నీ స
 మేతస్సౌ ఆసీన శ్చతుర్దిక్షు దర్శైః పరిస్తీర్య ప్రాణానాయమ్య
 వైశ్వదేవాఖ్యం ర్మప్రారంభమాణ ఆదానః సంతాం హవాసవృత్త్యర్థం
 సింహానువాక మంత్రపఠనం కరిష్యతీతి సంకల్ప్య । కలశస్థజఠే స్వప్రతి
 నిబిమితమాణ సింహానువాక పఠనం కుర్యాత్ । మయాకృత

ప్రాతస్సవనమాధ్యందినసవన సృతీయసవనప్రయుక్త గణహోమాం
గత్యేనేతి సవనపక్షసంకల్పవిశేషః.

సిగ్ం హేమేనున్యః॥ వ్యాఘ్రేమేఽంతరామయః । వృకేమే
తుల్ । అశ్వేమేఘసిః॥ ధన్వనిమేపిపాసా । రాజన్యగ్రహేమేఽశనయా ।
అశ్మని మేతంద్రిః । గర్దభేమే ఽర్భః । శయ్యకేమే హీః । అశ్వత్థే
మే వేప్రథుః॥ ౧॥ కూర్మేమేఽంగరోగః । బస్తిమేవసర్యా । ఆప్రియే
మేమృత్యుః । భ్రాతృవ్యేమేపాపా । సపత్నే మేనిర్ఘుతిః॥ దుష్కిర్తా
మే వృద్ధిః । సరస్వతి మేసమృద్ధిః । ఖడ్గేమత్తరిః । గవయే మ
ఆంధ్యమ్ । శౌరేమే బాధిర్యమ్ ॥ ౨॥ ఋక్షేమేశోకః । గోధా
యాంమే నేదః । జరాయాం మేహిమః । శృష్ణశకునే మేభీరుతా ।
కశేమేపాపగ్రంధః । ఉలూకేమేశ్వభ్యశః । శ్లోకేమేఽశ్వర్యా । మర్కటే
మేదుర్బద్ధిః । కులలే మేమృగ్స్యా । ఉలలే మేప్రథ్యా॥ ౩॥ ఉష్ఠే
మేత్ప్రస్థా । ఋశ్వేమేశ్రమః । అన్యాయం మేఆవ్యమ్ । కోశేమేగ్రంధః ।
కుమార్యాంమేఽలంకారః । సూకరే మేక్షద్రథుః । ప్రదాకుసేమే
స్వన్నః । అజగరే మేదుస్స్వన్నః । విద్యుతీ మేస్త్నయః । లోభా
యాం మేక్షేదః॥ ౪॥ శలభేమేపాపాఽబ్జీమ్నః । స్త్రీషుమేఽన్త్రమ్ ।
అజసుమేకర్మశః॥ వ్రాత్యేమేఽశ్వర్యా । శూద్రేమేస్తేయమ్ । వైశ్యేమేకా
ర్మకృత్యమ్ । రాజన్యబ్రథుని మేజ్ఞానమ్ । నైషాదేమేఽబ్రహ్మహత్యా ।
కులుంగే మేఽప్రథుః । ఉలలేమే బ్రహ్మసః ॥ ౫॥ ఉద్రిణిమేవ మనిః

కింపురుషే మేగోదః । ద్వీపిని మేనిష్టపత్ । హుస్తిని మేకిలానః ।
 శునిమేమరిప్రస్నా । వన్యేషుమే మ్లెచ్చ । విదేహేషుమే శీప్రధుః । మ
 హావన్యేషు మేగ్లాః । మూజవత్సు మేతప్నా । దుందుభా మేకాశికా
 ౬॥ ఇత్వాకుషుమేపి తమ్ । కళింగేషు మేమేధ్యమ్ । అశతర్యాం మే
 క్రజస్తా । పున్ద్రశ్చల్యాం మేదుర్చితమ్ । అఖునిమేదంత్రోగః । మక్షి
 కాయాం మే శ్వల్కుశః । శుకేషుమేహరిమా॥ మయా రే మేజల్వాప్తి
 వృషే మేజరా । చామేమేపనాదః అపుమే శ్రీమః॥ ౭ ॥ బ్రహ్మ
 యే మేకిల్బిషమ్ । అపేహిస్తాష్మక్ । పునరపనాశనోభవానః । ప్రాష్మక్
 త్సుక్తతస్య లోకే । ప్రాష్మక్ ధేవ్యా విహృతః । యోనః ప్రాష్మన్న
 జహతి । తముత్వాజహి నోవయమ్ । అస్యత్రాస్మన్ని విశతాత్ । సహ
 ప్రాత్రో అమర్త్యః । యోనో ద్వేష్టి సరిష్యతు । యముద్విష్మస్తముజ
 హి ॥ కలశోదకం కించిద్భూచావిస్మజ్య । కలశ ఆత్మానంశమ్య గా
 లాక్య । సుమిత్రాన ఆపటపథయ స్సంతుదుర్ద్రితాస్తసై
 సు రోమోఽస్మాక్ ద్వేష్టియంచనయాద్విష్మః॥ ఇతియ స్వాందిశి ద్వేష్య
 స్తస్వాందిశికలశం నిరస్య పాణిపాదా ప్రతౌళ్యాచమ్యా ప్రతీక్షమా
 నోగృహాంగచ్ఛేత్ ॥ సింహానువాక స్సమాప్తః.

అథ గృహనిర్మాణమ్.

ఆచమ్య ... ధ గృహనిర్మాణాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణస్త...స్వస్తి పుణ్యా
 హవాచనంకరిష్యే" విధిప్రకారేణగణపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకుర్యాత్ ॥ తతః
 స్థలశుద్ధిం కృత్వా ఈశాన్యభాగే వాస్తుపూజాం నవగ్రహపూజాంచకుర్యాత్ ॥ జ్యోతి
 శ్చాస్త్రా క్తప్రకారేణ శంకుస్థాపనంనుముచక్షాత్కృత్వా॥ ఆశ్రీనవరత్నా దికంనుము

బ్రాహ్మణాక సంపూజ్యః ఆశీర్వాదః కర్తవ్యః॥ తతః॥ బ్రాహ్మణాక సంపూజ్యః ఆశీర్వాదః కర్తవ్యః॥
ఇతి గృహనిర్మాణం సమాప్తమ్.

అథ గృహప్రవేశః

ఆచమ్య...ర్థం నూతనగృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...
స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ గణపతిమభ్యర్చ్యపుణాహవాచనం
కుర్యాత్॥ అథ వాస్తుపూజాం నవగ్రహపూజాంచకృత్వా॥ పూర్ణ
రకరశద్వయం ప్రాగ్భగేపతిస్థాప్య గృహదేవతాపూజాది కం కృ
త్వా॥ తతః వాస్తుహోమంకరిష్యే॥ అగ్నిప్రతిస్థాపనాదినేర్వంకుర్యా
త్॥ పట్నాత్రప్రయోగః॥ పూర్వపరిషేచనం కృత్వా॥ వాస్తోష్పతే
ప్రతిజా...చతుష్పదేస్వాహా॥ వాస్తోష్పతయథిదమ్॥ వాస్తోష్పతే శగ్న
యా...స్వస్తిభిన్నదానస్వాహా॥ వాస్తోష్పతయథిదమ్॥ వాస్తోష్పతే
ప్రతరణో నవధగోభిరశ్వేభిరిందో॥ అజరానస్తే సభ్యే స్యామ పితేవ
పుత్రాన్స్పృతే నోజుషస్వ స్యాహా॥ వా...దమ్॥ అమీషహ వాస్తోష్ప
తేవిశ్వాయావాణ్యావిశ్వాస ఖాస్తుశేవవధిస్తస్వాహా॥ వాస్తు...
దమ్॥ జయాదిప్రతిపద్యతే॥ వాస్తుహోమంకేచిత్ నకుర్వంతి॥
బ్రాహ్మణాక సంపూజ్యః తతః బ్రాహ్మణ సమారాధనం కృత్వా॥
ఆశీర్వాదః॥ గృహప్రవేశస్సమాప్తః.

అథ కక్షహోమాః॥

ఆచమ్య...ఏవ...ర్థం వతి కక్షాయం కృత్వ చతుర్ధశీసాయ
మాసాననహోమా నవకృష్య కక్షహోమపక్ష మాశీర్వాతండులై
హోమామ్యామి॥ పక్షదినాని సంఖ్యాయ సంకల్పః కార్యః॥ తత్సంఖ్య
యా ఆహుతిద్రవ్యోన్నయనంచ కార్యం అస్మిన్నపి కక్షే ఔపవసద్యే
హానిసాయంహోమః కర్తవ్యః॥ ఏవమే వద్వితీయాయాం ప్రాతరౌచా
సనా నవకృత్వ పక్షహోమపక్ష మాశీర్వాతండులై హోమామ్యా

మి॥ పక్షుదిసంఖ్యాన పూర్వవత్ । అత్రయజనీయేఽహనిప్రాతన్వో
మశ్చైకర్తవ్యః॥ ఇతిపక్షాహూమపకరణమ్.

అథాక్షరాభ్యాసః.

అచమ్య...ఏవం...ర్థసకలవిద్యా పారంగతత్వసిద్ధ్యర్థంఅక్షరా
భ్యాసాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్త...స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥
గణపతిపూజాంపుణ్యాహంచకృత్వా ॥ ఏవం...ర్థంఅంగదేవతాసహిత
శ్రీమహాసరస్వతీపూజాంకరిష్యే ॥ ఆదాలప్తదిక్పాలకపూజాంకుర్యా
త్ ॥ మధ్యే సరస్వతీ-దక్షిణతో వాఙ్మ-పశ్చాత్తక్షిం-ఉత్తరతో
దేవీంచావాహ్య ॥ ప్రణోదేవీ సరస్వతీవాశీభిర్వాజినీవతీ॥ ధీనామవి
త్ర్యవతు॥ సరస్వతీమా...మి॥ బ్రహ్మదేవానాం...రేభః॥ బ్రహ్మణ
మా...మి॥ సక్తుమివతిత...నాచీ॥ లక్ష్మీమా...మి॥ ఇదంవిష్ణు...మా
మి॥ శ్రీమిమాయసలిలా...వ్యోమః॥ శ్రీమా...మి॥ పోడశోపచార
పూజాంచ కుర్యాత్ ॥ కేచిత్ హూమంసకుర్వంతి ॥ తత్కరణేల
గ్నిప్రతిష్ఠావనాదికం కుర్యాత్ ॥ చతుష్పత్రప్రయోగః॥ పూర్వపరి
షేచనం కృత్వా ॥ ప్రణోదేవీ...వతు॥ సరస్వత్యై స్వాహా॥ సరస్వ
త్యా ఇదమ్॥ బ్రహ్మ దేవా...స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ సక్తుమివ...
స్వాహా॥ లక్ష్మ్యై ఇదమ్॥ ఇదంవిష్ణు...స్వాహా॥ శ్రీవిష్ణవై ఇదమ్॥ శ్రీ
రీమిమాయ...స్వాహా ॥ శ్రీ ర్యా ఇదమ్ ॥ దేవ్యై స్వాహా॥ దేవ్యా ఇ
దమ్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ॥ తతః శ్రీగురుః ప్రాజ్ఞుభో ధూ
త్యావస్తాదికందత్వాప్రగ్యజ్ఞుఖం శిష్యంశివాయనమ ఇతిమంత్రము
పదిశేత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ అక్షరాభ్యాస స్సమాప్తః॥

విధుకాపాసనమ్.

పూర్వకృష్టియ్యే॥ శ్లో॥ ఉధృత్యవహ్నిం ప్రణవేదచాదావహ్యగ్ని

రిత్యావిహితాపురస్తాత్ । నిధాయపృథ్విదివిమంత్రకేనతతస్తు హోమ
శ్శక్తైశ్చతుర్భిః ॥ కేభాదయోనైవచ తత్సతాంస విశ్వానినోద్వాస
ఇమేతిమంత్రాః । వివాహాసన్యాస మృతాంతమేతం గృహీవకుర్యా
ద్విధురోపయాజాత్ ॥ (శాకలహోమములు) తత్సవిత్సవృణీమహే
వయః దేవస్యభోజనం శ్రేష్ఠగ్ం సర్వధాతమం తురంభగస్యధీమహి
స్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదసఇదం ॥ తాగ్ంసవితుర్వరేణ్యస్య చిత్రా
మహం వృణేసుమతీంవిశ్వజన్యాం ॥ యామస్యకణ్వోఅదుమాత్ ప్రపీ
నాగ్ంసహస్రిధారాం పయసామహింగాగ్ స్వాహా ॥ సవిత్రఇదం ॥
విశ్వానినోదుర్గహ జాతవేదస్సింధుంసనావాదురితాతిపర్ష ॥ అగ్నే
అత్రివస్సనసా గృణానోఽస్మాకం బోధ్యవితాతనూనాగ్ స్వాహా ॥
అగ్నయేజాతవేదసఇదం ॥ అవ్యానోదేవసవితః ప్రజావత్సావీస్సా
భగం పరాదుష్వష్ణియగ్ం సువస్వాహా ॥ సవిత్రఇదం ॥ (విధురోప
యాజులవివాహాంతమాసన్యాసాంతమామరణాంతం ఏవం ప్రకా
రేణకుర్యాత్ ॥) ఇతివిధురౌపాసనంసమాప్తమ్.

అథ విధురవైశ్యదేవః.

అనగ్నికస్యవైశ్యదేవమాహ వృద్ధవసిష్ఠః । అనగ్నికస్తుయో
విప్రసోన్నం వాహ్మతిభి స్స్వయమ్ ॥ హుత్వా శాకలమంత్రైశ్చ
శిష్టం శాకబలింహరేత్ ॥ దేవకృతస్త్వేనస ఇత్యాద్యా శ్శాకలమం
త్రాః । విష్ణురపి । అన్నంవ్యాహ్మతిభిర్హుత్వా హుత్వా మంత్రైశ్చ
శాకలైః । ప్రాజాపత్యైర్హవిహుత్వా పూజయేదతిథిః తతః ॥
ప్రథమతస్సర్వప్రాయశ్చిత్త పూర్వకంవైశ్యదేవ మారభేత్ । తత్ప్ర
కారః ॥ ఆచమ్య...ర్థంప్రత్యైశ్వదేవంకరిష్యే ॥ అగ్నిమిద్ధ్యేత్యాది
అన్నమగ్నా వధశ్రిత్య । ఉదగువ్యాశ్యఅన్నం ద్వేధావిభ జ్యైభి
ఘోర్య ॥ ప్రథమభాగమాదాయ । భూస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ।
భువస్వాహా ॥ వాయుపఇదమ్ । సువస్వాహా ॥ సూర్యాయేదమ్ ।
భూమ్యుపస్సువస్వాహా ॥ ప్రజాపతయఇదమ్ । శాకబలిః ॥ ఉదీచీన

ముష్ణంభస్మాపోహ్య! స్వాహా! శ్రజావతయఇదమ్ । దేవయజ్ఞవర్కం
 మహాయజ్ఞానగ్రదానంచకుర్యాత్ ॥ ఏవం...ర్థం వైశ్వదేవాంగ త్వేన
 శాకలహోమా న్కరిష్యే । సమిధ ఆహృత్య జైర్జుహుయాత్ ।
 దేవకృతస్యైనసోఽవయజన మసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ మను
 వ్యకృతస్యైనసోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ పితృకృత
 స్యైనసోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ ఆత్మకృతస్యైన
 సోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ అన్యకృత...స్వాహా ॥
 అ...దమ్ । అన్యకృత...స్వాహా ॥ అ...దమ్ । యద్దివాచనక్తం
 చై...స్వాహా ॥ అగ్న...దమ్ ॥ యత్సపం...మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ
 ఇదమ్ ॥ యత్సుషుప్తశ్చ...మసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ యద్వి
 ద్వాగ్ంసశ్చవిద్వాగ్ం స...మసిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ ॥ ఏనస
 ఏనసోఽవ...సిస్వాహా ॥ అగ్నయఇదమ్ । ఇతిశాకలహోమా
 హుత్వా ॥ స్వస్తిశ్రద్ధామిత్యాదినానమస్కృత్య శ్వానబలింహుత్వాఽ
 తిథిపూజయేత్ ॥ అత్రవైశ్వదేవే అగ్న్యలంకరణ పూర్వోత్తరపరి
 షేచనాదికంసర్వంమహాయజ్ఞాదితంత్రంచ వైశ్వదేవద్వైప్రవ్యమ్ ।
 ఇతి విధురవైశ్వదేవ ప్రకరణమ్సమాప్తమ్.

అథ గోదానవ్రతమ్.

హరిః ఓమ్ ॥ ఏవంగోదానమన్యస్మిన్నపినక్షత్రేహేడ కే వర్షేఽ
 గ్నిదానోవాస్యాత్ । ఆచమ్య + ఏవం + శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమే
 తన్యమమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతాఖ్యం కర్మ
 కరిష్యమాణస్తదంగత్వేనతదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం + మహాజ
 వైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే ॥ ఆదావిర్విఘ్ననపరిసమా
 ప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే ॥ గణాధిపతి పూజాం
 కృత్వా ॥ పుణ్యాహంవాచయిత్వా । ఆచమ్య + మమకుమారస్యా
 యుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం ఇమం + శర్మాణంకుమారం గోదానాభ్యేన
 స్మృణాస్గ్గ్ స్కరిష్యే ॥ తదంగమాభ్యుదయికం కరిష్యే ॥ ఆభ్యుదయి

శంకుర్యాత్ । బ్రాహ్మణానాం శాఖావేత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ
 + మమకుమారస్య యుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రత సిద్ధ్యర్థం
 గోదానవ్రత హోమంకరిష్యే । తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ।
 స్థండియో లేఖనాది ॥ తతఃపట్నాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ ॥ శ్లో ॥ సాత్ర
 ప్రయోగే ఖలుయోజనీయో గోదానకర్మణ్యపీచాలవత్తు । నగ్లఘ్న
 పుంజీలశలల్యుష్మిష్టా అత్రార్థలుప్తాహి భయంతియస్మాత్ ॥ పవిత్రకర
 ణాద్యాజ్యభాగాం తేనవ్వారధేమమా రే ధాతాదదాతునోరయిమితి
 చతస్ర యస్తాహ్వాదాకీరిణేతి చతస్ర ఇశ్యంతాజ్యా హుతీర్హుత్వా ॥
 ధాతాదదాతునోరయి మిశానోజగతస్పతిః - సనఃపూర్ణేన వావన
 భాస్వాహా ॥ ధాత్రఇదం ॥ ధాతాప్రజాయా + వద్విధేమస్వాహా ॥
 ధాత్రఇదం ॥ ధాతాదదాతు + సత్యరాధనస్వాహా ॥ ధాత్రఇదం ॥
 ధాతాదదాతు + అదితిస్సజోమాస్వాహా ॥ ధాత్రఇదం ॥ యస్తా
 హ్వాదా + తత్త్వమశ్యాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదస ఇదం ॥
 యస్మైత్వగ్ం సుకృతే + స్వస్తిస్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదస ఇదం ॥
 త్వేసుపుత్రశివసా + తిరిచ్యతేస్వాహా ॥ ఇంద్రాయపుత్రిణ ఇదం ॥
 ఉక్తఉక్తేసామ + హవంతేస్వాహా ॥ ఇంద్రాయమఘవతఇదం ॥ అగ్న
 యఇదం ॥ రుద్రాయతంతిచరాయేదం ॥ అస్యకర్మణః హోమప్రతి
 ష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయాదిహోమంకరిష్యే ॥ సువేణాజ్య మా
 దాయ ॥ హిచిత్తంచస్వాహా ॥ + + + జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతే
 ...నమమ ॥ తతః శిఖామాత్రమవశిష్య సర్వాన్కేశాన్ వాపయతి ॥
 స్నాత్వాచమ్య బ్రహ్మణేవరందదాతి ॥ గోదానవ్రతం సమాప్తమ్

అథ స్థాలీపాకపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అథపర్వణ్యతీతే మనోజ్యోతిరయాశ్చ యదస్మిన్ యజ్ఞేస్వ
 స్తినఇంద్రదేవితచతస్ర ఆజ్యాహుతీర్హుహుయాత్ ॥ స్థాలీపాకం కుర్యా
 త్ప్రగప్తమ్యాఅతిఊర్ధ్వగ్ం సోపవాసం కుర్యాద్వయోచ్యోత్రి
 ముత్రయశి త్వేవగ్ం స కల్ప్యతే ప్రథమం పథిమగ్ం స్థాలీపాకం

ప్రాయశ్చిత్త సమన్వయః.

ఏవంచ నైశ్వదేవస్య కయాచిదనుపపత్త్యాప్రథమపర్వణ్యానా
 తంభేఽగమిపార్ణమాన్యాది నైశ్వానరస్థాలీవాకం కృత్వాసప్తహా
 తారంసర్వప్రాయశ్చిత్తంచహుత్వా యేథోక్తప్రకారేణ నైశ్వదేవ
 మారభేత్ । అతిఊర్ధ్వం సంవత్సరపర్యంతం ఉపవాసం ప్రాజాపత్యవ్రా
 తంచ కృత్వా ఉక్తప్రకారేణారభేత్ । స్థాలీవాకన్యాపి ప్రథమపర్వా
 తిక్రమే బిభృష్టేష్టే కృత్వా ॥ సప్తహాతారంసర్వప్రాయశ్చిత్తం
 చహుత్వా స్థాలీవాకమారభేత్ । అతిఊర్ధ్వం సంవత్సరపర్యంతం
 ప్రాజాపత్యముపవాసంచ కృత్వా ఉక్తప్రకారేణారభేత్ । ఔషాస
 సేనత్యే వాయంకల్పః । తదనుగమేతుచతుర్థహామాదిత్యారభ్య
 యదుక్తంతత్సర్వం కృత్వా ఆరభేత్ । అతిఊర్ధ్వం సంవత్సరాంత
 రంసర్వేషామ్ ।

అథ ప్రాయశ్చిత్తవిషయః

సర్వప్రాయశ్చిత్తంచక్రత్వా ఆరంభః । వైశ్వాదేవస్థానీ పాక
యోరారబ్ధౌ తిక్రమేతు ఉక్తవచనానుసారేణ కాలవిలంబమాశ్రి
త్యపునరాధేయాంతంచక్రత్వాఽపాసనాదికంకుర్యాత్ । అత్రాప్యాల
ప్యద్యతిక్రమేతు ఉక్తప్రకారేణ సంవత్సరపర్యంతం ప్రాయశ్చిత్తచక్ర
త్వాఽపాసనాదికంకుర్యాత్ । తదుపరిసర్వప్రాయశ్చిత్తం కూశ్మాం
డాదికంచక్రత్వా ఽపాసనంకుర్యాత్ ॥ సర్వత్రప్రథమం కర్మాతికృ
మ మారభ్యగృహీణో ర్వృతలోప ఇత్యాది శాట్యాయసవచనాత్ప
హిత్రయోదశహోమశ్చకర్తవ్యః॥

అథ ఏది ద్విషయానుక్రమణికా.

సంపత్సరపర్యంతం ప్రాజాపత్యాదికం అరిష్టార్థమహాననప్రా
యశ్చిత్తప్రకరణోక్త ప్రథమకల్పవ్యతిరీక్తవిషయే వీరత్సానేసర్వవా

యశ్చిత్తం । పర్యుదస్తవిషయేతు విలంబానుసారేణ ప్రాజాపత్యా
దికమేవ॥

అథ వైశ్వదేవ కేచనవిశేషాః.

ఆపస్తంబినిః లాకికాగ్నౌ పశ్యమన్నం వైదికాగ్నౌ వైశ్వదే
వంకుర్యాత్ । తథాహం పస్తంబః॥ పరోక్షమన్నం సగ్గోస్కృతమగ్నా
వధిశిత్యాద్భిః ప్రోక్షేత్తద్దేవ పవిత్రమిత్యాచక్షతే దేవానా మపిత
త్పవిత్రంకిం పునర్మనుష్యాణామితి । ఏతేనభార్యాపుత్రాదిసంస్కృత
మన్నం పాతేనిధాయ జహుయాదితి । శ్లో॥ ప్రాతఃపూర్వమంతు
నిర్వర్త్య సముద్ధృత్యహుతాశనాత్ । శేషం మహానసేపక్వాతత్రపా
కం సమాచరేదితి మనువచనాత్ ॥ యస్మిన్నగ్నౌ భవేత్పాకో వై
శ్వదేవంతు తత్రవై ఇతిశాతాతపవచనాచ్చ । అన్యగ్ని పక్వాన్నస్యా
న్యాగ్నౌ వైశ్వదేవోనకర్తవ్యఇత్యర్థః । లాకికాగ్నిపక్షే పరగృహద
గ్నింనాహరేదితి । యతఃపరాగ్నిపక్షేనకృతస్య కర్మణోఽర్థంఫలమ
గ్నిదస్యభవతి ॥ అపరార్కే । పచనాగ్నింనగృహ్స్థాయా త్పరవేశ్మని
జాతుచిత్ । తేనపక్షేనచాన్నేన యత్కర్మకురుతేశుభం । తచ్చుభ
స్యఫలస్యార్థ మగ్నిదస్యభవేన్నుపేక్షినచనాత్ । పచనన్యాగ్నిలా
కికాగ్నిః । అచోదితేన పాకేనకృతేనోద్ధరణేనవా । లాకికాగ్నిస్సవిజ్ఞే
యో హోమేనాచోదితేన చేత్యాదివచనాని ధార్యాగ్నివిషయాణి
లాకికాగ్నిపక్వపక్షేతు గృహ్యాణిదికాకారావా । అవోక్ష్యోద్వాస్య
ఘృతభ్యక్తం భువినవ్యం నిధాయచేతి॥

అథ దేవతార్చనా త్సర్వం వైశ్వదేవనిర్ణయః.

ధర్మఖండే శ్లో॥ అకృతేవైశ్వదేవేతు యదిదేవనివేదనమ్ । సద్యః
పాపండతా మేతికర్తోచ్ఛిష్టం యదిస్మరేత్ ॥ నివేదితే నచాన్నేనవై
శ్వదేవంయదిష్యతే । వినియుక్తవిరోధేన మీమాంసాయాః క్రకోప
సం । వ్యత్యయోనహిశంకాహాస్మృతివాక్య విరోధతః॥ వైశ్వదేవ

విధాయాదౌ తదన్నం మంత్రసంస్కారం దేవేభ్యశ్చక్రదాతవ్యం బ
లికర్మావసానకం । ఖడ్గధారాసమంవిద్యా తస్మిన్ కర్మమునీరితమ్ ।
సూక్ష్మాత్సూక్ష్మతరంతచ్చయత్తత్ స్మృతివిలాకనాత్ । స్మృతిజ్ఞా
నా దనుష్ఠాన మనంతరఫలదంవిదుః । స్మృత్యభావేపి వృద్ధాభ్యఃస్త్రి
భ్యోఽపిర్మావగాహనం । శ్రుతిస్మృతిభ్యాం హీనోఽంధః కాణోఽన్య
త్రైకయాననేతి । శ్రుతిస్మృతిహి విప్రీణాం చతుషీపరమేమతే । కా
ణస్తత్రైకయాహీనో ద్వాభ్యామంధఃప్రకీర్తితః ॥ అధీత్య చతురోవే
దాన్ షడంగంచపదక్రమాత్ । స్మృతిహీనానశోభంతే చంద్రహీ
నేవశర్వరీ ।

అథ వైశ్వదేవేనంస్కారదుష్టం క్రియాదుష్టాదివిషయః.

హేమాద్రా! దేవలః॥శ్లో॥ వైశ్వదేవంద్యజైఃకార్యమన్న శుద్ధ్యః
ర్థమాదరాత్ । పంచయనాపనుత్త్యర్థం లవణైర్వ్యంజనైర్విना ।
గోకాక్షిః । ద్విజస్త్వహరహః కుర్యాద్వైశ్వదేవం హుతాశనే । అ
న్యథా దోషమాహ్నాతి వృక్షస్సౌత్యత్కంటకీభువి । అన్నభుష్టంత్రివి
ధం । సంస్కారదుష్టం క్రియాదుష్టం స్వభావదుష్టం చేతి । దేవపూ

జావైశ్వదేవరహితం సంస్కారదుష్టం॥ ఏకకంక్తాభుంబానోద్విజఃభోజ
నంత్యక్వాగచ్ఛతిశేషై ర్యద్భుక్తం తత్క్రియాదుష్టం ॥ లశునాదికం
స్వభావదుష్టం । తథానామనుః ॥ సంస్కారదుష్టం విజ్ఞేయంవైశ్వదే
వవివర్జితం । ఏకకజ్జ్యపక్షిప్త పృథ్వీక్వా పాత్రంగోయది క్రియా
దుష్టం హివిజ్ఞేయం లేదోక్త్యాణాం ద్విజన్ననాం స్వభావదుష్టం లశు
నం విప్రైస్సర్వత్రగణ్యతే । తస్మాద్వైశ్వదేవోఽవశ్యంకర్తవ్యః॥ అ
న్యథా దోషమాహ గౌతమః । వైశ్వదేవం పరిత్యజ్య యాభుంక్తేన
ద్విజాధమః॥ మాహంతంనరకంగత్వావృక్షోభవతికంటకీ । ప్రియశ్చి
త్తమిదం ప్రోక్తంవైశ్వదేవపరిగ్రహే । ఫలకృచ్ఛం తథాగత్వా
శుద్ధిమాహ్నాతిపూర్వజః । మాసత్యాగేతుచాంద్రస్సౌద్వర్షత్యా
గేపరిత్యజే । అతిదూర్వం పరితప్తాయశ్చిత్తముక్తం ।

వైశ్వదేవాత్పూర్వం భిక్షాదానమ్.

అకృతే వైశ్వదేవేతు భిక్షాభిక్షార్థమాగతే ఉద్ధృత్యవైశ్వదే
వార్థం భిక్షాదత్త్వావివర్జయేత్.

బలిప్రదానకాల కాకస్పృష్టిపాయశ్చి తమ్.

అథ బలిప్రదానకాలే కాకస్పృష్టమానా॥ స్మృత్యంతరే బలి
ప్రదానకాలేతుకాకైరభిమృశక ద్విజః । జలినిధాయ భూమాతు
ఘృతం ప్రాశ్యవిశుద్ధ్యతీ॥ హేమాద్రాచ॥ బల్యర్థమన్నమాదాయ
శ్వానావిరజకన్గృహీ । స్పృష్టో బలిభూజావిప్రః పాదాప్రత్యక్షవా
గ్యతః । భూమాబలినిధిక్షుద్వి రాచమృశశుద్ధ్యతి । బలిప్రదానా
దన్యత్రన్నాన మేవవిధీయత ఇతి॥

బలిప్రమాణమ్.

బలిప్రమాణమానా॥ గ్రాసమాత్రేణచాన్నేన దద్యాచ్ఛాన్తి
దిబలింగృహీతి । చంద్రికాయాం । ఉత్తానేనతువాస్తేన హ్యంగుష్ఠా
గ్రేణపీడితం । సంహతాంగుళిపాణి స్తువాగ్యతో జహుయాద్ధవిరితి ।
షట్కర్మ చంద్రికాయాం ॥ దేవేభ్యస్తుహుతాదన్నా చేషాదూభత
బలిం హ రేత్ ॥ అథ వైశ్వదేవవర్జ్యదవ్యాణి.

అథ వైశ్వదేవ వర్జాన్యాహ చంద్రికాయాం । అహవిష్యం
సమస్తంవా వైశ్వదేవేవివర్జయేత్ । కోద్రవంవరకంమాషం మసూ
రంచవివజ్జయేత్ ॥ ఇతి ఛకారాత్కృసర యావనాశాన్నమ్ ।

వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తండులకానవిధిః.

అథ వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తండులాదిదానేనాన్నదానా
త్వద్గుణఫలంభవతి॥ తథాచస్మృతిః ॥ ఆనుమేనప్రదాతవ్య మన్నదా
నాచ్ఛషడ్గుణమ్ । అతిధిర్వైశ్వదేవంచదేవో భార్యాసురిస్వయం ।
ఆనుం తండులాదిద్రవ్యం స్వగృహం ప్రత్యాగతవ్య వైశ్వదేవాద్యధి
కారిణో గృహస్థస్య గృహస్థేనభోజ్యాన్నేనా పితౄణామ మేవదాత

వ్యంః తత్ప్రతిగృహ్యవక్తా తేనాన్నేనవైశ్వదేవాదికరణాద్దాతురన్న
దానాత్ప్రస్తుతపుణ్యంభవతి । వైశ్వదేవాద్యధికారిణః పరాన్నభోజనే
కృతేవైశ్వదేవాద్యభావేన అన్నప్రతిగ్రహపాపాత్ప్రస్తుతపుణ్యపాపం భవతి
త్యభిప్రాయః॥ పురాణేఽపి । అన్నదానా చ్ఛతగుణాఫలం తండుల
దానతః । ఔపాసనంవైశ్వదేవమాతిథ్యం దేవతార్చనం । బాధూనాం
పుత్రిదారాణాం తథాస్వస్వచ పోషణం । భవంత్యేతానిసర్వాణి
రాజాతండులదానత ఇతి ॥ స్వయంపాకీ శతంభు క్తే ఇతి లోకప్రసి
దత్వాచ్చేతి ॥

అథ సర్వబలై రుత్సర్గః.

సర్వబలిప్రయోగః పూర్వము క్తమ్.

మార్గశీర్ష్యాం పౌర్ణమాస్యా మస్తమితేచాపాసనగ్ం హుత్వా
ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...ప్రీత్యర్థం సర్వబలైరుత్సర్జనంకరిష్యే । సర్వ
బలివత్సాలీపాకాద్యగ్నిముఖాంతే స్థాలీపాకాదవదాయ । మార్గశీ
ష్యే పౌర్ణమాస్యేస్వాహా॥ మార్గశీష్యే పౌర్ణమాస్యాఇదమ్ ।
ఏవం జగ్ధోమశక ఇత్యాదిహుత్వా జయూదికరిషేచ నాంతం కృత్వా
పూర్వవదోదనంవా సకూన్యాఽదాయ ప్రాచీముదీచీం వేత్వాదిబలి
ప్రక్షేపణేవిశేషః । తేభ్య ఇమంబలి మహర్షమితి మంత్రసన్నా
మః । తతఉపస్థాయామః పరిషిచ్యేత్యాద్యత్రైవముత్సృజతి । తతో
బ్రాహ్మణభోజనమాశీర్వచనంచ॥

హేమంతప్రత్యవరోహణమ్.

హేమంతప్రత్యవరోహణముచ్యతే । హేమంతర్తా ప్రత్యవరో
హణంకర్తవ్యమ్ । కృతప్రాణాయామః । హేమంతప్రత్యవ రోహణం
కరిష్య ఇతినంకల్ప్య । ప్రత్యవరూఢోనో హేమంతః । ఇత్యేతావ
దుక్త్యా ఖట్వాదేః ప్రత్యవకుహ్యశయనదే శేనవగ్న్వస్తర మాస్తీర్వ
ప్రతిక్షత్రి ఇతి త్రిభిర్మంత్రై ర్దక్షిణేపాశ్చేనవస్వస్తరే యజమానా
దయస్సంవిశంతి । ప్రతిక్షత్రి ప్రతిలిప్తామి రాష్ట్రే । ప్రత్యశ్వేషుప్రతి

మధ్యమాష్టకా.

తదానీమేవ ప్రాచీనాపీతి కృతప్రాణాయామ శ్శ్వేమధ్యమా
ష్టకాంకరిష్యే ఇతినంకల్ప్య | మాసశ్రాద్ధవద్రాబ్ధాన్మాణా నామంత్రయ
తే | శ్శ్వేమధ్యమాష్టకాశ్రాద్ధం భవిష్యతి | తత్రభవద్భిః ప్రసాదఃక
రణీయఇతీతిః ప్రభృతిప్రాచీనాపీత్యేవ | శ్శ్వేభూతే ద్వితియవత్తృతి
య మామంత్రణంచకృత్వాగా ముపస్సర్పయతి | పితృభ్యస్తాజుష్టా
ముపాకరోమి | ఇతితూష్ణీం పంచాజ్యాహుతి ర్జుహూతిస్వాహాకా
రోపిన్నాస్తి | ఉపాకరణంచ పశుధర్మాణాం ప్రయోజకం | అతస్స
ర్వధర్మాన్కరోతి | తేషాంప్రయోగః | అగ్నేఃపురస్తాత్పదమపితూ
ష్ణీమవటం ఖాత్వాతస్మిన్నవతేఖాదిరం పాలాశంవా యూపంప్రతి
ష్ఠాప్య త్రివృత్తాయూపంతూష్ణీం పరివీయ | పశురశనామపి తూష్ణీ
మాదాయ | పశోర్దక్షిణే బాహుశాతయా రశనయా పరివీ యోర్ధ్వ
ముత్కృష్య | దక్షిణేశిరసి పాశేనాక్షాయా ప్రతిముచ్య పితృభ్యస్తా
జుష్టాంనియునజ్ఞి | ఇత్యుత్తరతో యూపస్యనియున క్తి | ప్రోక్షామితి
ప్రోక్షతి | తూష్ణీం పర్యగ్నికృత్వాయాపా త్పశుంవీసృజ్య శమితా
పంజ్జపనంకృత్వా సంజప్తేపశుంప్రత్యక్ష్యప్రాయశ్చితేన భవితవ్యం |
దోషనిర్ఘాతార్థం పలాయమానస్య పూర్వవత్ | యదస్యప్రారజన
శ్శుక్రం జ్యోతిరజాయత | తన్నః పరుష దత్తిద్విహోగే వైశ్వానర
స్వాహా | అగ్నయే వైశ్వానరా యేదమ్ | యస్మాద్భిషావాశిష్టాస్తతో
నో అభయంకృధి | ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యో మృడనమోరుద్రాయ
మీధుషేస్వాహా | రుద్రాయమీధుషఇదమ్ | అపఉపస్సృశ్య |
యఇదమకస్తస్మైనమస్తస్మైస్వాహా | రుద్రాయమీధుషఇదం | అప

ఉపస్పృశ్య | యదస్య ప్రారే...స్వాహా|| అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్
 యస్మాద్భీషా న్యషద స్తతోనో అభయంకృధి | ప్రజాభ్యస్సర్వా
 భ్యా...మీధుషే స్వాహా || రుద్రాయ మీధుష ఇదమ్ | అపఉప
 స్పృశ్య | యఇదమక్...స్వాహా || రుద్రాయ = దమ్ | అప = శ్యాయ
 దస్య ప్రారే = స్వాహా|| అగ్నయే = దమ్ | యస్మాద్భీషా వేపిస్తా స్తతో
 నో అభయంకృధి ప్రజాభ్య = షే స్వాహా|| రుద్రాయ = దమ్ | అ = శ్యాయ
 ఇదమక్ = స్వాహా|| రుద్రాయ = దమ్ | అ = శ్యాయదస్య ప్రారే =
 స్వాహా|| అగ్నయే = దమ్ | యస్మాద్భీషా ప్రలాయిస్తా స్తతోనో అభ
 యంకృధి ప్రజాభ్య = స్వాహా|| రుద్రాయ = దమ్ | అ = శ్యాయఇదమ =
 హా|| రుద్రాయ = దమ్ | అ = శ్యాయదస్య = హా|| అగ్నయే = దమ్ | యస్మా
 ద్భీషా సమజ్ఞాస్తా స్తతోనో అభయంకృధి ప్రజాభ్య = హా|| రుద్రాయ =
 దమ్ | అ = శ్యాయఇ = హా|| రుద్రాయ = దమ్ | అ = శ్యాయదస్య = హా|| అ
 గ్నయే = దమ్ | యస్మాద్భీషా నిమేహ సితతోనో అభయంకృధి | ప్ర
 జాభ్య = హా|| రుద్రాయ = దమ్ | అ = శ్యాయదస్య = హా|| అ = దమ్ | య
 స్మాద్భీషా శక్త్యైరోషి తతోనో అభయంకృధి | ప్రజాభ్య...హా||
 రుద్రాయ = దమ్ | అపఉ = శ్యాయాశిన్యషద వేపిస్తాః పలాశ మని వేశక్యత్ |
 ఆదిర్యదస్య సప్తానాం యఇదం నాంత్య యోద్వయోః | సంజ్ఞప్త
 హూమం తూష్ణిం హుత్వా | ద్విశూలా మేకశూలాంచాదాయ |
 పితృభ్యస్త్యాజ్జప్తా ముత్కృంతామి | ఇతి వసా ముత్కృత్య | వసా
 థ శ్మేణ శ్రపయిత్వా | అప రేణాగ్నిం దర్భాన్ గన్ధీర్యష్టక్ష శాఖా

యాం వసానిధాయ । పశుంవిశస్య । అన్వష్టకార్థం మాంసమవ
 శ్యత్యుత్కృత్సూ తాకికప్రకారేణశ్రవయిత్వాతదేకదేశం మాస
 శ్రాద్ధవద్బ్రహ్మణభోజనార్థా దన్నాద్ధోమార్థముద్ధృతేన్నేన సగం
 సృజ్య । మాంసమిశ్రంచరుగ్గ్శ్రవయిత్వా । అపరపిష్టార్థం కయసి
 శ్రవయిత్వాఉభయత్ర శ్రవణాభిఘాతణంచ కృత్వాన్నేరుప సమా
 ధానాద్యగ్నిముఖాంతే మాసశ్రాద్ధవద్బ్రహ్మణానాహూయవాద
 ప్రత్యుశసంకృత్వా । తుణేవిశేషః॥ మధ్యమాష్టకాశ్రాద్ధేతుణః కర్త
 వ్యథిత్వ్యుక్తేఃఓంశథేతి ప్రతివచనంపూర్వవత్ । తతస్స కల్పసిద్ధిరస్త్వి
 త్యుక్తేః అస్తుసంకల్పసిద్ధిరస్తు ఇతిప్రతివచనమ్ । ఉద్ధ్రియతామగ్నాచ
 క్రియతామిత్వ్యుక్తే । కామముద్ధ్రియతాం కామమగ్నాచ క్రియతా
 మితిప్రతి వచనమ్ । తతఃపర్ణ ఉపస్తీర్య । హిరణ్యశకల మవదాయ
 కృత్స్నం వసానిధాయ । హిరణ్యశకల ముపరిష్టా త్కృత్వాఽభి
 ఘాత్యవహవసా మిత్యృచావసాం జాహూతి । వహవసాం జాత
 వేదః పితృభ్యోయత్రైతాకపేత్థ నిహితాన్పరాకే । మేదసఃకూల్యా
 ఉపతాకతురంతు సత్యావతా ఆశిషస్సంతు కామైస్సాహా ॥ అస్మి
 న్సపాహూమేపితరోదేవతాః॥ పితృభ్యఃకదమ్॥ యజ్ఞోపవీతీదర్వా
 ముపస్తీర్య మాంసోదనం ద్విరవదాయాఽభిఘాత్య । యాంజనాఇతి
 సప్తభిః ప్రత్యృచంసప్తాజ్యాహుతీర్జ్వహోతి । యాంజనాది చతస్స
 ప్సౌలూఖలా ఇత్యేతస్యాంచోక్త్యాదిషాసప్తసు యజ్ఞోపవీతీస్యాత్ ।
 అత్రశ్లోకః॥ యాంజనాద్యాశ్చైత సోయాయాచైకోలూఖలా ఇతి ।
 యజ్ఞోపవీత మేవస్యా దుక్త్యాదిషాచ సప్తసు । యాంజనాది సప్త
 స్వేకాష్టకా దేవతా । యాంజనాః ప్రతినందంతి రాత్రీం ధేనుమివా
 యతీం । సంవత్సరస్య యాపత్నీసానో అస్తు సుమంగళీ స్వాహా ।

ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఇయమేవసాయా శ్రాధమావ్యాచ్య దంత
 రస్యాంచరతి ప్రవిష్టా । వధూ రజాన నవగజనితీ త్రయ ఏనాం
 మహిమానస్సచంజేస్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఛందస్సతి
 ఉషసాపే పిశానేసమానం యోనిమను స చరంతి । సూర్యకన్తి
 విచరతః ప్రజావతీకేతుంకృత్వానే అజరేభూరిరేతసాస్వాహా ॥ ఏకా
 ష్టకాయా ఇదమ్ ॥ ఋతస్యపథామను త్రిసరిగుప్త్రయోఘర్మాస్తో
 అనుజ్ఞోతి పాగుః । ప్రజామేకా రక్షత్యూజః మేకావ్రత మేకా
 రక్షతిదేవయూనాగ్ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఏకాష్టకాం
 పశ్యతి దోసామానామన్న మాగ్ంసవ ద్భ్రుతవత్స్వధావత్ । త
 ద్బ్రహ్మణై రతిపూతమనం మత్యయమముష్మిక్ లోకే స్థిం
 గచ్ఛతుమేపితృభ్య స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఔలూఖిలా
 గ్రవాణో ఘోషమృత హవిష్క్రూణ్వంతఃపరివత్సరీణమ్ । ఏకాష్టకే
 సుప్రజావీర వంతోవయగ్ స్వామపతయో రయూనాగ్ స్వాహా ॥
 ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఏకాష్టకా తపసాతప్యమానా సంవత్సరస్య
 పత్నీదును హేపప్తినా తదోహముప జీవాథ పితర స్సహస్రధార
 మముష్మిక్ లోకే గ్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ॥ పిష్టానాంపిష్టకృత
 మలవణమ్ । తస్మాదవదా యోగ్య శ్చేత్యుచా జహోతి । ఉగ్ర
 శ్చాస్యాతిరాత్రశ్చ సార్థస్త్రీశ్చందసానహ । అపూపఘృతా
 హుతేనమస్తే అస్తుమాగ్ం సపిత్సలేస్వాహా ॥ మాగ్ంసపిష్టలాయా

ఇదమ్ । భూః కృథివ్యగ్ని నేత్యప్తాభిః క్రతిమంత్ర వస్తాహుతి ర్జ
 హాహుతి । భూః కృథివ్యగ్ని సచామం మయి కామం నయనజ్జి
 స్వాహా॥ మాగ్ంసపిప్పలాయా ఇదమ్ । భురో నాయునాంరిక్షేణ
 సామ్నా ముం మయి కామం నియనజ్జి స్వాహా॥ మాగ్ంసపిప్పలాయా
 ఇదమ్ । సువర్ది వాదిత్యేన యజమా ముం మయి కామం నియనజ్జి
 స్వాహా॥ మాగ్ంసపిప్పలాయా ఇదమ్ । జనదద్భిరధిర్వాంగిరోభిరముం
 మయి కామం నియనజ్జి స్వాహా॥ మాగ్ం...దమ్ ॥ రోచనాయజిరా
 యాగ్న యేదేవజాత వేద సేస్వాహా॥ అగ్న యేజాత వేద స ఇదమ్ । కేత వేమ
 స వే బ్రహ్మణేదేవజాత వేద సేస్వాహా॥ బ్రహ్మణేజాత వేద స ఇదమ్ । స్వధా
 స్వాహా॥ స్వధాయా ఇదమ్ । అగ్న యేకవ్యవాహనాయ స్వధా స్వాహా॥
 అగ్న యేకవ్యవాహనాయేదమ్ । అగ్న యేస్విష్టకృతే స్వాహా॥ అగ్న యే
 స్విష్టకృత ఇదమ్ । గ్రానవరాధ్యై ప్రాశనాంతం సర్వం మాసశ్శాద్ధవత్ ॥
 ఇతి మధ్యమాష్టకా ।

అథ దధ్యంజలిః.

అథైతదపరం దధ్యంజలినా జవహాతి ॥ ప్రథమవధ్య
 మయోః ప్రత్యామ్నాయః । అప్తమ్నాం ప్రాతరౌచాసనేకృతే య
 జ్ఞోపవీతీకృతప్రాణాయామోదధ్యంజలిహోమంహోమ్యామీతి సం
 కల్ప్య । అగ్నేరుపసమాధానాది ప్రతిపద్యతే । అంజలిదర్శ్యో సగ్గ
 స్కారః । అగ్నిముఖాంతే అంజలావృషస్తీర్య దధ్నోద్విరవ దాయా
 భిఘార్యయాంజనా ఇత్యేచా ముఖేజహాహుతి । యాంజనాః క్రతి
 నందంతి రాత్రిం దేనుమి నాయతీం నందంతి సరస్వయాన్నతీసానా అస్తు

సునుంగలీ స్వాహా॥ అష్టకాయాఇదమ్॥ దర్వాస్త్విష్టకృతంజుహూతి॥
పరిషేచనా తంకుర్యాత్॥ అస్మిన్నజేపినవమ్యామన్వష్టకాకర్తవ్యా॥
తత్రశోకః॥ యామో దధ్యజతే ప్రాతరష్టమ్యా ముపవీతినా॥
పక్షేచాస్మిన్నవమ్యా తుభవేదన్వష్టకాక్రియా॥ ఇతిదధ్యంజలిః॥

అన్వష్టకావక్రియా.

అష్టమ్యాం రాతౌసాయమాపాసనం కృత్వా ప్రాచీనావీతి
కృతప్రాణాయామః॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం॥ శ్వః అన్వష్టకాశాద్ధం కర్తా
స్మితిసంకల్ప్య॥ సర్వంమాసశాద్ధవత్॥ వ్రయోగేవిశేషః॥ శ్వోఽన్వ
ష్టకాశాద్ధంభవిష్యతి॥ తత్రభవద్భిక్షుణః వ్రసాదః కరణీయః॥ ఇతి
క్షుణేవిశేషః॥ అన్వష్టకాశాద్ధేక్షుణః కర్తవ్యఇత్యుక్తిః ఓలిధేత్యాది
సర్వం మాసశాద్ధవత్కర్తవ్యం॥ ఇతిన్వష్టకావక్రియా॥

పిండపితృయజ్ఞః.

అమావాస్యాయాం యదవాశ్చంద్రమసం నపశ్యన్తితదమాః
పిండపితృయజ్ఞం కురుతే॥ పరాష్ణాధివృక్షసూర్యేవా పిండపితృయ
జ్ఞేనచరంతి॥ అపాం మేధ్యంయజ్ఞామ మితిసమూలగ్ం సకృదాచ్ఛి
న్నంబహిరావారతి॥ సకృదాచ్ఛినానివా తృణాన్యపమూలందినా
నిదక్షిణా ప్రాగక్షౌర్దక్షిణమగ్నిం పరిస్తీర్య॥ దక్షిణతః పశ్చాద్వా
దర్భానగ్స్తీర్య దక్షిణా పాఞ్చ్యేకైకశః॥ పిండపితృయజ్ఞపాత్రా
ణిప్రయనక్తి స్ఫ్యంమేక్షుణంకృష్ణాజిన ములూఖలం ముసలగ్ంశూ
ర్పమాజ్యస్థాలీంచరుస్థాలీంచయేన చాన్యే నార్థిభవతి దక్షిణతః ప్రాగ్
షంప్రహిమచ్ఛకట మవస్థితం భవంత్యధ్వర్యు రేపవీతి స్థాలీమేకపవి
త్రేణాంతర్ధాయ తయాదక్షిణత శ్చకటా దధినిర్వపత్య త్రరతో వా
ప్రాచీనావీతి తాంపూరయిత్వా నిమాప్తిమృణ్మయే నివపతి పితృభ్యో
జష్టం సర్వపా మితిశూష్ణింపాపరే గాన్వాహార్యపచనం ప్రత్యగుద
గ్గ్రీవేకృష్ణాజిన ఉలూఖలమున లేప్రతిష్ఠితేదక్షిణాప్రాచీతిష్ఠంతీపత్న్య
వహంతి పరాపాన మునిశేకగ్ం చక్షుగ్ం గోమూతగ్ం

లగ్నః పయతి॥ అపహతా అనురాగతాగ్ంసిపితౄణాం వేదిషదత్త్యంత
 రాగార్హ పత్యాన్వాహార్యపచనాదక్షిణ పూర్వేణవాన్వాహార్యప
 చనందక్షిణాప్రాచీ మేకస్థ్యం పరాచీంవేదిముద్ధృత్య శుంధంతాం
 పితరత్తత్యద్భిరవోక్త్యాంతుపితరో మనోజవనత్తత్యభిమన్త్యైః సక్త
 దాచ్ఛిన్న బర్హిహిర్యార్ణమృదు స్తోనంప్రీత్యభ్యస్తాభరామ్యహమ్॥
 అస్మిన్ త్సదంతమే పితరస్తోమ్యాః పితామహః ప్రపితా మహాశ్వా
 నుగైస్స హేతిసకృదాచ్ఛిన్నేనబర్హిహిషావేదిగ్స్తృణాతి॥౧॥ ఉత్పా
 తేననవసితే నానుత్పాతే నవాసర్పిషాస్థాలీపాకమభిఘ్నైక స్థ్య
 యాం మేక్షణమాసాద్యస్థాలీపాక మాసాదయతిదక్షిణతః కశిపూప
 బర్హణ మాంజన మభ్యంజనముదకుంభమిత్వైకైకశ ఆసాదయత్య
 ధ్వర్యు రుపవీతీదక్షిణం జాన్వాచ్య మేక్షణ ఉపస్తీర్వతేనావదాయా
 భిఘ్నార్యః సోమాయా ప్రిత్యపీతాయ స్వధానమ ఇతిదక్షిణాగ్నా జ
 హోతి॥ యమాయాంగిరస్వతే పితృమతే స్వధానమ ఇతిద్వితీయా
 మగ్నయే కన్త్యవాహనాయ స్వధానమ ఇతితృతీయాంయే మేక్షణతం
 దులాస్తావాత్వా తూష్ణీం మేక్షణమాదధాతినయమాయజ హో
 తీ త్యేకే॥ అపయంత్యసురాః పితృయాప్తాంసేరూపాణిప్రతిముచ్యా
 చరన్తి॥ ప్రరాపురోనిపురోయేధరం త్యగ్నిష్టాగ్ంకా తృణదాత్వ
 స్మాత్॥ యేదేవాః పితరోయేచమానుషాయే గర్భేమమురుత యే
 ప్రగాప్తాః॥ యఉద్ధతాఉతయే నిఖాతాస్త్రీసమ్యంచఇహమాదయం
 తామ్॥ యేరూపాణి ప్రతిముంచమానా అనురాన్సంత స్స్వధయా
 చరన్తి॥ ప్రరాపురోనిపురోయేధరం త్యగ్నిష్టాగ్ంకా తృణదాత్వ

స్మత్ । యేజ్ఞాతీనాం ప్రతిరూపాః పితౄణాం మాయయాసురాః ప్రవి
 స్తాః । ప్రరాపురోవిపురో యేభరంత్యస్తే తా నస్తాస్మిణ్మదస్వల్లోకా
 దితిదక్షిణాగ్నే శకోల్ముకంధూపాయద్ధరతి దక్షిణపూర్వమవాంతర
 దేశగంసకృత్యేస్సేనో ల్లిఖ్యోదీరతామవర ఇత్యద్భిరవో త్వోల్లిఖ
 తాంతే విదధాతియజమానోఽత ఊర్ధ్వం ప్రాచీనావీతీ కర్మాణిక్తరో
 తి । మూర్జయంతాం మమపీతరో మూర్జయంతాం మమపీతామహః మా
 ర్జయంతాం మమ ప్రపీతామహః ఇత్యేకస్థాయాంత్రీ నుదకాంజలీ
 న్నినయతిప్రసవ్యంవాత్రిః పరిషేంచతి త్రీనుదకపాత్రా వాజసనే
 యిన స్సమామనంతి ॥ ౨ ॥ సవ్యంజాన్వాచ్యా వాచీనపాణి స్సకృదా
 చ్చిన్నే బర్హిషి దక్షిణానవరాన్పిండా న్దదాత్యేతత్తే తతాసామేచ
 త్వామన్వత్యేతైః ప్రతిమంత్రం తూష్ణీచతుర్థగ్ సకృతాకృతః ప్రపీ
 తామహ ప్రభృతీన్వా నానామగృహీతంగచ్ఛతి । యదిబంధూనవి
 ద్యాత్స్వధాపితృభ్యః పృథివీషడ్భ్య ఇతిప్రథమంపిండందద్యాద్యాస్వ
 ధాపితృభ్యోంతరిక్ష సద్భ్య ఇతిద్వితీయగ్ స్వధాపితృభ్యో నీవిషడ్భ్య
 ఇతితృతీయం । యదిద్విపీతాస్యా దేకైకస్మిన్సంజే ద్యాద్వాపువలక్ష
 యేద్యదిజీవపీతానదద్యాదాహోమాత్కృత్వా విరమేత్ । యన్నే
 మారా ప్రమమాదయచ్చ చారాననువ్రతమ్ । తన్నేరేతఃపీతా పృ
 త్కం మూఢురన్యోపపద్యతామ్ । పితృభ్యస్స్వధావిభ్య స్స్వధాన
 మ ॥ పీతాను హేభ్యస్స్వధావిభ్య స్స్వధానమః । ప్రపీతాను హేభ్య
 స్స్వధావిభ్య స్స్వధానమ్ ఇత్యుపస్థాయాత్రపీతరో యథాభాగం
 మందధ్య మిత్యుక్తా పరాజావ రత ఓషణోవానత ఉపాసేమి

మదంత పితరస్సోమ్యా ఇతి వ్యాసృతః షష్ఠ్యాభిపర్యావర్తతే నా
 వృతే వాయస్థస్థాగ్ం శేష సదుపజ్జఘతి యేనమావాస్సమనసః
 పితరోయమరాజ్యే । తేహం లోకస్సృధానమో యజ్ఞోదేవేషు కల్ప
 తామ్ । వీరంధ్రతపితర ఇత్యామయా వినాప్రాశోక్యే శ్వాద్యకామేన
 ప్రాశోక్యే యోలమన్నా ద్యాయ సన్నాద్యా తేనవాప్రాశ్యే పూ
 ర్వవదేక స్థాస్థామంత్రీ నుదకాంజలీ నుపవీతీ యాంజనా శ్యం
 జనేవాసశ్చ త్రిరనపి డంద దాత్యాంక్షుతత సాంక్ష్య పితామహ
 సావాంక్ష్య పపితామహ సావిత్యాంజనమేవ మభ్యంజన మభ్యక్ష్యే
 తిమంత్రగ్ంసన్నమయతి యదినామాని సవిద్యా తాంజతాం మమ
 పితరతంజతాం మమ పితామహతంజతాం మమ ప్రపితామహ ఇత్యాం
 జనమేవ మభ్యంజతా మితీమంత్రగ్ం మభ్యంజనంసన్నమయతి । 31
 ఏతానివః పితరో వాసాగ్స్యతో నోన్యస్పితరో మాయాష్టేతి వాస
 సోదశాంఛిత్వా నిదధాత్వాన్దాస్తుకాంవా పూర్వేవయ స్మృతర
 ఆయుషిస్వం లోమవీతోష్మసు పిండేషు నమోవః పితరోరసా యేతి
 నమస్కారా జపతి । ధృవోన్నః పితరోదత్తసదోవః పితరోదే
 ష్మేతి పితౄనుపతిష్ఠతే ॥ ఊర్జంవహంతీ రమృతం ఘృతం పయః
 కీలాం పరిసురేమ్ । స్వధాస్థతర్పయత మేపితౄ నిత్యదకం నిన
 యతిమనోన్వాహువామహ ఇతి మనస్వతీభి రుపతిష్ఠతేతిష్ఠతపితరః
 ప్రేతశూరాయమస్య పంధామనవేతాపురాణమ్ । ధత్తార్దస్సాసు
 ద్రవిణం యచ్ఛుభద్రంప్రణో బ్రూతా ద్భాగధాందేవతాస్వితిపితౄ
 నుత్థాపయతి । కరేతపితరస్సోమ్యా ఇతిప్రవాహాగ్యాపితౄప్రవా
 హయతి । ప్రజాపతేనత్వ జేతానితి యజ్ఞోపవీతినాగార్హ పర్యదేకం

గచ్ఛతి । యదంతరిక్షమితీజ్ఞాన్య గావాపత్యముపతిష్ఠతే । అపాం
 త్వోషధీనాగ్ం రసంప్రాశయామి । భూతకృతంగర్భంసత్స్వేతి మధ్య
 మపిండంపత్వేప్రపయచ్ఛతి । ఆదత్తపితరోగర్భకుమారం పుష్క
 రనజమ్ । యధేనాపురుషో సదితతం పత్నీప్రాశ్నాతి । పుమాగ్
 సగ్ంసాజానుకాభవతీతి విజ్ఞాయతే । యేసజ్జాతా స్సమనసా జీవా
 జీవేషుమామకాః । తేష్టాగ్శ్రీర్మయి కల్పతా ముస్మిన్లోకే శతగ్ం
 సమాః । ఇత్యవశిష్టానా మేకంయజమానాప్రాశ్నాతి । నవాస్థాల్యాం
 పిండా నమవధాయ యేసరూనాఇతిసకృదాచ్ఛిన్నమగ్నోప్రహ
 రతి । అభాన్నోద్మాతో హవిషోజ్జాతివేదా అవాడ్ధవ్యాని సురభీణి
 కృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్యస్తస్వధయాతే అక్షన్ప్రజానన్నగ్నే పున
 రప్యేహి దేవానిత్యేకోల్కుకం ప్రత్యపిసృజ్య ప్రోక్ష్యప్రాతాని ద్వం
 ద్వమభ్యుదాహరతి । సంతిష్ఠ శేపిండపితృయజ్ఞోపః పిండానభ్యవహరే
 ద్బ్రాహ్మణంవా ప్రాశయేత్ । యమేవంవిహిత ఏవానాహితాగ్నే
 రాపాసనే శ్రవణధర్మాహూమ ఇచ్ఛతిప్రపతేవా జపయాయద్య
 స్మిన్జపయాయాత్తముపతిష్ఠతే । తత్రగార్హపత్యశబ్దో లుప్యేతస్గ్
 నాకర ప్రతిషేధాత్ । ఇకపిండపితృయజ్ఞ స్సమాప్తః ।

అథ అశ్వత్థోపనయనమ్.

ఈవృక్షముద్విజులు స్థాపించినది మొదలు ౧-౧౧-౧౨ సంవ
 త్సరములలో కంచాంగ శుద్ధిగల శుభదినమందు ప్రాముఖ్యము;
 శూద్రుడు స్థాపించినచో, ఉపనయనముకూడదు; కానిపురాణముం
 ద్రములచే వృక్షముకు బలిష్ఠ చేయవచ్చును. అథప్రయోగఃన్నాత్వా
 చమ్యవృక్షమూలేస్థలశుద్ధిం కృత్వావృక్షములంకృత్య దీవారాధనం
 కృత్వా ప్రణమ్య ఆదాసఘ్నేశ్వర పూజా పుణ్యావాపాచనంచ కు

ర్యాత్ || ఆదేశంకల్పవిశేషః (మమసర్వపాపక్షయకుల కోటిసము
 ద్ధరణపూర్వక విష్ణునాయుజ్యప్రాప్తికామోఽశ్వత్థోప నయనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యమాణః ... కరిష్యే || (ఇతి) అథలఘుమార్గేణ అంకురా
 రోపణం నాందీసమారాధనంచ కుర్వాత్ || అథవృక్షమార్జనార్థం
 ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ || హిరణ్యసూక్తేనమార్జనంకృత్వా | ఆచమ్య
 + ధంమమసర్వపాపక్షయకుల కోటిసముద్ధరణపూర్వక విష్ణునాయు
 జ్యప్రాప్తికామోఽశ్వత్థోపనయనం కరిష్యే || తద్వృక్షస్యప్రాగ్భా
 గేఅగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య || 'అగ్నిం వాయుంసూర్యం త్రిరగ్నిం పవనా
 శంప్రజాపతిం ద్విరోషధీర్వనస్పతిం పిష్పలం ప్రజాపతిః చ పాలాశ
 సమిచ్ఛర్వాజ్యైః ప్రత్యేకమేకైకయా హుత్వాశేషేణస్విష్టకృత "
 మనిమొదలుగనుచ్చరించిన నలువదెసిమిది పిడికిళ్లకును నూరకనిర్వా
 పముప్రోక్షముచేసిశ్రీవణము మొదలుగ నాజ్యభాగాంతము జరిగిన

పైన యువంవస్త్రాణి, యనుమంత్రముచే నశ్వత్థమును రెండుబట్టలచే
 జాట్టి యజ్ఞోపవీతమిచ్చి, ప్రావేసామయని మేఖలమును వృక్షమునకు
 పైభాగము నంనుంచి | పిమ్మటకృష్టా జనమునుదండమును ఆనృక్ష
 ముగదించి | అశ్వత్థేనోనిషదనం— అనుఋక్కును పఠించి || పిమ్మట

పోడశోపచారములచే బూజింపవలెను. దేవస్యత్వా! యనుమం
 త్రముచే | హస్తంశృణ్వోమ్యశ్వత్థ || యనిస్మృశించి ప్రణవవ్యాహృ
 తులతోఽగూడ గాయత్రిని ముమ్మాటుజపించి | అశ్వత్థేనోనిషదన
 మనుసూక్తమును అశ్వత్థం స్థాపయామి యనిపఠించి సువర్ణతీగచే
 ముట్టి, నేయిమోదుగసమిధలు చరువునను నీద్రవ్యములతో ౧౨మా
 టులు హోమామముజేయవలయును. భూస్వాహా! అగ్నయేస్వాహా!
 భువస్వాహా! వాయువేస్వాహా! స్యస్వాహా! సూర్యాయస్వాహా!
 భూర్భువస్వస్వాహా! ప్రజాపతేనత్వ...స్వాహా! అర్హ ఆయా

అగ్నిఋషిః- అగ్నే పవస్వ! యనుమూడి టికి అగ్న యేనవమానా
యేదం! ప్రజాపతేనత్వ యనుదానికి ప్రజాపతయేయనియు॥ ఓషధ
యస్సం॥ అశ్వత్థేవో॥ వీనికిత్యాగము ఓషధీభ్యఃఅనియు॥ వనస్పతే
శతయనుమంత్రమునకు వనస్పతయేయనియు॥ ద్యాసుపర్ణాయనుదా
నికిపిప్పలా యేదమనియున ప్తన్యాశ్మతులకు ప్రజాపతయేయనియుఁ
జెప్పవలయును. పిమ్మటజమూదిస్విష్టకృద్ధోమం మొదలగునవివిధగాజే
సినపిమ్మటగోదానాదమహాదానములును జేయవలెను. అశ్వత్థవస్త్రాదు
లు మొదలగునవి ఆచార్యునికియ్యవలెను. ఈఉపనయనము; బహుపుణ్య
ప్రదంబు—అశ్వశోకనయనం సమాప్తమ్.

స్వస్తీమంత్రార్థమ్.

ఈస్వస్తీ మంత్రార్థము ఆశీర్వాచనమంత్ర దర్పణమునందును
ఆశీర్వాచన దీపికయందునుజూడఁదగును గ్రంథవిస్తరభీతిచేచేర్చునెరిని.

కృష్ణాపుష్కరమ్.

ఈకృష్ణాపుష్కరమునుగుఱించి నప్రయోగముతోడను అందు
న్నానదానవ్రతపూజాదికముతోడను ఇతిహాసముతోడను ధర్మపిండ
ములతోసహా ప్రత్యేకగ్రంథముగా ముద్రించిప్రకటించియున్నందున
యందు చేర్చబడలేదు

షట్పత్నితధారణవిషయః.

శ్లో॥ సంకల్పపూర్వంయేదర్భాః పాదశౌచేవిసర్జయేత్ । పాద
శౌచేతుయేదర్భా విష్టరాంతేవిసర్జయేత్ । విష్టరాంతేతుయేదర్భా
వికిరాంతేవిసర్జయేత్ । వికిరాంతేతుయేదర్భా వీరంధ్రతేవిసర్జయేత్ ।

ఏంభ తేతు యేద ర్భా ఆసిమాం తేవిస్సర్జయేత్ | ఆసిమాం తేతు యేద
 ర్భాఃప రహసివిస్సర్జయేత్ | ఇతి శ్రాద్ధేషట్పవిత్రధారణం కేమాంచి
 స్మరిమ్ || ఇతి షట్పవిత్రవిషయస్సమాప్తః.

అధ్యక్ష వణమ్.

యాజుషస్త్వార్తమంత్రపాఠమను ప్రథమభాగపుస్తకమందు
 వాచికేతాంతమునటకధ్యక్ష వణము ముద్రించియుండుటచే యీ గ్రంథ
 మంతు చేర్చునెరిసి. చీ॥ ల॥

ఆశీర్వచనమంత్రాః.

ఆశీర్వచనమంత్రములు 30 ఘనపనసలతో ప్రత్యేక గ్రంథము
 గా ముద్రించియున్నాడను. గ్రంథవిస్తరభీతి తేయీ గ్రంథమందు చేర్చు
 నెరిసి. చీ॥ ల॥

విశ్వేదేవనిర్ణయము.

శ్లో॥ ఇష్టిశ్రాద్ధే దక్షకతా సంకీర్తనా వైశ్వదేవకా వాగదీయు
 థే సత్యవసూ న పిండ్యకాలకామకా । పురూరవార్ధ్రవా చైతే వార్వ
 గే సముదాహృతా । హేమశ్రాద్ధేధనురుచీర్థిరే ధురివిలా చనా । ఏకో
 ద్విష్టేరుద్రసంక్షో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ ।

ఇతి విశ్వేదేవనిర్ణయస్సమాప్తః

శ్లో॥ శ్రీ చల్లాన్వయవారిరాశిశశిన శ్రీ నాగలింగాహ్వయః
 ప్రఖ్యాతస్యతనూజవీష విదితోలక్ష్మీన్మసంహఃభిః॥
 గ్రంథోఽనేనసుసంచితోఽస్తిహియజుర్వేదప్రయోగాత్మక
 న్నాస్మైర్తానాంపరమోపకారకలనా బద్ధాదరేణస్వయమ్॥

శ్లో॥ చంద్రపురనాగభూమిపరిమితే శాలివాహనేసుతే
 సామ్యేమాధవమాసేరాకాయా మేషనిర్మితోగ్రంథః॥

కించ॥ అథ ద్వితీయముద్రణమ్॥ శ్లో॥ పరీధావీవత్సరేతు గ్రంథో
 యంముద్రితోభవత్॥ మానవేమాసిశ్చార్వస్మాద్విశేషాస్సన్తికేచన॥

తృతీయముద్రణమ్.

ఋష్యగ్నిగజచంద్రేషు శాలివాహగణేషుచ । శ్రీరాక్షసా
 భ్యసద్వర్షేకార్తికేశుక్లవక్షుకే । చీ॥ ల॥

చతుర్థముద్రణమ్.

శ్రీ దుందుభి స॥ చైత్ర బి॥ ఆదివారం 1922 స॥ యేప్రియల్
 16 వ తేదీ.

గ్రంథశ్చయంసమాప్తః
 గ్రంథశ్చయంసమాప్తః

కొందరినామములు.

1 చల్లా బుచ్చన్న శాస్త్రిగారు- పత్నీ - లక్ష్మీదేవమ్మగారు.

వీరి పుత్రులు.

2 „ వేంకటరామ శాస్త్రిగారు- పత్నీ - రావమ్మగారు.

వీరి పుత్రులు.

3 „ గంగాధర శాస్త్రిగారు- పత్నీ - మహాలక్ష్మమ్మగారు

వీరి పుత్రులు.

4 „ నాగలింగ శాస్త్రిగారు- పత్నీ - సీతాదేవమ్మగారు.

వీరి పుత్రుడు - గంధకర్త

5 „ లక్ష్మీనృసింహ శాస్త్రి - ధర్మపత్నీ సుందరలక్ష్మి

వీరి పుత్రులు.

1 సుబ్బాయ శాస్త్రి - 2 నాగేశ్వర శాస్త్రి - 3 సీతారామ శాస్త్రి.

పుట.	పక్క.	వర్ణాన్వయము.	వర్ణాన్వయము.
౧	౬	స్థాను	స్థాను
౨	౩	నమ	నమః
"	౯	నాయ	నాయ
౩	౧౭	మృత	మృత
౪	౧౮	ఆఘ్న	ఆఘ్న
౧౫	౧౮	ఇషసంప	ఇష్టసంప
"	౨౦	యచ్ఛేయ	యచ్ఛేయ
౧౯	౬	ప్రాచ్యా	ప్రాచ్యాం
"	౨౦	స్వస్వయ	స్వస్వయ
౨౧	౧౫	బ్రాహ్మ	బ్రాహ్మ
"	౨౧	యంతా	యంతా
౨౩	౨౩	సయుతే	సంయుతే
౨౪	౧౩	గృహీత్యా	గృహీత్యా
"	౧౪	యను	యమం
"	౧౬	బిల్వ	బిల్వ
"	౨౧	ప్రత్యస్య	ప్రత్యస్య
"	౨౪	యత్తేషు	యత్తేషు
౨౫	౩	తామా	తామా
"	౪	ప్రియాణి నవ	ప్రియాణి నవ
"	౧౮	ముద	ముద
"	౧౯	ద్వాదశ	ద్వాదశం

పుట.	పక్కా.	పరిశీలన	పరిశీలన
౨౬	౨	భూగ	భూగ
"	౧౨	మవ	మవ
"	౧౩	తాస్సర్వా	తాస్సర్వా
"	౧౪	సనిష్యం	సనిష్యం
౨౭	౧౨	ఆవహా సబు	ఆవహా సబు
"	౧౩	ప్రజా	ప్రజా
౨౮	౧౨	పురంతు	పురంతు
౩౦	౧౦	బ్రాహ్మ	బ్రాహ్మ
"	౧౧	వేదా	వేదా
"	౨౧	వృథివై	వృథివై
౩౧	౧౦	స్నాత్త	స్నాత్త
"	౧౭	సూను	సూను
౩౨	౨౧	హసెసు	హసెసు
"	౨౪	(ఆత్మాభిముఖమాసీనమే వంధ్యా యేద్ధుతాశనమ్! ఏషహిదేవప్రది)
౩౩	౮	అగ్నింపరిసమూహ్యా!	సాదకేన పాణినాపదక్తి అగ్నిం పరిసమూహ్యా
"	౯	హుతాశ	హుతాశ
"	౧౪	స్పృహావితి	స్పృహావితి
"	౧౭	సంస్కృత్య	సంస్కృత్య
"	౨౨	దోర్త్య ! ప్రాస్య	ద్యుర్త్య ! ప్రాస్య

పుట	పంక్తి	వీరభద్రాన.	వీరభద్రానమ్
38	౪	అనుమ	అనుమ
౪2	2	పున	పున
౫౨	౬	పయితో	పయితో
౫౪	౨3	సిహా	సిహా
౫౬	౨	త్రగ్ం	త్రగ్ం
"	౫	మభి తరా	మభి తరా
౫౮	౯	ముత్తరాయను	ముత్తరాయను
"	౨౪	నైయ్య	నయ్య
"	౨౬	యితా	యితా
౫౮	౪	దేవా	దేవా
౬౦	౪	ముత	ముత
౬3	౧౭	కావ	కావ
"	౨౨	ఘాం	ఘాం
"	౨౬	భూతేన్	భూతేన్
౬౪	2	దణ్డచా	దణ్డచా
౬౫	౨౧	అదిత	అదిత
౬౬	౨3	శ్రాద్ధతు	శ్రాద్ధతు
౭౭	౬	హిత్యా	హిత్యా
"	౧3	ఇతాది	ఇతాది
౭౯	౧౫	యోనిం	యోనిం
౮౦	౧౧	శ్యాశుకే	శ్యాశుకే
౮౪	౨2	వాణాయామము	వాణాయామము
౮౭	౫	యజహ	యజహ
"	౧౧	అక్షితో	అక్షితో

పుట. పక్క. పఠ్యానే

పఠ్యాత్మమ్.

“ ౨౩ స్త్రీని

1 స్త్రీని

౫౫ ౨౪ సమూ

సమూ

౯౨ గిగ వాచయితా

వాచయితా

౯౩ ౪ తేనా

తేనా

౯౭ ౩ దాజ్యం

దాజ్యం

౧౦౮ పేజీ మొదలు ౨౨౫ వ పేజీ వరకును చేర్చవలసిన శుద్ధపత్రిక

యొక్క విషయము వివరచూడగలను.

౨౨౭ ౧౪ తేమా

1 తేమాం

౨౨౮ ౩ అసు

అసు

“ ౨౩ దివారో

దివారో

౨౨౯ ౨ రథే

రథే

“ ౪ రక

రక

“ ౯ పరివార

పరివార

“ ౨౨ యజమా

యజమాన

౨౩౦ ౫ జ్ఞాని ధర

జ్ఞానిం | ధరం

“ ౧౩ సోమో

సోమో

“ ౧౪ భేష | శంభు

భేష | శంభు

“ “ విశ్వశం

విశ్వశం

౨౩౧ ౬ రిషః | వరీ

రిషః | వరీ

“ ౭ రకాం

రకాం

“ ౨౪ యితా

యితా

౨౩౨ ౧౬ చ్చిత

1 చ్చిత

“ ౨౦ సప్తమ్యా

సప్తమ్యాం

పుట.	పక్క.	వృత్తాంత.	వృత్తాంత్యమ్
౨౩౫	౪	మేర	మేరు
౨౩౮	౧౨	కిరీట గణ	కిరీటి గణ
౨౩౮	౨౩	క్షత్రం	క్షత్ర
౨౩౯	౪	దైకేతు ప్రత్యధివ	కేతు ప్రత్యధిదైవ
౨౪౧	౯	చక్షుఃసోమ	చక్షుస్తోమ
"	౧౬	దేనం	దేనం
౨౪౩	౫	పద్మాసన	పద్మాసనస్థ
"	౬	ధర	ధర
"	౮	చర్మా	చర్మా
౨౪౪	౧౧	యన్న	యన్న
"	౧౨	మర్త్యం యేన	మర్త్యం యేన
"	"	యాతి	యాతి
౨౪౫	౮	వంత	వంతి
"	౧౪	యిత్యా	యిత్యా
౨౪౬	౨౧	తర్పణాదిః	తర్పణసంఖ్య
౨౪౯	౧౦	కయానశ్చిత్రశిచి	కయానశ్చిత్ర...శిచి
"	౧౧	ప్రియం	ప్రియం
౨౫౦	౭	త్యంబకం	త్యంబకం
"	౮	గంధ శ్రియం	గంధ శ్రియం
"	౯	షాహం	షాహం
"	౧౦	ధిం అగ్నిగ్	ధిమగ్నిగ్
"	౧౧	మాహు	మాహు
౨౫౧	౩	సెనగలు	శనగలు

శ్రీ. పశ్చాత్తాప. వీరత్వాన.

వీరత్పాత్యమ్.

౨౫౨ ౧౦

సుభ్య

తుభ్య

" ౨౦

యదీ

యదీ

" ౨౧

చణకా

చణకాం

౨౫౩ ౯

కేతుం

కేతుం

" ౧౧

త్యంబకం

త్యంబకం

" ౧౨

ప్రత్యో

ప్రత్యో

౨౫౪ ౧౨

పూజయా

పూజయా

౨౦

సిద్ధ్య

సిద్ధ్య

౨౫౫ ౫

కవ

కవ

" ౧౨

శ్యాంత్య

శ్యాంత్య

౨౫౬ ౫

రకఃశిరో

రకఃశిరో

౧౭

అనేన

అనేన

౨౫౭ ౧౭

శ్చరరో

శ్చరరో

౨౫౮ ౩

బరా

బరా

౨౬౦ ౨౧

స్యప

స్యప

౨౬౧ ౨౬

షట్రి

షట్రింశం

౨౬౨ ౧౦

స్మరణ

స్మరణం

" ౧౧

యశ్చేనా | భవనా

యశ్చేనా | భవనా

౨౬౩ ౨

శ్చియే | కీరిచ

శ్చియే కీరించ

" ౧౫

హోకాయ

హోకాయ

౨౬౪ ౨౫

సురర

సురర

౨౬౫ ౧౩

హాషీ

హాషీ

౨౬౬ ౮

సభూమిం

సభూమిం

" ౯

యచ్చ

యచ్చ

పుట.	పంక్తి.	పరిశీలన.	పరిశీలన.
"	౧౪	రాడ	రాడ
౨౨౦	౪	సభూమి	సభూమి
"	౫	యచ్చ	యచ్చ
౨౨౧	౩	ధవి:	ధవి:
"	౧౩	చల	చల
౨౨౨	౩	తధ్	తధ్
౨౨౩	౬	శితా:	శితా:
"	౮	కరెస్సు	కరెస్సు
"	౨౧	గంగా	గంగా
౨౨౪	౨౦	సమ్మ	సమ్మ
౨౨౫	గీ	వస్య	వస్య
౨౨౬	౧౬	ధరా	ధరా
"	గీ	శివ	శివ
"	౧౭	జటాధరా	జటాధరా
"	౮	భద్రాయ	భద్రాయ
"	౧౮	ధన్య	ధన్య
"	౨౩	ప్రభుభాదిపా	ప్రభుభాదిపా
"	౨౭	పదే	పదే
౨౨౮	౩	జనతం	జనతం
౨౨౯	౨౨	అగ్ని	అగ్ని
౨౩౦	౧౩	కౌసాసనం	కౌసాసనం
"	౨౫	సవ	సవ
౨౩౧	౪౦	శన	శన
"	౧౩	దర్భా	దర్భా

పుట.	పంక్తి.	పదార్థాన్నే.	పదర్పణమ్.
300	౨౧	అమృత	అమృత
30౨	౨౦	ధారయే	ధారయ
303	౨౨	ఆననస్థు	ఆననస్థా
30౪	౧౬	వదం	యత్తదం
30౭	౪	స్వధయా	స్వధయా
30౮	౧౨	పితృమతే	పితృమతే
30౯	౧౦	నోకే	నోకే
"	౧౧	భూర్	భూర్
3౧౧	౮	యజ్ఞనః	యజ్ఞనః
3౧౨	౭	సందర్భ	సందర్భ
3౧౪	౨	స్మధు	మధు
3౧౬	౮	చరమును	యేచత్వామను
"	"	శ్చతా	శ్చత్వా
"	౧౬	యన్నే	యన్నే
"	౧౭	వృక్షైః	వృక్షైః
"	౨౧	ర్మయ	ర్మయ
3౨౦	౧౪	దేవా	దేవాః
3౨3	౧౨	విద్వాన్	విద్వాం
3౨౭	౧౮	పువన్తి	పువన్తి
3౨౮	౮	విషయః	విధః
3౨౯	౨	పిడ	పిండ
33౨	౧౦	గయ	గయా
"	౧౮	పిడో	పిడో
"	౪౧	ల్పంతు	ల్పంతు

పుటే. పక్క. ఏతత్త్వానే.

ఏతత్త్వమ్.

333 ౪ అతః

అత

" ౨౭ శుద్ధ్యం

శుద్ధ్యర్థం

33౫ 3 సచ్చ

సచ

" ౬ విప్రా

విష్వా

33౬ ౨ కానా

కానాం

" ౬ కానా

కానాం

" ౧౬ దశ

దశ

33౭ ౭ విద్య

విద్య

" ౧౭ పాత్ర

పాత్రీ

" ౨౬ ద్విజ

ద్విజ

33౮ ౧౨ న్యాశి

న్యాశి

" ౧౪ లోమ

లోమశిఖా

" ౧౮ రాజో

రాజా

3౪౦ ౭ దివ! పృథి

దివం | పృథివీం

3౪౧ ౧ 3౦౨

3౪౧

3౪౩ ౧౧ మిద్ర

మిద్ర

" ౧౬ పథా

పథా

" ౮ చిత్ర

చిత్ర

3౪౪ ౮ చిత్తంకువిజ్ఞా

చిత్తం...విజ్ఞా

" ౧౬ రోజ ఇత్యూ

జోరి

" ౨౦ రాజాం

రా

" ౨౫ భ్యః

భ్యః | యతోధ

౪౫ ౬ ఆపః

ఆపః ధయా

" ౮ యితి

ఇతి

" ౧౧ చతు

చత

పుట.	పంక్తి.	పరిశీలన.	పరిశీలన.
389	౨౧	వర	వరు
"	౨౨	గంగే	గంగ
38౮	౧	అన్నాన	అన్నాన
38౮	౨	లకరణ	లంకరణ.
"	౧౬	రాహిత్యచ్ఛిష్ట	రాహిత్యచ్ఛిష్ట
"	"	అభ్యుక్త	అభ్యుక్త
38౯	౯	తని	తని
"	౧౯	భోజనవకా	భోజనవకా
"	౨౩	అభ్యుక్త	అభ్యుక్త
390	౨౧	కా	కా
39౧	౨౧	అసమర్థో క రా	అసమర్థాః । కర్త
39౨	౧	ర్థశ్చేత్	ధాతాచేత్
"	౧౧	రేభ్యః	రేభ్యః
"	౧౫	ముక్తో	ముక్తా
"	౧౯	ముక్తో	ముక్తా
39౩	౧౪	స్వామి	స్వామి
39౪	౧౦	తతః సాని	తతః । సాని
"	౧౧	వేందనమ్ । త్రి	వేందనమ్ । త్రి
39౬	౧౧	పంచన	పంచన
"	౧౨	శ్రీశూష	శ్రీశూష
39౭	౧౦	కాయాం	కాయాం
39౮	౧౬	క్షీణ	క్షీణ
3౯౯	౧౧	వక్ష్య	వక్ష్యం
3౯౯	౪	కాల	కాలం
3౯౯	౨౯	పత్నీ శ్యా	పత్నీ శ్యా

పుట.	పంక్త.	వీరత్సాన.	వీరత్సానమ్.
320	౯	నక్షత్ర	నక్షత్రనా
"	౧౧	క్షతా	క్షతాం
323	౭	దేవ్య	దేవే
32౪	౬	కర్మణాఽంగ	కర్మాంగ
32౬	౮	కేశా	కేశాం
3౯3	౨	గురుత్మా	గురుమా
3౯౮	౯	తస్మిన్	తస్మిన్
"	౧౧	వీర	వీరం
3౯౯	౫	సవనం	అజినం
"	౨౦	శ్రావణ్యా	శ్రావణ్యాం
౪౦౬	౧౭	అదిత	అదిత
౪౦౭	౭	వ్రత	వ్రతా
౪౧3	౧౪	నాంత	నాంతం
౪౧౪	౧౬	ప్రజా	ప్రజాం
౪౧౬	౪	ఏహశీ	ఏహశీ
౪౧౭	౮	వయసు	వయస్సు
౪౨3	౧౨	హృత	హృత్య
"	౧3	నావ	నావం
"	౧౬	వైశ్య	వైశ్య
"	౯	కార్యం	కార్యం
౪౨౭	౨	సమిధా	సమిధా
౪౨౮	౧౦	వాయువర్షి	వాయువర్షి
"	౧౧	స్వక	స్వక
౪3౧	౯	మాదాధా	మాదా
౪3౪	౧3	వైశ	వైశ

పుట.	పద్యము.	పద్యము.	పద్యము.
౪౩౫	౪	సామి	సామి
"	౫	పర్కః	పర్కః
"	౬	బంధు	బంధు
"	౧౨	సంసు	సంసు
"	౨౨	సమాప్త్య	సమాప్త్య
"	౨౩	పూజా	పూజాం
"	౨౪	ప్రీత్యర్థ	ప్రీత్యర్థం
౪౩౬	౬	ప్రాణ	ప్రాణ
"	౧౧	ధారణ	ధారణం
"	౪	ప్రీతి	ప్రీతి
౪౩౭	౪	తస్యై నాత	తస్యై నాత
"	౨౦	గృహః	గృహః
"	౨౨	భేద	భేద
౪౪౧	౪	స్నాన	స్నాన
"	౬	సర్వ	సర్వ
"	౧౩	వృద్ధ	వృద్ధ
౪౪౨	౫	బంధన	బంధనం
"	౭	చాయా	చాయా
"	౮	బంధ	బంధ
"	౧౦	ఏవ	ఏవ
"	౧౬	వృణి	వృణి
"	౧౮	ప్రసీ	ప్రసీ
"	౨౨	ధన	ధనం
౪౪౩	౧౩	జ్యోతి	జ్యోతి

పాట	పంక్తి.	పదార్థాన	పరిచ్ఛేదము.
౪౪౩	౧౭	భృత	భృత
"	౨౦	పాద్యా ఉత	పాద్యాః ఉత్త
"	౨౧	అస్మి	అస్మి
౪౪౪	౪	ద్రయ	ద్రియ
"	౫	అహా	అహా
"	౭	పజానా అజ	ప్రజానాం అంజ
"	౧౯	కుర్వధ	కుర్వధ
"		అమృ	అమృ
౪౪౫	౩	మద గాని	మద నాని
"	౪	స్థింత	స్థింత
"	౫	వాస్త	వాస్త
"	౭	పాపా	పాపానం
"	౯	అమ	అనష్ట
"	౧౦	యజ్ఞోధక	యజ్ఞోవధక
"	౧౯	సక	సంక
"	౨౧	సక సలక	సంక సంక
౪౪౬	౪	సర్వ స్వదా	సర్వ స్వధా
"	౫	స్వాక్షిణ్య	స్వాక్షిణ్య
"	౯	ర్యంత	ర్యంతం
"	౧౯	కామత్ర	కామః
"	౧౯	ఉతా	ఉతా
"	౨౦	గృహ్ణాత్	గృహ్ణాయా
"	౨౩	స్వస్తిస్వ	స్వస్తితి
"	౨౪	చరితన్యా	చరితన్యా

పుట.	పాదము	పరత్పాదము	పరత్పాదము.
౪౪౭	౩	బల బల	బలం బలం
"	౭	మగళ	మంగళ
"	౧౧	గుడ	గుడం
"	౧౨	ధ్రువేణ	ధ్రువంధ్రువేణ
"	౧౪	అయచ	అయంచ
"	"	ఆయం	ఆయం
౪౪౮	౨౦	శముస	సముశ
౪౪౯	౨	స్వధా	స్వధా
౪౫౦	౧౧	యనం	యనం
"	౧౭	సమ్యా	శమ్యా
౪౫౩	౪	ర్మవ్య	ర్మవ్యాం
౪౫౫	౧౬	శిష్	శిష్
౪౫౬	౨	ధూర్యాం	ధూర్యాం
౪౫౭	౧౨	అధూ	వధూ
"	౨౦	స్సవిదా	స్సవితా
౪౫౮	౭	స్త్రికే	స్త్రికే
"	౯	ధుమ	ధుమ
౪౫౯	౨	ఆనా	ఆనా
"	౭	పాపా	పాపా
౪౬౦	౧౨	గధ	గంధ
"	౧౭	గధ	గధ
"	౧౯	కజ	దండ
"	౨౦	అవయో	అవయో
"	౪	సక	సప్త
౪౬౨	౩	స్వాహ	స్వాహ

పుట	పక్క.	వీరతాన.	వీరతానము.
	౧౪	మధ	మధ:
"	౧౫	అజలి	అంజలి
౪౬౩	౧౬	జౌహ	జౌహ
౪౪౧	౧	సానప్రకరణం	సానకాతేనాదికము
			మమ్
౪౪౫	౨౨	కృతే	కృతే
౪౪౭	౧౭	విష్ణు	విష్ణు
౪౬౦	౨౬	చాద్య	చాద్య
"	౨౭	సంస	స్వంస
౪౬౬	౧౬	పవిత్రు	పవిత్రు
౫౦౫	౨౪	త్పరి	త్పరి
౫౧౩	౭	ప్రేమా:	ప్రేమా:
౫౧౫	౬	సమం	సమం
౫౨౧	౧౪	అధమ	అధమ
౫౨౬	౩	సడి	సండి
౫౩౦	౧౩	సాహ:	సాహ:
"	౨౧	కృద	కృద
౫౪౨	౨	ద తమం	ద తమం
౫౪౪	౧౫	కృణోత	కృణోతు
"	౧౬		దోవ
౫౪౬	౧౬	ప్రజ్వాల	ప్రజ్వాల
౫౪౭	౧౬	జన్మోత్సవం	జన్మోత్సవం
"	౧౭		ప్రయోగ:
"	౧౭	సార	సార
"	౨౧	మృతు	మృతు

11022

